SZIKRA

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

„A MAGYAR KOMMUNISTA MOZGALOM BECSÜLETBELI TARTOZÁSA, HOGY A KOMMÜN EMLÉKÉT MEGSZABADÍTSA ATTÓL A MOCSOKTÓL ÉS RÁGALOMTÓL, MELYET AZ ELLENFORRADALOM OLY SZÍVÓSAN SZÓRT RÁ, S KIJELÖLJE HELYÉT A MAGYAR TÖRTÉNELEM LEGFÉNYESEBB ESEMÉNYEI KÖZÖTT."

Rákosi Mátyás

Rákosi Mátyás
népbiztos — 1919.

MAGYAR MUNKÁSMOZGALMI INTÉZET

A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG 1919

SZIKRA KIADÁS BUDAPEST 1949

Felelős kiadó: Aczél Tamás.

Szikra Irodalmi és Lapkiadóvállalat, Nyomdai Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős vezető: Radnóti Károly.

ELŐSZÓ

A Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának harmincadik évfordulóján bocsátjuk útjára ezt az albumot. Harminc évnek kellett eltelnie, hogy megmutathassuk a magyar népnek a Tanácsköztársaság igazi arculatát. Csaknem három évtizeden keresztül az ellenforradalom felbérelt tollnokai és megfizetett politikusai gyalázták és rágalmazták a magyar dolgozó nép, a magyar munkásosztály nagyszerű küzdelmeit, a proletárok államát, a Magyar Tanácsköztársaságot. Ami hazugságot, szennyet, történelemhamisítást ki lehetett gondolni, azt mind rázúdították a legyőzött proletárdiktatúrára. Nem elégedtek meg természetesen a terrorral, elnyomással, a forradalom híveinek üldözésével és megsemmisítésével. Meg akarták semmisíteni a kommün ragyogó emlékét, ki akarták törölni a magyar dolgozók agyából a természetes vágyakozást és törekvést arra a társadalmi rendszerre, amelyben a hatalom a dolgozók kezében és csakis a dolgozók kezében volt. A magyar urak, akik 1919-ben a nyugati imperialisták jóvoltából szerezték vissza földjeiket és gyáraikat, kapták vissza az egyszer már elvesztett hatalmat, féltek, nagyon féltek — és hozzátehetjük: joggal féltek — 1919 március 21-nek megismétlődésétől. Ez magyarázza görcsös törekvésüket arra, hogy kiirtsák a Magyar Tanácsköztársaság ragyogó emlékét, hogy az 1919 március 21-től augusztus elsejéig terjedő 134 napot történelmen kívüli időnek, az Antikrisztus uralmának állítsák be.

Segítségére volt a magyar ellenforradalomnak ebben a törekvésében a jobboldali szociáldemokrácia. Emlékiratokban és történelmi tanulmányokban, politikai beszédekben és újságcikkekben hirdették és bizonygatták, hogy a Magyar Tanácsköztársaság „elvetélt kísérlet", „hiábavaló véráldozat", „fejjel a falnakmenés" volt. Saját árulásaik leplezésére, az ellenforradalmi rendszert kiszolgáló tevékenységük igazolására, segítettek meggyalázni és sárbarángatni a munkásosztály uralmának emlékét.

A magyar munkásosztály és a dolgozó nép legjobbjai azonban nem hagyták magukat megtéveszteni. Minden üldözés és elnyomás ellenére, az illegális Kommunista Párt hirdette és terjesztette a Magyar Tanácsköztársaság dicsőségét. Ahol a magyar dolgozók jobb jövőjéért folyt a harc, a földeken és a gyárakban, a tárnák mélyén és az irodákban, csillogó szemű emberek hajoltak össze és meséltek egymásnak arról a néhány hónapról, amikor a hatalom a dolgozók kezében volt. Rákosi Mátyás megrázó beszédei az életére törő ellenforradalmi rendszer osztálybírósága előtt, melyekben haláltmegvető bátorsággal megvédte és fényesre csiszolta a magyar kommün emlékét, újra és újra erőt adtak és segítséget nyújtottak az üldözött, illegális harcosoknak ebben a küzdelemben. A kommün emléke lobogva világította be a szabadságért folytatott áldozatos küzdelem útját.

A felszabadulás óta négy év telt el. Lassanként előkerültek innen is, onnan is a harminc év előtti küzdelem írásos dokumentumai, történelmi bizonyítékai. Itt az ideje, hogy a dolgozók kezébe adjuk ezeket. Célunk ezúttal nem az, hogy kerek elbeszélést, történelmi leírást adjunk a mult nagy eseményeiről, hanem az, hogy magát a multat beszéltessük,

hogy az eredeti dokumentumok és visszaemlékezések alapján, való fényében mutassuk be a három évtizede lezajlott küzdelmeket. Nem törekedtünk szépítésre, a hibák és tévedések elkenésére. Meggyőződésünk, hogy a munkásosztálynak a mult hibáiból éppúgy tanulnia kell, mint eredményeiből, hogy a végső győzelmet csak a vereségek tapasztalatainak helyes felhasználása biztosíthatja.

Ez az album, amikor nyers valóságában, szinte fotografikus hűséggel mutatja be a Magyar Tanácsköztársaság keletkezését, küzdelmeit és elbukását, egyúttal legvilágosabb és legteljesebb cáfolatát adja minden multbeli rágalomnak és hazugságnak.

Az itt közreadott dokumentumok megmutatják azt a hatalmas küzdelmet, melyet a magyar munkásosztály 1919-ben az elnyomás rendszerének megszüntetéséért, a haza szabadságának megvédéséért, a dolgozók jólétének biztosításáért, szóval a magyar dolgozó nép felemelkedéséért, a szocializmus megvalósításáért folytatott. Nagyszerű fénnyel és ragyogással rajzolódik ki itt az a vitathatatlan tény, hogy a magyar kommün a magyar nép évszázados szabadságharcainak természetes folytatása, a magyar történelem egyik legragyogóbb fejezete volt.

Megmutatják ezek a dokumentumok a Magyar Tanácsköztársaság nemzetközi vonatkozásait és jelentőségét is. Megmutatják, hogy a magyar kommün egyrészt terméke volt a Nagy Orosz Októberi Forradalomnak, az Orosz Tanácsköztársaság kisebbik testvére, másrészt fennállásával, harcaival, néhányhónapos létével segítséget is nyújtott az akkor élet-halál harcát vívó orosz proletárforradalomnak.

Ma, amikor a Szovjetunió felszabadító tevékenysége következtében és a Magyar Dolgozók Pártjának vezetése alatt újra a munkásosztály által vezetett dolgozó nép az ura országunknak, amikor építjük azt a szocialista társadalmat, melyért a Magyar Tanácsköztársaság harcolt és melyért annyi proletár hős és mártír vére ömlött — ma különösen fontos kötelességünk és tisztségünk „kijelölni a kommün helyét a magyar történelem legfényesebb eseményei között".

A Magyar Munkásmozgalmi Intézet, ezen album kiadásával, ennek a becsületbeli tartozásnak egy részét igyekszik törleszteni.

RÉTI LÁSZLÓ

„Ti háborút viseltek, egyedül jogos, igazságos, igazán forradalmi háborút, az elnyomottak háborúját az elnyomók ellen, a dolgozók háborúját a kizsákmányolók ellen, háborút a szocializmus győzelméért"

(Üdvözlet a magyar munkásoknak — 1919 máj. 27) *V. I. Lenin*

A szovjetek hatalmáért!

N. P. Kocsergin rajza

A vörös gárdisták áttörése

S. I. Jermolájev rajza

„...az Októberi Forradalom győzelme gyökeres fordulatot jelent a világkapitalizmus történelmi sorsában, gyökeres fordulatot a világproletariátus szabadságmozgalmában...”

(Az Októberi Forradalom nemzetközi jellege) *J. V. Sztálin*

„A forradalom csak akkor mondható eredményesnek, ha a dolgozó nép uralmával végződik"
(Távirat a felszabadult magyar néphez — 1918 nov. 10)
J. J. Szverdlov

„Szovjetoroszország és Tanácsmagyarország legyen a dolgozók egy testévé, amelyben egyazon proletárszív dobog"

(Beszéd Asztrachánban 1919 márc. 26-án a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltása alkalmával tartott nemzetközi hadifogoly-gyűlésen)
Sz. J. Kirov

I.

LENIN ÉS SZTÁLIN UTAT MUTAT

A NAGY OKTÓBERI SZOCIALISTA FORRADALOM HATÁSA A MAGYAR MUNKÁSMOZGALOMRA

A Magyar Kommunista Párt bölcsőjétől kezdve forradalmi párt volt: 30 esztendővel ezelőtt az Osztrák-Magyar Monarchia összeomlását követő forradalomban született. De gyökerei nemcsak a magyar forradalomba nyúltak: eredetük *mélyen bele volt ágyazva az orosz forradalomba* is.

Mielőtt még Magyarországon formálisan megalakult volna a Kommunista Párt, az Orosz Tanácsköztársaságban már tíz- és tízezrével léptek be a Vörös Gárdába, a Vörös Hadseregbe magyar parasztok és munkások, akik mint hadifoglyok tanúi voltak az Októberi Nagy Szocialista Forradalom és a bolsevik párt küzdelmeinek a békéért, a földért, a szocializmusért és megértették, hogy az orosz bolsevik párt felszabadító forradalma közös ügy, a magyar dolgozók ügye is és az ő kezükről is leveri a láncot.

A magyar hadifoglyok magatartása egyben előrevetített képe volt annak, hogyan fogadja a magyar dolgozó nép a nagy szocialista forradalom eszméit, ha sor kerül arra, hogy megismerkedjék velük és állást foglaljon hozzájuk. Erre a kérdésre ők vérük hullásával adtak pozitív választ. S azok a magyar vörösgárdisták, kiknek csontjai Jakucktól a lengyel határig, vagy a Kreml történelmi falának tövében porladnak, arról tanúskodtak, hogy a magyar dolgozó nép legjobb fiai a kommunista eszméknek, megjelenésük első idejétől kezdve önfeláldozó harcosaivá váltak.

A hadifogoly, a nincstelen földműves vagy ipari munkás a magyar viszonyokra, az Esterházyak, a grófok földjére vagy a Weiss Manfréd gyárára gondolt, mikor csatlakozott az orosz forradalomhoz. Mert megértette, vagy osztályösztönével megérezte a cári Oroszország és a feudális Magyarország viszonyai közötti hasonlóságot, azt a hasonlóságot, melyet az orosz forradalom lángeszű vezére, Lenin már 1913-ban aláhúzott.

(Részlet Rákosi Mátyás beszédéből a nagybudapesti pártfunkcionáriusok ünnepi értekezletén 1948 nov. 20.)

LENIN ÉS SZTÁLIN TANÍTÁSAI VÁLASZT ADTAK ÉVTIZEDES, ÉVSZÁZADOS MAGYAR KÉRDÉSEKRE

Részlet Révai József megnyitó beszédéből
(Magyar Munkásmozgalmi Intézet, 1948 nov. 20)

Elvtársak! A Magyar Munkásmozgalmi Intézetet tudatosan nyitjuk meg azon a napon, amelyen a Magyar Kommunista Párt megalapításának harmincadik évfordulóját ünnepeljük. Mert ha igaz az, hogy a magyar történelemben fordulópontot jelentett a munkásosztály fellépése, nem kevésbbé igaz, hogy a magyar munkásmozgalomban – és ezzel az egész magyar fejlődésben – *fordulópontot* jelentett a Kommunista Párt fellépése.

Mi tiszteljük és becsüljük a magyar munkásmozgalom nagy, harcos multját és hagyományait az első világháborút megelőző évtizedekben. Kegyelettel gondolunk a magyar munkásosztály ébresztőire, első szervezőire, a magyar munkásmozgalom úttörőire: Frankel Leótól Tesszársz Károlyig, akik a szocialista öntudat első magvait ültették el Magyarországon, dacolva üldözéssel és elnyomással. Az ő munkájuk nélkül nem fejlődött volna tömegmozgalommá, valóban osztálymozgalommá a magyar munkásmozgalom. A magyar kommunisták fellépése 1918 novemberében elképzelhetetlen és lehetetlen lett volna az ő úttörő munkájuk nélkül.

De a harcos mult megbecsülésének nem mond ellent az a megállapítás, hogy a Kommunista Párt 30 év előtti megalakulásával nem csupán folytatódik a magyar munkásmozgalom, hanem valami gyökeresen új is kezdődik benne.

Az új, amit mi, kommunisták hoztunk a magyar munkásmozgalomba: az opportunizmussal való szakítás és szembeszállás volt, a nagy orosz forradalom tapasztalatainak, Lenin és Sztálin tanításainak hasznosítása és átplántálása magyar földbe, újtípusú, a hatalomért harcoló, a szocializmus megvalósítását napirendre tűző forradalmi munkáspárt megszervezése Magyarországon.

A magyar kommunisták elmúlhatatlan történelmi érdeme, hogy abból a világtörténelmi fordulatból, amelyet a Nagy Októberi Szocialista Forradalom jelentett, levonták a következtetéseket Magyarország számára, elméletben és gyakorlatban. Bármilyen nagy erő volt is a magyar munkásmozgalom a Kommunista Párt megalakulásáig, bármily komoly befolyást gyakorolt is az ország politikai fejlődésére a kiegyezés utáni évtizedekben, a Kommunista Párt megalakulásáig ez az erő – a nagyszerű tömegharcok ellenére – lényegében botorkált és tévelygett, mert a mi Pártunk megalakulásáig a magyar munkásmozgalom legfeljebb csak ellenzéki erő volt, a polgárság egyik vagy másik csoportjának segédcsapata.

A Kommunista Párt magalakulásával lépett fel a magyar munkásosztály első ízben a hatalom megragadásának és gyakorlásának igényével, mint az ország, az összes dolgozó rétegek vezetésére hivatott osztály.

Ahhoz, hogy ez a fordulat a magyar munkásmozgalomban bekövetkezhetett, a Nagy Szocialista Októberi Forradalom eszméit kellett Magyarországra átültetni. De jelenti ez, hogy a magyar kommunista mozgalom kívülről importált eszmékre épült, mint ellenségeink állították három évtizeden át? Hát nem ugyanezzel, külföldi eszmék importjával vádolták annakidején a magyar jakobinusokat, majd Petőfi Sándort és később Ady Endrét?

A magyar történelmi fejlődést mindig a társadalmi haladás legfejlettebb nemzetközi tanainak „importja" termékenyítette meg és vitte előre. A haladás nemzetközi eszméi számára a talaj mindig megvolt Magyarországon, csak beléje kellett hinteni a magot.

Mi 1918-ban belehintettük! És a magyar talaj, a munkásosztály és a szegényparasztság mohón és szomjasan fogadta a Nagy Orosz Forradalom eszméit. A vetés nem kelt volna ki, ha a talaj nem lett volna alkalmas a magvak befogadására. A marxizmus-leninizmus „importja" csak azért sikerülhetett, mert Magyarország egyenesen várta az új forradalmi eszméket saját problémáinak megoldására. Mi egyébbel magyarázható az, hogy sok tízezer magyar hadifogoly Oroszországban ott harcolt a fiatal Vörös Hadsereg soraiban Kolcsak ellen, a szibériai ellenforradalom ellen? Mi egyébbel magyarázható a Kommunista Párt diadalútja 1918 novemberétől 1919 márciusáig?

A magyar dolgozó tömegek megérezték és megértették, hogy az orosz forradalomban a Bolsevik Párt az ő kérdéseikre is választ adott.

Lenin és Sztálin tanításai igenis válaszok voltak évtizedes, évszázados magyar kérdésekre is.

A munkásosztály vezető szerepéről, a munkásság és parasztság szövetségéről szóló tanítás, a polgári demokratikus forradalom szociálista forradalommá való továbbfejlődéséről szóló elmélet, a nemzetek önrendelkezési jogáról és a nemzeti függetlenség biztosításáról szóló tanítás az imperializmussal szemben: mindez válasz és útmutatás volt a magyar fejlődés évtizedes megoldatlan problémáira is.

Csoda-e, ha a magyar munkásosztály, a magyar dolgozó nép kapva kapott Lenin és Sztálin tanításain? Csoda-e, ha a magyar kommunisták 1918 november 21 után rövid néhány hónap alatt megnyerték a magyar munkásosztály, a szegényparasztság többségét?

„MINDEN HATALMAT A MUNKÁSOK, KATONÁK ÉS SZEGÉNYPARASZTOK TANÁCSAINAK!"

(Vas Zoltán: Tizenhat év fegyházban)

Szülőföldünk, Magyarország, gyönyörű ország.

„Tejjel-mézzel folyó Kanaán" — így nevezik az urak. „Nyomorúság országa" — így nevezik a dolgozók.

Az uraknak is, a dolgozóknak is igazuk van. Az urak számára valóban folyik a tej és a méz, a dolgozóknak azonban a gazdag, búzatermő országban még száraz kenyérre sem telik.

Az Osztrák-Magyar Monarchiába kényszerített Magyarország az 1918-as polgári forradalomig, a maga kiélezett szociális és nemzetiségi helyzetével, a cári Oroszországhoz volt hasonló.

Az ipar gyors fejlődése ellenére Magyarország megmaradt Ausztriától függő félfeudális országnak. A falusi nincstelenek milliói élnek nyomorban, nélkülözésben, mert a földek legjobb egyharmadát néhány arisztokrata család és az egyház bitorolja. Az ő kezükben van a magyar ipar jelentős hányada is.

A nagybirtok és a nagytőke érdekszövetsége nemcsak kizsákmányolja a politikai jogoktól megfosztott városi és falusi dolgozókat, hanem rájuk hárítja az ország minden terhét is.

Ez az oka, hogy Magyarországon szokatlan gyorsasággal kiéleződnek az osztályellentétek és a tömegek szinte máról-holnapra a forradalmi osztályharc útjára lépnek. Az újból és újból fellángoló, időnként igen elkeseredett mozgalmakat azonban a kormány katonai erővel töri le.

A magyar uralkodóosztályok ilyen történelmi és gazdasági adottságok közepette taszították a magyar népet a világháborúba. A népnek nem volt kenyere, nem voltak jogai, csak egy: „védeni a hazát".

Mint mindenütt, Magyarországon is, a dolgozók legjobbjai kivezető utat kerestek az imperialista vérözönből. A szociáldemokrata pártból kivált forradalmi osztályharcosok megalakították a baloldali zimmerwaldiak magyarországi csoportját. Velük volt kapcsolatban a diákság baloldali szervezete, a Galilei-kör is.

Én is ott tanultam meg új szemmel nézni a világot.

Ekkor robbantak 1917 október eseményei a világtörténelembe. A nagy orosz szocialista forradalom azonban csak a volt cári Oroszország népeinek hozott békét. A többi ország folytatta a háborút. Milliók pusztultak el, milliók lettek rokkantakká. Az éhség, a nyomor egyre nőtt, a helyzet tűrhetetlenné vált.

A nagy szocialista forradalomnak az egész világra kisugárzó hatása Magyarországon is meggyorsította a történelmi eseményeket. Tízezrével érkeztek vissza Magyarországra a szocialista forradalom szemtanúi és részvevői, a volt hadifoglyok, — köztük Szamuely és Rákosi, akik Lenin tanítását a szocialista forradalomról bevitték a munkás- és parasztt ömegekbe, valamint a szétzüllőben levő hadseregbe.

1918 október 30-án győzött Magyarországon a polgári forradalom. Ez azonban csak felületes, tessék-lássék reformokat hozott. E miatt a tömegek a polgári forradalomból és annak pártjaiból, különösen a szociáldemokrata pártból, hamar kiábrándultak.

Az Oroszországból hazatért kommunisták, a leninista zimmerwaldiak, valamint a Szociáldemokrata Párt baloldali ellenzéke ezekre a polgári forradalomból kiábrándult tömegekre támaszkodva alakították meg 1918 novemberében a Kommunisták Magyarországi Pártját.

Lapjuk, a Vörös Ujság, már első számától kezdve hirdette: „Minden hatalmat a munkások, katonák és szegényparasztok tanácsainak!"

A megfeszített ütemű kommunista agitációs munka eredményeként a Kommunisták Magyarországi Pártja néhány hónap alatt tömegpárttá szerveződött.

A kommunisták sikeres munkáját a bomladozó Szociáldemokrata Párt vezérei gyűlölettel figyelték és a kormányban ülő minisztereik révén keresztülvitték a Kommunista Párt vezetőinek letartóztatását.

A nagyarányú letartóztatások nem bénították meg a Kommunista Pártot. Az ipari munkásság, a szegényparasztság és a hadsereg jelentős tömegei hatalmas népgyűléseken követelték a kommunista vezetők szabadonbocsátását, a gyárak, a nagybirtokok szocializálását, valamint minden hatalomnak a munkástanácsok kezébe való átadását.

Napirendre került a fegyveres felkelés.

Ezt a polgári forradalom burzsoá-demokrata kormánya azonban már nem várta be.

1919 március 21-én önként átadta a hatalmat a magyar dolgozók proletárforradalmának.

A diadalmas magyar proletárforradalom a testvér Orosz Tanácsköztársaságnak és Leninnek küldte első üdvözletét.

A NAGY OROSZ SZOCIALISTA FORRADALOM HATÁSA MAGYARORSZÁGON

(Lándor Béla — Sarló és kalapács 1937)

... Már a februári forradalom hatásaként felélénkült a magyar munkásmozgalom. 1917 május 1-ét újra megünnepli a munkásság, május közepén — két és félév után — újra sztrájkokkal kezdi jogos követelését kiharcolni a budapesti proletár. És ez a mozgásba jött, nagy hadigyárakba koncentrált tömeg 1917 őszén forradalmi szimpátiája ezer és ezer jelével fordul az új proletár világhatalom, a megszülető tanácsállam felé. Százezrek érezték, hogy a tanácsok első felhívásával új korszak keletkezik a magyar munkásmozgalom életében is. A nagy szocialista forradalom puszta híre megindította már a forradalmi erők tömörülését. Az üzemi munkássággal szoros kapcsolatban megjelennek a színen a baloldali forradalmi csoportok, soraikban olyan forradalmárokkal, mint Korvin, Sallai és mások.

A pártvezetőség megint a választójogi jelszót vette elő. A régi taktika folytatása azonban most már egyszerűen lehetetlenné vált. A tanácsköztársaság üzenetei „Mindenkihez", a lenini-sztálini békepolitika első nagy dokumentumai új, hatalmas, széles perspektívát nyitottak a magyar tömegek előtt. „Le a háborúval! Békét akarunk! Éljen az orosz proletariátus!" — ezek voltak az 1918 januári nagy spontán budapesti sztrájknak a jelszavai. Budapest proletariátusa tömör rendekben sorakozott fel a bresztlitovszki tárgyalások alkalmával *a Szovjetköztársaság mellé*, a saját imperialistái *ellen*.

Az 1918 júniusi sztrájk alkalmával ez az ellentét a tömegek és a jobboldali pártvezetőség között még világosabbá vált: A tömegeknek vezetők nélkül kiadott jelszava az volt: „Kövessük Szovjetoroszország példáját." A megmozdulást követő hatnapos általános sztrájk harcosai közül ötszáz munkást tartóztattak le és nem egy ellen emelték azt a vádat, hogy „Szovjetoroszország mellett tüntetett és az ellenség győzelmét akarja előmozdítani".

1918 nyarán és ősz elején már kézzelfoghatóvá vált, hogy a nagy orosz proletárforradalom hatása alatt a tömegek nem elégszenek meg az „általános választói jog és demokratizált parlament" jelszavával s hogy a békepolitikát nem úgy képzelik el, mint Károly király, Sixtus herceg, Czernin külügyminiszter s az őket támogató minden színárnyalatú, klerikális-fekete, agrár-zöld, s rózsaszínű politikus klikkek. A munkástanácsról, mint a „forradalmi mozgalom új szervéről", mint a „szociális forradalom motorjáról" még a tömörülő és formálódó baloldal csoportjaiban is csak nagyon homályos nézetek uralkodtak. Régi szindikalista képzetek tömegesen támadtak fel újra. A leninizmus irodalmát Budapesten ezidőben még halvány körvonalakban sem ismerte senki. Szabó Ervin a választójogra „koncentrált" taktika és a kautskyánus elmélet elvi ellensége éppen olyan idegenül és éppen olyan teljes meg nem értéssel állt a multban a bolsevizmussal szemben, miként mesterei, a francia szindikalisták. Az orosz forradalom hajtóerőinek, a bolsevizmus sztratégiájának és taktikájának kérdéséből mit se értett. De mindez az ideológiai tisztázatlanság, sőt helyenkénti igen erős zavar, ami a proletármozgalom „új formáinak", az eljövendő forradalom tartalmának és hajtóerőinek kérdésében uralkodott, nem tudta megbénítani az orosz forradalom gyakorlati hatását.

Miben nyilvánult meg ez a hatás az 1918-i októberi polgári-demokratikus forradalomban? Mindenekelőtt abban, hogy éppen ennek a hatásnak eredményeképpen beszélhetünk valóban *forradalomról*, hatalmas néptömegek forradalmi felkeléséről az osztrák-magyar imperializmus hadviselése, s a katonák százezreit vágóhídra hajtó félfeudális magyar politikai rendszer ellen. A „Nemzeti Tanács" politikusai csak egy reformkormány

irányában tapogatództak a mindenáron való törvényesség keretei között. A proletár- és katonatömegek azonban forradalmi módszerekkel, *orosz módra* léptek fel az egész gyűlölt rendszer, annak minden exponense ellen. Így adtak az eseményeknek alulról egészen más fordulatot. Így jött létre a demokratikus forradalom. Ámde lett volna-e munkástanács és katonatanács, megmozdultak volna-e a falusi tömegek a jegyző, a nagybirtokos, a falusi uzsorás ellen, ha nincsen orosz forradalom, ha a nagy orosz proletárforradalom világraszóló tényei nem foglalkoztatják a tömegek gondolkodását, nem mutatnak új célt a tömegeknek? Az osztrák-magyar dualizmus politikai rendszerének magyarországi ágazata a tömegek megmozdulása folytán összeomlott. A proletariátus bizonyult az egyetlen politikai cselekvésre képes erőnek. De vajjon mutatott volna-e a magyar proletariátus annyi társadalomformáló szándékot, annyi történelemalakító erőt, olyan határozottsággal harcolt volna-e a hegemóniájáért, ha az orosz proletárforradalom nem növeli meg osztálytudatát? Kétségtelen, hogy nem így lett volna. És kétségtelen az is, hogy Garami és Kunfi népköztársasági miniszteriális politikája, amely a forradalmi néppolitika lobogója alatt tipikus koalíciós politikát űzött, éppen ezen az orosz proletárforradalom által megnövelt osztálytudaton feneklett meg. Semmi kétség: az orosz forradalom növekvő hatása formálta, fejlesztette, duzzasztotta a baloldalt, és növelte annak befolyását. Midőn a baloldali csoportok a köztársaság kikiáltására összegyűlt tömeg közé Szverdlov elvtárs sürgönyét dobáltatják le a repülőgépről, a sürgönynek az osztálybéke ellen tiltakozó szavai már hálás talajba hullottak. A magyar dolgozók soraiban sokan érezték, hogy az orosz „Októberi Forradalom új korszakot, a proletárforradalmak korszakát nyitotta meg az imperializmus országaiban" (Sztálin: Október nemzetközi jelentősége). Érezték, hogy a kormány csak akkor lehet az ő kormányuk, ha a dolgozó magyar nép sorsdöntő kérdéseire valóban választ ad, ha nem engedi, hogy a nagybirtok, nagybank és a gyár urai diktálják politikáját.

A nagy orosz szocialista forradalom akkoriban már másfajta, közvetlenebb csatornákon keresztül is kezdte éreztetni hatását, mint felhívások, hírek, szikratáviratok útján. A szibériai partizánharcokban, a nemzetközi vörös ezredek véres küzdelmeiben, a polgárháború változatos csatáiban, ezer és ezer kilométernyire Magyarországtól, a magyar forradalmi mozgalomnak egy igen jelentős szakasza játszódott le. Egészen megbízható adatok szerint 450—500.000 magyarországi hadifogolyból kb. 95—100.000 ember vett részt a Munkások és Parasztok Nemzetközi Vörös Hadseregének harcaiban. (Ha félmillióból csak a magyar anyanyelvűeket vesszük, akkor az arány még sokkal nagyobb lesz, mint 20%.) A földtelen és törpebirtokos magyar parasztfiatalság tízezrei fogtak fegyvert a régi szervezett munkások vezetése alatt a fehér ellenforradalom ellen, s a legénységi lágerekből ömlöttek a katonák a forradalom védelmére. Ebben a hatalmas arányú hadifogolymozgalomban az alföldi rónák földmunkás és szegényparaszt tömegeinek, 1912 május 23 budapesti proletárjainak küzdelme folytatódott az elnyomók és kizsákmányolók ellen. Sajnos, a mozgalom hirtelen felvetődött vezető rétege csak igen felületesen sajátította el a bolsevik párt jelszavait. A magyar hadifogolyszervezetek sajtója és egész politikai agitációs módja még nagyon távol állott az igazi leninizmus szellemétől. Egyáltalán nem véletlen, hogy a Bucharin-féle Lenin-ellenes „baloldali kommunista frakció" alakulása után Kun Béla, és a magyar hadifogolyszervezet néhány hasonszőrű vezetője „baloldali kommunista" jelszavakkal harcoltak Lenin és Sztálin politikai vonala ellen. A proletár sztratégia kérdései, a proletár hegemónia biztosításának nagy problémái, a proletárhegemónia biztosításának változó módja, a paraszti tömegekhez való viszony, a tartalékok és szövetségesek kérdései éppen olyan hét pecséttel lezárt titkok voltak, mint a párt és osztály egymáshoz való viszonyának, az osztályharc váltakozó formáinak, az erők átcsoportosításának, s az esetleges rendezett visszavonulásnak problémái.

De a lenini irányelvek az imperializmus elleni világforradalom korszakáról. a proletárdiktatúráról, mint a demokrácia legmagasabb formájáról, mégis megtalálták az utat a hadifogolyszervezetek sajtójához és politikai agitációjához, s ezen keresztül a magyarországi tömegekhez. És a hadifogoly-internacionalisták ezreinek ez az új távlatokat nyitó perspektívája már akkor is mélyen kihatott a munkástömegek gondolkozására, amidőn az még csak szárnyaló híreken, egyes hazatérőkön keresztül jutott el hozzá.

A kommunista párt megalakításával a proletárforradalom perspektíváját rendszeres és állandó agitáció közvetítette a tömegekhez. Igaz ugyan, hogy az akkori kommunista pártnak nem sikerült a marxizmus-leninizmus szellemében megoldani azokat a speciális kérdéseket, amelyek a demokratikus magyar polgári forradalom proletárforradalomba való átnövésének kérdéseivel voltak kapcsolatosak. A Kommunisták Magyarországi Pártja a valódi népforradalom kérdéseinek éppen olyan kevéssé hatolt a mélyére, mint az akkoriban alakult német vagy osztrák kommunista párt. De a világforradalom perspektívájának szüntelen propagálásával, a tanácsköztársaságért folytatott agitációjával húst és vért adott annak a nagy jelszónak, amely 1918 júniusa óta élt a tömegek lelkében: *Kövessük Szovjetoroszországot!* S e jelszó átütő ereje egyre nőtt.

A politikai és gazdasági világválság tornyosuló eseményei között a koalíciós kormány mindinkább elszigetelődött a tömegektől. A magyar demokrácia nagy kérdései megoldatlanok maradtak. A Berinkey-kormány nem tudta megoldani sem a nemzeti függetlenség kérdését, sem a földkérdést, és az ország életének valóban demokratikus átalakítása felé sem volt képes eredményes lépéseket tenni. A nemzeti válság egyre súlyosabb formákat öltött. Hiszen nemcsak arról volt szó, hogy a miniszterek aláírják a békeszerződést, és ezzel szankcionálják a meglevő állapotokat, amint ez Németországban történt, s nem is csak az új körülmények közötti egyszerű berendezkedésről volt szó, mint Ausztriában. Az elvesztett háború következményei csak most mutatkoztak meg igazán. Hónapról-hónapra több terület került idegen imperialista csapatok kezébe, s egyre újabb és újabb ultimátumok jöttek. A burzsoázia egyre tanácstalanabb lett, a proletariátus egyre öntudatosabb. A noskeizmus lehetetlenné vált, az osztrák út sem volt járható. A „Kövessük Szovjetoroszországot" jelszó egyre jobban vonzotta a tömegeket. Eljött 1919 március 21-e.

ŐFELSÉGE MINISZTEREI TANÁCSKOZNAK

JEGYZŐKÖNYVE

az 1918 évi jún. hó 21-én Budapesten megtartott

MINISZTERTANÁCSNAK

dr. Wekerle Sándor magy. kir. ministerelnök úr elődülése alatt:

Kereskedelemügyi minister úr előadja, miszerint a honvédelmi minister úrral együtt már régen készülnek előterjesztést tenni a mindinkább elharapódzó munkásmozgalmak tekintetében. A tegnap beállott sajnálatos incidens azonban sokkal gyorsabban megérlelte a helyzetet s most már véleménye szerint haladéktalanul kell intézkedni.

Bejelenti, hogy a tegnap kitört sztrájk tegnap óta nagy kiterjedést nyert. Elterjedt az összes magyar államvasúti műhelyekre, a pályaudvarokon a hordárok beszüntették a munkát s előreláthatólag hovahamarabb szünetelni fog a munka a fűtőházakban is.

Minden körülmény arról tesz tanúságot, hogy a sztrájkot központi intézkedés igazgatja, nevezetesen a vasutasok körében annak, a Landler Jenő szerkesztésében megjelenő „Magyar Vasutas Ujság" a mozgatója.

Az ügyészség jelentése szerint ezen újság egy nyomtatványt bocsátott ki, amely politikai-gazdasági harcra izgat, *követendő példakép az orosz mintát állítja fel* s hivatkozik a munkásság által eddig alkalmazott pressiók eredményeire. Miután ez a nyomtatvány oly tartalommal bír, amelyet megtűrni nem lehetett, az ügyészség intézkedett annak letiltása iránt. Ámde ennek mi eredménye sem volt, mert a nyomtatvány köteles példányát, két nappal a szétküldés után mutatták be, s így a Világosság-nyomdából az utolsó példány is kiment. Az ügyészség elrendelte a nyomtatvány üldözését, a megtorló eljárás folyamatbatételét és a közreműködők elfogatását.

Bejelenti, hogy a sztrájk időközben a vidéken is elterjedt. Miután a távirdát és a távbeszélőt ellenőrzés és zár alá helyeztette, a sztrájk terjesztése csak úgy történhetett, — s erre nézve adatai is vannak — hogy a központ bizalmi emberei kiutaztak a vidékre, szinte nyomon lehet követni a sztrájk kitörésének idejét, amint az a vonatok menetrendszerű beérkezésének idejével összeesik.

Igazságügyminister úr bejelenti, hogy a budapesti kir. ügyészség jelentése szerint a már említett dr. Landler Jenő budapesti ügyvéd, munkásvezér tegnap déli 1 és 2 óra között a parlament előtti téren összegyűlt mintegy 3000—4000 főnyi munkástömeghez, amely a magyar államvasutak gépgyárában aznap délelőtt történt események folytán az utcára vonult és ott összeverődött, egy izgatóhangú beszédet tartott, amelynek főbb kitételei a következők: „nem beszélni kell többé, mert *itt a tetteknek ideje*, ahol le kell számolni az egész korrupt kormányrendszerrel és képviselőházzal . . ." „A mai véres eseményekért a munkásságnak bosszút kell állnia . . . mikor itt lesz az ideje, akkor majd leszámolnak ezzel a kormányrendszerrel . . ." „Nem elégedhetnek meg azzal az ígérettel, amit most a kormány adott a munkásoknak a képviselőházban, mert az papirosígéret és maradhat minden a régiben, elégtételt kell követelni, bosszút kell állani: nem hiszem, hogy akadjon Magyarországon becsületes ember, akinek szívében lángra ne lobbantaná ez a gyalázatos cselekedet az elkeseredés és a bosszú tüzét, ma már elég erős Budapest, meg az ország munkássága arra, hogy az ilyet tétlenül ne nézze és elégtételt tudjon magának szerezni." . . . Idézi a régi nagy hadvezér anyjának szavait, aki midőn a fia az ő véleményét akarta hallani, azt mondotta: „Fiaim, én csak akkor beszélek, ha Róma lángokban áll! Csak a tettek kell, hogy jöjjenek." . . . Menjenek haza a munkások, de ne értsék őt félre, nem azt akarja ezzel mondani, hogy kaptak ígéretet, maradjon minden a régiben, nem, ő nem ezt mondja, ő tisztában van azzal, hogy minden munkás szívében ég a bosszú, ég az elkeseredés lángja, és hogy nem veszi fel a munkát senki addig, míg a megfelelő elégtételt meg nem kapja"... *„Ha a pártvezetőség határozata nem elégítene ki bennünket, akkor itt leszünk mi."*

Dr. Landler Jenő ezen beszéde egyenes felhívást képez bűncselekmény elkövetésére és különösen egyenes felhívást képez a munka közös beszüntetésére, illetve a már beszüntetett munka folytatólagos beszüntetésére és fel nem vételére. Azok a kitételek ugyanis, hogy bosszút kell állani, le kell számolni, itt az ideje a tetteknek, a munkásságnak cselekednie kell, nem jelentenek egyebet, minthogy a munkásság erőszakoskodások és bűncselekmények elkövetésével igyekezik a rajta történt sérelemért elégtételt venni. E bűncselekménynek ugyanis nem tényálladéki eleme az elkövetendő cselekmény és az elkövetés módozatainak közelebbi megjelölése, elég ha a kijelentésekből meg lehet állapítani, hogy a felhívás nyilvánvalóan bűncselekmények elkövetésére irányul. Máskép a munkásság

bosszút nem állhat, a kormánnyal és képviselőházzal nem számolhat le és a tetteket másképp elképzelni nem lehet, mint hogy a munkásság bűncselekményeket kövessen el. A beszéd tehát alkalmas a büntető törvénykönyv 171. §-ába ütköző izgatás vétségének megállapítására.

Honvédelmi minister úr véleménye szerint a jelen esetben kétségtelenül fennforognak a katonai büntető törvény 327. §-ának ismérvei, miért is dr. Landlert a katonai ügyészségnek kellene átadni.

Igazságügyminister úr a honvédelmi minister úr felfogásához hozzájárul.

A ministertanács felkéri az igazságügyminister és a honvédelmi minister urakat olyértelmű intézkedés sürgős megtételére, hogy a dr. Landler elleni vizsgálatnál a királyi ügyészségen kívül a honvédügyészség tagja is résztvegyen, aki a katonai büntető törvény 327. §-a alapján avatkozzék be s Landlert letartóztatásba vegye.

Kereskedelmi minister úr utal arra, miszerint *a szakszervezetek vezetőinek kezeiből kisiklott a vezetés* s azoknak úszniok kell az árral. Hogy vezető szerepeiket megtarthassák, tovább kell izgatniok. Ma úgy áll a helyzet, hogy *a vezetők tudnak sztrájkot szervezni, de leszerelni nem tudnak.* Miután a vezetők 9/10 része katonai felmentett, nem kellene-e őket bevonultatni?

Honvédelmi minister úr nem ajánlja, hogy a bevonultatás büntetéskép szerepeljen. Véleménye szerint, ha az illetők cselekedetei ezt indokolják, a katonai büntető törvény 327. §-át kell alkalmazni s csak akkor kellene a bevonultatást alkalmazni, ha a felmentési jogcímmel egyébként visszaélnek.

A ministertanács a honvédelmi minister úr álláspontját magáévá teszi.

VILÁG KIRÁLYAI EGYESÜLJETEK!

(Szamuely Tibor — „Szociális Forradalom" 1918 aug. 7)

„Kísértet réme járja be Európát: a bolsevizmus kísértete. Európa összes hatalmai szent üldözésre fogtak össze a kísértet ellen: György király és Vilmos császár, Hindenburg és Poincaré, német scheidemannisták és amerikai békeprédikátorok. Hol az az ellenzéki párt, amelyet uralkodó ellenségei nem kiáltottak volna ki bolseviknek . . ."

Kilenc hónap óta nyugtalan álmai vannak az uralkodóknak. A bíborban születetteknek csakúgy, mint a polgári ágyból köztársasági elnökké cseperedetteknek. Forradalom gyúlt ki szemük láttára, az elnyomottak millióit lángragyújtó tűzvész terjedt el napról-napra szélesedő körben; új hatalom emelkedett fel, hatalom, amely elnyomja az eddigi elnyomókat. Először semmibe se vették. A forrongásban levő Oroszország egyik bomlási jelenségének tartották az egész Októberi Forradalmat. Gyakorlatban meg nem álló kísérletnek a proletárdiktatúrát. Egy párt pillanatnyi, múló hatalomra jutásának a munkások és parasztok tanácsköztársaságát. De a fiatal és egészen újformájú orosz proletárállam nem akart átalakulni úgy, ahogyan Európa nyugatán, Ázsia keletén és Amerikában az államfők és állambölcsek várták. Legyűrte ellenségeit, megizmosodott a hatalomért makacsul küzdő orosz burzsoázia fölött. És minden megerősödés, minden lépés előre a kommunizmushoz vezető úton, minden nap, amellyel tovább élt, nyugtalanítóbbá, aggodalomba ejtőbbé, kísértőbb rémmé tette az orosz proletárok és parasztok köztársaságát.

A tanácsköztársaság megteremtői és fenntartói, a bolsevik kommunisták különben nem is csináltak titkot belőle. Nyíltan hirdették az első perctől kezdve, hogy a nemzetközi szociális

forradalom élőljáró, első győzelmet arató csapatának tekintik magukat és arra törekednek, hogy a tőkések felett diadalra vigyék minden ország proletariátusát a fegyveres felkelésben. A közös veszedelem egyaránt meghökkentette az óriási rablóhadjáratba belebonyolódott tőkés államszövetségek két ellenséges csoportját. Ha egyáltalán be tudták volna fejezni a véres marakodást, már régen egyesültek volna a közös ellenség: a diadalmas orosz proletariátus ellen.

A legjobban megijedt, a legingóbb trónon ülő, tapasztalatlan császárocska nem is tudta megállni, hogy osztálytársai, — a többi uralkodók elé ne juttassa vészkiáltását. Habsburg Károly — mindezt most amerikai lapok leplezik le — azzal bírta rá a trónjáról lepottyanóban volt román királyt a békekötésre, hogy levélben figyelmeztette *a kelet felől fenyegető szocialista veszedelemre,* arra, amely a bolsevizmusnak az orosz határon túli terjedéséből Ausztria—Magyarországra származna és veszélyeztetné a román királyi házat is. Európa uralkodóinak egyesülniök kell az anarchia elleni harcra.

— Most ilyen idő van — így szólt a levél —, amelyben a királyoknak össze kell fogniok.

A levelet természetesen letagadják most a bécsi udvar vidékén. Ez Károly császár leveleinek rendes sorsa. De elismernek annyit, hogy az uralkodó egy törzstiszt útján üzenetet küldött Ferdinánd román királynak, akit felhívott a szövetkezésre, hogy a nemzetközi forradalom és anarchia ellen küzdjenek együtt. És Károly császár-király ijedt hívásának volt is foganatja. A román király felcsapott. A Bukarestből Jassyba dobott trón összedűlés előtt állott, a román forradalom már bontogatta szárnyait. A román király beállt az új szent szövetségbe, — a nemzetközi forradalom ellen.

Ez februárban volt. Azóta — látható formában — új társakat nem tudott verbuválni Habsburg Károly abba a harci szervezetbe, amelynek zászlaján ott a felírás: „Világ királyai egyesüljetek!" Azonban maga az ellenforradalmi szövetség láthatatlanul továbbkovácsolódott. Ez az a szövetség, amelyben a tőkések, uralkodók, elnökök, császárok, pénzfejedelmek eggyéolvadnak, még annak a meg nem szűnő háborús rablómarakodásnak az ellenére is, amelyből az imperialista érdekszövetségek nem tudnak kievickélni.

A királyi levélben kikiáltott jelszó egyre terjed. A közös veszedelem tudata egy zászló alá hozza a proletárforradalom minden ellenségét: „Világ királyai egyesüljetek — a nemzetközi forradalom ellen" — ez a csatakiáltás hozza Szibériától a Volgáig a cseh-tót bandákat mozgásba, ennek a zászlaja alatt készülődnek fel a japánok, jönnek az északi Jeges-tengerről az angolok.

Ez a jelszava az Ukrajnába, Déloroszországba betelepedett rablóknak is. Megfojtani az első győztes proletárforradalmat, támogatni annak minden ellenségét, pénzelni, felfegyverezni, segíteni, rejtegetni, felbujtani, becsempészni, nemcsak az orosz határon túli lépéseit meggátolni, hanem idejében megfojtani, még mielőtt túlléphetne, — ezek azok a feladatok, amelyekre „a királyoknak (uralkodóknak és uralkodóosztályoknak) össze kell fogniok".

És így van ez helyesen. Így, ahogy Károly császár őszinte órájában megmondotta. A királyoknak össze kell fogni. De a királyokkal szemben össze kell fogni azoknak is, akik ellen a hatalmukat féltő hatalmasok szövetkeztek. Azoknak, akik nemcsak nem félik, hanem igenis kívánják a bolsevizmus elterjedését, akik a nemzetközi forradalmat akarják. A világ proletárjainak és parasztjainak felszabadulását. Ezek diktatúráját a burzsoázia fölött. A harc, az éles összecsapás a két csoport között elkerülhetetlen. Csak helyes, ha ebben a harcban elhatároltan, világosan áll egymással szemben a két tábor. Az egyikben a világ királyai és szolgáik, bérenceik, kitartottaik, a másikban a világ proletárjai.

Nincs benne kétség, hogy ez a harc csak a proletárok javára üthet ki, bár véres, nehéz, hosszantartó és szenvedésekkel teli lesz.

Ám éppen ez a félős, aggódó együvékovácsolás, amellyel a világ királyai erősítgetik megbomlóban levő elnyomóeszközeiket: a tőkésállamokat, ez az együttes roham, amellyel szent szövetségben jönnek északról-délről, keletről-nyugatról az orosz proletárállamra, ez teszi még teljesebbé, erősebbé, a reá nehezedő súlytól összeforrottabbá a világ proletárjait. Ma az első forradalmi tűzhely: az orosz tanácsköztársaság védelmében, holnap a láng továbbvitelében, a világ egyesült királyainak sorra elpusztításában.

A NEMZETKÖZI PROLETARIÁTUS VEZÉREI A MAGYARORSZÁGI KOMMUNISTÁKHOZ

(Vörös Ujság 1919 jan. 15)

A németországi Spartacus-csoportnak és a kommunisták német-ausztriai és magyarországi pártjainak.

Igen tisztelt Elvtársak!

Nagy örömmel kísérjük figyelemmel az Önök fellépését és az Önök küzdelmét a forradalmi szocializmus zászlója alatt. Szokatlanul nehéz viszonyok között kell Önöknek folytatni ezt a küzdelmet. Az angol-francia-amerikai imperializmus barbárul beavatkozik, sőt színes csapatokat küld a világforradalom tűzvésze ellen. A kormányszocialistáknak a „szociális köztársaság" cégére alatt folytatott áruló politikája, amely változatlanul megőrzi a kapitalista „rend" politikáját és a magántulajdon szentségét; a hivatalos szociáldemokráciára közvetlenül támaszkodó ellenforradalmi erők gyors mozgósítása; végül és legfőképpen az úgynevezett „bal" és „független" csoportok, amelyek határozottan akadályozzák a szociális forradalom erőinek kifejlődését és a kormányban való résztvételükkel támogatják a gonosztevőket a sárga szociáldemokráciából; — mindez rendkívül súlyos helyzetet teremt a mi közös ügyünk részére.

Mi egyébként nemcsak hisszük, de tudjuk: a német, az osztrák és a magyar proletariátus el fog hárítani mindent az útból, aminek segítségével akadályozza őt a burzsoázia, szociáldemokrata ügynökei útján . . .

A német, osztrák és magyar proletariátusnak meg kell érteni, hogy számára az egyetlen megoldás: — *a saját hatalmában van,* amely könyörtelenül meg fogja törni a burzsoá hatalom minden ellenállását és amely nem szavakból, hanem tettekből áll, a társadalom szociális átépítésének jövendő mozgatójából.

A reális hatalom Németországban is és Ausztriában is, de még Magyarországon is ezidőszerint a monarchia régi hivatalnokainak kezében van. Az Ebertek és a Rennerek, akik egész életükben a rendőrök előtt „rémként" szerepeltek, — teljes érintetlenségében meghagyták az egész régi apparátust, amely századokon át gyűlt és épült, mint fegyver a néptömegek elleni küzdelemre.

A burzsoázia reális hatalmát, amelyet most szocialista pojácák védelmeznek, föl kell cserélni *a proletariátus reális hatalmával* . . .

Az orosz munkásosztály a saját kárán tanulta meg, hogy a szociális mérkőzés e legnagyobb idejében, amilyent csak ismert valaha a világtörténelem, csak egy a kettő közül lehetséges: *vagy* a tábornokok borzalmas, vadállatiasan kegyetlen véres diktatúrája, amely menteni igyekszik a kapitalista világot, — *vagy* az államok háborús romjain új világot építő munkások diktatúrája.

És a proletariátus pártja, a mi pártunk, amelyet a forradalom kezdetén az „őrültek kis csoportjának" számítottak és amelyik most erős kézzel több mint egy éve tartja már az államhatalmat, különös örömmel látja, hogy Németországban is, Ausztriában és Magyarországon is erősödnek a testvérpártok, amelyek a mi közös célunkhoz, a szocializmushoz vezetnek, *a mi közös utunkon: a munkásosztály diktatúráján át.*

„A burzsoázia pusztulása és a proletariátus győzelme egyaránt kikerülhetetlen."

Kikerülhetetlen a mi győzelmünk, elvtársak! Mi hisszük és tudjuk, hogy Önökkel együtt sikerülni fog felépíteni a kapitalista rablás romjain a mi emberi testvériségünk és az összes népek szolidaritásának új világát.

Éljen a világforradalom!
Éljen a proletárdiktatúra!
Éljen a nemzetközi szociális köztársaság!
Éljen a kommunizmus!

Az Oroszországi Kommunista Párt Központi Bizottsága nevében:

Lenin,
Sztálin,
Szverdlov.

Berlin, 1919 jan. 2.

A Kommunisták Magyarországi Pártjának

Tisztelt Elvtársak!

Szívből örvendünk, hallva megalakulástokat, sikereiteket és kilátástokat. A magyar munkásság forradalmi ereje kedvező jóslásra ad módot a közel jövőre. Mi Németországban, akik a német forradalom második szakaszának kezdetén állunk, tudatában vagyunk annak, hogy minő óriási feladatokat kell a német proletariátusnak a legközelebbi hónapokban véghez vinni. Az 1918 dec. 30-án megalakult Kommunisták Németországi Pártja hivatott arra, hogy a német szociális forradalom előcsapatát alkossa. Minden hír külföldi testvérpártjaink harcairól és győzelmeiről növeli erejét és elszántságát...

Üdvözöljük a Kommunisták Magyarországi Pártját mint társunkat a közös küzdelemben.

Éljen Magyarország forradalmi proletariátusa!

A Kommunisták Németországi Pártja nevében:

Karl Liebknecht

„EMELJÉTEK MAGASRA A VILÁGFORRADALOM ZÁSZLÓJÁT!"

Tanácsok Országos Gyűlése

(1919 jún. 14)

Az orosz szovjetek sürgönye: Az orosz szovjetek központi végrehajtó bizottsága testvéri szolidaritásának egész melegével üdvözli a magyarországi tanácsok első kongresszusát. Emeljétek magasra a világforradalom zászlóját, segítsétek diadalra vinni a nemzetközi proletárforradalom ügyét. Lengje át határozataitokat az a kommunista szellem, amely céljaink elérésének egyedüli záloga. Teremtsetek olyan intézményeket, amelyek a proletariátus végleges diadalát, a burzsoázia végleges megsemmisítését készítik elő. Sok sikert nagy forradalmi munkátokhoz! Éljen a nemzetközi proletárforradalom! Éljen a nagyrahivatott ifjú magyar Tanácsköztársaság! *(Élénk éljenzés és taps.)*

Erre a következő válasz-sürgöny elküldését javasoljuk *(olvassa)*: „A Magyarországi Tanácsok Országos Gyűlése mai első összejövetele alkalmából ezen történelmi pillanat teljes átérzésében lelkesedéssel és szeretettel köszönti az orosz munkások, katonák, és parasztok tanácsát, *amely kijelölte számunkra is az utat,* amelyen haladnunk kell. Mi, akik ráléptünk erre az útra, rendíthetetlen lelkesedéssel és vasakarattal haladunk veletek, hogy egyesült erővel megvalósítsuk a világ proletariátusának felszabadulását és egyesülését. A Magyarországi Munkások Katonák és Parasztok Országos Tanácsa." *(Éljenzés és taps.)*

Elnök: Elfogadják az elvtársak? (Felkiáltások: *Igen! Elfogadjuk!)* Ezt határozatilag kimondom.

A Kommunista Párt magyar csoportja a kongresszusnak a következő üdvözletet küldi Moszkvából *(olvassa)*:

„A nemzetközi proletárforradalom közös ügyéért orosz földön küzdő magyar munkások és szegény földmívesek lelkesedéssel köszöntik a tanácsok első kongresszusát Magyarországon. Bár személyesen nem vehetnek részt a történelmi ülésen és közvetlenül nem vehetik ki részüket a magyar proletariátus alkotó munkájából, azonban büszkeséggel tölti el őket az a tudat, hogy *a magyar proletárforradalom és a proletárdiktatúra létrejöttéhez szükséges forradalmi lelkesedés az Oroszországban járt elvtársak keblében lobbant fel.* Ez a tudat méginkább arra ösztönzi a magyar csoportot, hogy minden tagja teljes erejével munkálkodjék legközelebbi feladatunkon, a magyar és az orosz Tanácsköztársaság közötti híd megteremtésén. Küzdelmünkben lelkesít az a tudat, hogy az ellenforradalmi akadály túlsó felén otthoni elvtársaink lelkes csapatai ugyanazért a célért vitézül és diadallal harcolnak. Éljen a magyar Tanácsköztársaság! Éljen a nemzetközi szociális forradalom vörös proletár-hadserege! *(Éljenzés.)* A Magyar Kommunista Csoport és a csoportok föderációja együttes üdvözletét küldi a pártnak, mint a Kommunista Internacionále második, az orosz bolsevik párt után következő diadalmas harcosának." *(Éljenzés és taps.)*

Budapest, 1917. XXXIX. évfolyam, 2[illegible] (13,574.) szám. Péntek, november [illegible]

PESTI HIRLAP

Győzött és békét követel a maximalista forradalom.

A miniszterekel letartóztatták. — Kerenszki elmenekült. — Lenin bejelenti: az uj kormányhatalom fegyverszünetet fog javasolni. — A munkásjanács programmja: békét, kenyeret, földosztást, népjogokat!

[illegible]

A munkásjanács [illegible] szózatja.

— Békét, kenyeret, földosztást, népjogot! —

[illegible]

XLV. évfolyam. Budapest, 1917. november 11, vasárnap. 280. szám.

NÉPSZAVA

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA: [illegible] EGYES SZÁM ÁRA 12 FILLÉR

A MAGYARORSZÁGI SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT KÖZPONTI KÖZLÖNYE. Megjelenik kétfő kivételével minden nap.

SZERKESZTŐSÉG: VIII., CONTI-UTCA 4. (Telefon: József 3-[illegible] és József 3-[illegible]) KIADÓHIVATAL: VIII., CONTI-UTCA 4. SZ. (Telefon: József 3-[illegible] és József 3-[illegible])

Fegyverszünetet és békét!

Az orosz forradalmi kormány békeajánlata.

[illegible]

A magyarországi szociáldemokrata párt kiáltványa.

[illegible]

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom visszhangja az egykorú magyar sajtóban — 1917 nov.

Határozati javaslat.

Az 1917. évi november hó 25-án a városligeti Iparcsarnokban megtartott népgyülés a következőket határozza el:

Budapestnek és környékének munkásai s velük együtt Budapest egész népe testvéri üdvözletét küldi az orosz forradalmároknak, akik bátor szívvel, erős elmével és kemény kézzel *vezetik ki az emberiséget a háboru poklából*. Mi mindannyian, akik itt összegyültünk s az egész dolgozó Magyarország, *el vagyunk határozva arra*, hogy az *orosz forradalmárokat a béke megszerzésére irányuló hősi harcukban támogatni* fogjuk és hogy minden erőnkkel küzdeni fogunk azért is, hogy egyik *osztálynak* a másik által való kizsákmányoltatása és egyik *nemzetnek* a másik által való elnyomatása *a mi országunkban* is megszünjék!

Béke és demokrácia, föld és kenyér, szabadság és egyenlőség — ezek az ezmények hevítik a magyarországi munkások lelkét ebben a nagy történelmi pillanatban, amikor összejöttek, hogy felszólítsák a monarchia kormányát: *fogadja el az orosz forradalmi kormány ajánlotta fegyverszünetet* és jelentse ki, hogy hajlandó békét kötni *minden hadviselő állammal* azon az alapon, hogy

egyik állam se vegyen el a másiktól erőszakosan területet,

egyik állam se tartsa katonai, gazdasági, politikai függőségben a többiekel,

egyik se követeljen a másiktól nyilt vagy leples formában hadisarcot és hogy

mindegyik kötelezze magát egyenletes nemzetközi leszerelésre, a kötelező döntő biráskodás elfogadására, a titkos diplomácia kiküszöbölésére és a külső politika parlamenti és demokratikus ellenőrzésének elfogadására.

A munkások felszólítják a kormányt: jelentse ki nevezetesen, hogy *a monarchia nem kívánja az orosz-lengyel területek annektálását* és *nem* járul hozzá a *nagynémeteknek ahhoz a követeléséhez*, hogy Kurland és Livland bárminő formában a németbirodalomhoz csatoltassék.

A munkások felszólítják a kormányt: jelentse ki a maga nevében és birja rá hasonló kijelentés megtételére a *szövetséges államokat*, hogy az orosz fegyverszünet vagy béke megteremtette helyzetet nem fogja felhasználni arra, hogy akár Nyugaton, akár Délen annexiós célokért harcoljon, hanem hogy hajlandó *minden hadviselő állammal* ugyanazoknak a demokratikus alapelveknek alapján tárgyalni és békét kötni, mihelyt azokban is megvan az erre való hajlandóság.

Budapestnek és környékének munkásai egyáltalán azt követelik a monarchia kormányától, hogy minden politikai erejével és hatalmával munkálkodjék azon, hogy *a béke utjából minden akadály elhárittassék*, hogy befolyását használja fel a *szövetséges államoknál* is arra, hogy a középeurópai hatalmak államainak *belső és külső politikája* egyaránt a mielőbbi demokratikus béke megteremtésének célját szolgálja.

A munkások kifejezik azt a meggyőződésüket, hogy a béke megteremtésének nagy ügyét nem lehet csak a kormányokra rábizni, hanem ebből a világot megváltó munkából ki kell vennie *részét minden ország dolgozó néposztályainak*, elsőcorban a *nemzetközi szociáldemokráciának*. Ennek a meggyőződésének alapján Budapest munkássága azt kívánja, hívja fel a magyarországi szociáldemokrata párt vezetősége a *hollandskandináv* bizottságot, hogy az orosz kormánnyal egyetértve hívjon össze a legrövidebb időn belül *nemzetközi szociáldemokrata és munkáskongresszust Stockholmba* és tartsa meg a kongresszust tekintet nélkül arra, hogy képviselteti vagy képviseltetheti-e azon magát a szocialista Internacionálo minden pártja. A kongresszus célja annak megállapitása legyen: *mit kell tennie a nemzetközi szociáldemokráciának, hogy a háboru véget érjen és a béke a demokrácia elveinek megfelelő módon köttessék meg.*

Budapest munkássága felszólítja az ország összes munkásait, az alkalmazottak nagy táborát, mindenkit, aki békét és jogot akar ebben az országban, hogy *csatlakozzék a szociáldemokrata párthoz*, mint ahhoz az erőhöz, amely a *politikai szabadság*, a *nemzetközi jog* és a *gazdasági méltányosság* alapjaira akarja felépiteni az uj, valóban szabad Magyarországot, amelyben nem lesz sem kizsákmányolt osztály, sem elnyomott, sem üldözött nemzetiség!

Éljen a nemzetközi szocialismus!
Éljen az orosz forradalom!

„Budapestnek és környékének munkásai s velük együtt Budapest egész népe testvéri üdvözletét küldi az orosz forradalmároknak, akik bátor szívvel, erős elmével és kemény kézzel vezetik ki az emberiséget a háború poklából"

A városligeti Iparcsarnokban megtartott népgyülés elfogadott határozati javaslata — 1917 nov. 25

A budapesti szocialista diákok manifesztuma.

Orosz testvéreink!

A budapesti főiskolák szocialista hallgatóinak a forradalmi események megünneplésére összegyűlt népes értekezlete testvéri üdvözletét küldi nektek.

Fogadjátok, testvérek, ez üdvözletet oly szeretettel, amily benső lelkesedéssel fakadt szívünkből.

Fogadjátok azon meggyőződéssel, hogy szívvel-lélekkel egyek vagyunk veletek hős harcotokban. Teljesen át vagyunk hatva annak a tudatnak a nagyságától, hogy az orosz nép fejlődésének oly fokára jutott, amelynek egyetlen következménye csak évszázados rabszolgaságának megszűnése lehet. Az emberiség történetében példátlan dicsőséggel ragyogó az a titáni munka, melyet a titkos forradalmi propaganda hősei végeztek s végre megtermette vágyát: a szikra, amely mind többek kebelében gyújtotta fel a szabadság égő vágyát, lobogó lángba csapott széles Oroszország millióinak forradalmi fellépésében.

Testvéreink! Ti az egész művelt emberiség szabadságharcosainak követendő példát mutattatok! Ti megmutattátok, miként lehet szembeszállni az elnyomás legszörnyűbb formáival! Ti megmutattátok, hogyan törhet meg a lusta tömegek közönyét ügyükért szabadságukat, életüket — minden[illegible] kockára [illegible] egy csak [illegible] szabadságért! Tőletek, tanuljuk [illegible], hogyan, fojtják tömegek szenvedések mindennapos kaja! egy nagyszerű megbírlás forradalmi viharba! Köszönet nektek érte!

Es ti testvérek azok, kiknek forradalmi szenvedélye nem fog lehűlni a kivívott politikai szabadság enyhe napsütésében sem! Kiknek alkotmányos vérkeresztséget a világ szocialista proletárságának forró együtérzése az emberiség ünnepévé szentelt — ti egyfin kezdtek majd vele abban a harcban, a melyet az emberiség végleges felszabadításáért folytat! Es miként eddig is ti mutattátok példáját annak, hogyan szegődik a gondolat ereje a szenvedő emberiség szolgálatába, úgy ezentúl is tőletek várjuk az áldásthozó összemüködés példáját — mindaddig, míg egyetlen harmóniába olvad össze a felszabadult ember nem.

Köszönet nektek érte, testvérek! Köszönet a mi részünkről, magyar diákok részéről, kik számszerosan tanulhatunk tőletek! Egy európai konföderáció, de ázsiai barbárságra uralkodó osztály a félszabadság és félszolgaság demoralizáló bilincseiben tartja ez ország munkálkodó népét. Hogy eljunk — kevés, hogy érte haljunk — sok e szabadság. Mi magunk, szocialista diákok, csak fogcsikorgatva nézzük, miként ölik ki szerszámtuk a szabad gondolkodás utolsó csirái, miként terjeszkedik egyetemeinken, mint egész közéletünkben, a klerikalizmus és a sovinizmus gyilkos mérge. Vajha a ti példátok, testvérek, tartósan megkeményítené szívünket és karunkat, hogy hozzátok hasonlóan diadallal megostromoljuk sötétedő börtönünk kapuit!

A ti végleges győzelmetek a mi szabadságharcunk riadója lesz. Győzzetek testvérek, hogy mi is győzhessünk!

A budapesti főiskolák szocialista hallgatói.

„A ti végleges győzelmetek a mi szabadságharcunk riadója lesz. Győzzetek testvérek, hogy mi is győzhessünk!"

A budapesti szocialista diákok manifesztuma — 1917 nov.

Munkások!

Tizenkét óra alatt Budapest munkásságának munkabeszüntetése általánossá lett.

Ez eddig sohasem látott arányu tömegsztrájk jelentőségét sokszorosá fokozza, hogy *Budapest* proletárságának mozgalma magába foglalja immár a főváros egész *környékének* üzemeit is és a *vidék városain és ipartelepein* is egyre általánosabban lesz urrá a munkabeszüntetés. De nemcsak Magyarországon növekszik és terjed ellenállhatatlanul a sztrájkmozgalom, ha[illegible] kezdte, Bécs folytatta és lángja átcsapott már *Alsó- és Felsőausztriára, Stájerországra* meg *Csehország* ipara is és se Grác, se Prága nem maradt el Bécs mögött.

Magyarország és Ausztria proletárságának roppant tömegmozgalma ez, amely testvéri harcban akarja kivívni a békét.

Komoly biztosítékokat

kell követelnünk a külügyi kormánytól, hogy se hóditással, se a német hódító tervek szolgálásával nem odázza el

a háboru gyors befejezését.

Békét akarunk és jogot, mert tudjuk, hogy mihelyst a tömegek döntenek az állam ügyeiben, nem zuduihat ránk még egyszer a vérontás gyalázatos áradata. **Biztosítékokat követelünk,** hogy nem halogatják tovább a választójogi reform elintézését és haladéktalanul

felosztatják a Tisza-parlamentet,

ha utjába merészel állni a tömegek joghoz juttatásának.

Békét, jogot és kenyeret követünk. Biztosítékokat kell adnia a kormánynak, hogy végét veti a háborus nyomorúságnak,

az élelmiszerinségnek

és a drágaság uzsorájának.

A proletárság százezreinek tömegsztrájkja a hatalmasoktól akar engedményeket kicsikarni a béke, a választójog és az élelmezés kérdéseiben és éppen ezért nyomatékosan felhívjuk a munkásokat, hogy a közélelmezés, a világitás, a vízvezeték és a közegészség üzemeiben mindenesetre folytassák a munkát, mert *ez* a munkabeszüntetés nem a hatalmasok, hanem a tömegek ellen *szegeződne.*

A pártvezetőség felszólitja a munkásokat, hogy semmiképen se provokáltassák magukat céltalan és a mozgalom nagy céljaira káros cselekedetekre. A

tömegmozgalom rendjének

ügyét a maguk ügyének tekintsék és a

Elvtársak!

Sztrájkra hívó röpcédula a breszlitovszki béketárgyalások idején — 1918 jan.

„Éljen az orosz proletariátus!" Nagygyűlés az Iparcsarnok előtt — 1918 jan.

„Le a háborúval!" „Békét akarunk!" — Rokonszenvtüntetés az orosz forradalom mellett, a béke megteremtéséért — 1918 jan.

Munkások! Elvtársak!

A szociáldemokrata pártvezetőségnek, a Szakszervezeti Tanácsnak tagjaiból és a munkásoknak e célra külön választott megbizottaiból

munkástanács

alakult azért, hogy a munkásság provokálásából és elkeseredéséből kitört mozgalmat céltudatosan és erélyesen vezesse.

A mozgalom célja *kettős:* Az *egyik* annak a sérelemnek orvoslása, amely az *egész* munkásosztályon esett, amikor nagyobb falat kenyeret kérő munkásokra

a gyárba vezényelt csendőrök rálőttek.

E sérelem orvoslásának első feltétele:

a csendőröknek a gyárakból való eltávolítása,

mert azokban a gyárakban, ahol a katonaság és nem csendőrség gyakorolta a katonai felügyeletet, ott hasonló brutalitásra nem került a sor.

De a hatalomnak ez a vétkes cselekedete csak gyümölcse annak a rendszernek, amelyet a *Wekerle—Szterényi*-kormány a munkásügyek intézésénél meghonosított: a megértés helyett erőszakot alkalmaznak, le akarják törni a munkásokat, akiknek béreit sokalják és akiknek nem akarnak politikai jogot adni.

A Máv.-gépgyárban a munkások ellen történt merénylet ennek a kormánynak rendszeréből és szelleméből folyik. Ezért követeljük a mozgalom *második* célja gyanánt a kormány haladéktalan lemondását. Csak e *kormánynak lemondása* és a kormányzati szellemnek és módszernek átalakulása lehet orvoslás a munkásosztály kifakadt sebére. De követeljük e kormány lemondását azért is, mert ennek a kormánynak elnöke, Wekerle Sándor, január 19-én a sztrájkoló munkások küldöttségének *ünnepélyesen* megígérte a **választójogi javaslat változatlan fenntartását** *és ezt az ígéretét megszegte s azzel megdöntötte saját szavahihetőségét.* Ez a kormány a választójogi csalás kormánya, amely éppen azért akarja letörni a munkásokat, hogy jogfosztó terveit megvalósíthassa.

Mozgalmunk célja tehát az, hogy ez a kormány mondjon le és alakuljon olyan uj kormány, amely legalább

az eredeti választójogi javaslatot

egész terjedelmében magáévá teszi és keresztülvitelére a **képviselőházat felszólítja.** Addig is, amig ez megtörténik, követeljük, hogy az uj kormány minden erejével és befolyásával munkálkodjék azon, hogy **mielőbb békét köthessünk,** hogy az élelmezést megjavitsa, hogy a türhetetlen drágaság egy részét legalább a munkabérek az állami és magántisztviselői fizetések emelésével az államra és a vagyonos osztályokra háritsa. Követeljük, hogy az uj kormány a közszabadságokat ne korlátozza és a dolgozó néposztályok legsürgősebb szociálpolitikai és népjóléti követeléseit elégitse ki.

A munkásság ebben a harcban legyen egységes, szilárd és kitartó! Provokálásnak ne üljön fel, de bizzék abban, hogy munkája nélkül nem élhet meg az ország. *A munkára szüksége van az országnak, hogy élhessen, a Wekerle—Szterényi-kormányra nincsen szüksége.*

A kishitücknek és csüggesztőknek éppoly kevéssé higyjen a munkásság, mint a provokálóknak. **Erősek vagyunk és egységgel, kitartással győzni fog igazságos ügyünk!**

Pesteári üdvözlettel
A munkástanács!

[illegible]

„Erősek vagyunk — győzni fog igazságos ügyünk" — a Munkástanács első proklamációja — 1918 jún.

Világproletárjai egyesüljetek!

SZOCIÁLIS FORRADALOM

A Szovjetoroszországi Kommunista Párt magyar csoportja.

A HAZATERŐKHÖZ!

Munkások és parasztok!

A KMP megalakításában döntő szerep az Oroszországból hazatért — a lenini iskolát járt — volt hadifoglyoknak jutott. Így jött haza 1918-ban Rákosi elvtárs is. Ülősor, jobbról a második

II.

AZ OSZTÁLYHARC ÚTJÁN — A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG FELÉ

A KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJA SZERVEZI A SZOCIALISTA FORRADALMAT

A MAGYAR OKTÓBERI FORRADALOMBAN A KOMMUNISTÁK MUTATTÁK A HELYES UTAT

A magyar októberi forradalom minden osztályt készületlenül ért. Az összeomlással egyik napról a másikra jelentkeztek és azonnali megoldást követeltek az ország legkülönbözőbb, eddig háttérbe szorított kérdései: a középkori feudális nagybirtok felosztása, az elnyomott nemzetiségek szabadságvágya, a jogtalan ipari munkásság követelései, a háborúból a békébe való átmenés problémái. Mindenki tanácstalan volt, elvesztette a fejét.

Az októberi forradalom zűrzavarában rajtunk, magyar kommunistákon kívül senki sem volt, aki világos, érthető és megvalósítható tanácsokat tudott volna adni.

Mint az éjben a világítótorony, mutatta ekkor Pártunk a jó utat. A magyar kommunisták az orosz forradalom tapasztalatai alapján helyesen követelték, hogy adják át a nagybirtokosok földjét annak, aki ezer éve verejtékével öntözte: a parasztnak, — a gyárat a dolgozók államának. A nemzetiségi kérdésben a Szovjetunió teljes nemzeti önrendelkezést biztosító példájára hivatkoztak s a nemzetközi kérdésekben, főleg a béke kérdésében rámutattak arra, hogy az osztrák iga alól felszabadult magyar nép a nyugati imperialistáktól semmi megértést nem várhat s csak a szovjet forradalomra támaszkodhat. Ezeket a nézeteket a fiatal magyar kommunisták a lelkesedésnek és a belső meggyőződésnek olyan hevével képviselték, melynek szinte lehetetlen volt ellenállni s melynek tüzét frissen táplálta az orosz forradalom éltető lángja és lelkesedése.

A magyar dolgozók e követelésekre azonnal és igenlően válaszoltak.

Rövid néhány hét alatt a magyar kommunista mozgalom hatalmas, országos politikai erővé fejlődött.

Egymásután csatlakoztak hozzá az ipari munkások, — az ifjak, kiket megkapott a kommunista lelkesedés, — a parasztok, akik megértették, hogy eljött a történelmi alkalom évszázados jogos követeléseik teljesítésére, a földosztásra, — a hadsereg, melynek katonái az imperialista háború vértengerén keresztül jutottak el a kommunista igazságok belátásáig. Kommunista befolyás alá került hamarosan a Szociáldemokrata Párt balszárnya is, melynek legjobbjai, Landler elvtárssal az élükön, nemsokára a Kommunista Párt élvonalbeli vezetőivé

fejlődtek. Felénk vett irányt a magyar demokratikus polgárság egy része is, mely kezdte megérteni, hogy a magyarság jogos nemzeti érdekeit csak a dolgozó népre és a Kommunista Pártra támaszkodva lehet megvédeni. Mikor 1919 februárjában a magyar ellenforradalom a jobboldali szociáldemokraták segítségével fegyveresen akarta letörni a kommunista mozgalmat, s börtönbe vetette vezetőit, már késő volt. A kommunista gyökerek mélységben és szélességben annyira elterjedtek, hogy ez a kísérlet az ellenkezőjébe csapott át, s nem meglassította, de meggyorsította az események menetét. Egy hónappal később, 1919 március 21-én, a magyar dolgozók nagy lelkesedése közepette létrejött a Tanácsköztársaság.

(Részlet Rákosi Mátyás beszédéből. Nagybudapesti pártfunkcionáriusok ünnepi értekezlete. 1948 nov. 20.)

SZOCIÁLDEMOKRATÁK ÉS KOMMUNISTÁK A KÁROLYI-FORRADALOMBAN

(Részlet Rákosi Mátyás védőbeszédéből — 1935)

Rákosi Mátyás: . . . Volt egy parlament, a törvényhozás alapja, és ezzel együtt az alkotmány alapja. A képviselőháznak 413 tagja volt. Ebből a 413 tagból az utolsó parlamentben: 267 nagybirtokos. Sem az ipari munkásságnak, sem a mezőgazdasági munkásságnak, sem a törpebirtokosságnak egyetlen képviselője sem volt. A nemzetiségek képviselői csak töredékei voltak annak, ami az országban való számarányuknak megfelelő lett volna. Ez a helyzet csak úgy állhatott elő, hogy a választói jog 1867-től 1918-ig semmi néven nevezendő lényeges változáson nem ment keresztül és a felnőtt lakosságnak valamivel több, mint kilenctized részét kizárta a választójogból. Ezáltal az a helyzet állott elő, hogy elég volt a felnőtt lakosságnak öt százaléka ahhoz, hogy abszolút többség kerüljön be a parlamentbe.

Természetes, hogy ilyen szituációban úgy a nemzetiségi politika, mint a szocialista politika, az ipari munkásság felé űzött politika mind a parlamenten kívül játszódott le, rendőri karhatalmi kérdés volt, és nem véletlenség, hogy 1918-ig a szociális munkásmozgalmakról a rendőrség évenként ugyanolyan évi jelentést adott le, mint a prostitúcióról, vagy a bűnözésről. Ez a szituáció rendkívül kényelmes volt a burzsoázia számára, nem kellett vesződnie szocialista, nemzetiségi képviselőkkel, de megvoltak a hátrányai is. Az első, hogy maga a burzsoázia nem volt szociális kérdésekben járatos. Mikor egyetlen kártyája, a rendőrség, a hadsereg megbomlott, s mikor nem maradt más hátra, mint amit mi úgy hívunk, hogy ideológiai védekezési fegyver, nem volt felkészülve, hogy politikai érvekkel harcoljon. Súlyosbította ezt, hogy az utolsó választás 1910-ben volt, 1918-ig komoly politikai harcok nem voltak. Azonkívül a világháború alatt a békében meglevő 48-as és 67-es programok össze is zavarodtak, mert a világháború alatt úgy alakult, hogy csoportok részint a háború folytatása mellett, részint ellene foglaltak állást, ami a régi fogalmakat még jobban összezavarta.

Ebben a szituációban, amikor a burzsoázia évtizedeken keresztül nem szokott hozzá sem a szocialista kérdések kezeléséhez, de a messzemenő nemzetközi kérdések kezeléséhez sem, abban a pillanatban, amikor a hadsereg, rendőrség, csendőrség széttörött, vége volt a tudománynak.

1918 októbertől kezdve a magyar burzsoázia egyetlen használható politikai koncepciót, egyetlen használható tervet előállítani nem tudott.

Nézzük meg a szociáldemokrata pártot. A szociáldemokrata párt az európai szociáldemokratáknak volt magyarországi ága, a II. Internacionálénak volt a tagja, s ugyanazokat

a tüneteket mutatta nagyban és egészben, mint a nyugati szociáldemokrata pártok. Márpedig ezeknek a pártoknak belső életében a háború előtti 30 év alatt igen jelentős változás állott be. Kialakult a munkások között egy felső réteg, egy, az átlagos munkásnál jobban szituált, jobban kereső és élő réteg, amelyet mi egyszerűen proletárarisztokráciának nevezünk. Ez a kispolgársággal volt életre nézve egy nívón, és mivel a marxisták szerint az élet szabja meg a gondolkozást, ezeknek életmódja lassanként befolyásolta szocialista gondolkodásukat, mégpedig oly irányba, hogy többé nem találták az életet annyira elviselhetetlennek, mint amikor még nem voltak ilyen megfelelő, megjavult gazdasági viszonyok között és ennélfogva ők, mint a proletariátus legfelsőbb rétege, gazdasági helyzetük következtében letompították az osztályharcot. Továbbra is megtartották, mint rendkívüli távoli célt a szocializmust, azonban gyakorlatilag a szocializmusért való harcról szó sem volt többé. Ennek azután elméleti kifejezése is akadt, mert hiszen az elmélet a tényleges állapotnak rendszerint követője és ez az az elmélet volt, amit röviden úgy fejezünk ki, hogy a mozgalom minden és a végcél semmi.

A világháború magára a szoc. dem. pártra óriási csapást mért. A bevonuláskor elvesztette tagjainak több mint felét. 1914-ben 107.000 szervezett munkás volt, 1915-ben 53.000, 1916-ban 65.000 volt, 1917-ben azonban anélkül, hogy a szoc. dem. párt valami különösebb akciót hajtott volna végre, a 65.000 régi tag mellé 160.000 új tag jelentkezett. Ez olyan óriási szám volt, amely maga mutatta, hogy a proletariátuson belül valami rendkívüli változás állott be. Ez *az orosz forradalom magyarországi kisugárzása* volt, amit a szoc. dem. párt nem vett észre, mert maga sem tudott a számokból olvasni.

A forradalom kitörésekor, amikor a rendőrség szétfutott, a csendőrség elrejtőzködött, az egyetlen országos szervezet a magyar szociáldemokrata párt volt. Természetesen ez a tény a forradalom első pillanataiban nem jutott nyilvánosságra. A forradalom első pillanataiban a szociáldemokrata párt maga sem volt saját erejének tudatában. Annál kevésbbé, mert Budapesten a forradalom 1918 október 31-én tört ki, amikor még sem Bécsben, sem Berlinben nem volt forradalom, márpedig a magyar szociáldemokrácia évtizedek óta ennek a két városnak példáját szokta követni. Emiatt kezdetben a szoc. dem. párt igen óvatos volt . . .

Hozzájárult még ehhez az, hogy a leszereléssel kapcsolatban a falvakban részben a visszatérő katonaság, részben az ottani lakosság spontán elkergette az antipatikus jegyzőt, csendőrt és nagyon sok helyen a kastélyok urait is, akik egyedül Budapesten érezték jól magukat. Meg tudták csinálni, hogy a szoc. dem. párt ugyanúgy, mint ahogy Budapesten rendet csinált, elment a vidékre is rendet csinálni. Budapestről akkor százával mentek ki a rendcsináló osztagok . . .

A szociáldemokrácia és ezzel a munkásság erejét növelte még az a körülmény is, hogy a burzsoáziának nemcsak a régi szerveit verték szét, de amint hallottuk, önmaguktól is szétestek: a parlament önmaga mondta ki, minden törvényes alap nélkül, feloszlását, a király lemondott, a főrendiház elnapolta önmagát stb., szóval a burzsoázia szervezetei, a régiek szétestek, — újat nem tudtak szervezni. A munkásság régi szervei mellé pedig lényeges új szervek kerültek. Idetartozik elsősorban a munkástanács és a katonatanács.

A munkástanácsnak tulajdonképpeni összehívói maguk a proletárok voltak, azt nem a szoc. dem. párt hozta létre, hanem spontán alakulás volt, az orosz tanácsköztársaságnak magyarországi kisugárzása.

Fel kell vetni a kérdést, amiről itt ismételten szó volt, hogy milyen volt az a Károlyi-forradalom? Szocialista forradalom-e, burzsoá forradalom-e? Erre én a következőt válaszolom:

Kitörésekor kétségtelenül burzsoá forradalom volt, ami annyit jelent, hogy a termelőeszközök régi birtokosai a Károlyi-kormány kezdetén változatlanul megmaradtak birtokukban. A nagybirtokosok megmaradtak birtokukban. A nagybirtokosok megmaradtak nagybirtokuk birtokában, a gyárosok megmaradtak gyáruk birtokában, a bankárok megmaradtak bankjuk birtokában. Ugyanakkor ugyanúgy mint a Kerenszki-forradalomban, már jelen voltak a jövendő proletárállam szervei, a munkás- és katonatanácsok. Az első naptól kezdve a tényleges hatalom ezeknek a szerveknek kezében volt. De ezt a hatalmat ők önként a Károlyi-kormány rendelkezésére bocsátották. Hasonló dolog történt Oroszországban is. Nem véletlen, hogy a Károlyi-kormányt mint a magyar Kerenszki-kormányt szokták emlegetni. Ugyanúgy, mint Oroszországban, Magyarországon is a kommunista pártnak jutott az a történelmi feladat, hogy a munkás- és katonatanácsokat felhívja erre a körülményre és rábírja őket arra, hogy az önként átengedett hatalmat vegyék a maguk kezébe. Ennek elérésére természetszerűleg csak egy mód volt: a munkás- és katonatanácsok mögött álló munkás- és katonatömegek túlnyomó részének megnyerése. Ez volt a kommunista párt feladata, célja és ezt hajtotta végre.

A kommunista párt, mint itt megállapítottuk, november közepén kezdett működni. Sem a szociáldemokraták, sem a Károlyi-kormány miniszterei a mai napig nem tudják megmondani, mik voltak azok az eszközök és módok, amiknek segítségével a kommunista párt úgy a burzsoáziával szemben, mint a szociáldemokráciával szemben meghódította azokat a tömegeket, amelyek szervezetileg és formailag szociáldemokrata befolyás alatt állottak. Én megpróbálom ezt a képet megrajzolni.

Kétségtelen az, hogy a kommunista párt kezdettől fogva nagy előnyben volt a szoc. dem. párttal szemben, azért mert a kommunista párt az első pillanattól kezdve kész és kidolgozott programot tudott adni, úgy a megszálló hatalmakkal, mint az egész nemzetközi politikával szemben. Különösen választ és igen jó választ tudott adni a munkásokat legjobban érdeklő kérdésre, az orosz Tanácsköztársaság kérdésére. Ebben a kérdésben a szoc. dem. pártnak nem volt kialakult álláspontja. Voltak titkos helyeslők, hivatalosan azonban fanyalogva és visszautasítólag viselkedtek, holott a magyar munkások részben ösztönszerűen, részben hadifogoly-körökben, részben osztályöntudatuknál fogva a szovjettel az első perctől kezdve szimpatizáltak. Ez volt az első ütőkártyánk. De voltak a szoc. dem. pártnak békebeli hibái, amiket hirtelen nem tudott levetkőzni. Legfontosabb volt az, hogy az ipari proletariátus felső rétegét képviselte. Volt ennek a proletár arisztokráciának bizonyos gőgje és mikor a világháború után százezrével voltak leszerelt katonák és munkanélküliek, akik nem a maguk hibájából lettek munkanélkülivé, hanem részben az összeomlás, részben a viszonyok folytán, ezekkel a tömegekkel a szoc. dem. párt nem tudott semmit kezdeni. A kommunista párt ezeket a tömegeket is össze tudta fogni és testet tudott nekik nyujtani. Maga az a tény, hogy november és december hónapokban a szakszervezetbe félmillió új tag lépett be és így már háromnegyedmillió szervezett munkás volt, ez a tény lehetetlenné tette, hogy a szoc. dem. párt régi politikáját folytassa. A szoc. dem. párt azonban nem értette meg azt a dialektikus folyamatot, hogy ha valahol megváltozik a mennyiség, akkor megváltozik a minőség is és ezekkel a tömegekkel folytatta a régi, békebeli metódust, mégpedig nem is a legelső erejével, hanem másod- és harmadrendű erőkkel, mert az elsőrendűek, burzsoá miniszterek, államtitkárok, főispánok voltak, akiknek más dolguk volt, mint a proletariátus tömegeivel való foglalkozás. Így a nagy tömegekkel való foglalkozás automatikusan a kommunista pártra jutott. A kommunista pártnak a tömegekhez való fordulását maga a szoc. dem. párt kényszerítette ki azzal, hogy nem adott a kommunista pártnak újságot.

„MAGYARORSZÁG LEGKÖZELEBB ÁLL OROSZORSZÁGHOZ."

(Dr. Andics Erzsébet: Demokrácia és szocializmus 1918—19-ben)

A magyar munkásosztály abba a küzdelembe, amelyet az ország demokratikus átalakulásáért folytatott, tényleg belevitte a maga specifikus harci módszereit és mindenfajta kizsákmányolás ellen irányuló szocialista szellemét. Az 1918—19-es forradalmak vizsgálatánál ezt a sajátos körülményt egy pillanatra sem szabad szem elől tévesztenünk. Ebben rejlik egyik mély gyökere annak, hogy a Károlyi-forradalomban a népi tömegek kezdettől fogva olyan törekvéseket nyilvánítottak, amelyeknek megvalósítása túl kellett, hogy vigye a mozgalmat a polgári forradalom hagyományos keretein. Nem véletlenség, hogy Magyarországon 1918 november 16-án a *nép*köztársaságot proklamálták, a kormány pedig magát *nép*kormánynak nevezte. A magyar nép széles rétegei, ha ösztönösen is, de népi uralom megteremtésére törekedtek, olyan politikai rend megteremtésére amely meg fogja szüntetni vagy legalább is korlátok közé fogja szorítani a kizsákmányolás minden fajtáját.

Hogy az 1918 októberi polgári demokratikus forradalom igen erős szocialista törekvéseket hozott felszínre, nemcsak az segítette elő, hogy a munkásság került mint egyetlen szervezett erő a forradalom élére. A magyar nagyburzsoázia egészen nyilt ellenforradalmi egységfrontja 1918-ban a nagybirtokos arisztokráciával hozzájárult ahhoz, hogy a demokratikus népi tömegek már első forradalmi megmozdulásaikban nemcsak a feudalizmus, hanem bizonyos mértékben a kapitalizmus ellen is forduljanak.

Nyilvánvaló, hogy ilyen erőviszonyok és sajátosságok mellett, a magyar nép elképzelésében a demokratikus köztársaság nem fedte a francia vagy az amerikai köztársaság típusát, amelyeknek a tekintélyét a magyar nép szemében amúgy is alaposan megtépázta az antant hatalmaknak az országgal szemben tanúsított imperialista magatartása. A wilsonizmus, melyet megteremtői a bolsevizmus ellenszerének szántak, igen gyorsan elvesztette hatóerejét a magyar munkásságra.

Annál nagyobb vonzóerőt gyakorolt a magyar népi tömegekre az 1917-es orosz októberi szocialista forradalom példája.

A magyar munkásság a forradalmi Oroszország iránt kezdettől fogva nagy rokonszenvvel viseltetett. Erről tettek tanuságot az 1918 januári tömegsztrájk jelszavai és lefolyása, nevezetesen illegális munkástanácsok megalakulása ezen sztrájk folyamán. A munkás- és katonatanácsok, amelyek a Károlyi-forradalomban olyan nagy szerepet játszottak, ugyancsak az orosz forradalom hasonló nevű szerveinek példájára jöttek létre.

Az 1917-es orosz októberi forradalom nagy hatással volt az összes rákövetkező forradalmakra és nem is lehetett másként. Magyarországra gyakorolt befolyása azonban egész sor objektív körülmény következtében különösen erős volt, hogy a „reakciós földesurak mindenhatósága tekintetében"... „Magyarország legközelebb áll Oroszországhoz" — erre Lenin már 1913-ban rámutatott (Lenin összegyűjtött művei XVI. kötet 557. old. oroszul). De más tekintetben is — jelentékeny különbség mellett — egész sor fontos vonatkozásban nagymértékű hasonlatosság állott fenn a forradalom előtt Magyarország és a cári Oroszország között. Ilyen hasonlatosság volt: a szociális ellentétek sokrétűsége (feudális plusz kapitalista elnyomás), amelyek élességét még erős nemzetiségi ellentétek fokozták, az ország félgyarmati függő helyzete, a rendkívül koncentrált nagyipari munkásság csaknem gyarmati méretű kizsákmányoltsága, amely lehetetlenné tette jelentősebb munkásarisztokrata réteg kialakulását. Mindezek a körülmények oda hatottak, hogy az 1917-es orosz szocialista forradalom problémáit a magyar munkásság és szegényparasztság igen közelieknek és

érthetőknek, megoldásukat rokonszenvesnek találta. Ezzel magyarázható, hogy miért épp a magyar hadifoglyok vettek olyan nagy számban — tízezres tömegekben — és olyan nagy lelkesedéssel részt az orosz munkások és parasztok forradalmi küzdelmeiben az orosz polgárháborúban. A fogságból hazatértek azután — nemcsak az ismert vezetők, akik 1918 novemberében döntő szerepet játszottak a kommunista párt megteremtésében —, hanem a még előzőleg a bresztlitovszki különbéke következtében visszatért hadifogolytömegek lelkes hirdetői lettek az orosz forradalom eszméinek és különösen a földosztásnak a hírét elvitték az ország legtávolabbi zugaiba. Ez volt az alapja annak, hogy amint Jászi Oszkár írja: „a bolsevizmustól való félelem dominálta a magyar közéletet a háború utolsó hónapjaitól kezdve." (Magyar kálvária — magyar feltámadás. 70. old.)

1918 november első felében, azaz még a kommunista párt megalakulása előtt, a Népszava szinte napról-napra hozza a cikkeket, amelyeknek az a céljuk, hogy a tömegeket óva intsék attól, hogy az orosz munkások és parasztok példáját kövessék; attól, hogy az adott forradalomtól szocialista rendszabályokat várjanak. A Népszavának mindenoka megvolt arra, hogy olyan nagy figyelmet szenteljen ennek a kérdésnek; a tömegek szocialista törekvései nem hagytak kétséget maguk iránt.

Amikor hangsúlyozzuk, hogy a magyar népi tömegek, elsősorban a munkásság szükségszerűen erős szocialista törekvéseket mutatott fel már akkor is, amikor a KMP még meg sem alakult, ezt nem azért tesszük, hogy a magyar kommunista párt hatalmas felvilágosító, kezdeményező és szervező szerepét a munkáshatalomért folytatott harcban kisebbítsük. Kommunista Párt nélkül a magyar tanácsköztársaság megteremtésére nem került volna sor, vagy ha igen, az nem tudta volna magát négy és fél hónapon keresztül fenntartani. A fentiekre azért mutatunk rá, hogy világossá tegyük, milyen volt a magyar munkásság hangulata, milyenek voltak politikai és szociális törekvései akkor, amikor épp ezen törekvések következményekép, mint ezeknek a törekvéseknek öntudatos képviselője, 1918 novemberének második felében, megalakult a magyar kommunista párt.

Itt van a forrása nemcsak a kommunista párt megalakulásának, hanem annak is, hogy a kommunista párt hihetetlenül rövid idő alatt hatalmas tömegbefolyásra tett szert. Önálló kommunista pártnak a megalakulása objektív szükségszerűség volt, hiszen az összes alapvető kérdésekben a munkásmozgalmon belül nyilvánvalóan két irányzat harcolt egymással, amelyek között az ellentétek a forradalom által felvetett problémákkal kapcsolatban különösen kiéleződtek: abban a kérdésben, hogy a forradalom milyen célokat tűzött maga elé, milyen erőkre támaszkodjék stb.

A Nemzeti Tanácsot alkotó három demokratikus párt, a Károlyi-párt, a Szociáldemokrata Párt és a Radikális Párt legismertebb vezetői tulajdonképpen — mint erről Garami Ernő, Weltner Jakab, Jászi Oszkár és mások emlékiratai tanúskodnak — nem óhajtották a forradalmat s ez bizonyos tekintetben akaratuk ellenére következett be. A forradalom győzelme után is minden módon azon vannak, hogy annak menetét, amennyire lehet, mérsékeljék. A népkormányban résztvevő három párt vezetőit sok tekintetben csak magával sodorta a nép mozgalmának az árja, mint ez a köztársaság kérdésében is történt. Ők a népi tömegektől eltérően az ország új politikai rendjét nagyjában a régi nyugati demokráciák mintájára képzelték el. Innen az állandó divergálás a tömegek törekvései és a vezetők politikája között, aminek a tényét a Károlyi-kormány vezető politikusai feljegyzéseikben kihangsúlyozzák.

A kommunista pártnak kétségtelenül nagy szerepe volt abban, hogy a polgári demokratikus kormány helytelen politikájának hatása alatt a tömegek nem a reakció karjaiba vetették magukat, hanem a demokratikus feladatok végrehajtásával, a forradalom továbbfejlesz-

tésével és elmélyítésével igyekeztek a régi rendszer visszatérését megakadályozni. A forradalmi földfoglalások azonban éppúgy, mint a munkásellenes, a termelést szabotáló igazgatók elűzése a gyárak éléről, egyáltalában nem voltak a kommunisták pártakciói. A kommunista pártot sokszor csak közvetve, vagy egyáltalában nem ismerő tömegek ösztönös mozgalmai voltak ezek, de éppen azért különös súllyal bizonyították a kommunista párt igazát.

Ha a fiatal kommunista párt olyan bámulatosan rövid idő alatt hatalmas tömegbefolyásra tudott szert tenni, ha a magyar munkás- és szegényparaszttömegek egyre inkább felfigyeltek szavára, úgy ez nemcsak azért történt, mert a kommunista párt a széles népi tömegek legtitkosabb vágyát és óhaját fejezte ki azzal, hogy a szocialista forradalomra és a munkáshatalom megteremtésére törekedett, hanem azért is, mert napról-napra nyilvánvalóbbá lett, hogy a kommunista párt látja helyesen az erőviszonyokat és a forradalom törvényszerűségeit. A dolgozók azon rétegei is, amelyek eleinte kritikusan, sokszor ellenségesen álltak szemben a kommunistákkal, azokat „egységbontóknak", „demagógoknak" stb. tartották és mint ilyeneket elítélték, rövid pár hónap alatt, meg kellett, hogy győződjenek arról, hogy a kommunista pártnak igaza volt, amikor éles bírálat tárgyává tette a népkormány ingadozó bel- és külpolitikáját, az ellenforradalmi erőkkel szembeni engedékenységét, és rámutatott arra, hogyha a munkásság nem veszi kezébe az ország gyeplőjét, az ellenforradalom győzelme kikerülhetetlen.

A tények kérlelhetetlen logikával a kommunista pártnak adtak igazat. A gyárosok szabotálták a termelést és tömegesen lökték ki a munkásokat az utcára, fokozva ezáltal a leszerelés és a menekültbeáramlás következtében amúgy is roppant nagy munkanélküliséget. A földbirtokosok húzták a tavaszi mezőgazdasági munkálatok megkezdését. Ellenforradalmi jellegű politikai tömegszervezetek (Ébredő Magyarok, MOVE stb.), sőt fegyveres alakulatok jöttek létre, amelyek a polgárháború elemeit szították. A régi világ emberei kezdtek újra színpadra lépni és nyiltan szembehelyezkedni a demokratikus renddel. (Lásd gr. Károlyi József, Bethlen István és mások ellenforradalmi fellépését a demokratikus köztársaság ellen.) Ugyanezek a körök gondoskodtak arról is, hogy messze elágazó külföldi kapcsolataikat felhasználva minél ellenségesebbé hangolják a győztes antanthatalmakat a demokratikus Magyarországgal szemben. Ez annál inkább sikerült nekik, mert Anglia, Franciaország és Amerika kezdettől fogva nem jó szemmel nézték a Magyarországon végbemenő komoly *népi forradalmat* — Franchet d'Esperay tábornok ezt tudomására is hozta a magyar fegyverszüneti delegációnak 1918 novemberében Belgrádban — és egyre szemérmetlenebb és teljesíthetetlenebb követeléseket támasztottak a fiatal demokratikus köztársasággal szemben, míg végül is a hírhedt Vyx-jegyzék átadására került a sor.

A belső és külső ellenforradalmi erőknek ez az egyesített támadása 1919 márciusában olyan méreteket öltött, amelyek a fiatal magyar demokráciát immár létében fenyegették. A népkormány, amely felemás politikával egyrészt lehetővé tette a reakciós erők önbizalmának visszatérését és csatasorba való felsorakozását, másrészt ugyanezen politikájával egyre inkább eltaszította magától a népi tömegeket és egyre inkább elszigetelődött, semmiképp sem tudta volna átvészelni azt a csapást, amelyet a Vyx-jegyzék átadása jelentett: akár elfogadta volna az antant feltételeit, akár visszautasította volna, a nacionalizmus hullámain felülkerekedő ellenforradalom kétségtelenül elsöpörte volna. A közvetlen ellenforradalmi veszéllyel szemben egyetlen biztos hátvéd volt az országban, és ezt a dolgozó tömegek alkották, elsősorban a politikailag iskolázott, jól szervezett, jogaiért folytatott évtizedes harcokban megedződött magyar ipari munkásosztály.

A SZAKSZERVEZETEK EGYSÉGÉÉRT

(A KMP felhívása — 1918 dec.)

Elvtársak!

A kapitalizmus válságba jutott. A burzsoá-állam legfőbb hatalmi szerve, a hadsereg, fölmondta a szolgálatot. A központi hatalmaknál szétzüllött, Olaszországban, Franciaországban és Angliában a fegyelem felbomlott, és ezekben az országokban is sorra alakulnak a forradalom előhírnökei — a katonatanácsok.

Munkanélküliség van mindenfelé. Az éhség, a nyomor, a szenvedés egyre nő, és munka nincsen sehol.

Az állam, a burzsoá-állam, úgy nálunk, mint másutt, csődbejutott. A kapitalizmus roncs, romokban hever. Nem képes termelést újra felvenni, a munkanélkülieket munkába állítani, államgépezetét működésbe hozni és vezetni.

Ennél a pontnál állunk! És a magyarországi proletárság eddigi pártja, a szociáldemokrata párt, ahelyett, hogy készülne a harcra, ahelyett, hogy a proletariátust történelmi hivatásának a teljesítésére szervezné és vezetné, nyiltan elárulja a proletariátus ügyét. Ahelyett, hogy a proletariátus érdekében a forradalmat tovább fejlesztené, az őszirózsás burzsoá-forradalom úgynevezett „vívmányait" védelmezi a proletariátussal szemben. Ahelyett, hogy a burzsoázia erőszakos megbuktatásával az utolsó halálos csapást mérné a magyarországi kapitalizmusra, a burzsoáziával szövetkezett és vele együtt csinál politikát. Ahelyett, hogy a kapitalizmusnak megadná az utolsó haláldöfést, ahelyett, hogy kisajátítaná a gyárakat, a földet, a bányát, a bankot, a házat stb., és így megszüntetné a proletariátus kizsákmányolását, a kapitalizmus talpraállításán, a kapitalizmus megszilárdításán fáradozik, hogy továbbra is fenntartsa, hogy továbbra is biztosítsa a proletariátus kizsákmányolását.

De a proletariátus résen áll. Az a *fénylő csillag,* amely elindult keletről, vezeti őt történelmi hivatása teljesítésének az útján. A győzelmes orosz proletárforradalom tisztára mosta a proletariátus felszabadításának a különféle kormányszocialisták által elhomályosított és bemocskolt útját. Minden ország proletariátusa harcban áll, hogy leszámoljon saját kormányszocialistáival, hogy azután lerázva magáról az árulókat, egységesen, teljes erővel indulhasson el a burzsoázia ellen az utolsó harcra.

Ennek az utolsó harcnak nálunk, Magyarországon is útjában állanak azok, akik gyűléseiken és lapjukban, a „Népszavá"-ban nem tesznek egyebet, mint gyalázzák és mocskolják a győzelmes orosz proletárforradalmat. Minden burzsoát megszégyenítő módon rémmeséket tálalnak föl, hogy letérítsék a munkásságot felszabadításának forradalmi útjáról. Azok, akik a németországi bolsevikoknak a burzsoáziával és az ellenforradalmi csőcselékkel folytatott élet-halál küzdelmét testvérharcnak bélyegezték és gyalázták, akik a németországi proletárforradalom vezéreinek, Liebknecht és Luxemburg elvtársaknak a legyilkoltatójával — Vilmos császár lakájával — az áruló Scheidemannal egy vizen eveznek, azok itt nálunk a forradalom, a proletariátus árulói.

A magyarországi proletariátus fölvette ezekkel az árulókkal szemben a harcot. Figyeli minden lépésüket, vizsgálja minden tettüket. Minden árulásukra rögtön rásüti a júdásbélyeget. Amíg a kapitalizmus erős és a burzsoázia hatalmas volt, addig elleplezhették igazi lényüket, addig tompíthatták a munkásság osztályharcát. Addig leszerelhették a forradalmi sztrájkokat, addig cserben hagyhatták a munkásságot. De most nagy tétről, a proletariátus végleges felszabadításáról van szó. Ezt a harcot kell megvívni, ezt a harcot kell győzelemre emelni az egész világon.

Ennek a harcnak az útjából a magyarországi proletariátusnak is el kell takarítania az utolsó akadályt — a kormányszocialistákat. A kispolgári pártegység feláldozása árán meg

kell teremteni a forradalmi proletárság egységét, amely lerázva magáról a hozzátapadt ellenforradalmi kispolgárok kölöncét, lesz csak képes megvívni fölszabadító osztályharcát. Ez a tisztulás, ez a kiválási folyamat hatalmas lépésekben halad előre. A proletárok nagy tömegei sorra hagyják el a burzsoáziával szövetkezett, a kapitalizmus talpraállításán, a kizsákmányolás fenntartásán mesterkedő kispolgári politikát űző kormányszocialisták pártját. Zárt sorokban csatlakoznak a Kommunisták Magyarországi Pártjához, hogy így megteremtsék a proletariátus egységét, megszervezzék a maguk forradalmát a kapitalizmus megdöntésére. Elfordulnak tőlük, és csatlakoznak hozzánk, hogy ne a burzsoáziával folytatott ölelkezés és alkudozások, hanem a burzsoázia legyőzése árán, forradalom útján a proletariátus kezébe ragadhassa a politikai hatalmat, és megvalósítsa a proletariátus diktatúráján keresztül a szocializmust.

Miután a nagy proletártömegeknek kispolgári pártjuktól való elszakadását megakadályozni nem tudják, csendőr, rendőr és aktív tiszt elvtársaikat uszítják ellenünk. Miután a munkások nem akarják eltűrni az árulást: a burzsoá-állam közigazgatásával és minden hatalmi szervével üldözik a proletárforradalom útján a szocializmusért küzdő munkásokat. Miután fegyver, géppuska, csendőr és rendőr segítségével sem képesek megakadályozni a munkásság nagy készülődését a fölszabadító proletárforradalomra, a kispolgári pártegység után kiabáló kormányszocialisták a proletárok egységét akarják megbontani.

A munkásságnak ezek a közönséges árulói a pártegységet nem úgy akarják helyreállítani, hogy azokat, akik nem proletárok, a született ellenforradalmárokat, a kispolgárokat, csendőröket, rendőröket és aktív tiszteket szorítják ki pártjukból, hanem olyképpen, hogy a burzsoázia megbuktatására törekvő és szervezkedő forradalmi munkásságot zárják ki, és szakítják kétfelé. De nem a pártból, nem a szociáldemokrata pártból zárják ki őket, hisz a forradalmat akaró munkások önként szakították el magukat kispolgári pártjuktól és csatlakoztak a forradalmi munkásokat egyesítő Kommunisták Magyarországi Pártjához. A szakszervezeteket — ahova a boltosok és aktív tisztek nem tehetik be lábukat —, a színtiszta proletárszervezeteket akarják szétrobbantani.

De Magyarországon a szociáldemokrata pártnak nincsenek kiépített pártszervezetei. Pártszervezet nélküli párt volt mindig, és az ma is. A szakszervezeteket tették meg pártszervezeteknek! Aki belépett a szakszervezetbe, egyúttal tagja lett a szociáldemokrata pártnak is.

A munkásság 15 esztendőn át sürgette a párt és a szakszervezetek kettéválasztását. Nem volt olyan pártkongresszus, amelyik ne határozta volna el a pártszervezetek kiépítését. De hiába! A pártvezetőség és a szakszervezeti bürokrácia ellenállásán megtört a munkásság akarata. A szakszervezetek továbbra is pártintézmények maradtak, mert a vezérek szakszervezeti és pártvezérek akartak lenni egyszemélyben.

És mert a párt- és szakszervezeti vezetők elérték céljukat, most miniszterek és kormánybiztosok — tehát a szakszervezetek tagjainak meg akarják tiltani, hogy kommunisták lehessenek. Miután nincsenek kiépített pártszervezeteik, tehát a szakszervezeteket akarják továbbra is leigázni. Azt akarják, hogy a munkásságnak csak az lehessen a politikai akarata, amit ők rájuk erőszakolnak.

A szociáldemokrata párt azonban csak a saját pártszervezeteivel rendelkezhetik, de a szakszervezetekhez ne merjen hozzányúlni. Ezek nem a burzsoá-állam védelmét szolgálják, hanem a proletárok forradalmi erőiből tevődtek össze. Azoknak a proletároknak a forradalmi erőiből, akik majd nyakára lépnek annak a burzsoá-államnak, melyet a kormányszocialisták most ellenük védelmeznek, és éppen ezért akarják onnét őket kizáratni. De a szakszervezet nem a kormányszocialistáké. A szakszervezet a munkásoké, akik között napról-napra nő a kommunisták és napról-napra apad a szociáldemokraták száma.

Éppen ezért akarják széjjelverni, tönkretenni a szakszervezeteket, a proletároknak azokat a gyűjtőhelyeit, melyekben a munkások osztályharca edződik. Egymásra uszítják a munkásokat, gyűlöletet szítanak közöttük, hogy széjjelveressék velük azokat a szakszervezeteket, melyek állandóan közvetlen, éles osztályharcban állanak a kapitalistákkal. Széjjel akarják veretni a munkásságnak a kapitalisták ellen küzdő szakszervezeteit azért, hogy a burzsoáziát, mellyel szövetkeztek, melynek megmentésére vállalkoztak, megszabadítsák egyik legfélelmesebb ellenfelüktől — a szakszervezetektől. A levegőbe akarják röpíteni a szakszervezeteket azért, mert most a rettenetes munkanélküliség idején a szakszervezet az a hely, ahol a munkások találkoznak, összejönnek. Itt folytatnak eszmecserét és tisztázzák nézetüket. Fölvilágosítják egymást, és értesüléseket szereznek külföldi munkatársaiknak a kapitalizmussal folytatott élet-halál harcairól. Megvitatják saját helyzetüket a saját burzsoáziájukkal szemben folyó osztályharcaikban. Megállapítják munkanélküliségüknek igazi okát, a kapitalizmus összeomlását, a burzsoá-állam teljes csődjét. Széjjel akarják rombolni, a levegőbe akarják röpíteni a szakszervezeteket azért, mert itt tudja meg a munkás azt, hogy kizsákmányoltatása, elnyomatása és nyomorúságos helyzete megszüntetésének csak egyetlen útja van: ha kizsákmányolójának, a kapitalizmusnak és a kormányszocialisták által körömszakadtáig védelmezett burzsoá-államnak a nyakára lép. Csak úgy, ha készül és forradalomra szervezkedik, hogy kicsavarhassa kizsákmányolóinak kezéből a kizsákmányoltatás eszközeit, ha forradalom útján kisajátítja a gyárat, a földet, a bányát, a bankot, a házat stb. Ha megvalósítja a proletariátus diktatúráját, és ezen keresztül a proletariátus végcélját: a szocializmust, a kommunizmust. Széjjel akarják rombolni, meg akarják semmisíteni a szakszervezeteket azért, mert ezek ma a kapitalizmusnak és a burzsoá-államnak a legfélelmetesebb, a legrettenetesebb ellenségei. A szakszervezetekben gyülekezik a kapitalizmusnak és a burzsoáziának a sírásója, a munkanélküliség, az éhség, a nyomor, a szenvedés. Itt állapítja meg jogait, itt állítja föl követeléseit a munkanélküliek nagy tömege. Itt fojtogatja halálos ellenségét: a kapitalizmust, a burzsoá-államot. És mert a kormányszocialisták most a burzsoá-államot féltik, a burzsoá-államot védik, természetes, hogy a kapitalizmus és a burzsoá-állam halálos ellenségére, a proletariátusra akarnak lesújtani. A proletariátusnak a kapitalizmusra és a burzsoá-államra forradalmi tüzet szító szervezeteit — a szakszervezeteket — ezért akarják széjjelrombolni.

A munkásság juttatta őket hatalomhoz, és most a munkásságra akarnak lecsapni. Ki akarják zárni a szakszervezetekből a „rendbontókat", akik nem a szakszervezeteknek, de a burzsoá-államnak a rendjét akarják megbontani, melynek most ők a miniszterei és kormánybiztosai. Ki akarják zárni a szakszervezetekből azokat, akik egy pillanatig sem felejtettek, és akik minden terrorral szemben hirdetik, hogy a kapitalizmus akkor is a munkásság kizsákmányolásán épül fel, és a burzsoá-állam akkor is a kapitalisták osztályállama marad, ha azt a szociáldemokrata miniszterek és szociáldemokrata kormánybiztosok kormányozzák. Akik tehát nem akarják elhinni az ő tantételüket, hogy a proletariátus nagy osztályharcának a végcélja a burzsoá-államban a kormányszocializmus, hanem nyiltan és bátran hirdetik, hogy a proletariátus felszabadítása a kapitalizmus és a burzsoá-állam ledöntése és minden hatalmi szervének a lerombolása árán, egyedül forradalom útján lehetséges: azokat ki kell lökni a szakszervezetekből!

Azelőtt a kapitalisták úgy büntették a munkástársaikért küzdő előharcosokat, hogy feketelistára tették, kilökték a gyárból, nélkülözésre, szenvedésre, nyomorra és éhezésre ítélték. De a munkásság nem hagyta őket! Most más módszer járja. A gyár áll, és munka nincsen. A harc nem is egyes kapitalisták, hanem az egész kapitalizmus, és annak elnyomó- és erőszakszerve, a burzsoá-állam ellen és annak megdöntéséért folyik. A feketelista tehát

nem ér semmit. De meg a kapitalistáknak most egészen más dolguk van. Ők most szervezkednek. Gyüjtik erőiket, hogy megmentsék önmagukat, uralmukat, a kapitalizmust és a burzsoá-államot. Szervezkednek, hogy a kellő pillanatban leverhessék az őket és uralmukat fenyegető proletariátust. Ők most nem érnek rá, mert készülnek az ellenforradalomra. Munkájukat nyugodtan, zavartalanul abban a biztos tudatban végezhetik, hogy közben megmentőik, a miniszterséget és kormánybiztosságokat betöltő szociáldemokraták hol vérbefojtják, hol bebörtönzéssel, hol a szakszervezetekből való kizárással letörik a munkásság készülődését a fölszabadító proletárforradalomra.

A burzsoá-állam megmentése, a kapitalizmus talpraállítása, a kizsákmányolás biztosítása csak ellenforradalom, csak a proletariátus leverése, forradalmi erőgyüjtő medencéinek, a szakszervezeteknek szétrombolása útján lehetséges. Ezt a célt szolgálja a kommunisták tervbe vett kizárása a szakszervezetekből. Igen, ezt akarják és ezt a célt szolgálják, mert ezt kívánják tőlük: a burzsoá-kormány és a kormányt támogató burzsoá pártok. A miniszterség és a kormánybiztosság azok viselői számára nagy érték, a munkásság bőrére megkötötték az üzletet. De olyan üzletet kötöttek, melyet nem tudnak majd lebonyolítani, végrehajtani. A munkásság őrt áll és nem engedi majd nehezen felépített szakszervezeteit a polgári pártok megrendelésére a kormányszocialisták által megbontani. A szakszervezeteket nem sajátíthatják ki maguknak a kormányszocialisták. *Önmagukat igen,* de a *munkásság politikai meggyőződését nem* vihetik vásárra. Hasztalan erőlködnek, a kommunista mozgalom terjedését a párt és a szakszervezeti bürokraták, a miniszterek és a kormánybiztosok nem tudják megakadályozni. Ha útjába próbálnak állni, a tömeg akarata el fogja őket söpörni.

A kapitalizmus összeomlott, a burzsoá-állam csődbe jutott. Az egész világ proletariátusa elindult fölszabadító útjára, szervezi, hogy megvívhassa a maga nagy forradalmát, hogy a burzsoá-állam romjain, a proletárdiktatúrán keresztül megvalósítsa a szocializmust, a kommunizmust.

A Kommunisták Magyarországi Pártja.

ŰZZÉTEK EL ŐKET!

(Szamuely Tibor — „Szociális Forradalom" 1918 dec. 11)

„. . . Ha önök úgy találnák, hogy nem töltjük
be hivatásunkat, űzzenek el bennünket . . . "

Magyarország „közjóléti" ügyeinek szociáldemokrata minisztere, dr. Kunfi Zsigmond mondotta e szavakat, egy hónappal ezelőtt a budapesti katonatanács alakuló ülésén.

Egy hónap valóban nem nagy idő, de a „forradalmi" magyar kormány e rövid hónap leforgása alatt is oly nagyokat művelt, hogy önkéntelenül is mérlegelésre késztet bennünket: miként is töltötték be a nemes férfiak magasztos hivatásukat? Előre kell azonban bocsátanunk, hogy adataink hiányosságáért nem bennünket terhel a felelősség, mert az kizárólag a magyar kormány bűne, hogy értékes tevékenységéről oly mélységes szerénységgel hallgat a világsajtóban. De még így is, a hiányos, sovány adatok sivárságából is teljes határozottsággal rajzolódik a kép, a pusztulás, a nyomor, az elkeseredés és kétségbeesés képe, vagy, ha úgy tetszik: a magyar koalíciós demokrata kormány alakításának képe.

Íme a száraz tények:

A forradalmi munkásságot lefegyverezték.

A rendőrséget összes kémeivel és spiclijeivel előbbi hatalmukba visszahelyezték, sőt megerősítették.

Beláthatatlan hosszú időre rabszolgasorsra vetették a Szerbiában, Olaszországban és Franciaországban már évek óta sínylődő hadifoglyokat, átengedve őket a vérszomjas francia-angol tőkések kénye-kedvének. Még csak az Oroszországban szenvedő hadifoglyok visszatérése érdekében sem tettek egyetlen lépést sem. Éhező Magyarország élelmiszerkészleteinek utolsó morzsáit is odadobták a nyugat imperialistái zsákmányának.

Szárazföldi és vízi utakon a francia és angol az úr s minden bányában és minden gyárban értük verejtékeznek, értük pusztulnak a megláncolt munkásmilliók.

Kenyér nincs, de ezentúl még kevesebb lesz, mert megállítják a malmokat a teljes szénhiány miatt.

És hamarosan megállnak a gyárak is, bezárják a műhelyeket, mert nincs szén és nincs nyersanyag. És a proletárok százezrei kerülnek éhen, munkanélkül az utcára, amelyet már úgyis vészes tömegben leptek el a leszerelt katonák munkanélküli milliói.

A minimumra csökkentett vasúti forgalom utolsó napjait éli, mert a szénhiány miatt a forgalom teljes beszüntetése csak órák kérdése.

Éhes emberek félholtra fagyva dideregnek a fűtetlen lakásokban, ahol még csak a lámpa barátságos fénye sem ad meleget. Mert nemcsak a fa, meg a szén hiányzik, hanem nincs gyertya és nincs petróleum sem. A rendkívül korlátozott villanyvilágítást is a teljes beszüntetés réme fenyegeti a fűtőanyag hiánya miatt, — rablók, betörők, útonállók igaz örömére.

Soroljuk még tovább a borzalmakat? Nem, azt hiszem ez túlságosan is elég! Magyarország közjólétének szociáldemokrata minisztere és többi bűntársa mesés jólétet teremtettek egy rövid hónap alatt! Ha a közjólét szervezése terén kifejtett érdemekre lenne Nobel-díj, — bátran odaítélhetné az internacionalista rablók választmánya ezt a díjat dr. Kunfi Zsigmond miniszter úr őexellenciájának, aki egy ország jólétét így felvirágoztatta.

Ne felejtsük el: Kunfi volt az, aki a forradalom leglázasabb napjaiban üvöltötte a Népszava hasábjain, hogy „a mi ideálunk a polgári demokrácia, a mi eszményképünk a polgári szabadság, a mi utunk a békés fejlődés, az óvatos, de biztos előrehaladás útja." Kunfi és áruló vezértársai voltak azok, akik a borzalom legfeketébb színeivel mázolták be az orosz forradalmat — azt állítván, hogy az orosz bolsevikok csak pusztítani tudnak, de építeni nem, mert az építés munkájánál nélkülözhetetlen szükség van a burzsoázia támogatására.

A szocializmust eláruló, a marxizmust meghamisító magyar szocialista vezérkarnak a piros bársonyszék volt az ideálja, az államtitkárság az eszményképe; ezért borultak testvéri csókkal a burzsoázia nyakába, a helyett hogy a sárba tiporták volna őket. A betegsegélyzőpénztár csúszó-mászó férgei képviselői mandátumról álmodoztak s hogy ezt elérhessék, megtagadtak mindent, a hitüket, sőt önmagukat is és saját pillanatnyi előnyeikért zsákmányul dobták a proletariátus egész jövőjét.

Békés fejlődés? Biztos előrehaladás? Hát lehet még gondolni is erre egy országban, ahol megállnak a malmok, a gyárak, sőt megállnak még az utolsó vonatok is?

A rombolástól írtózók leromboltak, pusztulásba, veszendőbe sodortak mindent s megsemmisítették azt a csekély bizalmat is, amelyet a megcsalt, elámított proletariátus kölcsönzött nekik s amellyel ők oly csúful visszaéltek.

Egy hónap nagyon rövid idő, de mégis elég volt ahhoz, hogy lerántsa a leplet a magyarországi proletariátus előtt a szocialista vezérek szédítő csalásairól, mélységes aljasságáról.

Lehetetlen, hogy akadjon még józaneszű ember, akinek a szégyen és a harag pírja ne borítaná el az arcát, a gyűlölet és megvetés ökölbe ne szorítaná a kezét az „alkotómunka" láttára. Lehetetlen, hogy mind e sok gonoszság és hitvány árulás föl ne nyitná az eddig vakon bízó munkásosztály szemét és vétót ne kiáltsanak a válogatott gonosztevők kormánybandája felé.

Magyarország proletariátusa csalásra, kijátszásra, tévútra-vezetésre fölépített munkás- és katonatanácsai nem felejthetik el Őnagyméltósága, dr. Kunfi Zsigmond szociáldemokrata miniszter úr ajánlatát: „... Ha önök úgy találnák, hogy nem töltjük be hivatásunkat, űzzenek el bennünket!..."

Proletárok! Nem mi mondjuk — áruló vezéreitek gonosztetteiből ordít felétek a biztatás: Űzzétek el őket!

Űzzétek el őket, a Júdásokat, a csalókat, a szélhámosokat!

Űzzétek el a hazugokat, akik a proletariátus felszabadítását hirdették és igérték, de akik csak a rabságnak újabb és még elviselhetetlenebb láncait rakták vállaitokra.

Űzzétek el a szemfényvesztőket, akik a jövő boldogságáról festettek előttetek színes álomképeket, de akik szenvedés és pusztulás feneketlen óceánjába vezettek benneteket!

Űzzétek el a kufárokat, akik francia és angol rabszolgakereskedőknek adták el testeteket, lelketeket!

Még nincs késő, még nem veszett el minden: ragadjátok ki kezeik közül a hatalmat, űzzétek el őket!

VALÓDI MUNKÁSTANÁCSOKAT

(Vörös Ujság 1918 dec. 18)

Minden intézmény, mely beilleszkedett a burzsoá-állam keretébe, előbb-utóbb válságba kerül magának a burzsoá államszervezetnek válsága folytán. Válságban a termelés, a kormányzati szervek, válságban a pártok — nem véve ki a burzsoá-állam kereteihez alkalmazkodott szociáldemokrata pártot sem —, s válságba kerül előbb-utóbb a budapesti munkáskiküldöttek tanácsa is. Válságba kell kerülnie, mert a munkástanács jelenlegi többsége ezt az intézményt is a burzsoá-állam egyik szervévé akarja változtatni, holott a munkástanács hivatása éppen az, hogy a vagyonos osztály közös végrehajtó szervét: az államot szétrombolja, s helyette saját magát ültesse, mint átmenetet az osztályállamból a szocializmusba.

A munkástanácsoknak éppúgy, mint a kizsákmányoltak többi rétegeit képviselő katona- és paraszttanácsoknak kettős a feladatuk: egyesíteni a dolgozókat, a kizsákmányoltakat. Mindazokat, akik bérmunkából élnek, akár elhelyezkedtek már eddigelé is osztályharc alapján álló szervezetekben, akár nem. A munkáskiküldöttek tanácsa ebből a szempontból olyan gyűjtőmedencéje a proletariátus erőinek, amely egyesíti a harcra a munkásosztályt, úgy a gazdasági, mint a politikai harcra. A munkáskiküldött tanács a proletár osztályharc ama korszakának szervezeti formája, amely korszakban a munkásság már nemcsak előre taszítgatja a különböző burzsoá pártokat a demokráciáért való küzdelemben, hanem végső leszámolásra készül minden erejének összeszedésével, döntő harcra minden hatalmának megfeszítésével a tőkés termelési rend s a tőke uralmának erőszakszervezete: a burzsoá-állam ellen.

Anélkül, hogy feleslegessé tenné a szakszervezeteket vagy a munkásosztály politikai pártjait — melyekben továbbra is szervezkedniök kell a harcra a proletároknak, akik az első sorokban akarják szolgálni felszabadulásuk ügyét —, a munkástanácsok azok a szervek, amelyekben a munkásosztály éppúgy érvényesíti gazdasági hatalmát, mint ahogy felhasz-

nálja őket a politikai hatalom elfoglalására. Ezért a legfontosabb harci eszköze a munkásosztálynak, mint harci egésznek, a munkástanács.

A másik szerepe a munkástanácsnak, hogy kereteket adjon a proletariátus korlátlan hatalmának, *diktatúrájának*, szerve legyen az államhatalom utolsó formájának a proletárállamnak, melyben a munkásság kiragadja urainak kezéből a tőkét, megszünteti az osztálykülönbségeket s felépíti a termelés szocialista szervezetét, mint a kommunizmus első fokát.

Mind a két szerepét tekintve, a munkástanácsnak közvetlenül a tömegekre kell támaszkodnia. A tanácshatalom alapja, éppúgy, mint a munkások harci készségéé, éppen az a körülmény, hogy a munkástanácsokban helyet foglaló kiküldöttek közvetlen összeköttetésben vannak választóikkal. Bármely pillanatban visszahívhatók s maga az egész szervezet, a gyárral, a műhellyel közvetlen összeköttetésben van. A munkásság tömegszervezetei, a szak- és pártszervezetek, a szövetkezetek szintén képviselve kell legyenek a munkástanácsokban, de maga a szervezet nem ezeken alapszik, hanem közvetlenül a munkásság tömegein.

Ezért volt az, hogy Oroszországban a forradalom kezdetétől olyan félelmetes hatalmat képviseltek a munkás-, katona- és paraszttanácsok, s hogy a munkásággal való közvetlen kapcsolat és hatáskör hiánya süllyesztette árnyékhatalommá a budapesti munkástanácsot.

A budapesti munkástanács ugyanis nem más, mint egy kibővített bizalmi testülete a szociáldemokrata pártnak, s a szakszervezeti választmányoknak. Az új elem, melyet a proletariátus forradalmi mozgalma termelt s mely a régi keretekben nem helyezkedhetett el, alig találhat helyet, éppen mert az új elemek nem törhettek még utat a szakmai szervezetek nehezen fejlődő intézményeibe.

Ennek következménye azután, hogy a munkástanács állandóan önmagát heréli ki, önmagát, mint hatalmi szervet. Hatalma ma nem a forradalmat, nem a forradalom továbbfolytatását szolgálja, s csak arra jó, hogy fedje az oroszországi proletárforradalom dicsőségeiből e névhez tapadó tekintélyével a burzsoá-kormányt.

A kommunistáknak, akiknek legközelebbi célja a proletárdiktatúra és a tanácshatalom, minden erővel arra kell törniök, hogy a munkástanácsokból valóban harci és hatalmi szervezeteket alkossanak, ne engedjék azt semmiféle nemzeti tanács alkotó elemévé, semmiféle demokrata kormány támaszává, semmiféle párt bizalmi szervezetévé tenni.

PROLETÁROK FEGYVERKEZZETEK!

(Szamuely Tibor — „Vörös Ujság" 1919 febr. 6)

A „Vörös Ujság" ellen pogromot rendezett Nagy Vince belügyminiszter, ez a pimasz ifjú. Székesfehérvárott az ő államtitkára: Ágoston Péter, az ellenforradalmároknak, akik nyíltan akarják visszaállítani a királyságot, a hajszálát sem érintette meg.

Az ellenforradalom nyíltan felütötte a fejét. Határozottan munkásellenes formában. Nem válogat, nem kérdi, vajjon a szociáldemokrata párthoz tartozik-e a munkás, vagy a kommunista párthoz. Nem nézi, vajjon az osztályegyüttműködés apostolainak szavaira hallgat-e a munkás, avagy a forradalmi osztályharcot akarja s a burzsoá-osztály fölött meg akarja kondítani a halálharangot. A burzsoázia tömegei nem akarják már az együttműködést, terhes már a demokrata állam is, nyíltan akarják saját diktatúrájukat.

Az ellenforradalom megmutatja, mit ér a demokrácia. A belügyminiszter pogromot rendez a kommunista forradalmárok ellen s a szociáldemokrata államtitkár anélkül jön vissza Székesfehérvárról Budapestre, hogy láncraverve hozza Károlyi József grófot, Prohászka püspököt, a Széchenyi, a Ciráky grófokat, a plébánosokat és a kormánybiztosokat.

Tanulság: A proletárok csak maguk szabadíthatják fel önmagukat, csak saját tömegeik végezhetnek a burzsoázia minden ellenforradalmával. Az ellenforradalommal szemben csupán egy biztosíték van: a forradalom továbbfolytatása, *szakadatlan forradalmi osztályharc a burzsoázia teljes leveréséig, a proletárdiktatúráig* és azon is túl addig, amíg megszűnik minden osztálykülönbség: a szocializmusig. A forradalom védelme: csak az osztályharcát vívó proletariátus felfegyverzése.

Fegyverkezzetek fel! Állig fegyverbe proletárok!

Csírájában már nem lehet elfojtani az ellenforradalmat, amely már a legszebb virágait hajtja. De vágjátok ki a gyökerét is. Vágjátok ki és ne kíméljétek, pusztítsátok, hogy irmagja se maradjon, pusztítsátok ki az ellenforradalmi burzsoáziát, mert különben titeket pusztít el. Ha nem akarjátok, hogy csak a ti véretek pusztuljon, ontsátok vérét az ellenforradalmi banditáknak.

Proletárok fegyverkezzetek!

Salgótarján, Tiszadob, Makó még nem volt elég intőjel nektek. Íme, Székesfehérvárott már nyíltan követelik a régi rendszer visszaállítását, támaszkodva arra, hogy a kormány, amely a munkásmészárlásokat rendezte, megvédi őket a proletárok ellen. Nem is csalódtak, mert a kormánybiztos szóhoz sem engedte jutni Székesfehérvárott a vármegyeházban azokat, akik nem azt akarták, amit a grófok és püspökök, akik nem akarták a királyság visszaállítását. A kormánybiztos megakasztotta a szónokot, aki a köztársaság mellett akart beszélni, s a belügyi államtitkár, Ágoston Péter hazajött Pestre, hogy jelentést tegyen a pogromot csináló Nagy Vincének, a székesfehérvári kormánybiztos főnökének.

Pokolba a burzsoá-demokráciának evvel a rendszerével, amely az ellenforradalmat táplálja! Pokolba a parlamentáris köztársasággal, amely lehetetlenné teszi a proletártömegek önálló cselekvését, éljen a munkások, katonák, parasztok és földmíves-szegények tanácsainak köztársasága, amely egyedül biztosítja a kizsákmányoltak hatalmát. Fegyverben álló proletárok állama: ez az ellenforradalom határa!

Fegyverbe proletárok: az ellenforradalom ellen: a munkások, a katonák és földmíves-szegények hatalmáért!

Fegyverbe proletárok!

CSEPEL MUNKÁSSÁGA HATÁROZOTT

(„Vörös Ujság" 1919 márc. 20)

A Párisi Kommün évfordulóját Csepel munkássága hatalmas népgyűlésen ünnepelte. Kedden d. u. 3 órakor a gyárból egyenesen a Templom-térre, a gyűlés helyére özönlöttek a proletárok.

A téren példásan fegyelmezve helyezkedett el a gyár munkássága, a csepeli vörösgárda és a gyári tisztviselők.

Több, mint ötezer proletár jött el, hogy háláját lerójja a párisi proletárhősök iránt, akik mártírhalálukkal megmutatták a proletariátus felszabadításának az útját, a fegyveres lázadással megteremtett proletárdiktatúrát. Még a gyűlés megkezdése előtt:

— Le a nemzetgyűléssel! — Éljen a proletárdiktatúra!

— Akasztófára a szociáldemokrata árulókkal! — kiáltások hangzottak és elvtársaink haragos kiáltásai, mint a háborgó tenger zúgása morajlott végig egész Csepelen.

Molnár elvtárs lelkes hangulatban nyitotta meg a népgyűlést. A kommün jelentőségét pártunk küldöttje ismertette és a kommün tanulságait a mai politikai helyzetre alkalmazta.

Utána Varga elvtárs rövid, talpraesett beszéd kíséretében beterjesztette az alábbi határozati javaslatot:

A csepeli munkásság 1919 március 18-án megtartott gyűlése kimondja a következőket:

„A Kommunisták Magyarországi Pártja vezetőségének fogvatartása, agitátorainak, röpiratterjesztőinek, plakátragasztóinak elfogatása, kitoloncoltatása mélyen sérti a munkásmozgalom érdekeit.

A Kommunista Párt és a Népszava ellen intézett támadás közötti összefüggés nemcsak nem volt megállapítható, de a vizsgálat ki sem terjedt erre a letartóztatottakkal szemben, minthogy mindjárt a letartóztatás után kiderült, hogy a gyüjtőfogházban őrzött kommunisták javarésze csak a letartóztatás után értesült erről a támadásról.

Megállapítható, hogy a kommunisták fogvatartása tisztán politikai üldözés jellegével bír, s csupán azt célozza, hogy a munkásmozgalomnak a kommunista párt által képviselt irányzata vezetőitől és agitátoraitól megfosztassék. A letartóztatottak nagyrészt olyanok, akik a nemzetközi proletárforradalomban és a háború alatt a magyarországi antimilitarista és forradalmi propagandában tevékeny részt vettek, azért börtönt és üldöztetéseket szenvedtek, üldözésük tehát egy forradalmi kormány részéről kétszeresen fel kell, hogy háborítsa a csepeli proletariátust.

Erre való tekintettel kimondja a népgyűlés, hogy *a csepeli összmunkásság a fogvatartott kommunisták azonnali szabadonbocsátását követeli* s ennek a határozatnak minden erejével érvényt is szerez.

A határozathoz való csatlakozásra felhívja a budapesti gyárak munkásait."

Ezt a határozati javaslatot a népgyűlés óriási lelkesedéssel egyhangúlag elfogadta.

Rabi szociáldemokrata, a csepeli Munkástanács nevében a fenti határozati javaslathoz hozzájárult. Beszédében élesen ostorozta a szociáldemokrata párt vezetőit, akik letértek az osztályharc álláspontjáról és kizárólag a burzsoázia szolgálatába szegődtek.

Majd Molnár elvtárs a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„A csepeli gyár munkássága tapasztalva azt, hogy a szociáldemokrata párt vezetősége letért az osztályharc útjáról, kijelenti, hogy nem azonosítja magát a szociáldemokrata párt ilyetén álláspontjával, mert a polgári pártokkal szemben követett megalkuvó politikája a proletárság felszabadulását megakadályozza és késlelteti.

Egyben tiltakozik a nemzetgyűlés egybehívása és a választások megtartása ellen. Ez a kísérlet időt ad és alkalmat enged a burzsoáziának arra, hogy politikailag megszerveződjék, lehetővé teszi számára a termelés további szabotálását és a termelőeszközök megrongálását. Kitolja a termelés tervszerű megszervezésének határidejét. Időt enged a fehérgárdáknak a megerősödésre. Egyszóval fokozza a munkásság nélkülözéseit, gyöngíti ellenállóképességét, ugyanakkor, mikor ellenségeit erősíti. A választási manővernek csak az lesz az eredménye, hogy a proletárság csupán rettenetes sok vér és szenvedés árán juthat majd a felszabadításához. Ennélfogva a csepeli munkásság követeli, hogy azonnal hagyják abba a választási előkészületeket és *kiáltsák ki a proletárdiktatúrát.*

A gyár proletársága elhatározta továbbá, hogy a kommunista párt programját teljes egészében magáévá teszi és elfogadja."

Ezt a határozati javaslatot a népgyűlés három szó ellenében leírhatatlan örömujjongással elfogadta. A gyűlés befejezése után a munkásság forradalmi hangulatban fegyvereket követelt, hogy a proletárdiktatúráért és a burzsoázia összezúzása végett haladéktalanul akcióba léphessen. Elvtársaink az Internacionálé hangjai mellett, a szovjetköztársaságot éltetve, távoztak a gyűlésről.

Lukacsics!
KULTURA R.T.
NYOMDA MŰINTÉZET
BUDAPEST
Öfelsége
a király nevében
KULTURA R.T.
NYOMDA MŰINTÉZET
BUDAPEST

Képes Ujság

VI. ÉVFOLYAM, 44. SZÁM

1918. OKTÓBER 31.

— ÉLJEN A FORRADALOM! —

(RÉVÉSZ ÉS BIRÓ FELVÉTELE.)

Éljen a forradalom!

Kitört a forradalom!

Munkások! Elvtársak!

Az osztályuralom önzése elkerülhetetlen végzetszerűséggel forradalomba kergette az országot.

A Nemzeti Tanácshoz csatlakozott katonai csapatok szorosan éjjel vérontás nélküli megszállták a fővárosi főbb pontjait, a postát, a telefonközpontokat, a térparancsnokságot elfogták és fölesküdtek a Nemzeti Tanácsnak.

Munkások! Elvtársak! Most rajtatok a sor!

Az ellenforradalom valószínűleg vissza akarja szerezni a hatalmat.

Meg kell mutatni, hogy ti egyöntet érzetek katonatestvéreitekkel!

Ki az utcára!

Szüntessétek le a munkát!

A magyarországi szociáldemokrata párt.

Katonák! Magyarország népe!

A cselekvés órája ütött!

A magyar katonák, akiket négy évre a halál árkába dobtak, kezükbe vették a haza sorsát, hőtünk megmentését. Várkonyi Albert tábornok, térparancsnokot elfogták. A térparancsnokságot, rendőrfőkapitányságot, pályaudvarokat, telefonközpontokat egyetlen csöpp drága magyar vér kiontása nélküli megszállották a magyar nép katonái.

Katonák, polgárok, munkások, mindenki a Magyar Nemzeti Tanács utasításai szerint cselekedjék.

Katonák, csatlakozzatok a Nemzeti Tanácshoz, amely az ország megmentését, a népuralmat, a békét akarja.

A Magyar Nemzeti Tanács.

1918 okt. 31.

Katonák! Munkások! Polgárok!

Győztünk!

A reakció kormányát 32 óra alatt elsöpörte a győztes forradalom.

KÁROLYI MIHÁLY miniszterelnök.

A Nemzeti Tanács átvette a hatalmat és kormányt, biztosítva a saját programja alapján. Most már mindenmagunk kötelessége, fenntartani a rendet, a személyi és vagyonbiztonságot, hogy gyűlöletünket erőszakosan egyszerű magyarhoz. Mindenki térjen vissza a munkájához!

Gondoskodva van rendre, hogy a Nemzeti Tanács szervezni akarja munkáját, rendet a nélkülöz bőkét, jogot, fűtést és kenyeret fog adni. Ez a Nemzeti Tanácsnak mindenkihez intézett parancsa.

Éljen a régiói béke!

Éljen a Független Magyarország!

Éljen a népuralom!

A Magyar Nemzeti Tanács.

Munkások! Elvtársak!

Egyetlen nap alatt vérontás nélkül imponáló testvériességgel

győzött a magyar forradalom!

A katonák és a szervezett munkások testvéri ölelkezése eldöntötte a harcot.

A reakció rendőrsége minden erőszaka és rávi-zsága hatástalanná bizonyult.

A népkormány megalakult

élén Károlyi Mihály miniszterelnökkel az élén azzal, hogy valósítsa meg

a Nemzeti Tanács teljes programját.

A Nemzeti Tanács szervezete megmarad. A hadsereg és az összes hivatalos testületek csatlakoztak.

Munkások! Elvtársak! Amilyen imponáló testvériességgel kikiáltottuk a Független demokratikus Magyarországot, úgy

térjetek vissza a munkába.

A forradalmat nem szabad bomolyatlan testvériséggel és a rend megzavarásával. A szervezett munkások kötelessége gondoskodni arról, hogy a rend és nyugalom minél előbb helyreálljon.

Kérjük és gondoskodnak arról, hogy a munkások szükségleteinek teljesüljenek.

A karhatalom teljesen kezünkben van.

Éljen az új, demokratikus Magyarország!

A Nemzeti Tanács. A magyarországi szociáldemokrata párt.

BÚCSUZTATÓ

HALOTTI ÉNEK AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA FELETT

ÍRTA: KARL KRAUS
FORDÍTOTTA: SZINI GYULA

KULTURA R.T.
LITH. MŰINTÉZETE
BUDAPEST

KÁROLYI KÖNYVTÁR
„KULTURA" KIADÁSA

A forradalmasodó tömegek nyomására megszületik a független magyar köztársaság

Százezrek ünneplik a parlament előtt a Népköztársaság kikiáltását — 1918 nov. 16

Munkások! Katonák! Polgárok! Elvtársak!

1918. november 10-án az orosszországi munkás, katona és parasztmunkások központi végrehajtóbizottsága megbizásából Swardloff elvtárs népbiztos Moszkvából a magyar forradalmi kormányhoz 1031|3|11|10. szám alatt egy nyolcszáz szavas szikratáviratot küldött a felszabadult népek részére.

A táviratban üdvözli a magyar forradalmi kormányt és világköztársaság megalakítására szólítja fel. Figyelmezteti egyuttal a felszabadult népeket, hogy a forradalminak mutatkozó burzsoázia által ne engedjék magukat félrevezetni, mert a forradalom csak akkor mondható eredményesnek, ha a dolgozó nép uralmával végződik.

Ezt a népnek küldött üzenetet a titkos diplomáciát eltörlő „népkormány" előttünk mindmáig elhallgatta. Követeljük, hogy hozzák azt azonnal, szószerinti szövegében nyilvánosságra!

Legyen vége a titokzatos mesterkedésnek! Sorsunkat magunk akarjuk intézni!

Szocialista köztársaságot akarunk!

A FORRADALMI SZOCIALISTÁK.

A forradalmi szocialisták első nyilvános fellépése. A Népköztársaság kikiáltását ünneplő tömeg közé dobják repülőgépről Szverdlov elhallgatott táviratát — 1918 nov. 16

Vasárnap, 1918. December 7. I. évfolyam. [redacted] VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLJETEK!

VÖRÖS ÚJSÁG

KOMMUNISTA LAP.

Ára 10 fillér. | Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Ügynök-utcza 17. szám. IV. emelet. | Ára 10 fillér.

OSZTÁLYHARCOT!

A kapitalizmus megérett a bukásra. Megérett nemcsak erkölcsileg, de megérett gazdaságilag is: az imperializmus azt jelenti épen, hogy a kapitalizmus a termelés menetét már gazdasági eszközökkel nem képes fenntartani, hanem vérre osztályháborút kell felidéznie, hogy azt kapitalisztikus alapon tovább folytathassa.

De a világháborúra vezető emberveszteségre, a gazdasági eszközök el-

mad a nemzetileg szétfagolt és nemzetiekkel szembenálló burzsoáziára.

De ki vezesse a proletariátust ebben a harcban? A régi szociáldemokrata pártok szerint a világon társaivá szegődtek a burzsoáziának rablóhadjáratában Scheidemann és Renaudel, Thomas és Henderson, Branting és a többiek, szóval valamennyien ott voltak a kapitalizmus oldalán, megszavazták a hadi hiteleket, a rablást

világa, az ő világa, hiszen a Népszava s a magyar szociáldemokrata párt szerint már győzött a forradalom. A Népszava a szociáldemokrata párt ügyvédjeivel kibékült, Jászival a polgárságot. Szendrével a finánc kapitalizmust a kebelére ölelte, — tehát nincs célja a további harcnak, a munkásságnak nyugodjék meg a hiszen a nemzetgyűlésre, hogy elhatározza a szocializmust.

Nemcsak a marxizmus kiszorulása ez, nemcsak

MIÉRT VAGYUNK KOMMUNISTÁK?

A véres világháború kitörése óta a régi szociáldemokrata pártokról az álarc teljesen lehullott. Az álarc alól nem „a forradalmi nemzetközi szociáldemokrácia" (szép szavak!), hanem imperialista kormányok lakájainak ábrázata tűnt elő. Ahelyett, hogy forradalmi harcot folytattak volna a háború és a kapitalizmus ellenében, tisztán osztályhordozói lettek ezek a pártok a rablóállamoknak s azzal együttvéve legnagyobb akadályokká — megtartóivá a forradalomnak az utján. Az Internacionale, a munkásosz-

1918 nov. 20-án megalakul a Kommunisták Magyarországi Pártja, dec. 7-én megjelenik a Párt hivatalos lapja: a „Vörös Ujság". Szerkesztője Rudas László. Munkatársai Szamuely Tibor, Révai József

A KMP első kiadványa — 1919 jan.

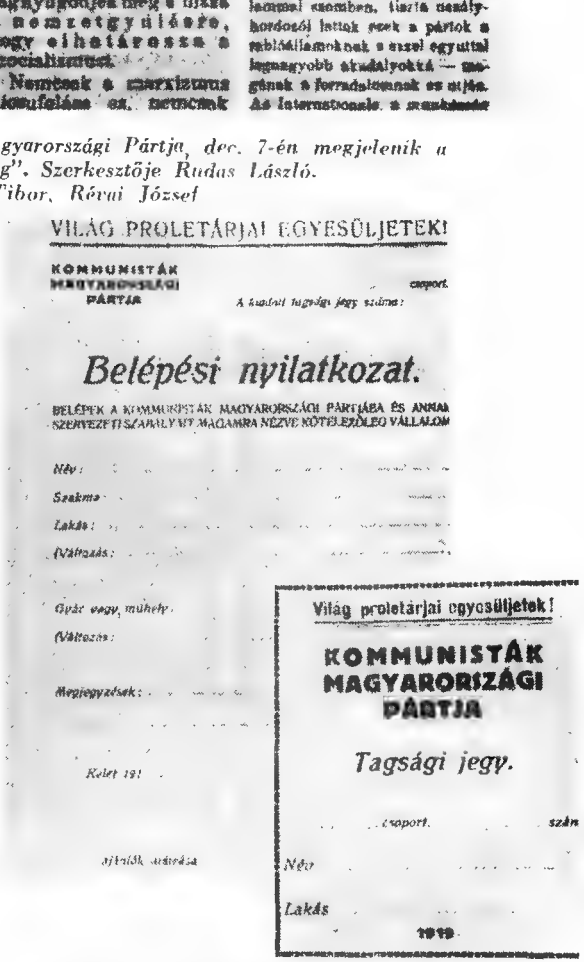

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJA ... csoport.

A kiadott tagsági jegy száma:

Belépési nyilatkozat.

BELÉPEK A KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJÁBA ÉS ANNAK SZERVEZETI SZABÁLYAIT MAGAMRA NÉZVE KÖTELEZŐLEG VÁLLALOM

Név: ...

Szakma: ...

Lakás: ...

(Változás: ...

Gyár vagy műhely: ...

(Változás: ...

Megjegyzések: ...

Kelt 19... ...

aláírók aláírása

Világ proletárjai egyesüljetek!

KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJA

Tagsági jegy.

... csoport. ... szám

Név ...

Lakás ...

1919

Tagkönyv és belépési nyilatkozat — 1919 jan.

NÉPSZAVA

mind-
es ér-
való-
mteni.
hogy
majd
: nem
et mi
ilyen
maga
ztulás
ezt az
zetben
ületes
i gon-
a mi
il kö-

hogy
min-
en az
rszág-
t kell
rt. én
gram-

össze és aki csak tehetti, menjen el a vidékre, a városokba, a falvakba,

világositsák föl a népet,

mondják meg: *semmit sem kérünk, csak hat hétre kérjük a segitségüket, hogy a békét és a néparalmat megteremthessük. Aki ellenforradalmár, az a régi rendszer cinkosa.* Nehéz nekem, meggyőződéses szociáldemokratának mondani, de mégis azt mondom, hogy a hat hét alatt a osztálygyülület és osztályharc eszközével nem akarunk élni. És megköveteljük mindenkitől, hogy az osztályérdekeket félretéve, felekezeti szempontokat háttérbe szorítva, a nagy munkában segitsen kennünket. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Hock János fölszólította a Nemzeti Tanács nevében a királynak tett esküjük alól föloldott minisztereket, hogy a visszaadott

esküt tegyék le a Nemzeti Tanács kezébe.

A kormány tagjai fölállottak helyükről az egész közönséggel együtt és a miniszterek Hock János kezébe letették a következő szövegü esküt:

és halad
segéljen
Vihar
get a t

A ko
zölték
egyéb
Tanács
temi ha
mir a
Szinhá
amig a
padra
máciot,
nisztern
a Nem
beszédét
sak és
nak a
állásfog
hogy
Innen a
lelkésed
lentését.
Ezutá
büfféket

Kunfi szoc.-dem. miniszter hat hétre „felfüggeszti az osztályharcot"

Világ proletárjai egyesüljetek!

Munkások! Elvtársak!

Ne csináljatok

proletárdiktaturát!

Maradjon csak meg a kizsákmányolók

aljas diktaturája,

a rendőrcsizmák uralma.

Éljenek a szociál-kisburzsoák!

A Kommunisták
Magyarországi Pártja

164—919

A fiatal KMP éles harcot indít a jobboldali szociáldemokraták ellen.
(Gunyoros hangú röpcédula) — 1918 dec.

[illegible] a [illegible] 8./kp/.D.H. számhoz.

Hadügyminister

B U D A P E S T.

S Szeged 1895 132/134 30 2.30 n.

Szegeden bolseviki mozgalom erősen terjed, Rákosi Mátyás Budapestről tegnap előzdást tartott, melyben a szegedi socialdemokrata párt nagy része csatlakozott a kommunista párthoz. Szeged katonaság bizalmi férfiai közül többen jelentették be csatlakozásukat, propagandát folytatják, elsején ujabb ülést tartanak az összes szakmaküldöttével és katonaság bizalmi férfiaival. Kettre sorminyliztos s.s.

A másolat hiteléül:

Budapest, 1918. évi december hó 31-én.

[signature]

irodatiszt.

Magyar hadügyminister.

[illegible]

8./kp/.-1918.

A magyar ministerelnökségnek, a hadügyminister úrnak, a kbt. 5./1./ osztályvezető úrnak és a fegyverszüneti bizottságnak

B U D A P E S T.

Budapest, 1918. évi december hó 31-én.

Ügyköréből kifolyólag intézkedések sürgős megtételére tisztelettel megküldöm.

Kiadatik alcím szerint.

A minister rendeletéből:

[signature]

„Szegeden a bolsevik mozgalom erősen terjed." A KMP Rákosi Mátyás szervező munkája nyomán vidéken is egyre erősödik

MINDEN PROLETÁRHOZ!

A forradalmi szocialisták röpirata — 1918 nov.

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

RÉVAI JÓZSEF:

POLGÁRI FORRADALOM—PROLETÁRFORRADALOM

Ára 40 fillér

Révai József előadása

FORRADALMI IRÁSOK

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

A SZAKSZERVEZETEK EGYSÉGÉÉRT

BUDAPEST, 1919 :: A KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJÁNAK KIADÁSA

FORRADALMI IRÁSOK

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

Le a hajcsárválasztmányokkal!

Éljen a gyári munkástanács!

BUDAPEST, 1919 :: A KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJÁNAK KIADÁSA

A KMP felhívása a magyar munkásséghoz — 1919 jan.

Budapest, 1919 január 1. I. évfolyam, 5. szám. Világ proletárjai egyesüljetek!

VÖRÖS UJSÁG

KOMMUNISTA LAP.

Ára 10 fillér. | Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Visegrádi-utca 15. szám, félemelet | Ára 10 fillér

A forradalom — az élet.

Polgárháboru.

„Oroszország diadalmas proletariátusának nyomában — a diktatúra felé."

4 Vörös Ujság újévi száma — 1919 jan. 1

I. évfolyam Budapest, 1919 január 20 3. szám

AZ IFJU PROLETÁR

AZ IFJUMUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden héten
Tagok díjtalanul kapják

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VI., Eötvös-utca 3. szám

Előfizetési ára:
Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám . . . 20 filler

Világ proletárjai egyesüljetek!

Liebknecht Károly — Luxemburg Róza

A német ellenforradalom orgyilkosai megölték **Liebknecht Károlyt** és **Luxemburg Rózát**, a nemzetközi forradalmi proletariátus két vezérét.

Liebknecht volt az egyetlen szocialista képviselő Németországban, aki ellenszegült a háboru véres őrületének, ő volt az, aki **megtanitotta berlini ifjumunkás testvéreinket, hogy gyülöljék a kapitalizmust és a háborut, mely a kapitalizmus gyümölcse.** Börtönben szenvedett a proletárokért és most a szocialista kormány uralkodása idején kellett meghalnia.

Ez volt Liebknecht és kik az ő gyilkosai? A gyilkosok: Scheidemann, Noske és a többi urak, kik a háboru alatt kéjjel szavazták meg a hadikölcsönt, akik most *„szocialista miniszterek,"* a fehér ellenforradalom fegyvertársai.

Ki ez a Scheidemann, Noske és a többiek? Hogyan merik ők magukat szocialistáknak nevezni és azt hazudni, hogy a proletariátus többsége mögöttük áll? Kik ezek, akik azt hazudják — **és ez a legaljasabb hazugság** — hogy ők is szocialisták és csak a módszerben térnek el a proletariátus igazi vezéreitől. *De hiába minden álszenteskedés!*

Ismerünk benneteket Liebknecht és Luxemburg gyilkosai! Ti nem burzsoák vagytok, kik védekeztek. Sem katonatisztek, akiket a vak gyülölet vezet.

Árulók vagytok! A proletárok árulói!

Vigyázzatok! A német proletárforradalmat nem Liebknecht és Luxemburg *„csinálta"*, Liebknecht és Luxemburg csak *vezette* a forradalmi proletariátust.

Berlin munkásai uj vezéreket fognak találni és győzelemre viszik a megtépett vörös zászlót.

És akkor reszkessenek a proletárok árulói!

Liebknecht és Luxemburg elvtársak sirján uj, győzelmes forradalom fog kisarjadni.

„Ismerünk benneteket, Liebknecht és Luxemburg gyilkosai!"

Az Ifjúmunkások Országos Szövetsége együtt küzd a KMP-vel a magyar Scheidemannok és Noskék ellen. — „Ifjú Proletár" 1919 jan. 20

Munkások! Katonák!

A rablógyilkos burzsoázia s az ellenforradalom németországi kormányszocialista vezérei orvul meggyilkoltatták tiszti bérencekkel a **nemzetközi forradalom két vezérét: Liebknecht Károlyt és Luxenburg Rózát.**

Világtörténelmi gazságukat betetőzték a Scheidemannok, a proletárgyilkosok.

Ha ott volnánk, csak egy volna a kötelességünk: izekre tépni az orgyilkosokat fölbérelő burzsoa és kormányszocialista vezéreket. **A burzsoázia bérenceinek elpusztítása nem testvérgyilkolás.**

Itt csak arra hívunk föl ezidőszerint benneteket, proletárok, katonák,

hagyjatok abba minden munkát

s jöjjetek el ma délután három órára az ALMÁSSY-TÉRRE, hol felemeljük tiltakozó szavunkat a bestiális gaztett ellen.

Liebknecht Károly és Luxemburg Róza tiértetek ültek az imperialista rablók börtönében a háboru alatt. Az egész világ proletárjainak halcttai ők! A golyók a ti vezéreiteket találták.

Jöjjetek a munkaruhátokban megtisztelni emlékükets bosszut fogadni gyilkoseik, a burzsoázia és bérencei ellen.

Éljen a nemzetközi proletárforradalom!
Pusztuljanak a proletárgyilkosok!

Budapest, 1919. január 17.

Testvéri üdvözlettel

A KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJA.

„Pusztuljanak a proletárgyilkosok!" — A KMP tiltakozó gyűlése — 1919 jan. 17

Világ proletárjai egyesüljetek!

Munkások! Katonák!

Proletárok!

Demokráciát,

sajtószabadságot, gyülekezési szabadságot hirdet a népkormány és a szociáldemokrata párt. Gróf Károlyi Mihály köztársasági elnök azt mondotta, hogy szabad az elvek harca, hogy senkit sem érhet bántódás politikai meggyőződésének hirdetéséért.

A valóságban azonban

rendőrdiktatura

van Budapesten. Tömegesen fognak el és tartóztatnak le rokkant katonákat, mert a Vörös Ujságot és a forradalmi proletariátus röpiratait terjesztik. Tömegesen fosztják meg a burzsoá társadalom által kiszipolyozott és tönkretett rokkantakat kenyérkeresetüktől, mert hittek a demokráciában, hittek a sajtó és gondolat szabadságában.

Terror,

a népkormány és a szociáldemokrata párt ellenforradalmi szövetségének, a rendőr „elvtársak" fehér terrorja dühöng Budapesten. Az ellenforradalom kormánytámogatással terjeszti a maga sajtószemetét, a proletariátusra szellemi, politikai és gazdasági rabságot akar ujra kényszeriteni a burzsoá-kormány-szocialista klikk. A burzsoázia és a szociáldemokrata párt ennek egyetértését, a kapitalista kizsákmányolás fennmaradását fenyegeti a proletariátus forradalmi mozgalma. Fenyegeti azt az erkölcstelen szövetséget, mely uj életre támaszt a dögrovásra ért kapitalizmust, elárulja, szolgaságba és a régi kizsákmányolásba taszitja a proletariátust.

Proletárok! Lássatok és tanuljatok! Ne türjétek, hogy a kapitalizmus ujra lábra álljon. Ne türjétek a rendőr és csendőr „elvtársak" ellenforradalmi fegyverkezését!

Éljen a proletárdiktatura!

Eljen a Tanácsköztársaság!

A Kommunisták Magyarországi Pártja

A magyar Noskék (Garami, Peyer és társai) elkobozzák, betiltják a Vörös Ujságot, akadályozzák a proletariátus forradalmi mozgalmát. A KMP tiltakozó röplapja — 1919 febr.

Jóként a katonák közt, így a
26 ik gyalogezredben sok
entergenn honvédek közt
hirdette a mai kormány
forma megdöntését és a
proletárl diktatúrának
fegyveres erőszakkal való
megvalósítását.

23. Rákosi Mátyás

kommunista agitátor. Mint
a kommunista párt kiküldötte Pápán nevezte és
megalakította a kommunista pártot. (: L. Vörös Ujság
11. szám :)

24. dr. Münich Ferenc

az orosz fogságban a bolseviki vörös gárda Gandár pa-
rancsnoka volt. Különösen

1919 febr. 20-án koholt ürüggyel letartóztatják a KMP 46 vezetőjét, köztük — Rákosi Mátyás mellett — Korvin Ottót, Sallai Imrét, Szántó Bélát, László Jenőt, Kellner Sándort, Münnich Ferencet, stb. A munka azonban egy percig sem szünetelt. A letartóztatott KB helyébe új vezetőség lép. Szamuely Tibor illegalitásból irányítja a Párt munkáját és az újra megjelent Vörös Ujságot

Világ proletárjai egyesüljetek!

Leleplezve!

Munkások! Katonák! Elvtársak!

A kommunista eszmék rohamos terjedése, a kommunista párt mindinkább szaporodó tömegeinek harci készsége megdöbbentette a burzsoáziát. A milliók élete és vére árán kövérre hizott nagytőke frigyre lépett a szociáldemokrata párttal, hogy egy proletárforradalom közeledő viharа elől meneküljön. A prostituált sajtó egyre erélyesebben követelte a proletariátus forradalmi mozgalmának letörését. De a forradalmi vívmányokról szavaló pártvezérek nem mertek nyiltan fellépni. **Ürügyet kellett** keresni. A népszava ellen 30—40 suhanc tüntetett. Nagyszámu készültség, karhatalom, rendőrség felvonultatása, összeütközés, halottak és sebesültek; mindez tíz perc müve volt. Diadalmi mámor szociáldemokrata és burzsoá berkekben. Ami után oly epedve vágytak: Az ürügy meg volt. Mint az éhes farkascsorda vetették magukat pártunkra. Vezetőink elfogatása, brutális bántalmazása, száznál több elvtársnak letartóztatása, házkutatás, lefoglalás, elkobzás, vad hajsza következett. De ez csak a kezdet. A legaljasabb, leggonoszabb leggyávább harcmodor melyet valaha politikai párt alkalmazott, a szociáldemokrata pártnak vált dicstelen eszközévé. A burzsoázia és a pártdiktatura céljaira fenéhig kellett kihasználni a kezükbe esett ürügyet. A legalávalóbb hazugságok és a legbecstelenebb rágalmak özönével sikerült megtéveszteni, megcsalni a munkásságot. A népszava élöljárt a legképtelenebb demagóg orditozással, hogy a kommunista párt fegyveres erőszakkal, gyilkolással akarta a lapot elfoglalni. Söt proletárgyilkolással is vádoltak bennünket.

Munkástestvérek! Tíz napig folyt a vizsgálat. A burzsoá sajtó és fegyvertársa a Népszava mindennap hosszoo, nőt oldalas tudósításokat közölt. Ferditett, hazudott, pletyhálkodott és rágalmazott. Csak egy dologról hallgatott mélységesen: **A vád bizonyitékairól.** Miután ilyenek nem léteztek, az ügyészség elejtette az erőszak és gyilkosság vádját. És ezzel együtt

Összedőlt a hazugságokon és rágalmakon felépült ürügy

gyalázatos kártyavára, a gonosz csalók pedig leleplezve, pőrére vetkőzve állnak ország-világ előtt.

Munkástestvérek! Egyetlen öntudatos munkás nem türheti szótlanul az igazi osztályharcos küzdelemnek ilymódon való elnémitását. Minden gyárban minden üzemben, minden műhelyben

tiltakozzatok a burzsoá- és a pártdiktatura ellen, követeljétek a letartóztatott elvtársak azonnali szabadonbocsátását és a kommunista párt teljes akciószabadságát.

A Kommunisták Magyarországi Pártja

A Párt harcra mozgósít a letartóztatott elvtársak kiszabaditása érdekében. Röplap — 1919 márc. 1

Proletárok!

Mártirjainkat ismét „munkába“ vették.

A konjunktura-szocialisták rájöttek, hogy a terror nagyon sikeres módszer — proletárok ellen!

A letartóztatott elvtársak helyzetét ismét megkisérlik elviselhetetlenné tenni.

Elvesztették a talajt a lábuk alól s az összeomlástól, hatalmuk elvesztésétől való félelmükben kétségbeesett eszközökhöz nyúlnak.

Ismét gyötrik a letartóztatott kommunistákat.

Proletárok!

Emeljétek fel tiltakozó szavatokat. Követeljétek hangos szóval a szabadonbocsátást. Elégtételt nem kell adniok.

Proletárok hóhéraitól nem kell elégtétel.

Őket csak megbüntethetjük a gazságokért.

A Kommunisták Magyarországi Pártja.

221 – 1919

„Ismét gyötrik a letartóztatott kommunistákat. Proletárok! Emeljétek fel tiltakozó szavatokat. Követeljétek hangos szóval a szabadonbocsátást!“ — Röplap — 1919 márc. 10.

Világ proletárjai egyesüljetek!

Proletárok!
Munkások! Katonák!

A burzsoá-szociáldemokrata kormány több mint három hete fogva tartja a Kommunista párt vezéreit. Fogva tartja őket minden törvényes ok nélkül:

Mert küzdöttek a proletariátus felszabadulásáért;

Mert a burzsoá osztályállam helyett a dolgozók tanácsköztársaságát;

Mert a burzsoázia lefegyverzését és a szervezett proletariátus lefegyverzését;

Mert a burzsoá ellenforradalommal szemben a proletariátus diktatúráját követelték.

Fogságra vetették vezéreinket és rendőri terrorizmussal akarják letiporni a proletariátus felszabadító forradalmát. A népkormánynak nevezett burzsoá-szocialista klikk újra a tőke rabságába akarja kényszerrelni a kizsákmányolás ellen lázadó proletariátust. Azt akarják, hogy örökké tartson a bérrabszolgaság és továbbra is a mindenható profit dúrgálja a dolgozók millióit. Ezért dobták a rendőrpribékek karmai közé azokat, akik a proletárforradalom élén állottak.

Elvtársak!

Nem tűrhetjük tovább, hogy egy erkölcstelen klikk rendőrcsizmával gázolja a munkásság fölszabadulási harcát. Nem tűrhetjük tovább, hogy rabságban tartsák azokat, akik vértanúi önfeláldozással küzdöttek a proletárforradalom élén.

Követeljük vezéreink azonnali szabadonbocsátását!

Március hó 23-án, vasárnap délután félnégykor az Országház-téren, a politikai helyzet és a kommunista üldözés napirenddel

népgyülést

tartunk, ahol a budapesti és környékbeli munkásság forradalmi tömegakaratát fogjuk a burzsoá-kormány lehér terrorja ellen szó gezni

Ott legyen minden osztályharcos proletár!

A KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJA.

„... a proletariátus felszabadulásáért" — Népgyűlésre hívó röplap — 1919 márc. 16.

III.

1919 MÁRCIUS 21. MAGYARORSZÁG: TANÁCSKÖZTÁRSASÁG

LENIN BEJELENTI A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG MEGALAKULÁSÁT

(Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt VIII. kongresszusán, 1919 március 23-án mondott zárszóból)

Meggyőződésünk, hogy *ez lesz az utolsó nehéz félesztendő.* Ebben a meggyőződésben különösen megerősít bennünket az a hír, amelyet a napokban közöltünk a kongresszussal — a magyarországi proletárforradalom győzelméről szóló hír. Eddig a szovjethatalom csak országunkon belül győzött, a volt orosz birodalomhoz tartozó népek között. Eddig azok a rövidlátó emberek, akiknek különösen nehéz megválniok a régi, szokványos gondolkodásmódtól (mégha a szocialisták táborához tartoznak is), azt gondolhatták, hogy csakis Oroszország sajátos körülményei idézhették elő ezt a váratlan fordulatot a proletár szovjet demokrácia felé, hogy ennek a demokráciának a sajátosságaiban talán, mint valami görbe tükörben, a cári Oroszország sajátosságai tükröződnek. Most aztán ezt a véleményt teljesen szétzúzták.

Elvtársak! A ma kapott hírekből kirajzolódik a magyarországi forradalom képe. A mai tudósításokból megtudjuk, hogy az entente hatalmak egy veszettül vad ultimátumban követelték Magyarországtól a csapataik átengedését. A burzsoá-kormány, látván, hogy az entente-hatalmak csapataikat Magyarországon keresztül akarják átvonultatni, látva, hogy Magyarországot megint egy új háború rettenetes súlya fenyegeti, — a burzsoákból és megalkuvókból álló kormány maga lemondott, maga kezdett tárgyalásokat a kommunistákkal, a börtönben lévő magyar elvtársainkkal és maga elismerte, hogy nincs más kivezető út, mint a hatalom átadása a dolgozó népnek . . .

Ha eddig azt beszélték rólunk, hogy bitorlók vagyunk, ha 1917 végén és 1918 elején a burzsoázia és az ő csatlósai közül sokan csak úgy beszéltek a mi forradalmunkról, mint erőszakról és bitorlásról, ha még most is lehet hallani, aminek ostobaságát mi már nem egyszer bebizonyítottuk, hogy a bolsevikok hatalma erőszakkal tartja fenn magát, ha ezelőtt lehetett ilyen badarságot ismételgetni — ma Magyarország példája elhallgattatja az ilyen beszédeket. Még a burzsoázia is belátta, hogy lehetetlen más hatalom, mint a Szovjetek hatalma. Egy magasabb kultúrájú ország burzsoáziája világosabban látta, mint a mi bur-

zsoáziánk október 25-ike előtt, hogy az ország pusztulófélben van, hogy a népre egyre nehezebb és nehezebb megpróbáltatások nehezednek — ennélfogva a Szovjeteknek kell kezükbe venni a hatalmat, ennélfogva Magyarország munkásainak és parasztjainak, az új proletár szovjetdemokráciának kell az országot megmenteni.

Elvtársak! A magyar forradalom előtt óriási nehézségek állnak. Ezt az Oroszországhoz hasonlítva kicsiny országot sokkal könnyebben tudják megfojtani az imperialisták. De bármilyenek legyenek is a Magyarország elé tornyosuló nehézségek, mi itt a szovjethatalom győzelmén kívül *erkölcsi győzelmet* is arattunk. A legradikálisabb, a legdemokratikusabb, legmegalkuvóbb burzsoázia beismerte, hogy a legnagyobb válság pillanatában, amikor a háborúban kimerült országot új háború fenyegeti, a Tanácshatalom történelmi szükségszerűség, beismerte, hogy az ilyen országban nem lehet más hatalom, mint a Tanácshatalom, mint a proletariátus diktatúrája.

Elvtársak! A forradalmárok egész serege áll már mögöttünk, akik életüket áldozták Oroszország felszabadításáért. A forradalmárok nagy részének súlyos sors jutott osztályrészül. Ők végigszenvedték a cárizmus üldözéseit, de nem részesültek abban a szerencsében, hogy tanúi lehessenek a győzelmes forradalomnak. Mi azonban nemcsak azt értük meg, minket még ennél is nagyobb szerencse ért. Mi nemcsak a mi forradalmunk győzelmét láttuk, nemcsak azt értük meg, hogy forradalmunk hallatlan nehézségek közepette megerősödött és új hatalmi rendszert alkotott, mely az egész világ rokonszenvét felénk vonja, hanem azt is látjuk, hogy az a mag, melyet az orosz forradalom elvetett, kikél Európában. Ez azt a tökéletes rendíthetetlen meggyőződést oltja belénk, hogy bármilyen nehezek legyenek is a még ránk váró megpróbáltatások, bármilyen nagyok legyenek is azok az ártalmak, melyeket a nemzetközi imperializmus döglődő fenevadja még ránk hozhat, — ez a fenevad elpusztul és a szocializmus győzedelmeskedik az egész világon.

(A Moszkvai Szovjet rendkívüli teljes ülésén 1918 április 3-án mondott előadói beszédből)

A régi burzsoá-parlament helyébe a világ szovjethatalma lép, amely már meghódította minden munkás rokonszenvét, mert ez a dolgozók hatalma, a millióké, akik maguk uralkodnak, maguk kormányoznak. Lehet, hogy rosszul kormányoznak, miként mi Oroszországban, de mi képtelenül nehéz viszonyok között vagyunk . . . Mi még nehezebb utat is meg fogunk még tenni. Hadd jusson Oroszországra több áldozat, mint más országokra. Ez nem meglepő, amikor ránk csak egy ócska romhalmaz maradt örökségül. Más országok más, emberibb úton mennek át és jutnak el ugyanahhoz — a szovjethatalomhoz, ime ezért van Magyarország példájának döntő jelentősége.

Az emberek tapasztalat útján tanulnak. A szovjethatalom helyességét szavakkal bebizonyítani nem lehet. Egyedül Oroszország példája még nem volt érthető az egész világ munkásságának . . . Magyarország példája döntő a proletárság számára, az európai proletariátus és a dolgozó parasztság számára, mert nehéz pillanatokban a szovjethatalmon kívül senki más nem tudja kormányozni az országot.

Öreg emberek mondogatják: „Felnőttek a gyerekek, emberré lettek, most már meghalhatunk." Mi nem készülünk meghalni, mi haladunk a győzelem felé, de amikor olyan gyermekeket látunk, mint Szovjetmagyarország, akkor azt mondjuk, hogy mi már megtettük a magunkét nemcsak orosz, hanem nemzetközi méretekben is, és hogy mi kiállunk minden kétségbeejtő nehézséget, hogy teljes győzelmet arassunk, hogy az orosz és magyar Szovjetköztársasághoz csatlakozzék — és meglátjuk, fog is csatlakozni — a Nemzetközi Szovjetköztársaság.

... A MUNKÁSOK KEZÉBE JUTOTT A HATALOM

(Rákosi Mátyás védőbeszédéből — 1935)

... 17-én Nagyatádi Szabó kisgazdaminiszter, amikor lement Somogyba, 20.000 felfegyverzett mezőgazdasági munkással találta magát szemben, akik követelték, hogy a somogyi földfoglalásokat hagyja jóvá. Ez a 20.000 ember mutatója annak, hogy milyen legenda a dunántúli ellenforradalom nevéről beszélni. Itt vannak a legnagyobb birtokok, a legnagyobb mezőgazdasági proletariátus. Ahol sok a mezőgazdasági proletár, ott sok a forradalmi elem. Amit mutatott az is, hogy Nagyatádit 20.000 mezőgazdasági munkás fogadta. Jöttek a hírek Albertfalváról, Beregből, Biharból, hogy ott is földfoglalások vannak, és úgy írtak a lapok erről, hogy: „a vörös ár Budapest falait nyaldossa." 19-én volt a népgyűlés a népjóléti minisztérium előtt, 20-án kitört a nyomdász-sztrájk és beütött a Vyx-jegyzék. Mindezt fokozta, hogy 23-ára, vasárnapra volt a kommunisták első monstregyűlése hirdetve. Ez lett volna az első pártgyűlés a bezárás után, mindenki tartott attól, hogy véres harcra vezet a szociáldemokraták és kommunisták között, ami a burzsoázia javára szolgált volna. Mindezek a körülmények oda vezettek, hogy a proletariátus gondolkozó része mindent elkövetett a harc elkerülése végett. Ennek a proletárhangulatnak legjellemzőbb kifejezője, hogy hogyan fejlődött a nyomdászok sztrájkja. A nyomdászok a munkások szélső jobbszárnyát képezik, a legjobb gazdasági helyzetben lévő munkások. Március 20-án a harc gazdasági célokért indult meg, de felvették pár nap mulva követeléseik közé a letartóztatott kommunista munkások szabadonbocsátását, másnap délben már a proletárdiktatúrát is. Szóval a konzervatív munkáselemek is átmentek a kommunista párt befolyása alá.

A Vyx-jegyzékről itt sok szó esett, hogy mily óriási hatása volt, csak az adatokat nem sorolták fel, hogy ez mit jelentett. Nemcsak a tiszántúli részeken jelentett 25.000 km²-t, hanem az egész Ruszinszkó elvesztését. Ez is 15.000 km²-t tett ki. De ezenkívül tele volt a levél igen komoly megcsonkítási tervekkel, tudta mindenki, hogy Ausztria megkapja Magyarország egy részét, azonfelül van egy cseh-jugoszláv korridor-terv, aminek szintén óriási valószínűsége volt, tekintettel arra, hogy a Németország testét körülszabó lengyel korridor már ismert volt. Úgy, hogy mindenki látta, hogy e követelések Magyarország végletekig való megcsonkítását jelentenék. Ennek az volt az óriási hatása, hogy az országnak majdnem felét levágják, egyszerűen. Ma már ezt elfelejtették, de akkor óriási hatása volt, úgyhogy a Károlyi-kormány nem talált más utat, mint a tiszta szociáldemokrata kormányt.

Hogy már most a Károlyi-kormány és az egész burzsoázia annyira járatlan volt munkásdolgokban, hogy nem vette észre, hogy a szoc.-dem. párt már nem úr a saját portáján, hogy a szoc.-dem. párt tömegeinek túlnyomó többsége már a kommunista párt felé orientálódik, egyszerűen abból érthető, hogy Károlyi minisztertársai, mint a burzsoázia miniszterei, egyáltalában soha nem foglalkoztak munkáskérdéssel és fogalmuk sem volt, hogy mi történik. Így történhetett, hogy Károlyi átadta helyét a szoc.-dem. kormánynak, amely nem bírta a tömegek bizalmát és így siklott át a hatalom a proletariátus kezébe.

Az eredmény, hogy minden néven nevezendő vérengzés nélkül a munkások kezébe jutott a hatalom. Az a kép, amikor Seidler és László bemennek a főkapitányság épületébe, minden kíséret nélkül és mindenki rendelkezésükre áll, ez a jellemző a hatalom átvételére. Úgy, hogy erőszakra és presszióra egyáltalában nem volt szükség.

... A proletárdiktatúra első intézkedései a pártokban különböző hatást keltettek. A szociáldemokrata párt balszárnya és centruma, amint ezt a felolvasott akkori újsághírek-

ből láttuk, a legnagyobb lelkesedéssel fogadta, a balszárny akkor már magát kommunistának érezte, a centrum útban volt a kommunista párt felé. A szociáldemokrata párt jobbszárnya azonban továbbra is ellenségesen állott a kommunista párttal szemben. Azonban ezt az ellenségeskedést egyelőre véka alá rejtette és elfogadott mindent, amit a kommunista párt megegyezése a szociáldemokrata párttal rájuk mért, annál is inkább, mert az ő számukra tulajdonképpen megmentés volt ez az egyesülés. A szociáldemokrata párt jobbszárnya akkoriban éles harcban állott már a munkástömegekkel, amelyek ezeket a szakszervezeti bürokratákat, pártbürokratákat el akarták távolítani. Azáltal, hogy a szociáldemokrata párt szőröstül-bőröstül elfogadta a kommunista párttal való megegyezést, ezek az emberek maguk is a proletárforradalom hordozóiként mutatkozhattak be, saját elégedetlen tömegeikkel szemben, nem volt mód eltávolítani őket, a proletárdiktatúra kikiáltása tehát ezeket az embereket megerősítette helyükön, módot adott nekik, hogy helyükön maradjanak és tovább is harcolhassanak a proletárdiktatúra ellen, ugyanúgy, mint a proletárdiktatúra kikiáltása előtt.

SZÁNTÓ BÉLA: MIÉRT EGYESÜLTÜNK?

(Visszatekintés 1919 március 21-re. — Új Hang 1941 3. sz.)

1918 végén és 1919 elején a kommunisták alig négyhónapos propaganda- és agitációs munkája leleplezte a tömegek előtt a szociáldemokrata pártot, amely a kapitalista uralom fönntartása érdekében a magyar munkássággal és parasztsággal szemben az árulások egész sorozatát követte el. A kommunisták propagandája magával ragadta a tömegeket és kivonta őket a szociáldemokrata párt befolyása alól. Március 21-én nyilvánvalóvá lett, hogy a szociáldemokrata párt elvesztette tömegbefolyását és hogy a tömegek döntő rétegei a kommunista párt táborában vannak.

Mi történt tehát március 21-én? A hatalmas tömegpárttá lett kommunista párt, amely ebben a pillanatban a legdöntőbb politikai tényező volt az országban, miért egyesült a hatalmát és befolyását vesztett szociáldemokrata párttal?

Az a megszokott felelet, hogy az egyesüléssel a kommunista párt hibát követett el, kétségkívül igaz, de ez maga még nem elegendő március 21-nek a megmagyarázására. Miből keletkezett ez a hiba, mik a gyökerei? — erre a kérdésre kell feleletet adnunk.

Felvetődik a kérdés: megengedhető-e egy kommunista pártnak egyesülése a szociáldemokrata párttal?

Bizonyos feltételek mellett az ilyen egyesülés lehetséges. Kétségtelen, hogy a magyarországi szociáldemokrata párt a világháború alatt teljesen a burzsoázia oldalán állott, hogy szociálsoviniszta álláspontot foglalt el, hogy testestől-lelkestől a központi hatalmak imperialista céljait szolgálta. A szociáldemokrata párt ettől az osztályegyüttműködéses politikai vonaltól nem tért el s még az egyesülés előtti napon is benne volt egy burzsoá-kormányban, amely éles harcot folytatott a munkások és a szegényparasztok legelemibb érdekei ellen.

A magyarországi szociáldemokrata párt tehát nem volt felkészülve a kommunista párttal való egyesülésre.

A magyarországi szociáldemokrata pártban csak abban a pillanatban vetődött fel a kommunistákkal való egyesülés gondolata, mikor a pártvezetőség tudatára ébredt annak, hogy az osztályegyüttműködés politikája csődöt mondott, hogy tömegeit elveszítette. A kommunistákkal való egyesülés gondolatát nem a kapitalizmus megdöntésére és a proletár-

diktatúra megvalósítására irányuló elhatározás, akarat és elszántság, hanem (az elvesztett tömegkapcsolatok és tömegbefolyás visszaszerzésén keresztül) a burzsoázia megmentésére irányuló törekvés szülte.

Mi az oka, hogy a kommunisták olyan könnyen elfogadták az egyesülési javaslatot? Ennek az oka abban rejlik, hogy a kommunista párt központi bizottságának azok a tagjai, akik az egyesülést megcsinálták és azok is, akik helyeselték, nem voltak mentesek a szociáldemokrata tradícióktól.

Kétségtelen, hogy ugyanennek a központi bizottságnak a vezetése alatt a Kommunisták Magyarországi Pártja igen nagy utat tett meg a bolsevizálódás terén. Minden túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy e tekintetben előtte járt a többi akkor alakult kommunista pártoknak. A hatalom meghódítása nem pottyant le az égből. Más országban is volt ugyanabban az időben objektív forradalmi helyzet, de az objektív forradalmi helyzetből, seholsem lett proletárforradalom. Mert az objektív forradalmi helyzetből, mint Lenin mondja, csak akkor lesz forradalom, ha az objektív előfeltételekhez még egy szubjektív feltétel is járul, vagyis: „a forradalmi osztálynak forradalmi tömegakciókra való képessége, ami elég erős ahhoz, hogy összezúzza (vagy megrázkódtassa) a régi kormányhatalmat, amelyik soha még a válságok korszakában sem 'dől' meg, ha azt nem 'döntik' meg." (Lenin XVIII. köt., 245.old.oroszul.) Magyarországon volt egy ilyen szubjektív tényező és rendelkezett azzal a képességgel, hogy a munkásokat és szegényparasztokat elég erőssé tegye történelmi hivatásuk teljesítésére.

És mégis, a kommunista párt nem tudta teljesen levetni a szociáldemokrata tradíciókat. Ezek a szociáldemokrata tradíciók nem március 21-én jelentkeztek először. Megtaláljuk nyomait a kommunista párt március 21-ét megelőző agitációjában, propagandájában, és szervezési munkájában is.

Miben állottak azok a szociáldemokrata tradíciók, melyek március 21-én a szociáldemokrata párttal való egyesülésre vezettek?

Annak a szerepnek megnemértésében, melyet egy kommunista pártnak kell betöltenie a forradalomban. A magyar kommunista párt nem volt teljesen tisztában azokkal az ideológiai harcokkal, melyek az orosz szociáldemokrácián belül, különösen a párt jellegét illetőleg, lejátszódtak, nem volt teljesen tisztában a pártról szóló bolsevik tanítással.

A kommunista párt az akkori forradalmi periódusban meg tudta a tömegeknek magyarázni a forradalmi tömegakciók szükségességét. Ezt olyan érthetően és oly világosan, oly nyomatékosan és oly hangosan tudta a tömegekhez elközvetíteni, hogy mindenütt hallható és érthető volt. De nem tudta a tömegeknek megmondani és megmagyarázni, hogy a proletariátus harcainak irányítására vezetőre, a szociáldemokrata párttól alaplényegében eltérő, bolsevik harcos pártra van szükség.

A kommunista párt harcolt a szociáldemokrata párt ellen és leleplezte a tömegek előtt, mint a forradalom árulóját. Csakis ez az elszánt és határozott harc tette lehetővé, hogy a kommunista párt a tömegeket elhódította a szociáldemokrata párttól. Azonban ennek az ideológiai harcnak lényeges hiányai voltak, ami a szociáldemokrata pártnak megadta a lehetőséget arra, hogy a tömegek előtt úgy tüntesse föl a dolgot, mintha a szociáldemokrata párt is harcolna a szocializmusért, nemcsak a kommunisták. „A bolsevikoktól a magyarországi szociáldemokrata pártot – írta a Népszava — nem is a kommunista végcél és nem is a polgári társadalom megmentésére való törekvés választja el, hanem a módszer, a taktika, és a tempó kérdése." (Népszava, 1918. dec. 22.) A szociáldemokrata pártnak ezt a ravasz manőverét a kommunista párt nem leplezte le, mert maga sem látta végig tisztán a szociáldemokrácia áruló szerepét. Ezért nem magyarázta meg a tömegeknek, hogy a szociáldemokrata párt

nemcsak hogy nem harcol a szocializmusért, hanem minden erejével ellene harcol és nem emelte ki, hogy a szocializmusért egyedül a kommunista párt harcol. Nem magyarázta meg és nem vitte be a munkásság öntudatába, hogy a kommunista pártot a szociáldemokrata párttól nem a *módszer*, a *taktika* és a *tempó* kérdése, hanem egyáltalán a szocializmusért való harc választja el, hogy a szocializmushoz nem „különféle" utakon, hanem csakis azon az úton lehet eljutni, amelyen a kommunisták járnak.

Március 21 folytatása, betetőzése volt a KMP márc. 21-ét megelőző működésének. Mindenekelőtt betetőzte a hatalom meghódításáért folytatott következetes harcát. Minden elkövetett hiba ellenére, a politikai hatalom meghódításáért folytatott következetes harc és a politikai hatalom tényleges meghódítása, — ezek voltak a KMP működésének legelsősorban álló alapvonásai. De március 21 folytatása és betetőzése volt azoknak a hibáknak is, melyeket működésében megtalálunk, azoknak a szociáldemokrata csökevényeknek, amelyektől még nem tudott megszabadulni. Ezek a szociáldemokrata csökevények voltak az okai annak, hogy amikor március 21-én a szociáldemokrata pártvezérek a gyüjtőfogházban megjelentek és a közös harcra, a két párt egyesülésére és ennek az alapján a hatalom átvételére tettek javaslatot, a kommunista párt központi bizottsága nem azt mondta, hogy a burzsoázia *tegnapi* lakájai nem lehetnek *ma* becsületes forradalmárok és még kevésbbé lehetnek a proletárforradalom megbízható vezérei, hanem mint megtért testvéreket fogadta őket. Elhitte nekik, hogy becsületesen a kommunista párt elvi alapjára helyezkedtek, a helyett, hogy az arcukba vágta volna azt a tényt, hogy nem a saját szabad elhatározásuk folytán, hanem azért jöttek, mert politikájuk csődött mondott, mert a tömegek döntő rétegeit elvesztették, mert ezeket a kommunista párt elhódította tőlük. Igazán kész bolsevikok figyelembe vették volna azt a tényt is, hogy a munkásosztály bizonyos visszamaradottabb rétegei azért még ott voltak a szociáldemokrata párt táborában, főként pedig, hogy a szociáldemokrata pártból alig hogy átjött tömegek körében hangulatváltozások könnyen lehetségesek.

MINDENKIHEZ!

(Vörös Ujság 1919 március 22)

Magyarország proletársága a mai nappal a maga kezébe vesz minden hatalmat.

A polgári világ teljes összeomlása, a koalíciós kormányzás csődje kényszeríti rá Magyarország munkásságát és parasztságát erre a döntő lépésre. A kapitalista termelés összeomlott, a munkásság nem hajlandó többé a nagytőkések és nagybirtokosok igájába hajtani a fejét. Az országot az összeomlás anarchiájától csak a szocializmus, a kommunizmus megteremtése mentheti meg.

Ugyanakkor külpolitikailag is teljes katasztrófa előtt áll a magyar forradalom. A párizsi békekonferencia úgy döntött, hogy Magyarországnak csaknem egész területét katonailag megszállja, a megszállás vonalait végleges politikai határnak tekinti, és ezzel a forradalmi Magyarországnak élelmezését és szénellátását végképpen lehetetlenné teszi.

Ebben a helyzetben egyetlen eszköze maradt a magyar forradalomnak a maga megmentésére: a proletárság diktatúrája, a munkások és a földműves-szegények uralma.

A proletárság diktatúrájának döntő alapföltétele a proletárság teljes egysége. Éppen ezért, a történelmi szükség parancsára, teljes egyesülését mondotta ki a Magyarországi Szociáldemokrata Párt és a Kommunisták Magyarországi Pártja.

E két párt helyett egyetlen proletárpárt fogadja magába ezután az ország minden dolgozó férfiát és asszonyát: a Magyarországi Szocialista Párt.

A kormányhatalmat a párt megbízásából Forradalmi Kormányzótanács veszi át. E tanács kötelessége lesz a Munkás-, Paraszt- és Katonatanácsok országos kiépítése. A törvényhozói, végrehajtói és bíráskodó hatalmat a Munkás-, Paraszt- és Katonatanácsok diktatúrája gyakorolja.

Magyarország Tanácsköztársasággá alakul. A forradalmi kormányzótanács haladéktalanul megkezdi a nagy alkotások sorozatát a szocializmus, a kommunizmus előkészítésére és megvalósítására.

Kimondja a nagybirtokok, a bányák, nagyüzemek, a bankok és a közlekedési vállalatok szocializálását. A földreformot nem törpebirtokokat teremtő földosztással, hanem szocialista termelő szövetkezetekkel hajtja végre.

Az árdrágítókat, az élelmiszeruzsorásokat, a tömegek éhségének és rongyosságának spekulációs haszonélvezőit irgalmatlan kíméletlenséggel üldözi.

Vasfegyelmet követel. Halállal sujt le az ellenforradalom banditáira, csakúgy, mint a fosztogatás brigantijaira.

Hatalmas proletárhadsereget szervez, amellyel a munkásság és parasztság diktatúráját érvényre juttatja a magyar kapitalistákkal és nagybirtokosokkal szemben csakúgy, mint a román bojárokkal és a cseh burzsoákkal szemben.

Kijelenti *teljes eszmei és lelki közösségét az orosz-szovjet kormánnyal*, fegyveres szövetséget ajánl Oroszország proletárjainak. Testvéri üdvözletét küldi Anglia, Franciaország, Olaszország és Amerika munkásságának, egyben pedig felszólítja őket, hogy ne tűrjék egy pillanatig sem kapitalista kormányaik gaz rablóhadjáratát a Magyar Tanácsköztársaság ellen. Fegyveres szövetségre hívja fel Csehország, Románia és Szerbia, meg Horvátország munkásait és földműveseit a burzsoák, a bojárok, a nagybirtokosok és a dinasztiák ellen. Fölszólítja Német-Ausztria és Németország munkásait, hogy kövessék a magyar munkásság példáját, szakítsanak végleg Párizzsal, szövetkezzenek Moszkvával, állítsák föl a Tanácsköztársaságot, és fegyverrel a kezükben szálljanak szembe a hódító imperialistákkal.

A Magyarországi Szocialista Párt és a Forradalmi Kormányzótanács fölismeri, mennyi nehézséggel és áldozattal kell megküzdenie a magyar munkásságnak, ha elindul ezen a bátor és nagyszerű úton. Háborút kell viselnünk élelmünk és bányáink felszabadításáért, harcot kell vívnunk proletártestvéreink szabadságáért és a magunk létéért. Nélkülözések, nyomorgás, szenvedés várakozik ránk ezen az úton. És mégis rá kell lépnünk, és mégis rá merünk lépni, mert bízunk a magyar proletárság hősiességében és áldozatkészségében. Rá kell lépnünk, mert csakis így vihetjük győzelemre a szocializmus világot megváltó ügyét.

Minden munkást és földművest felszólítunk, hogy dolgozzon, termeljen, vagy álljon be a proletárhadseregbe, verejtékével vagy vérével áldozzon az eszme diadaláért.

Bármi várjon ránk, a szocializmus ügyének győznie kell! Éljen a proletárdiktatúra! Éljen a Magyar Tanácsköztársaság!

Magyarországi Szocialista Párt.
Forradalmi Kormányzótanács.

PROLETÁROK!

(Vörös Ujság 1919 márc. 22)

Nem a szavak, a tettek ideje következett el. Magyarország proletariátusa kezébe vette sorsának intézését. Ez a forradalmi cselekedete meghozta a proletáregységet nemcsak Magyarországra vonatkozóan, de nemzetközileg is. A politikai hatalom megragadásával belekapcsolódott a magyar proletariátus a világforradalom előhadába. Győz a nemzetközi forradalom. A magyar proletariátus megkezdte történelmi hivatásának teljesítését. Az ő

küzdelmeire szegeződik e pillanattól kezdve teljes szolidaritással az egész Balkán, és a volt osztrák-magyar monarchia romjain alakult burzsoá-köztársaságok minden proletárjainak szeme.

Magyarország ma a proletariátusé lett. A politikai hatalom kézbevételével éppúgy a nemzetközi proletariátus szent földje, mint a Szovjet-Oroszország. A mával megkezdjük a kapitalizmus kizsákmányoló rendjének kisajátítását, a mával megszakít minden együttműködést Magyarország proletariátusa teljes egészében a burzsoáziával.

Kézbe veszi a hatalmat, lefegyverzi a burzsoáziát, és a felfegyverzett proletárságot állítja őrül a szocializmust teremtő forradalom mellé. A munkások, a katonák és földmüves-szegények tanácsaiban, a tanácsköztársaság minden szervezetében igazi önkormányzathoz jut a dolgozó tömeg, menten a burzsoá-állam bürokráciájának átkos terhétől.

A föld, a gyár, a bánya: minden a dolgozóké. Bontakozik az új rend, amikor csak az eszik, aki dolgozik.

Ez volt az alap, amit hirdettünk, terjesztettünk minden akadályon keresztül, s amelyre ráállott ma egyöntetűen Budapest egész proletariátusa kivétel nélkül. Ez teremtette meg a szervezett egységet is, s mától kezdve minden forradalmi proletár egy csatasorban küzd a szocializmusért, a kommunizmusért.

De ez az az időpont is, amikor aki nincs velünk, az ellenünk van. És jaj annak, aki a proletariátus uralma ellen fölemeli a kezét. Szabadság csak arra van mától kezdve, hogy a kizsákmányolást rombolhassuk, és a kommunizmus termelő és társadalmi rendjét kiépíthessük. Aki a kizsákmányolást akarja megőrizni, aki a kapitalizmust akarja visszacsinálni, annak számára a proletárok földjén nem terem szabadság.

Ez *a proletariátus forradalmi diktatúrája*, és jaj annak, ezerszer jaj annak, aki ellene felemeli kezét. Akárki legyen is az, külső vagy belső ellenség, egyaránt pusztul az útból, mert a proletariátus most veszíti el láncait, és felszabadult fegyveres kezeivel pokolra küldi ellenségeit.

Nem állunk egyedül, mellettünk a Szovjet-Oroszország, mellettünk az egész világ proletariátusa, melyet a szükségszerűség törvénye hajt a forradalomba.

Éljen a nemzetközi szociális forradalom! Éljen a proletárdiktatúra! Éljen a munkások, katonák és földmüves-szegények tanácsainak köztársasága!

MINDENKIHEZ!

(Vörös Ujság 1919 március 23)

A Magyar Tanácsköztársaság népbiztosainak tanácsa ma délben német, angol, francia, román és cseh nyelven a következő szikratáviratot adta fel:

Mindenkihez! Jelentjük a világ munkásainak, hogy Magyarországon a szociáldemokrata párt és a kommunista párt szocialista párttá egyesültek, és az egész munkásság, katonaság és parasztság nevében megteremtették a proletárdiktatúrát, amely egyetlen csepp vér kiontása nélkül átvette az államhatalmat. Az államhatalmat ideiglenesen a népbiztosok tanácsa gyakorolja mindaddig, amíg a paraszt-, munkás- és katonatanácsok kongresszusa véglegesen meg nem határozza a magyar tanácsköztársaság alkotmányát.

Az egész magyar proletárság egységes elhatározással sorakozik a proletárság diktatúrájának, a szociális világforradalomnak lobogója alá, és *együttesen akarja megvívni az imperializ-*

mus ellen való küzdelmet az orosz szovjetköztársasággal, és a világ mindazon proletárjával, akik felismerték, hogy a nemzetközi imperializmus erőit legyőzni, és a szocializmust megvalósítani nincs más út, mint a munkásság, katonaság és parasztság együttes forradalmi cselekvése.

A magyar proletárforradalmat két erő teremtette meg. Az egyik a munkásoknak, a földműves-szegényeknek és katonáknak az az elhatározása, hogy nem akarják tovább hordozni a tőke igáját. A másik az antant imperializmusa, amely Magyarországot területének megcsonkításával minden élelmiszerétől, ipari nyersanyagától, megélhetésének összes feltételeitől meg akarta és meg akarja fosztani. Az entente ultimátumára a proletárdiktatúra megteremtése a magyar nép válasza.

A cseh-tót és román burzsoá hódítók fegyveres erővel akarják leverni a magyar munkásforradalmat. A cseh-tót és román katonasághoz fordulunk, tagadjátok meg az engedelmességet, lázadjatok fel, és fordítsátok fegyvereiteket saját elnyomóitok ellen, és ne legyetek magyar munkás- és katonatestvéreitek hóhérai. A cseh-tót és román munkásokhoz és parasztokhoz fordulunk. Rázzák le elnyomóik igáját, akik azért, hogy saját hatalmukat öregbítsék, és zsebüket tömjék, háborúba hajszolják őket testvéreik ellen.

Az egész világ proletárjaihoz, az angol, francia, olasz és német munkásokhoz fordulunk, és követeljük tőlük, hogy minden erejükkel szálljanak szembe országukban a kapitalistákkal, akik az éhség kötelékével akarják megfojtani a magyar proletárforradalmat. A magyar proletárforradalmat a nemzetközi szocializmus védelme alá helyezzük, de el vagyunk szánva arra, hogy a magyar tanácsköztársaságot mindenki ellen megvédelmezzük, egyúttal kifejezzük azt a készségünket és akaratunkat, hogy mielőbb olyan békét kössünk, amely a dolgozó osztályok életfeltételeit biztosítja, és a világ valamennyi népével, elsősorban szomszédainkkal való békés együttélésünket lehetővé teszi. Világ proletárjai egyesüljetek! Éljen a szociális világforradalom! Éljen a munkások, katonák és parasztok forradalmi internacionaléja!

A Magyar Tanácsköztársaság Népbiztosainak Tanácsa.

Világ proletárjai egyesüljetek!

MIT VÁRHATUNK A PROLETÁRDIKTATÚRÁTÓL?

(Röpcédula — 1919 március)

Nehéz láncoktól megszabadulva, ujjongó lélekkel köszöntjük az új időket. Nem kell aggodalom, nem kell félelem, proletárdiktatúra van, ez meghozza a szocializmus világmegváltó óráját. De nem elég, ha tudjuk, hogy diktatúra van az országban. Tisztán kell látnunk azt is: miért van? miért jó, hogy van? A proletárdiktatúrát öntudatosan kell alkalmazni. Ehhez pedig szükséges, hogy mindenki tisztában legyen vele. Lenin elvtársnak, a proletárforradalom e lánglelkű apostolának van igaza, amikor azt mondja: „Minden nagy ügy diadalt arathat, ha a proletárok hisznek benne és lelkesednek érte."

Mit hozhat nekünk a proletárdiktatúra?

Meghozhatja mindazt a megérdemelt jólétet és emberi boldogságot, amely milliók szorgos, alkotó munkájából fakadhat.

1. *Megszünteti elsősorban a kiváltságokat.* A munka gyümölcseit azok ölébe hullajtja, akik verítékkel dolgoznak, alkotnak, teremtenek. A születési előjogokat megszünteti, mert

hiszen minden ember egyforma és a bölcső nem adhat senkinek kiváltságot az embertársak elnyomására, kizsákmányolására.

2. *Megteremti a népfelséget,* amely a dolgozóknak adja kezébe az ország kormányzását. Aki dolgos tagja a társadalomnak, az maga határozhatja meg: milyen törvények kellenek az általános emberi jólét előmozdításához.

3. Összetöri, *megsemmisíti a kizsákmányolás lehetőségét.* Minden ember dolgozzék, de mindenki a közösségért, az általános emberi jólét fokozásáért dolgozzék. Nem szabad tovább tűrni, hogy egyik ember a másik munkájából éljen urasan. A diktatúra megszünteti azt a burzsoá-aljasságot is, amely szerint éppen az élt jólétben és gazdagságban, aki henyélt, viszont éppen az nyomorgott és szenvedett legtöbbet, aki reggeltől-napestig görnyedt súlyos robotban. A proletárdiktatúra megteremti azt az igazságos helyzetet, amelyben csak annak van joga evéshez, aki dolgozik. Aki másnak a munkájából akar élősködni, azt kitaszítja a jogokból.

4. A proletárdiktatúra megszünteti a magántulajdont. A magántulajdon tette lehetővé, hogy egyesek folyton gyarapíthatták a vagyonukat, míg a dolgozó milliók a legnagyobb nyomorban tengődtek. A tőke fölhalmozása teremthette meg azt a nagy hatalmat a burzsoázia számára, amelyet eddig élvezett, mert a magántulajdonra épített társadalmi rendben csak annak volt joga, akinek vagyona volt. De annak azután mindenhez joga volt. Ezért veszi el a proletárdiktatúra a burzsoáziától a földeket, a gépeket, a bányákat, a szerszámokat, a házakat, mert ezek birtoklása halmozza nekik a vagyont, amelynek segítségével eddig leigáztak bennünket. Ha minden köztulajdonban lesz, akkor a gyáros nem zsákmányolhatja ki a munkásokat éhbérek fizetésével, a háziúr nem nyúzhatja le a proletárok bőrét és a földbirtokos nem hajthatja 80 krajcáros napszámba a földmívesszegények millióit. Szóval: ha a magántulajdon megszűnik, akkor minden az államé, minden a közösségé és a közösség maga szabja meg, hogy szorgalmas munkájáért mindenki életboldogságban részesüljön.

5. A proletárdiktatúra *megteremti a dolgozó milliók egyesülési és gyülekezési szabadságát.* Senki nem korlátozhatja: ki mikor és hol akarja szabad véleményét nyilvánítani. A sajtó fölszabadult és a nyomtatott betű nem hirdethet mást, csak a proletárok akaratát és szabadságát. A könyvek nem taníthatnak egyebet, mint ami a dolgozó tömegek fölvilágosítására, lelki műveletére alkalmas. Annak a sajtónak, amely a burzsoáhazugságokat kürtölte világgá, el kell pusztulnia.

Az irodalom és művészet csak a proletárok teljes felszabadulásának eszményét hirdetik. Az író, a festő, a szobrász, a színművész — mind-mind csak a proletárság felszabadulását hirdetik alkotásaikban. Így születik meg a népmilliók lelkében egy nagy, nemes eszmény: az emberi egyenlőség, a testvériesség szent eszménye.

6. A proletárdiktatúra *összetöri a burzsoázia bürokráciáját* és korrupt közigazgatását. Véget vet a szolgabíró pandururalmának és megalapozza a proletárjog uralmát.

7. *Elsöpri az osztálybíráskodást.* A dolgozó emberek pörében nem dönthetnek ezután a kiváltságos osztályok uszályhordozói. Dolgozó emberek ügyében csak dolgozó emberek dönthetnek.

8. *Megszünteti* a diktatúra *az uzsorát is.* A különböző csalók és lánckereskedők rablóhadjáratát lehetetlenné teszi, mert megszervezi a termelés és fogyasztás közösségét.

9. A proletárdiktatúra összetöri a burzsoá társadalmi rend minden maradványát és ezzel *megszünteti egy újabb háború lehetőségét.* Ha nincs burzsoázia, ha megszűnik a tőkehalmozás lehetősége és a magántulajdon, akkor nincs imperializmus sem. Ha pedig nincs imperializmus, akkor nincs olyan érdek sem, amely idegen földterületek elfoglalására törekszik.

10. A proletárdiktatúra minden hatalmat és jogot a nép kezébe ad. Ha pedig a nép megkapja a hatalmat, akkor minden kínzó fájdalmát önmaga megszünteti.

Aki nem dolgozik, az ne is egyék!

Ezen az alaptörvényen építi fel a proletárdiktatúra a dolgozók társadalmát. A dologtalanok, a mások zsírján élősködők uralmát a proletárdiktatúra teljesen megszünteti.

Évszázadok, évezredek rabszolgauralmát kell rombadöntenünk. A burzsoázia ilyen hosszú időkön keresztül alaposan körülbástyázta magát minden támadás esetére. Valóságos művészettel butította el a proletártömegeket, hogy azok ne lássák tisztán az ő aljasságát. Így történt, hogy éppen az eltiport milliók nyújtottak neki védelmet kizsákmányoló uralmának fönntartásához.

De nemcsak nálunk, Magyarországon ilyen a helyzet. Az egész világ dolgozó népe szenvedi a burzsoázia kínzó igáját. Azért kell a mi megszületett diktatúránknak vörös hadsereget szervezni, hogy ennek segítségével támogató erőt kölcsönözzünk a világ minden eltiport nemzetének. Egy ország fölszabadulása nem elég. Föl kell szabadulnia az egész világ összes rabszolgáinak. A proletárdiktatúra nyújt nekünk majd lehetőséget, hogy testvéri jobbot nyújthassunk minden ország proletariátusának.

Amíg mi egyedül szabadultunk föl, addig acsarkodik ránk a szomszéd országok minden burzsoája. És most fél a szabadságunk terjedésétől, ránk uszítja majd elkábított tömegeit. Legyünk tehát készen a harcra, de erős lélekkel

higgyünk a föltétlenül biztos győzelmünkben!

Ahol milliónyi proletár össze tud fogni, egy közös szent cél érdekében, ott nem kell és nem szabad félteni a sikert. Lelkesedéssel nyissuk meg a szívünket a proletárdiktatúra eszméjéért, mert ennek a kemény eszköznek az alkalmazása nem egyéb, mint egy kemény proletárököl, amely egyetlen csapásra összezúzza a burzsoázia átkos kizsákmányoló uralmát, de ugyanakkor fölépíti a dolgozó népmilliók boldog, szabad társadalmát.

Meggyőződéssel, hittel, bizakodással harsogjuk világgá a még eltiport népek felé:

Éljen a proletárdiktatúra!

ÚJ ÁLLAM

(Vörös Ujság 1919 márc. 27)

A proletárforradalom minden más forradalomtól különbözik. Az eddigi forradalmaknál, a feltörekvő osztályok a hatalomról letaszított osztályok helyébe egyszerűen beültek a politikai hatalomba. Átvették egyszerűen az állam minden elnyomó szervét, rendőrséget, hivatalnokhadsereget. A burzsoázia forradalma átvette a hűbéri, központosított abszolút államhatalmat és mint ellenőrző szervet, az államhatalom szerkezetébe beállította a parlamentet. Minél inkább nyilvánvalóvá lett a burzsoázia államának elnyomó jellege, annál inkább kellett függetleníteni és mind több hatalommal felruházni a végrehajtó hatalmat, a törvényhozó hatalom rovására. Végül a törvényhozó hatalom maga is teljesen ki lett szolgáltatva a végrehajtónak, a parlament fecsegő bódévá vált, az államhatalom összpontosult a bürokrácia kezében.

A proletariátus állama nem veszi át a burzsoázia államhatalmát. A proletárság osztályállama új elnyomó szervet épít, ezenkívül megszünteti a törvényhozó és végrehajtó hatalomnak különválását, ezzel együtt megszünteti a bürokráciát, amely ennek a különválásnak

terméke. A proletárállam törvényhozó és végrehajtó hatalma egyesül a munkások, katonák és parasztok tanácsaiban. A tanácsok nem fecsegő szervezet, hanem dolgozó testület.

Ez a folyamat természetesen nem pillanatokig tart. Az államhatalom roppant kolosszusának lerombolása nem történhetik meg máról-holnapra. A tanácshatalom megszervezése és kiépítése olyan munka, amely munkának gyorsabb vagy lassúbb lefolyása az önkormányzatát gyakoroló proletariátus biztos és tiszta célkitűzésétől, történelmi hivatásának tiszta átlátásától függ. Minél öntudatosabb, biztosabbkezű, cselekvésével minél inkább tisztában lévő a proletariátus, annál gyorsabb lesz az államhatalom lerombolásának folyamata, annál sikerültebb lesz a munka, annál inkább sikerül minden korrupciónak és a központi államszervezettel velejáró minden nyavalyának a gyökeres kiirtása. A proletariátusnak nem elég egyesíteni tanácsaiban a törvényhozás és végrehajtás legfőbb hatalmát, a proletariátusnak ezzel a hatalommal élni is kell tudni.

A tanácsok dolgozó testület, de a tanácsokban résztvevő proletárnak tudni is kell dolgozni. A tanácsok törvényhozó testület, de a proletariátusnak tudni is kell törvényeket alkotni. A tanácsok bíráskodó és végrehajtó testület, de a proletariátusnak tudni is kell bíráskodni és végrehajtani.

A tanácsok minden egyes tagját el kell töltse a proletárosztály világtörténelmi elhivatottságának felemelő tudata. A tanácsok tagjának tudnia kell, hogy a világtörténelem legnagyszerűbb feladatának megoldása az ő kezében van. A tanácsok a társadalom és az emberiség jövő képét formálják. Minél inkább tudja mindezt a proletár, annál tisztább lesz a jövő társadalom képe, annál könnyebb és gyorsabb lesz az átmenet ehhez a társadalomhoz.

A tanácsok minél gyorsabb megformálása forradalmi kötelesség, hogy a proletariátus szabad és nem befolyásolható elhatározásával szentesítse vagy megváltoztassa a Forradalmi Kormányzótanács mai alakját.

De a tanácsok folyton arra gondoljanak, hogy a proletárállam nemcsak jogot és hatalmat jelent, nemcsak törvényalkotás és végrehajtás egységes hatalmát, hanem egyben jelent súlyos, elháríthatatlan és felelősségteljes kötelességet.

(Mit adott a forradalom? — A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadása 1919)

A FORRADALMI IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

A forradalom nem teremtett új igazságot, csak felszínre hozta, érvényre juttatta a dolgozó emberek örök igazságát, amelynek tudata ott szunnyadt a lelkekben a legtávolabbi évezredek óta, de a hatalom birtokosai nem engedték érvényre jutni. A kapitalista társadalmi rend és a burzsoáállam az igazságot mindenféle nehézségekkel bástyázta körül, hogy az elnyomott proletárosztály még csak közelébe se férkőzhessen. Az igazságszolgáltatás az állam kiválasztott szolgáinak hivatása volt és a törvények bonyolódott tömkelegében a szegény ember nem ismerte ki magát.

A forradalom megreformálta az igazságszolgáltatást is. A proletárokból választott bírák fognak ítélkezni az ügyekben és a szakértő jogásznak csak tanácsadási és véleményezési joga lesz. Megszüntették a polgári és katonai bíráskodás különbségét és a diktatúra alatt a forradalmi törvényszékek proletárbírái gondoskodnak arról, hogy a bűnösök drága ügyvédi segítséggel ne kapaszkodhassanak különböző kibúvókba. A Forradalmi Kormányzótanács rendelete szerint addig is, amíg a proletárállam bíróságai megalakulnak, sürgős természetű polgári pörös ügyekben a munkaügyi bíróságok mintájára alakított tanácsok

bíráskodnak. A tanácsok ítéletei 15 nap alatt fölülvizsgálati kérelemmel támadhatók meg, ha a pör tárgyának értéke 1000 koronát meghalad. A fölülvizsgálati kérelem tárgyában a felállítandó országos főtörvényszék dönt. A sürgős természetű pörös ügyek sürgősségét a bíróság előtt valószínűvé kell tenni. Ülnökökké nemcsak a munkaügyi ülnökök alkalmazhatók, hanem az ülnökök kijelölése végett a bíróság a helyi munkás-, katona- és földművestanácshoz is fordulhat. Családi ügyekben az ülnököknek legalább egyike nő. Olyan esetekben, amikor proletárt pörölnek valami tartozás miatt, e téren már érvényesül a Forradalmi Kormányzótanács egy fontos rendelete, amely a munkabérek lefoglalását szabályozza. A rendelet kimondja, hogy *munkabérek* magánfelek követeléseinek behajtására vagy biztosítására *legfeljebb egyötödrészben foglalhatók le, végrehajtás útján.* A munkás felesége és fel- vagy lemenőágbeli rokonai javára megállapított tartás behajtására vagy biztosítására azonban a munkabérnek kétötödrészét lehet lefoglalni. A felállítandó családügyi bíróság méltánylást érdemlő esetekben kimondhatja, hogy a munkás felesége és fel- vagy lemenőágbeli rokonai javára megállapított tartási igény érvényesítése végett a munkabér felerészben lefoglalható. Semmiesetre sem foglalható le azonban nagyobb összeg, mint amely az eddigi szabályok szerint lefoglalható volt.

A régi rend idejében indított bűnügyek átvizsgálását is elrendelte a Forradalmi Kormányzótanács. A régi bűnvádi eljárásokat fölül fogják vizsgálni abból a szempontból, hogy a bűnvádi eljárás folytatása, vagy a büntetés végrehajtása megfelel-e a proletárdiktatúra szellemének. A felülvizsgálatot a megyei tanácsok, illetőleg Budapesten a központi tanács által választott külön tanácsok végzik. Az olyan bűnvádi eljárást, amelyet a kapitalista termelési és társadalmi rend érdekében indítottak, a tanács megszünteti.

REND ÉS VAGYONBIZTONSÁG A FORRADALOMBAN

Azok az éretlen fecsegők, akik a kommunistákat rablóknak, zsiványoknak, martalócoknak és egyéb ilyen díszes foglalkozást űző társaságnak hitték és hirdették, az első pofont akkor kapták, amikor a forradalom éjszakáján a forradalmi kormányzótanács első rendelete megjelent. Ez a rendelet ugyanis statáriumot hirdet a rablókra és fosztogatókra. El is lehet mondani, hogy soha még olyan rend és vagyonbiztonság Magyarországon nem volt, mint amióta a proletárdiktatúra megszületett. A forradalmi kormány elszedi a fegyvert minden gyanús egzisztenciától, megtiltotta a szeszes italok kimérését és fogyasztását, forradalmi törvényszék elé állítja a nyugtalanító hírek terjesztőit, megszervezte a Vörös Őrséget és vasszigorral őrködik, hogy rablók, tolvajok és egyéb martalócok egyéni kisajátításai ne szennyezzék be a nagy szervezett kisajátítás szeplőtlen tisztaságát és síma lefolyását. A proletárság csak akkor számíthat győzelemre a kizsákmányolók ellen folytatott élet-halál harcában, ha ezt a harcot egységesen és vállvetett erővel vívja meg. Ezért tehát mindenki, aki önhatalmúlag cselekszik és erőszakkal vagy fenyegetéssel lép fel akár magánosok, akár egyes csoportok érdekében, a proletariátus egységét bontja meg, és ezzel a proletariátus győzelmét veszélyezteti. A proletárdiktatúra nem egyes emberek vagy csoportok diktatúráját jelenti, hanem azt, hogy az egész proletariátus a maga egységében kényszeríti rá akaratát a kizsákmányoló osztályokra. Ezt az akaratot a proletariátus addig is, amíg a tanácsok országos kongresszusa megalakul, a Forradalmi Kormányzótanács útján gyakorolja. Aki tehát szembehelyezkedik a Forradalmi Kormányzótanács akaratával, vagy a Forradalmi Kormányzótanács felhatalmazása nélkül, önhatalmúlag erőszakos intézkedéseket tesz, magával a proletárdiktatúrával száll szembe és a proletariátus ügyének árulója. Elrendelte tehát a Forradalmi Kormányzótanács, hogy a forradalmi törvényszék elé kell állítani mind-

azokat, akik önhatalmúlag intézkednek oly ügyekben, amelyek a Forradalmi Kormányzó tanácsnak, az egyes népbiztosságoknak vagy az alájuk rendelt hatóságoknak intézkedési körébe tartoznak. Különösen súlyos büntetés alá esnek azok, akik jogosulatlanul fegyveres erőt (őrséget vagy katonaságot) vesznek igénybe. A Forradalmi Törvényszék halálbüntetést is kiszabhat azokra, akik önkényesen intézkednek nem reájuk tartozó ügyekben.

A közbiztonsági állapotok a fővárosban összehasonlíthatatlanul jobbak az előző rezsim viszonyainál. A vasárnapi bicskázások, amelyek azelőtt egész hétre való munkát adtak a rendőrségnek, ma a legritkábbak. Nagyon kevés eltűnés akad. Régente a munkásosztály köréből jelentették be a legtöbb eltüntet, kis fejletlen munkáslányokat, akik kerítők hálójába estek vagy akiket burzsoák szöktettek meg. Ma azonban ilyesmit burzsoá már nem mer megkockáztatni.

A MAGYARORSZÁGI SZOCIALISTA SZÖVETSÉGES TANÁCSKÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA

(Elfogadta a szövetséges tanácsok országos gyűlése 1919 június 23-án)

A Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság alkotmányának alapelvei.

1. §. A Tanácsköztársaságban a proletárság minden szabadságot, jogot és hatalmat kezébe vett, abból a célból, hogy megszüntesse a kapitalista rendet és a burzsoázia uralmát s ennek helyébe a szocialista termelési és társadalmi rendet tegye. A proletariátus diktatúrája azonban csupán eszköz mindennemű kizsákmányolás és mindenfajta osztályuralom megszüntetésére és előkészítése annak a társadalmi rendnek, amely nem ismer osztályokat és amelyben megszűnik az osztályuralom legfőbb eszköze, az állam hatalma is.

2. §. A Tanácsköztársaság a munkások, katonák és földmívesek tanácsainak köztársasága.

A Tanácsköztársaság a kizsákmányolóknak semmiféle tanácsban helyet nem ad.

A munkások, katonák és földmívesek tanácsaiban a dolgozó nép hozza a törvényeket, hajtja azokat végre és bíráskodik azok megszegői fölött.

A proletárság a tanácsokban gyakorol minden központi és helyi hatalmat.

3. §. A Tanácsköztársaság szabad népek szabad szövetsége.

A Tanácsköztársaság külpolitikája a világforradalom segítségével el akarja érni a dolgozók világának békéjét. Békét akar minden hódítás és hadikárpótlás nélkül, a dolgozók önrendelkezési joga alapján.

A világháborút előidéző imperializmus helyett a Tanácsköztársaság a világ proletárjainak egyesülését, szövetségét, a dolgozók nemzetközi tanácsköztársaságát akarja. Ezért ellensége a kizsákmányoló háborúnak, a népek minden elnyomásának és leigázásának. Az osztályállam külpolitikájának eszközeit, különösen a titkos diplomáciát elveti.

A dolgozók jogai és kötelességei a Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaságban.

4. §. A Tanácsköztársaság arra törekszik, hogy a dolgozók társadalmának tulajdonába jusson minden termelőeszköz a kizsákmányolás megszüntetése s a termelés szervezése és fokozása érdekében. Ezért köztulajdonba vesz a kisüzem kereteit meghaladó minden mezőgazdasági, ipari, bánya- és közlekedési üzemet.

5. §. A finánctőke uralma azzal szűnik meg a Tanácsköztársaságban, hogy köztulajdonba mennek át a pénzintézetek és a biztosító-intézetek.

6. §. A Tanácsköztársaságban csak annak van helye, aki dolgozik. A Tanácsköztársaság elrendeli az általános munkakényszert, ezzel szemben megállapítja a munkára való jogot. A munkaképteleneket, valamint azokat, akik dolgozni akarnak, de akiknek az állam munkát juttatni nem tud, az állam tartja el.

7. §. A dolgozó tömegek hatalmának biztosítása, a kizsákmányolók hatalma visszaállításának meggátlása érdekében a Tanácsköztársaság felfegyverzi a dolgozókat és lefegyverzi a kizsákmányolókat. A Vörös Hadsereg a proletárság osztályhadserege.

8. §. A Tanácsköztársaságban a dolgozók véleményüket írásban és szóban szabadon nyilváníthatják, de megszűnt a tőkének az a hatalma, amellyel a sajtót a kapitalista gondolkodásmód terjesztésének és a proletárontudat elhomályosításának eszközévé alacsonyította. Megszűnt a sajtónak a tőkétől való függése is. Minden nyomtatvány kiadásának joga a munkásságé és a Tanácsköztársaság gondoskodik arról, hogy a szocialista eszme az egész országban szabadon terjedjen.

9. §. A Tanácsköztársaságban a munkásság gyülekezési szabadsága teljes. Minden proletárnak jogában áll, hogy szabadon gyülekezhessen és fölvonulásokat rendezhessen. A burzsoázia uralmának megtörésével elhárult a munkások szabad egyesülési joga útjából minden gát és a Tanácsköztársaság nemcsak megadja a munkásoknak és földmíveseknek a legteljesebb egyesülési és szervezkedési szabadságot, hanem egyesülési szabadságuk kifejlesztése és biztosítása céljából minden anyagi és szellemi támogatásban részesíti őket.

10. §. A Tanácsköztársaság megszünteti a burzsoázia műveltségi kiváltságát és megnyitja a dolgozók előtt a műveltség tényleges megszerzésének lehetőségét. Ezért a munkások és földmívesek számára ingyenes és a műveltség magas fokát nyújtó tanítást biztosít.

11. §. A dolgozók igazi lelkiismeretszabadságát azzal védi a Tanácsköztársaság, hogy elválasztja teljesen az egyházat az államtól, az iskolát az egyháztól. Vallását mindenki szabadon gyakorolhatja.

12. §. A Tanácsköztársaság a világ proletárjai egyesülésének a gondolatát hirdeti és ezért minden külföldi proletárnak megadja mindazokat a jogokat, amelyek a magyar proletárt megilletik és fölhatalmaz minden helyi tanácsot, hogy a külföldi munkásokat kérelmükre magyar honosoknak nyilváníthassa.

13. §. A Tanácsköztársaságban minden külföldi forradalmárnak menedékjoga van.

14. §. A Tanácsköztársaság nem ismer faji vagy nemzeti különbséget. Nem tűri a nemzeti kisebbségek bármilyen elnyomását és nyelvük használatának bárminő korlátozását. Mindenki szabadon használhatja anyanyelvét és minden hatóság köteles a Magyarországon használatos nyelvek bármelyikén kiállított hozzátartozó beadványt elfogadni s mindenkit saját anyanyelvén meghallgatni és vele tárgyalni.

A PROLETÁRDIKTATÚRA FUNDAMENTUMA

(Tanácsok Országos Gyűlése 1919. évi június hó 21)

Nyisztor György népbiztos: Rátérek még egy dologra, itt azután igazán őszinte leszek, mert igaz, hogy aki megmondja az igazat, be szokták törni a fejét, de még eddig az enyémet sohasem törték be, csak akarták. Itt a mozgalomban, itt benn vannak a kishitűek, és Kunfi elvtárs, akit én személyében tisztelek, sokszor mentem vele egy úton, folytonosan hangoztatja szélső jobboldaliságát, állandóan és szakadatlanul. Ez a hangoztatás borzasztó csapás a magyar

proletárdiktatúrára. Én nem vonom kétségbe az ő becsületességét, jóhiszeműségét, nem akarom azt mondani, hogy ellenforradalmár, de ahogy ezt csinálja, egyenesen abszurdum.

Egy hang: Álljon félre!

Nyisztor György népbiztos: A proletárdiktatúrát csak hitre, erős akaratra lehet építeni. Ha nincs hitünk, ha nem hiszünk, akkor a proletárdiktatúra már meghalt. Ez kell, hogy a fundamentum legyen, ez a két tégla: az akarat és a hit. Aki mindig kétségbeesik, lemond a proletárdiktatúráról, az állandóan ezt a két téglát akarja lábunk alól kirúgni. Én azt mondom, hogy legyen ennek vége és meg kell itt mondanom és ki kell mondanom, hogy aki nem híve minden lelkesedéssel, aki nem hisz a proletárdiktatúrában, az nem is akarhatja és ha nem akarja, — tessék nyílt kártyával játszani. (Felkiáltások: *Álljon félre!*)

Tessék nyíltan megmondani, — Oroszországban látjuk ezt, – itt sem félünk tőle, de vigyázzunk rá — bujkálni ne engedjünk senkit, mert akkor aláfurja proletárdiktatúránkat. Meg kell mondanunk, hogy a jövőben résen fogunk lenni. Sok kellemetlenségünk volt már eddig is abból, hogy egyesek folyton jönnek azzal, hogy: nem tudjuk, mi lesz holnap, nem tudjuk, hogy lesz, mint lesz.

Bocsánatot kérek, így fenntartani a proletárdiktatúrát nem lehet. *(Úgy van!)* Nem lehet az egész világ kapitalistáival szemben verekedni, ha itt vannak olyan emberek a mi sorainkban, akik így beszélnek és folyton kivágják a rezet, hogy: „nem vagyunk barbárok". Ez a „nem barbárság" mindig abban nyilvánul meg, hogy a proletárt lőjjük agyon és minden ellenforradalmárt bocsássunk szabadon. *(Úgy van!)*

Én sem vagyok barbár, sőt meg kell mondanom, nem igaz az, hogy akik hittel és lelkesedéssel akarják a proletárdiktatúrát, hogy azok barbárok. Nem igaz, — azok csak okosak, sőt azt mondom, hogy ha erővel kezeljük a proletárdiktatúrát, akkor nagyon kevés proletárnak fog az életébe kerülni. *(Úgy van!)* Mert az erős, határozott fellépés mindig meghozza az eredményt. Ha azonban mindig azt mondjuk, hogy nem vagyunk barbárok, akkor csak lavírozunk és csak akkor lépünk fel erélyesen, amikor már sok embernek, sok polgárnak életébe kerül . . .

Egy hang: És proletárnak is!

Nyisztor György népbiztos: . . . és proletárnak is.

Ne tessék nekem azt mondani, hogy a proletárdiktatúra barbárság. A proletárdiktatúra azt akarja, hogy elsöpörje a kapitalista rendszert, amely osztályokra tagozta az embereket, amely a megélhetés kérdésében az embereket egymás ellen vitte. Ha ezt elsöpörtük és ha felépítettük a proletár társadalmi rendet, csak azután lehet arról beszélni, hogy lassan megvalósítsuk azt, ami minden embernek a lelkében ott szunnyad, hogy: szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Mert ez igenis ott él minden emberben. Oda, arrafelé akarunk menni, de előbb tessék összetörni ezt a kapitalista társadalmi rendszert, hogy ne legyenek osztályok. Nemcsak a vagyont kell elvenni, hanem meg kell tanítani a burzsoát arra, hogy a sorainkban ide kell neki hátul állni és kiölni azt a felfogást a lelkéből, hogy valaha is visszajöhet a hatalomba. Ha az egész emberiség tudja, hogy itt csak annak van joga élni, aki dolgozik, aki elhelyezkedett, ha nem lesznek osztályok, nem kell a kenyérért egymás ellen verekedni, akkor valósulhat meg az, ami minden vallásmozgalomban ott állott és a tengelye volt, hogy: szeresd felebarátodat, mint önmagadat!

Én is hiszem, hogy eljön az az idő, és az a hitem és meggyőződésem, hogy a proletárdiktatúra egy nagy lépés eme nagy cél felé. *(Hosszantartó lelkes taps.* Felkiáltások: *Éljen Nyisztor!)*

PROLETÁR KÖZIGAZGATÁST!

(Vörös Ujság 1919 júl. 8)

Háromhónapos türelmes és elnéző uralmunk alatt kiderült, hogy a nagyjában-egészében változatlanul átvett közigazgatási szervezet a legsötétebb ellenforradalom melegágya. A régi bürokrácia a proletáruralom elején megbűvölten és megbénultan behódolt, de enyhén gyakorolt diktatúránk láttára, amelyből gyöngeségünkre következtetett, megindult az ellenállás; felocsúdva dermedt félelméből, először szabotálással próbálkozott, majd az elszánt ellenforradalmi szervezkedés terére lépett. A helyzet odáig fajult, hogy ma a proletáruralom legdühösebb ellenségei a proletárállam közvetlen kiszolgálására hivatott tisztviselők, a tanácsköztársaság hivatalos gépezetének kezelői közül kerülnek ki. Ezek a régi bürokrácia szárnyain nagyranőtt herék nem tudnak, de nem is akarnak beletörődni abba az állapotba, amely megszüntette a „hivatalt", mint az úrhatnámság és vesztegetés forrását és helyébe a céltudatos kötelességtudó és felelősségteljes munkát állította; nem tudnak elhelyezkedni oly keretben, amely a panamák alkonyát, a hivatalnok-privilégium megszünését jelenti, és visszasírják a „régi jó időket", amikor ők még urak voltak a munkás és paraszt fölött és amikor egy-egy grófi pártfogó árnyékában meghúzódva lehetett tekintetes, nagyságos, méltóságos és kegyelmes címzésekkel járó pályákat megfutni.

Hogy mindennek vége szakadt, hogy a „karriér" munkát jelent, s hogy a jó munka magától értetődő kötelességteljesítés, melyért jó bér, rossz munkáért pedig kidobás és feleletrevonás jár, méltán aggasztja a dologtól irtózó, munkát és munkást lenéző jó urakat. Így történt, hogy a népbiztosságok és egyéb hivatalok tele vannak ellenforradalmárokkal, akik ezért az érzületükért, titkos aknamunkáikért, amerikázásukért húzzák a Tanácsköztársaságtól fizetésüket. Az erkölcsös gentlemanek egy percig sem riadnak vissza attól, hogy pénzt fogadjanak el attól a rendszertől, melynek életére törnek. De a proletariátus ezt az állapotot nem tűrheti tovább. A komműnnek jó és olcsó közigazgatásra van szüksége, proletárközigazgatásra, nem pedig bürokratikus szervezetre. Ezért égetően sürgős feladat a közigazgatás gyors átszervezése, a megbízhatatlan személyzet azonnali eltávolítása, kicserélése. Ez a tisztegató munka — úgy tudjuk — egyes népbiztosságoknál már megkezdődött, de szükséges, hogy végigmenjen az egész vonalon és ne maradjon félmunkának.

Irgalmatlanul ki kell söpörni, aki nem dolgozik, nem megbízható, kétes magatartású, gyanús. Ki kell küszöbölni, mielőtt álnok pálfordulással mellénkállást színlelhetne. A megrostált megmaradó közigazgatási munkásokkal pedig, a hamisítatlan proletárközigazgatás hordozóival írásbeli fogadalmat kell letétetni, amelyben minden egyes kötelezettséget vállal arra nézve, hogy minden melléktekintet nélkül, minden számítgatás és fenntartás nélkül a proletárdiktatúra szolgálatába szegődik, a tanácskormány intézkedéseinek magát aláveti és azokat másokkal is megtartatja s hogy az ellenforradalom minden kísérletezését is teljes erejével s ha kell, fegyveres kézzel is segít letörni.

Ha ezeket a rendszabályokat haladék és habozás nélkül mindenütt végrehajtjuk, — de csakis akkor — nyugodtak lehetünk, hogy megszűnik az a rendszer, mely lehetővé teszi, hogy a Tanácsköztársaság saját pénzén tenyészti legvadabb ellenségeit. Pusztuljon a hivatalokból mindenki, aki nem áll a proletárkötelességtudás magaslatán és pusztuljon mindenki, aki habozás nélkül nem áll a proletárdiktatúra és ennek intézményei mellé.

Proletárdiktatura
Éljen az oroszokkal szövetséges magyar
SZOVJET
KÖZTÁRSASÁG

RADÓ BUDAPEST, SZENTKIRÁLY U. 13.

Bitangok! Ezt akartátok?

Magyarország népéhez!

A kormány lemondott. Azok, akik eddig is a nép akaratából s a magyar proletárság támogatásával kormányoztak, belátták, hogy a viszonyok kényszerítő ereje uj irányt parancsol.

A termelés rendjét csak úgy lehet biztositani, ha a hatalmat a proletáriátus veszi kezébe.

A fenyegető termési anarchia mellett, a külpolitikai helyzet is válságos. A párisi békekonferencia titokban úgy döntött, hogy Magyarországnak csaknem

egész területét

katonailag megszállja. Az entente missziói kijelentette, hogy a demarkációs vonalat ezentul politikai határnak tekintik.

Az ország további megszállásának célja az, hogy Magyarországot felvonulási és hadmiveleti területté tegyék a román határon harcoló

orosz-szovjet hadsereg ellen.

A mi tőlünk elrabolt területek pedig zsoldja lenne azoknak a román és cseh csapatoknak, amelyekkel az orosz-szovjet sereget akarják leverni.

Ezért mint a Magyar Népköztársaság ideiglenes elnöke, a pártok konferenciának ezzel a határozatával szemben a világ proletáriátusához fordulok igazságért és segitségért. lemondok és *átadom a hatalmat Magyarország népei proletáriátusának.*

Károlyi Mihály.

„Átadom a hatalmat Magyarország népei proletariátusának" — Károlyi Mihály lemondó levele 1919 márc. 21

XVIII. évfolyam. 69. szám. Ára 16 fillér Vasárnap, 1919. március 23.

UJ LAP

POLITIKAI NAPILAP

Proletárdiktatura

Magyarország: Tanácsköztársaság — A néphiszlosok kezében a hatalom — Károlyi gróf és a kormány lemondott

Oroszország védelme alatt állunk

I. évfolyam, 23. szám. **Világ proletárjai egyesüljetek!** Budapest, 1919 március 23

VÖRÖS UJSÁG

KOMMUNISTA LAP

Szerkesztőség: Budapest, Visegrádi-utca 15 szám alatt | Ára 20 fillér | Kiadóhivatal: Budapest, Visegrádi-utca 15 szám alatt

Mindenkihez!

A Magyar Tanácsköztársaság néphiszlosainak tanácsa ezu dátum szerint, angol, francia, német és cseh nyelven a következő szóló-iratot adta ki:

[illegible]

A fegyverek beszolgáltatása

A Forradalmi Kormányzótanácsban ma a következő, fontosabb szóban rendeletek adta ki:

Első szakasz. Szerfelett hagyatott csak a kaszonig, rendőrség, csendőrség, honvédség, vasúti őrség, népőrség és más ilyenszerű katonaságnak szóló fegyverek [illegible]

[illegible]

XXIX. évfolyam Budapest 1919 március 23 5 szám

A CIPÉSZ

A magyarországi cipész, csizmadia és felsőrészkészítő munkások és munkásnők érdekeit védő lap

Lenin diadala.

A magyar munkásmozgalom belekerült a történelem legnagyszerűbb és legnagyobb mozgalmainak forgatagába. Az szemmelyek egymást kergetik és mindennapjaink kenyérben a proletárság áll.

Az orosz munkásosztályok háborút indítottak a szörnyű és undorodott emberiségre. Ám a háborút elszerelték és szinte egyszerű elpusztítják szétszórtan is. A kapitalista [illegible] az élet [illegible] A proletárság élére. Az egyik utat [illegible] az Amerikai Egyesült Államok [illegible] szocialistáinak élére jelzi. Ő hirdeti a

Tovább, legyen [illegible] az hogy a proletárdiktatúra a sajtó helyen kedett proletárság vár és dacszerűséghez lép a Szovjet Oroszországgal, fölkínálnai fordul a világ népeihez, proletárjaihoz hogy hasonlóan rázzák le az imperialista rablóbandák bilincs [illegible] meg magát [illegible] a Tanácsok köztársaságát és a proletárdiktatúrát. Ha valamennyi Állam, valamennyi nyugat munkásai és proletárjai megteremtik a proletárok diktatúráját, akkor az imperialista rablók [illegible]

[illegible] Csak egy célnak szolgál most [illegible] az egész munkás és proletárságnak [illegible] kell fordítania az [illegible] erőit [illegible] szabad [illegible] és szervezésére, de az egész [illegible] [illegible] kötelessége lesz, mert a [illegible] [illegible] szervezetben a [illegible] a proletárság a kapitalista [illegible] kötelezettel [illegible] proletárszervezet [illegible] és az egész [illegible] a szabadságnak, a jólétnek és az szerelemnek!

1919 márc. 21. Magyarország: Tanácsköztársaság — A magyar proletárforradalom a budapesti sajtó tükrében

A Budapesti Közlöny rendkívüli kiadása.

Budapest, 1919. 69. szám. Kedd, március 24.

BUDAPESTI KÖZLÖNY

HIVATALOS LAP.

Mindenkihez!

Magyarország proletársága a mai napjai a szegy hosszú vagy utolsó hatalmat.

A polgári világ teljes csődszélen, a hadiszó kormányzás vakja kényszerítő rá Magyarország munkásságát és parasztságát arra a dicsőséges feladatra, hogy a kapitalista termelés összomlását, a szocialista vagy bolsevista szellem a nagytőkének és nagybirtoknak igájába hajtott a fejét. Az ősszége az összomlás szorzatszétt csak a szocializmus, a kommunizmus megteremtése marhat meg.

Ugyanakkor kétségbeesettek is teljes bizonytalanságban vagyunk. A párisi béketárgyalás egy döntést, hogy Magyarországtól szakítsa egy szerbiai bizonyítás megszüntje, a magyarfalu hatalmát vagyunk pajzsaink [illegible] szétszakítsa Magyarország [illegible] és szocialistái szegyszer szétszakítsa.

Ebben a helyzetben egyszer szerkezet maradt a magyar burzsoáziának a mega megszentelése, a proletárság diktatúrája, a munkások és [illegible] szegyszer szakítsa.

A proletárság diktatúrájának szerszámai megtöltése a proletariátus teljes egysége. Ezért azért a [illegible] munkás parasztokra teljes egyszerűsége megadta ki a Magyarországi Szociáldemokrata Párt és a Kommunisták Magyarországi Pártja.

E két párt helyett egyetlen proletárpárt legyen magán erőnek az orszag szerkezo dolgozó [illegible]: a Magyarországi Szocialista Párt.

A kormányhatalmat e párt megbízottai Forradalmi Kormányzótanácsa ragadja meg.

E tanács ki [illegible] a Munkás-, Parasztés Katonatanácsok országos szervére. A törvényhozó, végrehajtó és bírósági hatalmat a Munkás-, Paraszt- és Katonatanácsok diktatúrája gyakorolja.

Magyarország Tanácsköztársasággá válik. A forradalmi kormányzótanács hatáskörébe tartozik a nagy alkotások szervezése a szocializmus, a kommunizmus előkészítése és megvalósítása.

Kisemmi a nagytőkét, a bankot, a nagyipart, a bankot és a kizsákmányolás eszközeit szocializálnak. A Földtörvény szerint szervezetlenek [illegible] szocialista szellemben [illegible] hozza vége.

Az üzemeket, az [illegible] szervezetek, a munkás dolgozók és munkásnők szakszervezetei [illegible] szocialista szellemben [illegible] vezetik.

Vasárnapi ünnet. Hétfőtől [illegible] az [illegible] szakszervezetek [illegible] munkás munkásnőkre.

Hatalmas proletárjogszervezet szervez, szervezi a munkásság és parasztság diktatúráját szervezi juttatja a magyar kapitalistákkal és nagybirtokosokkal szemben szakszervezet, szervezi a munkás bojtárokkal és a szegényparasztokkal szemben.

Kiszolgáltatjuk teljes szemi és lelki közösségét az orosz szovjetkormánnyal, fegyveres szövetséget ajánl Oroszország proletárjainak. Testvéri üdvözletet küldi Angliának, Franciaországnak, Németországnak és Amerika munkásságának, azzal pedig [illegible] hogy az [illegible] egy pillanatig sem a kapitalista kormányok [illegible] a Magyar Tanácsköztársaság ellen. Fegyveres szövetséget kínál [illegible] és [illegible] a [illegible] és a [illegible] ellen. Figyelmeztet Kelet-Amerika és Németország munkásait, hogy kitörnek a magyar munkásság példáját, utasítsanak vissza Párizsi, szövetségesek Moszkvával szemben fel a Tanácsköztársaságot. A legyőzött a kapitalista szellemnek szembe a bécsi szocialisták.

A Magyarországi Szocialista Párt és Forradalmi Kormányzótanács Párizsi, szovjet szövetséggel és szimpatiával kell megbízatnia a magyar munkásságnak, ha elszakítani a bécsi és magyarszó szám. Háborút kell vívniunk ellenünk és hazánk [illegible] szocialistáit, harcot kell vívnunk proletártestvéreink szabadságáért és a magyarok [illegible]. Nélkülözünk, szenvedés, szerzetes vérzünk rajta ezen az uton. De mégis rá kell lépnünk és mégis rá kell lépnünk lépni, mert hiszünk a magyar proletariátus hősiességében és szocialistaságában. Rá kell lépnünk, mert csakis így vihetjük győzelemre a szocializmus végső megszűnő egyet.

Minden munkást és [illegible] szocialistát, hogy dolgozzon, tevékenyen vagy álljon be a proletárhadseregbe, szervezkedjen, vagy szerzési díjszedés az ennek [illegible].

Bécsi szépen rázd, a szocializmus legyőzik [illegible] Éljen a proletárdiktatúra! Éljen a Magyar Tanácsköztársaság!

Budapest, 1919. március 21.

A Magyarországi Szocialista Párt.

A Forradalmi Kormányzótanács.

1919 márc. 21. — Mindenkihez! — A Forradalmi Kormányzótanács kijelenti teljes eszmei és lelki közösségét az orosz szovjetkormánnyal, fegyveres szövetséget ajánl Oroszország proletárjainak

ÉLJEN A PROLETÁR URALOM!

O. P. B.

RADÓ BUDAPEST V SZEMERE U 19

I. évfolyam. 3. szám. Világ proletárjai egyesüljetek! Budapest, 1919. április 12.

PROLETÁRJOG

Megjelenik minden szombaton

A SZOCIALISTA JOGÁSZSZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Az előfizetés ára [illegible]

TARTALOM

A proletariátus akarata
A kommunizáció gyűrelme
Forrelet a hazassági jogról
A proletariátus büntetőjoga
[illegible] a proletariátusban
A proletárgyermek és a büntetőjog
A jogvédelemről
A kommunista rend jöllétének gazdasági alapjai
Kérdések, együttelések hazassága [illegible] vánítása
Mellékle: A Forradalmi Kormányzótanács és a Népbiztosok rendeletei

A PROLETARIÁTUS AKARATA.

Nemes mar szükség rea, hogy [illegible] mazoljuk a parlamentet, a letünt kapitalista rend osztalykepviseletének épületét, amelyben tömörített tartalomonal jelent meg és élte ki magát a régi világ minden bűne és erkölcsi nyomorúsága. A magyar forradalmi szocializmusnak örök [illegible], hogy soha egyetlen képviselője be nem tertz

Magyarország dolgozó népe április 7-én először megnyilvánította akaratát; megválasztotta a munkás-, katona- és földmivestanácsokat. Ezzel Magyarország dolgozó népe végre az ország minden kozhatalmát, saját sorsának és az egész tárradalom sorsának intézését *kezetlenül* és egyszersmindenkorra a kezébe vette, mert *a proletar-*

„Magyarország dolgozó népe az ország minden hatalmát, saját sorsának és az egész forradalom sorsának intézését a kezébe vette"

Világ proletárjai egyesüljetek!

A nép uralkodik!

Mit várhatunk a proletár diktaturától?

A dicsőséges márciusi forradalommal Magyarországon a proletariátus vette át a hatalmat és **kihirdette a maga diktaturáját.**

Ez a diktatura ma még üszkös romokon botorkál. Egy kiégett, elpusztított és részben legyőzött ország talaján kell felépítenie a maga uralmát, mert az összeomlott régi rend csak bűnei, nyavalyái és ötéves háborujának irtózatos pusztításait hagyta itt.

Hogy mi volt a régi rend és mit hoz az uj rend, az egyetlen mondatban megvan a kommunista kiáltvány végén. Amabban a munkásembernek, **a proletáriátusnak rabláncain kívül nem volt egyebe; a proletáruralomban ezért egy világot nyer cserébe!** Szabadságot a rabszolgaság helyett, emberi létet, testi kultúrát és lelki felvirágzást az állati lengődés, az elnyomorodás, a járványok, a korai halál, a fekete nyomor és szellemi elsötétülés helyett.

Minek arról sokat beszélni, a mi volt? Hiszen mindnyájan átélték azt, mindannyiunk vére kiserkedt a kapitalista munkaszolgaság szögesdrótkorbácsai alatt, megiszatuk mindannyian fortelmes munkásodult, ettük száraz kenyerét, hordtuk a rongyait és ijesztett mindannyiunkat a rém, hogy sok évi, testet nyomorító munka után éregségünkre egyetlen menedék marad a számunkra — a kodusbot.

Diktatura volt az is, a melyet most a pokolba vertünk, de százszor, ezerszer kegyetlenebb és véresebb a proletárdiktaturánál. *Aljas, galád és becstelen diktatura volt,* mert azt a célt szolgálta, hogy a kevés kiváltságos kedvéért, gyönyörűségére, pazarló jómódjáért, a kevés kiváltságos palotájáért, ledér hölgyeiért, fogatáért, kutyáért és lovaiért az egyszerű, dolgos, a termelő nagytömeget, az emberiség óriási tömegét kizsarolja, letörje és korai sírba döntse. Ezt a célt szolgálták hivatalnokaik, csendőrök, katonaságuk, parlamentjük, bíróságaik, hírlapjaik és ország-szövetségek, ezt szolgálta minden hazug és becstelen jelszó, a melyet iskoláikban a gyermek lelkét megmérgezték!

Ezek a jelszavak voltak zászlóikra írva akkor is, mikor a világ népeit belekergették az ötéves háborúba. Hát van még elképzelhető bűn, melynek fortelme fölérne azzal, hogy **hatalmi és profitérdekekért** *egymásra uszítottak a békés népeket és milliószám vágták, irtották az embert, tettek nyomorékkal, tenyésztettek az özvegyet, az árvát, a koldust és a fekete nyomort!* De mit nekik az ember, ha szegény! Hiszen *Magyarországon a béke egy-egy évében is százezer munkás életet hagytak elveszni — tudóvészben.*

Hogy mit hoz mindezekért a proletárdiktatura? Hozza azt, amit a reggel hoz meg a fekete éjszakára — **a napot!**

Hozza a fényt, a meleget, az igazságot, mely mindenhova bevilágít, a világosság örömét, a jólét ragyogását!

Most még pusztít és rombol, mert el kell takarítani a bedőlt régi bűnös világ üszkös romjait.

Meg kell szüntetni a kiváltságokat. Emberek elnyomásából, kizsákmányolásából senki nem élhet tovább!

Megszünteti a magántulajdont, mert ez az egyetlen mód arra, hogy egy kézben tőke ne halmozódjék fel és a munkások ne kerüljenek megint kapitalisták rabszíjjára.

Összetöri a burzsoa bürokráciáját és közigazgatását, azt az egész nagy hivatalos szervezetet, amely szintén a munkásosztály elnyomására és leszorítására rendeztetett be. Ennek a megvesztegetett, roffadó testületnek minden piszkját el kell seperni az utból, el kell seperni a régi bíróságokat is, a melyek csak a szegény ember ellen tudtak törvényt.

Szóval, rombolni és pusztítani kell mindent, ami ennek a világnak a talajából nőtt ki. Ismagja sem maradhat a régi katonai és tőkés uralomnak!

Hozza pedig a proletárdiktatura a dolgozó nép uralkodó felségét, vagyis, hogy az a jog, melyet eddig az uralkodó osztályok birtokoltak, élükön egy hibbant eszű hábbal, a királlyal: — *mindez a jog ezentul a dolgozó osztályok* összeségét illeti meg.

A nép maga kormányozza magát, maga hoz törvényt magának és maga fölött a nép összessége urat, hatalmasságot el nem ismer. Ezt jelenti a népuralom.

És hozza a proletárdiktatura **az emberek egyenlőségét.** Mindenkinek jogát a munkához és ezen át a tisztes és békés megélhetéshez. Ehentulásra itél mindenkit, aki dologtalanul, a mások kizsarolásából akarna megélni.

A magántulajdon megszűnésével **minden termelő eszköz az államé lesz** és a haszon az általános jóletet emeli és nem egyes ember zsebét tölti. A mint hogy közös tulajdona a proletáriátusnak minden érték, a mi itt található, a föld, a házak, a szinházak, mulatóhelyek, kertek, közlekedő eszközök stb.

Hozza a proletárdiktatura **az örök békét, a népek testvéri együttélését,** ha ezen az utolsó nagy harcon, mely a világ megváltásáért folyik, dicsőségesen túl leszünk.

Mit hoz a proletárdiktatura? Ha kérdik, mondjátok ezt:

Hozza az uj életet, a javitások özönét, egy uj és boldog életnek minden föltételét. **A mi jólétet a gazdaság, örömet a műveltség, egészséget a tisztaság, lelki derültséget a szabadság adhat: — évszázados rabszolgaságunk után azt hozza nekünk a felszabadult proletariátus hatalmas diktatúrája!**

A Népszava-nyomda Nyomdaipari Szövetkezet kiadása. — 8148.19. Felelős az Orosz.

Új életet, szabadságot, jólétet, műveltséget hoz nekünk a felszabadult proletariátus hatalmas diktatúrája — Röplap — 1919 márc.

Olvasd és add tovább! **Világ proletárjai egyesüljetek!**

Munkások! Katonák! Földmives-szegények!

Befejeztük Magyarországon az uj társadalmi forradalmat. A munkásság, katonaság és földmüvesnép átvette a hatalmat, s ezt erősen a kezében is tartja.

Célunk egy uj világrend — a kommunizmus — megteremtése, amelyben nem lesznek milliomosok, sem kizsákmányolók, azonban szegények sem lesznek. Ezen célunk elérésére Magyarországon megvalósitottuk a proletárdiktaturát, a munkások, katonák és földmüvesnép uralmát.

Programmunkat a következőképpen valósitottuk meg:

1. **A bankokat,** amelyek eddig a kapitalisták hatalmát segitették elő, **köztulajdonba vettük,** illetve azok most a népkormány igazgatása alatt állanak, a haszon a népé.

2. **A nagy gyárak,** amelyek eddig a pénzmágnások kezében voltak, szintén állami, azaz **köztulajdonba mentek át,** s a munkások vezetése alatt állanak. **A kisiparosok** üzemei, mert ők szintén proletárok, **érintetlen maradnak.**

3. **A nagybirtok a közé. A kisbirtok szintén érintetlen marad, mert** a kisbirtokos is proletár.

4. **Csak a dolgozóknak nyujtunk eszközt a megélhetésre. Aki nem akar dolgozni, annak nincs joga élni.**

5. **A vallást magánügynek tekintjük, mindenkinek joga van hinni,** amit akar. Nincs többé nemzetek **közötti gyűlölet. Minden becsületesen** dolgozó embert testvernek **tekintünk. Minden nemzetnek megvan a maga tökéletes önrendelkezése.** A gazdagok által teremtett mesterséges határok ugy a népek, mint a nemzetek között eltünnek.

6. Hogy a hatalmat megtarthassuk, **fegyelmet kell tartanunk. Föl kell állitanunk a Vörös Hadsereget,** amely nem egy ugynevezett néphadsereg, amely vakon a gazdagok érdekeit védi, hanem egy osztálytudatos, munkásokból és parasztokból álló hadsereg, amely a szovjet-köztársaság fennmaradására biztositékot nyujt.

Elvtársak! Ne higyjetek az ellenforradalmároknak, akik azt hirdetik, hogy a kommunizmus rablás, fosztogatás és gyilkolás. Ez alávaló rágalom. A mostani magyarország szovjetkormány fennállásának rövid ideje alatt bebizonyitotta, hogy milyen nagy előnyöket nyujt a kommunista rend a szegény népnek. **Az állam minden munkaképes tagjának joga van a munkára. Aki nem munkaképes, erről az állam gondoskodik.**

Minden a dolgozó népé. Lustálkodóknak, semmitevőknek, kizsákmányolóknak nincs helyük a kommunista államban.

Munkások! Katonák! Földmüvesek!

Küldjétek hozzánk azokat, akikben biztok, a kommunista Magyarországba, hogy saját szemükkel lássák, mit tett eddig a kommunista állam a munkások, katonák és földmüvesek javára, és mit tesz naponta értük.

Elvtársak! Minden a ti érdeketekben történik. A dolgozó nép boldogságáért és szebb jövőjéért. Legfőbb és legszentebb kötelességtek, minket munkánkban támogatni és velünk küzdeni.

Minden hatalmat a munkások, katonák és földmüveseknek!

Alkossatok mindenütt munkás-, katona- és földmüves-tanácsot.

Éljen a munkás és földmives uralom!

Éljen a nemzetközi Szovjet Köztársaság!

Éljen a boldog kommunista korszak!

„Elvtársak! Minden a ti érdeketekben történik. A dolgozó nép boldogságáért és szebb jövőjéért" — Röplap — 1919 ápr.

SPECTATOR:

MI TÖRTÉNT MÁRCIUS 21-ÉN?

A KAPITALIZMUS ÉS IMPERIALIZMUS BUKÁSÁRÓL

BUDAPEST, 1919

ÁRA 10 FILLÉR

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

Világ proletárjai egyesüljetek!

SPECTATOR:

NÉHÁNY SZÓ A TANÁCSKÖZTÁRSASÁGRÓL

A KOMMUNISTA TÁRSADALOM ÉS A DOLGOZÓ NÉP

BUDAPEST, 1919

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

ÁRA 10 FILLÉR

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

PARLAMENTI KÖZTÁRSASÁG VAGY TANÁCSKÖZTÁRSASÁG?

KIADJA A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG
BUDAPEST 1919 ÁRA 60 FILLÉR

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

A TANÁCS-KÖZTÁRSASÁG

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG TUDOMÁNYOS ÉS NÉPSZERŰ PROPAGANDA - OSZTÁLYÁNAK AGITÁTORKÉPZŐ ISKOLÁJÁBAN

ELŐADTA:

FOGARASI BÉLA

ÁRA 60 FILLÉR

BUDAPEST, 1919
A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

Előadások — brosurák a Tanácsköztársaságról. — A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadványai. 1919

„E jelben győzni fogsz!"

A magyar Tanácsköztársaság híre — mint bomba robbant, az imperialisták párisi értekezletén

I. FÜZET

TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI TÖRVÉNYTÁR

SZERKESZTI PONGRÁCZ JENŐ

A Forradalmi Kormányzótanács és a népbiztosságok rendeletei

1919 március 21 — április 9.

Ára 4 kor.

BUDAPEST, 1919
A MAGYARORSZÁGI SZOCIÁLISTA PÁRT KIADÁSA

II. FÜZET

TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI TÖRVÉNYTÁR

SZERKESZTI PONGRÁCZ JENŐ

A Forradalmi Kormányzótanács és a népbiztosságok rendeletei

1919 április 10 — április 30.

Ára 8 kor.

BUDAPEST, 1919
A MAGYARORSZÁGI SZOCIÁLISTA PÁRT KIADÁSA

III. FÜZET

TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI TÖRVÉNYTÁR

SZERKESZTI PONGRÁCZ JENŐ

A Forradalmi Kormányzótanács és a népbiztosságok rendeletei

1919 május 1 — május 21.

Ára 10 kor.

BUDAPEST, 1919
A MAGYARORSZÁGI SZOCIÁLISTA PÁRT KIADÁSA

IV. FÜZET

TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI TÖRVÉNYTÁR

SZERKESZTI PONGRÁCZ JENŐ

A Forradalmi Kormányzótanács és a népbiztosságok rendeletei

1919 május 22 — junius 9.

Ára 15 kor.

BUDAPEST, 1919
A SZOCIÁLISTA-KOMMUNISTA MUNKÁSOK MAGYARORSZÁGI PÁRTJÁNAK KIADÁSA

Rendeletek, amelyek nem a népnyúzó grófok, kizsákmányoló kapitalisták — hanem a dolgozó nép jogait védik, érdekeit szolgálják

Épül az uj társadalom.

Proletártestvérek!

Csak a forradalomban működő hatalmas és törhetetlen energiák képesek a rombolás és az építés munkájának ugyanazon időben való elvégzésére. A forradalmak mérhetetlen szabadságában megnyilik a tér a tett számára és csak a diktatura az a hatóhony eszköz, ami a tett nyomában nyomban kitaszítja az eredményt. Ama hatalmas munka számára, ami az összeroppant feudális-kapitalista társadalomszervezet helyén hivatott az uj társadalom fölépítésére, a történelemnek egy csapat tanulsága áll készen és csaknek a tanulságoknak a figyelembevételével kezdte és folytatja romboló és építő munkáját a Forradalmi Kormányzótanács. A kisadelom, a halogatás, a szentimentalizmus vagy az alkudozás a sikert tenné kockára és elvesztő a dolgoknak azt a robbantószerű hatását, amire az ellenségektől körülvett forradalomnak föltétlenül szüksége van. Engels egyik iratában a legnagyobb csodálkozással áll meg annak érthetetlen tarfóakodásnál, amellyel a francia kommün megállott a francia bank hatalmas aranytömegei előtt. Egészen bizonyos, hogy a francia kommün más lefolyást vett volna, ha rátesszi kezét Franciaország kapitalistáinak a zsebeire, ha elvágja a kapitalista termelés életereit és a politikai hatalom megbáditásával egyidejűleg a gazdasági hatalmat is kiragadja a burzoázia kezéből. A proletariátus nagy megmozdulásainak történetében a francia kommünnek ez a tartózkodása is tanulság a számunkra és ez is vibrálva kiáltja felénk, hogy mit hogyan nem tanácsos csinálni.

A kérlelhetetlenség és a biztonság, amivel a magyar proletariátus diktatúrája ütésre a kezet a kapitalista termelés hatalmas resorvoarjaira, a különböző helyeken fölhalmozott banktőkékre és azokra a vagyonokra, amelyek gazdag uszályként nőttek a finánctőkéhez, kizárólag azt a feladatot szolgálják, hogy a politikai hatalom mellé a proletariátus kezébe kerüljön a feudális-kapitalista társadalom gazdasági hatalma is. Csak e kettőnek kizárólagos birtokában lehet sikeres az uj társadalomépítő munka; bármelyik is hiányozna belőlük vagy akármelyik is volna csonkán a kezünk ben, a hatalom visszaszerzéséért bárkivel is szövetkező burzoázia bosszúállása vérbefojthatná a magyar proletariátus forradalmát.

A banktőke lefoglalása, a bankokban elhelyezett különböző magántőkéknek egy bizonyos életnívóhoz mért kiutalása ug anugy a munka nélkül való jövedelemszerzés lehetőségeinek a megszüntetését akarja el érni, mint ahogy el fogja érni ezt a bérhárok kötelezettségbe vétele is. Az örökösödési jog fölforgatása lehetetlenné fogja tenni a dolgozó társadalomra kártékony hereterme lést s akárhogy is összetöri a burzoáziveket a rombolás erőfeszítése, az uj társadalomból kisarjadó uj ideológiák beldegzése szép szépen mindenki meg fogja találni a maga helyét a munka dicsőséges rendjében. A Kormányzótanács valamennyi rendeletéből kiérzi a proletariátus az építésnek s az emberszeretetének azt a lendületét, amit eddig csak a dolgozók elnyomásában érezhetett meg a mostanig uralkodott osztályok törvényhozásának munkájában.

Az uj társadalom megépítésének minden vonatkozásában termő hatásuk van a rendeleteknek a rombolás szükségessége mellett. A Kormányzótanács a művelődés elterjesztésének és a kulturjavak elosztásának nagy bölcsességét nyilatkozta meg azzal a ren

Kérlelhetetlenül előre a proletárdiktatúra útján. Röplap — 1919 ápr.

Az első demokratikus választás Magyarországon — 1919 ápr. 7

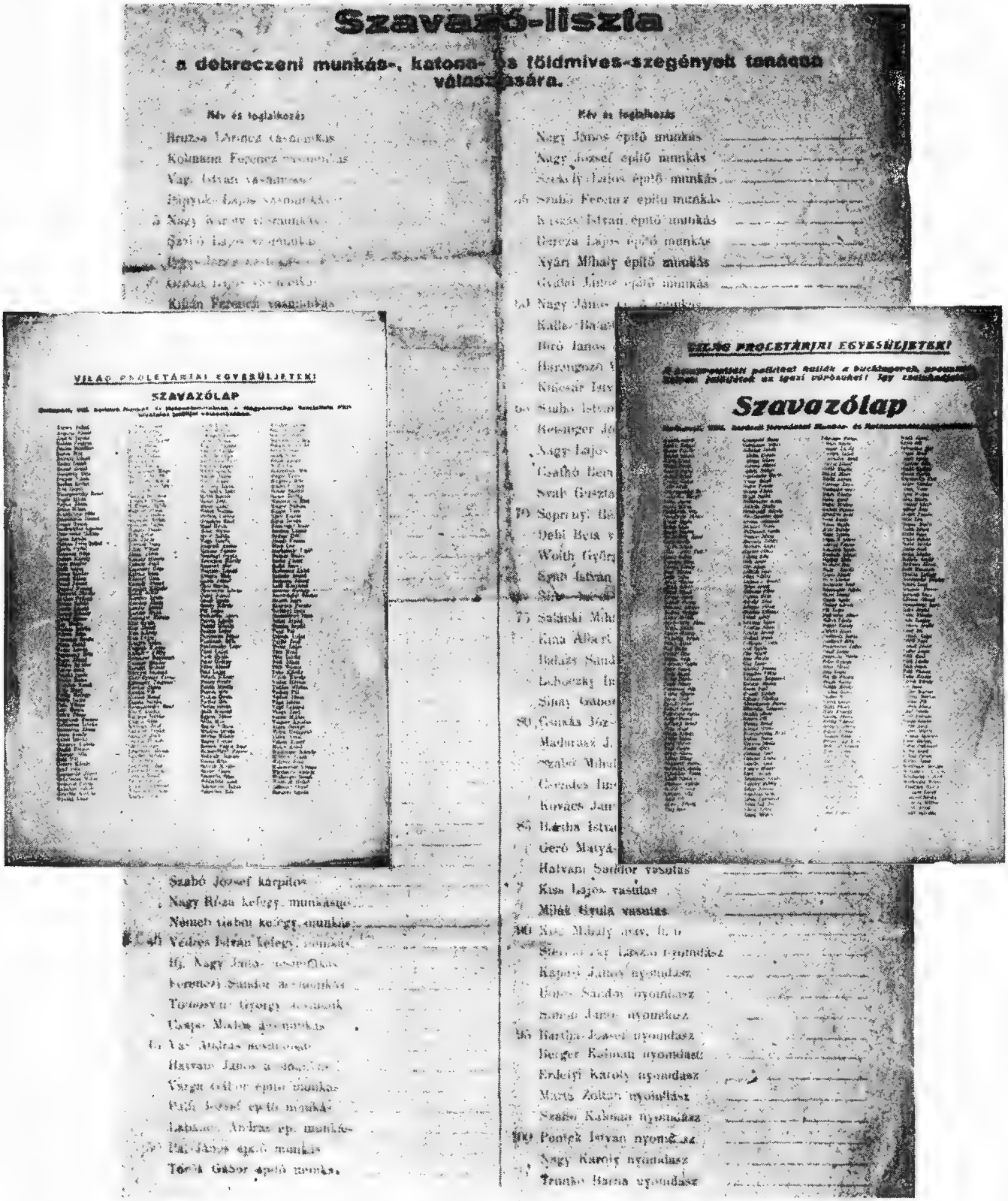

Szavazó-liszta

a debreczeni munkás-, katona- és földmíves-szegények tanácsa választására.

Név és foglalkozás

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

SZAVAZÓLAP

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

Szavazólap

Szavazólapok az 1919-es választásokról. A VIII. kerületi „hivatalos" és a győztes „forradalmi" listu. „A kompromittált politikai hullák helyett jelöljétek az igazi vörösöket!"

Szóval a téren is igyekeztünk ígérétet
veváltani 70

Panácsok.

„Választó mindenki, aki a tár-
sadalomra hasznos munkát
végez."

Megértem, hogy kapitalistára ez
szerelmes: ott választó az is ak a
társadalomra káros munkát
végez, vagy nem dolgozik

Számok: Budapest 600 000 körül
A vidék hasonló.
Országosan 4 millión fölül.
Ö[illegible] 1410 ben
Ö[illegible] szavazók száma 1
millió alatt.
Nagy magyarorsz > pesti szavaz
1935-ben p Pesten 322 ezer.

Rákosi Mátyás börtönnaplója az 1919-es választásokról

A szavazólapok kiosztása — Budapest, 1919 ápr. 7

4,100.000 magyar dolgozó adta le szavazatát a Tanácsköztársaságra

IV.

„SZOCIÁLIS TERMELÉS"

A FORRADALMI KORMÁNYZÓTANÁCS ÉS A NÉPBIZTOSSÁGOK RENDELETEIBŐL

Az ipari, bánya- és közlekedési üzemek köztulajdonba vétele

A Forradalmi Kormányzótanács IX. számú rendelete

1. §. A Tanácsköztársaság feladatának tekinti, hogy a termelőeszközöket a dolgozók társadalmának tulajdonába vegye át, a termelést szervezze és fokozza.

Ezért a Tanácsköztársaság a kisipar kereteit meghaladó ipari, bánya- és közlekedési üzemeket köztulajdonba veszi, azokat egy csapásra az egész proletariátus vezetése, és az illető üzem munkásságának ellenőrzése alá helyezi.

Ezért mindazok az ipari, bánya- és közlekedési üzemek, amelyek munkáslétszáma 1919 március hó 22-én a huszat meghaladta, társadalmi vezetés és munkásellenőrzés alá kerülnek.

A munkakényszer és a munkához való jog

A Forradalmi Kormányzótanács XI. számú rendelete.

Minthogy a proletárállam megkezdi a magántulajdon megszüntetését azzal, hogy a kisipar kereteit meghaladó üzemeket és lakóházakat köztulajdonba veszi, a proletárállamban csak annak van joga élni, aki dolgozik, vagy testi, vagy szellemi munkát végez a társadalom fenntartására.

A Tanácsköztársaság elrendeli tehát az általános munkakényszert, ezzel szemben megállapítja a munkára való jogot. Az állam köteles eltartani mindazokat, akik munkaképtelenek, valamint azokat, akik dolgozni akarnak, ha az állam nem tud nekik munkát juttatni.

Budapest, 1919 március 26.

A pénzintézetek szocializálásának bevezetése

A Forradalmi Kormányzótanács XII. számú rendelete.

1. §. A Forradalmi Kormányzótanács elhatározza a pénzintézetek szocializálását. A szocializálás munkáját azzal kezdi meg, hogy felhatalmazza a pénzügyi népbiztost azon

pénzintézetek vezetésének átvételére és ellenőrzés alá helyezésére, amelyeket a szocializálásra alkalmasaknak tart.

A tanácsköztársasági vezetés és ellenőrzés alá helyezett pénzintézeteket a pénzügyi népbiztos által kinevezett ellenőrző megbízottak vezetik, a pénzügyi népbiztos utasításainak megfelelően.

A safe-ek felnyitása

A Forradalmi Kormányzótanács XIII. számú rendelete.

1. §. A Forradalmi Kormányzótanács felhatalmazza a pénzügyi népbiztost, hogy a pénzintézeteknél lévő bérelt páncélrekeszek (safe) felnyitása iránt intézkedjen.

2. §. A felnyitást egy bizottság végzi, amely a pénzügyi népbiztosság két kiküldöttjéből, a Pénzintézeti Tisztviselők Országos Egyesületének egy megbízottjából, és az érdekelt pénzintézet egy tisztviselőjéből áll, akit a pénzintézet ellenőrző biztosa jelöl ki.

A lakásbérek leszállítása

A Forradalmi Kormányzótanács XVII. KTE számú rendelete.

1. §. A Forradalmi Kormányzótanács X. számú rendelete értelmében a Tanácsköztársaság tulajdonába vett lakóházakban mindazokért a lakásokért, amelyeknek egy évre eső lakbére kétezer koronát meg nem halad, a jelenleginél 20%-kal kisebb lakbért kell fizetni.

A lakbéreknek ez a leszállítása olyan lakások tekintetében, melyekért a bért havonként, vagy ennél rövidebb időközben fizetik, folyó évi április hó 1-én, más lakások tekintetében pedig a legközelebbi lakbérnegyed kezdetének időpontjában lép hatályba.

2. §. Az 1. § első bekezdésének rendelkezései folyó évi április hó 1-től kezdődő hatállyal az albérletben bírt lakások bérére is alkalmazást nyernek.

3. §. Ezt a rendeletet a szociális termelés népbiztossága hajtja végre.

Munkások betegségi és baleseti biztosításának kiépítése

A Forradalmi Kormányzótanács XXI. KTE számú rendelete.

1. §. Betegségi és baleseti biztosítás hatálya alatt áll minden munkás (földmunkás is).

Munkás mindenki, aki köz- vagy magánszolgálatban munkabér vagy fizetés fejében dolgozik.

A biztosító intézetek szocializálása

A Forradalmi Kormányzótanács XXV. KTE számú rendelete.

1. §. A Forradalmi Kormányzótanács elhatározza a biztosító intézetek szocializálását. A szocializálás munkáját azzal kezdi meg, hogy felhatalmazza a pénzügyi népbiztost az összes biztosító intézetek vezetésének átvételére és ellenőrzése alá helyezésére.

A filmgyárak, mozgóképszínházak köztulajdonba vétele

A Forradalmi Kormányzótanács XLVIII. számú rendelete.

1. §. A Magyarországi Tanácsköztársaság ezennel köztulajdonba veszi — tekintet nélkül a bennük alkalmazott személyzet létszámára — valamennyi filmgyárat, filmlaboratóriumot, filmkölcsönző vállalatot, rokonipari üzemet, valamint a mozgóképszínházakat minden ingó és ingatlan vagyonukkal, ennek tartozékaival, és az üzem folytatására szolgáló készpénzzel együtt.

Kölcsönt kapnak a kisiparosok

A Szociális Termelés Népbiztosságának 14. SzN. számú rendelete.

Azok a kisiparosok, akik munkabér fizetésére elegendő készpénzzel nem rendelkeznek, a munkabérek, esetleg anyagok kifizetésére megfelelő összeget kapnak visszatérítés kötelezettsége mellett.

E célból felhivatnak, hogy munkásaik munkabérkeresetét jegyzékbe foglalják össze, és azt munkásaikkal láttamoztassák.

A betegségi és baleseti biztosítási járulékok és díjak fizetése

A Szociális Termelés Népbiztosságának 18. SzN. számú rendelete.

Minthogy mindenesetre biztosítani akarjuk azt, hogy a beteg munkások részére a segélyek továbbra is akadálytalanul folyósíthatók legyenek, utasítjuk az összes szocializált üzemek bizalmi férfiait, hogy a betegségi és baleseti biztosítási járulékoknak és díjaknak esedékességük szerint a munkásbiztosító pénztárakhoz való pontos befizetéséről felelősség terhe mellett gondoskodjanak.

Budapest, 1919 április 5. *A szociális termelés népbiztossága.*

PROLETÁROK DOLGOZZUNK! — MAGUNKNAK DOLGOZUNK!

(Közoktatásügyi Népbiztosság kiadványa. — 1919 ápr.)

Proletártestvérek!

Még csak néhány hete, hogy a proletárdiktatúra meghozta hosszú küzdelmeinek gyümölcsét s a hatalom a kizsákmányolók kezéből átsiklott a dolgozók kezébe.

Kikiáltottuk a proletárdiktatúrát s átvettük az osztatlan hatalmat az egész ország felett. Az első órákban biztosítottuk a rendet. Kimondtuk a halálos ítéletet a tőkés rendszer felett és egy tollvonással eltörültünk mindent, amivel a tőkés rend évszázadok alatt körülsáncolta magát. Az üzemeket, a házakat szocializáltuk. A pénz bálványait ledöntöttük. Tőzsde, bankok, részvénytársaságok nincsenek többé. Ezerholdasok, rabszolgatartók, vérszívók s verejték-uzsorások szintén nincsenek. Az állam és egyház véd- és dacszövetsége megszünt. A pénz, amiért csaltak istent és embert, amiért megloptak testvért, szülőt, amiért gyilkoltak, marcangoltak és háborúba hajszoltak ártatlan milliókat, a pénz ma reszket, búvóhelyeket keres, de onnan is elővonszoljuk. Nincs már többé igazi értéke semmi másnak, csak az embernek és az emberi munkának.

S a romokból *új világ* emelkedett máról-holnapra. A lelketlen háborús gép helyében kinőtt a forradalmi Vörös Hadsereg. A kapitalista törvényhozás romjain felépült a szovjetekből választott tanácskongresszus. A kapitalista jogcsavarás helyén forradalmi bíróságok tesznek becsületes igazságot. S a hájas burzsoá helyett az egészséges proletár gyakorolja a hatalmat. Minden igazságtalan, becstelen cenzus helyébe egyetlen új cenzus lépett: a munka. Aki dolgozik, annak vannak jogai. Aki nem dolgozik, pusztulnia kell. Áll ez a férfiakra és nőkre egyaránt. Aki dolgozik, mind egyforma. Nem tesz különbséget se a munkás, se a munka neme. Szellemi vagy fizikai munkás, férfi vagy nő; mindegy. A munka a fontos, a döntő s a munkának nincs külön neme. Így építette ki magát a proletárállam. Nincs többé

jóvátehetetlen vadházasság, nincs törvénytelen gyermek, nincs bélyeges anya s nincs aljas leányvásár. Minden anyaság szent, minden emberi lény önjogú és független. A gyermek pedig a legdrágább, a jövő tartaléka. *A gyermeké a fürdő, a park, a tiszta levegő, az iskola, minden.*

A proletár elől semmi sincs többé elzárva. A színház az övé. A legjobb könyvek az övéi. Parkok, díszkertek, szanatóriumok, képtárak, múzeumok, iskolák, egyetemek neki nyílnak meg. A muzsika neki szól. A kultúra minden korsójából neki csurognak az italok. Az élet szépségének minden kertje neki illatozik.

Rövidre fogva: ezt adta a proletárállam a dolgozó proletárnak.

Mit adjon érte cserébe a dolgozó proletár?

Csak egyet. Azt, hogy *dolgozó* legyen. A proletárdiktatúra hiába állított bennünket olyan ideális szépséges világba, mint amilyen néhány hét alatt a lerombolt burzsoá-világ helyébe épült, ha mi, dolgozó proletárok nem tudjuk megfelelő élettel megtölteni. Ezt az ideális szocialista világot *csak munkával*, a dolgozó emberek egyetemes nagy munkájával lehet eleven világgá és állandó paradicsommá megörökíteni. Amíg dolgozunk, ez a világ ilyen szép marad. Ha nem dolgozunk, ez a paradicsom is eltűnik. És mi, ha meg is maradunk, egy szürke nyomorúságos világ bűnnel terhelt gyermekei leszünk megint. A proletáruralom szép világát csak mi tarthatjuk fenn *munkával*, aztán másodszor is *munkával* és századszor is csak *munkával*.

Persze, a helyzet egyelőre súlyos. A gyalázatos világháború s a kapitalista rend bűneinek végső tombolásai elfogyasztották a javakat, a nyersanyagokat, az élelmet, a gyárakat. Sok kéz hiába keres munkát. Nincsen. És egyelőre nehéz munkaalkalmat teremteni. Ebből a forradalmi kormányzótanács nem is csinál titkot, sohasem mulasztja el hangsúlyozni, hogy még sok nélkülözés, sok szenvedés és sok nyomor vár ránk. De nem is azokról van szó, akik szeretnének és mégsem tudnak egyelőre munkát kapni. Ezekről a proletárállam gondoskodni akar, csakúgy mint az öregekről és mint a gyermekekről. Hiszen nem tehetnek róla, ha nem tudnak dolgozni. Akármilyen hét sovány esztendős napokban kezdi is hatalmát gyakorolni a proletárállam, a kevésből is segíteni fogja a dolgozókat, akik csak azért nem dolgoznak, mert még nem tudnak munkához jutni. Nem ezekről van tehát szó. De szó van azokról, akiket a proletáruralom már ma is olyan helyen talált, ahol dolgozhatnak és a proletáruralom javára hasznosíthatják magukat. Ezektől most nemcsak azt várja a proletáruralom, hogy folytassák és rendesen végezzék munkájukat, mert ez ma nem elégséges. Mindnyájan tudjuk, hogy az imperialisták gyűrűje vesz körül s ez a gyűrű fojtogatja a proletárállamot. Szenünk, fánk,ennivalónk alig van. Azt a keveset, amit kapunk, a legóvatosabb beosztással is hamar el fogjuk fogyasztani. Ilyen körülmények között ezerszeres fontossága van, hogy egyetlen munkáskéz ne pihenjen. Minden pihenő kéz ezer és ezer proletártestvér szükségét és nélkülözését jelenti. Ha a földműves szegényproletár csak annyit dolgozik, hogy maga éhen ne pusztuljon, akkor honnan vegye az erőt a gyári proletár, hogy ekéket, gépeket, ásókat, kapákat gyártson? És ha az iparosproletár pihen, vagy csak egyszerűen egy ember erejével dolgozik, akkor miből pótolja rongyait a többi szenvedő proletár? *Most minden proletárnak öt ember helyett kell dolgoznia.* Minden proletárnak át kell éreznie, hogy az ő munkája egyik fenntartó oszlopa a proletáruralomnak s egy pihenő kéz a proletáruralom összeomlását eredményezheti. És ha tudtunk a kizsákmányoló tőkének akár pénzbeli csábításért, akár hamisan értelmezett kötelességtudásból, akár egyszerűen a nyomorúság kényszere alatt, erőnkön is felül dolgozni, holott csak a kizsákmányolók nagyobb profitjáról volt szó: akkor tudjunk most is, az átmeneti idők nyomorúságában, emberfeletti erővel, ha kell, öt ember helyett is dolgozni.

Minden proletárnak dolgoznia kell. Azon a helyen, ahol áll, neki kell átérezni az egész világ proletárjainak szent ügyét. Árulója a proletárok szent ügyének, aki ezekben a történelmi órákban csak egy percet is ok nélkül a pihenésnek áldoz, holott minden perc milliók boldogságát, milliók hatalmát, milliók jövendőjét teheti kockára. A burzsoá világot lerombóltuk: örök dicsőség adassék érte a proletár szervezettségnek, a proletár erőnek. De a mi világunkat nem építhetjük fel a burzsoázia összeomlásából, ájult burzsoák riadtságából. Ehhez az építéshez munka kell, pihenéstelen, *állandó, céltudatos munka*. A Vörös Hadsereg, a friss kezekbe került gyárak, a szocializált üzemek, a felszabadult műhelyek és a dolgozók kezére jutott földek ezt a nagy, ezt a szent munkát várják. Mindenkinek meg kell találnia a maga munkahelyét, és mindenkinek dolgoznia kell, mintha az ő munkája volna a döntő, mintha az ő munkáján fordulna meg az egész világ proletárjainak sorsa. Ez a végső, a világdöntő küzdelem. Most kifáradni, most kidőlni: tragikus volna; most pihenni vagy csak ímmel-ámmal dolgozni: árulás volna. Az a „legyen világosság"-hoz hasonló jelentőségű harsonaszó, melyet a világ proletárjainak legnagyobb harsonása, Marx dörgött a dolgozók fülébe, hogy „Világ proletárjai egyesüljetek!" – most teljesedik be valósággá. A világ proletárjai egyesülnek, de ennek az egyesülésnek útja munkával van kikövezve. Aki nem dolgozik, nem léphet erre az útra és elmarad a szent találkozásról. Dolgozni kell.

Proletártestvérek!

Keletről nyugat felé az egész vonalon kigyúl a mi világosságunk. A proletármilliók a világ minden tájékán tudják és érzik, hogy mi történt Oroszországban, mi történt Bajorországban és mi történt nálunk. A kétkedők és a habozók ránk figyelnek, hogy *erőt és bátorítást* merítsenek a mi sikereinkből, de a settenkedők és ellenséges indulatúak is reánk figyelnek, hogy meglessék első gyöngeségünket és lecsapjanak ránk és visszaállítsák a régi kizsákmányolás gyalázatos világát. Tőlünk függ, hogy kiknek adunk biztatást és hitet. Proletártestvéreinknek-e, akik az egész földkerekségen a megváltást szomjazzák, vagy burzsoá ellenségeinknek, akik meglapult vadállatként lesik, hogy torkunknak eshessenek? Lehet-e itt habozni? Nem becsületes proletár, hanem cenk és áruló, aki ezekben a döntő órákban a maga kényelmére gondol és nem hajlandó utolsó csepp verejtékét, izmainak tartalékerejét, szívének minden dobbanását és proletár lelkének minden tüzét a proletáruralom megszilárdításának áldozni. *Munkára* a felszabadult földeken, *munkára* a birtokba vett műhelyekben, *munkára* mindenütt, ahol a proletáruralom megerősítésére és biztosítására dolgozni kell.

A proletárállam szeme figyel rátok.

Vigyázzatok!

A proletárállam szeretettel hajlik le azokhoz, akik szeretnének dolgozni, de egyelőre nem tudnak munkához jutni. De a proletárállam le is tud sújtani azokra, akik dolgozhatnának és mégsem dolgoznak, akik becsületesen harcoltak a hatalom kivívásáig, de az utolsó pillanatban kiállnak a sorból és a győzelem mámorát élvezve, nem veszik ki részüket a legfontosabb munkából, abból, mely a győzelmet minden pokollal szemben is biztosítja, abból, mely az ájult burzsoáziát örökre eltemeti, abból, mely a végső diadalig kenyerünket, erőnket, kitartásunkat és életünket adja meg

Proletárok, dolgozzunk!

Magunkért, proletártestvéreinkért, a proletáruralom örökkévalóságáért.

Dolgozzunk ! !

ÓVJUK A PROLETÁRÁLLAM VAGYONÁT

(Vörös Ujság 1919 április 17)

A proletárforradalom a munkásfegyelemnek sok gyönyörű példáját mutatja: akad azonban sok esemény is, ami szigorú bírálatra szorul. Ilyen elsősorban az a könnyelműség, amivel sok helyen a proletárállam vagyonával az elvtársak bánnak. Ezzel nyiltan, a legnagyobb nyilvánosság előtt le kell számolni.

Az elvtársaknak elsősorban tisztában kell lenni két dologgal. Először is azzal, hogy abban a pillanatban, mihelyt valamely üzem szocializálva van, annak minden vagyona immár nem a tőkéseké, nem a burzsoáké, hanem az államé, *a proletárosztályé.* Ami helyénvaló volt mindaddig, amíg a gyár, a vasút, a gép, a kocsi-ló a burzsoáé volt, az ma, amidőn ez a vagyon a mienk, valamennyiünké, teljesen helytelen volna. A bérmunkás, a kizsákmányolt proletár teljes joggal ráhagyta a burzsoára, vagy a földesúrra, hogy gondoskodjék vagyona védelméről és helyes kezeléséről. Ma ellenben ez a proletariátus gondja kell, hogy legyen. Minden egyes proletárnak ma megfeszített munka mellett a főkötelessége: vigyázni a proletariátus vagyonára, vigyázni, hogy egy darabka szén, egy csöpp olaj kárba ne vesszen, üveg el ne törjön, élőjószág el ne hulljon, áru el ne romoljék!

Minden: ami fölöslegesen elpusztul, a proletariátus kára. Kárt okozni önmagunknak pedig esztelenség és lelkiismeretlenség.

A másik, amit nyomatékosan hangsúlyozni kívánunk az, hogy minden vagyon, ami szocializálás útján a proletariátus birtokába kerül, Magyarország *egész* proletariátusának, nem pedig az illető üzem proletárjainak tulajdona! Akik a dolgot úgy fogják föl, hogy most már a miénk, azoké, akik véletlenül eddig dolgoztunk vele, a gyár, a föld vagy a bánya: teljesen félreértik a proletáruralom lényegét. Semmiféle termelőeszköz nem kerülhet különkülön egyes munkáscsoportok tulajdonába, minden kisajátított termelőeszköz kizárólag az *egész* magyar proletariátus tulajdonát kell, hogy képezze.

Óvjuk a proletárállam vagyonát mindenkivel, önmagunkkal szemben is. Lenin írja a Szovjetköztársaság legközelebbi feladatairól szóló gyönyörű füzetében, hogy mindaz, amit a burzsoákon kifogásoltunk: a takarékosság, a vagyon pontos számontartása, a gondos könyvelés, minden fillérnyi kár elkerülése, az összes sokat gúnyolt polgári erények, most, amidőn minden vagyon a proletariátusé, a proletárosztály legfőbb kötelességévé váltak! Óvja mindenki a proletárállam vagyonát, aki vagyont kezel, mert nem a maga, hanem az egész proletárosztály és *a jövő generáció* vagyona van rábízva. Aki pedig tudatosan egyéni célokra használja el bűnös módon a proletárállam vagyonát, az ilyen ember számára, nyiltan megmondom, a legszigorúbb büntetést sem tartom túlszigorúnak!

VARGA JENŐ: MUNKÁSIGAZGATÁS

(A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadványa — 1919 jún.)

A kapitalizmus idején a termelés vezetése a tőkések feladata volt. A termelőeszközök a tőkések magántulajdonát képezték; természetes tehát, hogy annak mikénti felhasználása felett a tőkések rendelkeztek. A termelőeszközök felett való uralommal elválaszthatatlanul együtt járt a politikai uralom is. Amidőn tehát a magyar proletariátus a politikai uralmat az országban magához ragadta, természetesen át kellett vennie a rendelkezést a termelőeszközök felett is, mert e nélkül a politikai uralom ingatag és mulandó lett volna. A termelő-

eszközök átvételével pedig át kellett vennie magának a termelésnek vezetését is. A *tőkés* igazgatás helyébe a *munkás* igazgatásnak kell lépnie.

A proletár igazgatásnak alapvetését a kormányzótanács IX. számú rendelete adta meg, amely az üzemekben a termelőbiztosok és ellenőrző munkástanácsok intézményét honosította meg. A rendelet szövege a következő:

1. §. A Tanácsköztársaság feladatának tekinti, hogy a termelőeszközöket a dolgozók társadalmának tulajdonába vegye át, a termelést szervezze és fokozza.

Ezért a Tanácsköztársaság a kisipar kereteit meghaladó ipari, bánya- és közlekedési üzemeket *köztulajdonba* veszi, azokat egy csapásra az egész proletariátus *vezetése*, és az illető üzem munkásságának *ellenőrzése* alá helyezi.

Ezért mindazok az ipari, bánya- és közlekedési üzemek, amelyek munkáslétszáma 1919 március 22-én a huszat meghaladta, társadalmi vezetés és munkásellenőrzés alá kerülnek.

2. §. A köztulajdonba átvett üzemeket a Tanácsköztársaság szociális termelési népbiztossága által kinevezett termelési biztosok vezetik. A termelési népbiztosság több üzemet is rendelhet egy termelési biztos alá. A termelési biztos a proletárság összességének képviselője abban az üzemben, amelynek élére állították.

3. §. A megjelölt üzemekben a munkások ellenőrző munkástanácsot választanak. Ha a munkások száma a százat meghaladja, az ellenőrző munkástanács három, ha az ötszázat meghaladja, legfeljebb hét tagból áll.

Választó és választható az üzemben dolgozó minden 18 évnél idősebb munkás és munkásnő; ahol a munkásságnak legalább egynegyede kívánja, a választás titkos szavazással történik. A tisztviselő is munkás.

4. §. Az ellenőrző munkástanács feladata a proletár munkafegyelem megteremtése, a dolgozó nép tulajdonának védelme és a termelő munka ellenőrzése.

5. §. A Tanácsköztársaság gondoskodik időnként kiküldött ellenőrei útján minden társadalmi vezetés alá helyezett üzem műszaki és gazdasági legfőbb ellenőrzéséről.

6. §. Ha az ellenőrző munkástanács és a termelési biztos között valamely kérdésben nézeteltérés merül fel, akkor a munkástanácsnak nincs joga önhatalmúlag eljárni, hanem panasszal fordulhat a szociális termelés népbiztosságához, amely a panaszt sürgősen megvizsgálja és haladéktalanul dönt. Döntése kötelező. Amíg nem dönt, addig a termelési biztos rendeletét kell követni.

7. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1919 márc. 26-án.

A munkásigazgatás és a szakszervezetek

Az államhatalom átvételével és az összes nagyipari üzemeknek proletárigazgatás alá való kerülésével *alapjában* megváltozott a szakszervezetek szerepe is. A szakszervezetek a kapitalista társadalmi rendben a proletárságnak *harci* szervezetei voltak a burzsoáziával szemben: céljuk az volt, hogy a jövedelemmegoszlást a munkásság javára befolyásolják, hogy minél magasabb munkabért és minél kedvezőbb munkafeltételeket harcoljanak ki a proletariátus számára. Ezen főfeladat mellett, mint járulékos feladatok szerepeltek: a munkásság támogatása betegség, baleset és munkanélküliség esetén, ezenfelül a munkaközvetítés és kismértékben a munkások szakmabeli tudásának fejlesztése is. A beállott változás folytán a legfontosabb szerepkör: a szakszervezeti harc elvesztette lehetőségét. Miután az ipari termelés egész

hozadéka az államé és így a proletariátusé, nincsen, aki ellen osztályharcot lehessen folytatni, nincsen munkáltató, akitől nagyobb munkabért kellene kicsikarni, mert hiszen a proletár-állam a lakosság munkaeredményének teljességét lehetőleg egyenletesen igyekszik szétosztani a dolgozók között. Bérharcnak tehát ilyen értelemben lehetősége nincsen; a feladat csak az: igazságosan, a teljesített szolgálatok arányában osztani meg a társadalom egész munkaeredményét az egyes munkáskategóriák között. Természetes, hogy az a régi ideológia és régi gyakorlat, amely a szakszervezetekben évtizedes harcok következtében előállott, hogy t. i. feladatuk minél magasabb munkabért, minél rövidebb munkaidő mellett kiküzdeni, nem szűnt meg egy csapásra. Ma is előfordul még, hogy a szervezett munkások, sőt a szakszervezeti vezetők egy töredéke is, úgy vélik a proletariátus érdekét legjobban szolgálni, ha saját szakmájuk részére minél magasabb munkabért és minél rövidebb munkaidőt követelnek. Természetes, hogy ennek semmi jogosultsága nincsen, mert az egyes munkáskategóriák immár nem a *tőkések* rovására, hanem csakis a többi *dolgozó proletár* rovására érhetnek el külön kedvezményeket. Az pedig nyilvánvaló, hogy ha minden szakmabeli munkás igen magas munkabért kap, a pénz vásárlóereje megfelelően kell, hogy csökkenjen. Mert hiszen végeredményben az *egész* lakosság csak az ország *egész* munkájának eredményén osztozkodhatik és abból, hogy mindenki — koronákban kifejezve — igen magas munkabért kap, a tényleg rendelkezésre álló javak mennyisége egy szemernyivel sem szaporodik. Nyilvánvaló ebből, hogy a szakszervezetek feladata a mai viszonyok között áttolódik azokra a feladatokra, amelyek a kapitalizmus korában kevésbbé fontosak voltak: nevezetesen munkaközvetítésre annak munkaalkalmat teremtő értelmében, a szakszervezeti tagok szakmai kiképzésére és főleg *a termelés szervezésére és biztosítására.*

Döntő szerep jut a szakszervezeteknek, a munkafegyelem fenntartásában s a *munkateljesítmény ellenőrzésében és fokozásában is.* Amíg az ellenőrző munkástanács és a termelőbiztos éppen azért, mert magából az üzem munkásságából kerül ki, gyakran öntudatlanul is egy rosszul értelmezett szolidarítást érez az üzem munkássága iránt, és esetleg a munkateljesítmény csökkenésével szemben nem tanúsít kellő erélyt, addig a szakszervezet és annak vezetősége, amely az egyes üzemmel szemben a szakma munkásságának *összességét* képviseli, elfogulatlanabbul áll szemben az egyes üzemek munkásságával, és így módjában van erélyesebben és határozottabban követelni a normális munkateljesítményt. Módjában van végül szükség esetén a végső eszköz alkalmazására is: kizárhatja tagjai sorából az olyan munkást, aki nem képes a proletárdiktatúra követelményeit megérteni. Kétségtelen, hogy a szakszervezetek a proletárigazgatásnak, a proletártermelésnek a leghatalmasabb szervei lesznek, bár ha a szakszervezeteknek, mint a termelést irányító tényezőknek a szerepe most van csak kialakulóban. A fejlődés ki fogja alakítani azokat a formákat, amelyek ehhez szükségesek: egyelőre a Népgazdasági Tanács lesz az a testület, amelyen át a szakszervezetek befolyásukat az egész ország termelésének irányítására érvényesíteni fogják.

A szakszervezetek ezt az irányító munkát már meg is kezdték azzal, hogy a Népgazdasági Tanács választmányában elhatározták, hogy egy Munkabér Hivatalt és egy Munkáselosztó Hivatalt létesítenek; mindakettőt a szakszervezeti tanács által kiküldött bizottságok fogják irányítani, és mindkettőnek az élén a szakszervezeti mozgalom egy-egy régi vezető embere fog állni. Ez a két szervezet fogja a munkabér és munkateljesítmény összhangba hozatalát és a munkapiac rendszeres megszervezését végezni.

A termelőbiztosok és az ellenőrző munkástanácsok a proletárigazgatás helyi szervei: a szakszervezetek, a szociális termelés szakosztályai, a revizorok, a proletárigazgatás országos szervei. A proletárigazgatást végső fokon a Népgazdasági Tanács foglalja egybe. Ma, két hónappal a proletárdiktatúra életbelépése után ez a szervezet még csak kialakulóban van,

még zökkenőkkel, nehézkesen működik. Aki e miatt panaszkodik, aki nem tudja megérteni, hogy a sokezer kapitalista termelésszabályozó működését két hónap alatt hiánytalanul pótolni nem lehet, az nem értette át soha igazán a szocialista gazdaságtant, nem értette meg, micsoda óriási feladat egy szocialista gazdasági rend megszervezése. Biztos, hogy még sok hiba és hiányosság van, de ha mindenki becsületesen teljesíti kötelességét, hamarosan minden jó kerékvágásba fog jutni.

Mit adott a forradalom? — A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadványa 1919 máj.)

A BANKOK SZOCIALIZÁLÁSA

Abban az irtóhadjáratban, amelyet a tőke évszázadok óta folytat a dolgozók ellen, a bankok nemcsak a felgyülemlett vagyonokat őrző erős várak, hanem tüzet okádó, halált szóró *páncélos rohamkocsik*. A bankok azáltal, hogy őrzésre fogadnak el pénzt, nagy tőkékre tettek szert, ezzel a tőkével megvásárolják az ipari vállalatokat, megvásárolják az üzleteket, megvásárolnak mindent, amin keresni lehet és így végeredményben kezükben tartják az egész termelést és közvetve az egész államhatalmat.

Láttuk nagyon jól a háború alatt Magyarországon is, hogy minden nyerészkedő vállalat mögött, hangzatos cégér alatt elrejtve, valamelyik bank rejtőzött. A *kenyér*, melyet ettél, a bank földjén termett és a bank malmában őrölt búzából meg kukoricából került ki. A *ruhát*, melyet felvettél, a bank posztógyára szőtte és olyan szabó csinálta, aki a banktól vett fel kölcsönt üzlete fejlesztésére. *Bútor* kellett: a bútorgyárat a bank tartotta kezében. Szőnyeget akartál vásárolni: a szőnyeggel a bank kereskedett. Tejbenrizs kellett beteg gyermekednek: a rizskásán a bank keresett megszámlálhatatlan milliókat. Mindenben ott volt a Hitelbank, a Kereskedelmi Bank és a Magyar Bank keze, hogy a kisebbekről, amelyek szintén benne voltak a három nagy banknak hálójában, ne is szóljunk. Magyarország sorsa úgyszólván ettől a három banktól függött: az Ullmann, a Lánczy Leó, meg a Krausz Simi hatalmasabb potentátok voltak a miniszternél, sőt még a császárnál is, pedig azoknak ugyancsak nem kellett a szomszédba menniök egy kis nagyúri tekintélyért. Az országot ez a három bank tartotta kezében, mint ahogy például Amerikában is két bank igazgatja és vezeti az egész ipart és Németországban is négy bank tartja kezében az ország egész gazdasági életét.

A bankokat tehát ártalmatlanokká kell tenni azért, hogy a munkásság a bankok révén megszerezze magának az ipar irányítását addig a fokig, ameddig az a bankok kezében volt. Ily módon — a bankok szocializálásával — a munkásság egyszerre rátette a kezét az ipari és kereskedelmi vállalatok éltető erére is, arra a forrásra, ahonnan ezek a pénzt szerezték, de egyúttal központilag vette kezébe azt a hatalmas szervezetet, amely az ipar és kereskedelem révén eddig csak a tőkések érdekeit szolgálta a dolgozó emberek kizsákmányolására.

Az csak mellékes, bár nem megvetendő körülmény, hogy a bankok lefoglalásával a kapitalisták elrejtett vagyona is az állam kezébe került. Azokat a pénzbetéteket és értékpapírokat, amelyeknek értékét éppen az adta meg, hogy munkanélküli jövedelmet biztosítottak tulajdonosaiknak, az állam lefoglalta s megfosztotta attól a tulajdonságuktól, hogy munkanélküli jövedelmet, kamatot hozzanak gazdáiknak. Minden termelt jószág, az életnek minden java kizárólag azoké, akik dolgoznak és a dolgozók verejtékén nem fognak püffedtre hízni a dologtalanok. Természetes azonban, hogy az olyan értékpapírokat, melyek becsü-

letes munkakeresmény révén kerültek a dolgozó proletár tulajdonába, az úgynevezett kisvagyont, nem érinti a tanácskormány. A dolgozó ember takarékosságát senki sem kívánja üldözni. A leghangosabb bizonysága ennek, a pénzügyi népbiztosságnak egy május elején kiadott rendelkezése. A pénzügyi népbiztosság a takarékbetétek zár alá vételével azt akarta elérni, hogy a szocializált üzemek pénzszükséglete fedezve legyen. Ez sikerült is. Az ezután keletkező jövedelmek, munkabér és üzemfölöslegekből megtakarított összegek fölött azonban szabad rendelkezést ad, hogy ezáltal biztosítsa a munkásoknak és gazdáknak azt a lehetőséget, hogy a szocializált üzemek gyártmányait megszerezhessék. Ezenfelül a Tanácskormány a betevőknek négy százalék kamatmegtérítést is biztosít folyószámláikra és takarékbetéteikre.

A bankok szocializálásával tehát a forradalom a termelt javakban való részesedés legnagyobb lehetőségét adta a dolgozó embereknek, a nélkül, hogy a legcsekélyebb mértékben is veszedelemnek tette volna ki a tisztességes munka árán szerzett kisvagyonokat.

A NAGYIPAR A DOLGOZÓK SZOLGÁLATÁBAN

A tanácsköztársaság feladatának tekinti, hogy a termelő eszközöket a dolgozók társadalmának tulajdonába vegye át, a termelést szervezze és fokozza. Ezért a tanácsköztársaság a húsz alkalmazottnál többet foglalkoztató ipari, bánya- és közlekedési üzemeket köztulajdonba vette és azokat egy csapásra az egész proletariátus vezetése és az illető üzemek munkásságának ellenőrzése alá helyezte.

Jól értsük meg: az ipari vállalatok, bányák és közlekedési üzemek az *egész* proletártársadalom tulajdona és azok a munkások, akik vállalatoknál dolgoznak, a proletártársadalom nevében csupán ellenőrzést gyakorolnak. A vezetést a szociális termelés népbiztossága által kinevezett termelési biztosok végzik, azok szerint az egységes elvek és egységesen megállapított tervek szerint, amelyek szükségesek ahhoz, hogy minél kisebb erő- és időpazarlással minél többet lehessen termelni. A szociális termelésnek ez a legfőbb feladata: minél nagyobb takarékosság emberi erőben és munkaidőben, mert ez a módja annak, hogy aránylag kevés munkával sokat és mindenki számára eleget lehessen termelni.

A tőkés társadalmi rendben, a burzsoá társadalomban a termelés terén a legnagyobb anarchia uralkodik. Mindenki azt termeli, ami neki tetszik, ott termel és úgy termel, ahogy neki jól esik. Az egyedüli szempont az, hogy a termelő minél nagyobb jövedelmet tudjon kisajtolni. A gyárosok egyedüli szempontja az volt, hogy a másik gyáros elől el tudják kaparintani a vevőket és ezért lehetőleg nyomni igyekeztek az árakat. Végső eredményben a gyárosoknak ezt a versenyét a munkás fizette meg, mert a munkaerő volt az, amit a legolcsóbban tudtak megszerezni a gyárosok. De még ez az alacsony munkabér sem volt biztos, mert a termelési anarchia folytán, amikor nem nézték, hogy olyat termeljenek, amire az országnak szüksége van, vagy amit ki lehet cserélni a külfölddel, egyes iparágakban túltermelés állott be, több cikkre abból az iparágból nem volt szükség, a gyárak vállalkozói megbuktak, de velük együtt ezrével lettek munkanélküliekké a dolgozó proletárok is. A gyárosnak még megvolt az a vígasza, hogy máskép is lehetett volna, mert ha vállalkozása beválik, busás profitot élvez, de a szegény proletár munkás, aki csak a maga bérét keresheti meg a legdúsabb konjunktúra idején is, minden remény, minden jobb lehetőség nélkül zuhant a munkanélküliségbe.

Azért van szükség egységes termelési *tervre*, hogy ilyesmi elő ne fordulhasson. A forradalom megadta a lehetőséget arra, hogy az eddigi tervszerűtlen termelés helyébe *céltudatos munka* lépjen, mely a dolgozók összességének szükségletei szerint folyik. *A többtermelés*

többé nem jámbor óhajtás, hanem oly *program*, amelynek megvalósítására a tanácsköztársaság minden eszközt fel fog használni. E célból a forradalmi kormányzótanács rátette a kezét a kapitalista munkáltatói képviseletek egész szervezetére, birtokba vette a trösztök és kartellek irattárát, amelyből megállapítható, hogy a munkáltatóknak e profitéhes tömörülései milyen erőforrásokkal dolgoztak. Ezt a szervezetet most fel lehet használni arra, hogy az összesség, a dolgozó proletárok érdekében folytassa a termelést, természetesen a profitvadászat mellőzésével.

A KIS VAGYONOK VÉDELME

A kommunista társadalom lehetetlenné akarja tenni a kizsákmányolást és ezért — mint láttuk — elveszi a kizsákmányolás eszközeit az egyes emberektől. A legfontosabb kizsákmányoló eszköz a tőke, vagyis az a pénz, amelynek kamata vagy egyéb jövedelme elegendő ahhoz, hogy tulajdonosának hasznos munka nélkül is biztosítsa nemcsak a megélhetést, hanem a gondtalan, fényűző életet is. A kapitalista társadalomban a tőke valósággal isten volt: halhatatlan és örökkévaló. Az emberek hódolattól tántorogtak, ha csak rá gondoltak és a nagy pénztulajdonosokat jobban tisztelték, mint saját életüket.

Ennek az erkölcstelen és gonosz állapotnak véget kellett vetni: el kellett vágni a tőke duzzadt nyakát, hogy ne taposhasson többé végig a dolgozó proletárok millióin. El kellett pusztítani a nagytőkét, ez egyik legelső feladata volt a proletárdiktatúrának, de a nagytőke elpusztítása távolról sem jelenti azt, hogy most már aztán minden vagyonnak vége, hogy vége annak a kevésnek is, amit a szorgalmas, hasznos munkát végző ember munkájával, törekvésével, jó gazdálkodásával félre tudott tenni a maga számára, öreg napjaira vagy valamely nagyobb költséget igénylő terve végrehajtására. A kommunizmustól, amely a munka hitvallása, mi sem áll távolabb, mint az, hogy elvegye a becsületes, hasznos munka árán szerzett vagyonokat. A proletárállam tiszteletben tartja azt a tulajdont, melyet valaki fáradságos *munkájának* gyümölcseként *saját* keresetéből szerzett és ez az elv érvényesült a szocializálás egész vonalán. Az ilyen munkával szerzett kisvagyonok tiszteletének elve érvényesült akkor, amikor a Forradalmi Kormányzótanács minden lakóházat a Tanácsköztársaság tulajdonának jelentett ki, mert a köztulajdonba vétel alól mentesültek az olyan házak, melyeket munkások és tisztviselők építettek vagy vásároltak a maguk és családjuk használatára. Ez az elv érvényesült, amikor az ékszerek beszolgáltatását csak 2000 korona értéken felül tették kötelezővé, mert nem akarták megfosztani a proletárasszonyt attól a szívéhez nőtt kis ékszertől, melyet a férje hosszú, fáradságos munka gyümölcseként ajándékozott neki. Nem kívánja elvenni a Tanácsköztársaság a kisemberek sorsjegyeit, életbiztosítási kötvényeit és értékpapírjait, sőt a sorsjegyek és életbiztosítási kötvények esedékes részleteit tovább is kell fizetni, mert a Tanácsköztársaságnak gondja lesz rá, hogy a befizetett tőke el ne vesszen.

A MUNKÁRA VALÓ JOG ÉS A MUNKAKÉNYSZER

Legfontosabb pillére a kommunista államnak a munkára való jog és a munkakényszer kimondása. Láttuk, hogy a proletárállam köztulajdonba vette a kisipar keretét meghaladó üzemeket és a bérházakat, értéktelennek nyilvánította a tőkések tulajdonában lévő értékpapírokat és ezzel elvette lehetőségét annak, hogy valaki munka nélkül megélhessen. Az élethez csak a dolgozó embernek van joga, akár testi, akár szellemi munkát végez a társadalom fenntartására. A tanácsköztársaság tehát elrendeli az általános munkakényszert, de ezzel szemben megállapítja a munkára való *jogot* is.

BESZÁMOLÓ A TANÁCSKORMÁNY GAZDASÁGI MUNKÁSSÁGÁRÓL

(Tanácsok Országos Gyűlése — 1919 jún. 16.)

Varga Jenő népbiztos:

T. Elvtársaim! Áttérek most referátumom legszomorúbb részére, a döntő kérdés vizsgálatára, t. i. arra, hogy ezen újonnan épített organizációnknak: üzemi és országos organizációnak az eredménye mi volt magában a termelésben. Mert, t. elvtársaim, eggyel tisztában kell Önöknek lenniök. A proletárállam sok mindenféle szépet és jót meg tud csinálni, de egyet nem, t. i. nem tud az embereknek *több* javat juttatni, mint amennyit az ország dolgozó népe termel. *(Úgy van! Úgy van!)*

Csak annyit lehet fogyasztani, amennyit *munkával* termelünk. Mármost, ha abból a szempontból nézem a dolgokat, hogy milyen a termelés eredménye a proletárforradalom óta, nyíltan és őszintén meg kell mondanom, hogy az eredmény borzasztó rossz. *(Egy hang: Nem mindenütt!)* A munkateljesítmény, elvtársaim, általában erősen csökkent.

Elvtársaim! Ha kérdezzük, hogy mi az oka ennek a szomorú dolognak, — hangsúlyozom, nem arról van szó, hogy a termelés szén- vagy anyaghiány miatt csökkent, hanem az egyéni munkateljesítménynek a szén- és anyaghiánytól független csökkenéséről, — akkor a következő okokat kell itt felhoznom: az első *a kapitalista munkafegyelem megszűnése.* Ne tessék elfelejteni, hogy a kapitalista termelésben hajcsár-rendszer volt, és az a munkás, aki a megfelelő munkateljesítményt nem szolgáltatta, egyszerűen kirepült az üzemből. Ez a hajcsár-rendszer egycsapásra megszűnt a burzsoá-osztály bukásával. A politikai osztály bukásával a munkafegyelmi rendszer is megbukott és az új munkafegyelem eddig még nem alakult ki, de, elvtársaim, — hogy ezt itt közbevetőleg megállapítsam — kialakulóban van. Van javulás, de még borzasztó nagyok a bajok. A másik, ami ehhez a dologhoz tartozik, *az akkord-bérek megszüntetése* és itt a következő az eset. Az akkord-rendszer megszüntetése és az időbérre való áttérés folytán éppen a legjobb munkások teljesítménye csökkent. Az akkordmunka eltörlése igen nagy termeléscsökkenéssel járt, olyannyira, hogy be kellett látnunk azt — és ez már folyamatban van —, hogy *vissza kell térnünk a munkateljesítmény megszabásához (helyeslés),* bizonyos minimális munkateljesítményhez és ezenfelül külön jutalmat kell adnunk annak, aki többet dolgozik. Másutt pedig szükséges az akkordrendszerhez való visszatérés. *(Úgy van! Úgy van!)*

Végül természetes az, hogy *a politikai események,* a bevonulások, a gyári gyakorlatozások, a népgyűlések, ez az egész viharzó politikai élet, amely most folyik, szintén a munkateljesítmény rovására megy. *(Úgy van! Úgy van!)*

De, amint mondottam, azt hiszem, hogy a legmélyebb süllyedés pontján túl vagyunk. A munkások a szakszervezeti vezetőknek lelkes agitációja folytán belátják már azt, hogy *jólét csak munka nyomán lehetséges* és a munkateljesítmény kezd javulni, a munkafegyelem kezd a gyárakban helyreállni és én remélem, hogy a népgazdasági tanács működése, amely népgazdasági tanács elsősorban a szakszervezetek embereiből áll, ezen a téren hamarosan hathatós javulást fog eredményezni.

Elvtársaim! A baj ott van — s ezt viszont az ittlévő szakszervezeti embereknek kell nagyon őszintén megmondanom —, hogy vannak még szakszervezeti vezetők, akiknek az ideológiája még nem alkalmazkodott a megváltozott viszonyokhoz *(Igaz! Úgy van!)*, akik még ma is a régi sablon szerint vezetik a szakmájukat, akik még mindig azon az álláspontón vannak, hogy a szakszervezeti vezetőségnek az a feladata, hogy a szakmabeli munkások részére minél magasabb munkabért, minél rövidebb munkaidőt harcoljanak ki. Ez a mai

körülmények között teljesen hibás politika. Ez helyes volt a kapitalistákkal szemben, de helytelen egy proletárállamban. Mert miről lehet szó? Ugyebár, ha egy szakma a többi szakmánál aránytalanul magasabb munkabért harcol ki ma, ez nem a kapitalisták rovására, hanem az egész proletárközösség rovására megy, tehát egy erkölcstelen és igazságtalan dolog. *(Igaz! Úgy van!)* ...

Elvtársaim! Még igen sok mindenről kellene beszélnem. Sajnos, az idő eljár. Még csak a következőkről szeretnék gyorsan és röviden beszélni.

Hogy mi a falusi, nem szocializált üzemeket, a kisgazdákat megnyugtassuk, elengedtük a földadót. *(Felkiáltások: Elég baj volt!)* és az ezzel összefüggő egyéb adókat. *(Felkiáltások: Hiba volt! Zaj.)* Úgylátszik elvtársaim, hogy ez nem volt egy kellően átgondolt rendszabály. *(Úgy van! Úgy van!)* Mindenhonnan a vidékről olyan jelentések érkeznek, hogy maga a kisgazda lakosság nincsen kibékülve ezzel a rendszabállyal, mert azt hiszik, hogy ez azt jelenti, hogy most már a földjét elvették. *(Úgy van!)*

A másik, elvtársaim, az állam háztartásának a dolga, amelyik úgy fog alakulni, hogy az állam azokat a nagy improduktív kiadásokat, amelyeket a közigazgatásnak, a hadseregnek, a kulturális munkásoknak fizetése és fenntartása igényel, természetesen az összesség munkájának az eredményéből fogja fedezni.

Ez természetes, mert ezt máshonnan nem lehetne fedezni. Amit a tanító eszik, azt a munkásembereknek kell megtermelniök. *(Úgy van!)* A módja ennek pedig lényegében az lesz, hogy minden árut, amelyet az állam ezernyi üzemében termel, nem az önköltségi áron, hanem a társadalmi önköltségi áron fogjuk eladni, tehát olyan ártöbblettel, amiben bennfoglaltatik majd a tanítók, vörös katonák és tisztviselők megélhetésére szolgáló rész is. *(Egy hang: És a befektetés is!)*

Végül elvtársaim még egy dologról akarok beszélni, és ez a vidéki gazdasági élet szervezése. Ez, elvtársaim, a legkomolyabb feladat, ami ránk a következő hónapokban vár. Mi ezt úgy képzeljük el, hogy meg fogjuk csinálni a megyei népgazdasági tanácsokat, amelyekben benne lesznek a direktóriumok emberei, a szakszervezetek emberei, a termelő- és fogyasztási szövetkezeteknek az emberei. Ugyanannak a tanácsnak, amelyik mint országos tanács, Budapesten nagyszerűen bevált, kisebbített mása fog működni minden egyes megyében, illetőleg kerületben. *(Úgy van!)*

Elvtársaim! Itt ismét teljes őszinteséggel meg kell mondanom a vidéki intéző-bizottságoknak, hogy nekik nem szabad lokális politikát csinálniok, nem szabad úgy tenniök, mint a régi szolgabíráknak, hogy azt mondják, hogy dögöljön meg az egész ország, csak a mi járásunk legyen mindennel ellátva.

Ott, elvtársaim, ahol a helyi lokálpatriotizmus meg fogja akadályozni az egész ország gazdasági boldogulását, oda ki fogunk menni, meg fogjuk a munkásságot agitálni, meg fogjuk őket győzni, és el fogjuk távolítani a munkásság segítségével az ilyen külön politikát végző és űző vezetőségeket. *(Tetszés és taps.)*

Én remélem, elvtársaim, hogy erre nem fog sor kerülni, mert éppen a mostani szovjetkongresszus való arra, hogy kölcsönös kritikával és kölcsönös felvilágosítással hassuk át egymást és közösen építsük fel az új Magyarország új gazdasági rendjét. *(Lelkes éljenzés és taps.)*

SZOCIÁLIS TERMELÉS
SZOCIÁLISTERMELÉS
BŐL FAKAD ★ A ★ JÓLÉT

VASUTASOK!!!
GYERTEK
A VÖRÖS-VASÚT
EZREDBE
ÉPITENI
RADO
BUDAPEST
V. SZIPMERE U. 19
Pólya

Monor, 1919. VI. évfolyam 19-ik szám

KÖZÉRDEK

A MONORI JÁRÁS SZOCIALISTA PÁRTJÁNAK HIVATALOS LAPJA

Megértek-e a viszonyok a szocialista termelési rend megvalósitására?

Az igazi programm egyelőre lépésenként [illegible], mint egy tucat programm — mondotta Marx. Ezzel pécsi is mondott azokról, akik kihagyhatatlanok a szavakban és szinekben, amikor a nővő fejlődés képét rajzolják meg, de szomorúakká és tehetetlenekké válnak egy magasabbfokú termelési rend szemben — a kollektivista vagy szocialista termelés szemben — mehet végbe a termelés. Ez ellen a koncentrált és szervezett, személytelen, tőke ellen lehet csak — szerintük — a proletariátnak egy végső roham[illegible] [illegible] fiusa. Tesszük ezt abban a [illegible] hogy ez vagyis a [illegible] [illegible] [illegible]

A [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Czegléd, 1919. péntek május 23. Czegléd, évi 24. szám.

Világ proletárjai egyesüljetek!

NÉPAKARAT

40 filler

A „CZEGLÉDI SZOCIALISTA-PÁRT" HIVATALOS LAPJA

40 fillér

Előfizetési árak: Egész évre [illegible] korona, Félévre [illegible] korona, Negyedévre 15 korona

Megjelenik minden hétfőn és péntekon.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. kerület, Dózsa-út 6. szám. Telefon: 56.

Miskolcz

[illegible] A győzelmesen haladó vörös hadsereg harmadik olyan diadalma ez, amely nemcsak a magyar, de az egész világ dolgozó proletariátusára nézve döntő és történelmi jelentőségű.

Mély megrettenéssel köszöntjük hős

Népgazdasági Tanács alakitása.

A proletárállam termelésének egységes irányitása és ellenőrzése.

Budapest, máj. 21.

A Forradalmi Kormányzótanacs a proletárállam gazdálkodásának egységes ve-

XXV. évfolyam Budapest, 1919 évben 4. péntek 22. szám

VAS- ÉS FÉMMUNKÁSOK LAPJA

A magyarországi vas- és fémipari munkások érdekeit képviselő lap

Megjelenik minden hét péntekén

Munkafegyelem és munkateljesitmény.

A proletárság uralmának, hatványban a [illegible] alapul munkaszervezet — az szociálisztikus teljes megszüntése ez a minden uralom nélküli [illegible] alapja a munka révén lesz, a munka révén értelemben, ahogy ő azt Marx elképzelte, nevezetesen, hogy a munkás, a dolgozó emberi, megkapja munkájának teljes értékét, részben közvetlenül és vagy dézi-szakszervezeti fedezésben, részben a társadalmi szociális és kulturális intézményeken.

Ez az átalakulás megvalósítása kívánjuk mindent és csak természete, hogy amig ezen valósága magunkat helyezzük, [illegible] és nem olyan fegyelmi rendszabályok, amilyenekben [illegible] volt régeink a kapitalista termelésben, az [illegible] [illegible] — szomszédunk egy felszabadult az a hasonló proletárokkal, hát az higgyük, hogy most javítani fog ezen a téren. Hi[illegible] az ügyben, meggyőzés és kellemes megértés kell, ami a munkafegyelemben[illegible]. Hogy ez előbe kerüljön — nem kell hite megijedni. Dolgoghoz kell látni és szorgalmat fog.

De világító fáklyánk lesznek az, hogy a kommunista termelésben a munkaszervezetben, kevesebb kínnal nagyobb szabadságban kell élnie, dolgozni, mint ahogy dolgozott a kapitalista termelésben. Maga az a körülmény, hogy társadalmi rendszerünk megváltoztatunk, nem képes a munkaerőt nagyszerű a magunk igazságérzéi, [illegible]

„Mi, akik ma élünk, ma akarjuk megalapozni azt, hogy az ember boldogabb legyen, ma akarjuk elérni az ember felszabadulását."

(A vidéki pártlapok és a vasasok lapja a termelés kérdéseiről)

I. évfolyam 1. szám. VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK! Budapest, 1919. május 3.

SZOCIÁLIS TERMELÉS

A SZOCIÁLIS TERMELÉS NÉPBIZTOSSÁGÁNAK KÖZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN HÉT SZOMBATJAN EGYES SZÁM ÁRA: 2 KOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL V. SZABADSÁG-TÉR 17. SZÁM. TELEFON: 63-60.

AZ ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 96 K. FÉLÉVRE 48 K. NEGYEDÉVRE 24 KORONA.

Szociális termelés.

Varga Jenő

A kapitalista termelőrend nemcsak azért [illegible] és szenvedést a proletárokra, mert az általuk termelt érték [illegible] a munkaltatók [illegible] kisajátították, a [illegible] termelésével együtt járó [illegible] nagyobbik részenem a [illegible] a termelés [illegible] a következménye. Az a [illegible] [illegible] olyan gépek és anyagok, amelyek [illegible] az azem megakadt. A [illegible] mintán az [illegible] elsősorban meg[illegible] az, amnek birtokába jutott.

[illegible]

A Tanácskormány gazdasági hetilapja

Varga Jenő, a Népgazdasági Tanács elnöke — népbiztos

Hevesi Gyula, a szociális termelés népbiztosa

Munkával, harccal előre — a szocializmusért!

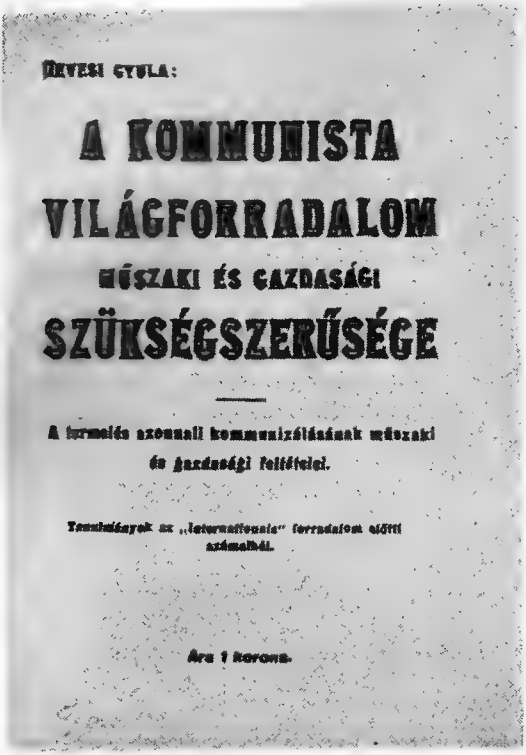

DEVESI GYULA:

A KOMMUNISTA VILÁGFORRADALOM MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGI SZÜKSÉGSZERŰSÉGE

A termelés azonnali kommunizálásának műszaki és gazdasági feltételei.

Tanulmányok az „internacionale" forradalom előtti számaiból.

Ára 1 korona.

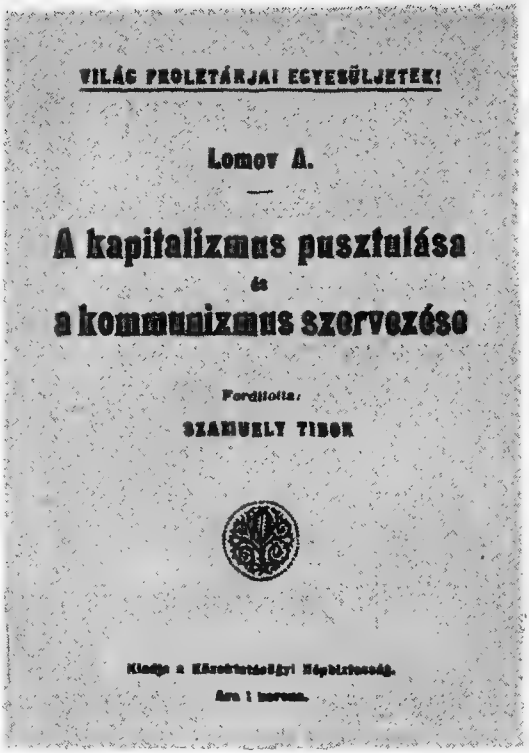

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

Lomov A.

A kapitalizmus pusztulása és a kommunizmus szervezése

Fordította:

SZAMUELY TIBOR

Kiadja a Közoktatásügyi Népbiztosság.

Ára 1 korona.

A Tanácsköztársaság gazdasági vonatkozású kiadványai

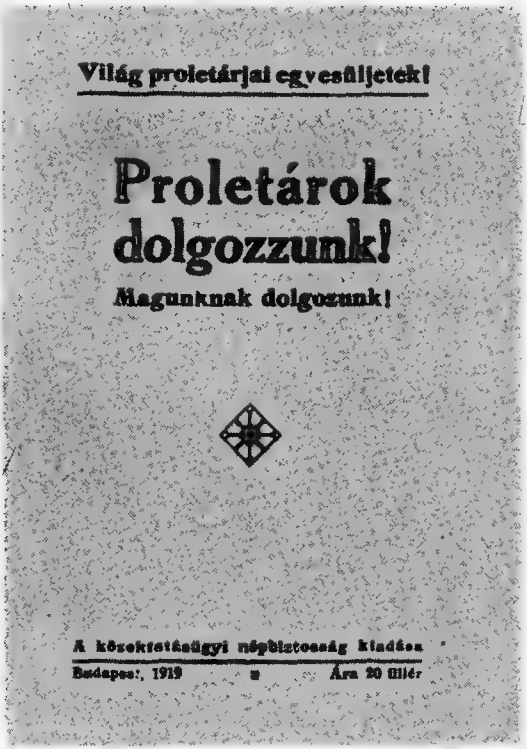

Világ proletárjai egyesüljetek!

Proletárok dolgozzunk!

Magunknak dolgozunk!

A közoktatásügyi népbiztosság kiadása

Budapest, 1919 Ára 20 fillér

VÖRÖS KÖNYVTÁR

Szerkeszti: BRÓDY ÁRPÁD

2—3. SZÁM

Hogy fognak élni a kommunizmusban azok, akik dolgoznak

A szellemi és fizikai munkások elhelyezkedése a kommunista társadalomban.

Kettős szám ára 2 korona

Szervezett munkásoknak a kiadásban 1,20 K.

Budapest, 1919 szeptember 9. Világ proletárjai egyesüljetek! I. évfolyam, 2. szám.

ÉPITÉS

(volt VÁLLALKOZÓK LAPJA)

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA
Egy évre ... 60.— K. Negyedévre 15.— K.
Félévre ... 30.— K. Egy hóra ... 5.— K.
Egyes szám ára 1·20 Kor.

A MAGYARORSZÁGI ÉPÍTŐIPARI MUNKÁSSZERVEZETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE ÉPÍTÉSZ SZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS HETILAPJA

SZERKESZTŐSÉG:
V., Mária Valeria-utca 12. (Telefon 25-38.)
KIADÓHIVATAL:
VII., Erzsébet-körút 29. — (Telefon 84-18.)

Épitész proletárok!

Az „Épités" a lodontott tőkés társadalom romjain épült fel. Kiragadtuk azok kezéből, kik a tőke alázatos szolgai voltak, a szolgálatába állítottuk annak az egy célnak, hogy a széthuzódó, szervezetlen proletariátusát az épitészetnek egységessé, erőssé, öntudatossá neveljük, utat és irányt mutassunk a jövő társadalmában való munkás-szerepünk betöltésére. A profitvadászok, iparlovagok, kontárok kezeiből kivettük a hatalmat: most mi küzdünk, dolgozunk, nem a profitért, de az épitő ipar és épitőművészet kultúrájáért. Dolgozunk, de csak a dolgozókért!

Az „Épités" a dolgozó munkásnké!

Az „Épités" a Magyarországi Épitőipari Munkásszervezetek Országos Szövetségének Épitészi szakosztályai adja ki.

Mindon szakosztályi tagnak kötelessége az előfizetés!

A jövő lakóháza.

Kálnay György elvtársunk essaye a kommunismus renaissance világában él. A termelés, szükséglet és a kultura szükségszerű fejlődésének strukturája és a kommunista művészet hitvallása ez a pár sor. Célja gazdasági és művészeti szükségszerűségekből kifejlődő kialakultságában a jövő lakóházáról képet, vázlatot adni. Kálnay elvtársunk tanulmányát vita fogja követni, melyhez minél több hozzászólást kérünk. A vita során leszűrődött irányelvek alapján „A jövő lakóháza" címen a szakosztály rövid lejáratu terypályázatot hirdet és a beérkezett pályázatokból kiállítás rendezését tervezi.

A szerk. bizottság.

A termelési rend a társadalmi élet alapja. Annak szervezete, irányulása a legfontosabb társadalmi kérdés, mert ez az alapja minden egyéb társadalmi jelet funkciónak. Az egészségesen és igazságosan, a gazdaságosan és az egész társadalom szükségletéit jól kielégítő módon felépített termelés megszünteti a személyek és osztályok hatalmát és a bitorolt kiváltságokat és felszabaditja a népek tömegeit az elnyomatás, a nyomor, betegség és tudatlanság rabláncaiból. Csak az elnyomatás és kizsákmányolás alól felszabadult társadalomban lehet tiszta az erkölcs, szabad és végtelen a gondolat, határtalan és becsületes a művészet.

* * *

A termelést nem irányíthatják sem személyek, sem osztályok, sem hatalmi szervek, hanem a szükséglet. Egy igazságos és szabad társadalomban a könnyű és szerezen vállalt termelő munka mindenki szükségletévé válik, azaz végeredményben a termelés szabályozza önmagát.

A kapitalista rendben is a szükséglet irányította

Éljen a szociális világforradalom!

„A profitvadászok, iparlovagok, kontárok kezeiből kivesszük a hatalmat, most mi küzdünk, dolgozunk: az épitőipar és épitőművészet kultúrájáért." — A MÉMOSz 1919-es hetilapja

A Munka Háza a parlament előtt

I. ÉVFOLYAM 5. SZÁM. BUDAPEST, 1919. JÚNIUS 28

VILÁG * PROLETÁRJAI * EGYESÜLJETEK!

SZOCIÁLIS TERMELÉS

Megjelenik szerdán.
Egyes szám ára: 2 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. kerület, Szabadságtér 17. szám.
Telefonszám: szerkesztő 153—50 és 153—60
szerkesztőség 153—59
kiadóhivatal 27—11

Előfizetési ár:
Egy évre 96 K, félévre 48 K, negyedévre 24 korona.

Feltalálók a kommunista társadalomban

A kommunista termelés szem az emberi munka erőt minél nagyobb tökéletesítésével és kizsákmányolásával akarja a termelés hatékonyságát fokozni. Sokkal inkább arra törekszik, hogy a tudomány eredményeinek minél nagyobbmérvű gyakorlati értékesítésével, valamint az emberi leleményesség, feltalálói készség legnagyobbmérvű támogatásával tegye lehetővé azoknak a javaknak megteremtését, amelyekkel a proletariátus összességének életszínvonala felemelhető a fogyasztás és a szükségletek megvalósulásával várt mértékben.

Ebből a szempontból igen nagy jelentőségűek a Népgazdasági Tanácsnak 49., 52. és 53. számú

I. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM. BUDAPEST, 1919. MÁJUS 28.

VILÁG * PROLETÁRJAI * EGYESÜLJETEK!

SZOCIÁLIS TERMELÉS

A SZOCIÁLIS TERMELÉS * NÉPBIZTOSSÁGÁNAK * KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hét szerdáján.
Egyes szám ára: 2 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szabadság-tér 17. szám.
Telefon: 62—60.

Az előfizetési ára:
Egy évre 96 K, félévre 48 K, negyedévre 24 korona.

Munkabér és munkateljesítmény.

Írta: Hevesi Gyula.

Alig, hogy átvette a proletariátus a burzsoá uralom leváltása után a hatalmat, a tanácskormány egyik legelső feladatának tekintette a munkabérek jelentékeny emelését, elsősorban pedig azoknak az igazságtalan bérdifferenciáknak megszüntetését, amelyek egyes, különösen elnyomott munkásrétegeket a legnagyobb nyomorban tartottak. Különösen az utóbbi munkáskategóriáknál (dohánygyári, vegyészeti, textilmunkások, stb.) oly mértékű volt ez a béremelés, aminőt a kapitalista uralom alatt évtizedes bérharcok küzdelmei segítségével is, amelyeket a proletár államnak a proletariátus érdekeit szolgáló egyéb szociális intézmények is igényelnek. Tudtuk nagyon jól, hogy a proletár állam új berendezései és a munkának emberi módon való értékelése a termelésben óriási deficitet okoz. Ugyanis senki sem várhatja, hogy a termelés kommunisztikus átszervezéséből származó nagy műszaki előnyök, az üzemösszevonások, nyersanyaggal és energiával való szervezett és észszerű gazdálkodás, tudománynak kapitalista profit szempontoktól nem gátolt legnagyobb mérvű

A munka termelékenységének fokozása — a szocializmus megvalósításának, az életszínvonal felemelésének egyetlen útja

„Itt most már a mi kezünk épít!" (Ady)

Világ proletárjai egyesüljetek!

Munkásigazgatás.

A termelőbiztos, a munkástanács és a szakszervezet feladatairól.

Irta

Varga Jenő.

Ára 1 korona.

A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadása. Budapest 1919.

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

A TERMELÉS IRÁNYELVEI A KOMMUNISTA ÁLLAMBAN

A KÖZOKTATÁSI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA
BUDAPEST, 1919

ÁRA 30 FILLÉR

A Tanácsköztársaság közgazdasági vonatkozású kiadványai

Világ proletárjai egyesüljetek!

A kommunista rend jólétének alapelvei

Budapest, 1919.
A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadása
Ára 45 fillér

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESULJETEK!

HOVÁ ÁLLJON A KISKERESKEDŐ ÉS KISIPAROS?

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

BUDAPEST, 1919. Ára 40 fillér.

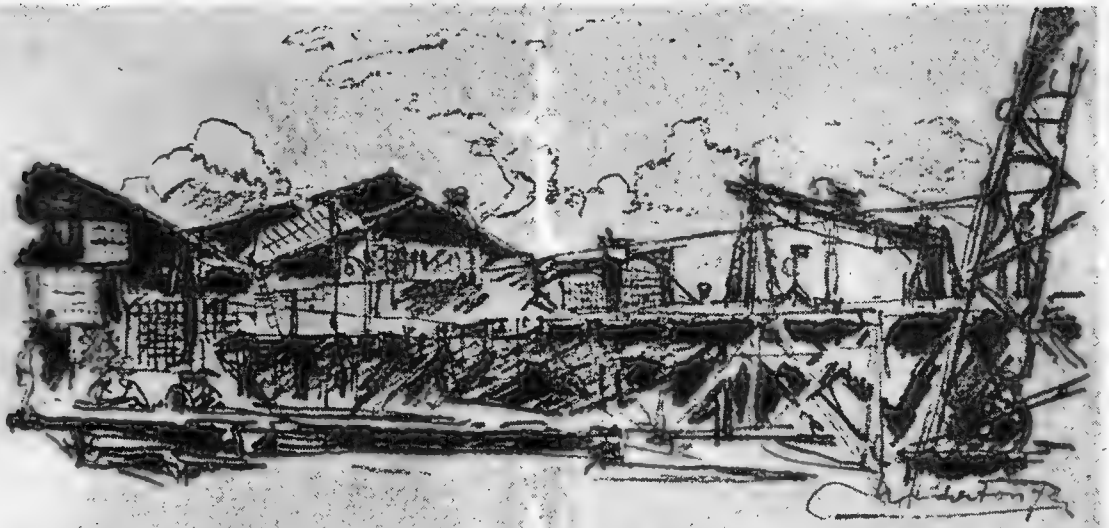

A munka telepeiről

Márton Ferenc rajzaiv

Budapest munkássága *fegyverrel és kalapáccsal* küzd a proletárság győzelméért.

A frontokon lelkes, fegyelmezett, előnyomuló seregek vívnak meg ujabb és ujabb diadalukat, kiverik az országból az imperialista hóditókat, felszabaditják a megszállott területeket és végleg leszámolnak a kapitalisták és ellenforradalmárok bérelt, osztálytudatlan csapataival. Egyre növő győzelmeikkel nemcsak a munkásság ipari, a parasztság mezőgazdasági termelését védik, biztositják és uj lehetőségeket adnak meg számára, de a proletárságnak ez a diadalmas vörös Hadserege sziklakeményű védőbástyája is a munkásság minden megtámadtatása, a kapitalizmus bosszuja, az ellenforradalom vérengzése ellen.

Az amig a magyarországi proletáriátus osztályhadserege diadalmas csatákban szilárditja meg a frontokon a dolgozók hatalmát, idehaza a gyárakban, műhelyekben, ipartelepeken, bányákban annál lelkesebben dolgoznak a proletártestvérek. A fegyverekkel versenyt zeng a kalapács. A kizsákmányoló kapitalizmus, az idegen megszállás ellen a fegyverek védenek, az uj életet, a munka diadalát a zengő kalapács szerzi meg. És amilyen elszánt, diadalmas, osztály

Géprészeket öntenek

tudatos kint a frontokon a Vörös Hadsereg, olyan lelkes, dolgozó, egységes a gyárakban a Munka Hadserege is.

Egy célért küzd mind a kettő: a proletáriátus életéért.

Gyárban és frontokon nincs különbség, mindenütt osztálytudatos munkásság végzi a maga feladatát. A hadsereg azt a fejlődésképes termelőrendet szolgálja, amelynek minden munkás ma a legfokozottabb termelőképességével a katonája. Igy kapcsolódik egybe mint áttörhetlen kemény

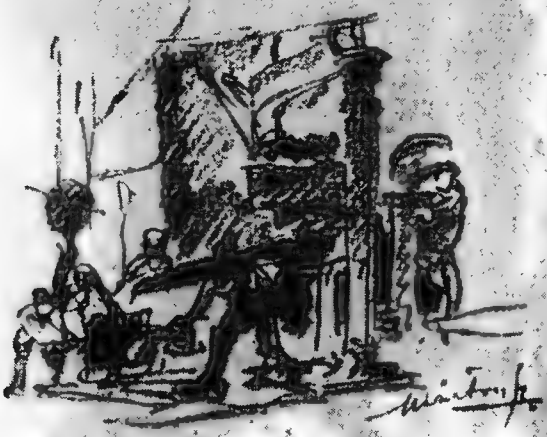

Megöltik a kazánt

„Budapest munkássága fegyverrel és kalapáccsal küzd a proletárság győzelméért"

Gárak, bankok üzletek szocia

20 munkás vagy gép, 2500 üzem

A tulajdonos maradt, sőt tartottuk

Jobb lett volna 90%-át kidobni.

Szabotáltak, lohasztottak

Üzletek bezártak. Nőcz árúhiány.

A kapitálista országokban tele raktárak

mellett éhernek a munkások és parasztok

Nálunk igazi éhség nem volt, csak árúhiány,

aminek okai bolokád, szén-nyersanyagalány.

Esett a munkateljesítmény = legjobb mun-

kások 10.000-i a fronton.

A forradalom termelen költségei

Francia forradalom = kenyeres boltok

Napoleon 1796-ban: Ehesek, rongyosok.

~~Szovjet~~ Hollandok = gátszakítás = gő = koldus-

tarisznya

Rákosi Mátyás jegyzetei a Kommün gazdaságpolitikájáról
(Második Rákosi-per — 1935)

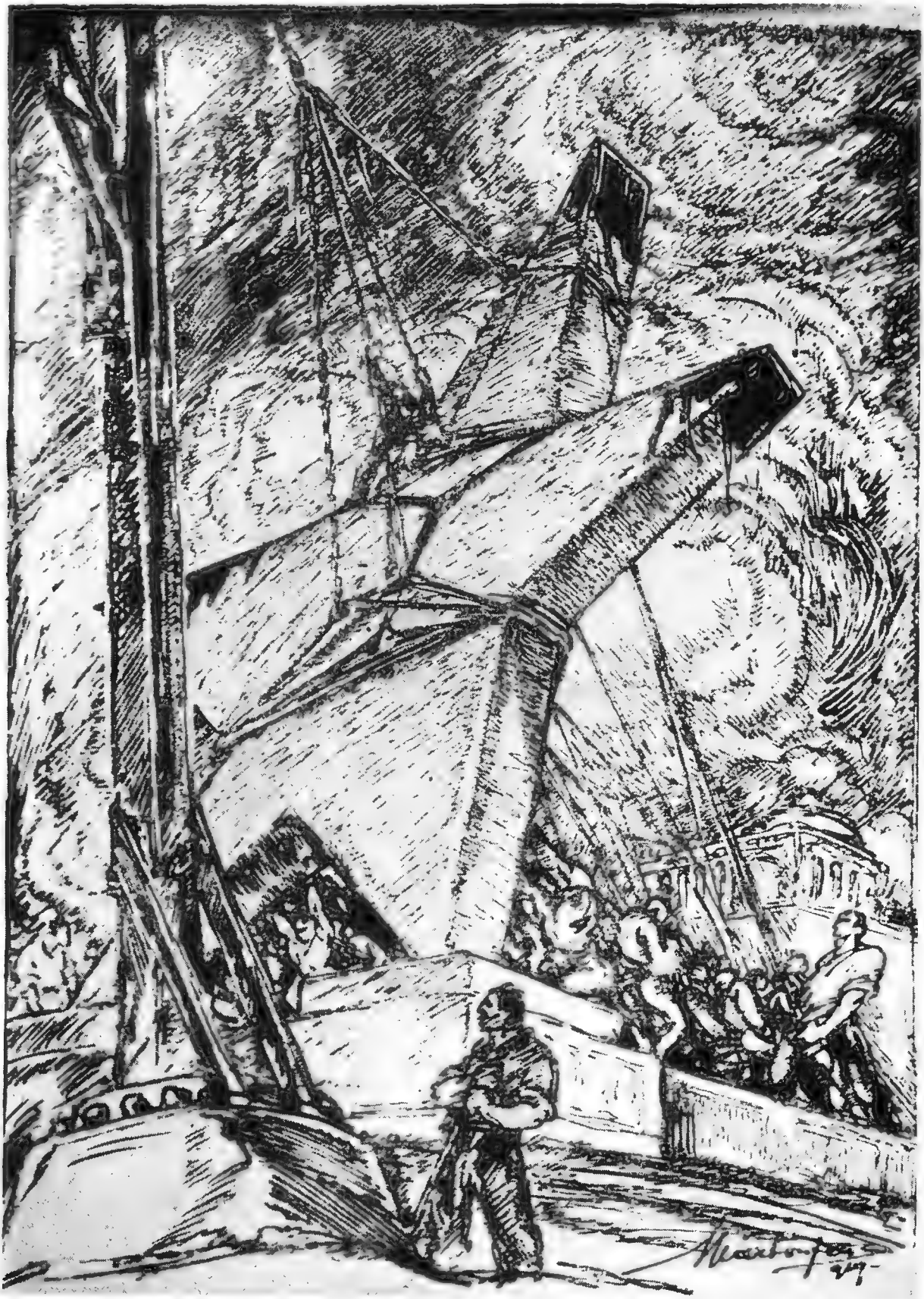

A lenini csillag jegyében — előre!

A diadalmas kalapács

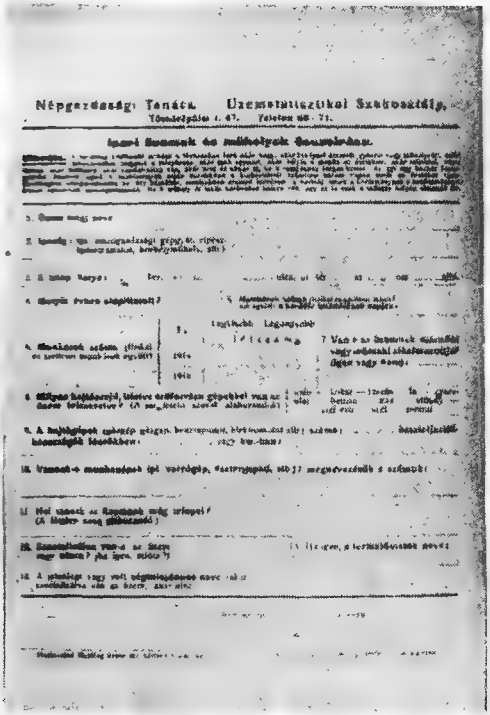

Népgazdasági Tanács Üzemszervezési Szakosztály,

Igazolvány az adóhivatalok és adóhivatalok szervezetében.

1950. március 20.

Jogtalan rekvirálások tilalma.

A belügyi és közélelmezési népbiztosok rendeletei alapján figyelmeztetjük a közönséget, hogy akár utcákban, akár pedig üzletekben, raktárakban vagy bárhol másutt élelmiszereket avagy más terményeket rekvirálni (lefoglalni, elvitetni) kizárólag csakis **a közélelmezési népbiztos utasítására és annak írásbeli igazolványa alapján szabad.**

Ezt az igazolványt az eljárás megkezdése előtt **a felek előtt fel kell mutatni.**

Az igazolvánnyal ellátott hatósági közeg is **csak a házfelügyelő vagy annak távollétében a házi bizalmi férfiak valamelyikének jelenlétében léphet a lakásba, üzletbe vagy raktárba.**

A lakásbiztosságoknál is csak a fővárosi népbiztosság illetékes rendelkezni.

Azt a rendelkezést, ellenére jár el, azt a legközelebbi **karhatalmi közegnek kell átadni** és ha az nem volna lehetséges, úgy a városparancsnokság telefonon vagy más úton azonnal értesítendő.

A fenti rendelkezések ellen bántalmak elkövetői felett a statáriumról szóló kormányzóhatározat rendelet szerint **a forradalmi törvényszék ítél.** A cselekmény elkövetői 10 évig terjedhető fegyházzal és 50 000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, súlyosabb esetben halálos büntetéssel bűntetődnek.

A Fővárosi Népbiztosság.

A szocializálás dokumentumai

Az ácsorgó asszonyok,

proletártestvéreink, is tagjai annak a gárdának, mely a végső győzelmet kivívja számunkra. Amíg a vörös katona a fronton harcol egy szebb jövőért, ők itthon veszik ki részüket a küzdelemből, mely az elnyomottakat a kizsákmányolók fölött urrá teszi. Ha nem is hull ölünkbe a manna, mint a régi világ semmittevőinek, közel az idő, mikor diadalmasan kivehetjük részünket az élet szépségeiből. Az ácsorgó asszony, aki esővel és széllel küzdve szerzi meg családja élelmét, épp oly hős, mint a győzelmünkért harcoló vörös katona. Nemcsak fegyverrel kell bírnunk a harcot, hanem nyugalommal és idegekkel is.

Proletár-türelmünknek és szívósságunknak a magunk és gyermekeink boldogsága lesz a jutalma!

„Nemcsak fegyverrel kell bírnunk a harcot, hanem nyugalommal és idegekkel is"

PROLETÁR!

MI A TE KINCSED?

AZ EGÉSZSÉG!

CSAK EGÉSZSÉGBEN TUDSZ DOLGOZNI. CSAK ERŐD TELJESSÉGÉBEN TUDOD KENYEREDET MEGKERESNI!

EGÉSZSÉGED LEGSZILÁRDABB ALAPJA

A TISZTASÁG

A TISZTASÁGOT KERESD LAKÁSODBAN, MŰHELYEDBEN!

A TISZTASÁGOT BECSÜLD AZ UTCÁN, A KÖZHELYEKEN!

A TISZTASÁGOT SZERESD MAGADON, KÖRNYEZETEDBEN!

A TISZTASÁG: EGÉSZSÉG!!

KELLNER ÉS MOHRLÜDER MŰINTÉZETE BUDAPEST.

KÖZOKT. ÜGYI N. B. PROPAGANDA CSOPORT.

Tuszkay

V.

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG SZOCIÁLPOLITIKÁJA

A PROLETÁROK SZÜKSÉGLETEINEK BIZTOSÍTÁSA

(Rákosi Mátyás cikke — Vörös Ujság 1919 ápr. 13)

A proletárdiktatúra oly hirtelen jött, oly nyugodt és impozáns menetet vett fel, hogy a burzsoáziának sem ideje, sem ereje nem volt ellene azonnal ellenállást kifejteni. Látszólag tehát belenyugodott sorsába és semmi tanújelét nem adta annak, hogy az új korszak ellen bármi módon is küzdeni akarna.

Osztályöntudatos proletár előtt nem lehetett titok, hogy ez az állapot sokáig nem tarthat s a burzsoá*osztály,* mely oly kíméletlen volt kizsákmányoló eszközeinek megválasztásában, nem fogja nyakát *önként* a bárd alá hajtani. Öngyilkosságot egy osztály sem követhet el, legkevésbbé az az osztály, amely a profitért, a haszonért öt év óta láng- és vértengerbe borítja a világot. Mikor a magyar burzsoázia első meglepetéséből felocsudott, azt a harci módszert kezdte alkalmazni, amelyet az állatvilágban *mimikri* néven ismerünk. A proletariátus régi harci eszközeihez hasonlóan ők is „szakszervezeteket" alakítottak, pl. a Gabonaügynökök Egyesülete „Gabona Szakmunkások Szakszervezeté"-vé alakult át s a kereskedők és iparosok is hasonló „szakszervezetek"-be tömörültek. Így vált lehetségessé, hogy akik még tegnap a munkások kizsákmányolói, vagy a tőkés társadalom élősdijei voltak, most szakszervezeti tagkönyvecskével felvértezve ott nyüzsögnek és tolakszanak, ahol a proletárdiktatúra az igazi proletároknak akarja osztani az új rend eredményeit.

Mikor a szocializáló népbiztosság átvette a régi kereskedelemügyi minisztériumot, első tette volt, hogy az összes üzleteket bezáratta és az áruraktárról pontos leltárt vétetett fel. Mindannyian tudjuk, hogy a négy és féléves háború és az utána következő öthónapos rablógazdaság teljesen kimerítették készleteinket s ezért minden igyekezetünk odairányult, hogy legalább a még meglévő árukat azoknak juttassuk, akik arra leginkább rászorulnak: a háború szenvedései által lerongyolt proletársságnak. Ezért választottuk meg a házbizottságokat, amelyeknek tagjaitól elsősorban azt követeltük meg, hogy szervezett proletárok legyenek. A munkásnegyedek proletárlakói eleget is tettek ennek a rendeletnek s az ő bizalmi egyéneik csak azoknak adtak vásárlási engedélyt, akik erre igazán rászorultak. Nem így azok a negyedek, amelyekben a burzsoázia lakik. Itt *álszakszervezeti* tagok lettek a bizalmiférfiak, akik összejátszva a gazdag lakókkal, megadták ez utóbbiaknak a lehetőséget arra, hogy bevásárlásaikat majdnem az eddigi keretekben folytathassák.

Az új vásárlási rend kéthetes tapasztalatai azt mutatják, hogy a burzsoázia mint a háború alatt, úgy most is árukészletek felhalmozására törekszik s azt a szándékunkat, hogy a rendelkezésre álló csekély mennyiségű árut csak a proletároknak juttassuk, kijátszani igyekszik.

Mi tudjuk jól, hogy a proletariátus öt év óta nem juthatott ahhoz, hogy megfelelő ruhát és fehérneműt vehessen magának és természetesnek tartjuk, hogy mindenki éppen most igyekszik öt év óta visszaszorított vásárlási kedvét kielégíteni, csakhogy éppen most van az az idő, amikor készleteink a legcsekélyebbek, termelésünk szénhiány és területeink megszállása miatt éppen a legszükségesebb anyagokban a legkisebb s éppen ezért most kétszeresen fontos, hogy csak az vásároljon, akinek erre okvetlenül szüksége van. A proletárházak bizalmi egyéneit ezért arra kérjük, hogy értsék meg azt a feladatot, amelyet a proletárdiktatúra reájuk ruházott, mikor őket bízta meg azzal, hogy áruink igazságos elosztásánál segítségünkre legyenek.

Aki ma többet vásárol, mint amennyire elkerülhetetlenül szüksége van, az proletártestvéreinket károsítja meg ezzel. A burzsoá pedig, aki még ma is vásárol, maga provokálja a saját fejére a proletariátus haragját.

Azokat a házbizalmi egyéneket, akik erre nem jogosult vásárlóknak, vagy fölös mennyiségben adtak vásárlási engedélyeket, a bekért üzleti könyvek alapján kinyomozzuk és forradalmi törvényszék elé állítjuk őket.

Azok a házbizottsági egyének, akik nem érzik magukat megfelelőnek arra, hogy a készletek helyes elosztásában segédkezzenek, inkább mondjanak le megbízásukról, az álszakszervezeti bizalmiakkal szemben a legnagyobb szigorral fogunk eljárni s gondoskodni fogunk arról, hogy a jövőben mint szakszervezeti tagok ne szerepelhessenek.

Az üzletekben lévő proletártestvéreinket pedig arra kérjük, hogy ők is gyakoroljanak ellenőrzést s ne szolgálják ki az általuk ismert burzsoá-vevőket. A maguk részéről ne engedjenek meg semmiféle visszaélést s jelentsenek nekünk minden esetet, ahol ilyenről szó van.

Egyébként már folyik az a szervező munka, amelynek eredményeképpen biztosítani tudjuk a *proletártömegek* szükségleteinek kielégítését és azt, hogy közszükségleti cikkeket csak munkások kaphassanak. Reméljük, hogy rövid időn belül annyi anyag fölött fogunk rendelkezni, amellyel a magyar proletariátust legalább ideiglenesen elláthatjuk. Minden szándékunk és minden tervünk kivitele és sikere azonban azon fordul meg, hogy a proletariátus mennyiben támogat bennünket. A legjobban átgondolt terv is csődöt mond, ha a végrehajtó szervek nem működnek megfelelően. Mi az áruk elosztásánál a proletariátust bíztuk meg, hogy célunk megvalósításában segítségünkre legyen s *rendelkezéseink végrehajtását ellenőrizze.*

Azzal a burzsoáziával, mely elvásárolta a proletárok elől az árukat, érdeme szerint bánunk el, a munkásságot pedig arra kérjük, hogy ő legyen az a *milliószemű ellenőr*, aki rendelkezéseink kijátszását megfigyeli és nekünk módot ad arra, hogy ez utóbbiakat forradalmi törvényszék elé juttassuk.

LAKÁSKERESŐK

(Szamuely Tibor cikke — Vörös Ujság 1919 ápr. 15)

Hosszú, végtelennek látszó embersorok húzódnak el a kerületi munkástanácsok lakásbizottságainak helyiségei előtt. Óráról-órára nő a fenyegetően nyugtalan, türelmetlen tömeg, mintha csak hajléktalan lenne Budapest lakosságának jórésze és az emberek tízezrével hálnának éjszakánként szabad ég alatt. Lakásért lót-fut, ácsorog, sír és jajgat mindenki, a nyugalmazott miniszteri tanácsosoktól kezdve a sarki fűszeresig minden dologkerülő,

míg a padlásszobákban és pinceodukban nyomorgó szervezett munkások a gyárakban, műhelyekben verejtékeznek, hogy egy pillanatra se álljon meg a termelés munkája, melyre a proletárállamnak olyan nagy szüksége van. Aki valóban rászorult, hogy új lakásba kerüljön, aki évek, sőt évtizedek óta szenvedi nyolc-tizedmagával a külvárosi tömeglakások borzalmait, alig férhet a kerületi lakásbizottságokhoz, mert szemérmetlen tolakodók, megrögzött lakáspiócák elállják az útját, elrabolják drága munkaidejét.

Ez ellen a veszedelmes csőcselék ellen, amelyet a munkásság soha sem látott forradalmi harcaiban, amely gyáván meghunyászkodva kussolt a burzsoázia uralma alatt és amely most sem akar egyebet, minthogy megakassza a proletárállam nyugodt és biztos felépítésének munkáját, hogy jogtalan követeléseivel és zsarolásaival zavart támasszon a dolgozók soraiban, a szervezett munkásságnak minden erejével és kérlelhetetlenségével fel kell lépnie. Azokból a rendeletekből, amelyeket a Központi Lakásbizottság vezetésére kirendelt teljhatalmú népbiztosok adtak ki, az elmult napok alatt minden öntudatos proletár előtt világos lehet az a törekvés, hogy megszüntessünk minden lakáshivatali visszaélést, panamát, protekciót, de lehetetlenné tegyünk minden jogosulatlan zsarolást is.

Azt az anarchiát, amelynek a régi lakáshivatal adott hajlékot és amely már-már megsemmisüléssel fenyegette a proletárforradalom vívmányait, ki kell irtani gyökerestől. Könyörtelen harcot kell indítani mindazok ellen, akik jogosulatlan, zsaroló és provokáló fellépésükkel a proletárállam rendjét és nyugalmát zavarják. Ezt a harcunkat azonban csak akkor vívhatjuk meg sikeresen, a fagyöngyöktől és piócáktól csak akkor szabadíthatjuk meg az ifjú proletárállam testét, ha Budapest szervezett munkássága segítőkezet nyújt nekünk.

Minden józanul gondolkodó ember igen jól tudja, hogy Budapest szerencsétlen építkezési rendszere, amely elsősorban a burzsoázia túlzott és fényűző igényeit volt hivatva szolgálni, nem olyan, hogy máról-holnapra Budapest proletariátusának szolgálatába állíthatnók. A paloták és nagyúri lakások, amelyek jók voltak arra, hogy hajlékai legyenek a gyárosok, bankigazgatók és földesurak henye naplopásainak és dőzsölésének, nem alkalmasak arra, hogy kellő átalakítás nélkül hajlékul szolgáljanak a lakásborzalmak minden iskoláját megjárt és a lakásínség minden szenvedésében megedzett proletárcsaládoknak. Hogy ezeket a szükséges átalakításokat elvégezhessük, ehhez nemcsak idő kell, hanem anyag, mégpedig rendkívül sok anyag, amellyel, sajnos, a proletárállam nem rendelkezik.

A legjobb, a legnemesebb és legbecsületesebb igyekezetünk mellett is legfeljebb csak azt érhetjük el, hogy lakáshoz juttassuk mindazokat a *szervezett munkásokat*, akik hajléktalanok, vagy pedig akiknek lakásnyomorúsága immáron elviselhetetlen. De ezt csak úgy érhetjük el, ha az új lakások szerzésének lehetőségéből kizárjuk mindazokat, akiket nagyzási hóbortjuk, vagy a ravasz spekuláció visz a kerületi lakásbizottságok elé. Százan és ezren vannak olyanok, akik néhány hónap alatt már harmad-, negyed- sőt ötödízben is változtatják lakásukat, nem mintha régebbi lakásaik megfelelők nem volnának, hanem jórészt azért, hogy folytonos lakáscserékkel újabb és újabb űzérkedésre nyerjenek alkalmat.

A lakáskeresés Budapesten már valósággal hivatássá vált és az emberek jórésze, akik napokon és heteken keresztül ácsorogtak a lakáshivatal előtt, mindezideig nem hiába pazarolták idejüket: mindenben megtalálták számításaikat. A proletárállam azonban nem tűrheti tovább ezt a lelketlen gonosz űzérkedést, nem tűrheti, hogy hivatásos szélhámosok szervezett munkások nyomorgó családjainak bőre árán sok-sokezres jövedelmekre tegyenek szert lakászsarolási manővereikkel, nem tűrheti, hogy amíg 8—10—15 tagú munkáscsaládok szótlan megadással és bizakodó várakozással egy nyomorúságos oduban töltik napjaikat,

addig legyenek emberek, akik hetenként és hónaponként váltogatják és fokozzák egyszobás lakásról két-, három-, négy-, sőt ötszobás lakásra is, minden tekintetben jogosulatlan és indokolatlan igényeiket.

A központi lakásbiztosság, amely egyetlen tőrdöféssel egyszer és mindenkorra megszüntette a régi lakáshivatalban már szokássá vált visszaéléseket és panamákat, meg akarja és meg fogja semmisíteni azokat a visszaéléseket is, amelyeket ezek az ismert zsarolók most sietve akarnak átplántálni a kerületi lakásbizottságok környékére. Ezek az aljas kísérletek azonban vissza fognak pattanni arról az erős, áttörhetetlen falankszról, amellyel a szervezett munkásság védelmezi, a proletárforradalom minden vívmányát, a proletárállam minden hatalmi szervét.

A szervezett munkásságnak meg kell mutatni az öklét azoknak a lelketlen gonosztevőknek, akiknek már réges-régen a börtönben vagy a bitófán van a helyük.

(Mit adott a forradalom? — A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadványa. 1919 máj.)

MIT ADOTT A FORRADALOM A GYERMEKEKNEK?

A gyermekek, a jövő szocialista társadalmának leendő munkásai számára hozta a legtöbbet a forradalom. Hiszen minden, ami történik, az ő érdekükben történt, de a népbiztosok egyes rendelkezései már ma is gondoskodnak arról, hogy a gyermekek zsenge életét minél kellemesebbé, minél emberhez méltóbbá tegyék.

A legelső, amit a gyermekeknek a forradalom adott, az a rendelkezés, amely szerint a magyarországi tanácsköztársaság törvénytelen gyermeket nem ismer. A forradalom óta mindazok a jogok és kötelezettségek, amelyek a törvényes házasságból született gyermekeket megilletik, mint pl. az apa nevének viselése, az anya tartásdíj-igénye, családi pótléka stb. csorbítatlanul kiterjednek azokra a gyermekekre is, akik házasságon kívül születtek. A törvénytelen gyermek atyjának atyai mivoltát a gyermek születési anyakönyvében igen egyszerű eljárás útján bejegyzik s attól kezdve a gyermek csak olyan születési bizonyítványt kap kézhez, melyből nem tűnik ki, hogy a gyermek a burzsoá-uralom idején a törvénytelenség jelzőjét viselte.

A gyermekeknek adta a forradalom a kevés levegőjű főváros ama zárt kertjeit és magánkertjeit, amelyeket eddig a burzsoá bürokrácia és a magántulajdon hét lakatja zárt el előlük. A főváros népbiztosa elrendelte, hogy a Nemzeti Palota kertje, az Orczy-kert, a belvárosi Károlyi-kert, a budai Karácsonyi-kert, továbbá a Zipernowszky-kert, a Franciskánus-rend és Kapucinus-rend vízivárosi kertje, a Jankovich-kert, a Rottenbiller-kert, a Víztorony körüli park és Dréher Gyula Martinovits-téri kertje nyitva álljon és azonkívül is, a játszótérnek alkalmas összes telkek azonnal kinyittassanak a proletárgyermekek számára.

A forradalom megnyitotta a proletárgyermekek számára a nyilvános fürdőket, sőt a burzsoázia magán-fürdőszobáit is. A nyilvános fürdők hetenként két félnapon át ingyen rendelkezésre állanak a proletárgyermekeknek, a magánlakásokban lévő fürdőszobák pedig hetenként egyszer, szombaton, egész napon át az iskolai vagy óvodai fürdőigazolvánnyal odautalt gyermekek ingyenes fürdőzésére szolgálnak. A fürdőszobák tulajdonosai tartoznak a fürdőzéshez szükséges fűtőanyagot, világítást, törülközőt és szappant ingyen rendelkezésre bocsátani.

Az iskolásgyermekek fogainak kezeléséről a munkaügyi és népjóléti népbiztosság rendelkezett az új idők szellemében. A rendelet értelmében minden gyakorló fogorvos tartozik saját rendelőhelyiségében és felszerelésével naponta két óra hosszat a hozzáutalt gyermekek fogait kezelni.

A munkaügyi és népjóléti népbiztosság a *budapesti proletárgyermekek vidéki nyaraltatása érdekében* felhívta a vidéki helyi munkástanácsokat annak közzétételére, hogy jelentkezzenek olyan családok, amelyek a nyár folyamán hajlandók négyheti teljes ellátásra elfogadni budapesti gyermekeket. A négyheti időre gyermekenként százötven korona térítés jár. A szükséges élelmiszerekről, a hatóságilag megállapított mindenkori rendes áron, a munkástanács fog gondoskodni. Szóval állami apparátussal válik valóra az, amiben eddig csak olyan kevés proletárgyermeknek volt része, jótékony segély útján — az egészséges, testet-lelket üdítő nyaralás.

Nagyjelentőségű az a rendelkezés, amelyet a tanoncgyermekek védelméről adott ki a közoktatásügyi népbiztosság. A rendelet egycsapásra megszünteti azt a barbár nyúzórendszert, amely évtizedeken keresztül a munkaadók igájába görnyesztette a ványadttestű ifjúmunkásokat. A rendelet a tanoncok munkaidejét heti 36 órában állapítja meg, melybe az elméleti oktatás idejét is beszámítja. Az elméleti oktatás csak hétköznapokon a nappali órákban történhetik. Megszűnik a tanoncok bántalmazása, mert forradalmi törvényszék elé kerül, aki tanoncát tettlegesen bántalmazza.

Azok a gyermekek, akiket többnyire a régi rend bűnös viszonyai rossz útra tereltek, szintén érzik a proletáruralommal beállott nagy különbséget a maguk javára. A züllött gyermekek rendőrsége nagy változáson ment át: humánus szellem, de céltudatos törekvés jellemzi azt a munkát, ami ott folyik.

A PROLETÁROK EGÉSZSÉGÉNEK ÜGYE

A proletár egészségével a burzsoá-állam csak nagyon kevéssé törődött. A betegpénztárak nem voltak elég vagyonosak, hogy elegendő orvost tartsanak, nem is fizethették elég jól orvosaikat, úgyhogy a szegény ember bizony csak gyenge orvosi kezelésben részesült. Ha megbetegedett, a mentők vitték a Rókusba, vagy a Dologkórházba, ahol sietve megoperálták, nem sokat akadékoskodva azzal, hogy fáj-e, vagy sem. A gazdag ember, ha megbetegedett, elegáns, fehér szanatóriumba került, külön szobába, külön tanár érzéstelenítette operáció előtt, külön tanár vágta fel a hasát, ápolónők sürögtek körülötte. Persze, mindez sok pénzébe került, de hiszen azt nem bánta a kapitalista, mert neki jövedelme volt akkor is, amikor nem dolgozott.

Ennek a „szép" világnak vége. A szanatóriumokat — éppúgy, mint valamennyi kórházat, gyógyító-, rendelő- és gondozó-intézeteket — köztulajdonba vette a proletárállam, kisajátította a közkórházak különszobáit is, a kórházak kezelésébe pedig emberséges szellemet vitt. Ezentúl nem kell a mentőknek 8—10 kórházban házalniok a szegény sínylődő proletárokkal, míg fölvételre találnak.

A köztulajdonba átvett gyógyintézetekben minden beteg *ingyen részesül ápolásban és gyógykezelésben*, a betegektől díjazást semmiféle címen sem szabad elfogadni. Állami tulajdonná lettek az eddig magánkézen volt gyógyfürdők és gyógyforrások is, nemkülönben a gyógyszertárak, melyeknek eddig szabadalmuk volt portékáiknak méregdrága áron való árusítására.

Az orvosok a tanácsköztársaság alkalmazottjai lesznek, úgyhogy a jövőben nem lesz magánorvos, ki külön honoráriumot vehet fel, hanem minden orvos állandó fizetést kap és díjtalanul fog rendelkezésre állani a hozzáutalt betegeknek. A doktor és a patika nem lesz tehát többé elérhetetlen fényűzés a dolgozó proletár számára.

Az egészségügyhöz tartozik a temetők rendezése is. Mikor a proletárdiktatúra ledönti az élők közt a rég elavult korlátokat, nem indokolt a halottak megkülönböztetése sem. Azok a temetők, amelyek eddig magánkezelésben voltak, köztulajdonba mennek át és nem lehet majd többé még haló poraikban is különbséget tenni proletár és kapitalista között.

A halálban mindenki egyenlő. Ezt az örök igazságot is csak a proletáruralom vaserélye és gondossága váltja valóra. A proletáruralom, amely nem ismer egyenlőtlenséget az életben, még kevésbbé tűri a halál egyenlőtlenségét. Az általános elv az, hogy minden proletárhalott, vagy az, aki proletárnak hozzátartozója, ingyen sírhelyben és temetésben részesül. Aki életviszonyai folytán a temetésért fizetni nem tud és kerületének munkás- és katonatanácsa igazolja, hogy proletár, számot tarthat arra, hogy halottját ingyen temettetheti el. Nemproletárok, akik tehát fizetni képesek, a temetésért és sírhelyért egységesen 1000 koronát fizetnek. Mindenki egyforma, díszes temetést kap, akár fizet, akár nem. A lakásukban elhaltak otthoni ravatalozása csak ideiglenes intézkedés, mert hat hónapon belül megvalósul a kötelező halottasházi ravatalozás. Erre a célra számos ravatalozó helyiséget állítanak fel a temetőben.

MIT ADOTT A FORRADALOM A MUNKAKÉPTELENEKNEK?

A burzsoá-állam szívtelenségét talán mi sem jellemzi jobban, mint az uccasarki koldús. Megrokkant hátú, reszketőkezű öreg munkás, aki egész életét mások szolgálatában töltötte, mire ereje elfogyott, a munkaadó kilökte az uccára, koldúsbotot nyomott a kezébe, létét az emberek irgalmától teszi függővé. Néhány lépésnyire tőle áll a féllábú, félkarú, idegsokkos, tüdőbeteg katona. Ép, erős, egészséges volt, minden izma, mint a vas, tüdeje, mint a gőzgép. Az imperialisták a maguk hitvány önző érdekükért háborúba vitték s ime mint szánalmas, csonka roncs tért vissza az imperializmus átkozott harcmezejéről.

A munka rokkantja s a háború nyomorékja nem lesz koldús többé. A tanácsköztársaság betegsegélyző és balesetbiztosítást tesz kötelezővé minden dolgozó ember számára. Betegség esetén 5—20 korona napibért kap a beteg, azok számára pedig, akik munkában szerzett sérülés folytán részben vagy egészben munkaképtelenekké lettek, az eddigi sovány járadékokat, melyek nem felelnek meg a mai megélhetési viszonyoknak, igen magasan felemelték. Külön rendelkezés fog intézkedni az öregkori ellátásról és külön rendelet gondoskodik azokról a szerencsétlenekről, akik az imperializmus háborújában lettek nyomorékká.

Az a hitvány rosszindulat és szűkkeblűség, amellyel a burzsoázia kormánylakájai intézték a rokkantak ügyeit, méltán kelthetett jogos elkeseredést azoknak a szerencsétlen rokkantaknak a táborában, akik vérüket, egészségüket, egész jövőjüket áldozták a tőkés kizsákmányolók imperialista érdekeiért. A rokkant proletárok nem lehetnek mostohagyermekei a proletárállamnak. Mindaz a sok szándékos rosszindulat és nemtörődömség, amely eddig a különböző hatóságok részéről a rokkantakkal szemben megnyilvánult, a proletárdiktatúra alatt megszűnt.

A népbiztosság az özvegyek és árvák nyugdíját is rendezni fogja. Egyelőre járulékaikat háromszorosra emeli fel. A rokkantsági illetmények csak a rokkant proletárokat és a proletárok özvegyeit és árváit illetik meg.

Elől, a nagyvárosi ház uccai frontjának első emeletén, 12 szobás lakásban terpeszkedik a hájas háziúr és hisztériás felesége. Két szalon, vörös háló, sárga budoár, XIV. Lajoskorabeli ebédlők, meisseni éjjeliedények: ez mind hozzátartozott az ő kényelmükhöz. A ház harmadik, negyedik és ötödik emeletén, szűk odúkban, világosság nélkül, lichthofra nyíló szobákban, tizedmagukkal egy szobában, sőt harmadmagukkal egy ágyban aludtak a proletárok. Keserves munkával kellett megszerezniök a garasokat a nyomorúságos odú bérére, tehetetlen rabszolgái voltak a háziúrnak, aki könyörtelenül hajléktalanná tette őket, ha nem volt pénzük a házbért kifizetni. Könnyű volt neki: az ő 12 szobás tágas lakásának bérét az ágyrajárók és albérlők izzadták össze, neki egy garasába sem került a fényes szállás.

Hát ennek is vége! Minden lakóház a hozzátartozó beltelekkel, valamint a ház tartozékaival együtt a magyarországi tanácsköztársaság tulajdona, kivéve azokat a munkásházakat, melyeket a munkások vagy tisztviselők maguk építettek és amelyekben maguk laknak. A házbért ezentúl nem a háziúrnak, hanem az államnak fizetjük — mégpedig nem negyedévi, hanem havi részletekben — és a forradalmi kormányzótanács a proletárok házbérét is leszállította egyötödével.

Budapesten központi lakásbiztosság alakult, mely elrekvirálta a gazdagok fölösleges szobáit, a főváros területén lévő 29 magántalálkahelyet, hét nyilvános és huszonöt titkos találkahelyet, hogy azokba proletárokat helyezzen. Azok a proletárcsaládok, vagy egyes proletárok és dolgozók, kiknek egyáltalában nincsen lakásuk, azok, akik közbiztonsági szempontból veszedelmes, bedűléssel fenyegető, vagy akik egészségre ártalmas lakásokban, pincékben vagy padlásokban laknak, azok a családok, kiknek konyhájuk és mellékhelyiségeik egyáltalában nincsenek, akik mint felnőttek egyszobás-konyhás lakásban háromnál többen laknak, igényt tarthatnak emberséges lakásra.

Ezen a réven rövid néhány hét alatt közel *tizenötezer* proletárcsalád jutott megfelelő lakáshoz. A lakásínséggel kapcsolatban megoldódott a bútorínség is. A kormány lefoglalta a kereskedőknél, gyárakban, műhelyekben és raktárakban található összes kész és készülő bútorokat, amelyeket igen méltányos részletfizetési feltételek mellett utalnak ki a bútorokkal el nem látott proletároknak. A népbiztosok ezzel a paranccsal is megmutatták, hogy nem hívei a hosszú, a hivatalnoki pepecselésnek, hanem biztos elhatározó lépéssel rövid úton elégítik ki a legégetőbb szükségleteket. A jelenlegi készletből, mint a beszolgáltatott leltárakból megállapították, mintegy tízezer proletárcsalád juthat a legrövidebb idő alatt bútorhoz. A még rejtett készletek kinyomozását a kerületi munkástanácsok fogják elvégezni. Minden jogosult igényt három nap alatt elintéznek.

Elvette s a dolgozóknak juttatta a forradalom a szállókat is. Ezzel egycsapásra végeszakadt az utasok kizsarolásának és annak az igazságtalanságnak, hogy olyan emberek, akiknek tágas lakásuk van, csupa kényelemszeretetből egész lakosztályokat foglaljanak le a szállodákban, míg messze vidékről érkező emberek kapuk alatt kénytelenek meghúzódni éjszakára.

Mindezeken felül a főváros építési direktóriuma is vaseréllyel látott hozzá a lakásínség megoldásához. A már megkezdett és a háború folyamán abbahagyott építkezéseket sürgősen tető alá hozták. Az egész Mária Valéria-barakktelepet lakásokká alakították át, amely munka két hét alatt ötszáz lakást adott Budapestnek. Átvette a direktórium a főváros régebbi lakásépítő programját és hozzákezdett három lakóháztelep megépítéséhez. Egy

épület a Pongrácz-uccában 650 lakással, egy a Juranics-uccában 400 lakással, egy a Madarász-uccában 500 lakással. Négy diákszálló is épül 20 millió korona költséggel. Minthogy az ajtók, ablakok, zárak és kilincsek is készen vannak már, remélhető, hogy az őszre, de legkésőbb tavaszra Budapest lakásproblémája teljes megoldást nyer.

MIT ADOTT A FORRADALOM BUDAPESTNEK?

A régi, korhadt és panamaillatú fővárosi gazdálkodásnak véget vetett a márciusi forradalom. A törvényhatósági bizottság helyett a munkástanács, a polgármesterek helyett népbiztosok vették át a főváros összes ügyeinek vezetését.

A főváros népbiztosai megszüntették a margitszigeti belépődíjat és a gyönyörű szigetet minden anyagi korlátozás nélkül a főváros proletariátusának rendelkezésére bocsátották.

A főváros környékén lévő nyaralóhelyeken ezen a nyáron új közönség fog megtelepedni. Többé nem a fővárosi élet heréi és élősdijei, nem potrohos bankárok, hatli profiton meghízott nagykereskedők s szélhámos fiskálisok fognak a gazdagságuk díszével fennen kérkedő feleségükkel vagy cicomás barátnőikkel tanyázni a nyaralókban és üdülni a kertek palántái között s a mezők zöld gyepén, hanem az igazi dolgozók, akik verítékes munkában robotolták át a telet s most valóban megérdemlik, hogy egészségüket a vidék friss levegőjén megerősítsék. A budapesti Központi Munkástanács intézőbizottsága ugyanis elhatározta, hogy a környékbeli nyaralóhelyek házait három-négy hétre kizárólag a proletárcsaládoknak, elsősorban az arra egészségi okokból leginkább rászorulóknak bocsátja rendelkezésére. A munkásproletár, az elcsigázott proletáranya s a sápadt proletárgyerek kiszabadul a külvárosi bérkaszárnyák fojtott levegőjéből. Mátyásföld, Svábhegy, Budakeszi, Gödöllő és a többi nyaralóhelyek kristályos levegője fáradt proletárok arcára fogja ráfesteni az élet friss pirosságát.

MIT ADOTT A FORRADALOM A NŐKNEK?

A forradalom *emberi méltóságra* emelte a nőt. A kapitalista burzsoá világban a nő rabszolga volt, alárendelt pária. Hiába hangoztatták a nők egyenjogúságát, a burzsoá-állam kizsákmányolta a nő munkaerejét, vagy pedig bábot nevelt belőle, akinek nem volt egyéb dolga, mint szolgálni a férfiakat óránként, vagy az egész életre, a szerint, hogy a vásárt milyen formák közt kötötték.

A forradalom erkölcsi martalócai most azzal rémítgetik a tisztességes nőket, hogy a kommunizmus nőközösséget rendel el. Minden közös, mondják ezek a *tőkefilkók*, tehát közös a nő is. Ezek a fecsegők azonban elfelejtik, hogy a közösség csak a termelőeszközökre vonatkozik, de nem vonatkozik személyekre, emberekre, proletár társnőinkre.

A burzsoá-államban a nők rabok voltak. A kommunizmus programja a nő számára az, hogy a nő ne legyen egy férfi rabja, sem a férjéé, sem másé, hanem legyen azé, akit szeret, akié lenni akar. Éljen függetlenül, éljen egyedül, ha akar; kössön házasságot a kiválasztottjával, ha neki úgy tetszik. A kommunista társadalomban gazdasági kényszer nem hajtja a nőt a férfihoz. A nő a férfival teljesen egyenrangú és azáltal, hogy nem szorul rá az eltartó férfira, éppen olyan szabad, mint a férfi.

A kommunista állam megszünteti a nők lealázó helyzetét. Gyermeket szülni nem bűn, nem szégyen, hanem dicsőség és olyan szolgálat, melyet az állam teljes mértékben véd és jutalmaz.

PROLETÁROK

A tisztaság eddig a gazdagok kiváltsága volt!!!
A burzsoa későnkelő asszonya hófehér selymes ágyából illatos fürdőbe léphetett és órák hosszat ápoltatta elpuhult testét. A proletárasszony kénytelen volt kora hajnalban elhagyni piszkos vaczkát és gondozatlan gyermekeit, hogy a falat kenyérért késő estig robotoljon. Sem pénze sem ideje nem volt a tisztálkodásra.

PROLETÁROK!

A Tanácsköztársaság nemcsak szellemi tisztaságot, lelki felszabadulást jelent, hanem módot ad arra, hogy szépek és egészségesek legyetek!
A tisztaság fegyver a járványok ellen.
Vigyázzatok saját és gyermekeitek tisztaságára.
Tartsátok rendben és szellőztessétek a lakást.
A tiszta ruha megóvja a testet sok betegségtől.
Tiszta a fürdő, fürödjetek!

Munka és a tisztaság szépsége a proletár gazdagsága!!!

Turkay

1919. március 24.

Rendelet.

Az óvodákba és iskolákba járó proletárgyermekek ingyenes fürdése érdekében elrendeljük a következőket:

1. Az összes fürdők tisztálkodásra szolgáló valamennyi helyiségeiket, minden berendezésével együtt, hetenkint két félnapon és pedig: pénteken reggel 7 órától délután 1/2 2 óráig és szombaton déli 12 órától estig az óvónők vagy tanítók és tanítónők vezetése mellett csoportosan megjelenő gyermekeknek ingyenes fürdetésére tartoznak átengedni.

2. Hasonlóképen igénybe vesszük a magánlakásokban lévő fürdőszobákat is hetenkint egyszer, szombaton egész napon át az iskolai vagy kisdedóvói igazolvánnyal odautalt gyermekek ingyenes fürdetésére. A **fürdőszobák** birtokosai tartoznak a fürdéshez szükséges fűtőanyagot, világítást, törülközőt és szappant ingyen rendelkezésére adni.

3. A fürdéshez igazolványt nem kaphatnak azok a gyermekek, akik fertőző betegségben szenvednek.

Ennek a rendeletnek a végrehajtására megfelelő részletes utasításokat adunk ki.

A főváros népbiztossága:

Preusz Mór
Vince Sándor
Dienes László

A munkások állama — a dolgozók gyermekeiért

Uzsonnát kapnak a kicsinyek

A kis páznamaszók

Nagyurak luxuskertjeiből proletárgyerekek játszóterei

Oktatás a szabadban

A gyermekek rajzolgatnak

Tánctóra

Ujjen a proletárdiktatúra!

Labdajáték

Az apróságok játéka

Egészség, játék, vidámság, művelődés — ezt hozta a proletárdiktatúra a gyermekeknek

Alkohol és Prostitucio

az emberiség gyilkosai.

KN.P.CS.

KULTURA
HIRDETŐIRODA

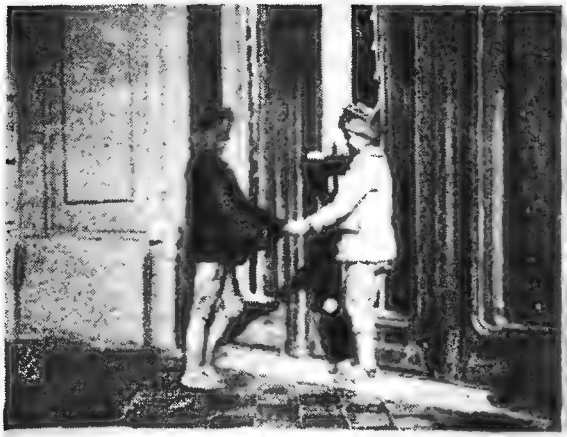

Rajtás, lépjünk be a Park-Klubba!

De jó hely ez a Park-Klub!

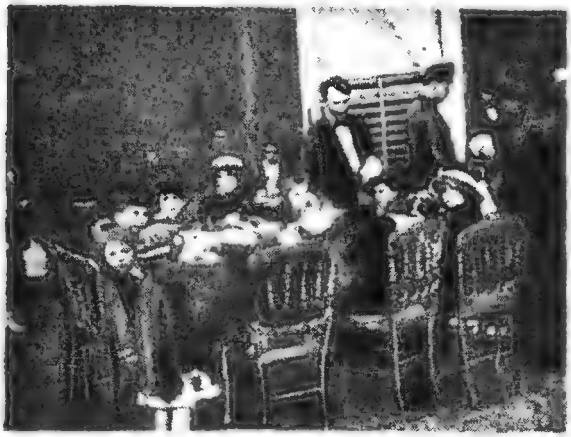

Uzsonna a kis proletároknak

Testvéri osztozkodás

Künn a bárány, benn a farkas.

Birkózó [illegible]

Nemzetközi kalandorok, magyar burzsoák és arisztokraták kártyabarlangjából — proletárgyermekek klubja

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG

RENDELET.

1. A tanoncok munkaideje e rendelet megjelenésétől kezdve heti 36 óra, melybe az elméleti oktatás ideje is beszámíttatik. Az elméleti oktatás csak hétköznapokon, a nappali órákban történhetik.

2. Senki tanoncát el nem bocsáthatja. Ha elbocsátotta, minden eddigi illetményét (ellátás, lakás, fizetés) fizetni tartozik.

3. Aki tanoncát tettlegesen bántalmazza, forradalmi törvényszék elé állítandó.

Budapest, 1919. évi március hó 31.

Lukács
közoktatásügyi helyettes népbiztos.

I. évfolyam, 8. szám. Világ proletárjai egyesüljetek! Budapest, 1919. junius 29.

PROLETÁRJOG

Megjelenik minden szombaton.

AZ IGAZSÁGÜGYI NÉPBIZTOSSÁG PROPAGANDA-OSZTÁLYA.

Az előfizetés ára: Egész évre 50 K, félévre 30 K, negyedévre 15 K. Egyes szám ára 1 K 50 f.

TARTALOM: *Kormán Elemér*: Az igazságügyi gyermekvédelem programmja. — *Beck Salamon*: A házassági rendjét és a külföldiek. — *Balázs Emil*: Szemelvények a jövőbeli budapesti bűnvádi-törvényszék rendszerére. — *Sebő István*: Cégjog a proletárdiktatúrában. — *Lukács Imre*: Az elmebetegügy időszerű rendezése.

Az igazságügyi gyermekvédelem programmja.

Az igazságügy újjáalakuló rendszerében két okból kell megállapítani az igazságügyi gyermekvédelem fogalmát és kereteit. Elsőnek azért, mert még egyesek előtt mindig kétséges, hogy van-e egyáltalán helye gyermekvédelemnek és gyermekvédelmi [illegible] az igazságügyi munkában; másnak az igazságügy [illegible] munkáinak kiterjedő vizsgálatok szerint az ágazatok [illegible] a régi bűntetőjogszabályi (népjóléti, közoktatási) ágak

Mindehhez hozzátartozik, hogy az igazi kézben szabott nevelés teljes megvalósulása esetén a gyermekvédelem téléen tárgya megszűnik és nem csak gyermekvédelem, csupán gyermekneveléz, mindenkire egyformán és állandóan kiterjedő. Bizonyos szomban, hogy ez ma még csak távoli cél, amelyet sok munkával és más évi évi építéssel a távol jövőben fogunk teljesen megvalósítani. Az osztályszétválasztás minden vestre csak utóhatai a távoli hivatás jövőt.

Mi már most a szerepe e gyermekvédelmi feladatban az igazságügynek? Az egészségügy kitagadott gyermekei a szegény betegek, vakok, siketnémák, és azok, akik szintéznek testi gyengeségben szenvednek; az oktatásügy az értelmi nevelés e gyermekcsoportja az oktatható gyengeelmejűek, gyengelátóságúak vakok, siketek és nemák. Az előbbiekről az egészségügy, az utóbbiakról az oktatásügy, gyermekvédelem gondoskodik. Ép így vagy vannak a bűnöző társadalmi élőlények is a maga elhagyottjai, akik a vezetés hiánya folytán társadalomellenes jelenségekké bolyongnak az élet útján. Azt a vakmat a laza, a siketnek

Tanonc- és gyermekvédelem

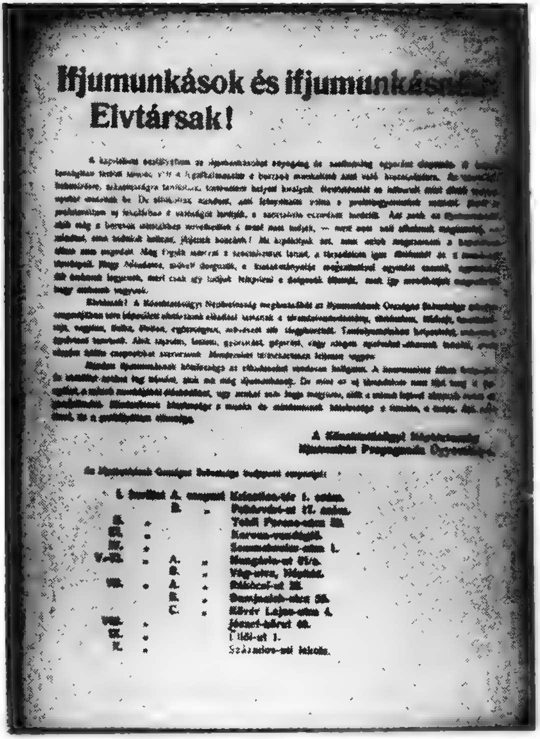

Ifjumunkások és ifjumunkás[illegible]

Elvtársak!

[illegible]

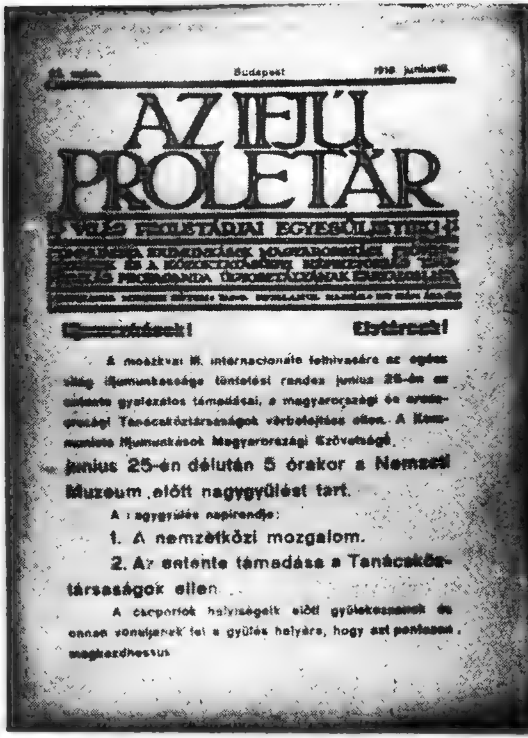

[illegible] Budapest [illegible]

AZ IFJÚ PROLETÁR

[illegible]

[illegible]ok! Elvtársak!

A moszkvai III. internacionale felhivására az egész [illegible] ifjumunkássága tüntetést rendez junius 25-én az [illegible] gyalázatos támadásai, a magyarországi és orosz[illegible] Tanácsköztársaságok vérbefojtása ellen. A Kommunista Ifjumunkások Magyarországi Szövetsége

junius 25-én délután 5 órakor a Nemzeti Muzeum előtt nagygyülést tart.

A nagygyülés napirendje:

1. A nemzetközi mozgalom.

2. Az entente támadása a Tanácsköztársaságok ellen.

A csoportok helyiségeik előtt gyülekeznek és onnan vonulnak fel a gyülés helyére, hogy azt pontosan megkezdhessük.

Az ifjú proletárok felsorakoznak Lenin, — a III. Internacionále — zászlaja alá

Világ proletárjai egyesüljetek!

Az Ifjumunkások Országos Szövetsége a multban és a jelenben.

Az Ifjumunkások Országos Szövetsége a multban a tanoncok testi és szellemi felszabadulásáért küzdött. A kapitalista gazdasági és társadalmi rend ezt a küzdelmet nehézzé és naggyá tette. Nem volt ez a küzdelem más, mint bérharc, a kizsákmányoltak harca a kizsákmányolók ellen. Ebben a harcban született meg a forradalmi ifjumunkásság. A keservesen kicsikart gazdasági eredményeknél nagyobb, többetérőbb volt az igazi eredmény: az ifjumunkások forradalmosítása. Mint a kommunista társadalom öntudatos munkásait köszönthetjük ezeknek a harcoknak.

Azóta megváltozott a helyzet, március 21. óta proletárdiktatura van és az ifjumunkás harcosokból tanulók lettek. Mi a célja ezután az Ifjumunkások Országos Szövetségének? Hiszen a kommunista társadalomnak az ifjumunkások édes gyermekei, gondoskodni fog róluk, visszaadja nekik a boldog, a gondtalan, az igazi gyerekkort, amelyet a szegény kis tanoncok sohasem élveztek! Gondjuk nem lesz semmire, mindent el fognak helyettük végezni!

De az Ifjumunkások Országos Szövetségének mégis fontos feladatai vannak. Ne legyünk önzők, rövidlátók. A világ nagy és kizsákmányolt proletártestvéreink száma óriási. Amíg a világforradalom nem tört ki, nem zajlott le és nem hozta meg mindenki számára a fegyverek nélkül is biztosított békét, amíg a jólétnek és szabadságnak boldogsága nem mindenkié, nem szabad nyugodnunk egy percig sem, addig politizálunk, addig résen kell lennünk, addig egyetlen mozgalmat sem szabad leszerelnünk! Az Ifjumunkások Országos Szövetsége a legradikálisabb mozgalom zászlóvivője lesz mindig, a mindenkori társadalmi fejlődés harcosa. Az Ifjumunkások Országos Szövetsége programmjának legfontosabb pontja; a vidéki és külföldi propaganda. Most már nemcsak a tanoncok fölszabadulásáért, hanem az egész proletárság felszabadulásáért, a világforradalomért küzd.

De itt a Tanácsköztársaságban is van dolga az Ifjumunkások Országos Szövetségének. A proletárdiktaturáért harcolni kell, hadiállapot van, sokat kell nélkülözni, áldozni a forradalmi munkásságnak. Az ifjumunkásokat anyagilag és erkölcsileg támogatni kell. És itt óriási feladatot végez az Ifjumunkások Országos Szövetsége. A kezdet nehézségein átsegíti az ifjumunkásokat, ellátja a munkanélkülieket, gondoskodik a vörös katonákról, mindenütt résen van, közbenjár a Munkástanácsoknál, a Népbiztosságoknál, hogy mindent megszerezzen tagjainak, amit csak lehet. Meghallgat mindenkit, tanácsot, segítséget ad a tájékozatlanoknak, a menekülteket elhelyezi. A kétkedőkben erősíti a forradalmi elszántságot, a lelkesedést, saját tagjai közt folyton agitál szóval, de még inkább tettel. Az Ifjumunkások Országos Szövetsége itt nem harcos szervezet, hanem ellenőrző és gondoskodó.

Az Ifjumunkások Országos Szövetsége a legnagyobbszabasu ifjusági egyesület, mely valaha is volt. A kapitalista gazdasági feltételek közt valódi társadalmi élet nem volt. Az embereket a földhöztagadt családi és osztályérdekek kötötték össze, az általános internacionális emberi szolidaritásnak nagyszerű érzése ismeretlen volt. Az emberek nem tudtak szabadon és önként együtt élni, együtt dolgozni, együtt élvezni a civilizáció és a kultura vívmányait. A kommunista társadalom uj embereket fog nevelni, akik keresni fogják egymást. Minden ember testvére lesz a másiknak, nem a vérrokonság, nem az osztályérdek fogja összekapcsolni, sőt összeláncolni az embereket, mint a kapitalista társadalomban történt sokszor az egyéni érdek rovására.

Szabad emberi közösségek lesznek. Az Ifjumunkások Országos Szövetsége erre neveli tagjait, az egész társadalom, az egész világ lesz a hazája a felszabadult embernek, most már igazi, nem hazudott hazája. Az Ifjumunkások Országos Szövetsége az első ifjusági egyesület, mely ezt a célt tüzi ki és amely ezt a célt megtudja valósítani. Az ifjumunkások Országos Szövetsége magába fog majd olvasztani minden más ifjusági egyesületet. Az Ifjumunkások Országos Szövetsége tagjai játszó, tanuló és dolgozó társak. Az uj társadalmat, az uj kulturát itt fogják megismerni és itt fogják megteremteni az Ifjumunkások. De ehhez határtalan lelkesedés, minden akadályt legyőző kitartás, a szervezettséghez szükséges óriási önfegyelem kell. Rend és fegyelem. De meg kell tanni! Az uj embertségről, egy uj világról van szó!

Minden ifjumunkás jöjjön be az Ifjumunkások Országos Szövetségébe, tanuljon ott és példával tanítson! Minden ifjumunkás agitáljon az Ifjumunkások Országos Szövetségéért!

„Most már nemcsak a tanoncok felszabadulásáért, hanem az egész proletárság felszabadulásáért, a világforradalomért küzdünk"

Világ proletárjai egyesüljetek!

Proletárasszonyok!

Ti, akik jártátok és éreztétek az életnek minden tövisét, minden nyomoruságát és szenvedését, nézzetek széjjel! Köröttetek rombadőlt a régi világ! Rombadőlt az a világ, az a társadalmi rend, amelyben születtetek, szenvedtetek, nyomorogtatok és éheztetek!

Nézzetek széjjel! Ugyanakkor, amikor a pusztulásra érett kapitalista társadalom romjaiból, helyét már fölváltja a **proletárok társadalmi rendje.**

Magyarország Tanácsköztársaság.

Magyarországon proletárdiktatúra van. Tudjátok-e mit jelent ez!

Ez azt jelenti, hogy itt ebben az országban ma, a munkások és földmivesszegények az uralkodók.

Még csak rövid néhány napja ennek, hogy magunkhoz ragadva teljesen a politikai hatalmat, kikiáltottuk Magyarországon a proletárdiktatúrát és máris az új törvényeknek egész sorozata mutatja az utat, amelyen nekünk, proletároknak, haladnunk kell!

A forradalmi kormányszónokok mindent elkövet abban az irányban, hogy a kapitalista termelésnek sírját megássa és eltemesse úgy, hogy többé életre ne kelhessen.

Megszüntette a magántulajdont, kimondva azt, hogy **a gyár, a bánya, a közlekedési eszközök, a házak és telkek csak úgy, mint a földek az állam tulajdonába mennek át.** Egy nagyszerű radikális intézkedéssel rátette kezét a bankokba elhelyezett nagy vagyonokra is.

Kimondotta, hogy **csak annak van joga az élet örömeihez, aki dolgozik és munkájával hozzájárul a társadalom fenntartásához.**

Egyenlővé tette a gyermeket, az anyát. Nincs többé törvénytelen gyermek és törvénytelen anya.

Minden kulturát, minden szépet és művészit **szabadjá tett a munkások számára!**

Felállította a Vörös Hadsereget. **A forradalom hadseregét.** Nekünk, anyáknak, nem lehet kedves **semmiféle háború,** de ha most adunk katonát az államnak, tudjuk, hogy a mi államunk, a **proletárok országáért** és proletárok jóléttéért **dobbantunk** vérünket.

Proletárasszonyok! Tudjuk jól, hogy máról holnapra **nem lehet megváltoztatni** a világot.

A semmiből nem lehet teremteni. Ott, ahol nincs, senki sem vehet. Tudjuk, hogy addig is, amíg eljön az az idő, amikor azt mondhatjuk, most már gond nélkül boldogan élhetünk, **még sokat kell nélkülöznünk, sokat kell szenvednünk!**

De most már tudjuk azt is, hogy az a nélkülözés meghozza a győzelmünket a mi és gyermekeink számára.

Mi ebben az országban el vagyunk zárva a külföldi országoktól. **El kell jönni rövidesen annak az időnek, amikor a szomszéd és a távolabbi országokban is öntudatra ébrednek a proletárok és úgy, ahogy mi, úgy ők is lerázzák hátukról a kapitalizmus jármát.**

Reményteljesen várjuk azt a pillanatot, amikor Ausztria, Csehország, Németország, Románia, Szerbia, Olaszország, Franciaország csakúgy, mint Anglia népei is fölismerik igazi ellenségeiket.

A világ valamennyi proletárjának lelke forrongásban van. A forradalom nem ismer országhatárokat! Nem fog megállani egyetlen ország határain sem. **Útni fog még a leszámolás órája.**

És ti, proletárasszonyok! Akár városban laktok, akár falun. Az érdekeitek most teljesen egy!

Vigyázzatok! Vigyázzatok arra, hogy abból, amit eddig is hozott nektek a második forradalom, közönyösségtekkel, nemtörődömséggel el ne engedjetek venni egy jottányit sem. Az ellenforradalmi erők nem hallták meg, csak lapulnak.

Ha van féltení valója valamely társadalmi rétegnek, úgy nektek, proletároknak, a legtöbb féltení valótok van!

Nem mindegy rátok nézve, hogy ebben a nagy küzdelemben kik lesznek a győztesek.

A társadalom legelnyomottabb osztálya a nő. A proletárállam a szocializmus megteremtése bennünket fölszabadít eddigi rabszolgaságunkból. **A szocializmusig még hosszú az út.** De nem oly hosszú, hogy nem volna érdemes érte meghozni minden áldozatot!

Tanuljunk, dolgozzunk annak az eszmének érdekében, hogy elérhessük a proletárdiktatúra idejéből a szocializmus nagyszerű világába és mienk lesz a jövő!

„Proletárasszonyok! Tanuljunk, dolgozzunk, —
hogy elérhessünk a proletárdiktatúra idejéből a szocializmus nagyszerű világába"

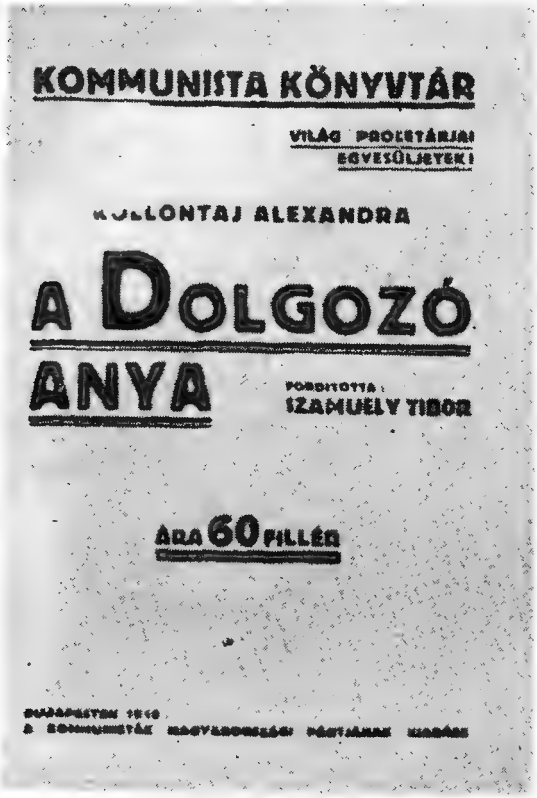

KOMMUNISTA KÖNYVTÁR

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

KOLLONTAJ ALEXANDRA

A DOLGOZÓ ANYA

FORDÍTOTTA: SZAMUELY TIBOR

ÁRA 60 FILLÉR

BUDAPESTEN 1910
A KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJÁNAK KIADÁSA

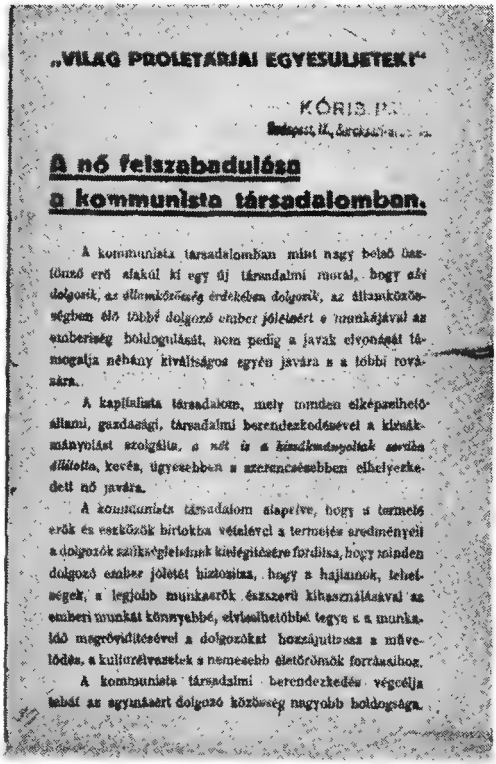

„VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!"

KÓRIS P...
Budapest, IX., Bárcsa...

A nő felszabadulása a kommunista társadalomban.

A kommunista társadalomban mint nagy belső ösztönző erő alakúl ki egy új társadalmi morál, hogy *aki dolgozik, az államközösség érdekében dolgozik*, az államközösségben élő többi dolgozó ember jóléteért a munkájával az emberiség boldogulását, nem pedig a javak elvonását támogatja néhány kiválóságos egyén javára s a többi rovására.

A kapitalista társadalom, mely minden elképzelhető állami, gazdasági, társadalmi berendezkedésével a kizsákmányolást szolgálta, *a nőt is a kizsákmányoltak sorába állította*, kevés, ügyesebben a szerencsésebben elhelyezkedett nő javára.

A kommunista társadalom alapelve, hogy a termelő erők és eszközök birtokba vételével a termelés eredményeit a dolgozók szükségleteinek kielégítésére fordítsa, hogy minden dolgozó ember jóléteit biztosítsa, hogy a hajlamok, tehetségek, a legjobb munkaerők észszerű kihasználásával az emberi munkát könnyebbé, elviselhetőbbé tegye s a munkaidő megrövidítésével a dolgozókat hozzájuttassa a művelődés, a kulturélvezetek s nemesebb életörömök forrásaihoz.

A kommunista társadalmi berendezkedés végcélja tehát az egymásért dolgozó közösség nagyobb boldogsága.

A Tanácsköztársaság a dolgozó nők felszabadításáért

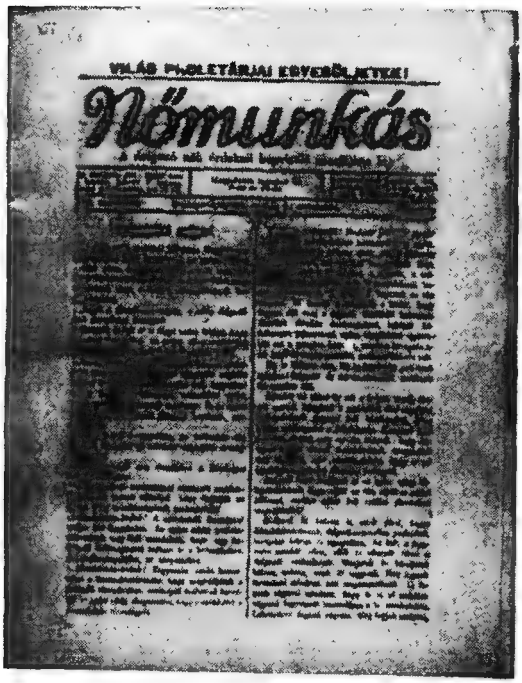

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

Nőmunkás

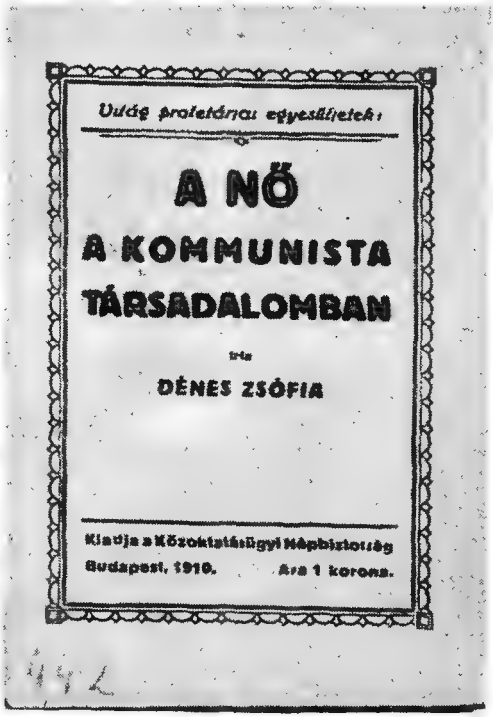

Világ proletárjai egyesüljetek!

A NŐ A KOMMUNISTA TÁRSADALOMBAN

írta

DÉNES ZSÓFIA

Kiadja a Közoktatásügyi Népbiztosság
Budapest, 1910. Ára 1 korona.

Budapest Hajléktalan Proletárjai!

Budapest proletariatának százan és ezrei vannak még mindig hajlék nélkül. A burzsoá uralom minden gazságával és alávalóságával éveken, évtizedeken át minden úton-módon meggátolni igyekezett, hogy a fáradtságos kizsákmányolásban emberséges, megfelelő hajlékba kerüljenek.

A világháború borzalmai nem értek véget a harcteren, a rettenetes szenvedések és nyomorúságok hullámai most Budapest kulvarosaiban fenyegetik elmerülésével, megsemmisülésével a dolgozók sokszáz ezrét.

A Lakáshivatal, amely a burzsoá rendszer szülötte volt, legkevésbbé sem elégíthette ki a dolgozók érdekeit, de nem felelhetett meg ez a Lakáshivatal a munkásság érdekeinek abban a formában sem, ahogyan eddig folytatta szerencsétlen működését. Mindenre jó volt az a Lakáshivatal, csak arra nem, hogy lakáshoz juttassa azokat a proletárokat, akik még mindig nyolcad-, tized-, sőt tizenötödmagukkal is szenvedik végig a kulvarosi nyomorúságok gyilkos borzalmait.

A rendeleteknek és paragrafusoknak százai és ezrei eddig csak arra voltak jók, hogy mellőzhessék és kisemmizhessék a dolgozók tömegeit, akiknek eddig minden téren csak mellőzésben és kisemmizésben volt részük. Kavasz fiskálisok és ügyes szélhámosok akár hetenként is váltogathatták lakásaikat, mint más ember az ingét, ha ez éppen úgy tetszett nekik, de nem juthattak lakásokhoz azok, akiknek panasz-szavak pusztába vesző szó volt mindig a burzsoá elnyomatás alatt.

A forradalmi proletariátusban, melyben megvolt a készség és az erő ahhoz, hogy szakítson a burzsoáziával, hogy megsemmisítse a tőkét, megszüntesse a kizsákmányolást, hogy felszabadítsa a dolgozók millióit, megvan az erő ahhoz is, hogy végezzen a lakáshivatali visszaélésekkel, bármely részről is tortenjenek azok. Elvtársak! A lakásnyomoruság és a lakásrekvirálásokkal és foglalásokkal elkövetett visszaélések olyan hihetetlen merveket öltöttek az utóbbi időben, hogy ez ellen a forradalmi proletariátus hatalmának teljes súlyával kell fellépni. **Olyan időket élünk, amikor nem szavakra, hanem tettekre van szükség, néhány szóval körvonalazhatjuk tehát egész programmunkat:**

Azt akarjuk, hogy hajlékhoz jusson minden hajléktalan proletár, de ne jusson kényelmes urilakáshoz minden dolgozóban csirkefogó.

Azt akarjuk, hogy megsemmisítsük a burzsoáziának a palotáktól és hányas urilakásoktól való jogát, de akarjuk azt is, hogy fiszbontosságtól, erőszaktól ezek ne lopódzhassanak be szerezni sehol azt a csöndes szemu boltosiegos lakást, amelyre az arra érdemesek már oly régóta várnak.

Aki bennünket ezen munkánkban akadályoz, aki rendeleteink ellen vét, azt a proletáriátus ellenségének tekintjük és azzal, mint a proletár-forradalom ellenségével fogunk leszámolni.

Elvtársak! Ne ejtsétek fel a lelkiismeretlen izgatókat, a zavarosban halászeknak, szélhámosokat, akik a ti bőrötök árán is csak a saját érdekeikkel törődnek és akik meg mindig arra törekszenek, hogy megakadályozzák a mi legszentebb feladatunkat:

Hajlékhoz juttatni benneteket Budapest hajléktalan proletárjai!

Nehéz munka áll előttünk! Türelmet kérünk az elvtársaktól, míg a szemétdombot eltakarítjuk és az előkészítő munkálatokat megtesszük.

Elsősorban a szervezett ipari munkásság és a kerületi munkás- és katonatanácsok támogatását kérjük, amelyek nagyon jól tudják, hogy csakis szervezetten s rendben lehet azt a munkát előkészíteni és végrehajtani.

Harcunkat minden ellenségünk ellen veletek együtt akarjuk megvívni, kérjük támogatástokat!

Elvtársi üdvözlettel

Szamuely Tibor s. k.

népbiztos.

Budapesti Rotáció

„Azt akarjuk, hogy hajlékhoz jusson minden hajléktalan proletár"

Butaság és betegség,

ez a két átok volt a megbukott régi rend szövetségese. A népnyuzó nagyuraknak az volt az érdeke, hogy sötétségben tartsák a népet. Csak a **tudatlan** nép adja oda a zsirját másoknak, huzza az igát azért, hogy mások dologtalanul henyéljenek. Ezért nem akarták felvilágositani a népet, — ezért **volt minden faluban korcsma kettő-három, de iskola egy sem.**

De az ember is csak addig ment emberszámba, amig a munkáját kizsarolhatták. Ha megbetegedett, ha bármi nyavalyája támadt, mehetett pusztulni az árokszélre, senki nem gondolt a gyógyitásával, azzal, hogy munkaerejét visszanyerje. **Csak tüdővészben százezer szegény ember pusztult el Magyarországon minden évben, segedelem nélkül.**

Másképpen lesz ezután!

Az uj rend művelt, tanult és egészséges nemzedéket akar. A tudást mindnyájunk közös kincsévé teszi. A legegyszerübb munkásember is tudhatja majd mindazt, mi minden szép és jó dolog van a világon. **A tanult embert nem zsarolhatják ki mások!**

És az uj rend a dolgozó ember szeretetével jön és megbecsüli öt betegségében és öregségében is. **Korcsma nem lesz, de lesz minden faluban iskola és kórház.**

Anyák, nézzetek boldog örömmel pirosarcu gyermekeitekre! Rájuk szebb jövő vár, mert föléjük már az uj rend terjeszti ki védő szárnyait. Ez gondoskodik róla, hogy övék legyen az élet legfőbb kincse: **a tanult elme és az egészséges test!**

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

MIT ADOTT A FORRADALOM?

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA
BUDAPEST, 1919 ÁRA 50 FILLÉR

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

A LAKÓHÁZAK SZOCIALIZÁLÁSA

A FORRADALMI KORMÁNYZÓTANÁCSNAK A LAKÓHÁZAK KÖZTULAJDONBA VÉTELÉRŐL SZÓLÓ X. SZÁMÚ RENDELETÉNEK MAGYARÁZATA.

Ára 40 filler.

BUDAPEST, 1919
A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA.

A Tanácsköztársaság szociálpolitikai vonatkozású kiadványaiból

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

A NŐ FELSZABADULÁSA A KOMMUNISTA TÁRSADALOMBAN

BUDAPEST, 1919.
A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA.

ÁRA 10 FILL.

Proletárdiktatúra kiadványai. 110.

Proletárd cijelog svijeta ujedinite se!

ŠTO JE DALA REVOLUCIJA?

Stoji 50 filira.

NAKLADA PUČKOG POVJERENSTVA ZA NASTAVU.
ZAGREB 1919

NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLITÁS

Budapest, VIII., Köztemető-út 13/b.

A burzsoa világrend a mozgó katonaság és tőmegek hadfelszerelésére épitette fel. A proletár világrend felépítése a munkát, a művelt munkáscsoportot kitalálta.

A letűnt világban a hadfiaknak tett tőmegeket a burzsoázia hivatalnokai rángatták könyökre-kedvükre. A proletár világrend megadja a proletár tőmegeknek a tudást, hogy bumajukat kormányozhassák.

A népjólét és a népegészségügy a proletár világrend egyik legfontosabb feladata. Ezt a feladatot a proletárfiúk csak akkor tudja jól megoldani, ha a munkáscsoportok szálon rétegű megszerzik magukban a szükséges népegészségügyi ismereteket.

A népegészségügyi kiállitás

módot ad mindenkinek arra, hogy ezeket az ismereteket fáradtság nélkül, söt gyönyörűséggel megszerezze.

A kiállitás csoportjai:

1. **Az emberi test szerkezete. Tisztaság.**
2. **Gyermekegészségügy.**
3. **Népbetegségek.** (Tüdővész. Alkoholizmus. Nemi betegségek) Fertőző betegségek.
4. **Balesetvédelem.** A foglalkozásokkal járó egészségi biztonságnak.
5. **Kivándorlás.**
6. **Jóléti berendezések.**

A kiállitás 1919. április 20-án d. e. 10-kor nyilik meg és május végéig dijtalanul megtekinthető.

A kiállitás a megyéknek vasárnap délelőtt 9-tól 12-ig és délutánonként fél 4-től 7-ig tekinthető meg.
A kiállitás megyék a helyszínek csoportokban szakszerűen vezetve lesznek

Tanácsköztársaság Budapest Kerületi Munkástanácsa Pártja.

FIGYELMEZTETÉS!

1.

A TÜDŐVÉSZ LEGFONTOSABB TERJESZTŐJE A KÖPET ÉS A POR. MEGELŐZŐJE A TISZTA LEVEGŐ.

2.

A HELYISÉGBEN A PADLÓRA KÖPNI TILOS. A KÖPKÖDŐ EMBER EMBERTÁRSAI ÁLLANDÓ VESZEDELME. CSAKIS A KÖPŐCSÉSZÉBE SZABAD KÖPNI, AMELYBEN ÁLLANDÓAN TISZTA VIZ LEGYEN.

3.

TILOS A SZÁRAZ SÖPRÉS. EZ A LEVEGŐBE HAJTJA A PORT, MELY TELVE VAN A TÜDŐVÉSZ CSIRÁIVAL. SÖPRÉS ELŐTT FEL KELL LOCSOLNI, VAGY VIZES FELMOSÁST KELL ALKALMAZNI!

4.

AZ ABLAKOK LEHETŐLEG ÁLLANDÓAN NYITVA LEGYENEK.

MUNKAÜGYI ÉS NÉPJÓLÉTI NÉPBIZTOSSÁG
RADÓ GYÖRGY

„A népjólét és népegészségügy a proletár világrend egyik legfontosabb feladata"

Munkásegészség a tanácsállamban!

Proletártestvérek!

[illegible]

Köztársaságügyi Népbiztosság
Népnevelési Propaganda Osztály.

Egészségügyi előadássorozat.

1. Az emberi test felépítése (csontok, izületek, izmok, szövetek, bőrszövetek, bőrgyűrű), az egyes szervek, szövetrendszerek (bőrgyűrű, vérkeringés, nyugtató, érzőidegrendszer), bőr, hajlás, mozgatás, szagtás, szem.

2. Az emberi test fejlődése és szaporodása. Az emberi szervezet az állatvilág egy ágaz, az élőlények világa legfelsőbb. A lélek való viszonyom. Nemzés, magzat élet, elegyi fejlődése, szülés.

3. Általános egészségtan. 1. rész. Levegő, hatása az szervezetre, a levegő szennyezése, hőmérsékletre, nyomásra, szél, időjárás, szerek hatása az szervezetre. Víztisztaság, víztisztaság, víz bevitelére az egészségre, víz víz hatása, víztisztaságtalanság, betegek, szobai betegek, vízszennyek.

4. Általános egészségtan. II. Rész. Ruházatok, hatása az szervezetre, Ruhaanyag, lábbeli, egy Mosdóra, fürdés. Táplálkozás. Élelmiszerek összetétele, élelmiszerekben, az emberek hőszükséglete az emberi szervezetben. Élelmiszerek. Hús, hazai élelmi szükségű hus, ital, tejtermék, tojásanyaság, vaj, sajtok, kaszi és hagyó, hüvelyesek, alkohol tartalmú italok, kávé, tea, cacao, cukor, füszer.

5. Lakás-egészségügy. A lakás helyisége, épületanyag helyiséges, megvilágítás szellőzetés, hőség és meleg ellen. Víztisztaság, víztisztaság. Víztisztaság és víztisztaság. Mosdóhelyiségek elhelyezése, árokba és szennyvízek dezinfekciójuk. Vízcsatornázás, szennyvíztisztaság, szennyvíztisztaság, hulladékok.

6. Alkohol. Alkoholizmus, szesztilmonyi, alkohol és testiség, szesztilmonyi, hatása a szervezet és szellemi képességre.

7. A bakteriumok szerepe a tevékenyet és az emberi bakteriumfertőzése. A bakteriumokról általában, a bakteriumok elterjedése, szerepe a bomlásnak, az erjedés folyamatban, a bakteriumok szerepe a mezőgazdaságban és mezőgazdasági termelésben, A bakteriumok szerepe a humusban.

8. Fertőző betegségek. Általános rész. A fertőző betegségek megfertőzése, tapadó betegek, a bakteriumok lefedezése és szerepük. A fertőző betegek elkülönítése. A fertőzés leküzdése, fertőzés kapu, tapadó betegek, szennyvíz.

9. Tuberculosis. Fertőző betegség okozó, elterjedése, kórtünete kapu, a betegség lefolyása, a tüdő szerepe, fogalomzási és kórtünetek helyszínen a tuberculosisban, szobaszerű, tuberculosis elleni szervezetek gyógyítása.

10. Nemi betegségek. Általános fertőzési kap, a fertőzés utja, fertőzési kapu, az egyes megbetegedések gonorrhoea, (frapper), és bujaság (syphilis), szervek gyógyítása. Védekezés.

11. A nemi élet. A nemi szervek fejlődésük Perversek A „családi élet" ellen.

12. Ipari betegségek. Foglalkozási kórtünet az egészségre. Ipari szervezetek. Az ipari helyiségek és azok berendezése. Az ipari munka szükséges órahossza a legkevesebb szünetek szünet könyvtárak, olvasók és gyógyszertár, világítógyárak, bányák, olvasók, szerszámgyár. Mérgezések.

13. Balesetek. Ipari balesetek. Cél: hogy az ipari szervezetek. Vedekezés eszközei. Első segély.

BUDAPEST NÉPBIZTOSSÁGA

Proletárok vigyázzatok a virágra!

Rendelet

a parkok, fasorok és élőfák védelmére.

Budapest parkjai, fasorai és élőfái közvagyont képeznek és fontos közegészségügyi célokat szolgálnak. Akik ezeket

rongálják és pusztítják,

a proletárállam vagyonát sommisítik meg.

Mindenki tartozik a parkokat, fasorokat és élőfákat megvédeni, azok pusztítását megakadályozni és ezek őrzésére kirendelt felügyelőknek és őröknek engedelmeskedni. Aki a parkokat, fasorokat és élőfákat

rongálja és pusztítja, ilyent elősegít vagy elnéz, bűnt követ el és a forradalmi törvényszék elé kerül.

A fiatalkorúak pusztításáért a szülők vagy gyámok felelősek.

Aki a parkok és fák rongálását észreveszi, tartozik ezt a legközelebbi Vörös Őrségnek azonnal jelenteni.

Budapest Népbiztossága.

1919. április 8.

Proletár apák, anyák, és gyámok!

Nincs többé törvénytelen gyermek!

A Forradalmi Kormányzótanácsa VII. számú rendelete kimondta, hogy a házasságon kívül született gyermek joga ugyanaszok, mint a házasságból született gyermeké.

A rendelet folytán a fővárosi árvaszéke teljes erejével dolgozik a házasságon kívül született gyermek teljes egyenlősítésének megvalósításáért.

Proletárok! Aki cselekedni akar házasságon kívül született gyermeke érdekében, jöjjön az árvaszékhez (V., Dohány-köz 1. első és második emelet). Az árvaszék ezekben az ügyekben mindennap délelőtt 9 és 12 óra között nektek, proletártestvéreknek rendelkezésre áll.

Ha nem jöttök, a rendelet papíron marad!

Engel s. k.,
a fővárosi árvaszékének vezetője

A dolgozók egészségéért

Szeressétek a természetet!

A hét végén, ha leteszitek a szerszámot: ki a hegyekbe menjetek üdülni, pihenni, felfrissülni. Szebb-e a korcsma a nagyszerű természetnél, jobb-e a szeszes ital a forrás üdítő vizénél?

Kerüljétek a korcsmát!

VI.

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG KULTÚRPOLITIKÁJA

ÚJ VILÁGNÉZETET!

(Vörös Ujság 1919 ápr. 11)

A versaillesi királyi palotában, ragyogó és bűnös multra emlékeztető pompás termekben fáradt, elnyűtt emberek éjjel-nappal dolgoznak, a térkép fölé hajolnak, határokat rajzolnak, büntetnek és fölmentenek, összeadnak és kivonnak. Likvidálnak egy régi vállalkozást, amelyet egykoron (anno 1914—1918) közösen alapítottak.

Míg Versaillesben az öregek likvidálják a győzelmet, azalatt keletről vészesen dübörgő léptekkel rohan nyugat felé *az ifjú bolseviki óriás.* Még csak tegnap ért hozzánk s ma már bajor földre lépett mérföldes léptekkel; holnap megveti a lábát a nagy Németországban s holnapután leteperi az egész győzelmes nyugati kapitalizmust... Ők még nem tudják, de mi már tudjuk: *győzni fog.*

Nincsen az emberiség történetében még egy példa arra, hogy szellemi erők ilyen rettenetes, szuronyok millióival, ágyúk, géppuskák, tankok ezreivel fölszerelt hadsereget le tudtak volna győzni. Most szemünk előtt hatalmasodik az égig és temet be hadseregeket a szellemi erők minden akadályt leküzdő félelmetes ereje.

A kapitalizmus, amely értett az uralkodáshoz, jól tudta, hogy ha tökéletesen le akarja verni, tehetetlen, engedelmes szolgálójává akarja tenni a bérmunkást, nem utolsósorban a lelkét is rabságba kell, hogy ejtse. Csatasorba állította a dolgozó proletariátus ellen az államhatalom egész elnyomó szervezetét, bíróságot, rendőrt, csendőrt, katonaságot, hogy szuronnyal és golyóval kergessék munkába a lázadozókat. A „munka szabadsága" frázis volt és a bérmunkás valójában épp olyan rabszolga volt, mint a rabszolga. Tudatosan, mesterségesen belenevelték a népbe, az osztályöntudatra még nem ébredt dolgozó milliókba, hogy az ő világrendjük jó és igazságos. Megmérgezték a dolgozók egész ideológiáját, amely ilymódon a kapitalizmus egyik erőssége lett.

Ezzel a hazug ideológiával végzett az ötödféléves világháború. Míg az európai militarizmusokat felőrölte a rettenetes öldöklés, a hazugságot lassan-lassan felismerte a háború

molochjának prédául odadobott millióknak mindenike, a legtudatlanabbja is. És a kapitalizmus elvesztette mindkét támaszát, összeomlott. Hogy soha többé ne kaphasson ismét erőre, biztosítani kell azt, hogy a népek millióinak lelkében gyökeret verjen az a fölfogás, hogy az átkos régi rend igazságtalan volt, *a régi világnak minden igazsága hazugság volt.*

Az „áldott munka", a „munka becsülete", a munka „elmaradhatatlan jutalma": ez volt a régi rend alapvető hamis igazsága. A munka becsületéről beszéltek azok, akik nem dolgoztak, akik rösteltek dolgozni, akik legfeljebb ha titokban dolgoztak. Mert a munka valójában szégyen volt, a munkást megvetették. Ki korán kel, aranyat lel — mondották egymás között azok, akik sohase leltek aranyat, mert minden arany az úré volt. Közmondásokkal, népdalokkal, csacska dajkamesékkel ringatták bele kifosztott áldozatukat a hamis igazság kábító álmába. S a szegény lelkeket rabul ejtette az áfium.

„Jogegyenlőség" volt és gondoskodtak róla, hogy a nép vérébe menjen át az a tudat, hogy mindenütt egyenlő elbánásban részesül az úrral, a munkás a munkaadójával. Mindenki tartozott katonáskodni (hogy az úrfi lovon járt, a baka pedig térdig kutyagolt a sárban, az mellékes). Ha a népet külellenség fenyegette s háborút kellett üzenni az ellenségnek, *mindenki* köteles volt bevonulni. Ki a harctérre ment *meghalni,* ki a trénhez *jóllakni.* Mindenki tartozott adót fizetni, csak éppen hogy a szegény ember a vánkosát rótta le adóba, a gazdája pedig egy garast a lopott aranygarmadából. Az igazságot egyenlően mérték. Arról senki sem tehetett, hogy szegény emberrel bizony sokszor szóba sem álltak, hogy az ügyefogyott ember igazát senki se védte a tekintetes törvényszéknél, hogy a polgári per drága volt, csak ügyvéddel lehetett megnyerni. A proletár felmondhatott a háziúrnak, a háziúr is neki. Igazságosabb már igazán nem lehetett az a gyönyörű polgári rend! (Hogy a proletár nem sokra ment jogával s a háziúr annál többször használhatta fel stájgerolásra, a proletár kiuzsorázására ezt a felmondási jogot, az különálló dolog.)

A magántulajdon, a grófi rablók és a tőkés értéktöbblet-sikkasztók magántulajdona szent volt; igaz, a proletár fekete kenyerét se vehette el senki. De nem volt szent az a tulajdon, amelyet ők el nem ismertek: nem volt szent a munkásnak joga munkája gyümölcséhez. Szent volt a szerződés is, szentté avatták, hogy kényelmesen, az óramű biztonságával osztozkodhassanak a prédán, hogy egymást, de csak egymást meg ne károsítsák. És szent volt még az a szerződés is, amely igába hajtotta a mezőgazdasági cselédet.

„Szegény emberek", Edisonok, Carnegiek, Lánczy Leók karriert csináltak, s újságcikkek, könyvek légiói hirdették, hogy íme, olyan nagy az igazság a földön, hogy a nincstelen boltosinas és a gyári szolga éppen olyan sokra viheti, mint a selymes ágyban születettek. A sajtó, az irodalom, a művészet is a kapitalista-feudalista hazugság szolgálatába szegődött. Az iskolában a lázadó Dózsa György gyalázatát hirdették, a hatalmasok tiszteletét, a szegények alázatosságát prédikálták. Ügyvéd, bíró, hivatalnok, kereskedő, művész, tanár, pópa, — mind kórusban zengte a hamisság dícséretét s az istenadta nép bevette a maszlagot.

A hazugságok egész fegyvertárát halmozták fel, a hazug istenek egész légióit sorakoztatták fel, hogy buta elégültségbe fojtsák a dolgozó nép lelkét. Nehéz is volt a lelkek fölszabadítása. De jött a háború és a hazugságot nem lehetett többé leplezni. Az irtózatos szenvedések felnyitották a legelmaradottabb, a legsötétebb lelkeket is, a világosság lopva besurrant az agyakba. A felvilágosítás munkája most már gyorsabb tempóban mehetett, a lelkek mélyén rejtőzött forradalmi tűz lángra lobbant s az öntudatra vergődött milliók minden ellenállást letörő lendülettel kivívták felszabadításukat. Győztünk.

Tanulnunk kell a multból. A hazugság ejtette rabságba a dolgozók millióit. A mi igazságunk legyen ezután úr a lelkek fölött. Ha a jövő munkása oly szentül fog hinni az új igazság-

ban, mint amennyire hitt bárgyú hittel a mult öntudatlan dolgozó rabszolgája a régi hazugságban: a mi hatalmunk, a mi boldogságunk biztosabb lesz, mint volt a kapitalizmus istentelen nagy hatalma.

Gyökerestől ki kell irtani a régi ideológiát, annak minden csökevényét. Tapasztalás szerint az emberek ideológiáját, világszemléletét legalább oly nehéz átformálni, mint a gazdasági viszonyokat. A gazdasági viszonyok forradalmi átalakítása, felforgatása sikerült és sikerülni fog az új világszemléletnek a lelkekbe plántálása is. Ezt a célt szolgálja a szocializmus propagandája.

(Mit adott a forradalom? — A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadványa — 1919 máj.)

A SZELLEMI MUNKA MEGBECSÜLÉSE

Van egy tévhit, amely éppúgy belecsimpaszkodik az emberekbe, amikor a kommunizmusról beszélnek, mint ahogy a bogáncskóró akad bele a mezőn járó ember ködmönébe. Ez a makacs tévhit a szellemi munkának a kommunista államban betöltött szerepére vonatkozik. Sokan ugyanis azt hiszik és hirdetik, hogy a kommunista államban nincs szükség szellemi munkára s az elméleti képzettséggel bíró emberek most már mehetnek krumplit kapálni.

Nos, ez aztán alapos tévedés. Való igaz, hogy a gazdasági rend hirtelen megváltozása igen sok olyan embert tett állástalanná, akiknek soha kasza-kapa vagy kalapács a kezükben nem volt és akik abból éltek, hogy a kapitalistákat tollal, szóval és egyéb, fizikai erőfeszítést nem igénylő munkával szolgálták. Ezeknek az átmeneti állástalanságából azonban azt a következtetést vonni le, hogy ezentúl nincs szükség szellemi munkára, legalábbis tudatlanság és felületesség.

Éppen ellenkezőleg áll a dolog. A kommunista termelés igen nagy pontosságot és rendszerességet követel, alapos adatgyüjtésre, szabatos számításokra, bonyolódott elosztásra van szükség. Ebben a hatalmas szerkezetben jóval nagyobb szerep jut az *elméleti képzettségnek*, mint jutott a kapitalista világban, amely talán még a testi munkánál is sokkal inkább kizsákmányolta a szellemi munkát. Az bizonyos, hogy azért, amiért valaki írni-olvasni tud, nem fog egészen különleges helyzetet betölteni a kommunista társadalomban, mert hiszen írni-olvasni mindenki fog tudni. A fölösleges hivatalnokok sem fognak packázni senkivel, mert a hivatalokat választás útján töltik be s a hivatalnokok tolla segítője, nem pedig gyilkosa lesz a proletárnak.

De ezenkívül is: mennyi tanult emberre van szükség egy olyan társadalomban, amely általánossá akarja tenni a tudást és mindenkiből *tanult munkást* akar csinálni. A tanítók számára valóságos megváltás a proletárdiktatúra. A régi világban a proletársors legjellemzőbb képviselői a tanítók voltak. Messze vidékeken elhagyottan, szegénységgel és nélkülözéssel küzdve törtek utat a művelődésnek és nem volt, aki mostoha sorsukon enyhített volna. A tanácskormány megértéssel karolta fel a tanító elvtársak sorsát és a népfelvilágosításban való részvételüket havi külön 250 koronával díjazza. Ezenkívül a státusrendezés befejezéséig fejenként ezer korona előleget kapott minden óvónő, elemi iskolai tanító, gazdasági szaktanító és középfokú oktatási alkalmazott. Ez a szeretetteljes gondoskodás bizonyára lelkesítőleg fog hatni a tanító elvtársakra, akiket a tanácskormány arra kötelez, hogy résztvegyenek a földkérdés rendezésében, a termelés biztosításában, az írni-olvasni nem tudók oktatásá-

ban is. A státusrendezés folyamán különben a tanítók a jobban díjazott szakmunka bérében részesültek. A köztisztviselők fizetésének rendezése szintén a munkásokéval egyenlő táblázat szerint rendeződik, bizonyságául annak, hogy a proletárállam nemcsak, hogy nem nyomja el a szellemi munkát, hanem a lehető legméltányosabb elbánásban részesíti.

A SZÓLÁS, SAJTÓ, EGYESÜLÉS ÉS GYÜLEKEZÉS SZABADSÁGA

Forradalmi időben, amikor a harc életre-halálra megy, az ellenségtől el kell venni fegyvereit. Ilyen fegyver a sajtó, az egyesülés és a gyülekezés szabadsága. A proletárállamnak ellensége a burzsoázia, a burzsoáziától tehát el kell venni sajtóját, egyesületeit, gyülekezeteit. A magyarországi tanácsköztársaság ezt megtette, illetőleg a burzsoázia sajtóját, egyesüléseit és gyülekező helyeit a proletárság szolgálatába állította. Visszaadta a sajtónak azt a hivatását, hogy becsületes tájékoztató és oktató intézmény legyen, nem pedig buta pletykák és alattomos félrevezetések lerakodóhelye. *A forradalom a sajtót teljes egészében a dolgozó népnek adta,* ma Magyarországon a proletár minden újságot nyugodtan a kezébe vehet, nem talál közöttük olyat, amelyben meg ne bízhatnék. A sajtó teljesen a proletárdiktatúra szolgálatában áll, mert a tanácsköztársaság diktátori hatalmával kiirtotta az ostoba, az alattomos és a szennyes újságokat. Proletár anya, ma nyugodtan adhatsz gyermeked kezébe újságot, nyugodtan viheted sétálni az utcára: a nyomtatott betű újságban és plakáton nem mérgezi meg többé gyermeked ártatlan lelkét.

Nekünk adta a proletárforradalom a munkáltatók és a mágnásherék egyesületeit is. Ahol eddig béklyókat kovácsoltak a dolgozó proletárok számára és azon fáradoztak, hogy minél jobban lekössék a munkást, ott most proletárok tanyáznak és proletár-testvérek sorsát intézik. A mágnások, dologtalan gentryk és egyéb naplopók hajlékait, ahol eddig a dolgozó emberek rovására szerzett pezsgőket, italokat, ínyenc falatokat fogyasztották, szintén lefoglalta a forradalom. Egyelőre mutogatni való múzeum lesz belőlük, de azután majd felhasználjuk az épületeket szórakoztató és művelő intézmények céljaira.

A SZÍNHÁZ IS A NÉPÉ

Ezentúl a dolgozó munkásságnak is meglesz a lehetősége arra, hogy olcsón és könnyen jusson színházjegyhez. A forradalmi kormányzótanács lefoglalta, köztulajdonnak nyilvánította a színházakat és a jegyek többségét leszállított áron a dolgozó munkásság részére tartotta fenn. A leszállított árú jegyeket a munkásság szakszervezetek útján kapja meg. Azokban a páholyokban, ahol eddig a pénz és a születés gőgje terpeszkedett szélesen, ezentúl a dolgozó proletárok fognak ülni. A gazdagok és naplopók nem sajátíthatják ki többé maguknak a színházat, csak az a jegy lesz övék, amelyet a munkásság meghagy számukra. A petyhüdt idegzetű, ostoba burzsoázia számára írt darabok eltűnnek a színpadról, az igazi művészet, szív és lélek igaz szórakozása kerül az eddigi ostoba ömlengés és idegcsiklandozás helyére. Az a körülmény pedig, hogy a tanácsköztársaság köztulajdonba vette a mozgófényképszínházakat és filmgyárakat, egy népszerű és kedvelt szórakozásnak az igazi szórakozás és az igazi művészet szolgálatába állítását jelenti.

De a művészet többi terméke is a dolgozóké. A forradalmi kormányzótanács lefoglalta a magántulajdonban levő műkincseket, hogy a múzeumok számára biztosítsa a képeket, szobrokat és más művészi értékeket. Budapesten és a vidéken, a nagytőkések és a mágnások

palotáiban rengeteg műkincset foglaltak le a tanácsállam megbízottjai. Ezeket leltározzák és a múzeumokban gyüjtik össze, az ország minden részében, hogy a proletárállam minden tagja megtanulja ismerni és becsülni a szépet. Az eddigi múzeumok máris engedtek arisztokratikus elzártságukból, a forradalom óta mindennap és vasárnap is, délelőtt-délután nyitva vannak, hogy a dolgozó proletár napi munkája után a múzeumokban is gyarapíthassa ismereteit és szórakozást is találjon.

A LELKEK FELSZABADULÁSA

A burzsoázia jól értette a módját, hogy elhomályosítsa a nép öntudatát. A burzsoázia arra nevelte a tömegeket, hogy ne gondolkozzanak, alkalmassá tette őket arra, hogy rabságban éljenek tovább.

... A kommunista államnak az elve az, hogy az egyházat el kell választani az államtól, másrészt biztosítani kell a hitvallás szabadságát. A magyarországi tanácsköztársaságban ez meg is történt. Minden egyházi vagyon az államé lett, és az állam megvonta az egyházaktól mindazokat az előjogokat, amelyekkel eddig rendelkeztek. Nincsenek többé kötelező egyházi adók és díjak, papok követeléseiért ezentúl senkinek sem fognak végrehajtót küldeni a nyakára. Mindenki szabadon gyakorolhatja vallását, de az állam nem engedi, hogy bárkire is rátukmáljanak bármilyen vallási meggyőződést, vagy bármilyen hókuszpókusszal félrevezessék. A vallásszabadság fennáll a legteljesebb mértékben: a tanácsköztársaság mindenki számára teljes vallásszabadságot biztosít, a papokat vallásos ténykedésükben, vallási szertartásaik elvégzésében senkisem zavarhatja; a templomok és vallásos célokat szolgáló egyéb épületek (kápolnák, kegyhelyek stb.) ezentúl is kizárólag vallásos célokat fognak szolgálni.

AZ ISKOLA A DOLGOZÓK TULAJDONÁBAN

A burzsoázia uralma alatt az iskola inkább arra szolgált, hogy a tömeget *az engedelmesség szellemében* nevelje, ne pedig józanul és világosan oktassa. Minden iskolakönyv is a *szolgaság* szellemének ápolására szolgált. A középiskolába, vagy pláne az egyetemre és műegyetemre jutás az egyszerű nép elől általában véve el volt zárva, úgy, hogy a burzsoázia jóformán művelődési egyedáruságot teremtett a maga osztálya számára.

A tanácsköztársaság az oktatás ügyét állami feladatnak tekinti és ezért általánossá és kötelezővé teszi az oktatást. A nem állami nevelési és oktatási intézeteket, minden ingó és ingatlan vagyonukkal együtt köztulajdonba vette s úgy a gyermekek, mint a munkásság művelődésének emelésére minden eddiginél nagyobbszabású oktató és nevelő-munkát szándékozik végezni. Nem lesznek többé analfabéták, mert a tanácsköztársaság rövid időn belül megtanít mindenkit írni, olvasni, akit eddig a letört kapitalista rendszer bűnös módon szellemi vakságra kárhoztatott. A közoktatásügyi népbiztosság nagyszabású politikai felvilágosító propagandát kezdeményez, a kormányzótanács pedig kimondotta, hogy a szocializmus állami propagandájának céljaira munkásegyetemeket és a középfokú oktatás keretében előkészítő tanfolyamokat rendez. Az ifjúmunkások nevelési és oktatási ügyei ezentúl a közoktatásügyi népbiztosság hatáskörébe tartoznak és a 16 éven aluli ifjúmunkások részére oktatási alkalmak létesülnek. A mester pofonjai és a mesterné asszony fülhúzásai helyett az ifjúmunkások ezentúl megfelelő oktatásban részesülnek, hogy mire felnőnek, minden tekintetben tökéletes tagjai legyenek a proletártársadalomnak.

Az iskolákban nagyszabású reformokat vezetett be a proletárforradalom. Az összes iskolában megszüntették a vallástan tanítását és a felszabaduló órákat részben a mai társadalmi viszonyok ismertetésére, részben közismeretű tárgyak tanítására fordítják. Új tantervek, új tankönyvek készülnek: az iskola ezentúl valóban az életre fog nevelni.

A proletárállam a művelődés ügyét hasonlíthatatlanul fontosabb feladatnak tekinti, mint tekintette azt a korábbi osztályállam. Elrendelte tehát a Forradalmi Kormányzótanács, hogy a munkás-, katona- és földművestanácsok kebelében művelődési osztályok alakuljanak. Ezeket az osztályokat az illető tanácsok irányítják. A művelődési osztályokba a tanácsok arányosan küldenek ki szülőket és a művelődéssel hivatásosan foglalkozókat (tanítókat, orvosokat stb.). A művelődési osztályokba a közoktatási népbiztosság Budapesten és a nagyobb vidéki városokban művelődésügyi megbízottakat delegál.

A közoktatásügyi népbiztosság végül még elrendelte az összes oktatási vagy kulturális célokat szolgáló épületeknek, iskoláknak, múzeumoknak, internátusoknak, diákmenzáknak állami kezelésbe való átvételét. Ez a rendelet kiterjed olyan penziókra is, amelyekben eddig túlnyomóan diákok laktak.

EÖTVÖS LÓRÁNT TEMETÉSE

(Pesti Hírlap 1919 ápr. 12)

Vörös lobogóval temette pénteken délután a munkásság Eötvös Lórántot, a világhírű tudóst. A Forradalmi Kormányzótanács közoktatásügyi népbiztossága a dolgozó társadalom halottjának tekintette a nemzetközi tudománynak ezt a fényeselméjű munkását, és gondoskodott a temetéséről, amelyen impozánsan nyilvánult meg a gyász és a részvét. A múzeum előcsarnokában ravatalozták fel a nagy halottat. A koporsót az élővirágkoszorúk tömege borította be. A tudományos és erkölcsi testületek nagy számban képviseltették magukat a végtisztességen. A gyászszertartás után a forradalmi kormányzótanács nevében *Lukács György* közoktatásügyi népbiztos tartott gyászbeszédet.

— *Szimbolikus tény* — mondotta —, hogy az első halott, akit a győzelmes proletariátus *saját* halottjának tekint, a legnagyobb magyar tudós. Szimbolikus azért, mert az a küzdelem, melyet a proletariátus folytatott, *a tudomány jegyében* indult. Tudjuk, hogy Eötvös nem volt politikus; az ő élete a tudományos zseni élete volt, ki nem tekintve egyéni érvényesülést, osztályérdeket, csak a tudománynak élt, csak a tudományért küzdött és dolgozott. Végtelen fájdalommal és szomorúsággal tölt el bennünket az a tudat, hogy az új állam küszöbén nélkülöznünk kell Eötvös lángeszét és munkáját. *A világ proletariátusának zászlaját hajtjuk meg a tudomány előtt,* midőn Eötvös Lórántot, a proletárállam első halottját búcsúztatjuk.

A tudományos testületek gyászát Frőhlich Izidor tolmácsolta. Bartoniek Géza az Eötvös Kollégium képviseletében, és Petró Dezső a volt tanítványok nevében mondott búcsúztatót. Majd az érckoporsót a hat fekete ló által vont gyászkocsiba tették és megindult a gyászmenet a Kerepesi-temetőbe, ahol a szertartás alatt a Vörös Őrség díszcsapata teljesített szolgálatot. A sírnál a szocialista diákok országos szövetsége nevében Ferenczy Pál mondott gyászbeszédet, majd elföldelték a halottat.

TÓTH ÁRPÁD: AZ ÚJ ISTEN

(Nyugat 1919 ápr. 1)

Új isten szól hozzátok emberek!

Nem templomok setét hajóin úszó
Tömjén között ragyog fel tűz-szeme,
Barnult szentképek arany keretéből,
Nem oltárok gyertyái közt fehérlik
Alabástrom közönnyel hallgatag,
Hívők csókjától koptatott szobor,
Nem méla, hosszú, vont litániák
Cukros hullámát úntan szürcsölő
Egek lakója!
Nem!
Új isten ez!
Új isten szól hozzátok, emberek!

Nem ég szülötte Ő! Nem mennyben él,
Nagymessze tőlünk, titkos ismeretlen,
Ki arca elé vonta az eget,
Mint egy hűvös, nagy, kékselyem palástot,
Nem!
Oh, de nem is föld bálványa Ő,
Mint ama Mammon, aki ült hízott
Gőggel rajtunk s szájától milliom
Élősdi csáp kígyózott szerteszét
S a szürcsölő, szívó karok befonták
A szűzek testét s feltörték fínom
Velőért a költő zengő agyát
S a gyárak vak, mély kéményén benyúlva
Átkúsztak a robotos termek odván
S felitták mind a könnyet és az átkot
S a lomha Rémben mind aranyra vált ez
És új éhséggé, bár a telt belek
Már a nehéz aranytól eldugultak
S a rothadó nagy testre már kiültek
Félelmes és aranyló hullafoltok...

Most új isten szól néktek, emberek!

A véres földnek vére szülte Őt,
A sok kiomlott, sűrű, keserű
Vér összeállt a fájó földeken,
Testté tapadt, alakká tornyosult,
Vérszínű, nagy mezítelen alakká,
Ki országlépő tágra tárja lábát
S földet rengésre tépő hangja zeng
Piros Keletről a sápadt Nyugatnak:
„Ím eljöttem!
Eljött a Vörös Isten!"

És megy. S dörgő léptére messze reszket
A sárga Szajna s medréből kicsap,
Jerichós visszhangot ver vén Westminster
S az Óceán zöld üvegén vörösen
Előre rezg ezermérföldes árnya
S átfogja a Fehér Ház vak falát...

Hozsánna néked, új isten, hozsánna!

Ismerj meg minket, tieid vagyunk!
A szíved hajtó élő, drága nedv,
A diadalmas vörös lüktetés
A mi bús vérünktől is gazdagult
S világra ömlő harsonád sodrába
Gyötört torkunk reszkető hangverése
Szerényen s mégis segítve simul:
A kicsiny, árva magyar jaj-patak
A messzezengő, nagy moszkvai árba,
Mely most tisztára mossa a világot:

Hozsánna néked, új isten, hozsánna!

Legyen szavad teremtés új igéje,
Formáld át sáros, bűnös, ócska bolygónk,
Mit elrontott sok régi, úri isten,
Te istenek közt új és proletár
Formáld boldoggá pörölyös kezeddel, —
Emelj minket roppant tenyereidre
És a magad képére gyúrj át minket!

A TÖRTÉNELMI MATERIALIZMUS FUNKCIÓVÁLTOZÁSA

(Lukács György cikke — Internationale 1919 júl.)

A proletariátus győzelemre jutása magától értetődő feladattá tette számára, hogy azokat a szellemi fegyvereket, melyekkel eddig osztályharcát vívta, most, mikor minden a kezében van, a lehetőségig tökéletesítse. Ezek között természetszerűleg első helyen áll a történelmi materializmus.

A történelmi materializmus egyik legerősebb *harci eszköze* volt a proletariátusnak elnyomatása idején, mi sem természetesebb, minthogy a történelmi materializmust átviszi magával a proletariátus most, amikor a kultúrát újra akarja felépíteni. Ezért kellett megteremteni ezt az intézetet, amelynek feladata a történelmi materializmus módszerét az egész történelemtudományra alkalmazni, megszüntetni azt az állapotot, hogy a történelmi materializmus kitűnő harci eszköz, de a tudomány nézőpontjából tekintve, puszta program legyen, meghatározása annak, hogy miként kellene a történelmet megírni. Most az a feladatunk, hogy *az egész történelmet* valóban *újra megírjuk*, a történelmi materializmus nézőpontjából rendezve, csoportosítva és megítélve a multak eseményeit. Mi tehát a történelmi materializmust a tudományos kutatás, a történelemtudomány módszerévé akarjuk tenni.

Felmerül itt mindjárt az a kérdés, hogy miért lehetséges ez csak most, miért van éppen most az az időpont, amikor ez lehetséges? Felületesen nézve a dolgokat, azt lehetne mondani, hogy ez azért lehetséges éppen most, mert most ragadta kezébe a proletariátus az uralmat, mert a régi társadalomban azok az eszközök, azok a fizikai és szellemi erők, amelyek erre a célra szükségesek, nem állottak volna rendelkezésére.

A történelmi materializmus a proletariátus számára sokkal *több* volt, mint a tudományos kutatás *egy* módszere. A harci eszközök egyik *leglényegesebbje* volt. Mert a proletariátus osztályküzdelme a dolog lényegét tekintve, a proletariátus öntudatának felébredését jelentette. Ennek az öntudatnak felébredése azonban egyesegyedül a való helyzet, a valóságos történelmi összefüggések igaz felismeréséből fakadt. Az összes osztályharcok közül a proletariátus osztályharcát az teszi egészen különlegessé, hogy ebben az osztályharcban csakugyan *az igazi tudomány*, a *valóság igaz felismerése* az osztályharc leghatalmasabb fegyvere. Míg a régi osztályharcokat mindenféle ideológiák, vallásos, erkölcsi és másfajta érzelmi jelszavak alatt vívták meg, addig a proletariátus osztályharcában, az utolsó elnyomott osztály felszabadulási harcában a legdöntőbb fegyver a valóság leplezetlen megismerése volt. A történelmi materializmus tehát azáltal, hogy a történelem igazi mozgatóerőire rámutatott, a proletariátus osztályhelyzete következtében harci eszközzé vált. A történelmi materializmus a kapitalisztikus társadalmi rend önismeretét és önbírálatát jelenti. A történelmi materializmusnak legelső feladata: bírálatot mondani a kapitalisztikus társadalmi rend fölött, leleplezni a kapitalisztikus társadalmi rend lényegét. A történelmi materializmust a proletariátus osztályküzdelmében arra használták fel — és joggal, helyesen és a legnagyobb sikerrel használták fel —, hogy minden esetben, amikor a burzsoázia a legkülönfélébb ideológikus elemekkel leplezte el a valóságos helyzetet, az osztályharc tényleges helyzetét, a történelmi materializmus a tudomány fényével rávilágítson ezekre az ideológikus burkokra, megmutassa, mennyiben hamisak, mennyiben megtévesztők, mennyire az igazi valóságtól eltérők voltak.

SZAKASITS ÁRPÁD: A MŰCSARNOKBA

(Új Idők, 1919 júl. 10)

minő megtiszteltetés érte ezt a viharosmultú építményt — szédítő és káprázatos művészi kincs hordódott össze. A dús reneszánsz-on át a forradalmas máig ahány izzó, messzirevilágító művészi lélek megnyilatkozott, mind együtt van.

A fehérremeszelt falakról csudák sugárzanak, elmult forradalmak lángja csap felénk.

Mennyi kincs! Mennyi szépség!

Négy fal közé zárta néhány szempár gyönyörűségére a gőgös jóllakottság.

A forradalom vihara most összehordta késői igazságszolgáltatással, mindenki számára azokat a kincseket, amelyek mindenki számára teremtődtek.

Hány művészi élet pusztult el, hány csudálatos tehetség égett ki meddő küzdelemben, mennyi értékes, művészi lélek maradt rejtve, mert egy keskenyrétegű osztály kénye-kedvének volt kiszolgáltatva az emberi kultúra, az örök művészet is.

A bányák sötét mélyén, a gyárak robotoló, füstös világában élő milliók számára a legkülönb emberi dokumentumok maradtak rejtve.

Veronese, Tintoretto, Greco, s a többi nagyok a maguk mondanivalóit hitvány garasokért, néha — ha a beérkezettek közé kerültek — egynéhány csengő aranyért árulták, adták el, s századok mulva is hitvány kalmárok élősködtek rajtuk.

S mennyi maradt közülük hosszú időkre el nem ismert, s életében nyomorgó, szűkös koldús, s hánynak kellett megalkudnia.

Most csodájára járnak képeiknek a munkások s gyönyörködve nézik Manet, Renoir, Van Gogh, Gauguin alkotásait, akiket csak hírből ismertek eddig.

Új renaissance kezdődik most. Termékenyebb a voltnál.

A forradalmas művészet összetalálkozik a forradalmas néppel s e találkozásból csudák születnek . . .

A TUDOMÁNYOS IRODALOM FEJLESZTÉSE.

(Fogarasi Béla cikke — Vörös Ujság 1919 júl. 30)

Szellemi életünk felszabadulásával egyidejűleg aktuálissá váltak a tudomány fejlesztésének és népszerűsítésének végtelenül elhanyagolt feladatai is. Tudományos folyóiratainkat, melyeknek legnagyobb részét eddig a kapott cikkek összevisszasága, a teljes tervszerűtlenség és ötletszerűség jellemezte, új vezetők fogják irányítani, akiknek eddigi munkássága komoly garanciákat nyujt a tudomány számára. A nemzetközi érdeklődést és értékelést kiálló dolgozatok külön számokban idegen nyelven is meg fognak jelenni. Lehetetlen lesz ezentúl, hogy helyi tekintélyek tudományos vezetőszerepet töltsenek be, ha nem merték munkáikat az európai közvélemény bírálata elé vinni.

Ám a tudományos irodalom átszervezésében a folyóiratok kérdései csak egy mozzanatot jelentenek. Égető szükségünk van tudományos standard-irodalomra valamennyi tudományszakból. Nincsenek a mai tudomány színvonalán álló főiskolai tankönyveink, általánosan tájékoztató munkáink. A népszerűsítés és a pedagógiai szükségletek mellett pedig elsőrangú fontosságú a tudományos kutatás legfontosabb szükségleteinek megállapítása.

Ezt a munkát végzi a közoktatási népbiztosság tudományos csoportja. A sürgős feladatok között első helyen áll a főiskolai tankönyvek dolga. Néhány kész munkán, fontos

orvosi és természettudományi könyveken kívül, melyek már nyomdában vannak, a legagilisabb munkaerők megbízásokat kaptak és vállaltak természettudományi, technikai szakmunkák elkészítésére vagy lefordítására. Készülnek a munkásegyetem tankönyvei. A szellemi tudományok és a társadalomtudományok terén is teljes intenzitással megindult a munka. A szorosan vett szocializmus tudományos irodalmának kivételével, mely a propaganda ügykörébe tartozik, a tudományos csoport megbízásokat ad ki a modern tudomány legfontosabb műveinek lefordítására. Intenzív anyaggyűjtő munka indul meg a történelem terén, ahol a szocializált levéltárak feldolgozása új fényt fog vetni az egész magyar történelemre és a társadalomtudományok terén, ahol az adatgyűjtés még a kezdet kezdetén van. Állapotainkra a szellemi tudományok terén jellemző, hogy a hivatalos magyar irodalomtörténet nem győzte a magyar nemzeti géniusz kinyilatkoztatásait csodálni, de Arany János kéziratai még ma is kiadatlanul hevernek a Nemzeti Múzeumban. A tudományos csoport megbízást adott sürgős publikálásukra. S mindezen munkálatokban – tudományról lévén szó, – valamennyi komoly írónk egyformán szóhoz juthat, mindenkit, aki tudományosan dolgozni tud és akar, politikai vagy társadalmi szereplésére való tekintet nélkül felhívunk, hogy vegye ki a maga részét a kollektív munkából.

A PÁRTISKOLA ÚJ PROGRAMJA

(Vizsga a pártiskola első tanfolyamán.)

(Vörös Ujság 1919 júl. 31.)

A szocializmus állami propagandájában igen fontos szerep jutott a szocialista-kommunista munkások pártjának égisze alatt működő pártiskolának, amely az elméleti tudás és a gyakorlati tapasztalatok fegyvereivel felszerelt új harcosokat, megbízható, lelkes agitátorokat képez ki a munkásmozgalom számára. A közoktatásügyi népbiztosság tudományos és népszerű propaganda csoportja most fejezte be az első pártiskolai tanfolyamot. A tanfolyam 7 hétig tartott s a következő tárgykóröket ölelte fel.

1. A szocializmus gazdaságtana. Előadó: Varga Jenő. 2. Állam és forradalom. Előadó: Rudas László. 3. A XIX. sz. politikai története, különös tekintettel a forradalmakra. Előadó: Varjas Sándor. 4. A Kommunista Kiáltvány taglalása. Előadó: Bolgár Elek. 5. A szocialista elméletek és mozgalmak története. 6. A Tanácsköztársaság alkotmánya.

A pártiskola első tanfolyamának befejező vizsgáit most tartották meg s a vizsgálaton 31 elvtárs számolt be tudományos és gyakorlati készültségéről.

A vizsgázók – valamennyien fizikai munkások: vasasok, szabók, festők, famunkások stb. – általában megfelelő készültséget mutattak fel, úgyhogy nagyrészüknek tudását és megbízhatóságát kitűnően hasznosíthatjuk a proletárdiktatúra szolgálatában. A vizsgát tett elvtársak legtöbbje már meg is kezdte munkáját a szak- és pártmozgalomban.

A vizsga befejezése után a pártiskolában újabb tanfolyam fog megnyílni.

A pártiskola programját a pártélet gyakorlati szükségleteihez szabja, célja: a proletárdiktatúrában nélkülözhetetlen közigazgatási, politikai és előadói funkciók ellátására alkalmas elvtársak nevelése és kiképzése.

KÖZOKTATÁSI NÉPBIZTOSSÁG VII/3. ÜGYOSZTÁLY

Proletárok! Testvérek!

Láncainkat leszaggattuk és a mi uralmunk, a mi akaratunk szabja meg a dolgok rendjét. Elnyomóinkat elnyomjuk, rabszolgatartóink kezéből kicsavartuk a korbácsot és ha ők, a burzsoázia még nem pusztult el, ha még vívjuk is velük felülről az osztályharcot, ha még a föld többi kapitalista államaiban proletártestvéreink csak a forradalomra való előkészület idejét élik, mégis máris éreznünk kell, hogy minden meglévő, mi reánk vár, minket vár, a mi kezünkből és szellemünktől várja az ujjászületést, a megujhodást.

A proletáriátus érettebb, képzettebb rétegei is gazdasági helyzetüknél fogva mindmáig a tudománynak csak egy részét, a szocializmus harcos tanitásait tehették magukévá. De minden harcnak béke a célja, minden proletár küzdelme azért folyt és folyik ma is, hogy az emberiség megszabaduljon a küzdelem szükségességétől és testvérként élhesse a világ kitáruló szépségeit és az emberi munka eredményét. Nedves, rút lakásaitokból azért költöztetek emberi lakásba, a rabszolgaságból azért szabaditottátok magatokat emberekké, hogy a földet örömmel és szépséggel sugározzátok be, hogy elpusztuljon a harcok világa és helyébe a testvéri emberszolidaritás életét emeljék.

Még harcban állunk és harcban fogunk állni még sokáig, addig mig meg nem semmisitettük a régi, gyülöletbe és embertelenségbe kényszeritő világ utolsó pillérkövét is. Nem akarjuk, hogy proletár és burzsoá legyen, emberek legyünk csak, dolgozók és testvérek. Nem akarjuk munka-kaszárnyává változtatni a világot és ti proletárok, a kiket messze került a szépség és a szép élvezésének gyönyöre, a harc közben, az utolsó küzdelem alatt is készüljetek már.

A muzeumok és paloták kapui, a gyönyörü kastélyok és szinházak eleddig zárt termei kitárultak az öklötök csapása alatt. Meg kell tanulnotok látni a szépet, munkában elsatnyult és meggyilkolt érzéketeknek fel kell támadni, hogy részesei lehessetek minden harcotok és szenvedéstek eredményének, a kultura, a szépség birodalmának. Ezt nem lehet forradalommal, erőszakkal elfoglalni, kisajátitani. Ezt tanulással, munkával lehet.

A közoktatásügyi népbiztosság munkástovábbképzőt szervez. Ennek irodalmi, művészeti és filozófiai osztálya a közeli napokban megkezdi munkáját. A legszebbet és legjobbat fogjátok kapni. Az előadások hangversenyekkel lesznek egybekötve. Jelentkezzetek szakszervezeteiteknél az előadásokra, melyeknek helye és ideje ugy lesz megállapitva, hogy legkevesebb fáradsággal a legtöbbet nyujthassanak.

Testvéri üdvözlettel

A MUNKÁSTOVÁBBKÉPZŐ VILÁGSZEMLÉLETI OSZTÁLYA.

„Meg kell tanulnotok látni a szépet, — hogy részesei lehessetek minden harcotok és szenvedéstek eredményének: a kultúra, a szépség birodalmának"

FRANKLIN-TÁRSULAT BUDAPEST
Könyvek
a házfelügyelőnél!
KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG PROPAGANDA OSZTÁLYA

A

KÖZTULAJDONBA

VETT

MŰKINCSEK

ELSŐ

KIÁLLITÁSA

A

MŰCSARNOKBAN

NYITVA NAPONTA DÉLE-LÖTT ½10–1 DÉLUTÁN 4–7 ÓRÁIG BELÉPÉS SZAK-SZERVEZETI TAGOKNAK IGAZOLVÁNY FELMUTA-TÁSA ELLENÉBEN INGYEN MÁSOKNAK HÁROM KOR.:

1910

1370 RADÓ BUDAPEST V. SZEMERE U. 19.

A forradalom emlékeinek összegyűjtése.

A forradalom emlékeinek (jelvények, zászlók, képek, fényképek, szobrok, röpiratok, kéziratok, a forradalom eseményeihez fűződő tárgyak stb.) összegyűjtése elsőrendű érdeke a proletár műveltség fejlesztésének.

Ezeknek az emlékeknek közkinccse kell lenniök!

Fölhívok mindenkit, hogy akinek ilyen emléke van, haladéktalanúl jelentse be az ezen tárgyak gyűjtésével megbízott Fővárosi Múzeumnál (VII. ker., Stefánia-út Telefon 153—16.)

A bejelentés személyesen, irásban vagy telefonon történhetik.

A közoktatásügyi népbiztosság
művészeti és múzeumi politikai megbízottja.

A művészet mindenkié!

A köztulajdonba vett műkincsek kiállitása

Budapest, 1919 — 73-ik évfolyam, 73. szám. — Vasárnap, március 30

PESTI NAPLÓ

Az államé lett az iskola

A Kormányzótanács rendeletei

Világ proletárjai egyesüljetek!

Mit jelent az állami közoktatás?

Proletártestvérek!

A proletárdiktatura kemény ökle egy hatalmas csapással szétzúzta a kapitalista világ egyik legrégibb és legerősebb várát: **a felekezeti oktatást.** A kapitalista rendszer szolgálatában álló egyháznak elsőrendű hatalmi eszköze volt az iskola, amely a fejlődő embercsemetét átitatta, **csontjáig-velejéig megmérgezte a maga uralmának kedvező eszmékkel.** Ennek a hatalmi eszköznek most vége; a Forradalmi Kormányzótanács XXII. rendelete megsemmisítette.

A polgári társadalom „reformáramlatai" évtizedeken át tartó óriási erőfeszítésekkel sem bírták az iskolát kicsavarni az egyház kezéből. Még Franciaországban is megmaradt az általános államosítás után a felekezetek iskolafőntartási szabadsága és ezzel a szabadsággal a papok olyan ügyesen tudták élni, hogy husz év alatt megkétszereződött a felekezeti iskolákba járó gyermekek száma. Nálunk pedig még annyi eredménye sem volt a polgári társadalom kere-

kellett megoldani, ahogy a Forradalmi Kormányzótanács megoldotta: **a Tanácsköztársaság valamennyi nem állami nevelési és oktatási intézetet kezelésébe veszi és azoknak minden ingatlan és ingó vagyonát köztulaj-**

Budapest 1919 — XXIX. évfolyam 105. szám

UJ KORSZAK

A tanító — hatalmi...

A szociálizmus állami propagandája.

Budapest 1919 • XXIX. évfolyam 105. szám

MAGYAR HI

POLITIKAI NAPILAP

A Munkásegyetem

Hivatalos jelentések a Vörös Hadsereg helyszére

I. A vasárnapi jelentés

„A magyar tanító... ledobva magáról minden mesterségesen rárakott béklyót, a világforgató osztályharcban bátor katonájává szegődött annak az irányzatnak, mely a fejlődést jelenti"

„A jövendő új korszakát alkotjuk meg a szabad és korlátlan tudományos kutatás műhelyeiben"

Rendelet a színházjegyekről.

Míg a színházak biztosa megszervezi a jegyelosztást,

hétfőig, azaz március 31.-éig,

a színházjegyekre a következő intézkedés érvényes:

Amely Szinháznak elővételi pénztára van, ezt feltűnő feliratával megjelöli

munkáspénztárnak

[illegible] a lecsökkentett árú munkásjegyeket csak a pénztárnál déli 9—2-ig és délután 4 órától az előadás megkezdéséig árusítja, csak szervezett munkásnak ellenében.

Amely szinházaknak csak két pénztárnak a biztosa egy pénztárnál tegyenek árusíthatják a lecsökkentett árú és a rendes árú jegyeket, azzal a megszorítással, hogy a lecsökkentett árú jegyek III. is csak szakszervezeti munkásnak ellenében adhatók ki.

Budapest, 1919. évi március hó 28-án.

Lukács György s. k.

népkormánybiztos helyettese megbízásából.

A színház: a dolgozóké

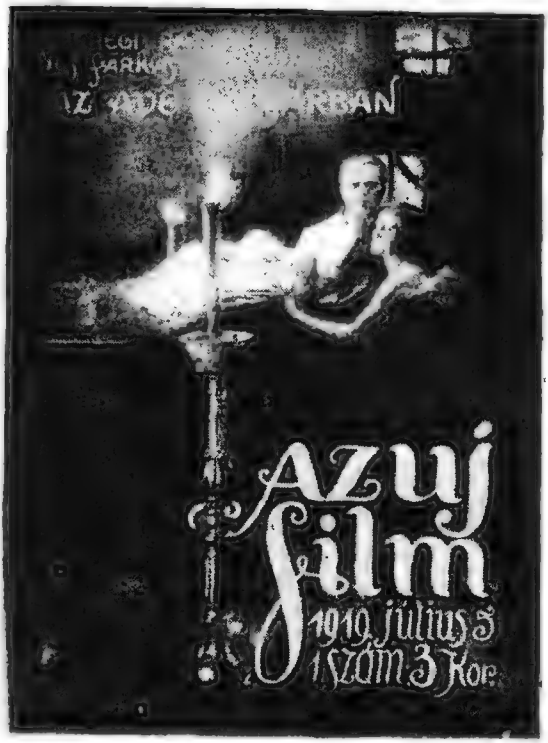

A Tanácskormány felkarolja a fiatal magyar filmgyártást

Русский Культурно-Просветительный Клуб имени **ЛЕНИНА** Német-u. 22

Устраивает в воскресение 6-го июля 1919.

в зале МАРКА ЛЕНИНА по Роже утца 61.

под режиссерством тов. М. ЧЕРНЯВСКАГО

РУССКИЙ СПЕКТАКЛЬ

Представлен будет.

ЖЕНИТЬБА

Комедия в 2-х актах и 5 картин Н. В. Гоголя.

После спектакля состоится вечерины ТАНЦЫ

Билеты к программе продаются в Русском Клубе, в ресторане Прокопа Роже утца 61 III эт. и в Русской Колонии, Лаврина утца 6. а для спектакля в самом театре.

Цены сходные — рублем. Начало ровно в 5 час.

Az Orosz kulturfelvilágosító „Lenin"-kör

(Budapest, VIII., Német utcza 22)

Vasárnap, 1919. évi július hó 6-án a Marx-Lenin-házban, VI., Rózsa-utcza 61. szám alatt Cserniavszky elvtárs vezetése mellett orosz műkedvelői előadást tart.

Szinrekerül:

A HÁZASSÁG

Vígjáték 2 felvonásban és 5 képben N. V. GOGOL-tól

Kezdete délután pont 5 órakor.

ELOADÁS UTAN ZENE és TÁNC

Belépőjegyek és műsor kaphatók az Orosz házban, VI. ker. Rózsa-utca 61., III. e. 19., a Pravda szerkesztőségében az orosz ügyekben segélyző bizottságnál I., Lánchid-utca 8. és előadás kezdete előtt a pénztárnál.

Belépőjegyek ára 5-től 15 Koronáig.

Az orosz kultúrfelvilágosító Lenin-kör GOGOLI-t játszva.

Tuakay

SEIDNER PLAKÁTGYÁR BUDAPEST.

7 FILM SZOVJET-OROSZORSZÁGBÓL

Szamuelly elvtárs repülőgépen hozta Budapestre.

E héten kerül bemutatásra számos mozgóképszinházban.

Aktuális helyszini felvételek az oroszországi eseményekről. ★ ★ Képek a bolsevizmus diadalmas fejlődéséről.

MOZIÜZEMEK SAJTÓ ÉS PROPAGANDA OSZTÁLYA.

Diák elvtársaink!

Egyetemi hallgatók!

A közoktatásügyi népbiztosság nagyszabásu népmüvelési munkába fogott. Még mindig a proletárok milliói, főleg a földmüvesszegények nem tudnak sem irni, sem olvasni.

Diák elvtársaink! Hozzátok fordulunk, akiknek lelkében él az elnyomott emberiség felszabaditó munkája iránti lelkesedés, jelentkezzetek minél nagyobb számban, hogy ebben a nagy oktatómunkában résztvegyetek.

A proletariátus diktaturája kétszeres szeretettel öleli keblére azokat a diák elvtársakat, akik proletártestvéreik szellemi fölszabaditásának magasztos és nehéz munkájában részt venni kivánnak.

Csak azok jelentkezzenek, akik belső meggyőződéssel hirdethetik az uj tanokat s akik eddig is tevékeny szerepet játszottak a munkásmozgalmak oktató, fölvilágositó munkájában. Jelentkezni lehet az Országos Propaganda Bizottság helyiségében, **Muzeum-körut 1.** szám alatt, a titkárságnál.

A tudományos és szabadoktatási propaganda csoportvezetője.

„Diák-elvtársaink! Előre, az elnyomott emberiség felszabaditására, az analfabétizmus feküzdésére!"

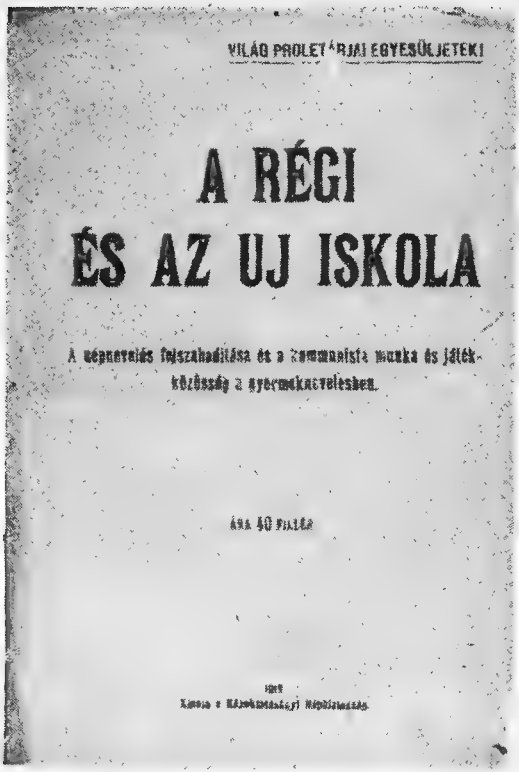

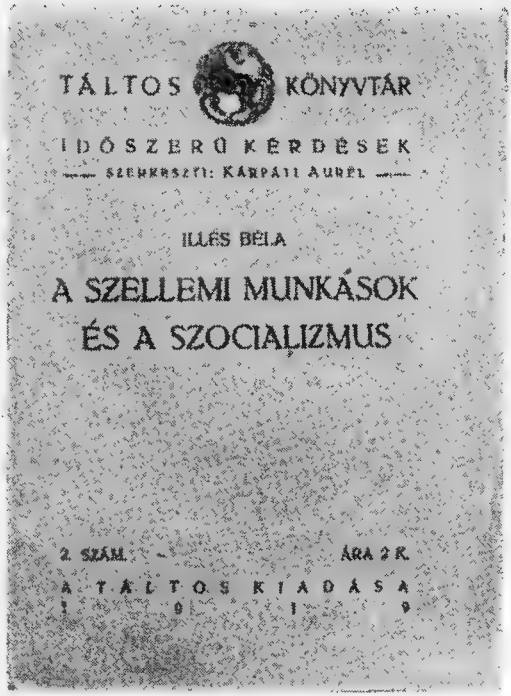

Új iskola — új tudomány

A kommunista kulturáért

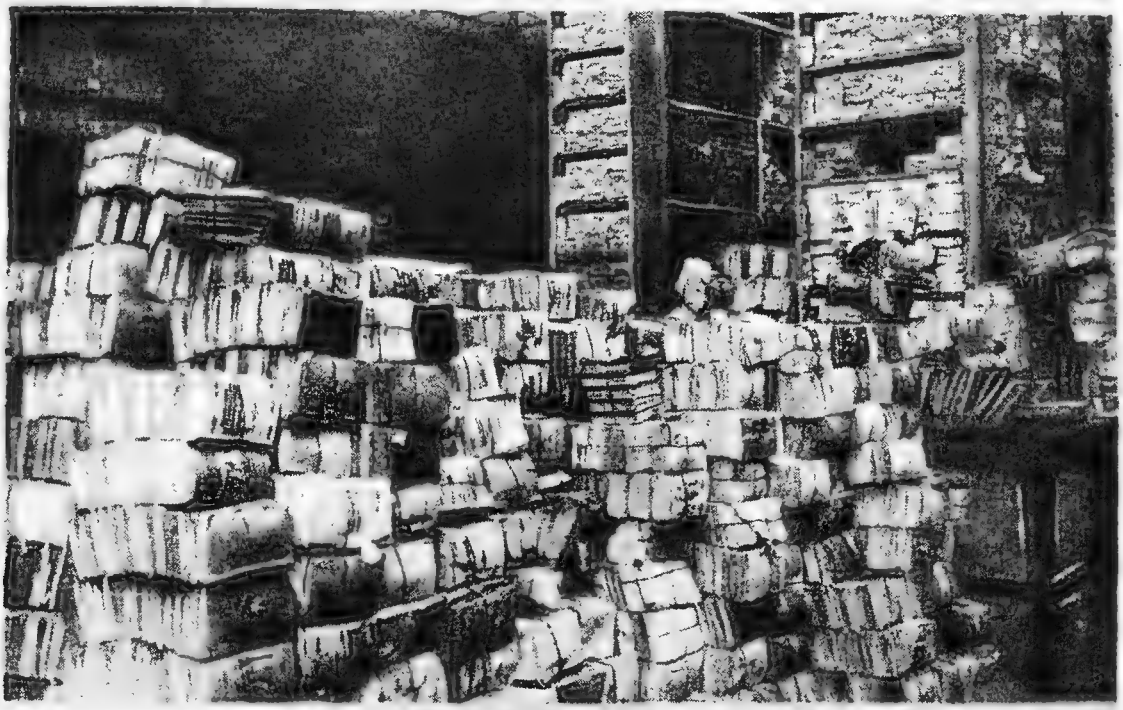

A magyarországi szocialista-kommunista párt könyvelosztó raktára

A dolgozó nép műveltségéért

MŰZEUMI MUNKÁSTANFOLYAMOK

ELVTÁRSAK! PROLETÁROK!

Ime, föltárjuk előttetek a tudás és a művészetek hetpecsétes kapuit, jöjjetek seregestől és nézzetek körül a gyönyörű palotában, ahonnét eddig ki voltatok rekesztve s ahol mostanig a burzsoá „kiválasztottak" és „beavatottak" pöffeszkedtek. Ezentúl a tietek lesz a művészet minden szépsége s a tudás minden gazdagsága. Ezekből a szépségekből s ebből a gazdagságból akarunk adni tele kézzel néktek azokon az előadásokon, amelyeket az alább megjelölt helyeken és időben tartunk. Jertek el minél többen s hallgassátok figyelemmel proletártestvéreiteket, a tudomány munkásait, kik hívásunkra készörömmel jöttek közénk, hogy szakismereteiket egyszerű, világos szavakkal közöljék veletek.

Belépőjegyül kinek-kinek a szakszervezeti igazolványa szolgál.

A Szépművészeti Múzeum előadásai:

A Szépművészeti Múzeum (VI., Andrássy-út 41. szám) előadótermében, este fél 7 órától fél 8 óráig.

III. sorozat. Előad **Ébner László: Bevezetés a szobrászat történetébe** ciménel.

1. Május hó 22-én, csütörtökön. **Mi a szobrászat.**
2. Május hó 27-én, kedden. **A szobrász anyaga és munkája.**
3. Június hó 3-án, kedden: **A klasszikus ókor szobrászata.**
4. Június hó 5-én, csütörtökön: **A klasszikus ókor szobrászata** (befejezés).

IV. sorozat. Előad **Nemczikv Ilyés: Hogyan kell épületeket nézni (Bevezetés az építészet történetébe)** ciménel.

1. Június hó 10-én, kedden: **Az épület rendeltetése és az építési munka.**
2. Június hó 12-én, csütörtökön: **A belső tér.**
3. Június hó 17-én, kedden: **Az épület kifejezése.**
4. Június hó 24-én, kedden: **Az épület kifejezésének és belsejének egymáshoz való viszonya.**

Az Iparművészeti Múzeum előadásai:

Az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35. sz.) előadótermében, este fél 7 órától fél 8 óráig.

III. sorozat.

1. Május hó 22-án, pénteken: **Szányi László: A plakát.**
2. Május hó 26-án, szerdán: **Szányi László: A plakát** (befejezés).
3. Május hó 30-án, péntekon: **Payr Hugóné: Az ötvösség.**
4. Június hó 4-én, szerdán: **Payr Hugóné: Az ötvösség** (befejezés).

IV. sorozat. Előad **Layer Károly: A kerámika** ciménel.

1. Június hó 6-án, pénteken: **A népies kerámika.**
2. Június hó 11-én, szerdán: **Majolika és fajansz.**
3. Június hó 13-án, pénteken: **Porcelánedények.**
4. Június hó 18-án, szerdán: **Porcelán-plasztika.**

A Nemzeti Múzeum néprajzi tárának előadásai:

A Természettudományi Társulat (VIII., Eszterházy-utca 16. szám) előadótermében, este fél 7 órától fél 8 óráig.

III. sorozat. Előad **Biró Lajos: Uj-Guinea falukái** ciménel.

1. Május hó 23-án, pénteken.
2. Május hó 27-én, kedden.
3. Május hó 30-án, pénteken.
4. Június hó 3-án, kedden.

IV. sorozat. Előad **Roheim Géza: A vallás eredete és őstormái** ciménel.

1. Június hó 6-án, pénteken.
2. Június hó 10-én, kedden.
3. Június hó 13-án, pénteken.
4. Június hó 17-én, kedden.

A Nemzeti Múzeum régiségtárának előadásai:

A Természettudományi Társulat (VIII., Eszterházy-utca 16. szám) előadótermében, este fél 7 órától fél 8 óráig.

III. sorozat. Előad **Droszkán Zoltán: Római élet Pannoniában** ciménel.

1. Május 24-én, szombaton.
2. Május 28-án, szerdán.
3. Május 31-én, szombaton.
4. Június 4-én, szerdán.

IV. sorozat. Előad **Varju Elemér: A fegyverek fejlődése** ciménel.

1. Június 7-én, szombaton.
2. Június 11-én, szerdán.
3. Június 14-én, szombaton.
4. Június 18-án, szerdán.

Budapest, 1919 május 16.

Művészeti és múzeumi direktórium.

„Ezentúl a tietek lesz a művészet minden szépsége s a tudás minden gazdagsága"

MARX-ENGELS MUNKASEGYETEM KIADVÁNYAI

TERMÉSZETTUDOMÁNYI CSOPORT

TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM

ELŐADTA

DIENES PÁL

BUDAPEST

1919

MARX-ENGELS MUNKASEGYETEM KIADVÁNYAI

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI ÉS KÖZIGAZGATÁSI FAKULTÁS

A SZOCIALIZMUS TÖRTÉNETE

ELŐADTA

KOVÁCS GÁBOR

BUDAPEST

1919

1 Marx—Engels Munkásegyetem kiadványaiból

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

AZ AGITÁTORKÉPZÉS CÉLJA

VARJAS SÁNDOR

MEGNYITÓ ELŐADÁSA

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG TUDOMÁNYOS ÉS NÉPSZERŰ PROPAGANDA-OSZTÁLYÁNAK AGITÁTORKÉPZŐ ISKOLÁJÁBAN

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

BUDAPEST, 1919

ÁRA 40 FILLÉR

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

MARX ÉS ENGELS ÉLETRAJZA

(A XIX. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible])

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG TUDOMÁNYOS ÉS NÉPSZERŰ PROPAGANDA-OSZTÁLYÁNAK AGITÁTORKÉPZŐ ISKOLÁJÁBAN

ELŐADTA:

VARJAS SÁNDOR

ÁRA 60 FILLÉR

BUDAPEST, 1919

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

Az agitátorképző-iskola előadásaiból

Zeneakademia, 1919 julius hó 5-en vasárnap 6 órakor

I. Nemzetközi munkáshangverseny

Musikakademie, 5-ten Juli 1919 Abends 6-7 Uhr

I. Internationales Arbeiterkonzert

Johann Hammerschlag, Organist
Kwartin Bernhard, Opernsänger
Porges Mór, Violoncellist
P. Kende Hilda, Konzertpianistin
Helene Piday, Konzertsängerin

Academie de musique, 5 juillet 1919 à 6 heures et demi du soir.

Premier Concert Ouvrier International

Jaen Hammerschlag, organiste
Bernhard Kwartin, chanteur d'Opera
Maurice Porges, artiste violoncelliste
Hilda P. Kende, artiste de piano
Helene Piday, chanteuse de concert

I. ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНЫЙ РАБОЧИЙ КОНЦЕРТ.

Világ proletárjai egyesüljetek!

Dr. MOLNÁR GÉZA

A ZENE A SZOCIALISTA TÁRSADALOMBAN

BUDAPEST, 1919
A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA
ÁRA 2 KORONA

A szocializmus a zenét a dolgozó nép közkincsévé teszi

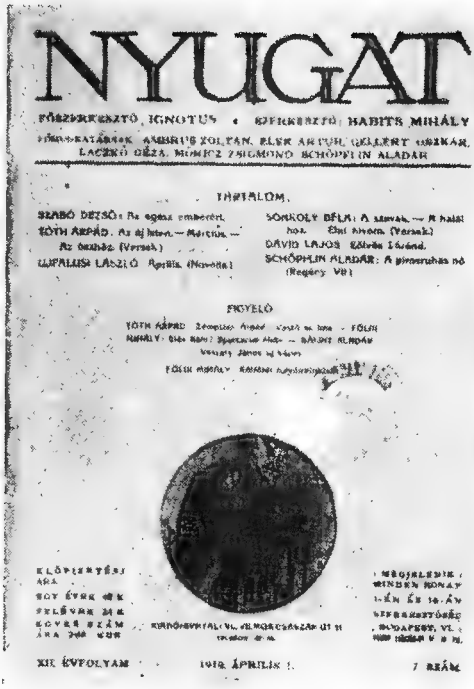

NYUGAT

FŐSZERKESZTŐ: IGNOTUS • SZERKESZTŐ: BABITS MIHÁLY

MUNKATÁRSAK: AMBRUS ZOLTÁN, ELEK ARTUR, GELLERT OSZKÁR, LACZKÓ GÉZA, MÓRICZ ZSIGMOND, SCHÖPFLIN ALADÁR

TARTALOM.

SZABÓ DEZSŐ: Az egész emberért.
TÓTH ÁRPÁD: Az új tavon. — Márciusi. — Az öszikéz. (Versek.)
LUPALISS LÁSZLÓ: Apróka. (Novella.)
SÓKOLY BÉLA: A szivek. — A halál hoz. Ősi hivom. (Versek.)
DÁVID LAJOS: Szivén ülésünk.
SCHÖPFLIN ALADÁR: A pincerubas nő. (Regény VII.)

FIGYELŐ

TÓTH ÁRPÁD: Szomorú tavaszi vasárnap. — FÖLDI MIHÁLY: Ősi hang! Sportszerű Alak. — BÁRDOS ALADÁR: Vörösy János uj könyv.

FÖLDI MIHÁLY: Kárpáti nagyvárosunk.

KIÖVÉTKEZTETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 48 K, FÉLÉVRE 24 K, EGYES SZÁM ÁRA 2·40 KOR

KIADÓHIVATAL: VI., VÁRMEGYEHÁZA-UTCA 11. TELEFON: 27-14.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP 1-JÉN ÉS 16-ÁN. SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, VI., VÁRMEGYEHÁZA U. 8 SZ.

XII. ÉVFOLYAM 1919. ÁPRILIS 1. 7. SZÁM.

MA

IRODALMI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

Szerkesztik: BARÁNY LAJOS — GITZY BÉLA

III 12

VÖRÖS ZÁSZLÓ

„Az élőnek a munka szabadságában nőnegyik, és a munka szabad lesz az élőnek szolgálatát.

Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Karinthy Frigyes, Tóth Árpád, Krúdy Gyula — úgyszólván minden számottevő írónk nagy lelkesedéssel üdvözölte a proletariátus forradalmát. (Irodalmi folyóiratok a Tanácsköztársaság időszakában.)

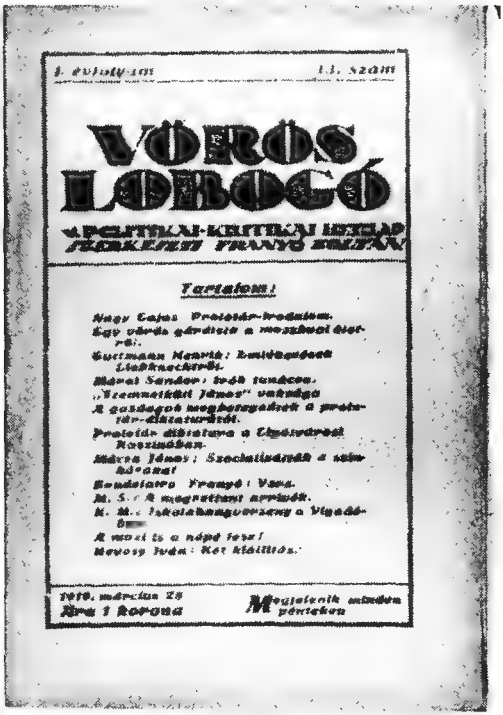

I. évfolyam 13. szám

VÖRÖS LAPOGÓ

A POLITIKAI-KRITIKAI HETILAP SZERKESZTI FRANYÓ ZOLTÁN

Tartalom:

Nagy Lajos: Proletár-irodalom.
Egy várda gáváitól a munkásai diktatúrájáig.
Guttmann Manó: Emlékezések Liebknechtről.
Manai Sándor: Irók tanácsa.
„Szemnélkül János" vallása.
A gazdagok megbecsülték a proletár-diktatúrát.
Proletár diktatúra a Lajtavidéki Köztársaságban.
Makra János: Szochalizmus a szabadságnál.
Bendatoro Franyó Vera.
M. S.: A megváltani szivek.
M. M.: Iskolahangversenyek a Vigadóban.
A most is a népé fog!
Nevesy Iván: Két kiállítás.

1919. március 28. Ára 1 korona. Megjelenik minden pénteken.

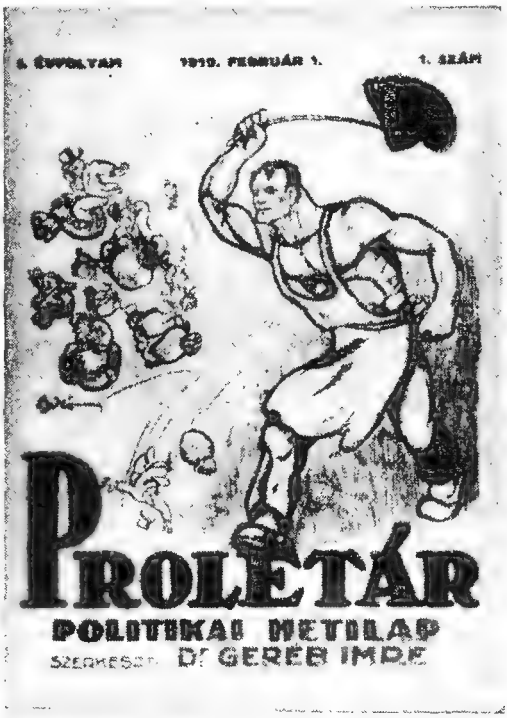

I. ÉVFOLYAM 1919. FEBRUÁR 1. 1. SZÁM

PROLETÁR

POLITIKAI HETILAP

SZERKESZTI: DR. GERÉB IMRE

Politikai hetilapok

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!
KOMMUNISTA KÖNYVTÁR

AZ OROSZORSZÁGI KOMMUNISTA (BOLS.) PÁRT PROGRAMMJA

ELFOGADTA A VIII-IK PÁRTKONGRESSZUS 1919. MÁRC. 18—23-ÁN

ÁRA 1.20 KORONA

BUDAPEST, 1919.
A MAGYARORSZÁGI SZOCIALISTA PÁRT KIADÁSA

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

AZ OROSZ FORRADALOM

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG TUDOMÁNYOS ÉS NÉPSZERŰ PROPAGANDA OSZTÁLYÁNAK AGITÁTORKÉPZŐ ISKOLÁJÁBAN

ELŐADTA:
RABINOVITS JÓZSEF

ÁRA 60 FILLÉR.

BUDAPEST, 1919
A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

A bolsevik pártot, az orosz forradalmat népszerűsítő kiadványok

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

W. KARPINSZKIJ

HOGYAN TÉRT ÉSZRE AZ OROSZ NÉP?

A HÁBORU ÉS A FORRADALOM EGYSZERŰ MAGYARÁZATA

BUDAPEST, 1919
A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

ÁRA 1 KORONA

Világ proletárjai egyesüljetek!

PHILIPS PRICE

Az entente oroszországi aknamunkája

Hogyan akarta megfojtani az angol kormány az orosz forradalmat?

Fordította
BODÓ PÁL

Kiadja a Közoktatásügyi Népbiztosság.
Budapest, 1919 Ára 40 fillér.

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

Lenin

A polgári demokrácia és a proletárdiktatura

A kommunista internationale elvi állásfoglalása a polgári demokrácia és a proletárdiktatura kérdésében.

Fordította:

NÉVESI LAJOS

Ára 25 fillér.

Kiadja a Szerkesztőség, Budapest.

Világ proletárjai egyesüljetek!

N. LENIN

A

SZOVJETHATALOM LEGKÖZELEBBI FELADATAI

1919

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

Ára 2 korona.

Lenin írásai és beszédei magyarul — 1919

HARC A KENYÉRÉRT

LENIN ELVTÁRS BESZÉDE

ELMONDTA AZ OROSZ SZOVJETKÖZTÁRSASÁG BIRODALMI KÖZPONTI VÉGREHAJTÓ-BIZOTTSÁGÁNAK RENDKÍVÜLI ÜLÉSÉN

FORDÍTOTTA

MIKES LAJOS

Agitációs célra ingyen példány.

BUDAPEST, 1919

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

VÖRÖS KÖNYVTÁR

Szerkeszti: BRÓDY ÁRPÁD

10. SZÁM

Lenin elvtárs levele az amerikai proletáriushoz

Egyes szám ára 1 korona

Szervezett munkásoknak a kiadóban 50 fill.

Szobrot MARX-nak Budapesten!

Ein MARX-Denkmal für Budapest!

Elvtársak! **Genossen!**

Camarades! Proletaires du monde, muissez-tous! Compagni! Soudruz! Tuwarzy sze Joldas! Drugovi! Sudruhovia! Tovari
ДРУГАРИ! ДРУГОВИ! ТОВАРИШИ!

A Nemzetközi Szocialista Federáció MARX KÁROLY szülésnapjának 101-ik évfordulója alkalmával f. e. május 5-en, hétfőn délelőtt pont 10 órakor

nemzetközi MARX-ünnepélyt

rendez a Városi Színházban.

A nemzetközi testvériesülés ennek manifesztációjaként a magyarországi szocialista párt és a pártunk nemzetközi szocialista federációjához tartozó pártfrakciók elismerő szavakkal magyar, orosz, német, angol, francia, olasz, cseh, tót, román, szerb, bolgár, török, görög stb. nyelveken dokumentálják testvéri szolidaritásukat Magyarország népeivel Marx szellemében.

Az ünnepély műszaki részében **TANGO EGISTO** fáremenőzenéje vezetésével a nemzeti operaház teljes zenekara elő fogja adni:

1. Az „INTERNATIONALE"-et, melynek szövegét a nemzetközi ünnepély résztvevő zenekarok
2. *Rossini*: TELL VILMOS Nyitány
3. *Weber* „OBERON" cím operájából az „OCEAN" arról szóló zenekari kíséretével

M. MEDEK ANNA, az operaház tagja

Berthoven „EGMOND" szimfóniája.

Az ünnepély tiszta jövedelme a budapesti MARX-szoboralap céljaira fog szolgálni.

A lemon jövők csak a szünetekben bocsáttatnak be, nehogy zavar keletkezzen.

A vasárnap délelőtt fél 12 órakor a városi színházban megtartandó zenei rész főpróbájához a jegyek a Városi Színház délutáni mérsékelt helyáraiban a központi jegyelosztóban (Erzsébet-tér 2. I. em.) és a Federáció titkársságánál (Rózsa-utca 61. sz.) a rendes hivatalos órák alatt szombat déli 12 óráig kaphatók. Azontul a főpróba napján vasárnap d. e. 9-től fél 12-ig a színházi pénztárnál árusíttatnak a jegyek.

A hétfői Marx-ünnepély jegyei ugyanesak a fent említett helyen a központi jegyosztóban kapják a szervezetek és a federáció titkársságánál a pártfrakciók megbízottai. Azonkívül a városi színház jegypénztára vasárnap reggel 9-től este 6-ig és hétfőn reggel 9-től délig árusítja a meg lennmaradt jegyeket.

A Marx-ünnepély jegyei a városi színház operai irodáiban kaszek ársáva engedmény nélkül, tekintettel arra hogy a Marx-szobor alapja javára rendeztetik az ünnepély.

A MARX-szoboralapot munkásfillérekből kell összegyűjteni!

Az orosz, német, angol, francia, csehszlovák, román, szerb, bolgár, török, görög nép szolidáris a forradalmi Magyarországgal — Marx szellemében

Ének és zongorára ára 3 K nettó.

Az „Internationale" zene és énekkari kiadásai a Közoktatásügyi Népbiztosságnál, Budapest V, Báthory-u. 12 kapnak.

BARD FERENCZ ÉS FIA
BUDAPEST
LEIPZIG

Zongorára
átírott szöveggel K 3 nettó

16" kiadás
zongorára szöveggel 40 fill.

„Fel, fel, ti rabjai a földnek . . ."

MARX-KÖR

társadalomtudományi munkásegyesülés

[illegible]

Fel a harcra a tudásért és a kommunizmusért!

A Marx-kör első ülése KEDDEN, folyó hó 29-én lesz este 8 órakor = a „LLOYD" nagytermében. =

Előadók: LUKÁCS GYÖRGY népbiztos és RUDAS LÁSZLÓ

[illegible]

A „Marx-kör" vezető tanácsa.

Világ proletárjai egyesüljetek!

Proletárok tanuljatok!

Minden szerda pártnap! Minden péntek művelődési nap!

A VIII. kerületi Munkás- és Katonatanács művelődési osztálya (Baross-utca 71) **analfabéta tanfolyamokat nyit** azok olvasni nem tudó felnőtt szülők számára. Felhívja a VIII. kerületi összes háztulajdonosokat, hogy a házban lakó **írni-olvasni nem tudó,** vagy csak olvasni tudó felnőtteket elszólítsák és lakóik megjelenésével levelezőlapon a művelődési osztályunk fent említett szerv[illegible]

Minden pénteken tudományos, ismeretterjesztő és szociális tárgyú előadásokat tart az alábbi helyeken

Szabad előadások:

1. ***Dugonics-utcai iskola***
2. ***Czobancz-utcai iskola***
3. ***Mária Terézia-téri iskola***
4. ***Német-utcai iskola***
5. ***Tisza Kálmán-téri iskola***
6. ***Erdélyi-utcai iskola***

Szemléltető tudományos mozielőadások.

Az előadások a tudomány minden ágát felölelik, nevezetesen marxizmus, szociológia, természettudományok (fizika, kémia, ásványtan, földtan, csillagászat stb.) földrajz, történelem, vallástan, egészségtan és más.

Előadók: [illegible]

Az előadások az iskolákban díjtalanok, a mozgókban 1 koronás belépődíjak mellett tartatnak. Részletes tájékozódás, hol és mit ad majd a Vörös Ujság mindenkori csütörtöki és a Népszava mindenkori szombati számai fogják nyújtani. Az előadásokat este 8 órakor kezdjük.

Végül modern nyelvi, ú. m. német, francia, angol és olasz tanfolyamokat szervez, melyek szintén díjtalanok lesznek. Jelentkezni levelezőlapon lehet arrak megjelenésével, hogy milyen nyelvet akar tanulni fent említett

[illegible]

„Uj, jobb életet építeni csak az tud, aki fel van vértezve a tudás minden fegyverével"

Lukács György

Révai József

Budapest, 1919 április 25 péntek • Világ proletárjai egyesüljetek! • 99 szám :: XLVII. évfolyam

NÉPSZAVA

A MAGYARORSZÁGI SZOCIALISTA PÁRT REGGELI HIVATALOS LAPJA

Munkások! Elvtársak! Készüljetek május elsejének megünneplésére!

A Központi Munkás- és Katona tanács ülése.

Budapest, 1919. 32. szám. Csütörtök, május 1.

TANÁCSKÖZTÁRSASÁG

HIVATALOS LAP

HIVATALOS RÉSZ.

A Forradalmi Kormányzótanács LXXX. számu rendelete.

A Magyarországi Tanácsköztársaság május 1-ét, a világ forradalmi proletariátusa nemzetközi egységének emléknapját, a proletárállam ünnepévé avatja. Ez napon minden munka szünetel.

Budapest, 1919. április 30.

Forradalmi Kormányzótanács.

Budapest, 1919 csütörtök május 1. 24 fillér, 71. szám.

Világ proletárjai egyesüljetek!

VÖRÖS UJSÁG

24 fillér.

Május elseje

„A magyarországi Tanácsköztársaság május 1-ét, a világ forradalmi proletariátusa nemzetközi egységének emléknapját, a proletárállam ünnepévé avatja"

Az Alagút bejárata — 1919 máj. 1

„A vörös katona nem proletártestvérei, hanem a nemzetközi tőke ellen harcol"
Az Andrássy-út

A Munka dicsőségét és a haladó gondolkozók emlékét hirdető szobrokkal ünnepli Budapest munkássága május elsejét

A Vörösalapácsos Emberek a Marx téren 1919 máj. 1

A forradalmár matrózok

VII.

A PÁRT A PROLETÁRDIKTATÚRÁBAN

... Lenin, a bolseviki párt fejlődésével kapcsolatban elmondotta, milyen áldozatok és szenvedések árán kovácsolódott ki a bolsevizmus forradalmi elmélete: „Vagy félévszázadon át, körülbelül a mult század 40-es éveitől a 90-es évekig a haladás eszméje Oroszországban példátlanul vad és reakciós cári elnyomás alatt sóvárogva keresett helyes forradalmi elméletet és csodálatos buzgalommal és alapossággal kísérte figyelemmel ezen a téren Európa és Amerika minden „legfrissebb szavát". „A marxizmust, mint az egyedül helyes forradalmi elméletet, Oroszország valóban kiszenvedte magának félszázados hallatlan kínok és áldozatok, példátlan forradalmi hősiesség, hihetetlen energia és korlátot nem ismerő kutatás, tanulás, gyakorlati kipróbálás, csalódások, Európa tapasztalatainak megvizsgálása és a mienkkel való összehasonlítás árán" ... „Másrészről a bolsevizmus, mely ezen a gránitkemény elméleti alapon keletkezett, 1903-tól 1917-ig oly tizenötéves gyakorlati történelmet élt át, melynek a tapasztalatok gazdagságát tekintve, az egész világon nincsen párja".

A magyar kommunisták távolról sem rendelkeztek ilyen multtal. Ők lényegében az ausztro-marxizmusnak, a megalkuvó szociáldemokrata gyakorlatot forradalmi frázisokkal elfödő, Ausztriában nagyranőtt és Magyarországra átplántálódott mozgalomnak voltak neveltjei. Az orosz forradalom tanai és tapasztalatai magukkal ragadták őket. De ahhoz, hogy a marxista-leninista elmélet egy párt vérébe és velejébe menjen át, sok tényező kell, többek közt idő.

A bolsevista elmélet nem hatott a magyar kommunistákra elég mélyen és elég hosszú ideig ahhoz, hogy a Tanácsköztársaság nehéz viszonyai között minden kérdésben helyesen és jól tudták volna alkalmazni.

Így történhetett aztán, hogy a hatalom megragadása után egy sor döntő hibát követtünk el. A legsúlyosabb hiba az volt, hogy a Kommunista Párt az egyesülés címén lényegében beolvadt az opportunistáktól és árulóktól meg nem tisztított szociáldemokrata pártba. Az új, egyesült pártban csakhamar erőre kaptak a megalkuvók, a fegyverletétel hívei. A párt ezzel alkalmatlanná vált arra a vezető szerepre, melyet egy valóban marxista-leninista pártnak a forradalomban vinnie kell. Nem kevésbbé súlyos hibának bizonyult az, hogy az ezerholdakat nem osztották fel.

(Részlet Rákosi Mátyás beszédéből. Nagybudapesti pártfunkcionáriusok ünnepi értekezlete. 1948 nov. 20)

A KÉT PÁRT EGYESÜLÉSE

(Rákosi Mátyás védőbeszédéből - 1935)

... Maga a két párt egyesülése még nagyobb hiba volt. Az történt, hogy a szociáldemokrata pártnak akkor már hétszázezer tagja volt. Már pedig a kommunista pártnak, vagy a proletárforradalmat vezető pártnak a proletariátus válogatott élcsapatának kellett volna lennie. Magyarországon pedig nem volt 700.000 élcsapatra alkalmas proletár, talán 70.000 lett volna, úgyhogy egy ilyen forradalmat vezető munkáspártnak legalább egytizedére kellett volna csökkennie, hogy feladatainak megfeleljen, hogy *vezetője, agya, központja* legyen a forradalomnak.

Ezt a lehetőséget mi magunk ütöttük agyon, hogy egyesültünk. A szociáldemokrata párt az egyesülésnél intakt párt volt, ezer és ezer szervezettel, a kommunista párt pedig földalatti párt, amely nem egyesült a szoc.-dem. párttal, hanem egyenként belépett a szoc.-dem. pártba. Ez volt a kommün bukásának legfontosabb központi oka.

A PÁRT ÉS A SZAKSZERVEZETEK A DIKTATÚRA IDŐSZAKÁBAN

(Rákosi Mátyás beszéde a III. Internacionále II. kongresszusán Moszkva, 1920 júl. 23)

... A Magyar Tanácsköztársaság minden tekintetben fejlettebb viszonyokat talált, mint Szovjetoroszország. Az ország jobban központosított volt, a vasút jobban kiépített, az utak jobb állapotban, a mezőgazdaság magasabb fokon.

Minden viszonylatban közelebb állottunk a nyugati államokhoz, mint Szovjetoroszországhoz. Tapasztalataink azonban mégis minden ponton az oroszoknak a kommunista pártokról alkotott felfogását erősítik meg. Mindaddig, amíg a mi kommunista pártunk az *orosz minta szerint* erősen centralizált, szigorúan fegyelmezett volt és tagjai csak egy bizonyos kipróbálás után vétettek fel és szigorúan kezelték őket, - pártunk, éppen úgy, mint az orosz párt, a proletariátus *élcsapatát* jelentette. Abban a pillanatban, amidőn pártunk egyesült a szociáldemokratákkal, és ezáltal a proletariátus hátramaradt részeit és a kispolgárság egy nagy részét, amely a Szociáldemokrata Pártba be volt szervezve, befogadta, a párt ezt a jelentőségét elveszítette.

Ezenkívül a diktatúra megalapozásához óriási szükség volt osztálytudatos, önálló káderekre. Kényszerítve voltunk az egyesült párt minden használható erejét a különböző szovjetekben elhelyezni. Ezáltal a párt teljesen elerőtlenedett. Így kénytelenek voltunk, még olyan politikai kérdésekben is, amelyekkel az egész proletársághoz kellett volna fordulnunk, az ezt csaknem teljesen átfogó szakszervezeteket igénybevenni. Ezáltal olyan helyzet állott elő, hogy a szakszervezet teljesítette a párt feladatait is. Kiderült, hogy a diktatúrával a szakszervezetek működésében és feladataiban óriási változás állt elő. - A szakszervezeteknek új feladatok egész sorát kellett megoldaniok, mint a termelés újjászervezése, a munkafegyelem helyreállítása stb.; de annyira igénybe voltak véve az új tagok áradatának felvételével, hogy még azt sem tudták kellőképen megoldani.

Magyarországon a párt alkalmatlansága folytán kényszerítve voltunk ezeken a feladatokon kívül még egyéb feladatokat is, mint a Vörös Hadsereg megalakítása, iskolaügy, élelmiszerellátás stb., átadni a szakszervezeteknek. — Kiderült azonban, hogy ezeket a kérdéseket képtelenek megoldani. - Átvették ugyan a feladatokat, de egyetlen területen

sem tudtak megközelítően sem kielégítő megoldást találni, nemcsak azért, mert többnyire reakciósak voltak, néhány szakszervezet már a diktatúra előtt forradalmi beállítottságú volt, — hanem azért is, mert nem politikai feladatok megoldására alakultak. Néhány hónap mulva előttünk állott az elkerülhetetlen szükségszerűsége egy erős, új *kommunista* párt megalapításának. Ezáltal kényszerítve voltunk más súlyos feladatok mellett, amelyeket a diktatúra hozott magával —, még egy újat is megoldani, olyant, amely Oroszországban már a diktatúra előtt meg volt oldva azáltal, hogy ott már volt kommunista párt.

Kényszerítve voltunk rövid idő alatt egy olyan új pártot kiépíteni, amely minden vonatkozásban az orosz mintát volt hivatott követni. A belső összeomlás és a katonai vereségek ezt a tervünket meghiúsították.

De még egyszer hangsúlyoznom kell, hogy *a Magyar Tanácsköztársaság tapasztalatai minden vonatkozásban megerősítették az orosz tapasztalatokat és ahol eltértünk azoktól, hibákat követtünk el,* amelyekért szörnyű áldozatokkal kellett megfizetnünk. Utólag, amidőn már erőink újraszervezése felé haladtunk, a magyar tanácsuralom legnagyobb hibáját abban láttuk, hogy a diktatúra folyamán nem rendelkeztünk erősebb, szervezettebb párttal. Ekkor kezdtük el egy szigorúan centralizált, vasfegyelmű párt kiépítését. Meg vagyok győződve arról, hogy az új párt az orosz kommunista párt irányvonalát folytatva, az orosz tapasztalatokat fogja megerősíteni és támogatni.

KOMMUNISTA PÁRT HIÁNYA A DIKTATÚRÁBAN

(Uj Március 1926 ápr.)

... Az egyesülés következménye az lett, hogy a diktatúrában nem volt párt. Hiányzott a diktatúra gerince, hiányzott az egységes akarat, a kollektív erő, mely *vezetni* tudta volna a munkástömegeket, mely össze tudott volna olvadni velük, hogy a forradalmi energiákat a proletárállam megvédésére mozgósítsa, és amely szükség esetén átmenetileg a maga vállára tudta volna venni a diktatúra megvédelmezésének egész terhét is.

A vezető kommunista párt hiánya a diktatúrában ez volt a diktatúra *főgyengesége, főhibája* —, melynek nyomát a diktatúra minden részlethibájában meglelhetjük. A magyar proletárdiktatúra *főtanulsága,* hogy vezető kommunista párt nélkül a proletariátus nem tudja megvalósítani, megtartani a maga politikai uralmát. Ebből persze nem következik az, hogyha lett volna párt, akkor nem követtünk volna el hibákat. A párt is tévedhet, a párt sem csalhatatlan. De mert nem volt párt, nem volt meg a *kollektív önkritikának,* a hibákból való kollektív okulásnak, a hibák *kollektív korrigálásának* lehetősége.

Mert az egyesülésnek az volt a következménye, hogy a kommunisták *szétszóródtak, atomizálódtak.* Az *egyes* kommunisták emberfeletti munkát végeztek a hadseregben, a közigazgatásban stb., de megszünt köztük a tervszerű, a szervezett, a *pártszerű* együttműködés. Ha pedig a kommunisták szervezett, kollektív munkája lehetetlenséggé vált, akkor ebből szükségszerűen következett az is, hogy a kommunisták befolyásának *szervezett* biztosítása a tömegekre szintén lehetetlenséggé vált. Nem voltak szervezeteink, melyek összekapcsolhattak volna bennünket a tömegekkel, hiányzottak azok a szervek, melyek hozzánk juttatták volna a tömegek hangulatát, kívánságait, és amelyek a tömegekhez juttathatták volna álláspontunkat, jelszavainkat. Az egyes kommunisták közötti szervezett kapcsolat meglazulása és lehetetlenséggé válása egyszersmind arra vezetett, hogy meglazult és lehetetlenné vált a kommunisták és a tömegek közötti kapcsolat is.

Párt hiányában a kommunisták és a tömegek viszonya nem a kölcsönhatáson alapuló vezetésnek volt a viszonya. Párt hiányában nem tudtuk megtartani és elmélyíteni azt a befolyást, melyet a Károlyi-éra alatt szereztünk, nem tudtuk a szociáldemokráciának a tömegektől való izolálását folytatni és befejezni; ellenkezőleg: mi magunk izolálódtunk a tömegektől. Az egyesülés következtében félbeszakadt a munkásság kivonásának munkája a szociáldemokrata befolyás alól, sőt közvetlenül a diktatúra kikiáltása utáni időben nekünk kellett megvédelmezni a szociáldemokrata vezéreket a tömegek bizalmatlanságával és gyűlöletével szemben.

A kommunisták atomizálódásával szemben a szociáldemokraták ellenforradalmi szervezettsége szinte érintetlen maradt. Ez biztosította ellenforradalmi aknamunkájuknak a fölényt a kommunisták ellenrendszabályaival és önfeláldozó munkájával szemben. Ennek a helyzetnek a következménye a legélesebben a *szakszervezetekben* nyilvánult meg. A Károlyi-éra viharos osztályharcai és hatalmas szervezetlen tömegeknek a szakszervezetekbe való betódulása következtében az opportunista vezetők szinte minden befolyásukat elvesztették. A tömegek ellenük fordultak. A szociáldemokrata párttal való egyesülésünk azonban megkötötte a kezünket és lehetetlenné tette, hogy a tömegek meghódítását a diktatúra *előtt* befejezzük, és megkoronázzuk a szakszervezetek meghódításával a diktatúra *alatt.* Nem lévén párt, mely ezt a munkát el tudta volna végezni, a tömegeket ilymódon szinte mi magunk helyeztük vissza a szakszervezeti vezetők befolyása alá, mi magunk tettük lehetővé, hogy a szakszervezetekből, melyekből eleinte a mi forradalmi munkánk hatalmas hátvédjét lehetett volna csinálni, később a szociáldemokrata ellenforradalom bástyái lettek.

A szakszervezetek maradtak meg a diktatúra alatt a munkásság *egyedüli* tömegszervezetének, ami mutatja, hogy a két párt egyesülése miatt (és a szakszervezeti vezetők befolyásának ebből folyó konzerválása miatt) a diktatúra sem tudott változtatni — a kommunisták ilyenirányú kísérletei ellenére sem — a magyar munkásmozgalom hagyományos szerkezetén. Nem a munkástanácsokhoz, hanem a szakszervezetekhez kellett menni, ha a diktatúra válságos pillanataiban a tömegek áldozatkészségére akartak apellálni a kommunisták. A dicsőséges május 2 megmutatta ennek a helyzetnek minden előnyét, de később, amikor a szakszervezeti bürokraták mind nyiltabban szervezték az ellenforradalmat, kiderült minden hátránya is annak a helyzetnek, hogy az ellenforradalmi vezetés alatt álló szakszervezetek voltak a *vörös hadseregnek* is a káderei.

Ugyanez a helyzet nyomta rá bélyegét a diktatúra alatt a *munkástanácsokra* is. A magyarországi munkástanácsok a háború alatt a nagy 1918-as sztrájkok tüzében születtek meg, és minden szociáldemokrata kiherélési igyekvés ellenére forradalmi szervek voltak. Még a Károlyi-uralom alatti budapesti munkástanácson is, melyben pedig a szociáldemokrata bürokrácia vitte a szót, és amelyből a kommunisták kidobásával az osztályegyüttműködés szervét akarták csinálni, meglátszott, hogy a munkástanács intézményét a proletárforradalom hozta létre. Még ebben a munkástanácsban is benne volt *mellékkormány*-mivoltának *egy eleme,* hisz a Károlyi-kormányzat alatt sem történhetett semmi ennek az opportunista vezetés alatt álló munkástanácsnak az akarata ellenére. A diktatúra kikiáltása és a szociáldemokrata budapesti munkástanácsnak feloszlatása után a kerületekben mindenütt *forradalmi munkástanácsok* alakultak, melyek kommunisták vezetése mellett hatalmi szervek feladatait végezték. A két párt egyesülésének szomorú konzekvenciája volt, hogy ezekben a munkástanácsokban kifejeződő spontán forradalmi energiákat nem tudtuk hasznosítani. A szervezett szociáldemokrata ellenforradalom egész dühe mindjárt kezdettől fogva ellenük fordult, és ezek a forradalmi kerületi munkástanácsok a hivatalos munkástanácsok megalakulásával elhaltak. Az új munkástanácsok viszont — szervezett kommunista vezetés nélkül — nem tudtak

proletártömegszervezetekké lenni, nem voltak a tömegeket egyesítő harci szervek, és tevékenységük tisztára közigazgatási térre szorítkozásával hovatovább mindjobban elszakadtak a tömegektől. Feleleventésük, újjászervezésük – melyet a kommunisták a diktatúra utolsó szakaszában tervbevettek – maga is a kommunisták és a tömegek közötti kapcsolatnak feleleventését feltételezte volna, a tömegekkel összenőtt kommunista párt létét követelte volna meg.

A kommunista párt hiánya odavezetett, hogy a kommunisták *izolálódtak* a tömegektől, hogy a munkásság – kommunista vezetés nélkül – a szociáldemokraták ellenforradalmi, defetista demagógiájának lett a szabad prédájává. A kommunisták harcai – mert nem volt párt – a szociáldemokrata szabotázs ellen csak gerillaharcok voltak és nem tudták felvenni a tömegek színe előtt a tömegekért folytatott nyilt, elvi harc formáját.

A párt hiánya tette lehetővé a kommunisták izolálódását a tömegektől, a szociáldemokraták ellenforradalmi befolyásának megerősödését, *a párt hiánya tehát a főoka* a diktatúra bukásának, mert hiszen magának a proletárságnak áldozatkész támogatása nélkül nem állhatott meg a proletárság diktatúrája.

A párt hiánya, a tömegek áldozatkészségének megcsappanása a diktatúra bukásának főoka – ez azonban nem jelenti azt, hogy a diktatúra bukásáért a munkástömegek „felelősek". Az ilyen kérdésfeltevés nem kommunista, nem bolseviki. Mert a kommunista vezetés nélkül maradt, úgyszólván magukra hagyott tömegektől azt követelni, hogy „spontánul", „önmaguktól" érjék el és tartsák meg a forradalmi öntudatnak és áldozatkészségnek azt a *fokát*, melyet csak kommunista vezetés mellett érhettek volna el és tarthattak volna meg – ez a tömegek után való kullogásnak, a párt vezetőszerepéről való lemondásnak az álláspontja. Ennek az álláspontnak még a csíráit is ki kell hogy irtsa magából a Kommunisták Magyarországi Pártja a maga dicső multjának forradalmi önkritikája kapcsán.

... VÉGZETES HIBA VOLT ...

(Andics Erzsébet: Demokrácia és szocializmus 1918—19-ben)

A magyar kommunistáknak kétségtelenül nem egy olyan tévedése volt, amely hozzájárult a munkásforradalom sikertelenségéhez. A „baloldaliság gyermekbetegsége" bizony nagyon erős volt a magyar kommunisták között, akik egész sor alapvető jelentőségű elvi és politikai kérdésben 1918—19-ben nem rendelkeztek azzal a forradalmi, marxista tisztánlátással, amely Lenin és az orosz kommunista párt politikáját ilyen legyőzhetetlenné tette.

Mindenekelőtt végzetes hiba volt az akkori helyzetben a kommunista párt egyesülése a szociáldemokrata párttal, ami az adott körülmények között a kommunista párt de facto feloszlatásával volt egyenlő. Ebből a tényből a helytelen lépések egész sora következett. Hibásan értelmeztük a munkás-paraszt szövetség gondolatát is, amelyet pedig Lenin a munkásosztály politikájának egyik alapvető pillérévé tett. Ha 1919-ben felosztottuk volna az úri birtokokat a parasztság között, hatalmas szövetségesre találtunk volna a földműves milliókban, e helyett helytelen parasztpolitikánkkal – a nagybirtokoknak szocialista termelőszövetkezetekké való átalakításával – ezeket egyenesen az ellenforradalom karjaiba hajtottuk. Földosztással valószínűleg meg tudtuk volna akadályozni az ellenforradalom győzelmét. De még ha másképp fordult volna is, a feudális nagybirtok szétverésével olyan tény elé állítottuk volna az ellenforradalmat, amelyet aligha tudott volna egészen visszacsinálni és a magyar parasztságban a munkássággal való szövetség erős hagyományait tudtuk volna megteremteni. Mint tudjuk, mindennek az ellenkezője történt. Helytelen

volt ugyancsak, hogy az „azonnali szocializmus" káros illusióját osztottuk. A túlnagy méretű „szocializálás" megoldhatatlanul nehéz feladatok elé állította az államot, növelte a gazdasági bajokat, elidegenítette tőlünk a város dolgozó rétegeit kisiparosokat, kiskereskedőket , amelyeket helyesebb politikával meg lehetett volna és meg kellett volna nyerni.

A mellett ezek a hibák nem voltak csupán a „baloldaliság gyermekbetegségének" a megnyilvánulásai, legalábbis ami a kommunista párt legismertebb vezetőjét, Kun Bélát illeti. Kun Béla valójában nem Lenin, hanem Bucharin tanítványaként működött. „Radikálizmusa" leplezett opportunizmus volt, a lenini forradalmi marxista politika teljesen idegen maradt számára, rengeteg kárt okozott a magyar kommunista pártnak és végülis a forradalmi munkásmozgalom ellenségeinek soraiba került.

TISZTA PROLETÁRPOLITIKÁT!

(Révai József cikke Vörös Ujság 1919 ápr. 4)

...Egyre-másra érkeznek hírek arról, hogy különösen vidéken a burzsoázia élénk „részt" kér magának a munkából. Feldugják fejüket a kispolgárok, a kispolgári gondolkozású polgári intellektuelek tömegei, az ügyvédek, a cégvezetők, mind kéri a maga „részét" a munkából.

A forradalmi proletariátus lemond erről a részvételről.

Tiltakozunk az ellen, hogy újra polgári Mitläuferek tömegeivel mocskolódjék be a Magyarországi Szocialista Párt tiszta proletárpolitikája! A szakszervezetekbe ijedt kapitalisták nyájai tódulnak be. Rémült parazita elemek szakszervezeteket alakítanak. A pártszervezetekben még mindig nem történt meg a kispolgári és nagypolgári elemek kitessékelése.

Mi féltjük a proletariátus forradalmi diktatúrájának komolyságát ezeknek az elemeknek a romboló és az építőmunkában való részvételétől.

A proletariátus tanuljon a multból! Lássa meg, hogy a munkásmozgalom minden eddigi akadálya, eltévelyedése, célkitűzéseinek hibája, tömegeinek egymással szembekerülése, a célokhoz érkezés idején a megtorpanás, minden kétség és tisztázatlanság, mind abból eredt, hogy a munkástömegek mozgalmába belekerültek a kispolgárok tömegei és a proletariátus forradalmi politikáját megzavarták apró-cseprő reformista céljaikkal, szentimentális sóhajaikkal, emberbaráti szemforgatásaikkal. Az utolsó hónapok keserű mozzanatai, a testvérharc kilátása, a proletárpártok szembekerülése mind abból eredt, hogy a proletártömegek egy részének politikája nem ezeknek a tömegeknek a politikája volt, hanem a mozgalomba betódult kispolgári csőcselék által diktált politika.

A testvérharcot sikerült elkerülni. A munkástömegek forradalmi nyomása és a forradalmi pillanat objektív, tárgyi szükségszerűsége arra kényszerítette az egyik munkáspárt vezetőit, hogy a szubjektív erőnek és az objektív szükségszerűségnek behódoljon. A forradalmi cselekvés egyesítette a két táborban lévő munkástömegeket. Az egyesülés megtörtént a forradalmi plattform alapján. Azonban külső, tényleges erőszak alkalmazása nélkül.

Hangsúlyozandó az „azonban" szó, mert a diktatúra vér nélküli megteremtésének minden kívánatos és jó oldala mellett, rossz és nem kívánatos mellékzöngéi kezdenek lenni. Oroszországban az erőszaknak tisztító szerepe nyilvánvaló volt. Ott a forradalom mozdonyáról lemaradtak azok, akik osztályhelyzetüknél fogva nem akarhatták a forradalmat.

Csak a forradalmi proletariátus csinálta a forradalmat, rombolt és épített. Itt azt fogják ellenvetni, hogy hiszen Lenin is kényszerült később kibékülni ezekkel az intellek-

tuelekkel és kényszerült részt adni nekik a munkából. Csakhogy elfelejtik, hogy először is nem Lenin kényszerült, hanem éppen ezek az elemek kényszerültek a kibékülésre és hogy amíg a kibékülés megtörtént, addig alapos idő telt el. Ez idő alatt a termelési és tulajdoni viszonyoknak roppant méretű felforgatása történt meg. Megszűnt a munka bérmunka lenni és minden termelő eszköz köztulajdonba ment át. Úgyhogy a forradalom útjáról és munkájáról lemaradt elemek már nem voltak a burzsoázia tagjai vagy szolgái. Ez alatt az idő alatt a burzsoázia megszűnt a termelésben osztályként szerepelni és ideológiáját is kényszerült feladni. Az oroszországi proletárforradalomban, mert ezek az elemek nem vettek részt benne, nem is kellett tekintettel lenni rájuk. Nem kellett tekintettel lenni arra, hogy a bürokrácia tömegei, a fölöslegessé vált termelési bürokrácia egy része miből fog megélni, hogy fog elhelyeződni? A proletariátus mehetett céltudatosan a forradalom útján.

A forradalom kegyetlen, de a forradalom roppant érdekeit egyes emberek érdekeiért nem szabad feláldozni. Ha a forradalom politikája filantróp szempontokból a termelésből egyelőre kívülrekedt elemek érdekeit is tekintetbe venné, akkor ez nem történhetne meg a nélkül, hogy a forradalom egyetemes érdekei ne kerülnének veszedelembe, hogy a tempó ne lassúdna és végül talán egészen megakadna, útjából kitérne. A forradalomnak ez a filantrópiája veszedelmesen emlékeztet a védővámos kapitalizmusnak arra a filantrópiájára, amely a kevésszámú ember megmentéséért nagy tömegek életstandardját szállította le. Természetellenesen prosperáló iparok védelmének ürügye alatt, sőt az ezekben az iparokban dolgozó munkások kenyerének megvédése címén, nagy tömegek kenyere drágult hallatlan arányokban. *Osztályoknak nem lehetnek filantróp szempontjaik.* Mert minden filantrópia, minden olyan cselekvés, amely szem előtt tartja más osztályok érdekeit is, visszavág a harcoló osztályra. Más osztálynak való kedvezés csak a proletariátus érdekei egy részének föláldozása útján lehetséges.

Ha a kispolgári tömegek, akiknek a forradalom nyilvánvalóan nem érdeke, tömegesen kapaszkodnak rá a forradalom lokomotívjára, akkor a lokomotív járása meglassúdik, vagy kisiklik a vágányáról.

Nem mondjuk azt, hogy a jelenlegi burzsoázia *majd* ne vehessen részt a termelő munkában. De gondolni kell arra, hogy a házak, a bányák, a gyár, a föld, a kereskedelem köztulajdonbavétele ellenére ma *még* azért burzsoázia a burzsoázia. Még fogcsikorgatva tűrik a proletariátus diktatúráját, még bíznak az antant katonáiban, még remélik a kapitalizmus feltámadását. Az ideológiájuk még ép! *Még osztály a burzsoázia* és mint osztálynak megvannak az osztályérdekei. Ha résztvesznek a forradalom munkájában, akkor cselekvésüket osztályszempontok fogják irányítani.

Ez ellen tiltakozunk a forradalom érdekében. Ennek a betódulásnak, a forradalmi politika ezen beszennyeződésének kell elejét venni. *Céltudatosnak* kell lenni a forradalom érdekében.

TISZTA PROLETÁRPOLITIKÁT!

(Hozzászólások Révai József cikkéhez — Vörös Ujság 1919 ápr. 5, 10)

Révai József elvtárs „Tiszta proletárpolitikát" című cikkéhez az elvtársak tömegesen hozzászólnak. Ezért csak fontosabb szempontú hozzászólásokat közölhetünk és egyes cikkekből szemelvényeket.

Magyari Ferenc elvtárs többek között ezt írja:

— Révai elvtárs cikke, azt hiszem, a kommunista elvtársak kozhangulatát fejezi ki és akkor jött, amikor már éppen időszerű volt ennek a kérdésnek a felvetése.

Helytelennek és elítélendőnek tartom, hogy a szak- és pártszervezetek a burzsoázia menedékházai legyenek. Ha ennek rövidesen véget nem vetünk, úgy bekövetkezik az a helyzet, hogy három hónap múlva Lenin harci térképe mellékutak berajzolásával lesz elcsúfítva...

Román Imre elvtárs ezt írja:

- Ma, amikor a proletariátus az ő nagy szervezettségénél és az ebből eredő forradalmi fellángolásánál fogva rálépett arra az útra, amely a proletariátust a szocializmus végcéljához vezeti - de csak abban az esetben, ha ezen az úton nyílegyenesen halad előre, nem nézve semmi útjába jövő akadályt —, nem szabad azt ma eltűrni, hogy a lelkes proletártömegek tömött soraiba nem odavaló elemek férkőzzenek, mert ezek, ha jelenleg még megakadályozni nem is tudják a proletariátust forradalmi tetteiben, de igyekeznek forradalmi fellángolásaikat csillapítani.

Steif Antal elvtárs:

- Első pillanatra a látszat az, hogy a harcnak már vége. A polgárság hallgat és fizet; gyűlölettel, tehetetlen dühvel, elkényszeredett mosollyal megtesz mindent, amit neki parancsolnak.

De a harcnak nincs vége, a harc csak most jön.

Ne mondja azt senki, hogy a polgárság beözönlése nem lehet veszedelmes, mert mi vagyunk többségben. Többségben mindig az a rész van, amely cselekszik.

Mi a burzsoáziát meg akarjuk szüntetni, azt akarjuk, hogy ne legyen. Vigyázzunk, nehogy a „szakszervezet" név tabuja alatt tovább éljen s az új rend felépítésének örve alatt a maga ideológiáját ezer és ezer proletár testvérünk nyakába varrja, hogy aztán ismét akadjon proletár, aki proletár ellen emel fegyvert.

Szerkesztő Elvtársak! A „Tiszta proletárpolitikát" című cikk csak a proletárok ellenségeinek lehet ellenszenves. Ha e cikk gondolatmenete a proletáruralom tökéletes kiépítésében egy percre sem lesz szem elől tévesztve, biztosítva van és hamar kiépül jövőnk.

A proletárforradalmat — a termelést, a javak elosztását stb. — tisztán csak proletár lehet hivatva lefolytatni és érvényre juttatni. A középosztálynak — a bürokráciának, intelligenciának, kispolgárságnak és kereskedőknek azt a nagy részét, amely eddig a kapitalizmusnak a szolgálatába szegődött, a mi szolgálatunkba kell állítani, de politikai megbízhatóságuk kétségbevonása mellett, mindaddig, míg kétségtelen jelét nem adják annak, hogy tökéletesen átváltoznak, átszellemültek a mi politikai állásfoglalásainkra. Ha ezt nem tudjuk elérni, csak célunk szolgálatára kényszeríthetjük őket, legszigorúbb politikai ellenőrzés mellett mindaddig, míg mi egy új generációt nem nevelünk.

Kérjük a szerkesztőséget, hogy eddigi irányelveinket támogató hasonló szellemű cikkeknek ezután is mindig helyt adni szíveskedjék lapunkban.

A legbensőbb elvtársi üdvözlettel a B. E. V. V. budai főműhely összmunkásai nevében: Keresztes Béla, Szilágyi András, Bálint József, Nemetz Jeromos, Helyi György, Légrády Bertalan stb....

LÉNYEG ÉS FORMA

(Rudas László cikke — Internationale, 1919 jún.)

... Az egyesülés elvi és elméleti alapon történt, a *kommunizmus* elvi és elméleti alapján. A szociáldemokraták fogadták el a kommunisták elvi és elméleti alapjait, nem pedig megfordítva. Elfogadták az imperializmus értékelését, a proletárdiktatúrát a burzsoádemokrácia helyett és a Tanácsköztársaságot a burzsoá köztársaság helyett. Minden lényeget elfogadtak, csak egy kis formaságot utasítottak vissza: ez volt a párt neve. Elfogadták a kommunizmus elméletét a kommunista jelző nélkül. Az új pártot szocialista pártnak nevezték el.

Midőn a magyar proletárforradalomnak és a két párt egyesülésének híre az orosz forradalom szívébe, Moszkvába érkezett (éppen ott tartózkodtam, mint a Kommunisták Magyarországi Pártjának küldöttje a kommunista III. Internacionále első nemzetközi kongresszusán), Lenin örömét a forradalom újabb térhódításán ez a név igen megzavarta. Nem tudta megérteni, hogy hogyan lehetséges az, hogy minden lényeg nem nyomott annyit a latban, mint ez a kis külsőség, a párt neve. Hogyan lehet az, kérdezte, hogy a szociáldemokrata párt minden lényeges dolgot elfogad és éppen ilyen külsőségen akad fenn, amelynek megvan ugyan a maga jelentősége, de kétszeresen van meg — mint látni fogjuk — akkor, ha visszautasítom.

A magyar proletariátus akkor, mikor a proletárdiktatúra kimondásával rálépett a forradalom útjára, *belekapcsolódott* az orosz és ukrán proletariátus forradalmába. Legelső lépése az kellett, hogy legyen a Magyar Tanácsköztársaságnak, hogy a cselekvő proletárszolidaritás elvét proklamálja s az Orosz Tanácsköztársasággal véd- és dacszövetségre lépjen. Ugyanennek a forradalmi összetartozásnak a kifejezése volt az, hogy az újonnan egyesült szocialista párt a II. Internacionáléból kilépve a III. Internacionáléhoz csatlakozott.

Ennek a III. Internacionálénak pedig legfontosabb jellemzője, a leglényegesebb elválasztója a II. Internacionálétól, úgyszólván a jogalap, mely megalakulását jogossá és szükségessé tette, a következő: Ez nem *papirosnemzetköziség*, amely bizonyos időközökben összeülő kongresszuson hozott határozatokban merül ki, a kongresszusok közt pedig minden ország proletariátusa éli a maga külön életét, úgy, ahogy akarja, hanem ez a nemzetköziség eleven, *élő nemzetköziség*, mely az egész világ proletariátusának fegyveres szolidaritására támaszkodik. Ez a III. Internacionále éppúgy, mint ahogy *egy* világproletariátust ismer csak, mely ma *egy* világforradalmat csinál, *egy* pártot ismer csak, a kommunisták pártját, mely ezt a világforradalmat vezeti.

Ne tévesszen meg senkit az, hogy ez az egy kommunista párt nemzeti keretekre oszlik. A proletariátus világforradalmának is nemzeti keretek között kell megindulnia. Kapitalista örökség ez. A kapitalista piac nemzeti szaggatottsága nem tűnhetik el máról holnapra, hiszen az egész kapitalista termelő rend felszámolása hosszú fejlődési folyamat során fog csak megtörténni. A proletariátusnak nincsenek nemzeti piacai s a nemzeti sajátosságok, miután gazdasági érdekellentéteket nem takarnak, nem fognak szétválasztólag hatni. A nemzeti sajátosság megmaradhat majd a nélkül, hogy nemzeti ellentétekké fajulna.

Ennek a nemzetköziségnek, ennek a nemzetközi egységességnek, mely egyelőre csak lehetőségeiben van meg (bár ez a lehetőség szükségszerűen bekövetkező lehetőség), az előrevetítése a párt egységessége. A párt az osztály legöntudatosabb és legértelmesebb *előcsapata* kell, hogy legyen. Csak természetes, hogy amit az osztály a maga küzdelmes harci útján csak lassan, lépésről-lépésre haladva valósíthat meg, azt a párt, az osztály vezető része, előbb ismeri fel és ismeri el. A proletariátusnak egyesülése a nemzetközi forradalom útján, amely maradandó egység marad a forradalom után, előreveti árnyékát (inkább fényét) a párt egységében.

Aki nem ismeri el a párt egységességét - jól értsük meg, minden ország kommunista pártjainak egységes voltát , az tagadja magának a forradalomnak egységességét. S amikor a magyar proletárforradalom vezető pártja habozik magát *kommunista* pártnak nevezni, nem ezt az *egységet* töri-e meg az eltérő szocialista névvel? Vagy akármilyen más névvel, mely nem a kommunista név? Csak nem a proletárforradalom egysége ellen merül fel kétség, aggály, vagy kifogás? Ha pedig nem, ha ezt a forradalmi osztályegységet elismerjük és valljuk és vállaljuk: miért akkor visszariadni ez egység külső kifejezésétől, a kommunista névtől?

Ime, amit külsőségnek láttunk első pillanatra, arról kitűnik, hogy nem is annyira külsőség. A párt egységének tagadása a forradalom egységének a tagadása. S ki tagadhatja, hogy ez magára a forradalomra nézve veszélyes? Hogy ez a forradalom zavartalan menetét alkalmas gátolni?

Az elfogadott lényeges alapelvek leglényegesebb betetőzése a párt neve. Szimbólum ez, de olyan szimbólum, amely egyszersmind programm. A forradalom programmja.

A párt kommunista nevének ez a jelentősége. S ha azt mondtuk, hogy ennek a jelentősége *kétszeressé* válik, ha *visszautasítom*, az a mondottak után magától értetődik. Aki a pártot nem akarja kommunista pártnak nevezni, akinek nem volt szava a lényeges alapelvek ellen, de akadékoskodik a párt nevénél, az annak a gyanúnak teszi ki magát, hogy az alapelveket is csak fenntartással fogadta el, vagyis csak úgy tett, mintha elfogadná, vagy elfogadta a kényszerítő helyzet súlya alatt — de ezt a helyzetet nem tekinti véglegesnek s a párt nevében hátsó kaput hagy nyitva —, talán az elszakadásra.

Nem volna szerencsétlenség, akármi volna a párt neve, ha a párt a forradalomnak nem volna a *vezető* eleme. A vezető elemnek pedig tisztán kell látnia a társadalom hatóerőit, a célhoz vezető eszközöket és módokat. Amint a párt programmjának tisztának és világosnak, azt mondhatjuk, *tudományosan megalapozottnak* kell lennie, úgy a párt nevének is olyannak kell lennie, amely programmot adjon. A szocialista név kifejezi ugyan a mai történések első célját, a szocialista társadalmat, de nem fejezi ki az e célhoz vezető egyetlen utat, a proletáregységet, az orosz forradalomhoz kapcsolódást, nem fejezi ki a második célt: a kommunista társadalmat. S nagyon is hasonlít a II. Internacionále Scheidemannjai, Noskejai stb.-jei által kompromittált szociáldemokrata névhez. Csak annak tetszhetik ez a név, aki a szociáldemokrácia s a kommunizmus között még mindig csak *taktikai* különbséget tud látni, vagy akinek a proletárgyilkos Scheidemann és Noske pártja még mindig *„proletárpárt"*, forradalmi párt.

. . . Kitört a világháború, a kapitalizmus csődje nyilvánvalóvá lett, nyomon követte ezt az orosz proletárforradalom s ehhez a forradalomhoz, a világforradalom első etapjához, csatlakozott a magyar proletariátus, mint e világforradalom második etapja. Ezek a történelmi erők kérlelhetetlenek. Kérlelhetetlenül eggyé kovácsolják majd minden ország proletáriátusát a forradalomban.

Alpári Gyula felszólalása
a Szocialista-Kommunista Munkások Magyarországi Pártja Pártgyűlésén
(Vörös Ujság 1919 jún. 14)

— Tisztelt elvtársaim! Azzal, hogy a proletariátus a proletárdiktatúrára tért át, a legérzékenyebben, életerében támadta meg a burzsoáziát. Elvette a burzsoáziától vagyonát, elvette tőle kényelmes életét, amelyben eddig élt. Ezzel a ténnyel, elvtársaim, a burzsoáziát elkeserítette, és természetesen ellenforradalmárrá tette. A burzsoáziának meg kell minden alkalmat ragadni, hogy a régi állapotot visszacsinálja. Már mostan a diktatúra módszereitől függ az, hogy a burzsoázia lábrakaphat-e, lábrakaphat-e az ellenforradalmi cselekvés, amelyre a burzsoázia mindenképen törekszik.

Amint megengednénk annyit a módszer kezelésében a burzsoáziának, hogy gyülekezhessék, hogy a burzsoázia ellenforradalmat csinálhasson, arra lennénk majd kényszerítve, hogy ezt az ellenforradalmat a legerélyesebben elnyomjuk, ez pedig vérontás nélkül alig

fog sikerülni. *(Úgy van! Úgy van!)* Ha fegyvert adunk a burzsoázia kezébe, akkor elősegítjük magunk is az ellenforradalmat. Ha azonban nem akarjuk ezt elősegíteni, akkor konzekvensen, szilárdul, keményen kell kezelnünk a diktatúrát. *(Élénk helyeslés.)* Természetesen ezzel nem mondom, hogy fölösleges vérontást csináljunk, nem mondom, hogy tyúkszempolitikát folytassunk, hanem azt mondom, hogy konzekvensen és erélyesen ragaszkodjunk a diktatúra szigorú módszereihez.

Kunfi elvtárs ajánlotta először, hogy tartsuk meg a szocialista nevet. Miért nem vesszük föl egyszerre azt a nevet, amely megillet bennünket, amely a *mostani* mozgalmat a leghívebben kifejezi: a kommunista nevet? *(Éljenzés és taps.)*

Én azt hiszem, elvtársaim, ha dolgozni akarunk, és lehetővé akarjuk tenni a munkásság számára azt, hogy ne veszekedjenek egymással, hanem dolgozzanak, akkor rendeznünk kell ezt a névkérdést is, mert ha nem, akkor a viszály meg fog maradni a munkásság közt és akkor nemcsak *teoretikus* jelentősége lesz, hanem *praktikus* jelentőséget is kap, amely csak hátráltatni fogja a diktatúrát munkájában.

Rónai elvtárs tegnapi felszólalása során rámutatott arra, hogy a programmban nem emeltük ki kifejezetten azt, hogy mi a nemzetközi forradalomra építünk, holott ez tevékenységünk fő alapja. Nos hát rendben van. Emeljük ki a programmban, hogy mi a nemzetközi forradalomra támaszkodunk. Azonban a forradalmat *csinálják, a forradalmat pártok készítik elő.* Melyek azok a pártok, amelyek nyugaton a forradalmat előkészítik? Mindenütt a kisebbségben lévő kommunista pártok. Már most, ha mi nem vesszük föl azt a nevet, amelyet ők felvettek, ezzel mi megtagadjuk a közösséget velük. Azonkívül van ennek még egy másik oka is.

Mindenütt hirdetik azt, hogy ez a mostani állapot nem átmeneti állapot a szocializmushoz, hanem átmeneti állapot egy tiszta „szocialista" kormányhoz, átmenet a visszatéréshez, oda, ahonnan kiindultunk és amelyet otthagytunk március 21-én. Ezt nemcsak itt terjesztik, hanem különösen külföldön, és ez nagyon megnehezíti a Tanácsköztársaság külpolitikai helyzetét az antantéval szemben. Az antant még ma is reméli, hogy azt, amit saját fegyvereivel és zsoldosaival nem tudott elérni, azt eléri azáltal, hogy a volt szociáldemokraták meg fogják dönteni a diktatúrát. Tisztelt elvtársaim, nagyon használna a mi ügyünknek, ha ez a párt egységesen odakiáltaná az antantnak: mi *kommunisták* vagyunk, az egész párt kommunista párt, mitőlünk semmit sem remélhetnek.

Rákosi Mátyás felszólalása
a Szocialista-Kommunista Munkások Magyarországi Pártja országos pártgyűlésén
(Vörös Ujság 1919 jún. 14)

— Két kérdés foglalkoztat bennünket ezidőszerint: a párt *neve,* és a diktatúra *módszerei.* Az első kérdés, bármilyen kényes, kevésbbé fontos, mint a második. A helyzet az, hogy „szocialistának" nevezik magukat alapjában véve azok is, akiknek soraiból a „muníciós miniszterek" kerültek ki, és „szocialistának" nevezi magát Franciaországban az a párt, amely a nagytőkét képviseli. Mindenesetre erős csalódást fog kelteni, ha *kommunista testvéreink* Oroszországban azt látják, hogy hozzájuk fordulunk tanácsért és mikor ezt megkaptuk, akkor negligáljuk. Azonkívül legyünk tisztában azzal is, hogy ezt a kérdést úgy saját burzsoáziánk, mint a külföldi sajtó megfelelően fogja kiélezni.

A második kérdés *a diktatúra módszere.* A magyar proletárdiktatúra módszere nem lehetett más, mint amilyen volt. Mindent elkövetünk, hogy a diktatúrát a túlzásoktól

megmentsük. Ami történt, az feltétlenül szükséges volt, és *kizárólag* a burzsoázia provokációjának ellenhatása volt.

Legyünk tisztában azzal, hogy *az osztályharc rajvonalai között nem lehetséges semleges zóna.* Ha valahol visszavonjuk osztályharci vonalainkat, ott a burzsoázia diadalittasan fog utánunk nyomulni. Ha önként visszavonjuk itt, vagy ott vonalainkat, ez beismerése vagy gyengeségünknek, vagy annak, hogy nincs bennünk elszántság arra, hogy a kitűzött célt kérlelhetetlenül elérjük. Ezzel erőt adunk a burzsoázia kezébe arra, hogy harcát ellenünk még erősebben folytassa. Nagyon csodálom, hogy Kunfi elvtárs az, aki saját szerzett tapasztalatain nem okul.

Figyelmeztetem az elvtársakat arra az eljárásra, amit a burzsoázia sajtójával szemben igyekeztünk végrehajtani.

Nem szüntettük be a burzsoázia lapjait és eredménye az lett, hogy elfogyott a papír nemcsak burzsoálapok számára, de a Népszava és a Vörös Újság számára is. Figyelmeztettem az elvtársakat arra, hogy midőn szabadon eresztettük a túszokat, hogy ezáltal a burzsoázia jóakaratát magunknak megnyerjük, a burzsoázia jóakarata egy hét mulva vasúti sztrájkban nyilvánult meg. *(Élénk tetszés.) Engedékenységgel osztályharcot megvívni nem lehet.* Azzal mindannyian tisztában vagyunk, hogy most jutottunk arra a pontra, arra a pihenőre, ahol megállhatunk a nagy rohamban, és körülnézhetünk, és megállapíthatjuk, hogy hol történtek hibák, mit csináltunk rosszul. Tanulhatunk a hibából és igyekszünk a jövőre nézve jobb utakat előkészíteni. Ez azonban semmiesetre sem jelentheti azt, hogy az eddigi erélyes módszeren enyhíteni kell.

Ha valaki valami biztosítékot tudna nekünk nyújtani arra, hogy a diktatúra enyhébb kezelése esetén jobb lesz a munkafegyelem, megjavul az élelmezés, csökkenni fog a burzsoázia ellenállása, akkor talán lehetne erről szó. Erre nézve azonban sem Kunfi elvtárs, sem egyetlen ember semmiféle garanciát nem adhat. Semmi néven nevezendő engedményt *visszafelé* abban az irányban, ahogy Kunfi elvtárs ezt nekünk javasolja, nem tarthatunk jónak. Ennek eredménye éppen az ellenkezője lesz. Vérszemet kap a burzsoázia, az osztályharc erősebb lesz ellenünk és ellenkezője fog bekövetkezni annak, amit Kunfi elvtárs óhajt a proletárdiktatúra érdekében. Kérem az elvtársakat, semmiféle engedményre ebben az irányban ne adják oda magukat.

HATÁROZAT.

A Magyarországi Szociáldemokrata Párt ez a Kommunisták Magyarországi Pártja a mai napon közös vezetőségi ülésében a két párt teljes egyesülését hatóczta el.

Az egyesült uj párt neve mindaddig, amíg a forradalmi internationale nem tört a párt végleges elnevezésében, a [illegible]

MAGYARORSZÁGI SZOCIALISTA PÁRT"

Az egyesülés a mellékelt plattform alapján [illegible], hogy a párt és a kormányhatalom vezetésében a Kommunisták Magyarországi Pártjának képviselői is résztvesznek.

A párt a proletáriátus nevében haladéktalanul átvesszi az egész hatalmat. A proletárság a diktatúráját a munkás-, paraszt- és [illegible]natanácsok gyakorolják. Éppen ezért természetszerűen véglegesen [illegible] a nemzetgyűlési választások terve.

Haladéktalanul megteremtendő a proletárság [illegible], mely a fegyvert teljesen kiveszi a burzsiázia kezéből.

A proletárság uralmának biztosítására és az ántánt imperializmusa ellen a legteljesebb és a legbensőbb fegyveres és szellemi szövetség kötendő az orosz szovjetkormánnyal.

Budapest, 1919, március 21.

Munkások! Elvtársak! Proletárok!

A Kommunista Párt megszűnt. A Magyarországi Szociáldemokrata Párt megszűnt. A két párthoz tartozó proletárok egységbe tömörültek a Magyarországi Szocialista Pártban. Intézkedni, rendelkezni, utasításokat kiadni a proletárság részére csak ez a párt jogosult. **Aki külön, akár a Kommunista, akár a Szociáldemokrata Párt nevében jár el,**

az csaló.

Testvéri szeretetben egyesüljetek a forradalmi proletárdiktatura és a proletárállam kiépítésének szolgálatában.

Elvtársi üdvözlettel

a megszűnt Kommunisták Magyarországi Pártjának vezetősége
a megszűnt Magyarországi Szociáldemokrata Pártnak vezetősége.

A Magyarországi Szocialista Párt.

„A legsúlyosabb hiba az volt, hogy a Kommunista Párt az egyesülés címén, lényegében beolvadt az opportunistáktól és árulóktól meg nem tisztított Szociáldemokrata Pártba (Rákosi)

III. évfolyam, 39. szám Világ proletárjai egyesüljetek! Szerda Győr, 1919. április 23.

Testvériség

A Győri és Győrvármegyei Szociálista Párt hivatalos lapja.

Megjelenik minden nap.

Halál a burzsoáziára!

„A zászló, amelyet Oroszország ragadott meg elsőnek, nem bukhat el”

27. A párt szerepe. Ag, szív, idegrendsz. 55

Válogatott élcsapat

Nem egyesülés: beolvadás

Sz. d. ezért ment bele

Kétféle vezető

1. K-hoz fejlődő; ingadozásuk, bizonytal. szövetség.

2. tudatos ellenség: bürokrácia.

Eltávolításuk volt napirenden

megalkuvó, elvtelen, áruló, szűk szakmai rutin, kispolyár

semmi becsületes szándék, alattomos, minden szabotázs, rakész

Ezeket megmentettük, a tisztulási folyamat megakadt, támadást be kellett szüntetni.

Az egyesült párt impotens, agitprop

jelentőség kisebb, mint K P. vagy D.P.

Helyét népbirtosi tanács, állami szerve

A párt: „agy, szív, idegrendszer" — (Rákosi Mátyás börtönnaplója)

A proletárság nagy napjaiból

Junius 12 és 13-án tanácskozott a pártkongresszus, [illegible]
(Szocialista-Kommunista Munkások [illegible]
[illegible]

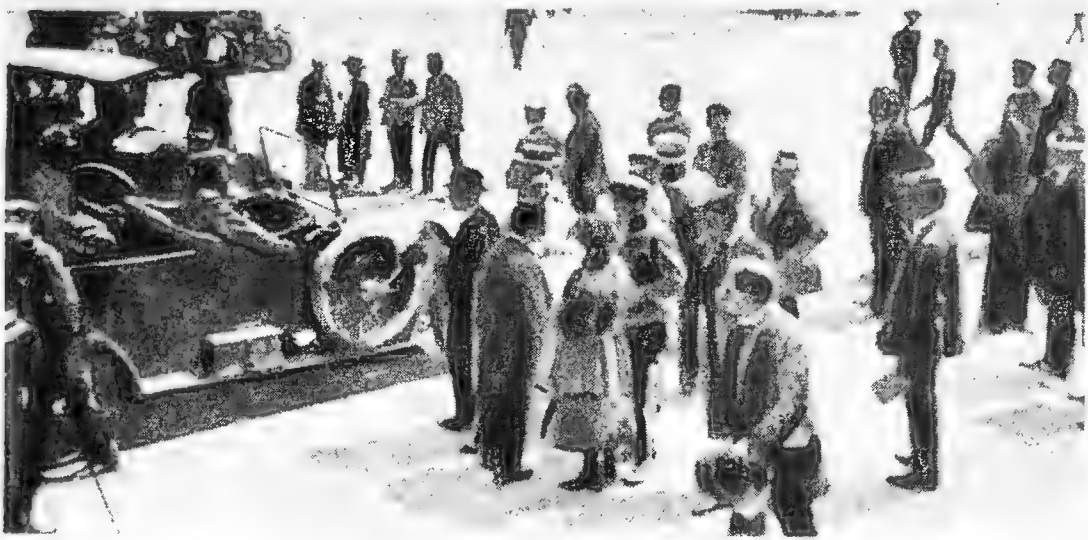

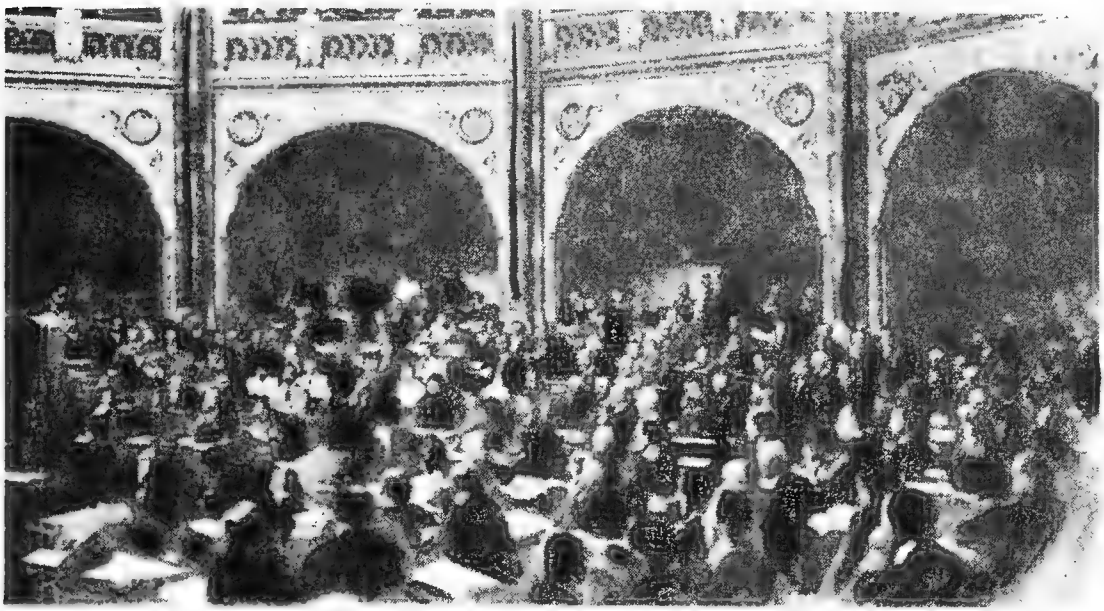

Az egyesült párt kongresszusa — 1919 jún. 12—13.

70. Szovjetúnió 18-19-20 éhes és rongyos
140
Kapit. országokban a Kap. fenntartásáért
ehernek.
Ez volt az entente 3. szövetségese

Ilyen viszonyok-kört a s párt és szovjetkongr.
VI. 12. Frocdem előretörés: Kunfi a vezér-
szónok: diktatúra enyhét kérése, hogy
a tisztek nyugodtabban küldhessék az ellen-
ségnek a haditerveket, a sineket nyugod-
tabban szedjék fel, a cs[illegible] rom. kére nyu-
godtabban járjonak.
Nem akarják elfogadni a párt nevét
Végül Kon pro. [illegible]: szoc. kommun.
Legvégül puccs: kibuktatták a hivatalos
listát, körtük Bokányit.
K. ellentámadás, eredmennyel.
Mért nem szakít a K. párt?
Ez a diktatúra bukása, reméltük, hogy
időnyerésszel még lehet segíteni és
fokozatosan tiszta k. politikát.

Rákosi elvtárs börtönnaplójában leleplezi a jobboldali szociáldemokraták: Kunfi, Weltner, Garbai, Peyer, Haubrich, Garami, Ágoston, az imperialistákat kiszolgáló aknamunkáját

„Úgy viselkedjetek e nehéz napokban, hogy méltók legyetek világtörténelmi küldetéstekhez" — 1919 júl.

VIII.

A PARASZTSÁG ÉS AZ ÚJ REND

A FÖLDKÉRDÉS A MAGYAR PROLETÁRFORRADALOMBAN

...ÓRIÁSI HIBÁT KÖVETTÜNK EL...

(Rákosi Mátyás védőbeszédéből — 1935)

...Különösen súlyosan érintette a helyzet a mezőgazdaságot, ahol azt a nagy hibát követtük el, hogy eredeti programmunkat nem tartottuk be. Mi kommunisták, azt akartuk, hogy összehívunk egy földműves kongresszust és ez határozza el, mit akar csinálni a szocializált nagybirtokkal. Egy *ilyen* földműves-szegényekből és törpegazdákból összejött kongresszus kétségkívül a *földosztás* mellett nyilatkozott volna meg. Mi azonban részben a Károlyi-kormány földosztó politikájának sikertelensége miatt, részben a somogyi földmunkások állásfoglalása miatt, a szocializálást választottuk, amivel kizártuk a földből a földmunkásokon kívül a törpebirtokosok és szegényparasztok jelentékeny részét. Ezek az emberek, akik földet kaphattak volna, kimaradtak a forradalom adományaiból, nem kaptak semmit, ellenben viselniök kellett a forradalom minden hátrányát, különösen az anyaghiányt, tudvalevőleg blokád alatt állottunk, nem volt só, nem volt gyufa, nem volt textiláru, bőr, cukor, szóval az élet sok kelléke hiányzott. Viszont katonát szedtünk, rekviráltunk, szóval *nem adtunk semmit* igen széles paraszti törpebirtokos tömegeknek, amelyek egyébként a mi természetes szövetségeseink voltak. Ezáltal ezeket a tömegeket magunktól elidegenítettük. Ha földet osztottunk volna, ezek a parasztok híven szolgálták volna a proletárdiktatúrát. Így pedig csak a napszámosok, béresek szolgálták híven, ezek derék katonai anyagot is szolgáltattak, de magát azt a tényt, hogy *óriási hibát követtünk el*, nem tehették jóvá.

A DIKTATÚRA AGRÁRPOLITIKÁJA

(Uj Március 1926 ápr.)

A Kommunisták Magyarországi Pártjának önkritikája kisebb-nagyobb ingadozások után a diktatúra második alapvető hibája tekintetében, hibás földpolitikánk kérdésében is *végleges* eredményre jutott a Kommunista Internacionále segítségével.

Milyen hibákat követtünk el az agrárkérdésben?

A hiba az volt, — egyszóval kifejezve — hogy *doktrinérek* voltunk. Vagyis a mezőgazdaságban is egy csapásra, *közvetlenül* a szocializmust akartuk megvalósítani és nem

láttuk azt, hogy a magyar proletárforradalom alapproblémája a munkásság és parasztság szövetségének létrehozása, proletárvezetés mellett, *a szocialista proletárforradalom* és a *paraszt agrárforradalom* kombinációjának, összekapcsolásának jegyében. Nem láttuk azt, hogy a magyar mezőgazdaságban még *nem közvetlenül* a szocializmus megvalósítása van napirenden, hanem a feudalizmus maradványainak kiirtása, a feudális nagybirtok felosztása, ami előfeltétele nemcsak a proletár- és parasztszövetség megvalósításának, hanem magának a szocializmus megvalósításának is a mezőgazdaságban. *Át akartuk ugrani* a feudálizmus kiirtásának fejlődési fokát, azt hittük, hogy a magyar nagybirtok egy részének kapitalista nagyüzemmé való átalakulása ezt már elintézte helyettünk és közvetlenül a kollektív termelést akartuk felépíteni a hatalmas feudális maradványok helyébe. Nem értettük meg igazán az orosz forradalom agrárpolitikájának *valamennyi* tanulságát és azt hittük, hogy meg fogjuk előzni, példát fogunk mutatni az orosz bolsevik pártnak is.

A Kommunisták Magyarországi Pártjának diktatúra előtti álláspontja is mutatja, hogy csak *részben* sajátította el az orosz forradalom tanulságait. A munkástanács kommunista frakciójának 1918 december 13-án, a munkástanács elé terjesztett javaslatában a földkérdés — helyesen — mint a forradalom *sztratégiai* kérdése, mint a városi és falusi dolgozó osztályok szövetségének kérdése szerepel. Le van szögezve a nagy- és középbirtok *megváltás nélkül való elfoglalásának* (a földművesszegénység tanácsai által), vagyis a paraszt-proletárság forradalmi mozgósításának az álláspontja. Ezzel a momentummal egymagában is beleírta a Kommunisták Magyarországi Pártja a maga nevét a magyar falusi proletárok ezreinek szívébe. De ezek mellett a helyes megállapítások mellett ott szerepel: 1. a földosztásnak, mint leküzdendő rossznak (vagy legjobb esetben: mint elkerülhetetlen rossznak) az értékelése; 2. a parasztsággal való szövetségnek korlátozása a mezőgazdasági proletársságra; 3. az így megszűkített szövetségnek a beállítása, mint a városi proletársság élelmiszerellátásának kérdéséé.

A *diktatúra* agrárpolitikája – ha lehet azt mondani – egy fokkal még merevebb, még dogmatikusabb volt, mint a Kommunisták Magyarországi Pártja diktatúra előtti álláspontja. Mert a kommunisták munkástanácsi javaslatában még benne van:

„A földművesszegénység *választás* elé állítása: társas termelés alapjára fektetett nagyüzem, vagy egyéni munkán alapuló kisüzem között."

Ezzel szemben a Forradalmi Kormányzótanács 1919 ápr. 3-án kiadott rendeletében a „Földbirtokok szocializálásáról" már szó sincs „választásról", itt egyenesen *meg van tiltva* a proletárállam tulajdonába kerülő 100 holdon felüli birtokok 7 millió holdnyi területének a feldarabolása:

„Minden közép- és nagybirtok minden tartozékával, élő és holt felszerelésével, valamint a mezőgazdasági ipari üzemeivel együtt minden megváltás nélkül a proletárállam tulajdonába megy át."

„Sem a köztulajdonba átvett földbirtokok, sem azoknak felszerelése egyesek, vagy csoportok között nem oszthatók fel."

A következmény az volt, hogy nemcsak a parasztság alsó és középső rétegeit, de magát a mezőgazdasági proletársságot sem tudtuk igazán megnyerni a városi proletársággal való szövetség, a diktatúra ügyének. A szocializált földbirtokok *állami* kezelésének *szövetkezeti* formája nem változtatott azon a tényen, hogy a falusi proletárok nem érezték szociális helyzetük, *osztályhelyzetük* gyökeres megváltozását. Továbbra is bérmunkásoknak érezték magukat, amiben megerősítette őket az is, hogy a proletárállam meghagyta mint üzemi biztosokat a volt földbirtokosokat a „maguk" földjén és a gazdatisztek és munkások közti

— alapjában szociális természetű — viszályokban is nem egyszer az előbbiek pártjára állt. Mindez szükségszerűen következett abból, hogy a földkérdést nem mint *hatalmi* kérdést, nem mint a diktatúra szociális bázisa kiszélesítésének kérdését, hanem túlnyomóan mint termelési, technikai, vagy mint élelmezési kérdést fogtuk meg. Nem tudtuk még, hogy *a hatalom megtartása* az a legfőbb politikai szempont, amelynek minden egyéb szempontot alá kell rendelnünk.

De hiba volna nem számba venni, vagy lebecsülni azokat a hatalmas nyomokat, melyeket a diktatúra kitörölhetetlenül benne hagyott a magyar falusi proletárság lelkében! A mezőgazdasági munkásokból semilyen csendőri és szolgabírói terorral nem fogja kiirtani tudni az ellenforradalom azt a tudatot, hogy a proletariátus diktatúrája évszázados elnyomásukat szüntette meg és újból emberré tette őket. Megmaradtak forradalmiaknak, mert emlékeznek rá, hogy a diktatúra elkergette a szolgabírót, a jegyzőt, a csendőrt, megszüntette az aratási szerződések földesúri uzsoráját és olyan mértékben emelte béreiket, hogy anyagi és szociális helyzetük egy csapásra megváltozott. A magyar földmívesszegénység *emlékezése* az 1919-es diktatúrára, hatalmas tartaléka a városi és falusi dolgozók szövetségének megvalósításán dolgozó Kommunisták Magyarországi Pártjának.

...A parasztság többi rétegével szemben a diktatúra a *„semlegesítés"* politikáját követte. Ez „önmagában" nem volt helytelen. De egész földpolitikánk és politikai sztratégiánk *konkrét* összefüggésében ennek a semlegesítési politikánknak is visszájára kellett fordulnia. Mert ha a közvetlen cél: a kollektív termelés megvalósítása a mezőgazdaságban, akkor *ebből a szempontból* a parasztság kispolgári rétege csak mint e cél megvalósításának *akadálya*, csak mint ellenfél, mint adott és szükséges rossz szerepelhetett. A semlegesítést célzó rendszabályaink (a 100 holdon aluli birtokok érintetlenül hagyása és adómentessége) tehát csak az *ellenségnek* tett kénytelen-kelletlen engedmények számba mentek. És a paraszt érezte is ezt: engedményeinket nem egy barátságos hatalom gondoskodásának tekintette, hanem kényszerű koncessziónak, gyöngeségünk jelének vette.

Nem voltunk tisztában azzal, hogy a parasztság középső rétegeinek semlegesítése a szocialista forradalommal szemben nem mond ellent, hanem egyenesen feltételezi ezeknek a rétegeknek a *támogatását* a *feudalizmus maradványai elleni harcban.* Mereven, kínai fallal elválasztottuk egymástól a parasztság semlegesítésének és szövetségesül vagy támogatóul megnyerésének egymással dialektikus viszonyban lévő feladatait.

Ugyanazt a hibát követtük el, mint az 1848-as magyar forradalom, mely nem tudta igazán *érdekeltté* tenni a parasztságot a nemzeti felszabadulás ügyében. Mi sem tudtuk érdekeltté tenni a proletárfelszabadulás, a kapitalista és feudális kizsákmányolás igájának forradalmi lerázása ügyében.

LENIN MEGJEGYZÉSEI VARGA KÖNYVÉHEZ

(Varga Jenő cikke — Sarló és Kalapács, 1930 jan.)

Csodálatosan munkabíró volt Lenin! Minden teherből kivette a részét. Ő volt a párt vezére, a Népbiztosok Tanácsának és a Munka és Védelem Tanácsának elnöke, a Komintern tényleges szervezője és vezetője. Semmiféle fontos határozat — sem az orosz, sem a nemzetközi fronton — ő nélküle létre nem jött. És e mellett maradt ideje arra, hogy 1920 tavaszán, amidőn a polgárháború még tartott, amidőn a lengyel háború közeledett, gondosan elolvasson — aláhúzásokkal és széljegyzetekkel — egy könyvet a magyar proletárdiktatúráról.

Lenin érdeklődése nem nekem, a könyv szerzőjének, hanem a könyv *tárgyának*, a magyar proletárdiktatúrának szólt. Ma divatos némely körökben lekicsinyelni a magyar diktatúrának a jelentőségét. Mit lehessen tanulni egy csöpp kis ország négy és fél hónapig tartó tapasztalatából? Leninnek más volt a véleménye! Ő rendkívül fontosnak tartotta a magyarországi proletárforradalom, a magyar proletárdiktatúra tapasztalatait a nemzetközi munkásmozgalom számára.

Rettenetes elfoglaltsága ellenére időt szakított magának a magyar diktatúráról megjelent komolyabb írások elolvasására. Engem személyesen kétízben is felszólított, hogy írjam meg a magyar proletárforradalom történetét: „A világ minden nyelvére le fogom fordíttatni!" — bíztatott. Sajnos, nem tudtam eleget tenni óhajának. De ebből látszik, milyen fontosnak tartotta Lenin a magyar proletariátus forradalmi tapasztalatait a világforradalom számára.

Milyen problémák érdekelték Lenint az én könyvemben?

A „Leninski Szbornik" 7. száma leközli könyvemnek — a Lenin-Múzeumban lévő példány alapján — azokat a részeit, amelyek Lenin figyelmét különösen megragadták, amelyekben aláhúzásokat vagy megjegyzéseket csinált.

Ennek alapján világosan látszik, hogy Lenint főleg a praktikus osztályproblémák érdekelték: a tisztviselők és a parasztság magatartása a diktatúra alatt és a mi politikánk ezekkel az osztályokkal szemben.

Így Lenin többszörösen aláhúzta és „N. B." (nota bene — jegyezd meg jól!) betűkkel jelezte a hivatalnok-problémáról szóló fejezetnek ama megjegyzését, hogy mivel a diktatúra Magyarországon *békés* úton keletkezett és az összes állami tisztviselők készségesen álltak a diktatúra szolgálatába, a „régi erőszakszervezet szétrombolása csak igen felületes módon történt meg. A tisztviselők nagy többsége a helyén maradt és nagy részük csöndes, óvatos, de intenzív szabotázst folytatott" és így tovább. Ezeket a helyeket Lenin a szövegben kétszer aláhúzta, a szélén négyszeres vonallal kiemelte.

Nagyon megragadta Lenin figyelmét a magyar proletárdiktatúra agrárpolitikájáról szóló fejezet. Aláhúzta és oldalt többszörös vonallal kiemelte azt a helyet, ahol rámutatok arra, hogy a nagybirtok kisajátítása sokszor csak *jogilag* történt meg, szociálisan azonban olyan kevés változott, hogy a föld népe gyakran nem bírt tiszta képpel a kisajátításról. Ugyanígy azt a megállapításomat, hogy

> „a termelés folytonosságát a mezőgazdaságban drága áron vásároltuk meg; azon az áron, hogy elmulasztottuk a mezőgazdasági proletariátus széles tömegeinek politikai fölkavarását."

Nagyon kiemeli azt a megjegyzésemet, hogy talán jobb lett volna a falusi szegénység földéhségét legalább egyholdas parcellák kiosztásával csillapítani; továbbá azt a megállapításomat, hogy a nagybirtoki üzemi tanácsok sokhelyütt csak formálisan működtek, vagy meg sem voltak választva.

Különösen megjegyzi Lenin azt a helyet, ahol rámutatok arra, hogy a földmunkások szakszervezete vezetőségének a diktatúrával szemben tanúsított ellenséges magatartása volt a mezőgazdasági szövetkezeti nagyüzemek szervezésének legnagyobb akadálya.

„N. B.!"-jelzéssel látja el, többszörösen aláhúzza és oldalt végighúzza Lenin a következő helyet:

> „. . . a falu proletariátusát ki kell emelni a gazdag parasztsággal való ideológiai közösségből, az osztályharc gondolatát be kell vinni a falvakba . . . erre a célra meg kell nyerni a tanítóságot. (Lenin két felkiáltójelet tesz a lapszélre) . . . Kommunista ipari munkásokat, akik még a faluval össze vannak nőve, mint a falusi szovjet elnökeit, mint agitátorokat szülőfalujukba küldeni . . ."

A Szovjet-Unióban 1920-ban nagy élelmiszerhiány volt a városokban. Nem csoda, hogy Lenint nagyon érdekelte, hogyan próbálkoztunk mi Magyarországon megbírkózni az élelmiszerellátás nehéz kérdéseivel. Aláhúzza a következő helyet:

„. . . teljesen a fönnálló államhatalom tekintélyétől és hatalmától függ, hogy szállít-e a paraszt a monopóliummal rendelkező szervezeteknek élelmiszert vagy sem".

Különösen fölkeltette figyelmét a parasztság egyes rétegeinek viselkedése. Háromszor aláhúzza azt a megállapításomat, hogy a gazdag parasztság politikai okokból vonakodik a proletárdiktatúra alatt a városokat élelemmel ellátni, hogy ebbe a bojkott-mozgalomba a középparasztságot, sőt a falusi szegénység egy részét is magával ragadja és hogy a falvakban a szegénységet külön kell szervezni a proletárdiktatúra és annak élelmiszerellátása céljából. Ehhez Lenin „N. B.!"-t ír és ötszörös vonallal kiemeli!

Nem folytatjuk tovább: az olvasó számára tisztán kell, hogy álljon, milyen problémák érdekelték Lenint a magyar proletárdiktatúrában.

Lenin kritikai megjegyzései

Lenin kritikájának széljegyzetek, kérdőjelek, felkiáltójelek alakjában adott kifejezést. Kritikája két részre osztható: a szerző ellen irányuló megjegyzései és a diktatúra politikája elleni megjegyzések.

A szerző, tehát én ellenem, irányulnak a következő megjegyzései: Egy Marx-idézethez oldalt, németül odaírja:

„Túlsok idézet könyvekből, túlkevés tekintet a tapasztalatra."

Azon a helyen, ahol arról írok, hogyan lehetne kis kollektíveknek a kisajátítandó parasztgazdaságokat átadni, oroszul odaírja: *„szamárság"*. Végül, egy harmadik helyen, ahol hiányos és helytelen információ alapján azt írom, hogy Oroszországban az élelmiszerellátás súlypontját áthelyezték állami és kollektív gazdaságokra, Lenin a szélére bekerítve odaírja: *„szamárság"*.

Akkor tényleg a helyzet még történelmileg éretlen volt a kollektív mezőgazdaság szervezésére: a következő történelmileg láncszem éppen ellenkezőleg a Nep, az új gazdasági politika volt!

A diktatúra helytelen agrárpolitikájának kritikája számos kérdőjelben és felkiáltójelben nyilvánul meg. Írott megjegyzés csak egy van. De ez nagyon életbevágó! Ahol megállapítom, hogy a magyar faluban éles osztályelkülönülés áll fenn a telkesgazda és a zsellér között, Lenin odaírja a margóra:

„Mit csinált a diktatúra *rögtön* a zsellérek javára?"

Be kell vallanunk, nem csináltunk semmit! Lenin zsenialitását mutatja, hogy meg tudta találni a sok, az ő számára fölösleges fejtegetések közül a politikailag legfontosabbakat!

Végül még két általános jellegű megjegyzést. Könyvem megjelenése után akadtak magyar elvtársak, akik helytelenítették, hogy könyvemben teljes őszinteséggel írtam a proletárdiktatúra gazdasági nehézségeiről. Midőn Moszkvában először találkoztam Leninnel, föltettem neki a kérdést:

— Helyes volt-e teljes őszinteséggel írni?

Minden habozás nélkül felelte, szokása szerint megismételve a fontosat:

— „Abszolút helyes volt, abszolút helyes volt: nem szabad a proletariátus előtt a nehézségeket eltitkolni . . ."

A másik tisztán elméleti kérdés volt. Elképzelhető-e a proletárdiktatúra más államformája, mint a szovjetköztársaság? Könyvemben a következő jegyzet foglaltatik:

„A zsíros parasztság és az uralkodóosztály valamennyi rétegének ellenséges volta a proletár államhatalommal szemben független annak formájától; tanácsrendszer, szakszervezeti kormány vagy a munkásság parlamentáris többsége: ez a kérdés közömbös az uralkodóosztály számára."

Lenin aláhúzta az első két sort és nem tett kérdőjelet a többihez: nyilvánvaló, Lenin nem tartotta kizártnak a proletárdiktatúra *más* formájának lehetőségét a tanácsrendszeren kívül.

Számomra néhány erős kritikai megjegyzés ellenére nagy öröm volt Lenin aláhúzásai, fölkiáltójelei és széljegyzetei nyomán átgondolni azt, amit éppen tíz év előtt írtam. Az, hogy mit olvasott Lenin érdeklődéssel a magyar diktatúra problémáiról, mit helyeselt, mit csúfolt ki, nem egyéni kérdés és nemcsak az első, megbukott magyar proletárdiktatúra, hanem a második, végleg győzelmes proletárforradalom számára is érdekes. A világ legnagyobb politikai zsenijének minden kis útmutatását meg kell becsülnünk.

MÓRICZ ZSIGMOND: MAGYARORSZÁGON NEM HAL ÉHEN SENKI

(Utijegyzetek)

(Pesti Hírlap 1919 ápr. 15, 16, 17)

Valóságos csoda, amit most láttam.

Somogyban voltam s az ottani termelőszövetkezetek berendezését néztem meg.

Annak idején, a Buza-féle földreform korában, decemberben és januárban jártam az Alföldön több helyen (a Pesti Hírlap olvasói emlékezhetnek rá, néhány cikkem megjelent az akkori impressziómról). Abban az időban már *a termelőszövetkezetekben láttam a jövő gazdasági életének formáját,* de az alföldi szegényemberek oly makacsul ragaszkodtak a kiparcellázott, betelekkönyvezett, magántulajdonba vett föld reménységéhez, hogy lehetetlennek találtam azt, hogy őket valaki meggyőzhesse a szövetkezeti termelés előnyeiről.

Ma is bizonyos vagyok benne, hogy azokon a vidékeken még a bolsevizmus hatalmas lendülete sem tudta volna megindítani a szövetkezeti alakulást; nem is indította meg. Ott ugyanis aránylag kevés a nagy uradalom, ami van, az sincs elsőrendűen beállítva, kevés a cselédsége, viszont rendkívül sok a falvakban lakó gazdasági munkás. Ezek sokkal nehezebben szervezhetők, mint a gazdasági alkalmazottak.

Egészen más a helyzet Somogyban s a dunántúli megyékben. Láttam, pl. Fehérvármegyének egy térképét, amelyen pirossal van festve az uradalmi birtokok területe s fehéren hagyva a községi határok. Az ember elámul, mikor ránéz a térképre, amely teljesen vörös, csak a faluneveknél van akkora fehér foltocska, amennyit a név alig ér át.

Ez azt jelenti, hogy a megye lakosságának is nagyobb része az uradalmakon lakik. Nem kell tehát egyebet tenni, csak mondani, hogy az uradalmat átveszik az alkalmazottak közös tulajdonba s már akkor csaknem teljes létszámban vannak együtt azok az igényjogosultak, akik az illető földterületre számot tarthatnak. Pl. az Esterházy-uradalom Somogyban 40.000 hold. Állandó alkalmazottja van 1100 bétes és 5—6000 időszaki munkás. Ha ez a 6—7000 ember közös tulajdonossá válik, mint szövetkezeti tag, akkor már csak 6—7 hold jut egy munkásra, képzeljük el most, hogy ennek a hétezer embernek szétdarabolták volna hatholdas parcellákra ezt a rengeteg földet, micsoda iszonyú állapot következett volna el. Ennyi kisgazda szétfagolva s elporlasztva nyomorgott és tengődött volna

a földön, se szántani, se vetni, se aratni nem bírt volna. Kárba vész a nagyszerű berendezés, csak a mezei-vasút 134 kilométer hosszú, 8 mozdonnyal, 8 gőzekével. Kínlódik a cukorgyár, amely napi száznegyven vagon feldolgozásra van berendezve s a malom, mely napi nyolc vagon termelést produkál.

Így pedig együtt maradt minden. Van egy képzett, beállított, kötelességét ismerő s az eddiginél sokkal nagyobb ambícióval dolgozó munkás-birtokos osztály. A béres az ökrei mellett marad, a kocsis a lovainál, a csírás-tehenész a tehenek mellett s jó ez az ökörnek is, a lónak is, a tehenészetnek is. Micsoda tehenészet. Valódi hollandi faj, egyik tanyán 180 piros-tarka, másikon 163 fekete-tarka. Húsz-huszonnégy liter tejet ád darabja. Most építik a kompresszátort, egy nagyszerű épületet, ahol fagypontra hűtik a tejet.

Nem lehet ideálisabb és szociálisabb megoldást kívánni.

És ha látjuk, hogy van megszervezve az egész megye összes uradalma egy szervezetbe, minden ötezer holdnak külön intézősége, amelyek járási központokba s az egész a megyei központba számol el, illetve onnan kapja az egységes üzemtervet, akkor föl kell kiáltanunk, hogy megvalósult az Utópia!

És milyen öröm, lelkesedés, boldogság az emberekben. A kerülő, a béres, az intéző, a főintéző, az irodai írnok, az igazgató mind, mind boldog és vídám és megelégedett és tüzel a munka boldog lázától.

Ki hitte volna, hogy a háború iszonyú és nyomorult korszaka után ekkora életpezsdülés fakad ilyen gyorsan, ilyen rüneményes bujasággal.

Azok után, amiket Somogyországban láttam, egy csöppet sem csodálkozom a somogyiak nagy önérzetén, hogy Somogy indította meg a világ új rendjét. S egy csöppet sem kételkedem, hogy az ország minden vármegyéje rohanni fog az új termelő rend megvalósítása felé.

Magyarország végre a boldog béke útján halad. Erről szent meggyőződéssel teszek tanúságot.

*

A somogyi termelőszövetkezet úgy alakult meg, egy nap alatt, egy gondolat megszületésével, hogy semmi nemzeti érték nem ment kárba abból, ami már megvolt, ellenben rejtett erőknek milliónyi forrása buggyant ki.

Nem tudom más természeti képpel összehasonlítani, csak épp a virágfakadással.

A tél kemény kis rügye vastag és zsarnoki védőlevelekkel van borítva, gyantás, enyves, kemény burokkal, amelyek megvédik a téli fagy és időjárás minden viszontagsága, sőt a kártevő bogarak ellen is a leendő szirmok, porzók és bíbe csíráit. A tavaszban duzzadni, fakadni kezdenek a belső életek. A szigorú és vaskemény fedőlevelek egy darabig velük nőnek, dagadnak és elszántan védik magukat és életüket s azt állítják, hogy őrájuk szüksége van a bent rejlő kis életek tömegének, ők védik, tehát jogosan préselik kicsi térbe őket. Egyszer aztán a szírmok a tavaszi napsugártól egy hajnalban szétrepesztik a burkot, kitárulnak a napfényre, gyűrötten, lucskosan, de szépen és boldogan s *övék a jövő.* A fekete kopáncsokkal többet senki sem törődik, elbomlanak, lehullanak.

Így őrizték meg korunkig a grófok, a feudális nagybirtokosok, a magántulajdon szörnyóriásai, egy testben a földeket és rajta a népeket. *A vörös forradalom* tavaszi lázától a már érett és megduzzadt néplélek egyszerre szétrepesztette a nagybirtokosok külső kopáncsát. Az lehullt, leesett s a belülről kivirító milliónyi néplélek egyforma erővel, örömmel, szépséggel és boldogsággal tárja ki magát az új élet új lehetőségeinek.

Ennek a kifakadásnak a titka izgatott engem. Minden agitátortól, aki résztvett ebben a munkában, azt kérdeztem, hogy mit mondott, amivel meggyőzte a népet a szövetkezés fontosságáról. A köztudatban ugyanis az van, hogy agitátorok, elcsapott gazdatisztek

járták az országot s önző érdekből lázították fel a népet és romlásba vitték. 10–15 béres kommunizált egy 15.000 holdas uradalmat s más eféle rémhírek jártak és járják az országot.

Most utólag meg lehet állapítani, mint minden nagy forradalom után, hogy a köveknek is nyelve támad és a dadogó és gyengeelméjű is az angyalok nyelvén beszél, mint mindenkor, ha itt *az idők teljessége.*

— A kerítésen belül állítottak fel valami ferslógot – mondta az egyik főagitátor –, arra állottam és két óráig beszéltem a cselédeknek. Megmagyaráztam nekik, hogy mi a szövetkezeti gazdálkodás előnye: a feldarabolásnál a nagybirtokok nagyértékű fölszerelései kihasználatlanul maradnak és így ugyanaz a föld alig lesz képes a saját birtokosait eltartani, de képtelen lesz a termelés fokozására, pedig a szövetkezeti nagyüzem nemcsak a megművelő munkásságot látja el jobban, hanem a városi lakosságot, az ipari proletár-testvéreket is, sőt külföldi kivitelre valót is képes termelni, amiért cserébe külföldi cikkeket kaphatunk. Azután megmagyaráztam, hogy ezzel szemben lehetetlenség, a kis- és törpebirtokosok, százezreit fölszerelni a legelemibb mezőgazdasági eszközökkel is. Még tovább kimutattam, hogy lehetetlen volna azt a sok százezer új kisgazdát kioktatni máról-holnapra a földnek olyan új megművelésére, hogy csak valamennyire is pótolni tudják a mai eredményt. Ki lehet számítani, hogy napokon belül beáll a termelés anarchiája... Roppant egyszerű volt ez az agitáció, csak tudni kell az igazságokat és nem kell ahhoz egyetlen erőszakos szó sem, a magyar nép annyira intelligens és bölcs, hogy egy perc alatt kapacitálható.

Nem is volt baj sehol a cselédséggel, sem a szegényzsellérekkel, csak a kisgazdákkal. Ezekkel sem volt baj, csak ki kellett kapcsolni őket az eszmeáramlat köréből.

Egyelőre nincs szükség arra, hogy a kisgazdák szövetkezetbe tömörüljenek. Csak hadd maradjanak ők a maguk egyszerű, becsületes munkájuk mellett, dolgozzanak, termeljenek, az ország központjáról nagy felelősséget vesznek le azzal, hogy annyi családról nem kell gondoskodni, a mellett a kisgazdák is termelnek valamit a közösség számára is. *El fog azonban jönni az idő hamarosan, hogy a kisgazdák maguk fogják kérni, hogy a birtokukkal bocsátkozhassanak a szövetkezetbe.* Majd látni fogják, hogy a szövetkezeti tagok, akik nekik mindig koldusok voltak, jobban élnek, mint ők, szebb és egészségesebb lesz a lakásuk, lesz fürdőszobájuk és villanyvilágításuk, lesz ruhájuk, eljátásuk, kaszinójuk, újságjuk, könyvük, iskolájuk... Nem utolsó érv az volt, hogy „a szétdarabolt földeken alig tud tengődni a nép, ellenben a nagybirtokokból már az eddigi üzemek mellett is milliókat kerestek a régi tulajdonosok. Nem lesz jó ezeket a millókat népjóléti intézményekre fordítani?"

Hát a grófok?

A grófok három álláspontot foglalnak el. Az első típus emigrál, minél gyorsabban menekül Svájcba s viszi, amit tud és ellenforradalmon töri a fejét. A második típus *„megérti az időt"*, „behódol" és *„munkát kér"* a szövetkezeteknél. A harmadik itthon van, a kastélyába zárkózik és ámul-bámul, egyszerűen nem hisz a szemének.

Ezzel a harmadik típussal volt egy pár kedves esetünk. Egyiktől semmiképen sem birtunk fakitermelést kapni Kaposvár számára, csak mikor azt mondtuk neki: „Hát Főméltóságod előtt (még akkor külön megtanultuk ezeket a furcsa címeket) csak két választás van. Vagy odaajándékozza az erdőt s akkor a nagylelkű adakozó lelki örömeit élvezheti, vagy elvesszük. Slussz." Hát ő inkább az első formát választotta s nagy levelet irt, hogy ajándék.

Egy másik gróffal még szebb esetünk volt. Mikor odamentünk, a cselédség fel volt uszítva, fejszével és lármával fogadott. Aztán órákig gyúrtuk a grófot, míg megengedte, hogy az ő jelenlétében beszéljünk a néphez s aztán órákig beszéltünk a népnek. Persze megszerettek, megértették, a mieink lettek.

Gyalog jöttünk oda, de amikor el akartunk menni, előáll a parádéskocsis, aki a legnagyobb fejszével fogadott bennünket.

A gróf elbámul és azt mondja neki:

— Hát János!... Te is cserben hagysz? Hiszen benned volt a legnagyobb bizodalmam!

Az ember nem szól. Azt mondja neki heccelve valaki:

— Hát *most* feleljen, János bácsi!

A kocsis szépen szól nekünk:

— Üjjék be, elvtárs úr!

Aztán odapislant a heccelőre is:

— Mindenféle grófokkal... nem állunk szóba.

Evvel megrántja a gyeplőszárat, kiereszti az ostort s a helyett, hogy gyü! azt mondja hetykén, foghegyről, hogy:

— Köztársasáág!...

A lovak kirúgnak s a hintó repül a ragyogó tavaszi napon, a szép, színes gazdag tavaszban *a boldog jövő felé*. Köröskörül virítnak a fák és a lelkek.

*

Voltak napok, mikor Budapestet elfogta a sötét remegés, hogy éhen fogunk halni. Éspedig nemcsak a burzsoáziát, hanem a proletárságot is. Néhány napig úgy látszott, hogy a vidék földművessége elveszti a kapcsolatot az ipari proletariátussal. Mesterségesen szították, úgy látszik, azt a felfogást, hogy kiegyenlíthetetlen ellentét van a két proletárelem között.

Hát ebből egy szó sem igaz.

Az igaz, hogy az anarchia mindent el tud pusztítani, mert az erők önmagukat emésztik föl. De a magyar földműves a magyar iparost szereti és testvéri gondossággal ragaszkodik hozzá.

Ezt most láttam Somogyban.

Ott sincsenek dúsgazdag közraktárak, tömött urasági hombárok, amelyeket csak ki kell üríteni és elszállítani. Amit könnyűszerrel el lehetett rekvirálni, innen is, mint az ország minden részéből, elhordták annakidején a háború hiénái.

De mikor a szövetkezet megalakult, szervezete kiépült, kiadta a jelszót a vezetőség, hogy *a főváros éhezik*. Erre saját maguk vetették ki magukra a földműves-proletárok a fejenkénti 4 kg lisztadagot és néhány nap mulva *vonatok indultak Budapestre* liszttel rakodva, negyven és hatvan kocsiból álló vonatok, és naponta százával a marha, a sertés és ezrével a birka. És most kérnek tojásszállításra vonatokat. *Nincs annyi szén, amennyi tojás.*

Mutatta *Latinka elvtárs* a térképet, hogy eddig mely községekből szállítottak Budapestre élelmet, valami 10—12 község az egész; hol van még egész Somogy! És hol az egész ország!

De *csak a termelőszövetkezetek útján*. A kisgazdák ma rémülten ülnek a kiskamráik ajtajában és azt hiszik, maguknak kell megvédeni magukat.

Ellenben a szövetkezetekben derűs nyugalom és boldog béke van. A munkástanács most alakult meg és már átvette a munkát. A közigazgatást, a közfegyelmet, a közjólét, a közmunka minden dolgát. A mezőkön az igák tucatjával járnak, csak egy hete van jó idő s már alig van szántatlan föld, pedig a két forradalom közt, okt. 31-től márc. 21-ig szakadatlanul esett az eső, sár és lucsok volt, úgyhogy semmit se lehetett dolgozni. Annál jobban

dolgoznak most, ég a munka, egy órát nem veszteget el senki. *Most maguk vigyáznak magukra, egymásra és mindenki a gazda érzésével dolgozik.*

Sajnos, a kisgazdák között téves és hamis fölfogás alakult ki, hogy csak annyit termelnek, amennyi nekik kell. Halálbüntetés terhe alatt kellett megparancsolni, hogy mindenki minden földet bevessen. Mióta kijött ugyanez a rendelet a kormányzótanács részéről is, azóta megszűnt az ostoba ellenállás. Ennél nagyobb vétket nem követhet el egyetlen földműves sem, minthogy parlagon hagyja a földjét. Az ilyen ember különben is maga ellen vét, mert a munkástanácsok be fogják szedni a pontos földstatisztikát és nem fognak rekvirálni, nem ellenőrzik, hogy ki mit és hogy csépelt, hanem egyszerűen, a földterület alapján kivetik a kisbirtokos községekre, hogy mennyit kötelesek beszolgáltatni.

Megható volt nézni tegnap Kaposváron a ruhajegykiosztást. Óriási tömegben jöttek a proletár-asszonyok a színház helyiségébe, ahol a jegyeket adták. Egyik asztalnál a cipőjegyet, másiknál a ruhajegyet, harmadiknál a rőfösárukra, negyediknél a háztartási edényekre s így tovább. A jegyosztó hivatalnokok biztatták őket: nem kell egy kis vászon? Hát egy blúzravaló? Köténynevaló? Hat-nyolc, tíz jegyet lobogtatott egy-egy asszony a végén, mikor ment lepecsételtetni a munkástanács bélyegzőjével. Először ráütötték a pecsétet a szakszervezeti tagsági könyvre, aztán a jegyre. A kereskedéseknek osztják szét eladásra a naponta beérkező árukat s azokat csakis ilyen utalványra lehet megvenni, beszerzési áron, amelyhez 10% kezelési költséget számítanak összesen. Egyik-másik cikkből ma nincs annyi raktáron, amennyit keresnek, de a proletárság meg van nyugodva, mert tudja, hogy áruk folyton érkeznek, cserébe a megyéből küldött élelmiszerekért és addig senki nem vásárolhat semmi pénzért, míg az ő utalványaik be nincsenek váltva. Most, néhány nap alatt a kaposvári proletárság többet vásárolt, mint a háború négy éve alatt. Én magam is megirígyeltem őket s kértem, hogy adjanak egy kis cérnát. Van egy vagon kitűnő olasz cérnájuk, bort és szeszt fizettek érte. Kaptam hat karika cérnát 48 koronáért. A feleségem hetek óta nem tudott a gyerekekre foltozni a cérnahiány miatt.

Szóval nyugodtan, szépen, rendesen alakul ki az új világ. Mennyivel *szebb, boldogabb és nyugodtabb lesz a réginél.*

A kommunizmus, amelytől a naiv képzelődők azért féltek, mert a falanszter tömlöcét látták benne, meg fogja hozni az individuum *valódi* kivirágzásának nagyszerű korszakát.

Magyarországon nemcsak, hogy nem hal éhen senki, hanem *most kezdődik az igazi boldog és emberi élet.*

A SOMOGYMEGYEI FÖLDMŰVES SZÖVETKEZETEK

(A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadása — 1919 ápr.)

... Nem kétséges, hogy az egyes üzemek között levő verseny a vezetőkön kívül kiterjed majd a tagokra is. Minden üzem tartozik máris havonként pontos elszámolással szolgálni a központnak, amely a számadásokat gondosan felülvizsgálja. Ezek a számadások később nyilvánosságra kerülnek majd; az egyes üzemek minden eredményét vármegyeszerte és később országszerte is megbeszélik. Lesznek üzemek, amelyeknek országos elismerésben lesz részük és bizonyára kialakul a példaadóan dolgozó üzemek számára a jutalmazásnak valami külön módja is. Az igen nagy eredményeket felmutató major például elsőként jut hozzá különféle beruházásokhoz, kulturális, nagykényelmű berendezésekhez. Nem lehetetlen, hogy az ilyen major munkásai *külön prémiumot* is kapnak. Szép és termékeny verseny

fejlődik így ki majd, és az összességnek viszont lesz módja arra is, hogy a hanyagság következményeit is éreztesse (azokkal, akik bűnösök találnak lenni benne). Elemi csapások természetesen más számlára tartoznak. A vármegyei nagy szövetkezet átveszi a biztosító intézetek hivatását is; gondoskodik tartalékokról arra az esetre, ha egyik-másik birtokon elemi csapások sújtanak, és ha a termelést itt vagy ott el is verné a jég, a birtokot a központ kárpótolja úgy, hogy a dolgozó ember azért megkapja munkája ellenértékét. Az üzemek között *erős versenynek* kell kifejlődnie, az emberek között *forró szolidaritásnak.*

Idén még többnyire csak a főintézőségeknél van telefon. Munkáskéznek nincs most már érkezése rá, hogy a telefonhálózatot kiépítsék. De jövő esztendőre már elvezetik a telefondrótot minden majorságba és minden tanyára. Szimbolikus cselekedet lesz az. A föld ősi erejét ugyanabba a vérkeringésbe egyesíti végre a város kultúrájával; megszűnteti a város és a falu ősi ellentétét, elszakíthatatlanul testvérré teszi a városi proletárt és a földmunkást.

A szövetkezeti tag

A tegnapi munkás ma szövetkezeti tag. A béres, a kocsis, a juhász, a csordás egyformán tagja a szövetkezetnek és részese a nagy kollektív tulajdonjognak. Milyen *jogokat* ad számára ez az új helyzet? A nyereséget felosztják a szövetkezet tagjai között, egy részét természetesen visszatartván hasznos és megint csak a szövetkezeti tagok előnyét szolgáló beruházásokra. A szövetkezeti tagok jövedelme, kényelme, jóléte az elkövetkező években állandóan emelkedni fog. A piszkos és zsúfolt cselédlakások lebontása lesz az első feladat, mihelyt felépültek az egészséges, tágas, villanyvilágításos, fürdőszobás új munkáslakások. Minden majorban már az idén berendeznek egy műszerekkel ellátott orvosi rendelőt. Utak és mezőgazdasági vasutak épülnek. Iskola mindenütt, ahol gyermekek vannak. A járási felügyelőnek kötelessége, hogy télen hetenként gazdasági oktatást tartson, de az iskolareform általában gondoskodik majd róla, hogy a munkások gazdasági szakképzettségét növelje. Könyv és újság jár ezentúl minden tanyára és a csendes, unalmas tél ezentúl az okulás, a tanulás, a szellemi szórakozás ideje lesz a tanyán. Ami pedig a város ipari termékeit illeti, a már készülő óriási fogyasztási szövetkezet a gyújtótól az ingvászonig minden holmival legelsősorban a mezőgazdasági munkást látja el. Csak ami megmarad, az jut másnak.

Mik ezzel szemben a szövetkezeti tag *kötelességei?* Kétféle tag van: olyanok, akik egész évre lekötötték magukat és olyanok, akik rövidebb időre. Az első kategóriába tartozók kötelezettsége háromszázhatvanöt munkanapra terjed ki (a kollektív szerződésben megállapított hatnapos szabadság levonásával); ilyenek a béresek, kocsisok, csordások stb. A második kategóriába tartozók kötelezettsége százhúsz munkanapra terjed ki; ezek többnyire törpebirtokosok, akik kapáló, szedő és más efféle munkát végeznek. Külön vannak még az aratók, akikkel a szövetkezet az előbbiektől független munkaszerződést köt. A szövetkezeti tagok a teljesített munkanapok arányában részesednek a jövedelemből. A munkanap terjedelme, vagyis a munkaidő nagysága évszakonként különböző lesz. Átlagban tízórásnak számítanak egy munkanapot; nem fog sokáig tartani és a tízórás átlag leszáll nyolc órára.

A fejlődés útja

Rendben van-e tehát már minden és nincs-e más feladat hátra, mint továbbvezetni az üzemet úgy, ahogy van? Szó sincs róla. A legelső feladat, a legsürgősebb kötelesség: *tanítani, tanítani, tanítani.* A legveszedelmesebb, ősi babona — igaz, megcáfolódott: a magyar paraszt lázas földéhsége nem egy barbár és félállati mohóság, amely rá akarja magát vetni

egy pár holdnyi földre, ha nyomorog is rajta és ha a földosztásba bele is betegszik. *A földéhség: kulturéhség.* Jobb, tisztább, emberhez méltóbb életet akart a föld munkása; s ha megérti, hogy azt a jobb életet inkább megkaphatja a szövetkezeti termelés révén, akkor nem kell neki az őt és az országot nyomorúságra ítélő kis földdarab. Ezt a somogymegyei földmunkások megértették. A megértést most nagy tanító munkának kell kiegészíteni. Minden szövetkezeti tag világosan kell, hogy lássa a szövetkezeti termelés hallatlan előnyeit. Meg kell értenie a nagyüzem egész természetét. Méltányolnia kell az organizáció jelentőségét, a tudomány szerepét a mezőgazdaságban, a szaktudás jelentőségét minden egyes szövetkezeti tag számára. Napilapokra és hetilapokra, iskolákra és vándortanítókra, könyvekre, képekre és mozifelvételekre óriási munka vár itt még. A tanácskormány ezt a munkát már előkészítette és részben meg is indította. A magyar mezőgazdasági munkás a most következő évben *évszázadnyi* kulturális haladást tesz majd meg.

A tanuló és a tanult munkás szintén egy folyton haladó és folyton fejlődő üzem szolgálatában áll majd. Somogy megyében a bankosok negyvenezer holdján a régi világban párját ritkító intenzív gazdálkodás folyt. De még ebben az intenzív munkára berendezett mintagazdaságban is dohosak és zsúfoltak voltak a cselédlakások (az istállók cementes, szellős, villanyvilágításos, higiénikus csarnokok voltak); néhány napos eső után járhatatlanokká lettek az utak; nem voltak iskolák és nem voltak orvosok (persze csak az emberek számára nem, — állatorvos volt elég). Itt — és egyebütt — a szövetkezet első teendője lesz egészséges, szép munkásházakat építeni, utakat építeni, iskolákat és orvosi rendelőket felállítani. Husvétkor megkezdődik a nagyüzem előnyeinek óriási arányú kihasználása, a termelésnek olyan grandiózus fejlesztése, amelyet nem is tesz lehetővé más, csak az, hogy magántulajdon nincs többé és *minden, ami történik, a közösség számára történik.*

Világ proletárjai egyesüljetek!

Mi lesz a földdel?

Falvak és tanyák lakói – proletártestvérek!

Alig vette a kezébe a hatalmat Magyarországon a dolgozó nép, máris előmászottak sötét odukból — hova a forradalom ereje kergette őket — a konkolybintők, a zavarosban halászni akaró ellenforradalmárok, hogy aljas izgatásaikkal a városi proletárok és a föld népe közt megbontsák az egyetértést, hogy egymásra uszítsák a gyárak rabszolgáit és a földesurak robotozait, hogy éket verjenek a városok és falvak lakossága közé, melyek egymással összetorva álltak a forradalom vörös zászlója mellé.

Mivel izgatnak vajjon a régi elnyomó rendszernek lelkiismeretlen ügynökei? Azt a hazugságot terjesztik, hogy az uj kormány elveszi a parasztról az ő kis földjét, amit verejtékes munkája árán szerzett és művelt, hogy elrabolja házacskáját, melyet évek keserves kőrdalméből teremtett meg családja számára.

Falvak és tanyák lakói – proletártestvérek! Ne higyjetek ezeknek az izgatóknak, ellenségeitek ezek épugy, mint akik felbérelték őket a hazudozás és megtévesztés aljas munkájára. Ime itt a Tanácsköztársaság rendelete – olvassátok!

„Magyarország földje a dolgozók társadalmáé. Aki nem dolgozik, annak tulajdonában föld nem maradhat."

„A kis- és törpebirtok a hozzátartozó házzal és melléképületekkel együtt továbbra is megmarad az eddigi magántulajdonban."

Ugy-e most már látjátok és megértitek, hogy tőletek dolgozóktól senki sem akar elvenni semmit. Csak a nagybirtokokra, a püspöki és grófi latifundiumokra teszi rá kezét az állam, hogy egyszersmindenkorra megszüntesse a földesurak kizsákmányolását és visszaadja a földet azoknak, akik dolgoznak rajta.

Ezek a nagyurak szeretnék visszagörditeni a fejlődés szekerét, mely kíméletlenül eltiporta őket és hatalmukat. Ezek és fizetett bérenceik akarnak testvérharcra uszítani bonnetekat városi proletártestvéreitek ellen, kik kivivták számotokra a felszabadulást.

Sujtson kemény öklötök e lelketlen izgatókra, hogy örökre elnémuljanak. A föld a népé, jaj annak, aki el akarja rabolni tőle . . .

Némileg javult a helyzet 1848-ban. Az első magyar forradalom eltörölte a jobbágyság intézményét, letörölte a zsellér homlokáról a rabszolgaság szégyenbélyegét. Megszüntette az egy-

„Csak a nagybirtokokra, a püspöki és grófi latifundiumokra teszi rá kezét az állam, hogy egyszersmindenkorra megszüntesse a földesurak kizsákmányolását és visszaadja a földet azoknak, akik dolgoznak rajta"

Mi a föladata a földmives szegénységnek?

Proletártestvérek!

„A falu népe ne lásson ellenséget a város forradalmi proletariátusában, hanem szerető testvért, aki neki a szabadságot és boldogságot hozza"

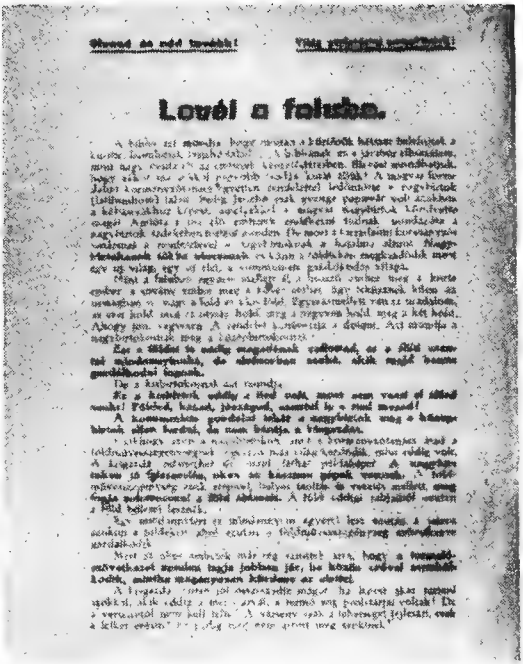

Levél a faluba.

„A termelőszövetkezet minden tagja jobban jár ha közös erővel munkálkodik, mintha magányosan küzdene az élettel"

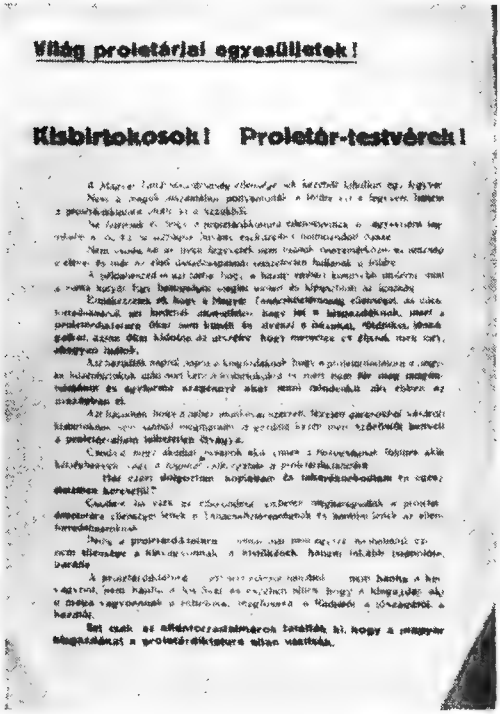

Világ proletárjai egyesüljetek!

Kisbirtokosok! Proletár-testvérek!

„A proletárdiktatúra nem bántja a kisvagyont, nem bántja a kistőkét"

Földmives testvérek!

A dicsőséges vörös hadsereg pokolba kergette az ellenséges csőcseléket és fölszabadított bennetéket! De nemcsak az idegen bandák garázdalkodásai szüntette meg, hanem végel vetett a földnyúzók és földuzsorások uralmának is. **A föld most már a Tiszántúl is a dolgozó népé,** mely a földei megmunkálja. Nem ül többé rajtatok a földesúr, a bérlő, az ispán, a zsandár, a szolgabiró. **Szabad a nép, övé a föld és maga élvezi munkájának gyümölcsét!**

Földmives testvérek! A győzelmes proletárság **a szabadságot, a jólétet, a műveltséget, a szebb és boldogabb jövőt hozza nektek és gyermekeiteknek.** Fogadjátok lelkesedéssel az új rend uralmát, mert az a ti uralmatok. Tartsatok ki mellette ti is, a kik testvereink vagytok a munka becsületében és a szabadságban!

Éljen a magyarországi tanácsköztársaság!
Éljen a dolgozó nép uralma!

„A győzelmes proletárság a szabadságot, a jólétet, a műveltséget, a szebb és boldogabb jövőt hozza nektek és gyermekeiteknek"

DUNÁNTULI MAGYAROK!

Pokolba kergettük a Zichyeket a Festeticseket, Batthyányiakat, Esterházyakat, a nagybérlőket és pesti földnyúzókat! Szabad a nép és övé a föld! Dunántul népe! Az egész országban csak a ti áldott földeteken nincs ellenség. Más vidékeken harcolva vivjuk ki győzelmeinket, csak a ti földeteken folyik a nyugodt átszervezés. Bánjatok el irgalmatlanul a hitvánnyal, aki ebben kételkedni mer! Verjétek ki a bitangot, aki hamis hírt terjeszt! Üssétek le az árulót, aki az uj rend ellenségat! Mindenek felett pedig dolgozzunk emberek! A köztársaság, mely a szabadságot hozta, ezerszeresen fizeti majd vissza nektek és gyermekeitek-nek azt, amit most neki adtok munkában, élelemben! Munka, kitartás, bizalom! Tartsatok ki! Győzelmünk teljesen bizonyos.

K. N. P. CS.

Kónya S.

RADÓ BUDAPEST SZEMERE U. 19.

Világ proletárjai egyesüljetek!

Ezer éven át

szegénységben, nyomorban és müveletlenségben tartották Magyarországon a földmüvest. Nem volt itt másnak emberi élete, csak a nagy urnak, a grófnak, herczegnek, urasságnak, a bankárnak, milliomosnak.

Ennek most vége van! A kommunizmus ökle ezt az átkozott igazságtalanságot ledöntötte, ezt a gazságot a porba sujtotta! Nem lesz itt többé negyedmillió holdja a hercegnek, mig a szegény földmüves-család a maga kis táplálékát is alig tudta kitermelni. Nem tenyésztenek itt többé uri passzióra vadállatokat ezer holdakon és más emberek véres-verejtékes munkájából nem hiznak föl büszkére, dagadóra dologtalan uri herék.

A föld a népé! A föld az emberiségé!

A föld mindnyájunknak édesanyja és a föld akarja, hogy mindnyájunkat tápláljon és eltartson egyformán.

Persze a szélnek eresztett urifajta, az ezerholdasok szeretnék mindezt visszacsinálni. Maguk nem mernek vállalkozni, hanem megint a népet küldik a maga vesztebe. **Ügynökökkel, csalókkal, bitang rágalmazókkal árasztják el a falvakat,** hogy gyalázzák az uj rendet és félrevezessék a népet. **Azt hirdetik ezek a hazug betyárok, hogy a kommunizmus a kisemberek ellen megy, azoktól akarja elvenni a földet, a házat, az igavonó állatot.**

Szemenszedett hazugság ebből minden szó!

Az uj rend nem nyul hozzá a kisbirtokhoz, nem bánt semmit, ami a kisgazdáé, a kisemberé. Igenis, hozzányul a kastélyhoz, hozzányul mindenhez, ami az urasághoz, a dologtalan nagyuri élethez tartozik. Ezt elveszi az uj rend, de csak azért, hogy ezzel is a kisembert segitse. A nagybirtokot nem parcellázza, mert abból az eddigi nagy jövedelmet csak szövetkezeti gazdálkodással lehet kivenni. Ezért a nagybirtokon szövetkezeti gazdálkodás lesz, melynek hasznából rész jut a környék egész népének.

A kisbirtok pedig marad annak, akié eddig volt;

éljen, boldoguljon rajta, senki nem fogja háborgatni. Az uj rend segitségére lesz, hogy minél többet termeljen, minél nagyobb haszna legyen a munkájának, minél szebb, boldogabb, emberibb élete legyen neki és családjának. **Ezt akarja, igy határozott a Tanácsköztársaság.**

Hazudik, aki mást mond! A ti boldogságtokat, falu népe, a ti jövotöket, a reátok és gyermekeitekre váró emberi örömeket, jolétet, megelégedést irigyli el töletek az, aki az uj rend ellen mer biztatni bennetoket!

„A föld mindnyájunknak édesanyja"

Föld. Komm. programm: kongresszus
ez 95% földosztás mellett.
II. főhiba.
Földosztó = földvédő paraszt

29. Ehelyett termelő szövetkezet.
100 holdon felül = 11 ezer = 55%
Szövetkezet Károlyi alatt 55
" " Kommünu alatt.
Szocdem álláspont. > kisbirtok
K. álláspont. Orosztapaszt. éhség
120–145 nap.
100 holdas bivalok 20 darabban > Törpebirtokos, kisbirtokos
viselték a terhet előfog nélkül.
Részes aratók 1/8
Béresek: Béresek, kocsisok, csőszök, tehe-
nészek, kanászok, gulyások, gőzek, kormá-
nyosok, firetése készpénzben évi 1000 korona
terményekben 8 q búza 10 q rozs 6 q
árpa, 32 kg szalonna 32 kg só 24 kg petró-
leum, 8 q kemény fa vagy 12 q puhafa,
illetve 100 kötegrőzse vagy 24 q barna-
szén vagy szabad tőzeprédés, állattar-
tás 2 darab koca. 9 hónapon át 2
malaccal.

A „II. főhiba" — a Tanácsköztársaság nem osztott földet — pedig: „Földosztó — földvédő paraszt" (Rákosi Mátyás börtönnaplója)

30. 1 tehéntartás, 6 hónapig borjastól, 2000 néz ~~nagyol~~ zet tengeri és burgonya föld, 300 négyetöl kert". 324.o. 60

Védték is a diktatúrát, jó katonák

Kasznár diktatúra

„A termelőbirtosok egyésze a volt tulajdonosokból, vagy bérlőkből, illetve az ott működő gazdatisztekből került ki".

„Nem sikerült ~~sikerült~~ a gazdálkodó szakembereket az új rend kreatúrával kicserélni. Ezt egyenlőre nem is szándékolták, hogy a termelés folytonossága lehetőleg kíméltessék". 316.o.

Orosz. Keselyű fészke

Nálunk: ott maradtak szabotál.

Árúhiány > rekvirálás, katonásk.

Adócleugedés hatálytalan

Zsíros parasz = kulák

Ennek dacára terület bevetve.

holott háború alatt →

Az orosz hatalom szétzúzta a nagybirtokosok „keselyűfészkeit". Nálunk ott maradtak a kastélyokban mint „termelőbiztosok" (Rákosi Mátyás börtönnaplója)

Móricz Zsigmond cikksorozatban (Pesti Hirlap, 1919 ápr. 15, 16, 17) számolt be a somogymegyei földmíves-szövetkezetek tevékenységéről

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

A SOMOGYMEGYEI FÖLDMIVES SZÖVETKEZETEK

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA
BUDAPEST, 1919.

Ára 40 fillér

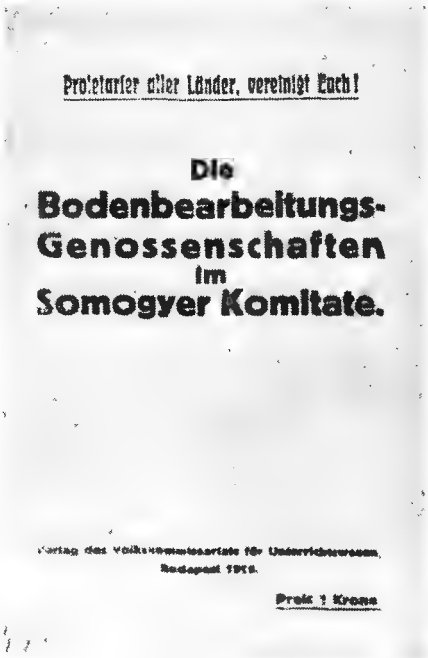

Proletarier aller Länder, vereinigt Euch!

Die Bodenbearbeitungs-Genossenschaften im Somogyer Komitate.

Verlag des Volkskommissariats für Unterrichtswesen, Budapest 1919.

Preis 1 Krone

Világ proletárjai egyesüljetek!

A kisgazda és az uj rend

Figyeljünk!
A világ sora
Az ébredés
Az uj rend
Az uj alkotmány
Szabad lesz a jövő!

Ára 20 fillér.

1919
Kiadja a Közoktatási Népbiztosság

Világ proletárjai egyesüljetek!

Meghalt az adó, nincs végrehajtó!

Magyarázó könyvecske a rosi rendszer furfangos adópolitikájáról és a Tanácsköztársaság adó és adóbátrajáket eltörlő rendelkezéseről a kisgazdák részére.

A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadása
Budapest, 1919 Ára 1 korona

A Tanácsköztársaság kiadványai a kisgazdák számára

Olvasd és add tovább!

Világ proletárjai egyesüljetek!

A FALU JÖVŐJE!

Ára 20 fillér.

Kiadja a Közoktatásügyi Népbiztosság, 1919.

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

FEHÉRVÁRI KÖNYV

Termelőszövetkezet Fejérmegyében

Ára 1 korona.

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA.
BUDAPEST, 1919

A falu jövője: a termelőszövetkezet

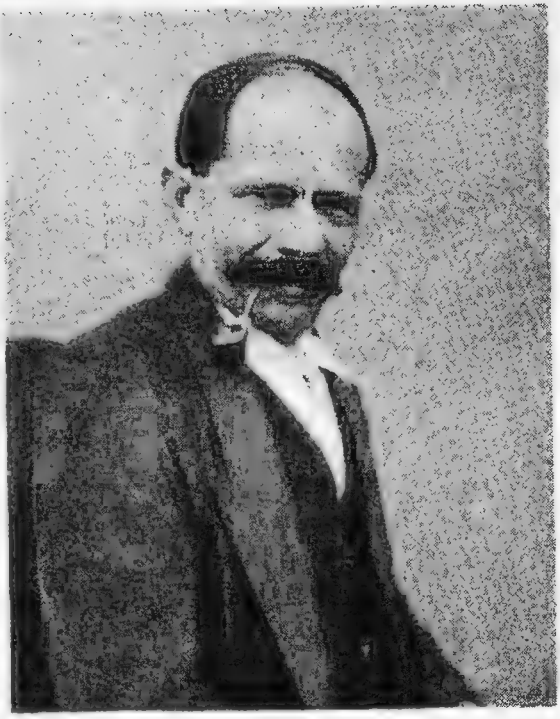

Hamburger Jenő és Nyisztor György földmívelésügyi népbiztosok

Világ proletárjai egyesüljetek!

SOMOGYI

VÖRÖS UJSÁG

A SOMOGYMEGYEI SZOCIALISTA PÁRT ESTI LAPJA

Szól ez a levél

Megnyertük a második miskolci csatát.

„... közös földműveléssel kevesebb erővel többet termelhetünk"

Olvasd és add tovább! Világ proletárjai egyesüljetek!

Adj kenyeret annak, aki földedet védi!

Üzenet a falu józan népéhez.

Van-e hajlék a falutokban, ahonnan nem tépett el az urak ötesztendős háborúja valakit?

Van-e hajlék, ahol könnyes szemmel nem gondolnak sokat az élve maradottak, az elesett apa, testvér, vagy fiu messzi földön horpadozó jeltelen sírjára?

Van-e hajlék, amelyben nem lézeng a gyilkos háboru nyomorékja, munkára képtelen benája, sántája?

Van-e hajlék meddő életre itélt özvegyek, gyamoltalan árvák, kesergő anyák panasza, sírása, sóhaja, jajszava nélkül?

Ezt tette veletek az urak háboruja.

Ezt cselekedte veletek az urak régi bünös világa, amelynek ezer keze volt arra, hogy **elvegyen töletek,** de csak egyetlen suta balkeze volt arra, hogy adjon.

Mert ha adott is, nem volt abban köszönet. Nem annak adott, akinek kellett volna, nem akkor adott, amikor szükség volt rá. Akkor adott, amikor már akkora volt a tűz, hogy az ő kastélyát fenyegette és akkora a nyomoruság vizáradása, hogy attól kellett tartania: **az ő uri személye is belefullad.**

Bezzeg az elvevéshez értett az ő ezer keze.

Hívták pedig ezeket a kezeket: adónak, szolgabirónak, csendőrnek, bélyeges papirosnak, drága igazságszolgáltatásnak, biskálisnak, vámcédulának, urak javára agyafurtan csinálo kataszternek, trafiknak, szeszmonopólinnnak, rekvirálásnak.

Mindez a te zsebedben és a te ládád fiában turkált, kapart az urak részére.

Elrekviráltak töletek az ő uri háborujuk és hatalmaskodni vágyó örültségük számára mindent. Csak a nyomoruságot hagyták meg nektek és a levegőt, amelyik zirással és panaszszóval volt visszhangzó.

„Az urak régi, bűnös világa ellen — az új, szabad világért"

„A magyar földmüvelő nép okulására"

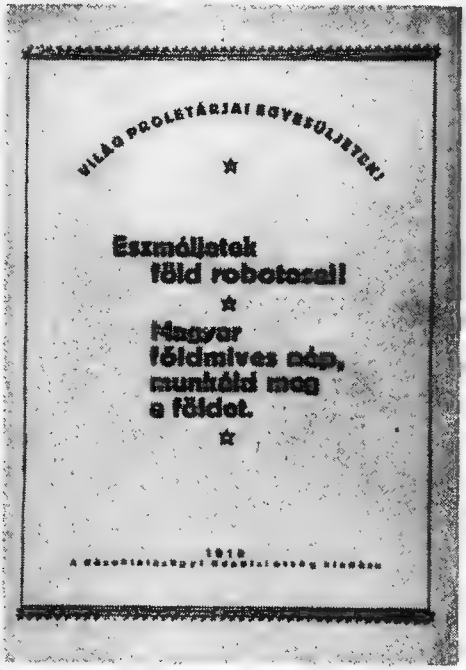

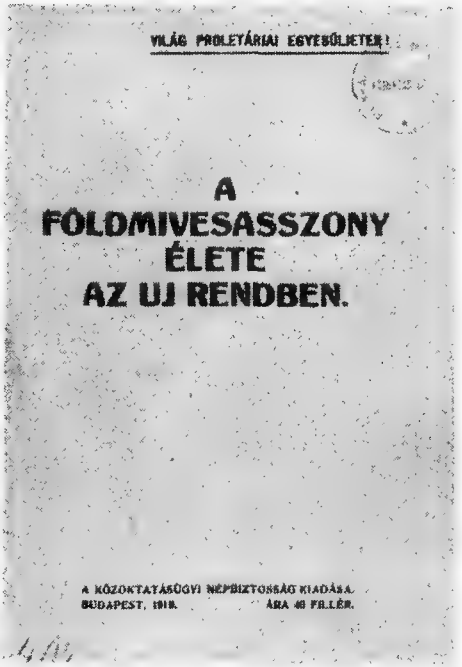

A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadványai

Testvérek!

Földmives szegények!

GYŐZÜNK!

Köröskörül magyar zsákmányra éhes cseh, szerb, román rabszolgahad támad, hogy eltüntessék a föld szinéről országunkat; – vigyorogva ül trónusán a milliók vérén és verejtékén hizott nagytőke és int nekik: irtsátok ki a magyar proletárokat; – mint óriáskigyó az áldozatát, ugy fognak körül halálos öleléssel, – még egy roppantás és vége a magyarnak.

De mi győzünk!

Az utolsó órában talpra állt az ipari proletárság és csoda az, amit müvel. Salgótarjánnál, Miskolcnál, a Tisza mentén és mindenütt, ahol szembekerülünk, ugy verjük őket, hogy attól koldulnak.

A nagyvilág munkássága lélekzetét visszafojtva lesi a harc eredményét. Ha Magyarországon győz a proletár, győzni fog az egész világon.

A magyar proletárt számyára kapta a hir és dicsőségét zengi az egész világ.

Földmives proletárok! Ne nézzetek összetett kezekkel ezt a csudálatos harcot, amely értetek is folyik. Jaj nektek is, ha vesztünk! Dicsőség, jólét és örök szabadság nektek is, ha nyerünk!

Földmives szegények!

Föl a szivekkel, fegyvert a kezekbe!

Álljatok be a Vörös Hadseregbe. És adjatok élelmet a harcolóknak és családjaiknak.

Segítsetek megvédeni a ti igazi édes hazátokat: a Magyar Tanácsköztársaságot!

„Ne nézzétek összetett kezekkel ezt a csudálatos harcot, amely értetek is folyik! Jaj nektek is, ha vesztünk! Dicsőség, jólét és örök szabadság nektek is, ha nyerünk"

„Mit kell tudni a földművelő népnek a Tanácsköztársaságról?"
A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadványai

Első sorban is a pokolba kergette a királyt és a tanácsadóit, a katonapusztító generálisokkal együtt:

– Nincs rátok szükségem, pusztuljatok! Legyen béke!

A forradalom azt akarta, [illegible] a nép **maga vegye a kezébe a sorsának az intézését** és úgy intézze, hogy [illegible] az égbekiáltó különbség, ami szegény ember és gazdag ember, paraszt és úr között [illegible], hogy a dolgozó ember ne legyen többé [illegible] napszámosnak!

[illegible]

– Nem jól van ez így. Mindig volt szegény és gazdag. Lenni is kell!

[illegible]

Szamár vagy! Volt idő, amikor az emberek egyforma urai voltak a földnek és minden terménynek, amit a föld az ő táplálásukra adott. Közösen munkálkodtak és közösen élvezték az ő munkálkodásuk gyümölcsét. Későbben keletkeztek a magántulajdonok, amiknek segítségével egyik ember kizsákmányolja a másikat, egyik úr lesz, a másik szolga. Mondd, ki dolgozik: az úr vagy a szolga? Végis ki él jobban: az úr vagy a szolga?

[illegible]

[illegible] a másik oldalon a dolgozók. [illegible]

Az öt darab here parancsolt a száz dolgozónak. [illegible]

„*A forradalom azt akarta, hogy a nép maga vegye kezébe sorsának az intézését*"

nép pedig sülyedjen vissza a szolgaságba, legyen a kizsákmányolók [illegible] **szolgája, alázatos szolgája minden dölyfös úri naplopónak.**

[illegible]

csak ezek az urak az ellenforradalmárok, a forradalomnak a gyilkos ellenségei, akik készek az ellenforradalom érdekében még az ördöggel is szövetkezni, csak a népet segítsenek neki visszaszorítani oda, ahonnan a forradalom kiemelte, a szolgaságba.

[illegible] **Vissza kell hát állítani a régi rendet és a hatalmasok szekere elé fogni a parasztot, hadd húzza!**

[illegible]

A király [illegible]

A nagybirtokos, a tőkés [illegible]

„*A nagybirtokos, a tőkés szeretné visszaállítani a régi rendet*"

IX.

A MAGYAR VÖRÖS HADSEREG HARCAI

... VISSZA KELL VERNI A BETOLAKODÓKAT ...

(Rákosi Mátyás védőbeszédéből. — 1935)

... Mi egy pillanatig sem voltunk kétségben, tudtuk, hogy az entente nem fogja tűrni a proletárdiktatúrát, nem fogja tűrni, hogy ne ürítsük ki az általa követelt 40.000 négyzetkilométert. Ezért minden erővel kezdtek fegyverkezni. Mi is kezdtünk fegyverkezni, toborzást indítottunk, ez 6 nap alatt 40.000 önkéntes jelentkezővel járt és a frontra küldött csapatok gyorsan szaporodtak. Mi is küldtünk csapatokat, az entente is. Részleteket nem olvasok fel. Breit, április 16-án, mikor a román támadás megindult a következő erőket találja: Velünk szemben állt az entente 150.000 katonája, a vörös hadsereg 49.000 emberből állott és 22 zászlóaljat ebből már mi küldtünk a frontra. Szóval *háromszoros túlerővel állottunk szemben.* Most nem foglalkozom azzal, hogy hogyan tört össze a vörös front, tekintettel arra, hogy a székely front megadásával az összes részletek tisztázódtak. Csak rámutatok, hogy a székely hadosztály több mint felét tartotta a frontnak. Ha ez megadja magát, komoly ellenállásról nem lehet szó, még ha mi minden erőt összeszedünk is. 10 nap alatt 51 zászlóaljat és üteget küldtünk. Ezek azonban nem egységes alakulatban érkezvén meg, szétmorzsolódtak, úgy, hogy le kellett őket fegyverezni. Május 1-ről 2-re úgy állt a helyzet, hogy a románok támadtak a Tiszánál, ugyanekkor a szerbek és franciák elfoglalták Makót, Hódmezővásárhelyt, a csehek is támadásba mentek át, Észak-Magyarország jelentékeny részét elfoglalták és egyesültek a román haderőkkel.

Szóval hadsereg nem volt. A szociáldemokraták fel akarták használni a helyzetet a komműn likvidálására és már kész tervvel jöttek, amelynek egyik része végre is volt hajtva, mert Böhm kiadta a parancsot, hogy szüntessük be a harcot. Ez fél fegyverletétel volt. A szoc. dem. párt jobbszárnyának és centrumának az volt a fixa ideája, hogy a proletárdiktatúrát vissza lehet csinálni, megfelelő ügyességgel, a kommunisták lejáratásával és lehet kezdeni elölről. Ez nemcsak a magyar szociáldemokraták jobbszárnyának volt a véleménye, hanem Ottó Baueré is, az osztrák szociáldemokraták vezetőjéé, aki nagyon nehéz helyzetben volt, mert az osztrák proletárok is követni akarták a magyar proletariátus példáját és neki minden nap, amivel a proletárdiktatúra tovább él — csak nehézségeket jelentett. Ő maga

volt ezeknek a terveknek az inspirálója és ha a kommunista párt sarkára nem áll, végre is hajtották volna. Május 2-án vége lett volna a magyar proletárdiktatúrának.

A kommunisták azonban sarkukra álltak, a kommunista népbiztosok appelláltak a munkásságra, összehívták délutánra a munkástanács ülését és ezen az ülésen nemcsak a vasmunkások bizalmiférfiai, hanem a munkásság *túlnyomó többsége* nagy lelkesedéssel a kommunista álláspontot tette magáévá, hogy tovább kell harcolni, az utolsó eszközt is meg kell ragadni és *vissza kell verni a betolakodókat.* Ennek a határozatnak végrehajtása azután az volt, hogy május 2-a után, 3-án és 4-én, két nap alatt 90.000 munkás és paraszt lépett be a hadseregbe. Teljesen elképzelhetetlen, hogy a háborútól megundorodott tömeg egy blokád alatt álló országban ilyen gyorsan segítségünkre sietett volna, ha nem lettek volna a kommunizmusnak *mély gyökerei.* Ezzel az új sereggel természetesen a proletariátus diktatúrája mindjárt másképp tudott rendelkezni. Azonnal megállítottuk az előrenyomuló cseheket és románokat, május 10-én támadásba mehettünk, visszafoglaltuk Füleket 18-án, Miskolcot május 20-án.

... PUSKÁVAL VETTEM RÉSZT A FELSZABADÍTÓ HARCOKBAN ...

(Rákosi Mátyás védőbeszédéből. — 1935)

... Az északi fronton voltam május 1-ig, amikor hazahívtak a kormányzótanács ülésére. Május 2-án visszaküldtek a frontra, Salgótarjánba, *mert a helyzet kritikus volt.* Ez volt az utolsó bányaterületünk, ha a csehek elfoglalták volna, gyárainknak meg kellett volna állniok. Itt voltam a füleki támadás megkezdéséig. Amikor visszajöttem — hogy a franciák ne siethessenek a csehek segítségére —, leküldtek a déli frontra. Ott voltam június 7—8-ig, amíg a francia helyőrség jelentékeny részét el nem vitték, és ki nem derült, hogy a franciák nem fognak támadni. Utána résztvettem a szovjet kongresszuson. De huszadika felé, amikor az ultimátum következtében az északi fronton megnehezedett a helyzet, engem a kongresszusról elküldtek Észak-Magyarországra, Kassa központba, hogy a frontot tartsam, ott voltam július 2 vagy 3-ig. Amikor visszajöttem, kineveztek a vidéki népgazdasági tanácsok vezetőjévé és mint ilyent, rögtön leküldtek a Dunántúlra, hogy az aratással kapcsolatban a termés begyűjtését stb.-t szervezzem meg. Ott voltam július 20-ig, amikor kineveztek a vörösőrség parancsnokává. Ezt a posztot 22-én foglaltam el, ott voltam a proletárdiktatúra bukásáig. Ez volt a szerepem.

A vádirat leglényegesebb része ellenem az, hogy terrorral és kivégzésekkel a „törvényes rend" helyreállítására irányuló kísérleteket a Tisza—Duna közén, vagy a vasutas-sztrájk alkalmával letörtem. Én erre vonatkozólag a következőket mondhatom: Az ú. n. „törvényes rend" helyreállítására való törekvésnek eszközei tudvalevőleg a cseh és román burzsoázia hadseregei voltak. Tudvalevő, hogy az ú. n. „törvényes rend" csak akkor állt helyre, amikor Budapestet a román hadsereg megszállta. Én ezek ellen, a cseh és román ú. n. „törvényes rend" „helyreállítására" irányuló törekvések ellen, mint mondottam, minden rendelkezésre álló eszközzel harcoltam, de nemcsak én, hanem az egész párt. Ebben a harcban tulajdonképpen nem 44 halott volt, hanem a románok részéről több mint 5000. Ezekben nemcsak Kecelt és Dunapatajt foglaltuk el, hanem Bártfát és Kassát is és aláhúztam, hogy ezekben a harcokban *puskával* résztvettem.

Természetesen minden helyen, ahova tettek, *én becsületes kommunista meggyőződésemet követtem.* Énrám nem lehetne bizonyítani azt, hogy entente missziókkal vagy ellenforradal-

márokkal összeköttetésben állottam. Mindezeken a helyeken, legjobb tehetségem szerint, a proletariátus ügyét szolgáltam. De soha semmi körülmények között nem volt szükség arra, hogy valakit diktatórikus eszközzel kényszerítsek.

Minden néven nevezendő tettemért, amelyet a proletárdiktatúra alatt elkövettem, *nyugodt lélekkel vállalom a felelősséget* és eszem ágában sincs a magam szerepét bármiféle irányban kicsinyíteni. Amit én tettem, kizárólag meggyőződésemtől vezettetve tettem, nem is kívánok ezért semmiféle védekezést előhozni, csak azt mondom, hogy az akkori véleményemet mind a mai napig megtartottam és semmi okom sincs azt megbánni, annak dacára, hogy *tizenkét évet* börtönben töltöttem.

AZ OROSZORSZÁGI TANÁCSKÖZTÁRSASÁG VÖRÖS HADSEREGÉNEK ELSŐ SZÖVETSÉGESE

(Münnich Ferenc cikke — Sarló és Kalapács 1931 márc.—ápr.)

Amikor az oroszországi szocialista tanácsköztársaság minden oldalról ellenforradalmi hadseregekkel volt körülvéve, amikor *keletről* Kolcsák, *délről* Denikin, *nyugatról* Petljura, *északról* az antant intervenciós hadseregei nyomultak előre a proletárforradalom központja felé, ebben a nehéz időben, 1919 március 21-én ragadta a kezébe a hatalmat Európa közepén Magyarország forradalmi proletariátusa. Budapest házaira felrepültek a vörös zászlók, s a magyarországi tanácskormány a hatalom átvételéről szóló rádióértesítésében közölte, hogy *Tanácsmagyarország az Oroszországi Szocialista Tanácsköztársaság szövetségesének tekinti magát* s felveszi a harcot a nemzetközi ellenforradalom ellen.

A nemzetközi burzsoázia vezető hatalmainak lakájai, a román és jugoszláv királyságok, s a szociáldemokraták vezetése alatt álló csehszlovák köztársasági kormány hadseregei felvonultak Tanácsmagyarország ellen. Megerősítésükre az antant Magyarország ellen indította balkáni haderejét Franchet d'Esperay tábornok parancsnoksága alatt, amely hadseregnek — mint Franchet d'Esperay nemrég megjelent memoárjaiban megírta — a román bojárok hadseregével együtt 1919 március végén Ukrajnán keresztül az oroszországi tanácsköztársaság ellen kellett volna vonulnia.

A magyarországi proletariátusnak harcok közben kellett megteremtenie a maga Vörös Hadseregét.

A magyarországi szovjetkormánynak az ellenforradalmi seregek gyors támadása folytán azokat a csapatokat kellett frontra dobnia, melyeket még Károlyi polgári-demokrata kormánya szervezett, s amelyeknek egy része már a hatalom megragadása alkalmával a proletariátus oldalára állott. Ezekben a csapatokban a parancsnoklás a volt tisztek kezében maradt, akik mellé a tanácskormány politikai biztosokat nevezett ki.

Egyidejűleg megindult a Vörös Hadsereg új csapatainak a szervezése az ország dolgozóiból, amelyek már részben proletárparancsnokok vezetésével mentek ki a frontra. A csapatok eleinte egységes vezetés nélkül, önállóan harcoltak a velük szembenálló román és csehszlovák hadseregekkel, aminek következtében az egységes vezetés alatt álló ellenforradalmi hadseregeknek sikerült őket visszavetniök. 1919 május 1-én, amikor Budapest munkásai az első győzelmes május 1-ét ünnepelték, a keleti fronton harcoló csapatok a Tisza-folyó vonaláig vonultak vissza.

Úgy látszott, hogy nincs semmi kilátás az ellenforradalmi erők feltartóztatására. Az egyesült párt szociáldemokrata része már felvetette a fegyverletétel kérdését és készült a kapitulációra.

A tanácskormány kommunista része Budapest munkástömegeihez fordult. Felhívásában rámutatott arra, hogy a proletariátus diktatúrája veszélyben van, s csak a munkástömegek áldozatkész hősiessége tudja megmenteni. Felhívta a munkásokat, hogy siessenek a fronton harcoló hadsereg megerősítésére. A munkásság tömegesen jelentkezett a felvevőhelyeken, s a május 2-iki szemlén már 16 újonnan felszerelt, harcrakész munkásezred vonult fel Budapest utcáin.

A fronton harcoló csapatokat is átszervezték, beosztották őket brigádokba, hadosztályokba, hadtestekbe, s megszervezték az egységes vezetést biztosító parancsnokságot. A frontra kiment munkásezredek óriási hatással voltak a harcban kifáradt csapatok hangulatára és hősies példaadásuk új lendületet, új támadó szellemet vitt be a Vörös Hadseregbe.

Megkezdődött a Vörös Hadsereg támadása a csehszlovák hadsereg balszárnya és a román hadseregnek azzal érintkező jobbszárnya ellen. Az ellenforradalmi csapatok, amelyek már a vörös Budapestre való bevonulásra gondoltak, fejvesztetten vonultak vissza a Vörös Hadsereg csapásai következtében. Egy hónap alatt a csehszlovák hadsereg egészen a Kárpátok északkeleti gerincéig vonult vissza, s a román jobbszárny is csak az Erdős-Kárpátok nyugati lejtőinél tudott megállani.

Ekkor Clémenceau francia miniszterelnök az antant nevében ultimátummal fordult a magyarországi tanácskormányhoz, amelyben követelte a Vörös Hadsereg visszavonulását arra a vonalra, amelyet, mint Magyarország határát, még a Károlyi-kormány idején Vyx francia ezredes jegyzékében közöltek és kijelentette, hogy az ultimátum teljesítése esetén kötelezi a román hadsereget a Tiszától a Vyx-vonalra való visszavonulásra.

A Vörös Hadsereg soraiban már akkor mutatkoztak a bomlás nyomai. A tisztek a túlnyomóan paraszt-ezredekben ellenforradalmi agitációjukra felhasználták a szovjetkormány hibás földpolitikáját, amely nem engedte meg azt, hogy a szegény- és középparasztság elfoglalja a birtokosok földjeit, hanem azonnal termelő-kooperációkat szervezett a nagybirtokból, melyek élére a helyi szervezetek gyengesége, sokszor pedig ellenforradalmi elemek befolyása alatt, termelő-biztosnak a volt birtokost vagy az uradalmi intézőt nevezték ki.

A munkásokból álló, főleg Budapestről és környékéről toborzott ezredekben felülkerekedett a szociáldemokrata befolyás, amely az egész harcot hiábavalónak és kilátástalannak tartotta és kihasználta ellenforradalmi agitációjára a beállott élelmezési nehézségeket és a szovjetapparátus hibáit.

Egyre sűrűbben fordultak elő az önkéntes front-otthagyások és a hadsereg züllésére mutató más hasonló jelenségek, amelyek hatása alatt a szovjetkormány 1919 jún. első napjaiban elhatározta és végre is hajtotta a visszavonulást.

A Vörös Hadsereg átcsoportosult a keleti frontra a román hadsereg ellen, amely Clemenceau ígérete dacára megmaradt a Tisza vonalán. Július 21-én váratlan támadással sikerült a románokat visszaszorítani 50 kilométerre keletre a Tiszától. A további előnyomulást lehetetlenné tette a hadseregtörzsnél dolgozó tisztek árulása, akik a támadási tervet a románok kezébe juttatták, a vörös csapatokat úgy irányították, hogy a románoknak sikerült megszakítani az egyes csapatrészek közötti összeköttetést. A szociáldemokrata árulók munkája is meghozta a maga eredményét, s a román ellentámadás első sikereire a vörös csapatok rendetlenül vonultak vissza Budapest felé. Május 2-át nem sikerült megismételni. Hiába volt egyes kommunisták-vezette csapatok minden hősiessége, hiába igyekeztek a kommunisták egyéni bátorságukkal és fellépésükkel megállítani a visszaözönlőket és betömni a réseket, a szociáldemokraták aknamunkája, a fehér tisztek árulása túlmélyre hatolt már, a csapatokat visszafordítani nem sikerült. A tanácskormány augusztus 1-én lemondott és 4-én a románok bevonultak Budapestre.

A szovjetkormány helyét elfoglalta a tiszta szociáldemokrata kormány, amely a polgári demokrácia álláspontjára helyezkedett. A vörös csapatokat lefegyverezték s a diktatúra kommunista vezetői közül azokat, akiknek nem sikerült külföldre menekülniök, börtönbe vetették, megkínozták és kivégezték.

A magyarországi Vörös Hadseregben kifejezésre jutottak mindazok a hibák, amelyeket a Kommunisták Magyarországi Pártja a szociáldemokratákkal való egyesülésével elkövetett. Az egyesült párt a vezetést a hadseregben nagyrészt a szociáldemokraták kezébe adta, akiknek a befolyása lehetetlenné tette a fegyelem megteremtésére irányuló forradalmi politikát és a vöröskatonák rendszeres forradalmi nevelését. Kimélyítette ezeket a hibákat a földkérdés helytelen elintézése.

Mégis a magyarországi Vörös Hadsereg történetének sok hősies lapja van. *Magyarországi munkások és szegényparasztok életüket adták a proletariátus menzetközi szolidaritásáért.* A magyarországi Vörös Hadsereg magára vonta a románok támadását és a balkáni antant hadsereg figyelmét, és megkönnyítette szövetségesének, az oroszországi szocialista tanácsköztársaságnak, hogy végezhessen Kolcsakkal és Denikinnel.

A VÖRÖS KATONA

(Vörös Ujság 1919 jan. 4)

„Az elnyomó fegyvert változtassátok át a felszabadítás fegyverévé proletárkatonák!" — ezt Liebknecht Károly mondotta a háború idején. Liebknecht Károly, a német kommunisták vezére, aki ült a háború alatt az imperialisták börtönében s nem háborúra uszító haditudósításokat írt.

A vagyonososztályok elnyomó rendjének védelmezőiből alakuljatok át a burzsoá kizsákmányolás szétzúzóivá: vörös nemzetközi forradalmi katonákká — ezt a kommunisták nemzetközi pártjának harcosai hirdetik Magyarországon. A kommunisták, akik nem alkusznak meg a vagyonos osztállyal, nem állanak meg fele úton, de végigviszik a forradalmat odáig, ahol nincs visszatérés a tőkés kizsákmányolás rendjébe.

Amilyen gyalázatos szerep a katonáé, aki a nacionalista őrülettől elvakítva, vagy elnyomóitól való félelmében testvérgyilkolásra indul tőkésrablók érdekében, nemzeti zászlók alatt, éppoly dicső, magasztos feladat a vörös katonáé. *Az elnyomó fegyverből a vörös katona csinál felszabadító fegyvert.*

A vörös katona nemcsak nem a császár katonája, de nem is a nemzetnek nevezett kizsákmányoló burzsoáziáé. A vörös katona a proletariátus forradalmi katonája, a nemzetközi forradalom proletariátusáé. A vörös katona fegyvere nem a burzsoázia elnyomó és kizsákmányoló rendjét védi, nem ismeri el azt a fegyelmet, amit a vagyon urai és kizsákmányolói diktálnak rá. A fegyver, melyet kezében kell tartania, mert a nazarénusok bármily bátrak voltak a militarizmussal szemben, mégsem bírják felszabadítani a dolgozókat — a fegyver csak *a proletariátus forradalmának érdekében* röpíti ki a golyót *a proletariátus forradalmának ellenségeire.* Fegyelmet pedig csak egyet ismer el a vörös katona, azt, amelyet a munkásosztály felszabadításának érdekében írnak elő saját választottjai.

A vörös katona *az osztályharc katonája,* a forradalmi osztályharcé, nem pedig a gyáva megalkuvásé, mely a burzsoá, a vagyonos osztály uralmát támogatja.

Az imperialista rablók által vágóhídra küldött, demokrata álarc alá bújt kizsákmányolók érdekében, tisztjei által, testvérei ellen vezérelt katona nem hős, de gyáva pribék akkor is,

ha az érmek egész sora díszíti mellét. A hős az, aki saját osztálya: a dolgozók felszabadításáért harcol és követi Liebknecht Károly tanítását:

„Az ellenség bent van az országban. Fordítsátok fegyvereiteket elnyomóitok, a generálisok, a tisztjeitek ellen, akik testvérgyilkolásra küldenek benneteket."

Az a vörös katona, akinek ez a jelszava. Az a vörös katona, akinek az élete a dolgozók felszabadítása.

Az ellenforradalom, a burzsoázia, a vagyonosok ellenforradalma szervezkedik. Vörös katonák, rajtatok a sor, hogy nyakát szegjétek az ellenforradalomnak, mely mint fegyveres erőre, elsősorban a burzsoázia soraiból kikerült tisztekre támaszkodik. Vörös katonák, rajtatok a sor: nemcsak megvédeni, de diadalra juttatni mindenáron és minden eszközzel a kizsákmányoltaknak, a proletároknak minden eddig létezett társadalmi rendet megdöntő, kizsákmányolást szertezúzó nemzetközi forradalmát.

PROLETÁROK! BE A VÖRÖS HADSEREGBE!

(Vörös Ujság 1919 márc. 29)

Magyarország proletariátusa nagyszerűen egységes cselekedetével megmutatta az útat az egész európai proletariátusnak. *A munkás-uralom orosz szigete számára hidat épitett Európa belseje felé.* Reng az egész világ a proletariátus öklének csapása alatt. Reszket, kapkod, imádkozik az imperialista világtőke, roskadozik már a nemzetközi kizsákmányolás épülete, de karmai még véresen, elevenen tátonganak, mérgezett agyarai még egy utolsó harapásra készülnek.

A bolsevizmus eszméje diadalmasan halad a maga új világot teremtő útján. Napról-napra nagyobb tért hódít a proletárforradalom az entente munkás- és katonakizsákmányoltjai között. Az elszánt öntudatos proletariátus már eddig is sok helyen fordította fegyverét kizsákmányolói és parancsnokai ellen, már sok helyen tagadta meg az engedelmességet, mikor azt a parancsot kapta, hogy külföldi proletártestvérei diadalát vérbefojtsa.

A francia és angol, de különösen az olasz katonaság és munkásság is napról-napra szebb és szebb tanújelét adja cselekvő testvériségének. Csakhogy ne feledjük el, hogy míg nálunk már korábban összedőlt az imperialista hadsereg erőszakszervezete, míg nálunk már eddig is, ha ugyan nem is a mi kívánságaink szerinti módon és formában, a proletariátus egy részét is képviselő katonatanácsok szólhattak bele a hadsereg ügyeibe, míg nálunk az arisztokrata tisztek már korábban is teljesen elvesztették tekintélyüket és fennhatóságukat a legénység felett, addig az entente-hadsereg a militarizmus minden elnyomó és kényszerítő eszközével rendelkezik még ma is. Ha vannak is — mert vannak — a gyilkos militarista fegyelmet áttörő jelenségek, ha akadnak is mártírok, akik inkább a halált választják, mint a testvérharcot, ezek a jelenségek még nem döntik el egymagukban az entente-hadsereg sorsát. A katonaság kevésbbé elszánt részét még markában tartja részben a terror, részben a tudatlanság. Hiszen a proletárok egy jelentékeny része még ma sincs tisztában osztályhelyzetével és osztályérdekével. De nem is lehet addig tisztában, amíg a kapitalizmus kezében van az iskola, mely a burzsoá-társadalomban nem egyéb, mint elnyomó szerv, a kizsákmányolás fenntartásának szolgálatában. Hiszen a proletariátus nagy tömegeit nálunk is csak a már győzelmes forradalom világosította fel.

Meg vagyunk győződve arról, hogyha a még eleven külföldi burzsoázia a győzelmes magyar proletariátus ellen vezetné fölfegyverzett rabszolgáit, ezek nem a kizsákmányolói, hanem a saját hazájukat védenék meg. *Mert a proletariátusnak van már hazája.* Az egész

világ proletárjainak hazája Oroszország és Magyarország. De a nemzetköziséget nemcsak az elnyomott, hanem a győzedelmes proletariátusnak is komolyan kell vennie. És ha ezen a kis földön diadalra juttattuk a proletárforradalmat, nem szabad elégedetten leülni a húsosfazék mellé és hátatfordítani a még kínlódó, nyomorgó, éhező külföldi proletártestvéreink harcainak. Mi számítunk külföldi proletártestvéreink támogatására, de ők is számítanak ránk! Számítanak nemcsak lelkesítő példánkra, nemcsak szavainkra, hanem számítanak győzelmes fegyvereink segítségére is.

De támogatnunk kell a nemzetközi proletariátus offenzív harcát azért is, mert nem elég a magunk forradalma eredményének a megszilárdítása se, ha a burzsoázia kizsákmányoló uralmát túlszorítjuk nemzeti határainkról. Amíg a világon akárcsak egyetlen egy államban is uralmon marad a kapitalizmus, addig bármilyen erős is legyen befelé, mindig veszélyben marad az orosz és a magyar forradalom.

Proletárok be a Vörös Hadseregbe!

AZ UTOLSÓ PUSKALÖVÉSIG VÉDENI KELL A PROLETÁRURALMAT! A KÖZPONTI MUNKÁSTANÁCS HATÁROZATA FRONTRA MENNEK A MUNKÁSZÁSZLÓALJAK

(Vörös Ujság 1919 máj. 4)

A budapesti Munkás- és Katonatanács tegnap este az Újvárosházán ülést tartott.

Megvédjük-e Budapestet, védjük-e a proletáruralmat Magyarországon utolsó csepp vérünkig, védjük-e *a nemzetközi forradalom bázisát* az utolsó lövésig, vagy mondjunk le önként, gyalázattal a keserves vajúdások közt kiharcolt hatalomról, engedjük át szabad akaratunkból a burzsoáziának a hatalmat, engedjük, hogy Magyarországon újból megvethesse lábát a kizsákmányolás és elnyomás osztályuralma: ez volt a gyűlés tárgya.

És az ötszázak válasza méltónak mutatkozott a történelmi idők szelleméhez. A tanács egyhangúlag állást foglalt amellett, hogy a magyar Tanácsköztársaságot és a nemzetközi proletárforradalom ügyét végső leheletéig védeni fogja.

A proletariátus nem mondhatott le önként, vérrel és kínnal megszerzett hatalmáról, nem engedhette, hogy a proletárszázezrek megkínzott háta újból iga alá görnyedjen. A kizsákmányolás megszűnt ezen a kis szigeten a világkapitalizmus hatalmas árjában, a kizsákmányolás kora nem jöhet vissza ezen a földön. A kapitalista világrend ideje lejárt, az önmagát tönkresilányított kapitalizmus nem képes visszaállítani a régi termelési rendet. A nemzetközi forradalom: könyörtelen biztossággal bekövetkezik. De addig is, a magyarországi proletariátusnak kötelessége tartani a forradalom lángoló csóváját. A magyar proletariátus nem adhatja ki kezéből a fegyvert és nem is fogja kiadni.

A munkástanács határozott. A munkásság képviselőinek így kellett határozniok.

FEGYVERBEN BUDAPEST PROLETARIÁTUSA

Lelkesedés és elszántság a gyári munkásság gyűlésein. — A munkások tömeges beöltözése a kaszárnyákban

A Munkástanács tegnap esti határozatát ma reggel a gyárak munkássága a legnagyobb lelkesedéssel vette tudomásul. A gyárakban korán reggel megjelenő munkások hangulata minden várakozást és képzeletet fölülmúlt. Páratlan lelkesedéssel nyilatkoztak késznek arra, hogy azonnal a frontra menjenek és megvédjék a proletárdiktatúrát. Gyűléseket

tartottak a kora reggeli órákban, amelyeken egyértelműleg azt a határozatot hozták, hogy a Munkástanács tegnap esti határozatának megfelelően azonnal fegyvert fognak és kivonulnak a frontra.

A népbiztosok bejárták az összes nagy gyárakat és ott beszédeket tartottak, megmagyarázva azt, milyen végveszély fenyegeti a proletárdiktatúrát. Mindenütt a legmelegebb fogadtatásban volt részük és a beszédeket folyton az elszántságnak kitörései szakították meg. Hangosan követelték, hogy azonnal vigyék ki őket a frontra, éltüket, vérüket is szívesen áldozzák a proletárdiktatúráért.

Dacára annak, hogy a népbiztosok azt javasolták, hogy csak a 18—45 évesek vonuljanak be, azt határozta a gyárak munkássága, hogy ötven évig mindenki bevonul. A népbiztosok elsősorban a katonailag kiképzetteket akceptálták ugyan, de az a kívánság nyilvánult meg az összes üzemben lévő gyárak munkássága részéről, hogy kivétel nélkül kimehessenek harcolni a kommunista rendért.

A Teudloff és Dietrich-féle műszaki gyárban azt mondták, hogy nem kell többé beszéd, cselekedni akarnak és kivonultak a kaszárnyákba. Az északi főműhelyben, ahol háromezer munkás dolgozik, ezernyolcszáz ember azonnal szabályosan századokba sorakozva vonult a laktanyákba, ahol felfegyverzik és útnak indítják őket. A kaszárnyák irodáit a jelentkezők impozáns tömegei lepték el, akiknek jelenkezése és beöltöztetése gyorsan haladt előre. A déli órákban is még tömegesen folyik a jelentkezés mindegyik kaszárnyában.

Ugyanígy történt a MÁV-gépgyárban, a Gazdasági Gépgyárban, az Istvántelki Főműhelyben és egyéb üzemekben. Több helyen a gyári tisztviselők is, akik legnagyobbrészt tartalékos tisztek, bevonultak a csapatokkal az egyes kaszárnyákba, ahol felszerelik őket és útnak indítják a harctérre.

A munkásság hangulata kitűnő, és a lelkesedés leírhatatlan. Minden gyárban égnek a vágytól, hogy a proletárdiktatúrát és a kommunista állam jövőjét megvédjék. Az egyes gyári munkástanácsok és a budapesti Központi Munkástanács is kimegy a frontra Budapest proletárhadseregével.

A CSEPELI VÖRÖS EZREDNÉL

(Vörös Ujság 1919 máj. 16)

A felvonuló sűrű sorok nem hozzák arcukon az agyongyötört, megkínzott, nyomorult géppé regulázott, a végső elkeseredésig alázatosított ember útálatát minden iránt, amit itt tennie kell. De hoznak egy nagyszerű lendületet, férfias erőt és akarást; elszánást és öntudatot az arcokon, és kemény fegyelmet a feszülő izmokban. Az Internacionále komor és fenséges indulója zeng a katonák ajkán: ezek *a csepeli vörös gárdisták.*

A friss májusi reggelben időnként felhördül tompán a távoli ágyúszó: kísérő zene a proletárok dalához. *Ott* folyik a küzdelem, *itt* meg a felkészülés. A csepeli ezred gyakorlatait végzi, a nap minden óráját felhasználva, hogy azzal a harci tudással lépjen be a küzdő vonalba, amely a csepeliek hírnevének katonai sikerben is meg kell, hogy feleljen. Proletárkatonák e gyakorlatozását, e front mögötti próbáit nem lehet hatalmas felbúzdulás és öröm nélkül nézni. Ebben az ezredben, az ezred mindenegyes katonájában benne van a dolgok bölcs megértése: megszabadulás mindattól, ami a régi, militarista rendszer kényszerfegyverbenállásának bélyegét nyomta az emberre és egymásnak uszított tömegeire, megalázkodásba fojtott emberségükkel állati hordákká nyomorítva őket — megszabadulás mindettől, de fenntartása annak, ami biztos eszköze a sikernek embertömegek erőfeszítésénél. Ez a fegyelem.

Jól tudták az imperialista hatalmasságok, hogy *a fegyelem a legfontosabb a hadseregekben.* Ők, mert ez volt a rendszerük, beléverték ezt a katonákba véres és könyörtelen erőszakkal, agyontipró brutalitással. Ez nem lehet rendszere a proletárállamnak, nem is él ezzel. A proletárállam a proletárok *öntudatától* várja katonáinak soraiban a fegyelmet. A proletárkatonák soraiban ott kell hogy legyen az a tudat, hogy az ő fegyvereik, az ő katonamivoltuk jósága védi a proletárok uralmát, s ha ők nem állják meg helyüket, a proletárok uralmát eltiporják az imperialisták kényszerrel kergetett zsoldosai. Ez a tudat kell, hogy megszabja a proletárhadsereg fegyelmét. És a hadsereg fegyelmének meg kell nyilatkoznia minden egyes embernek minden mozdulatában. Ahogy lép, ahogy áll, ahogy néz, ahogy beszél, ahogy vezényszóra mozdul, ahogy fegyverét fogja — ezen mind rajta kell legyen a fegyelem ereje.

Ezt láttuk a csepeli vörös ezrednél. Nem hiába van olyan nagyszerű híre a csepeli vörös gárdának. Egytől-egyig öntudatos proletárok, képzett munkások és katonailag képzett emberek. A legtöbbje tíz-tizenkét évvel ezelőtt volt katona, és bámulatosan megőrizték mindama tudásukat, gyakorlati képességüket, ami jó katonává teszi a férfit, és mert ehhez járul tökéletes proletáröntudatuk és intelligenciájuk: ideáljai a vörös katonának. A szakaszok, a századok, a zászlóaljak, melyek a legkülönbözőbb gyakorlatokat végzik most itt előttünk, kezdve a fordulatoktól, fegyverfogásoktól a komplikált harcgyakorlatig, a legnagyobb fegyelmet, feszességet és buzgalmat mutatják, s feszült figyelmet a parancsok iránt, és a legnagyobb odaadást a vezényszavak gyors és kitűnő teljesítése iránt.

Kilép egy vörös katona a beérkezett szakasz elől. Keményen megáll, bátran néz előljárója szemébe és így szól:

— Ezredparancsnok elvtársnak tisztelettel jelentem, kivonuló létszám hatvan elvtárs!

Ez a mozdulat, ahogy ez a szakaszparancsnok ideállt, ez a pár szó, amit elmondott, s amit ezzel elmondott, s az a hang, amellyel ezt elmondta, tükre mindannak, ami a proletárhadsereg.

A Vörös Újság kiküldött munkatársa lélekben szükségét érezte annak, hogy a felvonuló ezred előtt néhány szóval kifejezést adjon annak az örömnek, mely minden proletárt el kell, hogy töltsön ilyen proletárkatonák láttára, s egyben tolmácsolta a még itthon lévő, s minden érzésükkel a csepeliekhez kapcsolódó elvtársak üdvözletét. A szavak után egy ezred vörös katona ajkáról zendült föl mint a pergőtűz:

— Éljen a proletárdiktatúra!

A BÁNYÁSZOK HARCA SALGÓTARJÁNÉRT

(Vörös Ujság 1919 máj. 18)

Az északmagyarországi bányavidéken helyreállott a normális termelés. — Négyszáz vagon a napi széntermelés

Északi front, május 17.

... Ezek a katonák, akik hosszú idő óta szinte pihenés nélkül, fáradságot nem ismerve, harcban állottak a Tanácsköztársaság életére törő ellenséggel, olyan jelét adták a proletáröntudatnak és fegyelemnek, amely kell, hogy a hadsereg minden katonáját áthassa. Május elején ők mentették meg Salgótarjánt; ők tették lehetővé, hogy Salgótarjánban ma már a széntermelés normális mederben folyik; ők voltak azok, akik a salgótarjáni bányászokat egy heti nehéz védőharcok után, sietve felváltották. Salgótarján védelméről csak keveset tudtunk eddig. Május elsején kapták a salgótarjániak azt a hírt, hogy a csehek már a Salgótarjánhoz legközelebb fekvő községet, Somost elfoglalták és csapataikkal közelednek.

Délben a salgótarjáni bányákban megállt a munka. Mindössze néhány munkás maradt lenn, hogy a bányafenntartáshoz szükséges munkákat folytassa. A többiek fegyvert fogtak, és úgy, ahogy voltak, kormosan, piszkosan, Salgótarjántól északra rajvonalba fejlődtek. Így várták az ellenséget. Velük együtt fegyverbe állott a salgótarjáni acélgyár, az üveggyár és a Hirsch és Frank-féle gyár munkássága. Egy teljes hétig védték Salgótarjánt. Ez idő alatt a salgóbányai bányák teljesen a tűzvonalban voltak, az egercsehi bánya pedig a csehek kezén volt. Amikor azután a bányászok segítségére megérkezett a 6. hadosztály, amely a cseheket Füleken túl kergette, Salgótarjánban újra megindult a munka. Most már a munkásságnak csak fele van fegyverben, másik fele a bányákban teljesít szolgálatot.

Beszéltem Bata elvtárssal, a bányászszövetség itteni kiküldöttjével, aki a széntermelés ügyét Salgótarjánban vezeti és a munkát ellenőrzi. Bata elvtárs a következőket mondotta:

Bányászaink egy hétig valóban kemény munkát végeztek. Ez idő alatt a bánya szünetelt. Május 8-án azonban teljes apparátussal ismét megindult a munka, úgyhogy 9-én már 162 vagón szenet tudtunk termelni. Tegnap ez a szám 265-re emelkedett, és naponta fokozódik, úgyhogy remélem, rövidesen eléri a 280 vagónos maximumot. A salgótarjáni bányák, amelyek sokáig a tűzvonalban voltak, most már szintén megkezdték a munkát, és normális fokot érnek el a termelésben. Az északmagyarországi bányaterületre eső bányák szintén dolgoznak már, és napi 100 vagón szenet termelnek, úgyhogy most már naponta körülbelül 400—450 vagón szén kerül az itteni bányákból Budapestre. Az egercsehi kőszénbánya, melyet a mi katonáink szabadítottak fel a cseh megszállás alól, már szintén üzemben van.

MISKOLC VISSZAVÉTELE

(Vörös Ujság 1919 máj. 22)

Különvonat, május 21.

(A Vörös Újság kiküldött munkatársától.)

A Tanácsköztársaság védelmében fegyverbe sorakozott proletárkatonák első nagyszerű sikerüket vívták ki azzal a győzelemmel, amelynek eredménye Miskolc bevétele, és a csehek visszaszorítása volt az északi fronton. Az öntudatos proletárhadsereg ezzel az első győzelmével megdönthetetlen bizonyságot tett vasfegyelmezettségéről, harcikészségéről és arról az elszánt akaratról, hogy a Tanácsköztársaságot minden ellenségével szemben megvédi, és mindazok számára, akik örvendezve szeretnék látni a Tanácsköztársaság összeomlását, komoly intőjel a magyar proletárhadsereg ez első nagyszerű győzelme.

A diadalmas harc, amelynek eredménye a csehek által kétségbeesetten védelmezett Miskolc elfoglalásával nagyszámú fogoly, és több mint 35 gépfegyver volt, kedden hajnalban indult meg. A Miskolctól mintegy 15 kilométerre délre fekvő város Harsány, illetve Aranyos irányában a támadást *Landler elvtárs parancsnoksága alatt* álló harmadik hadtest lelkes és nagyszerű fegyelmezettségű proletárkatonái vezették. A legelső vonalban az északi főműhely proletárjaival (t voltak mellettük a MÁV gépgyáriak, a Ganz és Istvántelkiek, a vasmunkások, postások, festőmunkások, a MÉMOSz gárdája, a diósgyőriek, a pincérek és a 32-esek.

A csehek mindjárt a támadás első ellenállhatatlan erejű lendületétől meginogtak állásaikban, majd, amikor a mieink rohamra indultak, rendetlenül és fejvesztetten hagyták ott fedezékeiket és vonultak vissza Miskolc előtt előre elkészített, erősen kiépített állásaikba. Az északi főműhelybeliek már ennél az első sikeres támadásnál több mint egy félszázad csehet ejtettek foglyul.

A mieink nyomon követték a visszavonuló cseheket, és közvetlenül Miskolc alatt megkezdették az elszánt, erős harcot a város birtokáért. Ekkor már jött a jelentés a MÁV gépgyáriaktól, hogy egy és negyedórányira állnak Diósgyőrtől.

A harcban, amely elkeseredetten folyt kedden egész nap, szerda hajnalig, a hadtest munkászászlóaljai egymással vetélkedtek a győzelem biztosításában. Ennek kivívásában eredményes része volt a nagyszerű tüzérségnek, amely kiváló működésével szinte döntően befolyásolta a harcok menetét. Ott volt a páncélvonat, amelynek bátor vezetője már délelőtt negyedtizenegykor befutott Miskolcra, hogy vakmerő bravurjával tájékozódást szerezzen a cseh csapatokról, és jelentésével visszatérve, délután újból előrenyomulva, nagyszerű párbajt vívott a cseh tüzérséggel, csapatainkról egészen magára irányította az ellenséges tüzérség működését. Amint a hadtest minden seregrésze a legteljesebb együttműködésben vívta a harcot, a mi repülőgépeink bátor magatartással keringtek a harc színhelye fölött, és túl azon a cseh csapatok fölött, hogy kikémleljék őket, és jelentéseiket nyomban leadják a hadtest vezérkarának.

A csehek, hogy a támadás nagy erejét ellensúlyozzák, más frontszakaszokon ellentámadásba mentek át, de az ottlévő csapatok nemcsak hogy visszaverték őket, hanem több, mint egy századot elfogtak közülök. Ugyancsak ellentámadást kezdtek a csehek Pétervásárnál, ahol azonban még súlyosabb veszteséget szenvedtek úgy emberekben, mint gépfegyverekben. A diadalmas harc első nagyjelentőségű eredménye azután az volt, hogy csapataink szerdán hajnalban teljesen megverték a Miskolcot még kétségbeesetten védő cseh sereget, amely fejvesztetten hagyta el a várost, és kezdte meg visszavonulását a városon túl. A proletárhadsereg ezután diadalmasan bevonult Miskolcra, amelynek proletársága határtalan lelkesedéssel fogadta őket. A bevonuló sereggel együtt ment a hadtestparancsnok, *Landler* elvtárs, *aki a harc egész tartama alatt ott volt katonái közt*, személyes jelenlétével buzdította őket, és akit a harcoló proletárok mindenütt a legnagyobb szeretettel és lelkes éljenzéssel üdvözöltek.

A HADSEREG ÉS A HÁTORSZÁG

(Tanácsok Országos Gyűlése 1919. évi jún. hó 21)

Szántó Béla népbiztos: . . . De kérdezem én Önöket, vajjon lehet-e erélyes kezeléséről a diktatúrának beszélni akkor, amikor itt a kongresszuson arról csevegnek, hogy itt egy új militarizmust akarnak teremteni? *(Felkiáltások: Kunfi!)*

. . . Szükségünk van-e hadseregre, szüksége van-e a proletariátusnak most a diktatúra megvédése érdekében hadseregre? Azok, akik ma arról beszélnek, hogy itt egy új militarizmust teremtünk és ezt fitymálják, rosszalják és valósággal defaitista hangulatot terjesztenek el *(felkiáltások: Kunfi!)*, azok követik el a legnagyobb merényletet a fronton küzdő vörös katonák ellen . . .

Landler Jenő népbiztos: Azok az ellenforradalom élesztői!

Szántó Béla népbiztos: . . . azok adnak agitációs anyagot a papok kezébe *(Zaj. Úgy van!)*, a szélső jobboldal kezébe. *(Úgy van!)*

Ezzel a hanggal itt egyszersmindenkorra fel kell hagyni, mert akkor teljesen tehetetlenek vagyunk azokkal szemben, akik a proletariátust így hátbatámadják, hogy a védkötelezettségüknek nem tesznek eleget.

Ezt azonban, elvtársak, csak akkor tudjuk megtenni, ha itt nem élesztik, nem fejlesztik ezt a hangulatot *(Úgy van)*, ha nem fognak azzal előjönni, elvtársaim, hogy itt új militarizmust terjesztünk. *(Zajos felkiáltások: Árulás!)*

Mi most, elvtársaim, a saját sorainkból sorozzuk a katonákat, mi most nem elnyomó, hanem felszabadító hadsereget szervezünk magunknak, amely felszabadítja a proletariátust. És ne felejtsék Önök egy pillanatig sem, hogy az a hadsereg, amelyet mi most teremtünk, a forradalmat viszi előre, mert minden lépés, amelyet ez a hadsereg előre tesz, jelenti a forradalom területének a kiterjesztését, minden község, minden város, minden négyzetméter termőföld azt jelenti, hogy itt a proletárdiktatúra számára élelmet, ipari cikkeket, megélhetési lehetőségeket nyújtunk. Ez azt jelenti, hogy mindinkább több és több embert vonunk be a proletárdiktatúra hatalmába, hogy megadjuk a lehetőségét annak, hogy több és több embert sorozhassunk be a vörös hadseregbe. *(Helyeslés.)*

Ezt azonban csak akkor fogjuk tudni megtenni, ha itt mindenki egységesen és szilárdan áll a proletárdiktatúra alapján! *(Viharos helyeslés.)*

Nyisztor György népbiztos: Nem habozva! *(Úgy van!)*

Szántó Béla népbiztos: Mert itt nagy hangon kijelenteni, hogy el sem tudom képzelni azt, hogy ma más uralom is lehetséges legyen, mint a proletárdiktatúra; nagy hangon kijelenteni azt, hogy innen visszafordulni nem lehet; nagy hangon hasonló kijelentéseket tenni, közben azonban elhinteni a defaitista hangokat ugyanabból a szájból . . .

Egy hang: Ez a Kunfiék politikája! *(Nagy zaj.)*

Szántó Béla népbiztos: . . . ez minden, csak nem őszinteség. Ez képmutatás . . . *(Zajos helyeslés. Nagy zaj.)*

Nyisztor György népbiztos: Aljasság! *(Úgy van!)*

Gábor Károly: Halál reá! *(Nagy zaj.)*

Szántó Béla népbiztos: . . . és aki ilyent mond, az nem becsületes az én szememben. *(Úgy van! Úgy van! Zaj.)*

Ezekkel a hangokkal fel kell hagyni. Akkor majd érvényt tudunk szerezni azoknak a parancsoknak, amelyeket a kormányzótanács kiad, akkor majd tudunk pótlást szerezni nemcsak Budapesten, hanem a vidéken is, mert akkor, elvtársaim, nem kell attól tartani, hogy a klerikálisok be tudnak férkőzni a gyárakba, be tudnak férkőzni az asszonyok közé és a szervezett munkások közé, nemcsak itthon a gyárakba, hanem, amint hallom, odakint a frontokon is és akkor nagyon utána tudunk járni és ki tudjuk őket kutatni és ha már kikutattuk, erélyesen szembe tudunk velük helyezkedni.

Mert bizonyos tekintetben tehetetlenek vagyunk, elvtársaim. Ha ma valakit tetten érnek, ha ma valakit letartóztatnak, holnap ki kell eresztení a fogságból, mert nyomban a legkülönfélébb befolyások érvényesülnek az ellenforradalmárok érdekében. *(Zajos felkiáltások: Gyalázat!)*

Ezek azok az állapotok, amelyek a proletariátust elkeserítik, amikor látja, hogy olyan befolyások érvényesülnek, hogy itt kegyelmet gyakorolnak a burzsoáziával szemben, hogy itt olyanok érdekében, akik nyílt ellenforradalomban vesznek részt, könyörögnek, azoknak érdekében befolyást gyakorolnak és nem lehet ez ellen semmit sem tenni.

Én arra kérem önöket, elvtársaim, támogassanak bennünket, támogassák a vörös hadsereget, mert így támogatják önök a diktatúrát. Támogassák kétféle módon: egyrészt úgy, hogy sorait kint a fronton kitöltik mezőgazdasági proletárokkal, másrészt pedig az itthonmaradt családtagjaikat ellátják élelmiszerrel, hogy a csüggedés ne vegyen rajtuk erőt kint a fronton.

PROLETÁRPARANCSNOKKÉPZŐ TANFOLYAM MEGNYITÁSA. LANDLER ELVTÁRS BESZÉDE A LUDOVIKÁBAN

(Vörös Ujság 1919 júl. 22)

A Ludovika kertjében ma délelőtt proletárkatonák, a parancsnokképző tanfolyam hallgatói előtt beszéltek Szántó és Landler elvtársak. Az osztrák K. u. K. szellem nevelő-iskolájába, a merev léleknélküliségre tanító katonaintézetbe lelkes, öntudatos proletár-katonák kerültek. Fiatal, 24—25 éves, harcteretjárt 300 katona-elvtársat vezényeltek erre a hathetes tanfolyamra, hogy a proletárszellemet a vörös hadseregben, a diktatúra és a nemzetközi világforradalom leghatalmasabb előharcos osztagában — megerősítsék. Lelkes, elszánt, áldozatkész vörös katonák állottak ott ma a kapitalizmus temetése napján — ahogyan Landler elvtárs mondotta —, de temették az osztrák militarizmust és évszázados kegyetlen emlékű szellemét.

A Ludovika-akadémia kertjében már jóval tizenegy óra előtt felsorakoztak parancsnokaik vezetése alatt a parancsnokképző iskolába vezényelt elvtársak. A parancsnokképző tanfolyam ünnepélyes megnyitására tizenegy órakor érkezett meg Szántó Béla hadügyi népbiztos, Landler Jenő hadseregfőparancsnok és Kiss Miklós városparancsnok, akiket Binder Ferenc iskolaparancsnok és Gaál Gábor hadügyi megbízott üdvözöltek. A kertben az Internacionále hangjai mellett feszes vigyázzállásban várták a proletárkatonák osztagai az érkezőket. Szántó és Landler elvtársak elléptek a katonák arcéle előtt, majd a katonák alkotta körben Binder elvtárs intézett hozzájuk beszédet. Az iskolaparancsnok szavai után Landler hadseregfőparancsnok elvtárs a következő lelkesítő szavakat intézte a katonákhoz:

— A mai nappal, elvtársaim, új korszak érkezett el az osztályharc történetébe. A kapitalizmussal szemben nem tudott megküzdeni a proletárságnak csupán érzelmi világára alapuló Internacionáléja, a cselekvésben megnyilvánuló III. nagy Internacionálénak kell, forradalmi cselekvésével eltiporni a kapitalizmust. Ez az Internacionálé mai napon kezd uralkodni, amidőn a ti iskolátok, elvtársaim, megnyílik. A Kommunista Kiáltvány szerint a modern proletár sírásója lesz a kapitalizmusnak: nézzétek, a győztes antant országok munkássága már temeti elnyomóit, a kelet proletársága, a magyar és orosz munkásosztály már eltemette azt. Nem kell nagyobb áldozatkészség, mint amennyi proletártürelmetek volt évtizedeken keresztül tűrni a kapitalizmus rabságát. Akarjátok-e tovább a kapitalizmust, a földesúr, a bankár, a gyáros uralmát? *(Nem akarjuk!)*

— Ha nem akarjátok, hogy ez a világ nekünk siralomvölgy és a henyélőknek örömtanya legyen, bátorsággal, önfegyelmezettséggel, példaadással, szeretettel és a kapitalizmus iránti hatalmas gyűlölettel kell előrehaladni. Váljatok kiváló parancsnokokká és juttassátok diadalra a világ proletariátusának szent ügyét. Éljen a Vörös Hadsereg!

Óriási éljenzés fogadta Landler elvtárs beszédét. A beszédek elhangzása után a csapatok zárt sorokban elvonultak a hadseregfőparancsnok és a népbiztos elvtárs előtt. Végül a tanfolyam tanító-elvtársait mutatták be a népbiztosoknak, akikhez néhány közvetlen útmutató és buzdító szót intézett Szántó népbiztos. 12 óra volt, amikor végetért az impozáns katona-ünnepség.

DÖNTŐ ÓRA

(Vörös Ujság 1919 aug. 2)

Veszélyben a proletárhaza, a proletariátus diktatúrája. A proletárforradalom újra veszélyes szakaszon kell, hogy keresztülvergődjék. Nem a hatalmas antant hadsereg nyomása az, amely a proletariátus uralmát fenyegeti, hanem a proletariátus elenyésző kisebbsége, kishitű salakja.

Tudja a proletariátus, hogy mit cselekszik, ha nem tiporja el ezeket a saját kebelében életére törő gyilkosait? Tudja-e a budapesti munkásság, mi vár rá, ha az utolsó percben újra neki nem lendül és ki nem veri a Tiszántúlra azt a pár rablót, aki a proletárhazába betolakodott? A fehér terrorral párosult román bojárterror egyesült erővel ülne majd a munkásság nyakára. Az élelmiszerínséget a botbüntetés fogja enyhíteni, a termelőmunkát azzal fogják megkönnyíteni, hogy elviszik a gépeinket, leszerelik a gyárainkat, kifosztják csekély raktárainkat s a munkás bőréről még azt a maradék gúnyát is leráncigálják, amit az ötéves háború még rajtahagyott. A munkásság legjobbjai, mindenki aki ebben a proletárdiktatúrában csak egyszer is szavát hallatta a proletariátus mellett, a bojáruralom katonáinak puskatusa és szuronycsapásai alatt fog ezért meglakolni. „Igazi demokrácia" lesz Magyarországon, mert mindenki, akinek szava volna, a sír némaságában lesz egyenlő, a többi pedig a bojár csizma egyenjogúságát fogja élvezni.

Évtizedekre megszűnnék az élet itt, csak a burzsoázia és a bojárok terpeszkednének. Megszűnik a vita a pártról és a szakszervezetről, mert nagyon sokáig nem lesz se munkáspárt, se szakszervezet; megszűnik a vita a diktatúra enyhe vagy erős kezeléséről, mert a burzsoázia s a bojárok már eldöntötték, hogyan kezeljék a diktatúrát: az akasztófák százai fogják hirdetni, hogy a vita a proletariátus gyöngeségéből a burzsoázia javára hogyan dőlt el.

Ezt nem akarhatja a magyar proletariátus! Ezért nem vállalhatja a világtörténelmi felelősséget! A kapitalizmus, ha visszatér, nem az építőmunkához fog hozzáfogni, hiszen arra már képtelen, csak rombolni fog, de a munkásság akkor nem fog kiabálhatni. A bojár csizma alól nem hallik a jajszó! S kihez sóhajthat majd a proletariátus? Testvéreihez, Európa többi proletariátusához? Az oroszokhoz, kiket így cserben hagyott? A nyugati proletariátushoz, melynek erjedő forradalmát ezzel megakasztaná s akiknek az ébredező öntudatát így elhomályosítaná, hogy éledő forradalmi hite lelohadjon? Vagy Wilson és Clemenceau fog a magyar munkásság segítségére sietni, saját szövetségesei, a bojárok ellen?

Itt a döntő perc! Találja meg magát a magyar proletariátus, tegye félre panaszait, összeszedve minden erejét, hajtsa ki a román rablókat, mert különben nem a proletariátus uralma, de maga a magyar proletariátus kerül veszendőbe. Ő lesz az első munkásosztály a világon, mely önmaga ássa a saját maga sírját!

Rákosi Mátyás, a Tanácsköztársaság hős népbiztosa

„VÖRÖS KATONÁK ELŐRE"

BE A VÖRÖS

HADSEREGBE!

VÉDD MEG!

A PROLETÁROK HATALMÁT

NE·TÉTOVÁZZ!

ÁLLJ·MELLÉNK A VÖRÖS HADSEREGBE

Világ proletárjai egyesüljetek!

Be a vörös hadseregbe!

Több, mint négy évig itta vérünket a föld, mindnyájunk édesanyja. Testvér testvérét gyilkolta, proletár a másnyelvü proletárt.

Vajjon miért?

Hogy megmaradjon kizsákmányolóitok hatalma, hogy görnyedve tovább-építsétek rabszolgatartóitok aranypiramisait. Nektek élet-halálharc, ***nekik cirkuszi látványosság volt hazug jelszavakkal egymás ellen uszitott proletárok véres tusája,*** mellyel kiéltségtől tespedt idegeiket izgatták. Értsétek meg: eszközök voltatok az ő szennyes kezükben és szánjátok magatokat e megalázó szerepért.

Egy mód van, hogy ezt jóvátegyétek:

Be a vörös hadseregbe!

A mi harcunk első fele győzelmes volt. Kicsavartuk a hatalmat a bitorlók kezéből, az Állam mi vagyunk. — De ***meg kell mutatni, hogy elég erősek vagyunk jogaink megvédésére.***

Most magatokért harcoltok: a gyárért, a földért, a házáért, — ez most mind a tietek.

Nem lesztek többé ostoba, vérszomjas generálisok játékbábui, nem fogtok többé meghalni azért, hogy hiu gazemberek érdemrendeket szerezzenek véretek árán. Nem fognak többé rohamra vezényelni olyanok, kiknek gyávaságánál csak kegyetlenségük nagyobb.

A legfőbb hadur — az Eszme, melyért harcolunk: ***megszüntetni mindenütt a kizsákmányolók uralmát.***

Ez az Eszme hív bennetket:

Be a vörös hadseregbe!

Nem hóditó utra indultok, ***nem fogtok leigázni más népeket.*** A ti célotok a nagy felszabaditás. Harcoltok a nyomor ellen, mely évezredek óta odadobott zsákmányul a tőkésnek, a kluzsorázás ellen, melyből ***vastörvényt csinált a régi rendszer.***

Nem mind pusztult el, kiket vitézosan, mint áldozati barmot meghalni küldtek a rabszolgatartók. Kik megmaradtatok, hogy a szebb jövőt kiharcoljátok magatoknak és gyermekeiteknek, hozzátok szól ***az elhagyott harcterek sirjaiból az elesett proletártestvérek szózata:***

Be a vörös hadseregbe!

„Most magatokért harcoltok: a gyárért, a földért, a házáért!"

A közönség a tobozás dobogója előtt a Népligetben

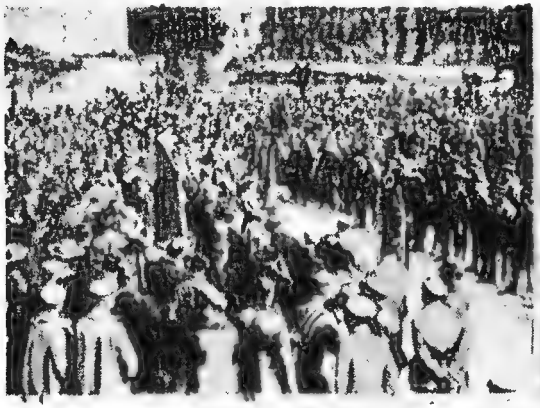

Berky Lili énekel a közönségnek

Lugosi Béla szavál

Vörös katonák felesketése az Országházteren

Bokányi Dezső beszédet intéz a felesketett katonákhoz

A Vörös Hadsereg — igazi néphadsereg

★ A VÖRÖS- ★
SZIKRATÁVIRÁSZOK

SPORT ÜNNEPÉLYE

AZ ÖSSZES KATONAI ALAKULATOK RÉSZVÉTELÉVEL

1919 JULIUS HÓ 6ÁN D·U·3KOR

A MARGITSZIGETI SPORTTELEPEN

PROGRAM

ATLÉTIKAI VERSENY	FOOTBAL MÉRKŐZÉS
HÖLGYTORNÁSZCSAPAT	KATONA ZENE

A KATONAOTTHON JAVÁRA

Aranyossy

·JEGYEK A HELYSZINEN ÉS ÜLLŐI·ÚT 80 SZ. ALATT·

Fegyverbe! Fegyverbe!
Proletárok védjétek meg
a tanácsköztársaságot
Fegyverbe! Fegyverbe!

VÖRÖS KATONÁK ELŐRE!

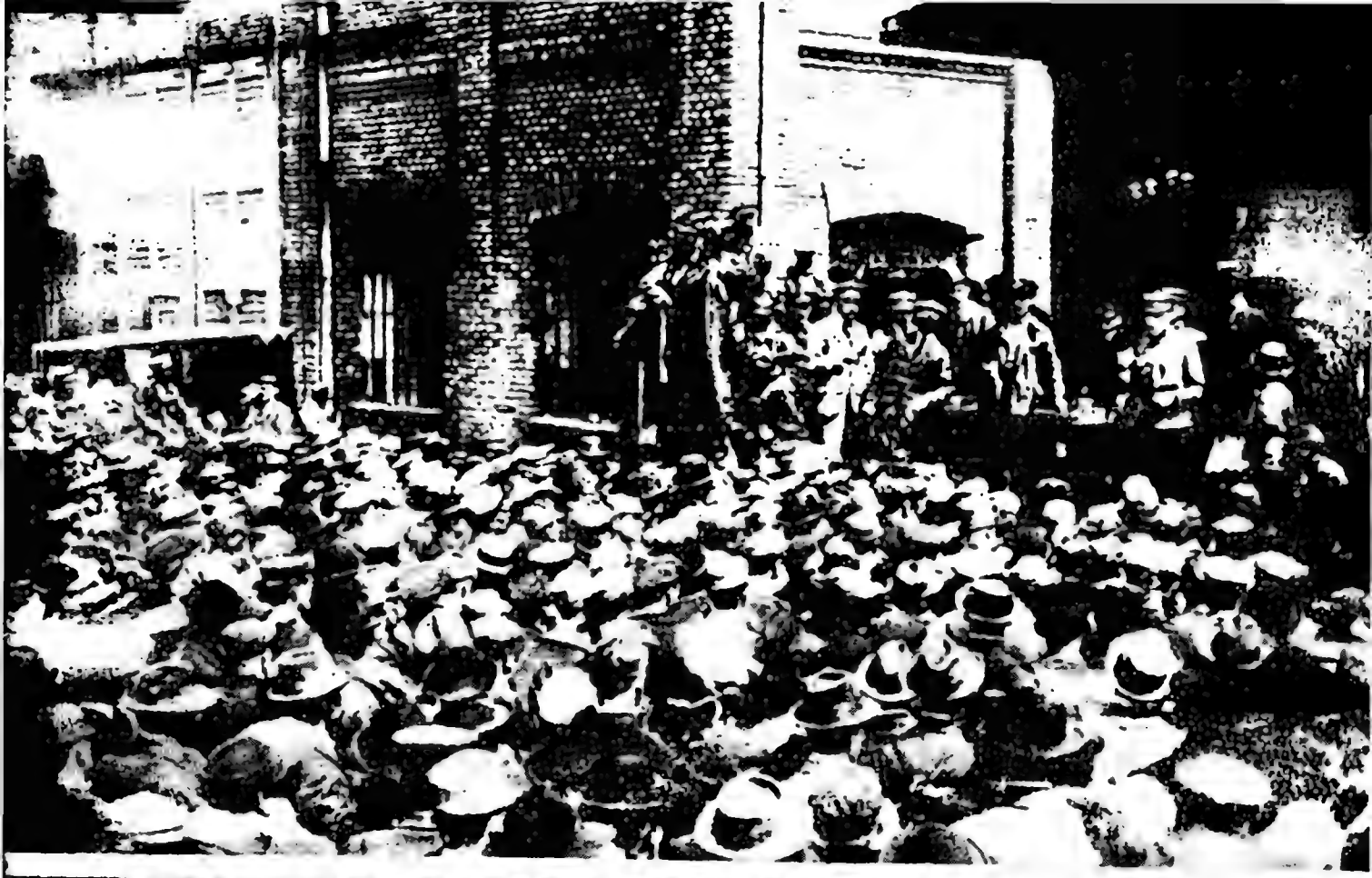

Toborzógyűlések a gyárakban — 1919 április

Szamuely Tibor beszél a toborzógyűlésen

Miért kell Vörös Hadsereg?

Első pillanatra ellentmondásnak látszik, hogy a szocializmus, amely mindig küzdött a hadsereg ellen, mindig antimilitarista volt, most szervezetének minden erejével, agitációjának egész lendületével hadsereget toboroz. De az ellentmondás csak látszólagos. Aki marxista szemmel nézi a dolgokat, annak tudnia kell, hogy minden intézmény szerint működik, hogy **melyik osztály tudja** a maga szolgálatába állítani. Antimilitaristák voltunk, amíg a hadsereg a burzsoázia osztályhadserege volt, **vörös hadsereget teberzunk abban a pillanatban, amikor a hadsereg a proletárság osztályhadseregévé lesz.**

A Kommunista Kiáltvány állapította meg, a híres tételt, hogy **a proletárnak nincs hazája. De ez a tétel csak a kapitalista társadalomban** igaz. Mihelyst a szocializmus, a kommunizmus rendszere válik uralkodóvá valamely országban, abban a pillanatban ez az ország már hazájává válik a proletárságnak.

Ma Oroszországban és Magyarországon van hazája a proletárnak.

A szociális forradalommal elvesztette a proletárság a láncait és bekövetkezett az, amit a Kommunista Kiáltvány ígért: nyert cserébe **egy egész világot.** Magyarország proletársága márciusi forradalmával kivérekedte magának ezt az új világot és új kommunista társadalmi rendjét **minden ellenfélnek és ellenséggel szemben meg akarja védeni fegyverrel a kezében is.** Nem ellentmondás tehát, hanem a nagy történelmi változás felismerése, ha a marxista szocialista most antimilitarizmus helyett a Vörös Hadsereg megszervezését prédikálja.

Az októberi forradalom Magyarországon polgári forradalom volt. E revolució célja a munkásság, legelsősorban arra törekedett tehát, hogy szétzúllassa a régi világ nagy erőszak-szervezetét: a bürokráciát és a hadsereget. A katonatömegek megelakitották **a Katonatanácsot.**

A Katonatanács a maga forradalmi szerepét abban látta, hogy **kicsavarja** a hadsereg vezetését a régi bürokrácia fellegvárának: **a hadügyminisztériumnak a kezéből** és hogy kirakadja a parancsnokiszt **az aktív tisztek markából.** Egyik rohamot a másik után intézte a régi militarizmus drillje és vak fegyelme ellen. Megszüntette a **kurtavas, a kikötés, az éhségkel szigorított magánfegyház** kizsákat, választott csakhatszékek kezébe adta a fegyelmezés jogát. A céltalan kaszárnyai **lödörgés és ácsorgás helyére szocialista előadásokat,** tudományos tantolyamokat állított, a trágár katonanóták helyére bevitte a **munkásdalokat,** a pokrócozás durvaságai helyére tette a **sportot, a színházat, a mozit.** Jóléti bizottságokat, könyvtárakat, olvasótermeket állított fel a kaszárnyákban. Mindent megpróbált, hogy a kaszárnyát **kulturpalotává és szociális otthonná** tegye. Működésének kitűnő szimboluma: szociálisszinházzá változtatta a 32-es kaszárnya birhedt áristomát.

A márciusi szociális forradalom ismét új történelmi helyzetet teremtett. Most már a hadsereg, **teljesen a proletárság hatalmába** került. Most *már nemcsak, hogy semmi szükség sincsen a* osztalás munkájára, hanem egyenesen **a proletárság ellen vétkezik, aki a legkisebb csorbát üti a hadsereg szervezetén** vagy **fegyelmén.** A fegyelmetlenség **erény volt** mindaddig, amíg a burzsoázia kezéből ki kellett csavarni a fegyvert

a fegyelmetlenség árulássá válik és ellenforradalmi cselekedetté,

abban a pillanatban, amikor a fegyver a proletárság kezében van. A megváltozott történelmi helyzet mindenestől megváltoztatta a hadsereg szerepét is: a Vörös Hadsereg osztályhadseregg lesz. A régi rendben a magántulajdont védte, **most a köztulajdont védi,** a régi rendben a kizsákmányolás eszköze volt, most **a szociális felszabadulásé.** A Vörös Hadsereg legfontosabb történelmi feladata: a proletárdiktatura megvédése hatalomban tartása és hatalmi körének kiszélesítése.

A Vörös Hadsereg történelmi feladata, hogy fegyverei erejével **legyőzzön minden** ellenforradalmat, amely vissza próbálná állítani a burzsoázia és a nagybirtokosok társadalmi rendjét.

A Vörös Hadsereg történelmi feladata, hogy [illegible] azokkal, akik nem akarnak belolle[illegible]

„Ma Oroszországban és Magyarországon van hazája a proletárnak"

VASAS!

NE HAGYD MAGAD!

LÉPJ BE A

VÖRÖS VASASEZREDBE!

Jelentkezz a Lovardában, VIII. ker., Eszterházy-utca.

Sorra alakalnak meg a munkás-zászlóaljak

A vörösök játékos kedve.

Vörös lovasok.

Künn a farkas, benn a bárány.

A dalárda.

Szép hegedüszó mellett.

Éljen a dal és a szerelem.

Harci szünet — Szórakozó, muzsikáló, éneklő, játszó vörös katonák

Sorakozó!

Felvonuló prule arkatonák

Géppuskások

Vörös huszárok

[illegible]

Az uj Vörös Hadsereg!

[illegible]

A VÖRÖS HADSEREG FEGYELMI SZABÁLYZATA

BUDAPEST, [illegible] KIADJA A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG HADSEREG-PROPAGANDA ÜGYOSZTÁLYA.

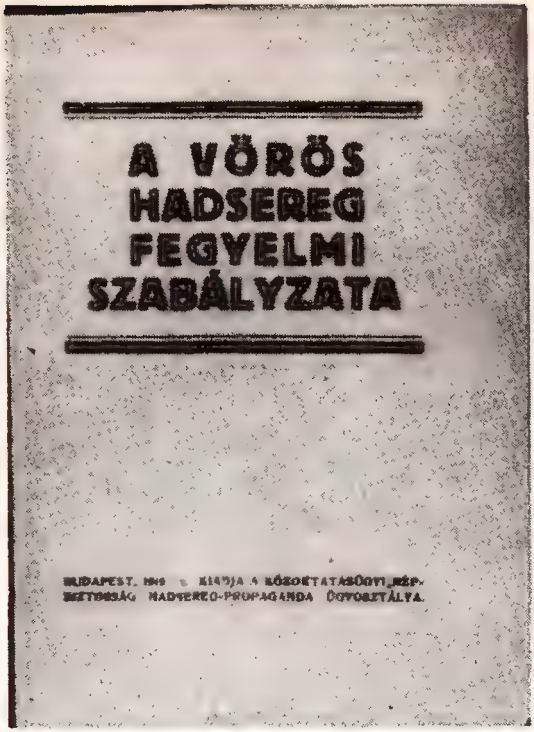

A VÖRÖS KATONA TIZPARANCSOLATA

1. Védd meg a proletáruralmat, mely kivezetett téged a grófok, bankárok, gyárosok és tábornokok elnyomatásából, a rabszolgaság földjéről.

2. Ne legyenek idegen eszményeid és ne emelj magadnak bálványt. A vörös Magyarországért harcolj szüntelen, hogy minél erősebb és tökéletesebb legyen az.

3. Tiszteld a Tanácsköztársaságot és teljesítsd parancsait. A Tanácsköztársaság érted dolgozik, te a Tanácsköztársaságért harcolsz.

4. Ne csüggedj! Amely napon erőt vesz rajtad a csüggedés, erőre kapnak régi elnyomóid.

5. Ne bontsd meg a rendet. Ha kilépsz a sorból, egy vizcsepp vagy: két ujjával szétmorzsol az ellenséged. Ha együtt marádsz a bajtársaiddal: ti vagytok a győzelmes tengor, mely a régi világot elnyeli és ujat hoz.

6. Tarts fegyelmet!

7. Ne feledd el, hogy körül vagy véve ellenséggel: az országban benn és kívül a határokon. Erős lábbal kell menetelned, erős marokkal a fegyvert megmarkolnod, hogy kihulljon az ellenfél kezéből a kard s a régi országhatárok leomoljanak.

8. Ne türd a bujtogatót soraidban, mert az ellenség nyelvén beszél.

9. Ne türd meg soraidban a rendbontókat, a provokátorokat.

10. Ne vedd el a gazdagnak házát, ökrét, földjét, ékszerét. Bizd ezt a Tanácsköztársaságra. Csakis így lehet minden a tied és testvéreidé, a munkásé s a földmives-szegényé.

„Védd meg a proletáruralmat, mely kivezetett téged a grófok, bankárok, gyárosok és tábornokok elnyomatásából, a rabszolgaság földjéről!"

Megállás nélkül előre

A század trombitása

Landler Jenő, a Vörös Hadsereg főparancsnoka

I. évfolyam 9. szám — Világ proletárjai egyesüljetek! — Budapest, 1919. május 23

PROLETÁR HADSEREG

A Vörös Hadsereg hivatalos lapja

Megjelenik minden hadban, csütörtökön és szombaton

Szerkesztőség: VIII., Rökk Szilárd-u. 12. Telefon: József 5—58, 5—59, József 12.

Kiadóhivatal: Lányer-utca 23. Telefon: József 13—23.

Vörös katonák, előre!

A Landler-hadtest visszafoglalta Miskolcot

A budapesti és debreceni proletárkatonák győzlen rohamai

Szerencsnél Alkalmak a Tiszán

A Vörös Hadsereg második diadala. Miután Rákosi elvtárs vezetésével Salgótarjánnál sikerült megállítani az imperialisták vezette cseh csapatokat, ellentámadásba mentünk át. A Landler-hadtest visszafoglalta Miskolcot

Diadalról diadalra

megy előre a vörös hadsereg, a felszabadulást és a dolgozó nép uralmát viszi fegyverei élén. Maga előtt kergeti az idegen bitorlók, az elnyomók és rabszolgatartók csőcselékét, mint haragos őszi szélvész a faleveleket. A legmagasztosabb emberi célokért küzd a vörös hadsereg: a dolgozók felszabadulásáért, jólétéért, boldogabb jövőjéért és a kizsákmányolók, rabszolgatartók, népnyúzók megsemmisitéséért.

Dolgozó testvérek! Gyülekezzetek a zászlók alá ti is, akikre most szintén fölvirradt a szabadság napja! Álljatok be a sorba, küzdjetek a magyar tanácsköztársaságért, a proletariátus diktaturájáért, a dolgozó emberiség megváltásáért! A világforradalom küszöbön van, — jöjjetek velünk a végső nagy győzelemre!

Éljen a magyar tanácsköztársaság!

Éljen a dolgozó nép diadalmas hadserege!

„A legmagasztosabb emberi célokért küzd a Vörös Hadserg: a dolgozók felszabadulásáért, jólétéért, boldogabb jövőjéért és a kizsákmányolók, rabszolgatartók, népnyúzók megsemmisitéséért"

Ünnepségek a laktanyákban Marx Károly születésének 101. évfordulóján

Stromfeld Aurél, a Vörös Hadsereg legendáshírű vezérkari főnöke

A Vörös Hadsereg páncélvonata

KATONÁK!

Előre hősiesen és ellenállhatatlanul további győzelmek és diadalok felé!

A negy folyó országának minden hegye és halma tanúja lett immár szétfelhetetlen hősiességeteknek. Az ellenség, amely a szolgaság álarca alatt rabolni jött és pusztasággá akarta átváltoztatni a virágzó völgyeket, fejvesztetten menekült, hol fegyvereitek élét megismerni megtanulta.

Katonák! Ne csüggedjetek! A kerek föld valamennyi országa népeinek szeme rajtatok csügg e nagy pillanatban, előharcosai vagytok egy nagy felszabadulásnak, amely meg fogja váltani a világot.

Csak bátorság! Karddal vágjátok szét a vasat, amelyből bilincset akarnak kovácsolni, tépjétek szét a burkot, amellyel meg akartak fojtani, kergessétek odvaikba vissza a sötét árnyakat, amelyek kígyófejüket kidugva, eszeveszettel sápítoznak a világ szabadságharcosai felé. Előre! Legyetek lovagjai az elnyomott emberiségnek és vágjátok szét a rabszolgaságnak százfejű sárkánytestet.

Kitartás! Velünk az igazság, velünk a hit, velünk a gondolat, amelynek győzni kell. Csak ne ingadozzatok. Veletek erez a nagy világ minden proletárnépe!

Dicsőség fogja utatokat kisérni! Előre!

„Proletáranyák és proletárgyermekek százezreinek áldása kisér a harctereken"

Pihenő

A második tengerészdandár parancsnoksága

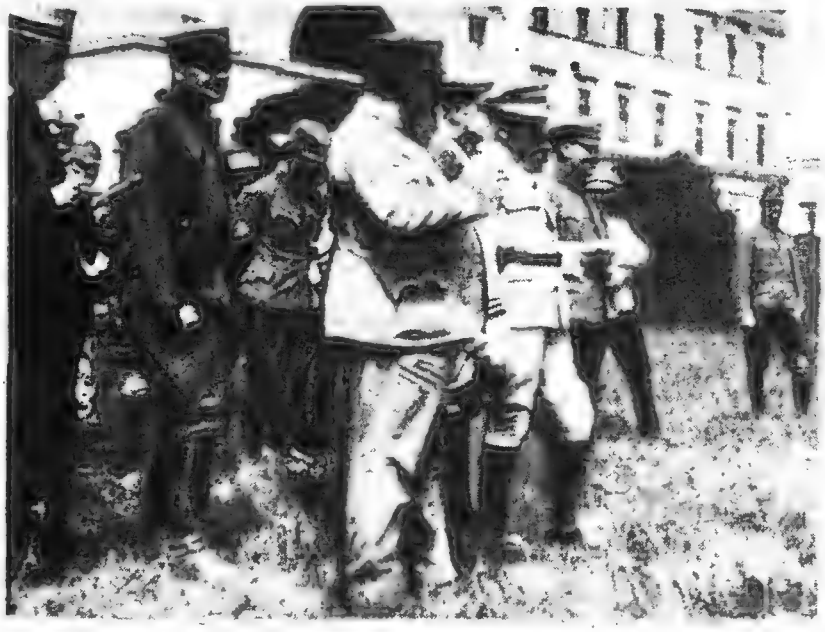

„Váljatok kiváló parancsnokokká
és juttassátok diadalra
a világ proletáriátusának szent ügyét"
(Landler)

Mátyásföldi Repülőgépgyár Munkászászlóalj Repülői

Őrködünk a diktatura felett!

Éljen a Magyar Tanácsköztársaság!

Szamuely és Stromfeld a vörös pilóták között

X.

A KÜLSŐ ÉS BELSŐ ELLENFORRADALOM

ANTANT IMPERIALISTÁK, EMIGRÁNS GRÓFOK, JOBBOLDALI SZOCIÁLDEMOKRATÁK — A MAGYAR NÉP ELLEN

(Rákosi Mátyás védőbeszédéből 1935)

· · · Az ellenünk folytatott harc központja természetesen Bécs volt. A bécsi komité tagjai között 13 alapító tag volt. Felolvasom.

Elnök: Nem tartozik a vádhoz.

Rákosi: Tudniillik be akarom mutatni a szituációt és ebbe beállítani a vádpontokat. Csak azt akarom igazolni, hogy a magyar burzsoáziának, Bécsnek vagy Szegednek egy része rendkívül éles harcot kezdett ellenünk folytatni. Amint a hadjáratok folyamán az antant ellenállása fokozódott, úgy fokozódott ezeknek a Bécsben és Szegeden lévő magyar polgári politikusoknak ellenállása is, és április második felében a román támadással egyidejűleg már Bécsből leküldték Belgrádba Pallavicini őrgrófot és Gömbös vezérkari századost, hogy Franchet D'Esperayvel tárgyaljon a magyar köztársaság elleni közreműködésről. Itt természetesen Franchet D'Esperay igen szívélyesen fogadta őket. Ő volt akkor az egyesült szerb-cseh és román hadak vezére. A komité célja velünk szemben a bolsevizmus megdöntése Magyarországon, a „rend", „béke" és „nyugalom" helyreállítása. Ezt a célt elsősorban az antantra támaszkodva, annak katonai segítségével kívánta elérni. A megszálló csapatokat francia katonákból szerették volna, azzal az indokolással, hogy a románok, csehek igen nagy árat követeltek és csak nehezen lehetett volna őket az ország kiürítésére bírni. Amint rájöttek, hogy francia csapatokat nem kaphatnak, megelégedtek cseh és román csapatokkal is. Ez a gondolat sem ment símán, mert voltak, akik a románokkal szemben nagy averzióval viseltettek.

Ez az álláspont azonban hamar megváltozott, ahogy belátták, hogy a *proletárdiktatúra tartós*, és polgári erőkkel sem belföldről, sem külföldről nem tudják megdönteni. Akkor lemondtak erről az álláspontról és minden néven nevezendő eszközt felhasználtak ellenünk.

többek között természetesen az ellenforradalmak szervezését is. Úgy, hogy amikor mi május 30-án megindítottuk a csehek ellen az általános offenzívát, akkor június 1-én kitört a délivasutasok sztrájkja. Ezeket a sztrájkokat, mint általában a vád tárgyává tett dunántúli ellenforradalmakat Bécsben egy bizottság szervezte. Lehár ezredes, Szmrecsányi, Sigray gr. és Beniczky Ödön néha igen könnyelműen is szerveztek ellenforradalmakat, mert egy helyen azt látjuk, hogy Bethlen és Gratz Gusztáv még időszerűtlennek tartották a fegyveres felkelést, ámbár a Dunántúlon megszervezték már az ellenforradalmat, a technikai előkészületek hiányosak voltak. Szóval ezeket az ellenforradalmakat, amelyek ellen nekünk harcolni kellett, a bécsi ellenforradalmi komité szervezte. De nemcsak az ellenforradalmakat szervezték, hanem, mint leírja Gratz, összeköttetésbe léptek a vörös hadsereg egyes hazaáruló vezetőivel és a mindjobban kialakult fehér kémszervezet minden fontosabb parancs, térkép stb. másolatát megküldte a komitének.

Ezeket a parancsokat, térképeket és egyéb fontos katonai titkokat a komité minden további nélkül átküldötte azután a szerbeknek, franciáknak és cseheknek. Erről a következőket olvassuk egy helyen: „Pallavicini Alfonz július 16-án találkozott Bethlennel egy magánlakásban s közölte vele a szegedi Károlyi Gyula kormányának összes megbízásait." A bécsi komité egy tagja a magyar vörös hadsereg haditervét átadta Pallavicininak, aki kérte, hogy pecsételjék le, nehogy a szerbek elvegyék tőle, azt több fontos okmánnyal együtt egy angol kurir lepecsételte és Pallavicini, mint angol kurir kapott megbízást arra, hogy megérkezése után megmutassa az egész haditervet az angol tábornagynak. Megérkezve Szegedre, a vörös hadsereg haditervét az angol parancsnoknak bemutatta. Szóval két nappal a támadás előtt elvitték a haditervet az angoloknak, akik természetesen továbbadták a szerbeknek, románoknak.

Tisztán látható, hogy az ellenforradalmak, valamint a vörös hadsereget ért vereségek közvetlen összefüggésben állanak ezekkel az ellenforradalmi dolgokkal. A szegedi kormány minisztertanácsi jegyzőkönyve szakadatlanul foglalkozik ezekkel, hogy hol csináltak ellenforradalmat, ki szervezte, képviselőik voltak a románoknál, cseheknél, akik mind azt a munkát végezték, hogy a proletárdiktatúra hadseregének előrenyomulását meggátolják.

... Mozgósították azonkívül a magyar szoc.-dem. pártot is a proletárdiktatúra ellen, és ez a magyar proletárdiktatúrának egyik legszomorúbb fejezete. Aki átnézte azokat a vallomásokat, amelyeket a szoc.-dem. népbiztosok saját működésükről, a népbiztosi per folyamán adtak, csak pirulhat.

Elnök: Figyelmeztetem utoljára, hogy ne ezekről a dolgokról beszéljen, hanem ami a vád tárgyává van téve.

Rákosi: Azt akarom megmutatni, elnök úr, hogy mi a szituáció és ebbe beleágyazom a magam működését.

Elnök: Tessék csak a vádhoz szólni.

Rákosi: Röviden csak azt akarom mondani, hogy maga a szoc.-dem. párt is azon törte a fejét, hogy likvidálja a proletárdiktatúrát. Május 2-ra már rámutattam. Böhm könyvében két ízben fordul elő az, hogy összehívta a szociáldemokrata vezetőséget annak megtárgyalására, hogy hogyan lehetne a proletárdiktatúrát, illetve a kommunistákat fegyveresen eltávolítani. Szóval nemcsak az antant, nemcsak a bécsi komité és a szegedi kormány, hanem a magyar szoc.-dem. párt is ezen törte a fejét. Természetes, hogy ilyen szituáció mellett nem lehetett erélyesen folytatni a háborút, mert a blokád is éreztette a hatását, közben jöttek az ellenforradalmak és mindezeknek hatása alatt a csehek elleni hadjárat megtorpant, nem tudtuk eléggé folytatni.

A MAGYAR URALKODÓOSZTÁLYOK HAZAÁRULÁSA 1918—19-BEN

(Dr. Andics Erzsébet: Munkásosztály és nemzet)

A magyar dolgozók kormánya — a Tanácskormány — mind belpolitikai, mind külpolitikai vonatkozásban mindent megtett, hogy a nemzetet a katasztrófától megmentse. Elsőrangú feladatának tartotta néphadsereg szervezését a magyar nép jogos igényei megvédésére. Az ország egész gazdaságát, amelynek megszervezését és irányítását a Tanácsállam vette kézbe, a honvédelem céljainak rendelte alá. A Vörös Hadseregbe százezrével jelentkeztek a munkások és parasztok, úgyszintén a hazafiasan gondolkozó értelmiség legöntudatosabb elemei. A hadseregszervezésből becsülettel vették ki részüket a hazafias tisztek. Magyarország szövetséget kötött Szovjetoroszországgal, amelyről tudta, hogy minden imperialista szándékot a legélesebben elítél és a nemzetek önrendelkezési jogának őszinte harcosa. A Vörös Hadsereg — 1849 óta az első magyar nemzeti hadsereg — 1919 május—júniusában győzelmes északi hadjárata folyamán a cseheket maga előtt kergetve felszabadította Miskolcot, Kassát, Eperjest, Bártfát stb.

Milyen volt ugyanakkor a magyar urak magatartása? Hol volt Horthy Miklós, Gömbös Gyula, hol voltak a grófok és az iparbárók, hol voltak mindazok, akik utólag két évtizeden át az irredentizmusból, a revizionista uszításból éltek? Talán Horthy, Gömbös és a többiek a magyar néppel egysorban, fegyverrel védték Magyarország földjét a csehek és románok ellen? A reakciós magyar uralkodóosztályok ezúttal is a nemzet ellenségeinek táborában húzódtak meg, éppúgy, mint hajdan a Rákóczi-féle felkelés és az 1848—49-i szabadságharc idején.

A nagybirtokosok és nagytőkések egymásután hagyták el az országot, hogy Bécsben s az idegen megszállás alatt lévő Aradon és Szegeden megkezdjék az ellenforradalom szálainak szövögetését. Ez valójában nem volt más, mint a külső ellenség ellen küzdő magyar nép leghitványabb módon való hátbatámadása. A magyar urak bosszút lihegve az antant fegyveres beavatkozását sürgetik Magyarország ellen. Kilincselnek az antant különböző képviselőinél és mindenképpen igyekeznek őket rábeszélni, hogy támadják meg fegyveresen Magyarországot; így remélik visszaállíthatni saját reakciós uralmukat.

Ime, csak ennyit ért sokat hangoztatott hazafiságuk! S hogy a hazaárulás vádja velük szemben mennyire nem ráfogás, bizonyítja a Tanácshatalom bukása után megjelent emlékirataik, naplóik s egyéb írásaik egész sora, melyekben ők maguk dicsekszenek hazaáruló cselekedeteikkel. Így a Gratz Gusztáv szerkesztésében megjelent vaskos kötetben: *„A bolsevizmus Magyarországon"* az ellenforradalmi bécsi komité működéséről a következők olvashatók:

> ... április 5-én a Bécsbe menekült magyar politikusok fölkeresték Alizét — Franciaország bécsi képviselőjét —, hogy az antant segítségét kérjék a bolsevizmussal szemben megindítandó akcióhoz. Rámutattak arra, hogy a bolsevizmus nemcsak Magyarország veszedelme, hanem a nyugati államokat is fenyegeti.

Az ellenforradalmi bécsi komité célja a bolsevizmus megsemmisítése volt.

> ... e célt elsősorban az antantra támaszkodva, annak katonai segítségével kívánta volna elérni.

De nem vetették meg azt sem, hogy a szerb és román kormányoknál előszobázzanak katonai segítségért a magyar nép ellen. Kelemen Béla, a szegedi ellenforradalmi kormány belügyminisztere elmondja, hogy a belgrádi kormánnyal és a szerb vezérkari főnökkel, úgyszintén amerikai és angol admirálisokkal Horthy Miklós és Teleki Pál folytatott a szegedi

ellenforradalmi kormány nevében igen szívélyeshangú tárgyalásokat fegyveres intervenció érdekében. Muzsa Gyula a román miniszterelnöknél koldult támogatásért. A zsidó segítséget sem vetették meg ezek az urak, noha később olyan „nagyok" voltak a zsidóüldözésben. Az ellenforradalmi akció finanszírozására nagyösszegű kölcsönökért fordultak a bécsi Rotschild-házhoz. De mondja ezt el maga Kelemen Béla:

> ... Teleki az ellenforradalom első hónapjában maga próbálta már a Rotschild-csoportnál, nevezetesen magánál Rotschildnál — akinek tudvalevően különböző vonatkozásokban nagy érdekei voltak Magyarországon — e dolgot megpendíteni. Teleki Rotschilddal személyes barátságban volt. A dolog azonban nem sikerült ...

A tárgyalások Rotschilddal megint felújulnak, segédkezett az ügy körül a szintén fehér emigráns báró Ullmann is — bizonyítva ezzel a keresztény magyar nagybirtokosok és a zsidó nagytőkések osztályszolidarítását a magyar nép ellen. A tárgyalások ezúttal egy „apróság" miatt akadtak meg. Báró Rotschild természetesen nem elégedett meg azzal, hogy a Bécsben összegyűlt magyar arisztokraták bámulatos nagylelkűséggel hajlandók voltak a felveendő kölcsönt magyarországi birtokaikra betábláztatni. Ezek a birtokok abban az időben nem az ő, hanem a Tanácsállam tulajdonában voltak.

> ... Rotschild előállott azzal a követeléssel, hogy gróf Schoenborn és őrgróf Pallavicini nemcsak a teljes összegért vállalják az anyagi felelősséget, hanem ezen teljes összegért Magyarországon kívül fekvő birtokaikkal is szavatoljanak ... Ezen utolsó követelése alig volt teljesíthető, mire a tárgyalások Rotschilddal megszakadtak.

Az eredménytelen tárgyalások után a nemesurak sokkal egyszerűbb pénzszerzési módhoz folyamodtak: kirabolták a bécsi magyar követséget. Mintegy 150 millió magyar koronát, 70.000 francia és 30.000 svájci frankot vittek el gróf Takács-Tholvay (nomen est omen) ezredes vezetésével. A kevésbbé jövedelmező, de annál veszélyesebb szolgálatokat viszont másokra bízták. Megszokták az urak, hogy más kaparja ki számukra a gesztenyét a tűzből. Ők maguk Bécsben, vagy az antant csapatoktól megszállt városokban biztonságban — minden veszélytől távol — szövögették a hazaáruló ellenforradalom szálait, ennek gyakorlati kivitelezéséhez viszont az országon belül rendesen kisegzisztenciákat ugrattak be. (A Magyarországon kifejtett ellenforradalmi ténykedésért a Tanácshatalom szervei által letartóztatott egyének között *egyetlenegy* nagybirtokos, egyetlenegy gyáros vagy bankár, egyetlenegy magasrangú katonatiszt sem akadt.)

Hadsereget akartak külföldön szervezni, hogy így induljanak Tanács-Magyarország ellen. De erre nem került sor. A munkások és parasztok nem állottak kötélnek. Maga az „úri elem" pedig nem akart harcolni. Annál szívesebben ült a kávéházban, vagy sétált szépasszonyok társaságában a korzón. Kelemen őszinte lelkesedéssel számol be erről:

> ... Szeged korzója sohasem volt olyan élénk. Egyrészt a megszálló színes csapatok tisztjei, a színes legénység, másrészt a mi derék, napbarnított, szittyaképű vitézeink tarka forgataggá varázsolták a Tisza partját. Délután bridzsezés volt mindenütt. Soha annyit nem fognak Szegeden bridzselni, mint akkortájt. Ha gyanútlan vendég, mitsem sejtve, belépett a „Kas" szálló kávéházába, tényleg megijedhetett a rengeteg bridzsasztaltól. A kávéházban, a hallban, a regatta terraszán, egyes hotelszobák hűs mélyén mindenütt csak a bridzs járta ...
> ... Tagadhatatlan legnépszerűbb alakja volt Szegednek Horthy Miklós. Ahol megjelent, lelkesen köszöntötték. Esténként leggyakrabban a tisztiasszonyok és Soós tábornok, gróf Batthyány Gyula és Fehér Miklós társaságában találhattuk.

Még vígabban folyt az élet Bécsben, a Sacherben. Futotta a rablott pénzből! Nem csoda, hogy nem is tudtak vele soha elszámolni.

Nagy hiba lenne azonban lekicsinyelni mindazt a kárt, amit a magyar nemzetnek az ellenforradalmárok okoztak. Kratochwill ezredes, a székely hadosztály parancsnoka, a külföldön időző ellenforradalmárok utasítására, hadosztályával együtt megadja magát a románoknak, hazaáruló módon megnyitja előttük az utat az ország szívébe. Amikor júniusban a magyar Vörös Hadsereg diadalmas előnyomulásának hatására Clemenceau ígéretet tesz a Tanácskormánynak, hogy a Felvidék kiürítése esetén annál sokkal nagyobb területről visszaparancsolja a románokat, gróf Bethlen István a párizsi békekonferenciához intézett memorandumában tiltakozik az ellen, hogy Tanács-Magyarországnak vissza-adjanak területeket.

A memorandumnak meg is volt az eredménye: A Felvidék kiürítése után Clemenceau, ígéretét megszegve a románoktól megszállt területből egy talpalatnyit sem adott vissza Tanács-Magyarországnak. Gaztetteikre ellenforradalmáraink még csak ezután tették fel a koronát. A Vörös Hadsereg áruló vezérkari főnöke, Julier Ferenc, eladta Bethlennek — a bécsi ellenforradalmi komitének — a románok elleni felvonulás tervét. Bethlenék átadták az angoloknak és őrgróf Pallavicini Alfonz személyesen vitte — angol futárlevéllel — Szegedre. A szegediek gondoskodtak arról, hogy megkapják az angolok, sőt Horthy kezdeményezésére a franciák és a románok is. A magyar ellenforradalmárok jóvoltából a román hadvezetőség ilymódon harminchat órával a támadás megkezdése előtt megkapta a Vörös Hadsereg felvonulási tervét.

A szegedi és bécsi ellenforradalmárok a kártevők, kémek, hazaárulók hitvány szerepét játszották ugyanakkor, amikor *a magyar nép fegyverrel a kezében harcolt a túlerőben lévő ellenséggel Magyarország jobb jövőjéért.*

FEGYVERKEZZÉK AZ ORSZÁG A PROLETÁRDIKTATÚRA ÉS A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG VÉDELMÉRE!

(Vörös Ujság 1919 ápr. 22)

Arra a támadásra, amely az imperialista bojár-uralom részéről a magyar tanácsköztársaság ellen megindult, a proletariátus megadja a feleletet, fegyvert ragad a saját uralma, a proletárok diktatúrája és a kommün-állam védelmére. Szerte az országban végigviszik a vörös zászlót, fegyverkezzék a proletariátus, védje meg a proletáriátus az eddigi nagyszerű lendülettel épülő uralmát, mert lehet, hogy a magyar proletariátus uralmával áll vagy bukik a világ proletárjainak ügye. Vasárnap délután az ország több helyén nagyszabású népgyűlések voltak, amelyeken a népbiztosok ezernyi-ezer főre rúgó proletártömegek előtt ismertették a helyzetet és szólították fel a proletárságot a fegyverkezésre az imperialista támadók ellen. A népgyűlésekről a következő tudósításunk számol be:

Szamuely elvtárs Győrött

Szamuely Tibor népbiztos elvtárs a vasárnap délutánra hirdetett népgyűlésre még az éjszaka folyamán érkezett Győrbe. Délelőtt egy, a frontra induló menetszázadot búcsúztatott el. Délután hatalmas tömeg jelenlétében tartotta meg beszédét a Széchenyi-téren.

Veszély fenyegeti a magyar proletariátust — mondotta. — Az imperialista román bojárok hadat üzentek a magyar Tanácsköztársaságnak. Nem szépítgetjük és nem hallgathatjuk el azt a körülményt sem, hogy a fronton álló csapatok egy része nem tett eleget proletárkötelezettségének. Ezeket el kell távolítani; helyettük a szervezett munkásságot kell a frontra küldeni.

Az ellenforradalmárokat le kell törnünk, nehogy újra visszatérjen a tőke uralma és újra elnyomottak legyünk, ezerszer elnyomottabbak, mint azelőtt. Az egész világ proletariátusának szeme rajtunk függ.

Harc nincsen áldozatok nélkül és inkább néhányan, kevesen pusztuljunk el, semhogy megsemmisüljön a nagy ideál. A küzdelemben *nem állunk egyedül*, az orosz vörös hadsereg Galiciában és Besszarábiában általános offenzívát kezdett és a front ama részén fejvesztetten menekülnek a román csapatok.

A nemzetközi helyzet sok jóval kecsegtet bennünket. Párizsban a békét nem képesek tető alá hozni: *a világháború megszűnt, de az osztályharc nem szűnt meg.* Az imperialisták harca megszűnt, de az osztályharc tüze új lángra gyulladt. Oroszországban gyúlt ki ez a láng; nekünk tovább kell élesztenünk. Élesztenünk kell a forradalom tüzét, hogy átcsapjon a nyugat minden országába. Lehet, hogy pillanatnyilag győzhetnek fölöttünk ellenségeink, de ez drága győzelem lesz.

Aki öklöt emel a proletariátusra, az aláírta a saját halálos ítéletét.

A népbiztos elvtárs tomboló lelkesedéssel fogadott beszéde után Szabó József győri elvtárs beszélt még, a Vörös Hadseregbe való belépésre buzdítva a proletárokat. Szamuely elvtárs délután a győri munkástanács ülésén is megjelent és hosszabb lelkeshangú beszédet mondott.

Beszédében többek között ezeket mondotta:

A forradalomban vannak pillanatok, amikor úgylátszik, veszendőbe jut a forradalom hajója. A forradalomban felmerülnek olyan problémák, amelyeknek megoldása ma elképzelhetetlennek látszik, de holnap gyerekjátéknak bizonyulnak. Jelenleg nálunk ez a pillanat állott be és a burzsoáziában kezd megerősödni az a hit, hogy visszajuthat a hatalmi polcra. Tudni kell, hogy a proletárdiktatúrában megszűnik a diplomáciai titkolódzás. *Nincs okunk titkolódzni vagy szépítgetni,* a tényeket el kell mondani. Tudjuk azt, hogy az antant vérbe akarja fojtani a diadalmas forradalmat, amit természetesen a román támadásból következtethetünk.

A csehek támadásáról alig lehet szó, mert a cseheknél olyan erősek a kommunista mozgalmak, hogy mihelyt általános offenzívát rendelnének el, a bányákban megszűnnék a munka és ezzel lehetetlenné tennék a további harcokat. Utal a szatmári eseményekre és kijelenti, hogy ott a burzsoázia hozta be az ellenséget. Nagy Vince volt belügyminiszter volt az, aki bevezette a románokat. A burzsoázia mindenhol egyforma, legyen az akár magyar, akár francia, akár angol anyanyelvű, akárhol is van, Győrben, Szatmáron, Budapesten, az teljesen mindegy, mindenhol egyforma az igyekezete.

Rákosi és Hamburger elvtársak Nagykanizsán

Tegnap este érkeztek Nagykanizsára Rákosi Mátyás és Hamburger Jenő népbiztos elvtársak. Sorba járták a kaszárnyákat, ahol a legénység riadófúvásra összegyűlt. A népbiztosok figyelmeztették a katonaságot azokra a veszedelmekre, melyek a proletárdiktatúrát külső és belső ellenség által veszélyeztetik és felhívták őket, hogy a hívó szóra rendíthetetlen bátorsággal igyekezzenek megvédeni a forradalom vívmányait.

Délután népgyűlés volt, amelyen Rákosi népbiztos elvtárs a következő beszédet mondotta:

Mikor nyilvánvalóvá lett, hogy a magyar proletariátus a proletárdiktatúra vívmányait minden külső és belső ellenséggel szemben még az élete árán is kész megvédelmezni, *nagyuraink megkezdték aknamunkájukat.* Nem akarták megérteni, hogy itt csak annak van joga

élni, aki dolgozik, kimentek tehát Bécsbe, Zágrábba, Prágába és ott csapatokért könyörögtek, hogy elnyomjanak bennünket. De hiába mozdítják meg most a román bojár járom alatt nyögő román proletártestvéreinket, nemsokára azok is vörös lobogó alatt fognak küzdeni. Egyelőre ugyan a románok nyolcszoros túlereje előtt a vörös hadsereg küzdelmes visszavonulásban van, de hősiesen védekeznek és harc nélkül egy talpalatnyi helyet sem engednek át.

A bojár kihívásra a proletárság mint egy ember állott talpra és ki fogja verni a megszállókat a megszállott területekről is. Az idegen rablók csak a páncélöklöltől félnek, mutassa meg a magyar proletárság, hogy ökle páncélos és hogy öklében fegyver van, mellyel a rablókat ki fogja kergetni.

Éljen a Vörös Hadsereg ! Éljen a proletárdiktatúra!

Ezután Hamburger Jenő földmívelésügyi népbiztos elvtárs beszélt:

Elhoztam Nagykanizsa proletárságának a forradalmi kormányzótanács üdvözletét. Abban a meggyőződésben vagyok, hogy itt, a demarkációs vonal közelében a proletárdiktatúra mindenkor erős bástyára fog találni. A nagykanizsai munkásság, amiként a multban, úgy a jövőben is mint egy ember fog a proletárdiktatúra védelmére kelni. Nem elég felfegyverkezni és harcba küldeni a katonákat, fel kell fegyvereznünk a gyári munkásokat is, mert az ellenség nemcsak a fronton van, hanem egy ellenség mindenhol bujkál: ez a kapitalizmus és a burzsoázia. Nekünk a szerb proletársággal nincs leszámolni valónk, nekünk a magyar és minden ország tőkéseivel kell leszámolni.

A népbiztos beszédét a népgyűlés óriási hallgatósága hatalmas lelkesedéssel fogadta. Rákosi és Hamburger népbiztos elvtársak ma a frontra fognak utazni.

VESZÉLYBEN A FORRADALOM !

(Vörös Ujság 1919 ápr. 11)

Munkások! Elvtársak! Elvtársnők!

A forradalom, a munkások, parasztok és katonák diadalmas forradalma, hívó szóval fordul hozzátok: fegyverkezzetek föl! Készüljetek a megtámadott proletárforradalom megvédelmezésére és továbbfejlesztésére, kiépítésére, hogy mindent megadhasson ez a forradalom, ami a szocializmus megvalósításához és a proletárok hatalmának végleges megszilárdításához kell!

Fegyverkezzetek — lélekben, gondolatban, érzésben.

A proletár lelki fegyvere: az a belátás, hogy csak az osztályharc kíméletlen és következetes folytatásából születhetik meg a kommunizmus társadalma, a magántulajdon és kizsákmányolás társadalmának romjain a dolgozók uralma az elnyomók eddigi hatalma helyett.

A proletár lelki fegyvere az a tudat, hogy *önnönmagán kívül senkiben sem bízhatik* és hogy ezért végleg és gyökeresen el kell szakadnia attól a gondolattól, hogy a társadalom bármely más osztályának, vagy rétegének támogatására is számíthat a munka uralmáért és fölszabadításáért folyó világtörténelmi küzdelmében.

A proletár lelki fegyvere az a tudat, hogy *minden kizsákmányolt és elnyomott munkás testvére* ebben a küzdelemben, hogy a proletár nemzetköziség világot átfogó közössége foglalja egységbe az elnyomott, megtaposott és kizsákmányolt milliók lázadó akaratát, forradalmi tettvágyát.

Rakjon lelketekben lobogó tüzet az a fenséges hivatás, amelyet most a magyar proletárság betölt: az, hogy *mi, magyar munkások, parasztok* és katonák *ott járunk a világforradalom*

hadseregének élén, hogy a munkásosztály fölszabadulásának ügye *az orosz proletárokon kívül* a mi öntudatos, forradalmi, bátor cselekedetünktől, a szocializmus világeszméjével való összeforrottságunktól függ.

Proletárok, fegyverkezzetek! De ne csak gondolatban, érzésben, lélekben. Izmos proletárkezetekbe is vegyetek fegyvert, mert a magántulajdon, a kizsákmányolás, az elnyomatás híveinek kezében is fegyver van és ezt a fegyvert ellenünk, proletárdiktatúránk ellen akarják fordítani! Amikor a magyarországi proletariátus elhatározta, hogy végleg és teljesen szakít a multtal, hogy rálép a szociális világforradalmak orosz testvéreink és a szocializmus nagy tanítómesterei kijelölte útra: tisztában volt azzal, hogy a legszörnyűbb küzdelmek, a legádázabb osztályharc minden áldozatát és terhét magára kell vennie. A kapitalista társadalmat összerombolni, a szocializmus világát felépíteni nem lehet puszta szavakkal, rendeletekkel, régi szervezetek elpusztításával és újak megteremtésével, hanem csak cselekedetekkel, amelyeknek az élet kockáratevéséig és föláldozásáig is el kell menniök.

Elérkezett a tettek ideje a nemzetközi proletárság magyarországi csoportja számára! Ellenségünk nemcsak az a magyar burzsoázia, amely meglapulva várja a világburzsoázia külső segítségét, hanem a nemzetközi világburzsoáziának az a fegyveres szervezete is, amely az antant hadseregek vasgyűrűjével veszi körül a magyarországi Tanácsköztársaságot és amely ezt a pántot szorosabbra akarja kovácsolni körénk.

A román bojárok és tőkések a hatalmukért reszkető párizsi imperialisták parancsszavára pálinkával, gépfegyverrel, hazugsággal lerészegített és megfélemlített román parasztokat és proletárokat hajtanak a küzdelembe a számra nézve kisebb magyarországi Vörös Hadsereg ellen, amely testéből és forradalmi lelkéből tart pajzsot a magyarországi munkások, parasztok és katonák hatalma fölé.

A hatalomért és mindazért, amit a hatalom segítségével föl akarunk építeni: *harcolni, áldozni, szenvedni* kell! Azon a területen, amelyre a Tanácsköztársaság hatalma elér, a burzsoázia meglapul, mert erőtlen és meg van félemlítve. De lesben állva várja az alkalmat, vajjon szövetségesei, az antant kis és nagy államainak burzsoáziája nem tud-e segedelmet küldeni számára.

Az antant fegyvereinek védelme alatt a megszállott területeken eképpen szervezkedik a fehér ellenforradalom. Összekötő szálai átnyúlnak a Tanácsköztársaság területére is. Egyelőre még titokban és csöndben készülődik arra, hogy aláaknázza és azután nyíltan megtámadja a proletáruralom várát.

A proletárság nem várhatja be ezt a támadást. Nem tűrheti az ellenség megerősödését és szervezkedését, mert ez veszedelembe döntené a forradalmat és a munkásság csak nagy, újabb áldozatok után tudná csak újból visszaszerezni mindazt, ami már ma hatalmában van. A külső és belső ellenségtől, a nemzetközi burzsoáziától és cselédségétől fenyegetett magyarországi proletárforradalom védelmére szólítjuk föl a munkások, parasztok és katonák millióit.

Kíméletlen erővel kell kiverni a burzsoáziát mindenhonnan, ahol hatalmának és fönnmaradásának alapjai vannak! Minden érzelgősség nélkül kell szétzúzni az elnyomók és kizsákmányolók hajdani várának szervezeteit. De ugyanakkor, amikor a proletárdiktatúra minden követelését valóra váltjuk, amikor leromboljuk a kapitalista hatalom gazdasági, politikai és szellemi alapjait: a tett és áldozat erejével kell a munkásoknak megmutatni, hogy mindenre készek saját hatalmukért, a nemzetközi szociális világforradalom ügyéért. A Tanácsköztársaság hatalmát, a diktatúra rendjét, a szocializmus jövőjét, a forradalom minden vívmányát ma nemcsak itthon kell védenünk a burzsoázia ellen, hanem ott is, ahol ellenséges imperialisták csapatai megkezdték az előnyomulást és megkezdték a munkások, katonák

és parasztok tanácsainak föloszlatását, ahol hatalom és fölszabadulás helyett a megbotozás és kikötés kapitalista és militarista igáját akarják újból a proletárságra rakni.

A proletárdiktatúrát, a szocializmus ügyét, a nemzetközi forradalmat ma a demarkációs vonalakon kell megvédeni. Ezért szólít rajtunk keresztül, a Forradalmi Kormányzótanácson és a budapesti forradalmi Munkás- és Katonatanácson keresztül a Vörös Hadseregbe benneteket a veszélyeztetett és támadott forradalom, proletártestvérek! Nem a mi szavunkat, de forradalmi és szocialista öntudatotok szavát hallgassátok meg és seregeljetek velünk együtt minél nagyobb számban a nemzetközi szocializmusnak, a győzelmes kommunista forradalomnak lobogója alatt harcoló Vörös Hadseregbe!

Éljen a világ tanácsköztársaságainak nemzetközi szövetsége!
Pusztuljon a fehér ellenforradalom!
Fegyverbe, proletárok!

Testvéri üdvözlettel:

A Magyarországi Szocialista Párt.
A Forradalmi Kormányzótanács.
A budapesti Forradalmi Munkás- és Katonatanács.

KÜZDENI ÉS GYŐZEDELMESKEDNI

(Tanácsok Országos Gyűlése. 1919. évi jún. hó 19)

Szamuely Tibor népbiztos: Igen tisztelt elvtársaim! Amikor a magyarországi proletariátus a forradalom és a proletárdiktatúra útjára lépett, mindenki tisztában volt azzal, hogy ez a lépés, ez a választás harcot jelent, harcot az ország minden belső és külső ellensége ellen; tisztában lehetett azzal, hogy a forradalmi proletariátus legfőbb és legszentebb kötelessége és feladata harcolni, küzdeni és győzedelmeskedni minden elnyomói felett. *(Úgy van! Úgy van!)* Ha mi ma ezt a harcot beszüntetni vagy csak szüneteltetni akarnók, ez a harc principiumának feladását jelentené: azt jelentené ez, hogy mi feladjuk azt a küzdelmet, amelynek célja a világ összes elnyomottjainak, összes kizsákmányoltjainak felszabadítása. *(Úgy van! Élénk taps.)*

Azt hiszem, abban nem lehet eltérés köztünk, hogy a mi célunk és feladatunk a kapitalizmus megsemmisítése, a burzsoázia legkönyörtelenebb és legkérlelhetetlenebb elnyomása. Ha mi ezt a feladatot meg akarjuk valósítani az ország keretein belül, nem tehetjük ezt akkor, tisztelt elvtársaim, amikor koncessziókat teszünk a külföldi kapitalistáknak.

Tisztelt elvtársaim! Nem lehet kétség aziránt, hogy a kommunista kormány jelszava, hogy: Világ proletárjai egyesüljetek! még nem valósult meg teljes mértékben, de az a jelszó, hogy: Világ kapitalistái egyesüljetek, teljes mértékben megvalósult. *(Úgy van!)* A magyar tőkések mindenkoron számíthatnak az antant tőkéseinek támogatására. A magyar kapitalisták, a magyar ellenforradalmárok mindig bázist fognak találni a külföldi idegen kapitalistáknál.

... Énnekem nincsen sok okom aggódni, ismerve a magyar proletár vörös hadseregnek harci szellemét, nincs sok okom aggódni aziránt, hogy bennünket az antant követelésének nem teljesítése esetén valami túlságosan komoly veszedelem fenyegetne. Nagyon jól tudom, elvtársak, hogy az antant hasonló diplomáciai és katonai ravaszságokkal megpróbálkozott már Oroszországban is.

Oroszországban, északon is, keleten is, délen is megpróbált különböző expedíciós hadseregekkel gátat vetni az orosz proletárforradalom elé, megpróbált végiggázolni az oroszországi munkásság és földműves-szegénység forradalmi harcán, és mindannyian jól tudjuk, hogy ez nem sikerült neki. Lent délen, ahol csak a legutóbbi időben folytak a harcok az ukrán proletárcsapatok és az antant csapatai között, mint ismeretes, e harcok az antant csapatok teljes megsemmisülésével végződtek.

Nem kell elfelejteni, elvtársak, hogy az antant hadseregében ötéves imperialista háború és a proletariátusnak — amely pedig a hadsereg zömét teszi ki — teljesen idegen célokért való újabb küzdelme ennek a hadseregnek demoralizálását eredményezte. Fokról-fokra züllik, demoralizálódik az antant hadserege, és ugyanakkor fokról-fokra, sőt hatalmas lépésről-lépésre erősödik a magyarországi proletariátus vörös hadserege. *(Úgy van!)* Az antant és a hozzácsatlakozott különböző apróbb imperialista államok züllésnek indult, sőt mondhatnám már züllött hadseregével szemben áll a fejlődő, folyton erősbödő magyar proletariátus hadserege, szövetkezve testvéri egyesülésben az oroszországi és ukrán szovjetköztársaság vörös proletárhadseregével. *(Élénk taps.)*

Igen tisztelt elvtársaim! Ugyanakkor, amidőn mi a legnagyobb örömmel vesszük mindazokat a híreket, amelyek a nyugat kapitalista államaiból érkeznek hozzánk a nyugati államok munkásságának forradalmi megmozdulásáról, ugyanakkor, amikor a francia, angol és az olasz munkásság sztrájkol, de meg nyilt utcai harcokkal is tüntet az imperialista rablóbéke ellen, tüntet a Szovjet-Oroszország és Szovjet-Magyarország belső ügyeibe való antant beavatkozás ellen, ugyanakkor nem szabad nekünk elfelejtkezni egy igen fontos momentumról, amelyről eddig, sajnos, még szó sem esett a tárgyalások folyamán, és ez: *a szolidaritás kötelessége* az oroszországi tanácsköztársasággal szemben. *(Úgy van! Lelkes taps.)*

Nem akarom bővebben fejtegetni, hogy mit és miért köszönhetünk mi az oroszországi tanácsköztársaságnak, nem akarom bővebben fejtegetni, hogy mily kötelességeink vannak az oroszországi proletariátussal szemben. De az az egy kétségtelen, hogy nekünk a harcot feladni, a harcot beszüntetni addig nem lehet, amíg az oroszországi proletariátus veszélyben van, amíg az oroszországi proletariátussal az antant szóba állani nem akar, ellenben minden eszközzel, minden rendelkezésre álló eszközzel letiporni, vérbegázolni akarja. Addig nálunk nem lehet arról szó, hogy a harcot feladni, vagy csak szüneteltetni is lehet. *(Egy hang: Árulás lenne!)*

Csak akkor, amikor igenis nyiltan, egyenesen és határozottan, pontosan fogjuk tudni azt, hogy mit kíván az antant, és mit ad érte, amikor pontosan fogjuk tudni azt, hogy ezek a kivételek, vagy engedmények, amelyekben én egyébként egyáltalán nem hiszek, úgy nekünk, mint az oroszországi forradalmi proletariátusnak szólnak, akkor lehet igenis arról szó, hogy mi az antanttal valamelyes szerződést köthessünk.

Ha mi nem akartuk magunkat kiszolgáltatni a román bojároknak, a román imperialistáknak, én azt mondom, elvtársaim, és ez a véleményem egyezik a vörös hadsereg minden katonájának véleményével is, hogy nem szabad kiszolgáltatni magunkat az antant-imperialisták kegyelmének sem! *(Úgy van! Úgy van! Taps balfelől.)*

Igen tisztelt elvtársaim! A kommunista kiáltvány azt mondja, hogy a proletariátusnak nincs mit veszítenie, nem lehet elvenni tőle azt, amije nincs. De a győzelmes proletariátusnak, az önmagát felszabadított proletariátusnak nagyon sok vesztenivalója van. A magyarországi győzelmes forradalmi proletariátus a láncait már elveszítette. Ha most nem védi meg magát, ha most megadja magát az antant kegyelmére, akkor nem a láncait fogja elveszíteni, hanem elveszíti az egész világot. *(Úgy van! Úgy van! — balfelől. Élénk taps.)*

Világ proletárjai egyesüljetek!

Magyar urak Prágában.

Magyar urak küldöttek Prágában. Magyar urak könyörögve kérik a cseh kormányt, hogy áruszva el hadserejével a még meg nem szállt Magyarországot is és fegyveresen verje le a Magyar Tanácsköztársaságot. Magyar urak ellenséget vezetnek Magyarország ellen.

Nehezére esik az embernek a fölháborodás és düh fölkiáltása nélküli elolvasni azt a hírt, amely a magyar burzsoáziának erről a prágai szándékolásáról szól. Ennek a becsületességnek az értékelése szempontjából mintegy mellékes, hogy a cseh burzsoázia nem engedi az árulók hivogatásának. A cseh urakat bizonyára meg vannak az okaik erre, hogy ne szabotálják „Magyarország belügyeibe", azaz, hogy ne folytassák a magyar területre való invázióit, akármennyire is kérik erre magyar osztályosztársaik. De, hogy azok a magyar urak, akik annyi frázist pufogtattak a hazafiságról, akik a haza szent nevében nem adtak jogot a magyar dolgozók millióinak és a haza védelmének jelszavával milliókat küldtek a vágóhidra, most ők maguk uszítják a haza ellen az ellenséget, az az erkölcsi lealjasodásnak olyan fokát mutatja, amelyhez hasonlót ezhez mégsem nem találunk, mint a magyar urak multjában.

Mert a fölháborodás, a düh és a megvetés érzése mellett, ami erre a hírre minden becsületes embert elfog, csodálkozásnak nincs helye. Csak az csodálkozzék ezen, aki hitt a frázisoknak, aki elhitte nekik, hogy ő előttük szent a haza fogalma, hogy ők szem előtt tartják a haza érdekeit, hogy nemzeti szempontok vezetik cselekedeteiket és így tovább. Minket azonban nem tap meg a magyar burzsoáziának az a legujabb becsületessége sem. Mi ilyeneknek ismertük, mi ilyeneknek jellemeztük őket már akkor, amikor még verték a mellüket és szavalták a frázisaikat.

A magyar urak, ahogy ők nevezik magukat: a „magyar történelmi osztályok" csak éppen most szabadítják hagyományaikban. Ők irtották ki Erdélyben a magyarságot, amely ellenállni merte az uralkodó kapitalizmusnak és nem tűrte szótlanul a minden képzettet fölülmúló kizsákmányolást. Ők telepítették a fegyverrel kiirtott magyarok helyébe „az engedelmes és szorgalmas" románokat, ők hecsülték fel szárazföldjükre Dózsa György katonáit, miután előbb kipusztitották azoknak bátorságát és ők kényszerítették tűzdadorlásra, tették bontalanná a magyar nép millióit. És ha a magyar urak ereje nem telt erre, hogy maguk végezzék magyarirtó munkájukat, akkor is szívesen vették igénybe külső ellenségek segítségét. Magyar urak, Hédervéry Kont és társai hívták magyar földre a törököket, magyar urak hozták az országa nyakába a Habsburgok igáját, magyar urak vezették be a magyar forradalom leverésére az orosz cár hadait.

Nem elkényeztetésre éhezik itt szemben, hanem osztálysajátsággal. A magyar urak hazája nem az, amiről frázisaikat zengték, hanem a népmilliók kizsipolyozásának háborítatlansága, kizsákmányolásának korlátlansága az ő hazájuk. A népnyomás szabadsága az ő ősi szabadságuk. Szemérmük pedig: jól élni mesés nélkül, dőzsölni a munkás verejtékéből, gonosszul gyűjtögetni a hozzátetszen dolgozókat és szegényt, dicsőn elszorzni azok munkájának minden dicsőségét.

Ezt az ő fogalmuk szerint való szemérmet hamis itélet vezendetemben, amikor az szabadsága tört proletárittas csak azzak akar kenyeret adni, aki dolgozni akar. Ennek a hamisnak a védelmében mindig szívesen vetemedett a magyar ur az „inadott" haza eláruláshoz. Hogy az ellenséges megszállás a vér és bűny özönét jelenti, mit törődik ő azzal! Mit törődik ő azzal, hogy szemonyok ezrét hazagatja a megszálló ellenség botja, hogy gyermekeket lőnek garmadára, hogy férfiakat vetnek börtönbe és ítélnek halálra! Mindez semmi nekik, amikor az ő osztálybirodalmáról van szó.

Ennek az osztálymegtalálkodottságnak osztálybűntudatot szegezünk szemébe. A magyar urak legujabb árulása nem fogja megrontani a magyar népet, mert a cseh proletariátus nem engedi, hogy a cseh burzsoázia osztályos társai segítségére és ujabb rabiláncfűzésére küldje a cseh nép erejét. A magyar urak legujabb árulása is csak a dicsőnek jutott ezzel ügyet fogja szolgálni, mert csak-csak évnél nagyobbban szól emlékül, hogy ezek urainak egyszer-mindenkorra illetőtlenné kell tenni, gyökerében ki kell irtani a föld színéről.

PROLETÁR-TESTVÉREK

Félelmetes megmozdulástokra megroppant a gyalázatos rablók ereje: — Csak így tovább! A munkásság egysége és öntudata megdönthetetlenné teszi világforradalmi küzdelmünket. — A ti hadaitok Marx törvényeivel a szivükben győzik le a kisajátitók gonosz uralmát. — Előre proletártestvérek! A jövőtökért, a boldogságtokért, a világ felszabaditásáért harcoltok!

KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG PROPAGANDA CSOPORT.

Te!
sötétben
bujkáló
rémhír-
terjesztő
ellenfor-
radalmár
reszkess!
KIADJA:
KÖZC. TATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG
HALÓFFÉS PROPAGANDA ÜGYOSZTÁLYA

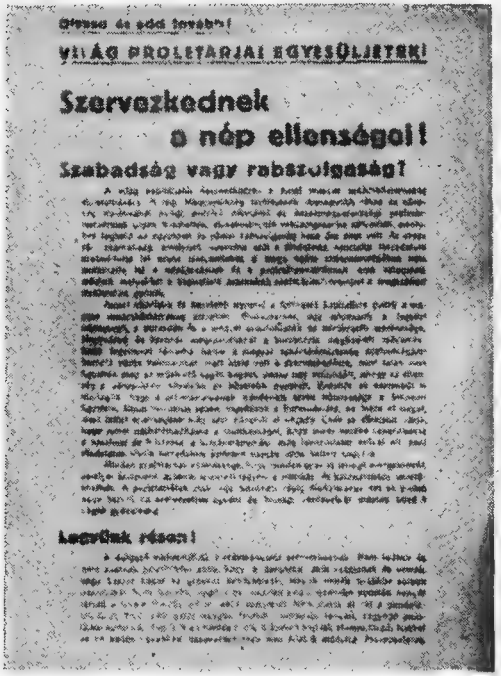

Olvasd és add tovább!

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

Szervezkednek a nép ellenségei!

Szabadság vagy rabszolgaság?

Legyünk résen!

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

FELELET

NÉHÁNY TÜRELMETLEN KÉRDÉSRE,

AMIK A HITETLENEK TÁBORÁBÓL HANGZANAK EL

A KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG KIADÁSA

„Álljon résen a proletariátus, mert letört ellenségünk nem pusztult el végkép. Csak az alkalmat várja, hogy ismét kezeibe kaparinthassa a hatalmat"

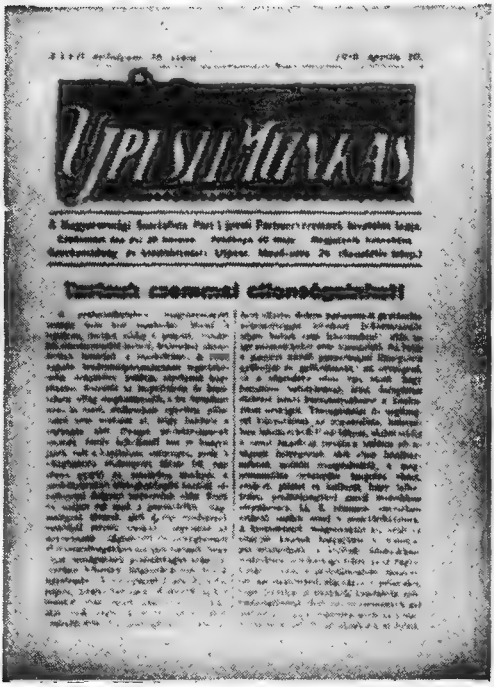

UJPESTI MUNKÁS

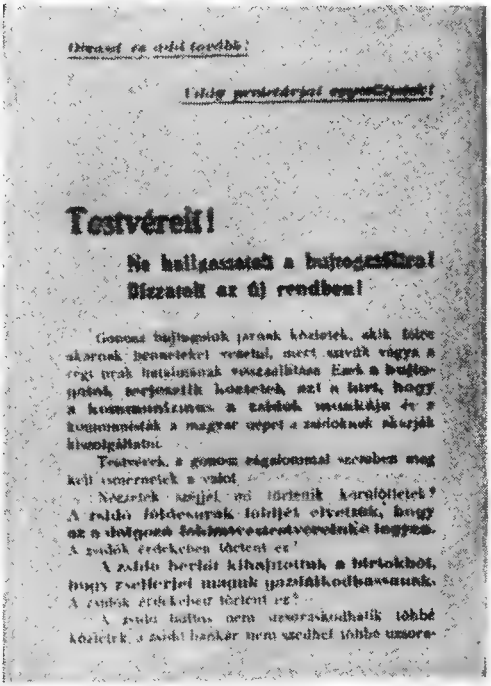

Olvasd és add tovább!

Világ proletárjai egyesüljetek!

Testvéreit!

Ne hallgassatok a bujtogatókra! Bízzatok az új rendben!

„Gonosz bujtogatók járnak köztetek, akik félre akarnak benneteket vezetni, mert szívük vágya régi hatalmuk visszaállítása"

A Tanácsköztársaság kíméletlenül lesujt a bujkáló ellenforradalmárokra

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

INTERNATIONALE

I. ÉVF. KOMMUNISTA FOLYÓIRAT 5. SZÁM

TARTALOM: [illegible] Lajos: Ellenforradalom. H. Lajos: A demokráciáról. [illegible] Lenin könyvéből. „A proletárforradalom és a renegát Kautsky." [illegible] Szántó Lajos: A szellemi vezetés szerepe és a „szellemi munkások". Karl [illegible]: Karl Marx halálának [illegible]. Harsányi Gyula: A vörös szakszervezet. Rigler Gyula: Kautsky szocialista alkotmányprogramja. Szemle

ELLENFORRADALOM

1918 október 31-én forradalom tört ki Magyarországon, a földbirtokos osztály és a pénztőke-tőke szövetkezett erőinek megdőlt, a kadaverg már megszűnőleg lebomlott, a monarchia darabokra ruppant és „demokratikus" kis burzsoá köztársaság helyettesítette el a régi magyar állam megmaradt roncsait. Lehetne eltökélni azok, akik e forradalom ellenére forradalom volt-e az, ami itt lejátszódott. De ezen a kérdésen most nem akarunk vitázni, elfogadjuk, hogy forradalom volt, bizonyos hogy a tavaly októberben lejátszódott eseményeket forradalomnak nevezhetik-e, az mindenképpen szép kétséges, hogy ellenforradalom készülődik. Ez az ellenforradalom napról-napra erősödik s a proletariátus, mely a forradalom és ellenforradalom ügyében a legjobban van érdekelve, teljesen készületlenül, ugyszólván minden nemű fegyveretlen megkoronázottan áll és döbbent kerekkel kényszerül nézni, mint folyik az ellenforradalom szervezkedése az ő bőre rovására.

Ő mindenek ez a fontos most. Hogyan szerezhet ki a fegyveret a proletariátus kezéből a régi ennek a kérdésnek megvizsgálása.

A KORMÁNYHATALOM

1871-ben járatódott le Európában az angol forradalomnak megszűnt korszaka. Ennek utolsó és a proletariátus első nagyobb forradalma, a párizsi kommune. Ez a forradalom az utolsó proletárforradalom volt. Minden forradalom legelső feladata, ha győzni akar, hogy az államgépezetet a kezébe kerítse és az azon elsősorban szervezni, — katonaság, rendőrség, csendőrség, — a forradalom ellenszére, vagy azokat, akik a forradalomnak „nem szívesen" csinálják, felszámolni, elszórni, letartóztatni és bekényszeríteni szervezetébe. Proletárforradalom azonban nem végződhetett meg. A kormány megszervezte magát a proletariátus és a szélsőséges forradalom feladatának megfelelően az eddigi forradalmaktól eltérő, kétszínű szerepét is játszottak forradalmaikban. Az eddigi forradalmak mindig egy uralomra jutott osztály forradalmai voltak és ezért az uralomra jutott osztály mondták, hogy megelégedhetett azzal, hogy a régi államgépezetet megkapintva, hanem kényszerű is volt ezt az államgépezetet megbenyni, sőt megerősíteni, hogy az uralomra nem került osztályokat egyszerű, az uralomra jutott osztályokat mintegy, az állami fegyveres szervezetek útjára szoríthassa.

Az állam eredetileg a mindenkor uralkodó osztály elnyomó, végrehajtó szerve. Illúzió a polgári forradalmak korszakban s az osztályellentétek mindinkább a vagyonosak és vagyontalanok ellentétévé egyszerűsödött, természetes, hogy az állam valamennyi vagyonos osztály képviselője lett a vagyontalanokkal szemben. A proletariátus, mint a legszervezettebb és legfejlettebb osztály képviseli és vezeti az összes vagyontalanok forradalmát. Sőt osztályából is azokat, akik osztálytudatra még nem ébredtek, a tőkésosztály és kispolgári osztályokból is azokat, akik gazdasági helyzetüknél fogva csak a proletárforradalomtól várhatják felszabadulásukat. A proletariátus diktatúrája felszámolta az osztályok megszüntetése. A proletárforradalom első feladata az kell tehát legyen, hogy szétrombolja a burzsoáállamot. A proletárforradalom nem használhatja a polgári államgépezetet, melynek fő-fő katonai hadserege, kivétlenül burzsoáciája s — a legjobb esetben — tisztviselőkrétája s — a legjobb esetben — tisztviselőkrétája a vagyonosok testére és érdekei szerint van szabva. A proletárforradalom első feladata az kell legyen, hogy ezt az államot proletárállammal pótolja. Ennek a proletárállamnak legfőbb feladata ugyanaz mint minden államé: a szervezett erőszak alkalmazása a forradalomnak szabadon ellenségen osztályok ellen. A proletárforradalom ellenségei az összes vagyonos osztályok. A proletárállam első feladata tehát, a vagyonos osztályok ellenállásának a letörése. Ezt a proletárhadsereg végzi el, ennek a proletárállam szervei. Ugyanakkor a proletárállamnak szükségszerűen kell gondoskodnia arról, hogy a burzsoázia fel ne támadhasson újra. A proletárállam ezt a munkásokat vásárlóhatóságával és mindenkori elmozdíthatóságával teszi. Végül a proletárállam megszüntetni a munkásosztály kiváltságos helyzetét és

„A proletárforradalom ellenségei az összes vagyonos osztályok" (Rudas László)

Szamuely Tibor volt a Kommün ideje alatt az ellenforradalom elleni harc vezetője

A Horthy-reakció 25 éven át gyalázta, rágalmazta

„Nem dicsérő, édes szavakból
Halljuk ki az elismerést,
Hanem az ordító haragból" — Nyekraszov

I. számu parancs.

A forradalmi kormányzótanács, amely e pillanatban nemcsak Magyarország proletáriátusainak, hanem a világ összes elnyomottainak érdekeit képviseli megbízott azzal, hogy úgy a fronton, mint a front mögött a rendet és a fegyelmet biztosítsam. Feladatom megvalósítására **rendelkezésemre áll minden eszköz és én élni is fogok ezekkel az eszközökkel, ha annak szükségessége merülne fel.**

Nem hinném, hogy ez eszközöket a keleti hadsereg katonáival szemben alkalmazni kényszerítve lennék, meg vagyok győződve arról, hogy e hadseregnek minden katonája át van hatva attól a tudattól, hogy a proletáriátus hatalma és ezzel együtt a proletáriátus egész léte, jövendő boldogsága veszélyben forog, s ennek a veszélynek elhárítása érdekében **a magyarországi proletár vörös hadsereg minden katonájának készen kell állania a legnagyobb áldozatokra is, még ha vérébe, életébe kerülne is.** A vörös hadsereg katonái proletárkötelességüknek csak akkor tehetnek eleget, ha öntudatos forradalmi fegyelem kovácsolja acélkeménnyé, áttörhetetlen falankszá soraínkat, amelyről vissza kell pattannia minden támadásnak, a szövetkezett nemzetközi ellenforradalom minden kísérletének.

A proletáriátus osztályellenségeihez, a burzsoáziához nem fordulok semmiféle kérelemmel, csak azt szeretném, ha ezeket a szavakat vésné emlékezetébe:

Aki a proletáriátus hatalma ellen emelt fel kezét, aki nyílt, vagy rejtett uton ellenforradalmat szít, vagy elősegít, illetve elhallgat, aki a forradalmi kormányzótanács és hadseregfőparancsnokság minden rendelkezéseit végre nem hajtja az a saját, halálos ítéletét írta alá. Az ítélet végrehajtása a mi feladatunk.

És a rend fentartására minden ellenforradalmi megmoccanás csirájában való elfojtására **nem fogok visszarettenni semmiféle eszköztől.**

Szolnok, 1919 április 23.

Szamuely Tibor
a keleti hadsereg rögtönítélő törvényszékének elnöke.

BUDAPEST MUNKÁSSÁGA A DUNÁNTUL PROLETÁRJAIHOZ!

Budapest szervezett munkassága kivonult a frontra, hogy megvédje a Tanácsköztársaságot, hogy megakadályozza a tőkések és nagybirtokosok uralmának visszatérését.

Az egész ország munkásságának érdekében határozta el magát Budapest proletariátusa erre a kemény és elszánt cselekedetre. **Joggal kívánhatja meg tehát, hogy a szocializmusért és a kapitalizmus ellen folyó nagy harcban az egész ország munkássága teljes erejével és odaadásával segítse.**

A Dunántúl a magyarországi Tanácsköztársaság legnagyobb és leggazdagabb országrésze. A Dunántúlra tehát jelentős kötelességek várnak a proletárhazáért vívott küzdelemben.

Budapest munkássága azzal a felszólítással fordul a Dunántúl proletárságához, ipari munkásaihoz és szegény földmiveseihez, hogy a főváros példájára alkossanak ők is munkászászlóaljakat, formáljanak proletárezredeket, tegyék ellenállhatatlan erejüvé a Dunántúlon is a proletárdiktaturát.

Felszólítja Budapest munkássága a dunántúli munkásokat, hogy segítsék a fővárost mindenfajta élelmiszerrel. Munkástanácsok és direktóriumok kövessenek el mindent, hogy a termelőszövetkezetek és gazdák minden nélkülözhető és elszállítható élelmiszert Budapestre juttassanak.

Nem hisszük, hogy a Dunántúl proletárságának forradalmi becsülete egy pillanatig is türné, hogy mialatt Budapest munkásai a fronton kint harcolnak, Budapest proletárasszonyai és gyermekei éhséget szenvedjenek.

Budapest munkássága felszólítja a Dunántúl proletárságát, hogy mélyítse el mindenütt és mindenben a proletárság uralmát, építse ki teljesen a proletárdiktaturát és kímélettlen erőivel nyomjon el minden ellenforradalmat.

Ha a Dunántúl munkássága nem hagyja cserben Budapest proletárságát, ha összefog a főváros és a vidék, akkor nagyszerű szolidaritásunk ereje le fog gyűrni minden ellenállást és minden akadályon keresztül kivereksi a győzelmet.

Testvéri szeretettel és bizalommal köszöntjük a Dunántúl munkásságát és felszólítjuk a proletárság uralmáért való elszánt, áldozatkész és lankadatlan küzdelemre.

Éljen a Magyarországi Tanácsköztársaság! Éljen a végső győzelem!

Budapesti Forradalmi Munkás- és Katonatanács.

„Ha összefog a főváros és a vidék, akkor nagyszerű szolidaritásunk ereje le fog győzni minden ellenállást"

Világ proletárjai egyesüljetek!

ÁRULÓK

járnak közöttünk: — vigyázzunk emberek! A kutmérgező nem oly gyalázatos és nem oly veszedelmes, mint amilyenek ezek, akik a lelkeket akarják megmérgezni. Grófok, bárók, pesti milliomosok és bankárok költségén járják a vidéket és a falukat hívő népét azzal a buta hazugsággal vezetik félre, hogy az uj rend, a tanácsköztársaság eltörli a vallást, lerombolja és meggyalázza a templomot.

Fogjátok el, vagy verjétek ki a bitangot, aki ezt a hitvány rágalmat terjeszti! Tudjuk mindnyájan, hogy ennek a hiresztelésnek hazudik minden szava és hazug még a lélegzete is az olyan embernek, aki ezt a hírt terjeszti. — A tanácsköztársaságban

szabad mindenkinek a hite, vallása, felekezete!

imádhatja kiki a maga istenét, amint akarja és ahol akarja, sőt a tanácsköztársaság, az uj rend ***megvédi,*** hogy ebben senki ne gátolja, ne zavarhassa. Az uj rend

nem bántja a vallást, nem nyul a templomhoz

és aki akarja, gyermekét is nevelheti vallásos hitben. A tanácsköztársaság nem akar mást, csak annyit, hogy a vallás mindenkinek ***magánügye*** legyen. Ez annyit tesz, hogy senkit se lehessen hitvallásra kényszeriteni hite, akarata, meggyőződése ellen, mint ahogyan a sötét középkorban ezrével mészárolták le az embereket és országokat dultak föl azért, hogy emberekre olyan vallást kényszeritseneк, amely nekik nem kellett. Szabad az emberi lélek és szabad a lelkiismeret!

Higyjen és imádkozzék mindenki esze, vagy szive szerint. De ne lehessen senkinek üzlete a vallás, senki ne kovácsolhasson a vallásból fegyvert, hogy a szegényeket és gyengéket elnyomja!

Ez az igazság, emberek. Elvtársak! A szabadság, jólét és egyenlőség, az öröm és megelégedés napja kel föl szegény Magyarországon és az egész megszenvedett világ fölött. Ne engedjétek, hogy a hazugság és butaság elvegye ennek fényét és a sötétséget hozza megint reánk. Verjétek ki az árulót, a hitványt, aki azért megy hozzátok, hogy ily bitang rágalommal ártson az uj rendnek és elriasszon benneteket a boldog jövőtől, mely mindnyájunkra vár!

„Verjétek ki a hitványt, aki ezért megy hozzátok, hogy bitang rágalommal ártson az uj rendnek"

A csüggedők, az ingadozók — az ellenforradalom támaszai

„Mióta ember néz az égre,
Vörös csillag volt a reménye" — Ady

Budapest dolgozó népéhez!

Proletárok!

Budapest népe hangos a rémhirektől és a proletárdiktatura bukását óhajtó ellenforradalmár csőcselék vigyorgásától.

Akiknek a proletárság hősies történelmi küzdelméhez semmi közük nincsen, vagy akiknek kiváltságait rombadöntötte a proletárok hatalma, azok temetni akarnák a proletárdiktaturát.

Az ellenforradalmár banditák öröme korai és az osztályontudatlan csőcselék rémhirterjesztése oktalanság.

A proletárok hadserege hatalmas menetoszlopokban vágtat előre! Ontudatos proletárok kezében van már a fegyver! Katonáink verik már a román bojárok tudatlan zsoldosait! Keleten saját testükből fonnak ércsövényt a forradalom védelmére Budapest proletárjai!

A proletardiktatura, amelyet a proletáröntudatra es a nemzetközi forradalomra epitettünk fel, **nem bukhat meg és nem fog megbukni soha. A világforradalom csak késhet, de pontos szabályszerűséggel fog bekövetkezni!**

A nemzetközi forradalomnak ki kell törnie! A tőke barbarizmusa uzi és hajtja a világ proletariátusat a forradalomba, a felszabadulás felé!

Türelem! Bizalom! Kitartás!

Aki öntudatos proletár és akinek lelke és meggyőződése az uj világrendért szomjas, az fegyvert fog és a frontokra törekszik. Idehaza pedig a proletárdiktatura parancsa értelmében dolgozik és rendet tart.

Sem az ellenforradalom, sem a fosztogatásra vágyó csőcselék itt urrá soha többé nem lesz! Minden rémhirterjesztő ostobasággal és minden ellenforradalmár vigyorgásával szemben az legyen a jelszó, hogy zárt sorokban és öntudattal előre!

Magyarország proletáriátusa sziklaszilárdan áll a Tanácsköztársaság mellett! A hatalmat kezünkből ki nem adjuk soha!

Éljen a világforradalom! Éljen a proletáriátus diktaturája!

Halál a kapitalista társadalmi rendre!

A Magyarországi Szocialista Párt

„Minden rémhírterjesztő ostobaságával és minden ellenforradalmár vigyorgásával szemben ez legyen a jelszó: zárt sorokban és öntudattal előre!"

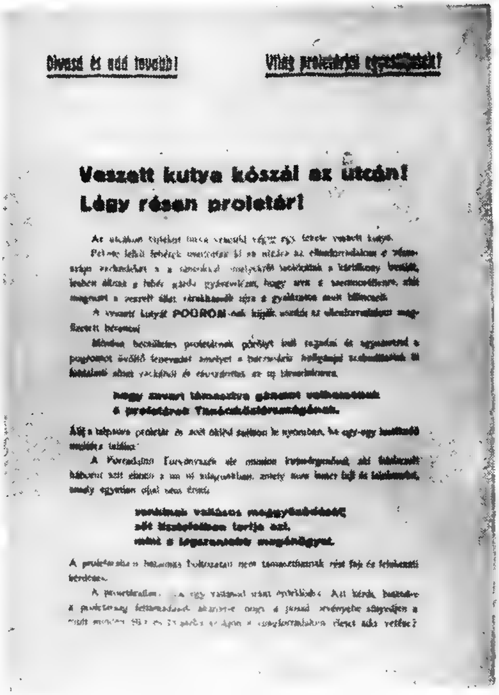

Olvasd és add tovább! Világ proletárjai egyesüljetek!

Veszett kutya kószál az utcán!
Légy résen proletár!

A burzsoá ellenforradalom antiszemita demagógiával igyekszik zavart kelteni

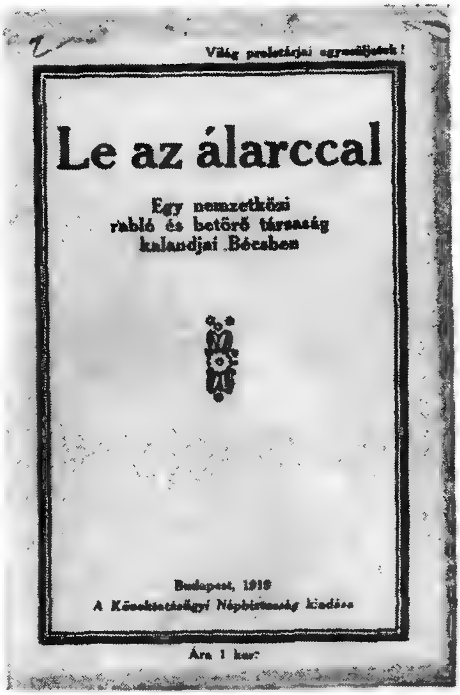

Világ proletárjai egyesüljetek!

Le az álarccal

Egy nemzetközi rabló és betörő társaság kalandjai Bécsben

Budapest, 1919

A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadása

Ára 1 kor.

A „bécsi komitté" leleplezése

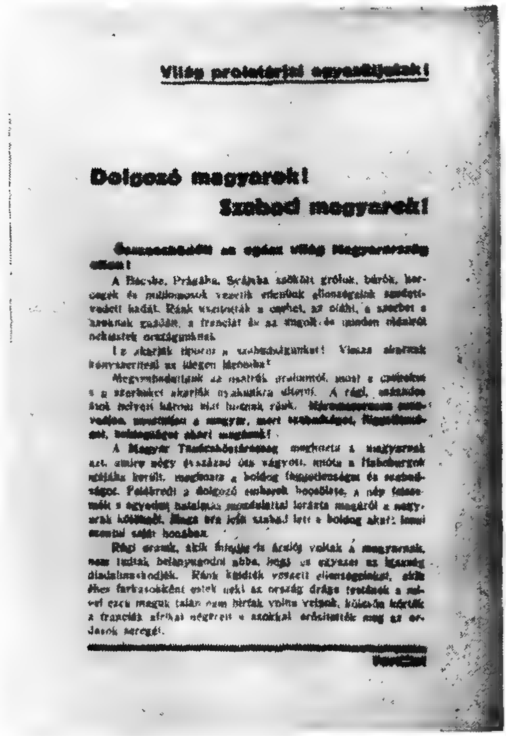

Világ proletárjai egyesüljetek!

Dolgozó magyarok!
Szabad magyarok!

„A Bécsbe, Prágába, Svájcba szökött grófok, bárók, hercegek és milliomosok vezetik ellenünk ellenségeink szedett-vedett hadát. Le akarják tiporni szabadságunkat!"

Olvasd és add tovább! Világ proletárjai, egyesüljetek!

Akasztófával vagy golyóval

„A forradalom nem érzeleghet — mert az ellenségeink sem érzelgősek"

A dolgozó nép hatalmának védelmében

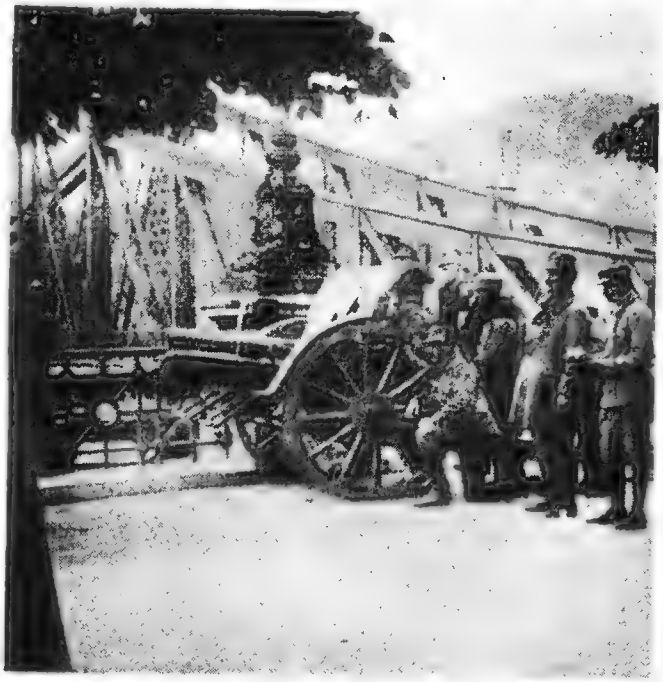

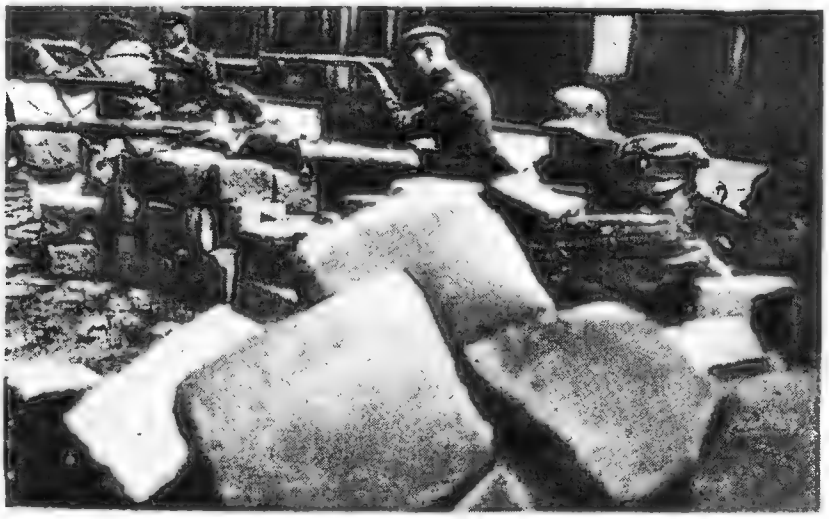

Géppfegyverrel, kézigránáttal, aknavetővel, ágyúval verik vissza a hős vörös katonák az ellenforradalom orvtámadását

71

Az kongresszus utolsó napján ellenfor-
142
Budapesten, 2-3 nappal előbb Duna mellett
Erekben a napokban kellett dönteni hogy elfo-
gadjuk-e a Clémenceau ultimátumot.
Az ellenforradalom a bécsi komitétól
szegedi kormány közös műve felszabadi-
tó manőver a csehek számára [illegible]
a proletárdiktatúrára.

A terv be Haubrich is [illegible]
jugoszláv határ.
Dunapataj-Kalocsa [illegible] csalétek, [illegible]
is voltak, sínekel is [illegible]
~~szerint~~ morgosítás [illegible] Budapesttől [illegible]
csalt [illegible] távollétében, [illegible] forrad.
Jelső „éljen a magyar nemzeti szociáldemok-
rácia", vidéken pedig a rekvirálás és katonásk
ellen.

A szervezést Bécsből Romanelli a dipło-
máciai sérthetetlenség védelme alatt szervezte
~~kap~~ Jávorka. Az iratok 12. 18-24 ezerről
mesélnek: valóságban 300 ban lehettek.
~~Köm~~ Bóza alatt liskvidálva, a tűzér-
~~ka~~ szárnyában

Rákosi Mátyás börtönnaplója leleplezi az ellenforradalom egységfrontját. Antantimperialisták (Romanelli), emigráns grófok és cinkosaik (Bethlen—Teleki—Gömbös), jobboldali szociáldemokraták (Garami—Haubrich) közös „vállalkozásait", a Tanácsköztársaság megbuktatására

Világ proletárjai egyesüljetek!

Munkások! Elvtársak!

A hatalmi polcokról elkergetett burzsoák és hitvány csatlósaik ellenforradalmi puccsot kíséreltek meg, hogy visszaszerezzék elvesztett hatalmukat, amellyel a munkástömegeket rabságban és nyomorúságban tartották.

A haza jelszavával és nemzeti szinü zászlókkal jöttek a vörös Budapest ellen.

Azt hitték, hogy ezt a várost és ezt az országot visszahódíthatják a maguk számára!

Hitvány szándékuk megtörött a proletariátus vasakaratán, megtörött azon a lelkes elszántságon és meggyőződésen, amely a proletárdiktatura alapja.

Budapest harcos proletárjai leverték a burzsoácsőcselék komédiás ellenforradalmát és halálraszánt bátorsággal siettek a gyárak és műhelyek dolgozói a tanácshatalom védelmére.

Budapest proletárjai! Az a kötelesség háramlik reátok ezekben a sulyos időkben, hogy **minden erőtökkel álljatok készen minden pillanatban,** hogy soha többé itt ebben a városban ellenforradalmi mozgalom fejét föl ne ütheszé. Ti tudjátok, miről van szó, tudjátok, hogy mit jelent a proletariátus számára, ha ujra a régi rend kerülne vissza. A proletariátus számára csak egy ut lehetséges: **ez az ut a kemény diktatura utja. Minden más ut a megsemmisüléshez vezet.** Amit meghódítottatok, azt elvenni ne engedjétek!

Papok, bankárok, mágnások és militarista katonatisztek szent szövetségével állítsátok szembe a proletariátus egységét, összetartását, elszánt harci készségét, megingathatlan hitét a szocializmusban.

A burzsoák fehér terrorjára feleljetek a proletárok vörös terrorjával!

Éljen a proletárdiktatura!

Éljen a világforradalom!

Testvéri üdvözlettel

A Szocialista-Kommunista Munkások Magyarországi Pártja.

„Budapest harcos proletárjai leverték a burzsoácsőcselék komédiás ellenforradalmát"

Világ proletárjai egyesüljetek!

Munkások! Elvtársak! Proletártestvérek!

Budapest utcáin ujra proletárvér folyt. A nemzetközi ellenforradalom magyar huligánjai orvul és titokban, kutmérgezéssel és fegyveres erővel a magyar proletárság uralma ellen törtek.

A budapesti proletárság egy ökölcsapással leteritette az orvul támadó ellenforradalom banditáit.

Ám a harcnak proletáráldozatai is vannak.

Ifju proletárkatonák, lelkesek, üdék és rózsásarcuak, forradalmárok és jövőben bizakodók, — élemedett, szürkülőfejü, munkában gémberedett, öregedő proletárharcosok hullái, akik vérükkel védték meg a jövendőt —, egyaránt kiteritve feküsznek!

Temetünk!

A forradalom igaz harcosait, gyászos ünnepséggel kisérjük ma, vasárnap délután 2 órakor az Országház-térről örök nyugovóra!

Budapest proletárjai ott legyetek!

E gyászünnepség legyen komor, magasztos, nagyszerű; olyan, mint az ügy, amelynek szolgálatában testvéreink elhullottak. Legyen ez méltóságteljes figyelmeztetés a világnak mind a négy tája felé, a külső és belső fehér forradalomnak egyformán nagy példaadás, hogy **a magyar proletárság fegyverrel kezében, vére hullásán, a proletáruralomért fél fog áldozni mindent, le fog taposni minden ellenforradalmi kisérletet és szivósan, állhatatosan, megingathatatlanul áll a proletáruralom mellett.**

Le a nemzetközi ellenforradalommal!
Le a fehér terrorral!
Éljen a nemzetközi világforradalom!
Éljen a proletárdiktatura!

A Szocialista-Kommunista Munkások
Magyarországi Pártjának titkársága.

„E gyászünnepély legyen komor, magasztos, nagyszerű. Olyan, mint az ügy, amelynek szolgálatában testvéreink elhullottak" Röplap — 1919 jún. 25.

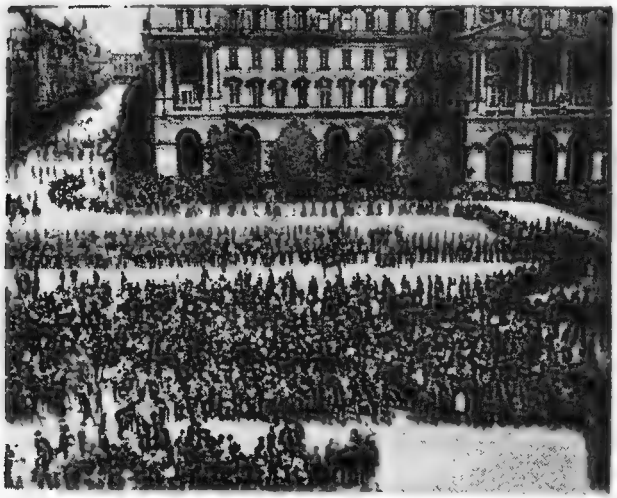

Az ellenforradalom áldozatainak temetése

48-ban Magyarország 96

Muszkavezető szó.

Orosz forradalom.

No és az elmélet.

Sebeiről beszél, zsebeire gondol.

Hazáról beszél, 1000 holdakra gondol.

Ideológia, > anyagi érdek = [illegible]

Nézzük a szociális összetételt.

Bécsi magyar komité alapítói

13 ~~közül 7 gróf magyart~~

A bécsi komité küldöttei Szegedre:

„Gróf Teleki Pál, gróf Zichy Aladár, gr. Venckheim László, gróf Ráday Gedeon, őrgróf Pallavicini Alfonz, és Bartos János." Kelem: 209.

Kelemen 40 f. o. A bécsi mag. komité gazdasági bizottsága nevében, Schönborn gróf, Pallavicini Károly őrgróf és Ullmann Adolf báró tárgyalnak egy ellenforradalmi hölcsön ügyében Rothschilddal, — akit persze nem hazafias érdekek hajtanak, hanem,

„Sebeiről beszél, zsebeire gondol" — Rákosi Mátyás leleplezi az ellenforradalmárok „hazafiasságát" — (Börtönnapló, 1935)

XI.

A MAGYAR PROLETÁRFORRADALOM NEMZETKÖZI JELENTŐSÉGE

LENIN: ÜDVÖZLET A MAGYAR MUNKÁSOKNAK

(1919 május 27)

Elvtársak! Lelkesedéssel és örömmel töltenek el bennünket a hírek, amelyeket a magyar szovjet politikusoktól kaptunk. Alig több, mint két hónapja áll fenn a szovjethatalom Magyarországon, de ami a szervezettséget illeti, a magyar proletariátus úgy látszik, már túltett rajtunk. Ez érthető, mert Magyarországon a lakosság általános kultúrszínvonala magasabb, mint nálunk, azonkívül az egész lakosságban összehasonlíthatatlanul nagyobb az ipari munkások aránya (a mai Magyarországnak nyolcmillió lakosa van, Budapestnek egymillió), és végül a szovjetrendszerre, a proletárdiktatúrára való átmenet is hasonlíthatatlanul könnyebb és békésebb volt Magyarországon.

Ez az utóbbi körülmény különösen fontos. Európában a szocialista vezérek többsége mind a szociálsoviniszta, mind a Kautsky-féle irányzathoz tartozók, olyan mélyen elmerültek a tiszta nyárspolgári előítéletek mocsarában, melyeket évtizedeken át nevelt beléjük a viszonylag „békés" kapitalizmus és a polgári parlamentarizmus, hogy képtelenek megérteni a szovjethatalmat és a proletárdiktatúrát. A proletariátus nem töltheti be világtörténelmi felszabadító hivatását, ha nem söpri el, nem távolítja el útjából ezeket a vezéreket. Ezek az emberek egészen vagy félig elhitték az oroszországi szovjethatalomról terjesztett polgári hazugságot, és nem tudták megkülönböztetni az új proletár-demokrácia lényegét, a dolgozók demokráciáját, a szocialista demokráciát, ami a szovjethatalomban ölt testet, a polgári demokráciától, amely előtt szolgamódra hasravágódnak, „tiszta demokráciának" vagy általában „demokráciának" nevezve azt.

Ezek az elvakult, polgári előítéletekkel teli emberek nem értették meg a világtörténelmi fordulatot a polgári demokráciától a proletárdemokráciához, a polgári diktatúrától a proletárdiktatúrához. Az orosz szovjethatalom, az orosz történelem egy és más sajátosságait, annak fejlődését összekeverték a szovjethatalom nemzetközi jelentőségével.

A magyar proletárforradalom még a vakot is látóvá teszi. A proletárdiktatúrára való átmenet formája Magyarországon egészen más, mint Oroszországban: a polgári kormány

önkéntes lemondása, a munkásosztály egységének gyors helyreállítása, a szocializmus egysége *kommunista program alapján*. Annál világosabban domborodik ki most a szovjethatalom lényege: sehol a világon most nem lehetséges semmiféle más hatalom, amelyet a dolgozók, élükön a proletariátussal, támogatnának, mint a szovjethatalom, mint a proletariátus diktatúrája.

Ez a diktatúra kíméletlenül szigorú, gyors és határozott erőszak alkalmazását tételezi fel a kizsákmányolók, a kapitalisták, a földbirtokosok és uszályhordozóik ellenállásának elnyomására. Aki ezt nem értette meg, az nem forradalmár, azt el kell távolítani a proletariátus vezéreinek vagy tanácsadóinak tisztségétől.

De nem egyedül az erőszak a proletárdiktatúra lényege, és nem elsősorban az erőszak. A proletárdiktatúra legfőbb lényege a dolgozók vezető osztagának, élcsapatának, egyetlen vezetőjének, a proletariátusnak szervezettsége és fegyelmezettsége. Célja, hogy megteremtse a szocializmust, megsemmisítse a társadalom osztályokra való tagozódását, dolgozókká tegye a társadalom összes tagjait, s megfossza talajától az embernek ember által való bármiféle kizsákmányolását. Ezt a célt nem lehet egycsapásra megvalósítani, ehhez a kapitalizmustól a szocializmushoz vivő, meglehetősen hosszú átmeneti időszak kell, azért is, mert a termelés átszervezése nehéz dolog, azért is, mert időbe telik, amíg az élet minden megnyilvánulása terén gyökeres változásokat hajtunk végre, azért is, mert a kispolgári és a polgári gazdálkodás megszokottságának hatalmas erejét csak hosszú, kitartó harccal lehet leküzdeni. Éppen ezért beszél Marx a proletárdiktatúra egész szakaszáról, mint a kapitalizmustól a szocializmushoz való átmeneti időszakról.

Ennek az egész átmeneti időszaknak folyamán a kapitalisták, valamint nagyszámú követőik a polgári értelmiség sorából tudatos ellenállást fognak kifejteni a forradalommal szemben, és gyakran, öntudatlanul, ellenállást fognak kifejteni a kispolgári szokásoknak és hagyományoknak túlságosan alávetett dolgozók, többek közt a parasztok óriási tömege is. Az ingadozás e rétegekben kikerülhetetlen. A paraszt, mint dolgozó, a szocializmushoz húz; szívesebben látja a munkások diktatúráját, mint a burzsoázia diktatúráját. A paraszt, mint gabonaeladó, a burzsoáziához húz, a szabadkereskedelemhez, vagyis vissza a „megszokott", a régi, az „ősi időktől való" kapitalizmushoz.

Proletárdiktatúrára, egy osztály uralmára, szervezettségének és fegyelmezettségének erejére, központosított hatalmára van szükség, amely a kapitalizmus kultúrájának, tudományának és technikájának összes vívmányaira támaszkodik; szüksége van a proletariátusnak valamennyi dolgozó pszichológiájához való közelségére, tekintélyére, mellyel a szétforgácsolt, a politikában kevésbbé járatos, kevésbbé szilárd, faluból vagy kisiparból származó dolgozók előtt bír, hogy a proletariátus *magával ragadhassa* a parasztságot, és általában az összes kispolgári rétegeket. Itt a „demokráciáról", általában az „egységről", vagy a „dolgozó demokrácia egységéről", a „munka" összes „embereinek egyenlőségéről" és más effélékről hangoztatott frázisokkal, amelyekre annyira hajlamosak az elnyárspolgáriasodott szociálsoviniszták és kautskysták — ilyen frázisokkal az ügyet nem mozdítjuk elő. A frázisok csak port hintenek az emberek szemébe, elhomályosítják az öntudatot, fokozzák a kapitalizmus, a parlamentarizmus, a burzsoá demokrácia régi eltompultságát, megcsontosodottságát, maradiságát.

Az osztályok megsemmisítése — hosszú, nehéz, makacs *osztályharc* műve, amely a tőke uralmának megdöntése *után*, a burzsoá-állam lerombolása *után*, a proletárdiktatúra létesítése *után sem tűnik el* (miként azt a régi szocializmus és a régi szociáldemokrácia sekélyes képviselői képzelik), hanem csak formáit változtatja, és sok tekintetben még elkeseredettebbé válik.

A burzsoázia ellenállásával szemben, a kispolgárság megcsontosodottságával, maradiságával, határozatlanságával és ingadozásaival szemben a proletariátus osztályharccal kénytelen megvédeni hatalmát, megszilárdítani szervező befolyását, elérni ama rétegek „semlegesítését", amelyek félnek otthagyni a burzsoáziát, és túlságosan határozatlan lépésekkel követik a proletariátust: megszilárdítani a dolgozók új fegyelmét, bajtársi fegyelmét, a proletariátussal való tartós kapcsolatukat, tömörülésüket a proletariátus körül. S ez az új fegyelem, a társadalmi kapcsolatnak ez az új alapja lép a középkori feudális fegyelem helyébe, az éhség korbácsa által teremtett fegyelem, a kapitalizmus idején fennálló „szabad" bérrabszolgaság fegyelme helyébe.

Ahhoz, hogy az osztályokat megszüntessük, egy osztály diktatúrájának időszaka szükséges, éppen azé az osztályé az elnyomott osztályok közül, amely nemcsak megdönteni képes a kizsákmányolók uralmát, nemcsak ellenállásukat tudja könyörtelenül elnyomni, hanem eszmeileg is szakítani tud az egész burzsoá-demokrata ideológiával, az általában a szabadságról és egyenlőségről hangoztatott összes kispolgári frázisokkal (mert a valóságban, amint azt Marx már régen bebizonyította, ezek a frázisok *az árutulajdonosok* „szabadságát és egyenlőségét" jelentik, *a kapitalista és munkás* „szabadságát és egyenlőségét").

De nemcsak ez. Az elnyomott osztályok közül csak az az osztály képes megsemmisíteni diktatúrájával az osztályokat, amely a tőke elleni sztrájkok és politikai harcok évtizedei folyamán kiképződött, egyesült, kinevelődött, megedződött — csak az az osztály, amely elsajátította az egész városi, ipari, nagykapitalista kultúrát, amely eltökélt és képes arra, hogy ezt a kultúrát megvédje, összes vívmányait megőrizze, továbbfejlessze, és az egész nép, az összes dolgozók számára hozzáférhetővé tegye — csak az az osztály, amely képes elviselni mindazokat a nehézségeket, megpróbáltatásokat, csapásokat, áldozatokat, amelyeket a történelem elkerülhetetlenül ráró arra, aki szakít a multtal, és merészen utat tör az új jövő felé — csak az az osztály, amelynek legjobbjait gyűlölet és megvetés tölti el minden iránt, ami nyárspolgári és filiszteri, azon tulajdonságok iránt, melyek olyan buján tenyésznek a kispolgárság, a kishivatalnokság, az „értelmiség" körében — csak az az osztály, mely végigjárta a munka megacélosító iskoláját, s amely munkaképességével minden dolgozóban, minden becsületes emberben megbecsülést tud maga iránt kelteni.

Magyar munkások! Elvtársak! Ti még jobb példát adtatok a világnak, mint Szovjet-Oroszország, azzal, hogy az igazi proletárdiktatúra alapján egycsapásra egyesíteni tudtátok az összes szocialistákat. Most az a nemes, és igen nehéz feladat áll előttetek, hogy megálljátok a sarat az antant elleni súlyos háborúban. Legyetek szilárdak. És ha ingadozás üti fel a fejét a szocialisták között, akik tegnap csatlakoztak hozzátok, a proletárdiktatúrához, vagy a kispolgárság körében, nyomjátok el könyörtelenül az ingadozásokat. Agyonlövetés a gyáva méltó jutalma a háborúban.

Ti háborút viseltek, egyedül jogos, igazságos, igazán forradalmi háborút, az elnyomottak háborúját az elnyomók ellen, a dolgozók háborúját a kizsákmányolók ellen, háborút a szocializmus győzelméért. Mindaz, ami a munkásosztályban becsületes, az egész világon a ti pártotokon áll. Minden hónap közelebb hozza a proletár világforradalmat.

Legyetek szilárdak, és a győzelem a tiétek lesz.

KIROV — TANÁCSMAGYARORSZÁGRÓL

Kirov elvtárs beszéde Asztrachánban, 1919 márc. 26-án a magyarországi szocialista tanácsköztársaság kikiáltása alkalmából tartott népgyűlésen (Sarló és Kalapács 1936 jan.)

Elvtársak! Amikor a magyarországi események fejlődéséről szóló rövid sürgönyöket olvastuk, amikor a mi új elvtársaink üdvözlő beszédeit hallgattuk, oda szerettem volna kiáltani nektek: halljátok-e az omladozó burzsoá-világ recsegését-ropogását, szerettem volna megkérdezni tőletek: látjátok-e azt a feneketlen szakadékot, amelynek szélén a burzsoá-államok állanak. Elvtársak, sokaknak közületek talán úgy tűnhet fel a dolog, hogy mindaz, ami Magyarországon történt, úgy szakadt ránk, mint a lavina, sokaknak közületek oly váratlan eseményekként tűnhetnek fel a magyarországi események, mint ahogy váratlan eseményekként tűnnek fel az itt jelenlévő magyarországi és burzsoá-világ más országaiból való polgártársak előtt. Azok az elvtársak, akik így gondolkodnak, alaposan tévednek.

Az, ami Magyarországon végbement, a mi számunkra, kommunisták számára csak idő kérdése volt és testvéreink, a volt hadifoglyok előtt ezt ki szeretném hangsúlyozni. Ti még emlékeztek arra, elvtársak, hogy még nem is olyan régen, amikor benneteket, akik az imperializmus bilincseibe voltatok verve, a testvérgyilkos mészárlásba kergettek, mi már akkor is — amennyire megvolt hozzá a lehetőségünk — azt mondottuk, hogy a burzsoá-világ, ha tovább húzza ezt a vérontó háborút, belefullad majd e mészárlás kiontotta vérbe. Ti, akik most leráztátok az imperializmus bilincseit és a saját tapasztalataitok, az utóbbi esztendők folyamán átélt összes megpróbáltatásaitok alapján a forradalmi szocializmus zászlaja alatt haladtok, ha nem is tudjátok teljesen felfogni, de mindenesetre éreznetek kell, hogy mindaz a bánat és szerencsétlenség, mindaz a rettentő rombolás, amelyet a burzsoá-világ négy hosszú esztendőn át véghezvitt, mindez semmiesetre sem múlhat el megtorlatlanul a burzsoá-rendszer számára.

Ti láttátok, elvtársak, hogy a velejéig megrothadt burzsoá-világ mint töltötte színültig és vitte mohón ajkaihoz a dolgozók vérével telített poharat. A kommunisták pártja már négy évvel ezelőtt megmondotta, hogy a burzsoá-világ elkerülhetetlenül belefúl az ő bűne következtében kiontott embervér tengerébe. Mi már akkor megmondottuk, hogy ez a két burzsoá-szövetség közt folyó rettenetes versengés semmiesetre sem hozhatja meg az egyik vagy másik fél végleges győzelmét. Előttünk csak egy közeledő győzelem körvonalai rajzolódtak ki, azoknak a győzelme, akik a burzsoáziától elvakítva mentek bele abba a borzasztó vérontásba, amelyet a tőke rázúdított a világ valamennyi országára.

Mi már akkor hangoztattuk, hogy nincs más kivezető út abból a sok szenvedésből, amely osztályrésze lett mindazoknak, akiket a háború közvetlen magával ragadott. Csak egy kivezető út volt és ez a dolgozók forradalma. A mi számunkra, kommunisták számára, egy percig sem lehetett kétséges, hogy ez az egész borzasztó testvérgyilkoló háború nem egyéb, mint a burzsoá társadalmi rend haláltusája. Számunkra csak az volt a kérdés, le tudjuk-e vajjon még a háború befejezése előtt rázni magunkról a burzsoázia bilincseit s lángra tudjuk-e lobbantani a proletárharc tüzét.

A kérdés abban rejlett, hogy a kommunizmus eszméinek általunk folytatott propagandája gyorsabb legyen, mint a burzsoá-világ haláltusájának kifejlődése. És ime, az, ami most megy végbe, megdönthetetlenül igazolja, hogy a közöttünk lévő optimistáknak volt természetesen igazuk. Mi nem titkoljuk, hogy még sok akadályt kell elhárítanunk utunkból. Nem titkoljuk, hogy még aránylag messze vagyunk célunktól, hogy bármily világosan

bontakozik is ki előttünk az oroszországi és a nyugateurópai proletariátus harcai alapján a szocializmus országa, bármennyire világosan álljanak is előttünk azok az eszmék, amelyekben hiszünk, amelyekért zászlónkat vérbe mártottuk, tudjuk jól, hogy a szocializmus birodalma még nincs oly közel.

Tudjuk, hogy nehéz és kemény harcok előtt állunk. Tudjuk, hogy e harc folyamán nemcsak fényes győzelmek, hanem ideiglenes vereségek is várnak ránk. Azonban bármiként is legyen, mégis jól tudjuk, hogy az az út, amelyet választottunk, a szocialista forradalom útja, az egyetlen lehetséges útirány. Tizenhat hónappal ezelőtt mi, akiknek legjobb esetben csak az esztelen vakmerőségét dícsérték, mi szinte egymagunk mentünk neki a fékevesztett imperializmus végeláthatatlan tengerének. Ez alatt a tizenhat hónap alatt hihetetlen sok nélkülözés szakadt ránk s a burzsoá-világ ellen vívott harcok során a hullámok kegyetlenül hol erre, hol arra sodortak bennünket. Voltak olyan pillanatok is, amikor kis ladikunk már-már felborult. Már csaknem a pusztulás szélén voltunk, de mi mégis keményen álltuk a megpróbáltatásokat és most ladikunkról erős proletárhajóra szálltunk át. Látjuk most, hogy a mi hajónkon nemcsak az orosz munkásosztályra támaszkodó orosz kommunisták vannak. Ennek a hajónak Lenin a kormányosa és lassan-lassan hol elölről, hol hátulról, egyre újabb és újabb bátrak úsznak felénk és szállnak a mi győzelmes proletárhajónkra. És ma már kétségtelen számunkra, hogy ez a hajó tizenhat hónappal ezelőtt az egyedül lehetséges és egyedül győzelmes irányt vette. Azonban mégegyszer ismétlem, elvtársak, hogy bármily gyönyörű is ez a mai győzelem, bármennyire fontos is az a pillanat, amikor új elvtársaink, a magyarok hozzánkcsatlakoztak, nem szabad elfelejteni, hogy előttünk még óriási feladatok állanak. Ezekről a feladatokról beszéltek az előttem szóló elvtársak is. És bármily formákat öltsön is ez a harc, mi nem kételkedünk benne, hogy Magyarország legközelebbi szomszédai, akik ma még a burzsoá-járom alatt nyögnek és úgylátszik, mintha hurkot készülnének a fiatal szocialista köztársaság nyakába vetni, ma vagy holnap Magyarország e legközelebbi szomszédainak is kinyílik a szeme és a mi szocialista családunk óráról-órára, percről-percre szaporodni fog. Mindazonáltal nem szabad elfelejtenünk, hogy megfeszített erővel folytatott harcunknak, erélyesen folytatott propagandánknak, amely elé a haldokló burzsoá-világ annyi akadályt gördít, ennek a harcnak és ennek a propagandának nemcsak, hogy nem szabad gyengülnie, hanem fennállásunk minden napjával, minden órájával, minden percével fokozódnia kell. Tudnotok kell, elvtársak, hogy bármennyire megrothadt is ez a burzsoá-rendszer, bármennyire vígasztalan is a helyzete, most áll a legnehezebb percek előtt. Mi jól tudjuk, hogy a burzsoá-világ a magaásta sírja szélén áll és egy pillanatig sem kételkedünk abban, hogy a magunkalkotta proletárhatalom egy szép napon örökre eltapossa a burzsoá-világot. De ez a pillanat lesz a leghevesebb és a legnehezebb. Ez a pillanat azonban csak abban az esetben lesz a siker és diadal pillanata, ha a végső csapást a burzsoá-világ szívének kellős közepébe irányítjuk és ha ezt a csapást az egész világ proletariátusának közös ereje fogja lemérni. Ne feledjétek el, elvtársak, hogyha még oly sokan is vagyunk, ha még oly kevés is a közvetlen ellenfelünk, mögöttük van az évszázadok folyamán felhalmozott kultúra és a harci eszközök. És ha az évszázadok folyamán a milliókat és százmilliókat tartották hihetetlen rabszolgaságban, akkor ma már nem tudnak oly tökéletes eszközöket és olyan fondorlatokat kigondolni, amelyek alá tudnák ásni a proletariátus egyre növekvő hatalmát. Tudnotok kell, hogy az egész világ proletariátusa már egy szoros családba egyesül és zárt sorokban vonulhat majd be a szocialista hazába.

Ugyanolyan fáradhatatlansággal, mint eddig, ugyanolyan tántoríthatatlanul és rettenthetetlenül kell folytatnunk a kommunizmus eszméinek propagálását. Ugye látjátok, hogy a mi propagandánk fényes eredményeket ért el annak ellenére, hogy a burzsoázia, csakhogy

elfojtsa hatalmas szavunkat, ezernyi akadályt gördít elénk. Manapság már a szó szoros értelmében nincs a mi mostani életünknek egyetlenegy olyan pontja sem, amelyet az orosz szocialista forradalom végeredményben ne fordított volna a saját javára. És nektek, hadifogoly elvtársak, akikről hozzátartozóitok odahaza talán nem is sejtik, hogy életben maradtatok, akiket anya és feleség talán már el is sirattak, nektek, elvtársak, azt mondom, hogy ti nem vagytok idegenek közöttünk. Hallatlan nélkülözéseken mentetek keresztül, rengeteg bánatot és szerencsétlenséget éltetek át, de végül mégis csak hozzájutottatok ahhoz a lehetőséghez, hogy közvetlenül hozzácsatlakozhattok a mi vörös zászlóinkra írott ragyogó elvi jelszavainkhoz. Azt is látjátok, hogy a mi szocialista propagandánk, a szocializmus kivívásának az ügye, amelyért mi harcolunk, még ott is visszhangra, igazi támaszra talál, ahol a burzsoá befolyás különösen erős nyomokat hagyott a proletariátus soraiban, ahol a burzsoávilág a proletariátusnak nemcsak a testi erejét, hanem a lelkét is kezébe keríti.

Elvtársak! Ha még annyi szenvedésen mentünk is keresztül, ha még annyi nélkülözést és szerencsétlenséget kellett is átélnünk, végeredményben mi mégis megtaláltuk a magunk szerencséjét. Mégegyszer ismétlem, bármennyire is igyekszik a haláltusáját vívó burzsoávilág a mi vívmányainkat ellensúlyozni, borzasztó viharok várnak még reánk, a mi óceánunkon, -- a mi hajónk páncélja elég erős és keresztültör minden akadályon.

Egyre újabb és újabb erők fognak csatlakozni hozzánk és közeleg az az óra, amikor majd úgy haladunk előre, hogy soraink már néhány ország nemzeteinek képviselőivel szaporodtak meg. Nem sok időbe telik és ebben a teremben összegyűl majd minden vidék képviselője, ahol csak ember él. Hogy ez a boldog pillanat mielőbb itt legyen, egyesülnünk kell új szövetségeseinkkel, akik a maguk akaratából haladnak majd velünk vállvetve előre. Érezniök kell nekik is, hogy nekünk nemcsak soraink kiegészítésére van szükségünk, hanem a *szívünket és lelkünket kell eggyé olvasztani.* És mostantól kezdve, attól a perctől kezdve, hogy Magyarországon megalakult a szovjethatalom, hadd legyen Tanács-Magyarország és Tanács-Oroszország a dolgczók egy testévé, amelyben egyazon proletárszív dobog. Csakis ilyen feltételek mellett tudjuk majd *tényleg* valóra váltani azt a szövetséget, amelyet új testvéreink ajánlanak nekünk. Csakis ilyen feltételek mellett tudjuk új erővel felemelni a mindent porbadöntő fegyvert és az új erők támadó lendületével azokat is bekapcsolni sorainkba, akik — sajnos — még mindig a burzsoáziával állanak szövetségben és mind mostanáig azt hiszik, hogy a szocializmus csak a képzelet szüleménye, hogy a szocialista forradalom az adott pillanatban csak futó szeszély, nempedig a történelem kikerülhetetlen törvénye, amely elkerülhetetlenül a kizsákmányolók államának összeomlásához és a dolgozók új hazájának megteremtéséhez vezet.

Tehát elvtársak, éljen az orosz kommunisták és a magyar kommunisták egyesülése és legyen ez az új szövetség új záloga annak, hogy tettekkel valósítsa meg az általunk hirdetett fenséges jelszót: „Világ proletárjai, egyesüljetek!" *(Hosszas taps.)*

A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁGOT A KÜLFÖLDI INTERVENCIÓ ÖLTE MEG

(Részlet Rákosi Mátyás ünnepi beszédéből — 1948 nov. 20)

A Magyar Kommunista Pártnak alig négy hónap alatt sikerült megteremtenie a proletárforradalom lényeges előfeltételeit. Sikerült megnyernie az ipari munkásság zömét, elsősorban a nagybudapesti proletariátust — a falvakban a földéhes parasztságot, — a munkásokból és parasztokból álló hadsereget: a vele szemben álló reakciós erők szét voltak zilálva, demo-

ralizálódtak, képtelenek voltak ellenállásra. A Tanácsköztársaság — ezt a reakciós rágalmakkal szemben le kell szegezni — nem valami kisebbség uralma volt, hanem a Kommunista Pártot követő magyar dolgozó nép többségére támaszkodott.

Ma már nem könnyű megérteni a magyar Tanácsköztársaság létrejöttének nemzetközi jelentőségét. Az 1918 őszén a központi hatalmak, Németország, Ausztria-Magyarország összeomlásával kitört forradalmakon az imperialisták és a jobboldali áruló szociáldemokraták összefogásának következtében egyre inkább kezdett urrá lenni az ellenforradalom. 1919 januárjában a forradalom legfontosabb gócában, Berlinben a német szociáldemokraták vérfürdőt rendeztek a kommunisták soraiban és ezt a példát másutt is kezdték követni.

Az imperialista hatalmak, miután 1918 őszén Németországot összetörték, felszabadult erejükkel a fiatal Szovjet-Unió megfojtására készültek. 1919 tavaszán Finnországtól Romániáig már létrejött az ellenforradalmi országok antibolsevista sávja, melyről általános rohamra indultak a fiatal Szovjet-Unió ellen. Ugyanakkor keletről is hasonló támadás készült.

Ebben a történelmi pillanatban lángolt fel a támadó imperializmus fegyveres erőinek hátában a magyar Tanácsköztársaság.

Nem volt kétséges, hogy a támadásra készülő nyugati imperialisták mindent meg fognak mozgatni arra, hogy a magyar Tanácsköztársaságot, mely terveiket teljesen megzavarta, megsemmisítsék. A Szovjet-Uniónak, mint arra Lenin rámutatott, az volt a szerencséje, hogy létrejöttének első esztendejében az imperialisták még egymással vívtak élethalál harcot és e miatt nem tudtak teljes erővel az orosz forradalom ellen fordulni. Az így nyert időt a bolsevik párt arra használta fel, hogy megszervezte az országot, s mire nyugatról és keletről megindult az intervenciós áradat, már fel voltak rá készülve és ki tudták védeni. A magyar Tanácsköztársaság ellen, alig három héttel megszületése után, megkezdődött a külföldi ellenforradalom általános támadása. S bár a magyar dolgozók hősiessége az első rohamot vissza tudta verni, a magyar Tanácsköztársaságot végeredményében a külföldi intervenció megölte. De hozzájárult a bukáshoz a számunkra kedvezőtlen nemzetközi erőviszonyok mellett a magyar munkásosztály és a magyar kommunisták politikai és ideológiai felkészültségének hiánya is.

PROLETÁR KÜLPOLITIKA

(Alpári Gyula: Internationale, 1919 jún.)

Külpolitikai kérdések a munkásmozgalomban a legutóbbi időkig csak alárendelt szerepet játszottak. Ha végigtekintünk a pártkongresszusok tanácskozásain, ha átlapozzuk a párt lapjait és folyóiratait, ha áttekintjük a pártirodalmat, úgy azt fogjuk tapasztalni, hogy a multban külpolitikai kérdésekről nagyon kevés szó esett. Előfordult ugyan, hogy egyes gyűléseken, vagy egyes kongresszusokon külpolitikai ügyek is szerepeltek, de nagyon jellemző, hogy az ilynemű referátumokat nem követte vita, vagyis az elvtársak oly kevéssé voltak tájékozva a külpolitikáról, hogy nem szólhattak a kérdésekhez. Mi volt e jelenség oka? Kétségtelenül elsősorban az a körülmény, hogy a munkásság figyelmét a hozzá legközelebb álló ügyek kötötték le: a szakmai harcok és a belpolitikai küzdelmek. Minthogy a külpolitikai kérdésekkel nem foglalkoztak, ennélfogva jelentőségüket is nagyon lebecsülték. A munkásság vezetői szívesen hittek a pacifizmus szószólóinak, külpolitikai bonyodalmaktól nem tartottak és valamint bizonyos megvetéssel viseltettek az úgynevezett „elmélettel" szemben, amely a munkásság figyelmét szerintük elterelte a közvetlen szakmai és politikai teendőkről, éppúgy feleslegesnek tartották a külpolitikai kérdésekkel való foglalkozást, mint oly dolgokat, amelyek

úgysem érintik oly közelről a munkásságot. A későbbi események alaposan rácáfoltak erre a felfogásra. A külpolitika nagyon is közelről érintette a munkásságot: neki kellett megfizetni azért, amit a politikusok és az államfők a külpolitikában kifőztek.

Valamely ország külpolitikáját annak az osztálynak, vagy rétegnek az érdeke szabja meg, amely kezében tartja a hatalmat. Viszont a külpolitika iránya megmutatja, hogy mily osztály, vagy uralkodó réteg kezében összpontosul ez a hatalom.

Milyen legyen a proletariátus külpolitikája? A külpolitikában a proletariátusnak ugyanazokat az irányelveket kell követnie, mint a belpolitikában. A proletárösszesség érdekeit kell megvédelmezni. A proletárság összességének érdekei ellentétben állnak bármely gyarmati és nemzeti háborúval. Ezek a háborúk a legjobb esetben is csak az egyes országok kapitalistáit erősíthetik. A győzelem a proletariátusra még nagyobb veszély, mint egy háború elvesztése. Ennélfogva a kapitalista államok háborús konfliktusa alkalmával a proletariátusnak a háború ellen kell állástfoglalni. Meg kell akadályozni a háború kitörését s ha ez nem sikerült, akkor arra kell törekednie, hogy a háborúból keletkező nagy megrendülést a burzsoázia legyőzésére, a kapitalizmus megdöntésére használja fel.

Milyen legyen a proletár külpolitika azokban az államokban, ahol a proletariátus már magához ragadta a politikai hatalmat, ahol a saját burzsoáziáját legyőzte, ahol a proletárság diktatúrája uralkodik? *Amint ezt már Oroszországban látjuk*, és ahogy ezt minálunk is tapasztaljuk: szovjetországok külpolitikai helyzete nagyon nehéz. Míg az országon belül minden hatalom a proletariátusé, minden politikai cselekvés egyetlen irányítója a proletárok összességének az érdeke, addig a külpolitikai kérdésekben ezeknek az államoknak meg van kötve a kezük. Szigeteket alkotnak a kapitalista tengerben, minden külpolitikai kérdésben felfegyverzett kapitalista államokkal találják magukat szemben. A külpolitikában a proletár államok legfőbb ereje a fegyveres erő, amelyre támaszkodhatnak. Ez azonban gyöngének bizonyulna, ha nem számíthatnának az idegen országok proletariátusának támogatására. Hogy a kapitalista és imperialista államok nem mernek nyiltan támadni a proletár-államokra, ez elsősorban annak köszönhető, hogy félnek próbára tenni *saját* proletariátusukat. Nem merik őket bevinni oly háborúba, amelyet nem lehet nemzeti háborúnak elkeresztelni, amely háború nyiltan egy proletár-állam megsemmisítésére törekszik.

Igaz, hogy Németország megkockáztatta ezt, sőt megtette Ausztria-Magyarország is, erre azonban keservesen ráfizettek. Azzal, hogy ez a két imperialista állam csapatait forradalmi országba vitte, csak siettette saját romlását. Rossz tapasztalatokra tett szert ugyancsak az antant is Dél-Oroszországban, ahol csapatait aránylag csekély bolsevik erők döntően megverték. Proletárállam tehát nem mondhat le két dologról: hadseregéről és a forradalom eszméjének terjesztéséről. Bizonyos körülmények arra kényszeríthetik, hogy a kapitalistáknak messzemenő engedményeket tegyen, mint ahogy az egyes országok munkássága is kénytelen volt engedményeket tenni saját uralkodó osztályainak, amíg nem volt meg a kellő ereje, hogy ezeket az osztályokat legyűrje. Oroszország is annak idején messzemenő engedményeket tett úgy az osztrák-magyar monarchiának, mint Németországnak, csak azért, hogy lélegzetvételhez jusson, hogy mint szovjet-állam tovább is fennállhasson, hogy *világítótűz* lehessen a nemzetközi proletariátus részére. Mindamellett a proletárállam csak oly engedményekre lehet hajlandó, amelyek lényegét nem érintik. Nem tűrheti meg semmiképpen, hogy idegen államok a proletariátus és saját burzsoáziája között fennálló viszonyba beavatkozzanak, hogy a kizsákmányolást helyreállítsák. Csak azért, hogy egy proletárkormány megmaradhasson, nem folytathat oly politikát, amely csak látszat szerint hagyja meg a proletariátus kezében a hatalmat, a valóságban azonban a burzsoáziát teszi meg úrrá a proletariátus fölé. Az élet látszatáért nem áldozhatja fel életét.

A TESTVÉRPÁRTOK KÜLDÖTTEI ÜDVÖZLIK A PÁRTGYŰLÉST

(Vörös Ujság 1919 jún. 13)

A cseh delegátus

üdvözli a pártkongresszust. Azt mondja, hogy ő oly ország szülötte, melynek burzsoáziája a proletariátust küldi a magyar proletárhatalom ellen. Az összes cseh szocialisták nevében elítéli az internacionális kapitalizmusnak ezt az aljas manőverét és meg van győződve, hogy a szocialisták Csehországban ugyanazon eszközökkel fognak nemsokára fellépni saját burzsoáziájuk ellen, amelyekkel a magyar és orosz szocialisták lerázták a kapitalizmus jármát.

A forradalmi szervezetek Csehországban oly erősek, hogy hetek kérdése, hogy mikor lesz Csehországban szocialista forradalom. *(Éljenzés és taps.)* Kívánja, hogy azon nagy elvekért és eszmékért, melyekért síkraszálltunk, kitartsunk az utolsó csepp vérig, hogy a kommunizmusnak olyan bázist teremtsünk, hogy innen áradjon ki az összes elnyomott népekre a szociális forradalom. Üdvözli az elvtársakat, és kívánja, hogy ne csak szavakkal, de tettekkel is bizonyítsák be azt, hogy a szociális forradalom nemzetköziségében bíznak.

A szlovák delegátus

a szlovák szocialisták nevében üdvözli a kongresszust, annak a szlovák proletariátusnak nevében, amely most igen nehéz helyzetbe került, mert hiszen ütközőpontjává vált annak a harcnak, amely a magyar proletariátus és a cseh burzsoázia között folyik. A szlovák proletariátus sohasem volt ellensége a magyar munkásságnak, hanem mindig együtt akart vele dolgozni. A jövőben is a legjobb barátságban akar vele élni és a saját erejéből is azon lesz, hogy a magyar proletariátust egy megfelelő vörös hadsereg felállításával kellő módon támogassa. A szlovák proletariátus felszabadítása tulajdonképpen csak egy lépcsőfok Morvaország, Csehország és a többi nyugati államok proletariátusának felszabadítására. A szlovák proletariátust a multban a magyar burzsoázia nyomta el, természetesen sokat szenvedett e miatt. Ezt a szenvedést még fokozza a cseh burzsoáziának, a cseh imperializmusnak mostani elnyomása és a legnagyobb köszönettel és hálával tartozik a magyar proletariátus Vörös Hadseregének, amely őt ezen rettenetes szenvedések alól felszabadítja.

A szerb delegátus

abból a Szerbiából menekült, mely most sokkal súlyosabb, reakciósabb napokat él át, mint Oroszország a Romanovok alatt. Nincs szocialista újság, az összes szocialista pártvezérek vagy börtönben vannak, vagy Európa Szibériájában, a maláriás Albániában. De azért a jugoszláv elvtársak dolgoznak, földalatti szervezeteik erősek, olyan erősek, hogy meg tudják hiusítani a burzsoáziának az antant parancsára eszközölt mozgósítását. A bevonult, de időközben megszökött „zöld káderek" a legjobb biztosítékai annak, hogy Jugoszláviát is nemsokára felszabadítja a proletariátus. Kívánja, hogy a magyarországi szocialista párt folytassa tovább a küzdelmet, mert mindennap előbbre viszi az egész világ szociális forradalmát. *(Éljenzés és taps.)*

A román delegátus

a romániai elvtársak nevében magyar nyelven üdvözölte a kongresszust. Elmondja, hogy a román proletárok éppen úgy kizsákmányoltjai bojár földesuraiknak, mint kizsákmányoltak voltak a magyar földmunkásproletárok a mágnások és grófok uralma alatt. Reméli, hogy mihamarabb elkövetkezik az a nap, amikor a bojár uralom alatt levő proletártestvéreink szintén felszabadulnak.

A VILÁG PROLETARIÁTUSA A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG MELLETT

(Tanácsok Országos Gyűlése — 1919 jún. 14)

Elnök: Az olasz delegátus beszédét Rákosi elvtárs fogja tolmácsolni.

Rákosi Mátyás: Elvtársak! Az olasz delegátus szerencséjének tartja, hogy az olasz proletariátus nevében üdvözölhet minket. Párhuzamot von a budapesti és a müncheni események között. Rámutatott arra, hogy amíg Münchenben tétováztak, vitatkoztak, és a cselekvés helyett arról tárgyaltak, helyes-e a szocializálás, a helyett, hogy mindjárt erős hadsereg szervezéséhez fogtak volna, amíg ők másodrendű kérdések megvitatásával napokat töltöttek el, a helyett, hogy mélyreható változásokat idéztek volna elő, addig nálunk a proletariátus abban a pillanatban, amint a proletárpártok egysége megszületett, a cselekvés terére lépett, és szavak helyett rögtön a legmélyrehatóbb változásokkal mutatta meg a proletariátusnak azt az utat, amelyen haladni kell.

Rámutatott azután arra, hogy a magyar proletariátusnak ez az egyenes és törhetetlen magatartása megrémítette az antantot, amelynek különben gyerekjáték lett volna ideküldeni 100.000, vagy 200.000 embert. Hogy nem teszi, ez kézzelfogható bizonyíték arra, hogy a magyar proletariátus fellépése nem engedi az antant-hatalmakat, különösen a francia proletariátus miatt, hogy ellenünk proletárokból álló hadsereget küldjön.

Rámutat arra, hogy bár még Franciaországban úgyszólván mámorosak az elmék a győzelemtől, és még lehetséges a proletariátusnak egy részét hazafias jelszavakkal félrevezetni, de a tőkés rendszernek a háború után elkerülhetetlen összeomlása a legjobb úton van ahhoz, hogy a megkótyagosodott főket kijózanítsa. Azt mondja, hogy a mi nyugodt, öntudatos kitartásunk, az egyenes úton való haladás abban az irányban, melyet elkezdtünk, meg fogja hozni azt, hogy nemcsak hogy nem győzhet az antant-imperialisták hadserege, hanem az antant proletariátusa egyhangúlag mellénk áll, és követni fogja példánkat. *(Taps.)*

Elnök: Az orosz kiküldött beszédét Szamuely elvtárs fogja tolmácsolni.

Szamuely Tibor: Elvtársak! Az orosz kommunista párt üdvözletét tolmácsolja a kiküldött elvtárs! *(Élénk taps.)* Üdvözli Magyarország forradalmi proletariátusát, amely elsőnek lépett arra az útra, amelyet a kommunisták oroszországi pártja jelölt meg a világ összes proletárjai részére.

A kommunista párt kétségtelenül olyan eredményeket ért el Oroszországban a szovjetrendszer kiépítése körül, amelyeket csodálattal tekint és szemlél az egész világ. De nem kevésbbé érdemel elismerést és csodálatot az a munka, amelyet Magyarország forradalmi proletariátusa végzett néhány hét alatt. Oroszország forradalmi munkássága és földmüvesszegényei várva-várják az órát, várva-várják azt a pillanatot, amikor testvérkeblükre ölelhetik Magyarország forradalmi munkásságát és földmüves-szegényeit. *(Élénk taps.)*

Az oroszországi kommunistákban él a meggyőződés, hogy ez az óra nincs messze. Szent meggyőződés él bennük, hogy az oroszországi és magyarországi kommunista pártoknak testvéri egyesülése nagy lépéssel fogja előrevinni azt a harcot, amely megindult Keletről Nyugat felé a világ összes elnyomottainak felszabadítására. *(Élénk taps.)* Az oroszországi proletariátus, amely tanítómestere volt Magyarország proletariátusának, bámulattal és csodálattal nézi azt a nagy építőmunkát, amely itt Szovjet-Magyarországon folyik, és meg van győződve arról, hogy amikor sikerülni fog az összeköttetést kiépíteni Oroszország és Szovjet-Magyarország között, akkor testvéries, egyesült erővel, egyesült elszántsággal, és egyesült forradalmi áldozatkészséggel fogják folytatni a munkát, megerősítik a proletariátus hatalmát nemcsak Szovjet-Oroszországban és Szovjet-Magyarországon, ahol a prole-

tariátus eddig győzelmesen, diadalmasan folytatta harcát, hanem diadalmasan fogják befejezni az egész világon, ahol még van kizsákmányolás, ahol még van elnyomatás, ahol még van kapitalizmus. *(Hosszantartó élénk éljenzés és taps.)*

Elnök: Tisztelt elvtársak! Tekintettel arra, hogy sok vidéki érkezett, Rákosi elvtárs tolmácsolni fogja a bajor kiküldött beszédét.

Rákosi Mátyás: Elvtársak! Az előttem szóló bajor elvtárs abból az országból jön, ahol a kommunizmust a porosz militarizmus csizmája eltaposta. Ennek okát elsősorban abban látja, hogy meg tudták téveszteni a müncheni proletariátust. Mikor a proletárdiktatúrát a müncheni proletariátus vérével vásárolta meg, akkor jöttek olyanok, akik tétováztak, és koncessziókat akartak adni a burzsoáziának. Ezeknek volt legnagyobb részük abban, hogy a müncheni proletárdiktatúra ilyen borzalmas véget ért.

Elvtársak! Bajor elvtársunk mindebből azt a következtetést vonja le, hogy neki kötelessége a saját példájukon okulva figyelmeztetni a magyar proletariátust arra, hogy ebbe a hibába ne essék bele, annál kevésbbé, mert nemcsak saját ügyét képviseli, hanem felelősséggel tartozik a német proletariátusnak, valamint a III. Internacionálának is. Az egész világ figyelemmel kíséri azt a munkát, amit itt végzünk, az összes proletárok meg fogják azt vizsgálni, és annak eredményei szerint fogják megítélni, vajjon jó proletármunkát végeztünk-e? Ehhez a munkához hozza ő a bajor proletariátus üdvözletét. *(Lelkes éljenzés és taps.)*

Elnök: Rákosi elvtárs fogja tolmácsolni a cseh kiküldött beszédét.

Rákosi Mátyás: Elvtársak! Cseh elvtársunk a legélesebben elítéli azokat a kegyetlenségeket, amiket a cseh-szlovák imperialisták hadserege elkövet azért, hogy tovább is a kapitalisták rabigájában tartsa Felső-Magyarországot. Vázolja a cseh viszonyokat, és rámutat arra, hogy a cseh proletariátus most került arra a válaszútra, ahol határoznia kell a felett, bedől-e a cseh imperialisták hódító szándékainak, vagy pedig megragadja azt a fegyvert, amit imperialista célokért nyomtak a kezébe és azok ellen fordítja, akik őt tovább is kizsákmányolni akarják. Ha ezt megteszi, akkor nemcsak eldől minden kérdés, ami a magyar Szovjetköztársaság és a csehszlovák imperialista köztársaság között most szőnyegen forog, hanem megindul az a mozgalom is, amely nem áll meg a demarkációs vonalnál, hanem továbbmegy, és eljut Európa közepébe, eljut Európa szívébe, és ott egy konföderatív szövetséges államot hoz létre. *(Éljenzés.)*

A jugoszláv delegátus nemcsak a jugoszláv proletariátus üdvözletét tolmácsolja, de egyúttal annak a bataillonnak üdvözletét is hozza, mely jugoszláv testvérekből rekrutálódott, és most a jugoszláv imperialisták ellen küzd a magyar Tanácsköztársaság vörös hadseregében. *(Élénk éljenzés és taps.)* Azt mondja, hogy a jugoszláv burzsoázia úgy fél a bolsevizmustól, mint a spanyolnáthától. Ebben a pillanatban, amikor mi itt ülésezünk, valószínűleg kiütött már Jugoszláviában a nagy általános sztrájk. *(Taps.)* Ez megmutatja majd, hogy Jugoszlávia proletariátusa nem az ő szociálpatriótáit követi, hanem Lenin elvtársat, és a magyar proletariátust. Ily értelemben sikert kíván a Magyar Országos Tanácskongresszus tárgyalásaihoz, és mégegyszer üdvözli az egész magyar forradalmi tanácsköztársaságot. *(Éljenzés.)*

FELHÍVÁS A FRANCIA PROLETARIÁTUSHOZ

(Vörös Ujság 1919 jún. 15)

A magyarországi proletariátus, amely a nemzetközi forradalom vörös lobogóját kibontotta, a nemzetközi imperializmus részéről létében veszélyeztetve, természetes szövetségeseihez, a nemzetközi proletariátushoz fordul.

A magyarországi proletariátus a kapitalizmus igáját lerázta magáról, és ezzel a még kapitalista államok proletariátusának megmutatta az egyedül helyes utat a háború által felszinre vetett problémák megoldására. Ezzel magára zúdította a világ valamennyi imperialistájának haragját és megsemmisítő szándékát, és ezek a Tanácsköztársaság megszületése óta valóban fáradhatatlanul azon vannak, hogy a Tanácsköztársaságot, amely az ő profitjukat oly nagyon veszélyezteti: megbuktassák. Semmi eszköztől sem riadnak vissza, hogy ezt a célt elérjék. Számtalan ellenforradalmat szítottak, fehér gárdákat szerveztek mindenütt, ahová átmenetileg befészkelhették magukat, a fehér terrort szabadjára engedték, nem törődve azzal, hogy a Tanácsköztársaság a vörös terrort sohasem engedte érvényesülni.

Ezek mellett az alattomos aknamunkák mellett nyilt erőszakkal is kísérleteztek. A Tanácsköztársaságot egyidejűleg cseh-szlovák, román és jugoszláv csapatok támadták meg, amelyeket *francia tisztek* vezettek, és amelyek sohasem csináltak titkot belőle, hogy nemcsak hódítás a céljuk, hanem hogy *elsősorban* a régi rendet, a kapitalista kizsákmányolást akarják helyreállítani. Az ifjú Tanácsköztársaság, amely támadásra, rablóhadjáratra nem volt elkészülve, kritikus helyzetbe jutott. A munkásság azonban fölismerte a támadás teljes jelentőségét, tisztában volt azzal, hogy *a nemzetközi imperializmusnak a nemzetközi szocializmus ellen indított háborújáról van szó.*

A magyar Vörös Hadsereg nagyszerű győzelmei a nemzetközi ellenforradalom képviselőit Versaillesben megdöbbentették és borzalommal töltötték el. És Franciaország, amely ma a reakció fészke, egész nyiltan készülődik arra, hogy az ifjú magyar Tanácsköztársaságra megsemmisítő csapást mérjen.

A magyarországi forradalmi proletariátus készen áll! Utolsó csepp vérig meg fogja védelmezni *tanácsköztársaságát, szabadságát, függetlenségét, forradalmát.* Az a tudat azonban, hogy proletárokat, francia munkásokat akarnak a forradalom legyűrésére felhasználni, őszinte fájdalommal tölti el. A magyar proletariátus a szolidaritás érzése által parancsolt kötelességet teljesít, amidőn francia munkástestvéreit a tényállásról felvilágosítja és figyelmezteti arra, hogy a magyar forradalom leverésével saját forradalmi lehetőségüket, jövőjüket és reményüket segítenek megsemmisíteni. Tua res agitur! Tirólatok van szó!

Ha a francia imperialisták és elvtársaik egyszer végeztek a forradalmi Magyarországgal, és ha sikerül nekik Szovjet-Oroszországot is térdre kényszeríteni, nem lesz számukra nehéz feladat Franciaországban is minden szabadságmozgalmat, a proletariátus helyzetének javítására irányuló minden törekvést csírájában elfojtani, és az egész földkerekség népeit belátthatatlan időkre akarat nélküli rabszolgákká lealacsonyítani. A magyar munkásság, amelynek forradalmi szelleme a francia kommün ragyogó példáján nevelkedett, számít arra, hogy *a kommün utódai* nem fogják magukat eszközül odaadni, hogy *a kommün követőit* vérükben megfojtsák.

— Elvtársak! Nem fog tudni bennünket vérünkben megfojtani a kapitalizmus, mert mi fojtjuk vérükbe mindazokat, akik a magyar Tanácsköztársaságot meg akarják fojtani. Nincs kímélet annak, aki ellenünk jön, mert az, aki ellenünk jön, a proletariátus egész

jövendője, az emberi élet szebb megteremtésének lehetősége ellen jön, és az nem méltó arra, hogy az emberek sorában helyet foglaljon.

Mi megyünk előre a győzelemig. Addig, amíg nem lesznek elnyomók és elnyomottak, nem lesz kapitalista, és nem lesz proletár, harcolunk, mi előharcosai, első osztagai a nemzetközi proletárforradalomnak. Éljen a nemzetközi proletárforradalom!

SZLOVÁK TANÁCSKÖZTÁRSASÁG

(Vörös Ujság 1919 jún. 18)

Az antant és a párizsi békekonferencia újabb megoldásra váró és kapitalisták számára megoldhatatlan probléma elé jutott. A szlovákok, a „felszabadított" szlovák proletárok komolyan véve a szabadság és önrendelkezés kérdését, a „felszabadítók" minden csodálkozása, kapálódzása és fegyveres fenyegetése ellenére: elhatározó lépést tettek a dolgozók önrendelkezése felé, kikiáltották Eperjesen a proletárdiktatúrát.

A szlovák proletariátus öntudatra ébredése és tettrekészsége és a proletárfegyverek ereje alkotta meg az új tanácsköztársaságot. Fegyver a hatásos eszköz a burzsoázia bérencei ellen. Az kell, hogy a rendetlenül menekülő cseh csapatok átmeneküljenek Galíciába, az kell, hogy a megijedt cseh burzsoázia hadügyminisztere lemondjon. Kell, hogy katonai sikereket érjen el a proletariátus, mert hiába hangoztatja a párizsi békekonferencia az ő hamis igéit, csakis a tényleges, nyers erőviszonyok a szocializmus ereje és fegyvereinek száma határozzák meg az antant imperialistáinak viselkedését velünk, Oroszország és immár volt „testvéreik", a szlovák proletárokkal szemben.

Ha nem alkusznak, azért van, mert erősnek érzik magukat, ha tárgyalnak, azért van, mert gyöngék. Az antant tárgyalásai a forradalom menetének fokmérője.

A szlovák proletárok, kikre oly szépen mosolygott az antant-imperializmus, megelégelték a mosolygást és az imperializmus csukott markából kicsavarták a hatalmat és a kenyeret.

Felvirradt és felvirrad a proletárforradalom napja. Nincs erő a kapitalizmusban, hogy megállítsa a forradalmat. Ahol még nem dőlt romba ott is ingadozik a tőkés társadalom. A világ minden gyárában, bányájában, ahol kizsákmányoltak húzzák még a nehéz igát, ott testvérei, öntudatra jutott testvérei vannak az orosz, magyar és szlovák proletároknak.

Semmi sincs, ami feltartóztathatná a proletariátus győzelmét, folyik az osztályharc a nemzeti határok között. Minden antant ország proletariátusa véres harcban áll az elnyomó nacionalista burzsoáziával és a proletár-államok fegyveres hatalma nemzetközi méreteket ad az osztályharcnak.

Testvéri üdvözletünket küldjük a fiatal Szlovák Tanácsköztársaságnak: ők is meglátták már a helyes utat és tudják, hogy a dolgozók a szocializmushoz, a kommunizmushoz csak a haldokló, de még mindig görcsösen élni akaró kapitalizmus hulláján át juthatnak. Fel tehát, szlovák testvéreink! A harc kimenetele nem lehet kétséges. A világ nemzetközi burzsoáziájával szemben harcba fog állni a világ egész proletariátusa.

GYŐZ A PROLETÁRÁLLAM!!!

A MAGYAR PROLETÁRIÁTUS SZIKLASZILÁRDAN ÁLL A TESTVÉR OROSZ SZOVJETKÖZTÁRSASÁG MELLETT. ERŐSEK VAGYUNK, MERT AZ AGYONKINZOTT NÉPEK ÉBREDŐ ÖNTUDATA VAN VELÜNK: AZ IMPERIALIZMUS RABLÓHORDÁI NEM VEHETNEK ERŐT A LELKEK FELSZABADÍTÁSÁN. A KOLLEKTÍV TERMELÉS A JÖVŐ GAZDASÁGI HELYZETÉT SZILÁRDDÁ ÉS ANARCHIAMENTESSÉ TESZI. A KOMMUNISTA TERMELÉS KÖRVONALAI MÉG A HÁBORÚ RETTENETES INSÉGÉBEN IS GRANDIOZUSAN BONTAKOZNAK KI. ELSZÁNTSÁGUNKNAK, KITARTÁSUNKNAK, JÓLÉT, KULTÚRA, EGYENLŐSÉG LESZ A JUTALMA. BEBIZONYÍTJUK, HOGY A TERMELÉSHEZ NEM KELL KIZSÁKMÁNYOLÁS, ELNYOMÁS, KAPZSI PROFIT HAJHÁSZAT ÉS HAZÁRD IMPERIALIZMUS!!

MUNKÁSOK! TESTVÉREK! PROLETÁROK! TARTSATOK KI AZ OSZTÁLYHARCBAN, HOGY MINDEN OSZTÁLYKÜLÖNBSÉGET LEROMBOLHASSUNK ÉS FELÉPÍTSÜK A DOLGOZÓK BOLDOG TÁRSADALMÁT. GYŐZELMÜNK BIZONYOS, DE HARC AZ ÁRA. HARCOLJATOK ÉRTE!!!

Tóth Béla — KÖZOKTATÁSÜGYI NÉPBIZTOSSÁG — PROPAGANDA CSOPORT. — RADÓ BUDAPEST, MÁRVÁNY U. 19

O.P.B.
BUDAPEST

Lenin és Szamuely Moszkvában — 1919 máj.

„... az a mag, melyet az orosz forradalom elvetett, kikél Európában" (Lenin)

Szamuely Tibor beszél Moszkva hős proletárjaihoz, a magyar Tanácsköztársaság nehéz harcairól

Lenin és Szamuely fogadják a felvonuló vörös gárdisták üdvözlését

Budjonnyj — Szamuely — Lenin

A Budapesten rekedt orosz hadifoglyok nagy lelkesedéssel csatlakoztak a magyar forradalmi proletáriátus harcához

„Éljen az orosz forradalmi proletariátus!"

Lenin a szovjetrendszerről!

A forradalomban csupán az maradandó, amit a proletariátus tömegei vívtak ki. Elkönyvelni csupán azt érdemes, amit igazán maradandóan vívtunk ki.

A III. Kommunista Internacionáléinak megteremtése Moszkvában, 1919 március 2-án, annak az elkönyvelése volt, amit nem csupán az orosz, nem csupán a nagyoroszországi, hanem egyúttal a német, osztrák, magyar, finn, svájci, egy szóval a nemzetközi proletár tömegek vívtak ki.

És éppen azért maradandó a III. Kommunista Internacionáléinak megteremtése.

Alig négy hónapra, mióta vissza, még nem lehetett azt mondani, hogy a szovjet hatalom, az államnak szovjet formája nemzetközi vívmány lenne. Volt ugyan benne valami, még pedig lényeges vonás, ami nem csupán Oroszországra, de az összes kapitalista államokra vonatkozott. De nem lehetett meg megmondani, a *tények* próbája előtt, hogy milyen változásokat, milyen mélységeket, milyen fontos eseményeket hoz magával a világforradalom további térfoglalása.

Ezt a próbát a német forradalom szolgáltatta. Az első kapitalista állam — a legelmaradottabbak egyike után — rövid időn belül megmutatta az egész világnak, néhány napok alatt, nem csupán azt, hogy a forradalomnak alapvető elvei ugyanazok és nem csupán azt, hogy alapvető iránya ugyanaz, hanem egyúttal az új proletár-demokráciának alapvető formáját, a szovjeteket.

Ezzel egyidejűleg Angliában is, ebben a győztes, gyarmatokban leggazdagabb országban, amely leginkább volt a társadalmi béke mintaképe és amelynek kapitalizmusa a legrégibb keletű, azt tapasztaljuk, hogy itt is széles keretekben, feltartóhatatlanul és hatalmas forrongással hódítanak tért a szovjetek és a proletár tömegharc új szovjet formái, a »shop stewards committees«, a gyári bizalmiférfiak választmányai.

Amerikában, ebben a hatalmas és hatalmas kapitalista államban a munkástömegek rendkívüli rokonszenvesnek a szovjetekkel.

A jég megtörött.

A szovjetrendszer az egész világon győzött.

Győztek a szovjetek, mindenek előtt és főképpen abban a tekintetben győztek, hogy kivívták magukmak a proletár-tömegek rokonszenvét. És ez — a legfontosabb. Ez a vívmányt az imperialista burzsoáziának semmiféle bornirsága, a bolsevikok semmiféle üldözése és gyilkolása nem képes többé elragadni a tömegektől. Mennél jobban dühöng a »demokratikus« burzsoázia, annál maradandóbbá válik ez a vívmány a proletártömegek lelkében, hangulatukban, öntudatukban, harcra való bátor készségükben.

A jég megtörött.

És ezért ment oly könnyen, oly simán, oly nyugodt és szilárd határozottsággal a kommunisták moszkvai nemzetközi konferenciájának munkája, mely létrehozta a III. Internacionáléit.

Mi elkönyveltük azt, ami immár kivívtunk. Papírra vetettük azt, ami immár a tömegek tudatában állandósult. Mindnyájan tudtuk, — mi több: láttuk, éreztük, kézzel foghattuk, még pedig mindegyikünk saját országa tapasztalatai nyomán, hogy egy új, erő és mélység dolgában a világon még nem látott proletármozgalom indult meg, amely nem fog belehelyezkedni valamilyen óvatos keretekbe, hogy azt a mozgalmat nem tudják feltartóztatni a idiosnyes politizálás nagymesterei, sem az angol-amerikai »demokratikus« kapitalizmus világtapasztalt és művészkedő Lloyd Georgejai és Wilsonjai, sem pedig a illúzió-vizen és irrealitáshazugságon keresztülmenő Hendersonok, Renaudelek, Branntingok és a szociál-szovinizmus többi más hősei.

Az új mozgalom a proletariátus diktatúrájához vezet, minden ingadozás, kétségbeejtő vereségek, a hatalmas és illúziótlan »orosz« kaosz (t. i. ha felületesen, kívülről itélünk meg) ellenére — a szovjethatalomhoz vezet oly erővel, mely mindent elsepar a millió és százmilliók proletár áradata útjából.

Ez az, amit elkönyveltünk. Határozatainkban, tézisainkben, előadmányainkban, beszédeinkben a már kivívottak jutnak kifejezésre.

A marxizmus teoriája, mely a forradalmi munkások új, az egész világra kiterjedőleg gazdagult tapasztalatát élő fénnyel világítja meg, segítségünkre volt, hogy a történelem törvényszerűséget megértsük. Ez a teoria segítségére van azoknak, akik a világproletariátus kapitalista bérrabságának megdöntéséért harcolnak, hogy világosabban lássák harcuk mazsát, szilárdabban haladjanak az immár kibontakozó uton, alaposabban vivják ki a győzelmet és erősítsék azt meg.

A III. Kommunista Internacionale alapítása bevezetője a szovjetek nemzetközi köztársaságának, a kommunizmus nemzetközi győzelmének.

7

Pest, Szerkesztőség, V., Báró-utca 7

„A forradalomban csupán az maradandó, amit a proletariátus tömegei vívtak ki"
Lenin cikke magyarul

Proletarier aller Länder, vereinigt Euch!

Revolution der Bourgeoisie

Proletarier-Revolution

Von

Josef Révai

Budapest, 1919

Verlag des Volkskommissariats für Unterrichtswesen

Preis 40 Heller

Révai József előadása németül

Robotníci!

Slováci! Češi! Ukrajinci! Madari! Němci!

VEL'KÉ SHROMAŽDENIE,

Diktatúra proletariátu na Slovensku a v Čechách.

Dělníci!

Češi! Slovaci! Ukrajinci! Uhři! Němci!

VELIKOU SCHŮZI,

Diktatura proletariátu na Slovensku a v Čechách.

Munkások! Slovákok! Csehek! Ukránok! Magyarok! Németek!

Tótföld dolgozó munkásai, férfiak és asszonyok, jertek el mindnyájan

NAGYGYÜLÉSÜNKRE,

melyet hétfőn, f. évi junius 9-én délután 4 órakor

Budapesten, a Vigadó nagytermében (Vigadó-tér) fogunk megtartani a következő programmal:

A proletárdiktatura a Tótföldön és Csehországban

Az előadók slovák, cseh, magyar és német nyelven fognak beszélni.

Nagygyülés a Szlovák Tanácsköztársaság előkészítésére

PROLETARI DIN TOATĂ LUMEA, UNIȚI-VĂ!

CE E REPUBLICA SFATURILOR?

EDITURA COMISARIATULUI POPORAL DE INSTRUCȚIE PUBLICĂ

BUDAPESTA, 1919. FMTUL 50 FILERI.

Mi a Tanácsköztársaság? — románul

Elvtársak! Megszállott vidék dolgozó népe!

Ki az utcára!

Jöjjetek mindnyájan f. hó 21-én délután fél 6 órakor a parlament elé, hol a szocialisták nemzetközi föderációja

nagy nemzetközi gyülést

tart. Beszédet mondanak a megszállott tót vidék népéhez: a Tanácskormány képviselője és a tót csoport megbízásából: Janousek, Dénes és Feher elvtársak; továbbá a román, szerb, bolgár, orosz, ruszin és német szocialista csoportok képviselői.

Elvtársak! Munkások!

Most, amikor a román bojárrablók le akarják gázolni a fiatal proletárforradalmat, elvárjuk tőletek, hogy egytől-egyig eljöjjetek.

A létünk van veszélyben!

Ragadjatok fegyvert a román királyi gyilkosok ellen!

Vesszenek az imperialisták!

Éljen a proletárok világforradalma!

Nemzetközi szocialisták tót csoportja.

„Éljen a proletárok világforradalma!"

A szlovák kormányzótanács a kassai proletárgyülésen

A magyarországi szociálkommunista párt szlovák csoportja hatalmas gyülést hirdett az elmúlt hétén. [illegible] gyülésen a Schadbáz [illegible] megjelent a szlovák kormányzótanács [illegible]

1919 jún. 16-án megalakult a Szlovák Tanácsköztársaság — a Szlovák Kormányzótanács, a Szlovák Vörös Hadsereg

Oroszok, osztrákok, franciák, csehek, románok együtt a magyar Vörös Hadseregben a világ népeinek szabadságáért

Kónya S.

Proletárteszvérek!

A mi harcunk a világforradalom harca. A mi győzelmünk a munka győzelme a kizsákmányolókon és kisajátitókon!

A kommunista világrend alapelvei.

A kommunista Internacionale a következő irányelvekben állapodott meg:

1. Azok az ellentmondások, a melyek a kapitalista világrendszer mélyén titkon lappangtak, hallatlan erővel törtek ki egy óriási robbanásban; *ez a robbanás volt a nagy imperialista világháború.* A kapitalizmus a maga anarkiáját a termelés megszervezésével igyekezett legyőzni. A sok egymással versenyző vállalat helyett hatalmas kapitalista szövetkezetek keletkeztek (szindikátusok, kartelek, trösztök); a banktőke szövetkezett az ipari tőkével, az egész közgazdasági életet a mammonkapitalista óligarkia kaparintotta meg, mely szervezett hatalma segítségével kizárólagos uralomra tett szert. De a mily mértékben lép a kapitalista termelési mód helyébe az egyes országokban a kapitalista szervezettség, a világgazdaságban annál élesebben jelentkeznek az ellentétek, a konkurrencia harcai és az *anarkia. A leghatalmasabban megszervezett rablóállamok közötti harc kikerülhetetlen kényszerűséggel vezetett a szörnyű imperialista világháborúhoz,* a profitéhség pedig újabb piacokért és tőkeelhelyezési alkalmakért, újabb nyersanyagforrásokért és olcsó munkaerőkért uj harcokba sodorta a világot. Mindezeknek előbb vagy utóbb össze kellett ütközniök a hatalmas összeütközésben, ahol a tőke valódi anarkisztikus természetének ki kellett derülnie. Így született meg a legnagyobb bűn, a rabló világháború. A kapitalizmus megkísérelte, hogy erőt vegyen ellenmondásokkal teli társadalmi szerkezetén.

Fizikai megsemmisülés a proletariátus teljes rabszolgaságba süllyedése, rettenetes nyomás, elnyomorodás és a világszövetségből való kizárás volt az osztályközi béke (a »Burgfriede«) végső bére. Ez a béke összeomlott. A háborúból polgárháború lett,

a kapitalizmus föltbomlásának, belső szétmálásának időszaka

következett el s majd a kommunista forradalmak kora. A kapitalista rendszer összeomlik. Az emberiséget, *amelynek egész kultúrája most romokban hever,* a teljes megsemmisülés veszedelme fenyegeti. *Csak egy erő van, amely megmentheti és az az erő a proletariátus.* A régi kapitalista rend nincs többé. A kapitalista termelési mód a káosz, amelyet csak a legnagyobb termelőosztály, a munkásosztály birhat le. A munkásoknak kell

a valóságos rendet, a kommunista rendet megteremtenilök,

nekik kell a tőke uralmát megtörniök, a háborúkat lehetetlenné tenniök, az egész világot a maguk számára dolgozó közösséggé átformálniok, a népek testvériesülését és fölszabadítását megvalósítaniok. A proletariátus végleges győzelmével kezdődik

a fölszabadított emberiség igazi történelme.

A politikai hatalomnak a proletariátus kezébe való jutása a burzsoázia politikai hatalmának megsemmisülését jelenti.

A proletariátus győzelmének záloga az ellenséges államok proletariátusa hatalmának megszervezése. Ez a győzelem jelenti a polgárság lerombolását és a proletár államszerkezet felépítését.

2. A proletárdiktatura államformája mindenütt *elnyomási szervezetben* valósul meg, de olyan elnyomási szervezetben, amely egyuttal a munkásság ellenségei ellen irányul. Célja az, hogy

lehetetlenné tegye a kizsákmányolók ellenállását,

akik kétségbeesett küzdelmükben semilyen eszköztől sem riadnak vissza, hogy a forradalmat vérbefojtsák. A diktatura, amely a proletariátusnak nyiltan megadja azt a helyzetet a társadalomban, amelyet azelőtt a burzsoázia foglalt el, másfelől *csupán átmeneti berendezést jelent,* amely addig tart, amíg sikerül a burzsoázia ellenállását megtörni, hatalmát kisajátítani és őt magát a társadalomnak egyik dolgozó rétegévé alakítani. A proletariátus diktatúrája határozottan elveti az osztályállam alapjait, magát az ugynevezett demokráciát is. A polgári demokrácia nem egyéb, mint a burzsoázia burkolt diktatúrája.

A polgári demokrácia a fősúlyt a szabadságnak tisztára *alaki* deklarációjára veti; ez a szabadság azonban éppen a munkás- és félproletár népesség számára, amelynek anyagi hatalma nincsen, haszontalanná válik, mig a [illegible] *sajtója és szervezetei révén megvannak az eszközei arra, hogy a népet megcsalja és félrevezesse.* Ezzel szemben *a tanácsrendszer,* az államhatalomnak ez az uj típusa, a fősúlyt arra helyezi, hogy

a proletariátus számára lehetővé tegye jogának és szabadságának valóságra váltását.

A polgári demokrácia parlamentáris rendszere csak szavakkal kelti azt a látszatot, hogy a tömegek az állam kormányzásában részt vesznek. A valóságban a tömegek és szervezeteik a tényleges hatalomtól és a tényleges kormányzástól teljesen távol állanak. A tanácsrendszerben a tömegszervezetek kormányoznak és általuk intézi a tömeg

„A proletariátus végleges győzelmével kezdődik a fölszabadított emberiség igazi történelme"

„Pusztítsátok el a tőkét, hogy romjain felépíthessük a világ nemzetközi kommunista társadalmát" — Magyar, orosz, német, román, cseh, szlovák, szerb, francia, bolgár, török munkások együtt ünnepelnek a proletárszolidaritás e hatalmas ünnepén

Lenin képe a májusi Budapest utcáinak falain

XII.

A KOMMUNISTÁK MEGŐRZIK A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG EMLÉKÉT

A KOMMŰN HELYE NEMZETÜNK TÖRTÉNELMÉBEN

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG A MAGYAR SZABADSÁGHARCOK SZERVES RÉSZE ÉS FOLYTATÁSA

... A földet elvettük ugyan a nagybirtokostól, de nem adtuk oda egyéni tulajdonba a parasztságnak. Ez mutatja, hogy nem értettük meg a bolseviki osztálystratégiát, a proletariátus tartalékával és osztályszövetségesével való helyes együttműködést, és hogy az orosz forradalom egyik döntő tényezőjét, a munkás-paraszt összefogást nem értettük meg. Nem zúztuk szét a régi államrend szervezetét, a hadseregben, rendőrségben otthagytuk a régi, reakciós tisztikart. Egész sor egyéb hibát is elkövettünk, melyek mutatják elméleti felkészültségünk hiányosságait, a pártét és az osztályét egyaránt. Mindez nem változtat azon a tényen, hogy a magyar Tanácsköztársaság, a magyar komműn szerves része és folytatása volt a magyar szabadságharcoknak és forradalmaknak. S hiába szórt rá a fekete reakció 25 esztendőn keresztül minden rágalmat és gyalázatot, mint a felszabadító forradalmak egyik kiemelkedő láncszeme foglal helyet a magyar történelemben.

A magyar kommunista mozgalom egyik becsületbeli tartozása, hogy a komműn emlékét megszabadítsa attól a mocsoktól és rágalomtól, melyet az ellenforradalom oly szívósan szórt rá s kijelölje helyét a magyar történelem legfényesebb eseményei között.

(Részlet Rákosi Mátyás ünnepi beszédéből — 1948 nov. 20)

MAI HARCAINK „FŐPRÓBÁJA"

(Andics Erzsébet: Demokrácia és szocializmus 1918—19-ben)

A magyar népnek semmi oka, hogy az 1918—19-es eseményeket megtagadja. Nagy nemzeti és ugyanakkor az egész emberiséggel szembeni kötelességeinek tett eleget, amikor 1918—19-ben a haladó politikai és szociális eszmék megvalósításáért harcolt. Hatalmas nemzeti és osztályküzdelem volt ez, az ilyen küzdelmek minden velejáró jelenségével. Nem volt mentes ez a korszak egész sor tévedéstől sem, amelyet nagyobb tisztánlátással

és tapasztalattal rendelkezve el lehetett volna kerülni. De az egyes tévedések súlyát messze felülmúlta az a hatalmas lendület és alkotó erő, amivel a forradalmak az országot megvédeni, a magyar társadalom régóta üszkösödő kérdéseit végre megoldani igyekeztek és még legmesszebbmenő, egyesek előtt utópisztikusnak tűnő intézkedéseikkel sem tévutakra, hanem előre akarták vinni az országot. Közel három évtized távlatából visszatekintve, megállapíthatjuk, hogy a forradalmi erőfeszítések minden ideiglenes vereség ellenére sem voltak hiábavalók: az 1918—19-es küzdelmek bizonyos tekintetben a magyar nép jelenlegi nagy szabadságharcának voltak a „főpróbája" és újabb bizonyítékát szolgáltatták annak a régi történelmi igazságnak, hogy valamely nagy népi küzdelem még sikertelensége esetén is hasznosabb, éltetőbb, áldásosabb, mint a harc elől való gyáva meghátrálás olyan helyzetben, amikor csak a küzdelem vállalása segíthet.

Legkevésbbé van oka megtagadni akár az 1918-as, akár az 1919-es forradalom hagyományait a magyar munkásságnak. De erre nem is kapható. A magyar munkásságnak a forradalmak folyamán gazdasági és államigazgatás, kultúr- és szociálpolitika terén szerzett értékes tapasztalatai ma hatalmas erőforrásai a magyar demokráciának, amelyekből sokat merített eddig és fog meríteni a jövőben is. A magyar munkásság 1918—19-ben megtanulta megismerni önmagát: a munkásosztálynak ez az öntudata, bizalma saját erejében ma az ország jobb jövőjének legfőbb biztosítéka.

HIÁBA TOBZÓDIK A BURZSOÁZIA...

(Lenin: „Egy publicista jegyzetei" c. cikkéből 1920)

... Hogy milyen óriási, milyen mérhetetlenül nagy az effajta veszély, azt különösen szemléletesen mutatta meg az első Magyarországi Tanácsköztársaság bukása. (Az első elveszett után jönni fog a győzelmes második!) A bécsi „Rote Fahne"-ban, az ausztriai kommunista párt központi lapjában megjelent cikkek rámutattak a bukás főokának egyikére: a „szocialisták" árulására, akik szavakban kommunistáknak vallották magukat, a valóságban azonban nem folytattak a proletárdiktatúrának megfelelő politikát, hanem ingadoztak, kishitűek voltak, át-átfutottak a burzsoáziához, gyakran egyenesen szabotálták és elárulták a proletárforradalmat. A magyar Szovjetköztársaságot körülvevő imperialista rabló világhatalmasságok (tudniillik Anglia, Franciaország stb. burzsoá kormányai), természetesen jól ki tudták használni ezeket a magyar szovjetkormányon belül mutatkozó ingadozásokat és a magyar tanácshatalmat román hóhérok kezével vadállati módon megfojtották.

Kétségtelen, hogy a magyar szocialisták egy része őszintén vallotta magát kommunistának. Ez azonban egy cseppet sem változtat a dolog lényegén: az a magát „őszintén" kommunistának valló ember, aki a gyakorlatban kíméletlenül kemény, hajthatatlanul határozott, fenntartásnélküli bátor és hősies politika helyett (csak ilyen politika felel meg a proletárdiktatúra hivatásának) ingadozik és kishitűsködik, az ilyen ember a maga gerinctelenségével, ingadozásával, határozatlanságával ugyanolyan árulást követ el, mint a közvetlen áruló. Személyi tekintetben igen nagy a különbség azok között, akik gyengeségük folytán és azok közt, akik megfontoltan és számításból lettek árulókká: politikai tekintetben azonban semmi különbség nincs, mert a politika nem más, mint emberek millióinak tényleges sorsa és ez a sors nem változik meg attól, hogy a munkások és szegényparasztok millióit milyen árulók adták el: olyanok-e, akik gyengeségük miatt, vagy pedig olyanok, akik önző célból lettek árulókká?

* * *

(A „baloldaliság" — a kommunizmus gyermekbetegsége c. műből 1920)

Hiába tobzódik a burzsoázia, hiába dühöng az eszeveszettségig, hiába megy túl minden határon, követ el ostobaságokat, áll előre bosszút a bolsevikokon és igyekszik (Indiában, Magyarországon, Németországban stb.) holnapi vagy tegnapi bolsevikok újabb százait, ezreit, százezreit agyonverni: amikor a burzsoázia így jár el, úgy cselekszik, mint ahogy a történelem által pusztulásra ítélt minden osztály cselekedett. A kommunistáknak tudniok kell, hogy a jövő mindenesetre az övék és ezért mi a nagy forradalmi harcban a legnagyobb szenvedélyességet, a burzsoázia eszeveszett kapkodásainak leghidegvérűbb és legjózanabb figyelembevételével párosíthatjuk (és kell, hogy párosítsuk). Az orosz forradalmat kegyetlenül szétverték 1905-ben; az orosz bolsevikokat szétverték 1917 júliusában; Scheidemannak és Noskenak a burzsoáziával és a monarchista tábornokokkal együttesen őzött szakavatott provokációja és ügyes manőverei útján több mint 15.000 német kommunistát vertek agyon; Finnországban és Magyarországon a fehérterror dühöng. A kommunizmus azonban minden esetben és minden országban egyre jobban acélosodik és nő; gyökerei oly mélyek, hogy az üldözések nem gyengítik, hanem fokozzák erejét.

LATINKA-BALLADA

(Hamburger Jenő — Sarló és Kalapács 1930 jan.)

A nádasi erdőszélen
Tizenkét sír sorban szépen.
Vörösöket temetnek.
A tiszt urak mulatoznak, nevetnek.

„Állj elő hát Szalma János,
Te is Farkas komisszáros,
— Szól a báró Prónay —
„Mehettek már Marcaliba
Simon papho' meggyónni".

Véres hajnal, hűvös szellő...
Meghal mind a tizenkettő,
Egy jajszót sem hallani.
Csak a kányák károgását,
A tiszt urak káromlását hallani.

A Latinka az utolsó,
Tust húz rá a muzsikaszó.
Nincs irgalom, kegyelem:
Várja már a magaásta sírverem.

„A szád széle jaj be véres...
Népbiztos úr ne légy kényes,
Meghagyom az életed,
Gyere hozzánk, jó leszel te
Miközöttünk fehérnek!"

„A szám széle bizony véres,
Lássa is meg minden béres,
Öreg bojtár, számadó:
Igaz ember meghal inkább,
Sohasem lesz áruló.

Egy életem, egy halálom:
A kaposi megyeházon
Lesz még vörös lobogó!
Jól célozz hát a szívembe,
Te Prónay-naplopó!"

S állt egyenest, mint a nyárfa.
Gyászbaborul sok száz árva
Jó Latinka Sándorért,
Vezérünkért, az igazért, bátorért.

Holdvilággal hóttak járnak:
Somogyország még feltámad,
Lesz dáridó, ne-mulass!
Addig pedig Horthy-kutya,
Fehér kutya, csak ugass!

Isten véled, Isten hozzád
Vérbörzsönyös Magyarország!
Külországra bujdosom.
Esztendőnként egy-egy napra
Bús sorsod meggyászolom,
Könnyezve meggyászolom.

ÉVFORDULÓN

Gábor Andor

(1925 márc. 21)

Időben tőle egyre távolabb,
lélekben hozzá egyre közelebb,
emléke bennünk nemcsak megmarad,
de nőve nő, s mint óriás mered
szemünkbe, mely tizenkét hét alatt
nem nyílt ki, ámulattal nézni rája:
Nem látta *mit* lát, mily hatalmasat;
de most, hogy fordulón a múlt hasad,
már tudja, hogy csudánkat hogy' csudálja.

Ó, most megérted, rab, kit újra vág
husig kötél, hogy *voltál* már szabad!
Nem kellett lesned hajcsárod szavát
és érezhetted embernek magad'.
S ha egy percnél nem is tartott tovább:
e percnek íze mindig ég a szádban,
s mínd égetőbben ég, mikor veled
hóhérod egyre rosszabbat nyelet
az újra rád-igázott szolgaságban.

Ó, most megérted, rab, ki újra vak
börtönben ülsz s a fényről álmodol,
hogy *voltak* itt már éles sugarak,
amiktől szétlazult a jégpokol;
hogy éltél egy tavaszt egy fél nyarat,
mik már jövőd napját lökték az égre;
hogy voltál *másképp*, mintahogy ma vagy,
nem kéz és láb csak. Nem. Voltál az agy,
mely mit kigondol büszkén hajtja végre.

S hogy *volt* e volt, s nem híg álom csupán,
melyből kiébredtél, hogy elveszítsd,
kérődzve rajta bambán és tupán,
kínlódva, hogy megint életre szítsd:
azt most tudod csak, ennyi év után,
mert minden év többet beszél a multról:
a hősökről, akiknek sikerült,
a vértanúkról, akikbe került,
s a leckéről, a jobban megtanultról.

Most már tudod: *nem* úgy van az, hogy ott
kisiklott csak a történet-szekér.
Most már tudod, hogy végleg elfogyott
a többi út, mely más irányba tér,
s hogy akkor nem hamisat, csak *nagyot*
léptél s az egyetlen utadra leltél.
Nem voltál légbe málló puszta szó,
ábrándozó sem s nem kalandozó,
csak kérdést kaptál s hangosan feleltél.

S felelted azt, *ami* a felelet!
s amit felelned kell majd holnap is!
S ha emlékkel mult hangod' neveled,
attól lesz majd jövendőd hangja friss.
S ha láncodat még-egyszer levered,
nem lesz kovács, ki visszapörölyözze.
Ha újra mozdulsz: végső mozdulat,
nem gyür le többé rabtartó urad,
s az épület nem *rád, reá* dül össze!

Mikor volt? Tegnap. Holnap újra lesz!
Agyunkban van s izmunkban van a mag.
Mért mondjam, hogy kedvet s erőt ne vessz?
Erőben s kedvben éh s lánc tartanak.
S mert egyre szűkebb lesz a szűk rekesz,
amelybe visszadugtak rossz robotra:
kitörsz belőle, szabadulni fogsz,
igát, bilincset, béklyót, félredobsz,
s lecsapsz e kőbe-dermedt állapotra.

Ki mondja azt, hogy elveszett csatánk?
hogy győzniük, rajtunk, lehet *nekik?*
Mi most van: farsang és farsangi fánk,
nyeljék mohón, *soká* nem nyelhetik.
Nyeljék, de nézzenek reszketve ránk,
mert öklünk dugja le végső falatjuk',
s e társaságot, mely lelkünk' eszi,
vélvén, ez halhatatlanná teszi,
igen, mi mégis, *mégis* meghalatjuk!

Igen, mi meg! Van ennek záloga!
Keletre nézz: egy ország-óriás,
élő valóság, nem tündér-csoda!
Csak arra nézz és ujjongón kiálts
önüdvözítő üdvözlést oda!
Ők megcsinálták! S mink is mertük egyszer!
Ez most már mindig bennünk zakatol,
nem törli ki se gyilkos darutoll,
se orvul ömlő ámítási vegyszer!

Nem tévedés volt és nem vakmerés,
nem kísérlet a nem-lehet felé;
s ha érte jár halál, vasrács, verés,
mi álltunk bot, tömlöc, kötél elé.
S ha mozdulunk, az újra fölkelés
az küzdelem lesz, véres bál, virradtig.
Vérsiberek és hulla-láncosok
Urficskák, úrnők, shimmy-táncosok,
mi készülünk. Mulassatok ti addig!

Jöjj, ünnepeljünk! *Volt!* És elbukott?
Nem! Nem bukott el. El nem bukhatik.
Kelet riadja ezt s a nagy Nyugot
még nem nyugodt, és meg se nyughatik.
Nem holt a holt, a sír felé rugott,
nincs élőbb nálunk s holtjainknál:
Napunk már bontja tűz-arany haját
rajongva nézd a mult koporsaját
mellette száz bölcsőcske ring már.

A MAGYARORSZÁGI PROLETÁRDIKTATÚRA 18. ÉVFORDULÓJA ÉS A DEMOKRÁCIÁÉRT VÍVOTT HARC

(Sarló és Kalapács 1937 márc.)

A Tanácsköztársaság a magyar munkásosztály történetének legragyogóbb fejezete, A szovjethatalom hősies harca ma is lelkesíti a magyar dolgozókat forradalmi harcaikban. Ma a fasizmus és a háború elleni harc áll e harcok homlokterében. Ma a magyar munkásosztály a néptömegek élén egy demokratikus Magyarországért harcol, amelyhez az út: a munkásság egységfrontja és a fasisztaellenes népfront.

A magyarországi proletárdiktatúra hagyományai elő fogják segíteni, hogy a munkásosztály és a magyar kommunisták megtízszerezzék erőfeszítéseiket a demokratikus Magyarországért vívott harcban. A 18 évvel ezelőtt kikiáltott szovjethatalom *élő erőforrás* a magyar proletariátus számára még akkor is, ha ma a proletárdiktatúra nem *közvetlen* célja osztályharcának. Az a tény, hogy a magyar proletariátus egyszer már négy és félhónapon keresztül uralkodóosztályként mutatta a dolgozóknak a kizsákmányolás és elnyomásnélküli új világ felé az utat, ez a tény bizonyítja, hogy a magyar proletariátusban megvan az erő és képesség, hogy — megváltozott körülmények között is — maga köré tömörítse és harcba vezesse a magyar népet. A magyar proletariátus hősi *multja* mellett hitet tenni annyi, mint hitet tenni nagy *jövője* mellett és egyben döntő szerepe mellett a jelenben, a magyar nép szabadságért, békéért és kenyérért vívott harcában.

A Magyarországon napról-napra élesedő harc e körül a kérdés körül forog: népuralom vagy fasiszta parancsuralom, *demokratikus* vagy *fasiszta* Magyarország. A reakciós magyar uralkodóosztály féktelen kommunistaellenes hajszával, a 18 évvel ezelőtt kikiáltott proletárdiktatúra emlékének felidézésével akarja a széles demokratikus front létrejöttét megakadályozni.

Az a munkásosztály alkotta meg a szovjethatalmat, amelyik évtizedeken keresztül, ha reformista vezetés mellett is, nagy és hősies tömegharcokat vívott a demokratikus szabadságjogokért. A szociáldemokrata baloldal, a KMP elődje, mozgósította a tömegeket a köztársaság kikiáltására 1918 októberében. A polgári-demokratikus forradalom vívmányainak védelmére a KMP hívta fel a népet. A magyar munkásosztály az első magyarországi tanácshatalom vezetőosztálya volt és marad is a demokráciáért folytatott harc vezetőosztálya. A KMP-nek, a proletárdiktatúra pártjának kell a demokratikus Magyarországért folytatott harc *vezető* pártjává is válni. A szovjethatalom hagyományai nem mondanak ellent a demokratikus Magyarországért vívott harc hagyományainak, ellenkezőleg: folytatják és betetőzik őket.

Mert a magyarországi proletárdiktatúra, a nagy szocialista októberi orosz forradalom által megindított proletár*világ*forradalomnak ez a hullámcsapása, egyben természetes és szükséges *folytatása* volt a magyar nép földért, szabadságért, függetlenségért vívott harcának. Folytatása volt annak a forradalmi fejlődésnek, amely az imperialista háború elleni nagy tömegsztrájkokkal és katonalázadásokkal, a háborús összeomlással, és a polgári-demokratikus forradalom győzelmével kezdődött Magyarországon. A márciusi proletárforradalom 1919-ben *egyetlen kiút* volt a magyar dolgozók számára azokból az ellentmondásokból, amelyekbe ez a polgári-demokratikus forradalom belebonyolódott. És egyben a magyar nép új válasza volt életének azokra az alapvető kérdéseire, amelyeket a történelem az 1848-as márciusi forradalom óta nem szünt meg feltenni számára.

A polgári-demokratikus októberi forradalom odaígérte a frontokról éhesen, rongyosan, elkeseredetten hazatérő paraszttömegeknek a grófok, az egyház, a hitbizományok földjét. Az 1918-as októberi forradalom számos vezetője bizonyára becsületes szándékkal ígérte a polgári, többé-kevésbbé radikális földreformot. De ennek a földreformnak meg kellett hiúsulnia a miatt, mert a kormány a forradalmi parasztmozgalom ellen ostromállapotot hirdetett és a karhatalom sortüzével leverte.

A polgári-demokratikus forradalom véget vetett a gyűlölt háborúnak, széjjelszakította a Habsburgokkal való évszázados és a magyar nép által mindig gyűlölt kapcsolatot, megvalósította Magyarország nemzeti függetlenségét. Azonban milyen áron! Kényre-kedvre ki volt szolgáltatva a győztes imperialista hatalmaknak, tehetetlennek bizonyult a nemzeti megalázással, az ország imperialista felosztásával szemben.

A polgári-demokratikus októberi forradalom meghozta a magyar népnek a demokráciát, amelynek teljességét még sohasem élvezte. De az ellenforradalom is felütötte már 1918 végén kihívóan a fejét. A magyar proletariátus gyors és viharos forradalmasodása következtében, a nemzeti válság következtében, amely az ország feldarabolásának volt a következménye, az agrárkérdés forradalmi megoldásának közeli veszélye következtében a magyar nagybirtokosoknak és nagytőkéseknek mindent a nyílt ellenforradalom kártyájára kellett feltenniök. Már 1919 elején közvetlenül fenyegetett az ellenforradalmi fegyveres felkelés veszélye a köztársaság ellen.

A magyar nép nagy sorskérdéseit, amelyeket a márciusi forradalom 1848-ban megkísérelt a Habsburgok és a magyar mágnások szövetsége elleni fegyveres harcban megoldani és amelyek megoldatlanok maradtak a forradalmi háborúban szenvedett vereség és annak következtében, hogy a 48-as forradalom vezető osztálya, az elpolgáriasult középnemesség képtelen volt a nemzeti felszabadulás ügyét a paraszti agrárforradalommal összekötni, — ezeknek a *sorsdöntő kérdéseknek, a föld, a népuralom, a nemzeti függetlenség kérdéseinek megoldását a történelem 1919 márciusában a magyar munkásosztályra bízta.*

Amikor az imperialista háború mindezeket a kérdéseket szerfelett kiélezte, egységes csomóvá bogozta és megoldásukat összekötötte az imperializmus elleni forradalmi harccal, és amikor a háborús vereség és a polgári-demokratikus forradalom (kapcsolatban a proletariátus viharos osztályharcával egész Európában) a magyar proletariátust a nemzet vezető osztályává tette, akkor világossá vált, hogy csak a kapitalizmus bukása, *csak a proletárdiktatúra hozhatta meg a polgári-demokratikus forradalom feladatainak a megoldását is.* A proletárdiktatúrának nemcsak a magyar nép ezen régi, mondhatnók történelmi alapkérdéseinek megoldása volt a feladata; főfeladata abban állott, hogy megteremtse a szocializmus felépítésének feltételeit, de igazán nemzeti, mélyrehatón népi eseménnyé csak azáltal válhatott, hogy a szocialista átalakulást összekötötte a 48-as forradalom végrendeletének végrehajtásával.

A magyar proletárforradalom ezeket a feladatokat csak *részben* tudta megoldani. Igaz, a proletárdiktatúra a nem proletár néprétegek tudatában is mély gyökereket vert, nem utolsó sorban forradalmi külpolitikája, dicsőséges Vörös Hadseregének győzelmes hadjárata következtében. Rákosi elvtárs az osztálybíróság előtt Tanács-Magyarország *forradalmi háborúját az imperialista hódítók ellen* fegyverként fordította a Horthyk és Bethlenek, az egész magyar ellenforradalom *nemzeti árulása* ellen.

Azonban Tanács-Magyarország agrárpolitikájának súlyos hibái, a szocializmus *azonnali* bevezetésének kísérlete a mezőgazdaságban azt jelentették, hogy a proletárdiktatúra nem volt képes átvenni a 48-as forradalom *legfontosabb* örökségét, a feudalizmus maradványainak likvidálását a falun, a nagybirtok felosztását a parasztok között. Ez az oka annak, hogy a magyar kis- és középparasztság széles rétegei még ma sem érezhetik egészen az 1919-es proletárforradalmat az úri földért folytatott saját harcaik szerves folytatásának. Tanács-Magyarország parasztpolitikájának ezek a hibái alkotják egyik okát azoknak a nehézségeknek, amelyekkel a munkás- és parasztszövetség megteremtése az ellenforradalom másfél évtizedes uralma alatt találkozott.

A rendőrség, szolgabírák, vármegyei hatalmasságok, falusi jegyzők, csendőrség, az egész középkori elnyomóapparátus uralmának gyökeresen véget vetett a szovjethatalom. A munkástanácsok, falusi szovjetek, járási és megyei direktóriumok demokratikus testületek voltak, amelyekbe a nép általános választójog és titkos szavazás alapján küldötte saját képviselőit. És mégis, a proletár-állam és a széles paraszti tömegek között *szakadás* volt, mert a munkásság és parasztság forradalmi szövetsége csak részlegesen, csak korlátoltan volt megvalósítva és nem valósult meg éppen a legfontosabb kérdésben, a földkérdésben. A szovjetdemokrácia Magyarországon olyan politikai jogokat és szabadságokat biztosított a paraszttömegeknek, amilyenekben sem azelőtt, sem azután nem volt részük, de az úri földet nem adta oda nekik.

A nép forradalmi egysége nélkül nem állhat meg semilyen forradalmi hatalom. A nép egysége azonban lehetetlen a munkásosztály egysége nélkül. A munkásság és parasztság közötti hasadék másik legfontosabb oka a magyarországi proletárdiktatúra idején *magának a munkásságnak hiányos egysége* volt. Nem mintha ez az egység a proletárdiktatúra alatt semilyen módon, fennállásának semilyen szakaszában sem lett volna meg! Maga a diktatúra kikiáltása, a szociáldemokráciára gyakorolt hatalmas nyomás a proletariátus egysége érdekében, éppen a munkástömegek egységes harcának volt az eredménye. A budapesti proletariátus hősies talpraállása 1919 május 2-án — csak ennek eredményeképpen jött létre a dicsőséges Vörös Hadsereg — tüntetés volt a proletariátus osztályegysége mellett, a szovjethatalom megvédelmezésére. De a KMP és a szociáldemokrata párt egyesülése nem nyújtott biztosítékot ennek az egységnek a fenntartására. Magyarországon 1919-ben

ugyancsak *egy* proletárpárt volt, de nem volt *egységes* proletárpárt. Nem *közös* harcok során jött létre az egyesülés, hanem az *egymás ellen* folytatott harc hosszú hónapjai után. Az egyesült pártban egymás mellett ültek a kommunisták és reformisták és a proletárpolitika minden alapvető kérdésében összeütköztek. Ez a pártegyesülés magával hozta a proletárdiktatúra számára a szervezetileg egységes, de politikailag széthúzó párt minden hátrányát — bármilyen szakadás a proletárdiktatúra idején a diktatúra bukásának veszélyét idézte fel és ezért sem a kommunisták, sem a szociáldemokraták nem merték a párton belüli harcukat nyiltan a tömegek előtt megvívni, hanem inkább az *állandó kompromisszumok* politikáját követték — a nélkül, hogy ez magával hozta volna az egypárt vezette diktatúra előnyeit: az állam egységes, céltudatos vezetését. A két munkáspárt 1919 márc. 21-én bekövetkezett egyesülése tényének nagy *elvi* jelentősége van, amit mi, kommunisták, semmiesetre sem tagadunk meg. Hogy Magyarországon *volt* már egyszer *egyesült munkáspárt*, útmutató számunkra a jövőre. Mi csak azt bíráljuk, hogy az akkori egyesülés egyet jelentett a reformisták számára nyújtott amnesztiával és azzal a lehetőséggel, hogy az egyesült párton belül aknázzák alá a proletárdiktatúrát.

A proletárdiktatúra aláaknázása a polgári demokrácia jelszavainak jegyében folyt. Mi, kommunisták, hiába hirdettük, hogy a munkásosztály uralmának helyébe nem léphet békés úton a polgári demokrácia, hogy a tanácshatalom bukását *csak véres fehér terror* követheti. De ha az ellenforradalom 1919 augusztusában vissza is élt a demokrácia jelszavával, ez nem szabad, hogy bennünket, magyar kommunistákat arra csábítson, hogy félreismerjük a polgári demokrácia haladó szerepét a fasizmus ellen vívott harcban.

Hogy a magyar munkásosztály *egyszer már* birtokosa volt az államhatalomnak, hogy négy és félhónapon keresztül már a szocializmust építette és most viszont a demokráciáért kell harcot vezetnie, ez semmiesetre sem jelenti, hogy hűtlenné vált multjához és jövőjéhez, ez csak azt jelenti, hogy az ellenség visszavetette.

A Hitler-fasizmus győzelme Németországban visszavetette a kapitalista országokban a munkásosztályt. Ami harcának *közvetlen* céljait illeti, ma nem proletárdiktatúra és polgári demokrácia, hanem polgári demokrácia és fasizmus között kell választania. Dimitrov elvtársnak a Kommunista Internacionále VII. világkongresszusán elhangzott történelmi megállapítása különösen áll Magyarországra. A magyar munkásosztály 1919-ben nemcsak az államhatalmat veszítette el, hanem osztályharcának demokratikus talaját is. És mert a magyar ellenforradalom nem tudott olyan fasiszta rendszert teremteni, mint amilyent ma Németországban és Olaszországban látunk, hanem elnyomási és uralkodási módszereit jelentős mérvben a régi, reakciós háborúelőtti Magyarországtól vette át, a demokráciáért Magyarországon folytatott harc nemcsak — mint Németországban — a demokratikus jogok *visszahódításáért* folyik, amelyet 1918—1919-ben a magyar nép csak néhány hónapon keresztül mondhatott magáénak, nemcsak — mint Csehszlovákiában — a demokrácia megvédelmezéséért és kiterjesztéséért folyik, hiszen a magyar népnek csak satnya, rendőrség és törvénykorlátozta demokratikus jogai vannak, hanem egyben a *teljes demokrácia* kivívásáért folyik, amelyért a magyar nép 1848 óta elkeseredett harcokat vív. A demokratikus Magyarország éppen azért mélyen a néptömegekben gyökerező harci cél, mert közvetlenül egybeolvasztja a magyar nép harcát a gazdaságban és politikában fennálló feudális maradványok, a nagybirtok ellen, az úri Magyarország ellen, az előrenyomuló fasizmus elleni harccal, amely a latifundiumok, bankok és kartellek szolgálatában a magyar dolgozókat teljesen le akarja igázni, rabszolgaságba akarja tiporni. A demokratikus Magyarország antifasiszta harci céljából megelevenednek a magyar nép régi, 1848 óta hangoztatott

polgári demokratikus harci céljai az úri Magyarország ellen, Petőfi, Táncsics és Ady, Achim András és Károlyi Mihály harci céljai.

A magyar fasizmus nagyon jól tudja, honnan fenyegeti terveit a meghiúsítás veszélye. Az a kommunistaellenes hajsza, ami ma Magyarországon tombol, éppen azt akarja elérni, hogy elszigetelje a KMP-t a demokráciáért küzdő néptömegektől és szervezeteiktől. Éppen ezért tünteti fel a reakció és a fasizmus a KMP-t úgy, mintha csakis és kizárólag, *minden körülmények között és közvetlenül* a proletárdiktatúráért való harc pártja volna, hogy megakadályozza a demokratikus erők összefogását a fasizmus ellen. A KMP valóban az első elbukott és az eljövendő második Tanács-Magyarország pártja, de egyben a *legkövetkezetesebb előharcosa* a demokratikus Magyarországnak is. A mi feladatunk, a kommunizmus pártjának feladata, hogy szervezze és vezesse az *egész dolgozó nép* harcát az elnyomás, a kizsákmányolás, a szabadságjogok elrablása ellen. Széles rétegei a magyar népnek készek a harcra a demokráciáért, a fasizmus ellen, de a proletárdiktatúráért még nem akarnak harcolni. Életbevágó érdeke az egész népnek, hogy ezek az erők tömörüljenek. Csakis a demokratikus Magyarország harci céljai köré tömöríthetjük ma az *egész* dolgozó népet egységes, hatalmas, győzhetetlen demokratikus frontba *a munkásosztály vezetése mellett.*

A Kommunisták Magyarországi Pártja élen akar járni ebben a harcban, kezében az 1848 március 15-iki forradalmi ifjúság zászlajával és az 1919 március 21-iki proletárforradalom lobogójával.

A MAGYAR KOMMUNARDOK SÍRJÁHOZ ZARÁNDOKOLNI FOGNAK A DOLGOZÓK

(Részletek Vas Zoltán: Tizenhat év fegyházban c. könyvéből)

1925 november 6

... Ülök és várok. Bámulom a gyertyák lobogó fényét, vagy a siralomház sötét sarkaiba nézve, elmerengek a tegnapon. Bánt a bilincs csörgő hangja, inkább mozdulatlanul ülök. Könyökölve az asztalra hajtom a fejem és elkészítem a végső számadást. Ennyit éltem, ezért éltem.

És hát minden jót, világ! Búcsúzom! Kár itthagyni az ifjú és szép életet, de hát elmegyek. Ez jutott részemül. Búcsúzóul üzenem az elvtársaknak: tartsanak meg elvtársi emlékezetükben, s a győzelem napján rám is gondoljanak.

És üzenem mindazoknak, akiket szerettem ... de mit is üzenjek?

Megírhatnám búcsúlevelemet.

Lobogó gyertyák fényénél, amíg búcsúlevelemet írnám, egyik kezemről levennék a bilincset. Levelemhez nem nagyon keresném a szavakat: jönnének azok maguktól: a szívemből.

De nem! Még nem búcsúzom. Halálváró szívvel csak átélem a búcsút.

Emlékszem, nem is olyan régen, pártirattárunkban még én olvastam mások búcsúleveleit. Sajnos, sok van belőlük.

Egyre különösen emlékszem. Sokszor elolvastam.

Iskolázatlan kézírású levél. Helyesírási hiba is van benne elég. Nehéz munkához szokott kezével Kerekes Árpád írta búcsúlevelét:

Kedves édesanyám!

Hideg cellából, reszkető kezekkel írom soraimat. Életem legutolsó napján búcsúzom tőled. Te neveltél fel szeretettel és jósággal. Köszönetet akarok neked mondani irántam való áldozatkészségedért. Ha vétettem valamikor ellened rosszaságommal, vagy szomorú napokat szereztem, könyörögve kérlek utolsó napomon, feledjed mindezt.

Tartsd drága anyai szemed előtt, hogy a te egyetlen fiadat nem azért akasztották fel, mert rablógyilkos volt, hanem, mert a dolgozók felszabadítása szent eszméjének volt a harcosa.

Kelt Budapest, 1919. dec. 18-án.

A margitkörúti kinzófogházban:
Kerekes Árpád.

A búcsúlevél íróját másnap reggel kivégezték. Mielőtt rákerült volna a sor, végignézték vele kommunista társai felakasztását. Mert Horthy akaratából ezen a sötét téli hajnalon egymástkövetően Korvin Ottó, László Jenő, összesen tizenhárom kommunista halt meg hősként.

Amikor tizenharmadiknak Kerekes Árpád került az akasztófa alá, már ismerte az akasztás minden részletét. Tudta, hogyan fog meghalni!

* * *

1925 nov. 15.

Elnök: Rákosi Mátyásé az utolsó szó joga.

(Rákosi határozott léptekkel ment az elnöki emelvény felé. S ahogy beszélni kezdett, már legelső szavainál mindenki tudta, hogy nincs szó kegyelemkérésről. A tárgyaláson két világ ütközik össze: a hanyatló régi rend és a győzedelmes útján feltartóztathatatlanul előrenyomuló szocialista társadalom.)

Rákosi: Az ügyész mindenféle szemetet összehordott a szocialista mozgalomra és különösen a magyarországi dolgozók 1919-es forradalmára. Az ellenforradalom Magyarországában az ügyész úr ezt büntetlenül teheti. De akadt ügyész, aki annak idején a Párizsi Komműnt is maroknyi csavargó kalandjának nevezte. Ma mégis az egész világ zarándokol a párizsi kommunardok sírjához. A magyar kommunardok sírjához is zarándokolni fognak a dolgozók. Se szuronnyal, se statáriummal nem lehet feltartóztatni a szocializmus győzelmét...

Elnök: Ha így folytatja, Rákosi, megvonom magától a szót.

Rákosi: A Kommunisták Magyarországi Pártja 1919 óta a szenvedések és megpróbáltatások lángtengerén ment keresztül, de megsemmisíteni mégsem tudták, mert a mi pártunk a jövőt, a szocialista forradalmat képviseli, mert a mi pártunk a dolgozók pártja és a dolgozók minden áldozatra készek pártjukért.

Elnök: Elég ebből, Rákosi, nem tűröm ezt a hangot.

* * *

Vas: A magyar dolgozók 1919-es forradalma idején a kommunisták a szebb jövő hitét ültették a dolgozók szívébe...

Elnök: Ne erről, a vádról beszéljen!

Vas: Nekünk kommunistáknak nem célunk, hogy tagadjuk és elhárítsuk magunkról a történelmi felelősséget. Magunkénak valljuk a dolgozók 1919-es forradalmát. Magyarország akkor volt először szabad és független ország.

Elnök: A maguk 1919-es forradalma nem Magyarország, hanem Oroszország érdekeit szolgálta.

Vas: 1919 a magyar nép forradalma volt és annak az érdekeit szolgálta. De ugyanakkor igenis büszkék vagyunk arra, hogy az orosz és a magyar dolgozók vére egyszerre ömlött

a szent ügyért, a szocialista forradalomért. Ha a dolgozók 1919-es forradalmának nem lett volna egyéb érdeme, mint az, hogy az ellenségtől körülzárt Oroszországtól elvonta a rátörő ellenforradalmi hadseregek egy részét, már ez is örök büszkesége lenne a magyar dolgozóknak. Lenin elvtárs, a magyar dolgozók 1919-es forradalmáról szólva, kijelentette, hogy...

Elnök: Leninről nem engedem beszélni!

Vas: A dolgozók elkövetkező, második magyarországi forradalma dicsőséges folytatása lesz az 1919-es forradalomnak.

Elnök: A legszigorúbban rendreutasítom.

A MAGYAR KOMMŰN EMLÉKE MA TISZTÁN ÁLL NÉPÜNK ELŐTT

(Részlet Révai József beszédéből — 1948 nov. 20)

Hiába rágalmazta a Horthy-reakció minden kis és nagy tollforgatója több mint negyed évszázadon át a Magyar Kommunista Pártot és a magyar Tanácsköztársaságot — a magyar kommunisták alig nyolchónapos legális működése 1918—19-ben kitörölhetetlen nyomokat hagyott a magyar munkásosztály öntudatában.

A magyar komműn emléke ma tisztán áll népünk előtt. És ha vannak, akik továbbra is fenn akarják tartani azt a torzképet, amit az úgynevezett keresztény kurzus, a Horthy-reakció, a magyar fasizmus festett a magyar komműnről, azokkal szemben, mint sötét népbutítókkal szemben kell és fogunk eljárni!

Nem engedhetjük többé bemocskolni a magyar proletariátus dicsőséges négyhónapos uralmának emlékét, a magyar nép legnagyszerűbb történelmi fegyverténytét!

A népi demokrácia és mi, magyar kommunisták sok tekintetben új utakon jártunk a fasiszta veszély felmerülése óta, a harmincas évektől kezdve és a felszabadulás után. 1919 óta sokat tanultunk a magunk hibáiból és a nemzetközi tapasztalatokból. Változott, fejlődött a világ 30 év alatt és vele a mi Pártunk is. De akárhogy változott és fejlődött a világ és vele a mi Pártunk 30 esztendő alatt: az alapkérdésekben ugyanazt valljuk, mint amit vallottunk 1918-ban és 1919-ben.

A Kommunista Párt maradt, ami volt: az osztályellenséggel szemben való kérlelhetetlenségnek a pártja, a szocializmus, a kommunizmus megvalósításáért folytatott harcnak a pártja, a proletár nemzetköziségnek a pártja, a Szovjet-Unióhoz való hűségnek a pártja, a marxizmus-leninizmus forradalmi tanításainak a pártja!

Fejlődtünk három évtized alatt, de nem puhábbak, hanem keményebbek lettünk. Harminc év előtt a mi Pártunk csak elkezdte tanulni a marxizmus-leninizmust, még csak az elemibe járt — ezért követett el sok hibát —, azóta kijártuk az elemit, kijártuk a középiskolát és ha követünk is el hibákat, gyorsabban vesszük észre és gyorsabban javítjuk ki őket, mint három évtized előtt.

A Kommunista Párt rövid nyílt működésének emlékét, a magyar Tanácsköztársaság négyhónapos fennállásának emlékét a Horthy-rendszer tűzzel és vassal, rendőrökkel és rágalmakkal, szószék és bitó segítségével próbálta kitörölni a magyar munkások szívéből és agyából — mindhiába! A huszonötesztendős elnyomatás alatt a Kommunista Párt — a többi között — azért is tudott dacolni terrorral és butítással, azért nem sikerült bennünket elszigetelni a néptől a rendőrség és a peyerista árulók együttes erőfeszítéseinek sem, mert a magyar munkáshatalom emléke elevenen ható hagyományként élt a magyar munkásosztályban.

Az illegalitásban a Kommunista Párt szervezett ereje csak százakat, néhányezer embert ölelt fel, de az igazi erőviszonyok a munkásmozgalomban a Peyer-féle Horthy-szocialisták és a kommunisták között nem az volt, mint amit a rendőri üldözés a mi számunkra és a rendőri támogatás Peyerék számára megszabott. Az igazi erőviszony, a Kommunista Párt igazi ereje azonnal napvilágra került, amikor a börtönfalak leomlottak.

Abban, hogy a felszabadulás után a Kommunista Párt rövid hónapok alatt viszonylag kicsiny földalatti csoportból hatalmas tömegerővé tudott fejlődni, ott van, mint ok és magyarázat 1918-as és 1919-es harcainknak kitörölhetetlen emléke is.

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!
Pór B 1919
SZIONER PLAKÁTGYÁR BUDAPEST.

Szamuely Tibor

Kellner Sándor
nyomdász elvtárs, Szovjetoroszországból hazatért magyar bolsevik, Sopronmegye kormányzótanácsi biztosa, akit „szökés közben" meggyilkoltak a fehér bandíták

A fehér terror első áldozatai (1919 aug.)

László Jenő

Korvin Ottó

A MI TÖRTÉNELMÜNK

Emlékezzünk! **1919. XII. 29.**

A magyar munkások kegyelettel őrzik a mártírok emlékét

Páratlanatlan volt és szerény. Keveset beszélt és rengeteget dolgozott. Mint minden munkájánál, úgy vetette magát most is testestől-lelkestül a mozgalomba. Pénze, ideje, ereje, mind-mind a mozgalomé volt. Utolsó filléreit rááldozta. Hosszú ideig egyedül Korvin megtakarított kis pénzén gyártottuk primitív sokszorosító készüléken a röpiratokat. Irodákból lopkodtuk hozzá a papírt. Elemte minden támogatás nélkül, s csak később Szabó Ervin tudtával és pénzbeli segítésével folyt a munka. A magyarországi munkásmozgalomnak ez a tanítómestere volt az, aki segítségünkre volt, aki az antimilitarista irányú agitációt tudatosan is a forradalmi fejlődés irányába terelte, aki a legkérlelhetetlenebbül feltárta a csődbejutott szociáldemokrácia megalkuvó politikáját és szembeállította ezzel a hamisítatlan osztályharc módszereit. Szabó Ervin volt az első, aki az Oroszországból gyéren és elferdítve érkező hírekből is megtudta ítélni az orosz proletariátus döntő lépésének világtörténelmi jelentőségét és az antimilitarista röpiratokon keresztül állította a magyarországi proletariátus elé követendő példaként az orosz munkásság harcát a munkás- és katonatanácsok uralmáért.

Szabó Ervin mély tudása és Korvin Ottó hatalmas akaratereje, szívós kitartása mutattak irányt ezekben a nehéz és válságos időkben a magyarországi munkástömegeknek.

1918 tavaszán jutott nyomára a budapesti rendőrség a hónapok óta folyó mozgalomnak. Két részletben a kis csoportnak majdnem valamennyi tagját elfogták. Szabó Ervint, Korvin Ottót is beidézték, kihallgatták.

Mindenki, minden elvtárs tisztában volt e két ember jelentőségével. Mindenki azon igyekezett hogy csak ők ne kerüljenek rendőrkézre, csak ők maradjanak szabadon — és a munka tovább folyik. Így is volt...

igazán olyan volt, amilyennek azt elképzeltük, amilyennek azt a börtön vigasztalanságában kiszineztük. Október 31-én, az őszirózsás forradalom estéjén, amikor a szociáldemokrácia kényelemkedvelő vezérei győzelmi ünnepet ülnek és fennen hirdetik: bevégződött a forradalom, — ugyanakkor az Erzsébet-körúti párthelyiség egyik kis szobájában munkások gyültek össze, gyárak bizalmiférfiai és Korvin Ottó beszél hozzájuk. Csöndesen, nyugodtan, az ő szenvedélytelen hangján, rábeszélen, meggyőzően. Látszik, hogy megnyerte és együtt tartja az embereket. Higgadtan, fegyelmezetten szervezi a másnapi tüntetést. És november első napján először mozdul meg a budapesti gyárak proletariátusának forradalmi élcsapata. Szakadó esőben vonul a Tisza Kálmán-térre és onnan a Népszava elé, hogy megmondja a király kezébe esküt tevő szociáldemokrata miniszereknek: a proletariátus számára nem bevégződött, hanem csak kezdetét vette a forradalom.

Azután uj harcok következtek. Nagy várakozások, szent fellobbanások, roppant összeomlások. Megannyi stációi sok, közös küzdelmeknek.

Most halott Korvin Ottó. De mégis él! A mi halottaink bennünk élnek, kommunistákban, akik hőseinket nem vak bálványimádással, nem vénasszonyos siránkozással ünnepelik, hanem azzal, hogy utánozni igyekszünk őket, hogy cselekszünk az ő szellemükben.

Korvin Otto harcolt és meghalt. Nem hiába harcolt és nem hiába halt meg. A küzdelem, melyet ő kicsiny csapatával, szervezetlenül, elszigetelve indított meg, ma már az egész világon folyik, roppant tömegével az elszánt, áldozatkész forradalmi harcosoknak.

S a te emléked Ottó, nagyobb, maradandóbb lesz a hatalmasok minden ércszobránál — a proletariátus lelkében él a te emlékezeted. Az uj, a szebb, az igaz életért való harcainkban a te könnyes szemed, megtört tested, töretlen akaratod fog erőt adni mindannyiunknak.

Sallai Imre.

„A mi halottaink bennünk élnek, kommunistákban"

(Sallai Imre megemlékezése Korvin Ottóról. — Proletár. 1920 dec.)

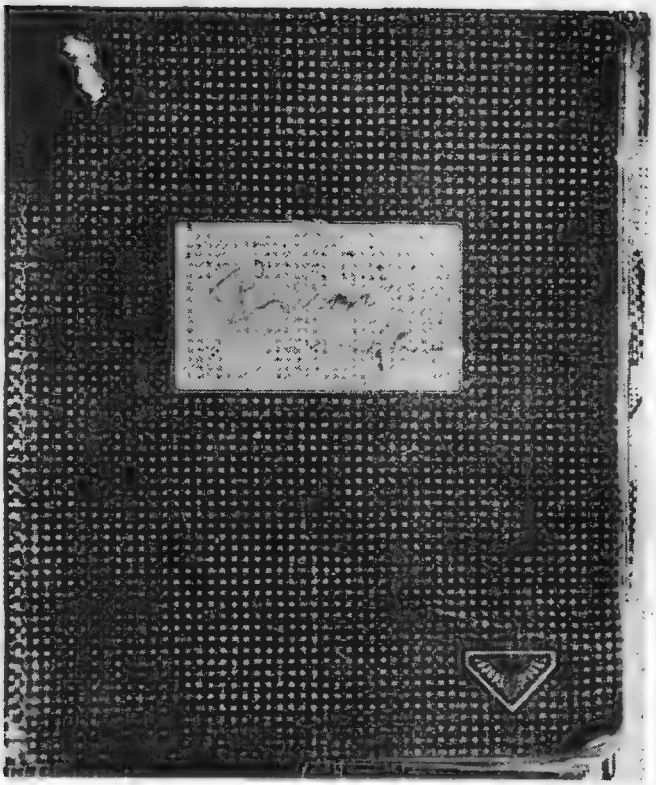

Rákosi Mátyás börtönnaplója (1935)

1935 RÁKOSI MÁTYÁS A SZEMÁK-TANÁCS ELŐTT

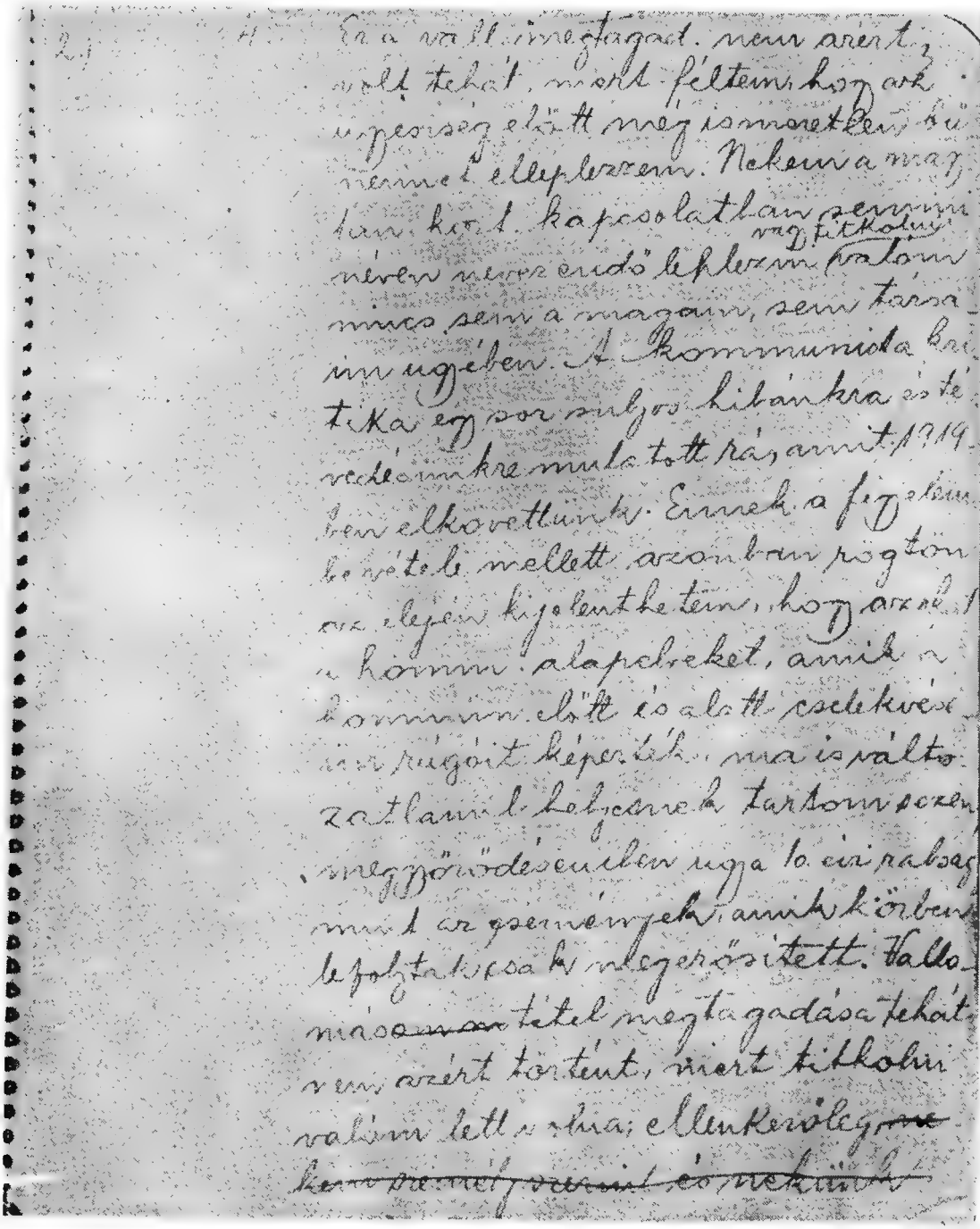

2.) 4. Ez a vall. megtagad. nem azért
volt tehát, mert féltem, hogy az
ugyesiség előtt még ismeretlen bü-
nemet elleplezzem. Nekem a mag-
tan kort. kapcsolatban semmi-
néven nevezendő leplezni vagy titkolni valóm
nincs sem a magam, sem társa-
im ugyében. A kommunista kri-
tika egy sor sulyos hibánkra és té-
vedésünkre mutatott rá, amit 1919-
ben elkövettünk. Ennek a figyelem-
be vétele mellett azonban rögtön
az elején kijelenthetem, hogy azokat
a komm. alapelveket, amik a
kommün előtt és alatt cselekvése-
im rúgóit képezték, ma is válto-
zatlanul helyesnek tartom sezen
meggyőrődésemben ugya 10. évi rabság
mint az események, amik körben
lefolytak csak megerősitett. Vallo-
más ~~[illegible]~~ tétel megtagadása tehát
nem azért történt, mert titkolni
valóm lett volna; ellenkezőleg ~~ne-~~
~~kem [illegible] és nekünk~~

„. . azokat a kommunista alapelveket, amik a kommün előtt és alatt cselekvéseim rúgóit képezték, ma is változatlanul helyeseknek tartom"

(Rákosi Mátyás. 1935.)

„Ügyünk: a szocializmus, a kommunizmus, amelynek zászlaját hazánkban 30 évvel ezelőtt kibontottuk s amelyhez annyi mártirunk vére, annyi jó elvtársunk szenvedése tapad, — győzelmesen halad előre."

(Rákosi Mátyás beszéde a nagybudapesti pártfunkcionáriusok ünnepi értekezletén. Sportcsarnok. — 1948 nov. 20.)

„Legyünk továbbra is rendíthetetlenül hűek Marx, Engels, Lenin, Sztálin zászlajához."

(Révai József beszéde a Munkásmozgalmi Intézet ünnepségén. 1948 nov. 20.)

ESEMÉNYNAPTÁR
(1917—1919)

1917

nov. 7 A Nagy Orosz Októberi Szocialista Forradalom.

8 Lenin felhívása az összes hadviselő népekhez és kormányokhoz, azonnali tárgyalások megindítására, az igazságos és demokratikus békéért.

12 A magyarországi szociáldemokrata párt, a forradalmasodó munkásság nyomására, kiáltványban a békeakció haladéktalan megindítására szólítja fel a magyar kormányt.

— A II. Össz-Oroszországi Szovjet-kongresszus elfogadja Lenin háromhónapos fegyverszüneti egyezménytervezetét.

26 Nagy béketüntetések Budapesten. „Éljen az orosz forradalom!" — jelszóval.

— A budapesti főiskolák szocialista hallgatói, „Orosz testvéreink!" megszólítású röpcédulákban üdvözlik az orosz forradalmat.

1918

jan. 19 A breszt-litovszki béketárgyalások napjaiban a budapesti munkásság általános sztrájkba lép, a német imperializmus ellen, a szovjet hatalom védelmére, az azonnali annexiómentes hadikárpótlás nélküli békéért. A jobboldali szociáldemokraták kísérletet tesznek arra, hogy az általános sztrájkot leszereljék és választójogi tüntetéssé minősítsék. Megalakulnak az első forradalmi Munkástanácsok.

21 Az ózdi vasgyár szintén csatlakozott a budapesti munkásság mozgalmához: beszüntették a munkát. A gyár melletti téren gyülekeztek, melyet lelkesedésből egyhangúlag Lenin-térnek neveztek el. Mintegy 6—7000 ember vett részt a gyűlésen.

febr. 6 Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter rámutat a parlamentben a bolsevizmus veszedelmére.

11 A hadifelügyeleti bizottság ülésén a „honvédelmi miniszter úr őexcellenciája" a „mind nagyobb szimpátiára találó bolsevizmus ellen" irodalmi akció megindítását javasolja.

márc. 3 A breszt-litovszki béke. A fiatal, még meg nem erősödött Szovjetkormány kénytelen az imperialista Németország és szövetségesei rablóbékéjét elfogadni.

ápr. Moszkvában megindul a „Szociális Forradalom", a magyar hadifoglyok lapja. Szerkeszti: Szamuely Tibor.

21 Tíznapos munkaszünet, nagy tüntetések országszerte a békéért, a választójogért, a szovjethatalom mellett.

jún. 20 A Mávag munkásainak konfliktusa az igazgatósággal, a gyár katonai parancsnoka a munkásokra lövet. 4 halott, sok sebesült.

— Nagygyűlésen a parlament előtt 4000 ember tiltakozik a Mávagbeli vérengzések miatt.

— Általános vasutas sztrájk, Landler Jenő vezetésével.

— Sorra alakulnak meg az üzemekben — orosz mintára — a forradalmi Munkástanácsok.

21 Minisztertanács a sztrájkok ügyében. Elhatározzák Landler letartóztatását.

júl. 4 Az V. szovjet kongresszus elfogadja az Oroszországi Szövetséges Szocialista Köztársaság alkotmányát, az első szovjet alkotmányt.

aug. 7 Szamuely Tibor cikke a „Szocialista Forradalom"-ban: „Világ királyai egyesüljetek." Mottója: „Kísértet járja be Európát, a bolsevizmus kísértete."

okt. 17 Tisza István a parlamentben bejelenti: „Ezt a háborút elvesztettük."

24 Megalakul a Nemzeti Tanács.

28 Megkezdődik a Monarchia felbomlása.

— Kikiáltják a független Csehszlovák államot.

— Nagy tüntetések Budapesten a békéért. A Budára tartó tömeget a Lánchídnál lovasrendőr-kordon állítja meg, a tömegbe lőnek, 2 halott, 70 sebesült.

29 Andrássy különbékét kér az antanttól.

— Bécsben kikiáltják az Osztrák Köztársaságot.

— Budapesten megalakul a Forradalmi Katonatanács.

— Óriási tüntetés a függetlenség, a béke és a népköztársaság kikiáltása mellett.

okt. 30 Felfegyverzett munkások és a forradalomhoz csatlakozó katonák megszállják a telefonközpontot, a postát, a vasuti pályaudvarokat, a kaszárnyákat és az összes stratégiai pontokat.

31 Megalakul a Károlyi-kormány, — polgári pártok és jobboldali szociáldemokraták koalíciója.

nov. 9 A német köztársaság kikiáltása.

10 Vilmos császár Hollandiába menekül.

13 IV. Károly Eckertsauban lemond a magyar trónról.

16 Feloszlik a magyar országgyűlés mindkét háza, kihirdetik a Népköztársaságot.

— A forradalmi szocialisták (Korvin Ottó csoportja) első nyilvános szereplése. Repülőgépekről a Népköztársaság kikiáltását ünneplő tömeg közé szórják Szverdlov elhallgatott táviratát.

20 Megalakul a Kommunisták Magyarországi Pártja. Vezetői a Szovjetunióból hazatért hadifoglyok, antimilitárista csoportok és a régi baloldali szociáldemokraták.

dec. 7 Megjelenik a KMP hivatalos lapja a „Vörös Újság". Szerkesztője: Rudas László, munkatársai: Szamuely Tibor, Révai József, László Jenő stb.

13 Romániában: gépfegyvertűz és szuronyroham, a „kenyeret és békét" követelő, sztrájkoló bukaresti proletárok ellen.

18 A kommunista párt befolyása alatt álló katonatanács lemondatja Bartha hadügyminisztert, akinek működése elősegíti a régi reakciós tisztek bandaszervezkedéseit.

30 Rákosi Mátyás előadásának hatására a szegedi szociáldemokraták nagyrésze csatlakozik a KMP-hez. Országszerte erősödik a kommunista mozgalom. Sorra alakulnak meg a pártszervezetek.

— Szegedet francia katonaság szállja meg.

1919

jan. 2 Liebknecht Károly, a Kommunisták Németországi Pártja nevében üdvözli a KMP-t.

10 Salgótarjánban, a magukat kommunistáknak valló bányász elvtársakat kinozzák, legyilkolják Peyer szociáldemokrata kormánybiztos pribékjei, az iglói géppuskások és székely őrségek.

15 A Vörös Újság közli Lenin—Sztálin—Szverdlov táviratát, melyben üdvözlik a KMP-t.

— Liebknecht Károly és Luxemburg Róza meggyilkolása. Scheidemann és Noske jobboldali szociáldemokrata miniszterek, német fehér tiszti bandákkal verik le a Spartacus-mozgalmat és gyilkoltatják meg vezetőit.

17 A Kommunisták Magyarországi Pártjának tiltakozó gyűlése: „Liebknecht Károly és Luxemburg Róza az egész világ proletárjainak halottai."

jan. 18 Újjáalakul a magyar kormány. A szociáldemokraták az eddigi két tárca helyett a hadügyi- a közoktatásügyi- a kereskedelemügyi és népjóléti tárcát kapják meg.

— Párizsban megnyílik a békekonferencia.

19 Az Ébredő Magyarok első gyűlése Budapesten: antiszemita tüntetés.

27 Ady Endre halála.

28 A szociáldemokrata pártvezérek kizárják a kommunistákat a Munkástanácsból.

febr. 3 Házkutatás és minden irat és felszerelés elkobzása a kommunista párt helyiségeiben és a Vörös Újság szerkesztőségében.

— Az ellenforradalom nyílt zászlóbontása Székesfehérváron. A vármegyei közgyűlés (gróf) Károlyi József indítványára bizalmatlanságot szavaz a kormánynak.

4 A Kommunista Párt nagygyűlést hív a parlament elé. A gyűlés követeli a kapitalista üzemek állami kezelésbe vételét, a proletariátus azonnali felfegyverzését, a burzsoázia lefegyverezését, felhívja a proletariátust, hogy vörös osztagba tömörüljön az ellenforradalom ellen.

5 Ellenforradalmi szervezkedés a kormányon belül, Nagy Vince bizalmas értekezletet tart a vidéki és pesti karhatalmi alakulatok összevonására a forradalmi munkásság és a Katonatanács ellen.

6 „Proletárok fegyverkezzetek!" Szamuely Tibor cikke a Vörös Újságban.

9 A Kommunisták Németausztriai Pártja első országos pártértekezlete Bécsben.

11 A szociáldemokrata Ebertet Weimarban a német birodalom elnökévé választják.

— A Vörös Újság leleplezi, hogy Garami Ernő szociáldemokrata kereskedelemügyi miniszter soronkívüli sürgősséggel fegyvereket szállított az orosz proletariátus szovjethatalma ellen harcoló lengyel bandáknak.

— A kommunista párt Budapesten kerületi és pestkörnyéki gyűléseket hív össze. A gyűlések kimondják, hogy „csupán a proletariátus tömegei védhetik meg a már meglévő és elkövetkezendő forradalmat."

21 A kommunista párt vezetőit — köztük Rákosi Mátyást — a Népszava elleni munkanélküli tüntetés ürügyével letartóztatják. A kommunista párt helyiségeit és nyomdáját a rendőrség szállja meg. — Ugyanezen a napon a szociáldemokrata párt gyűlést hív össze a parlament elé, támadja a kommunistákat és bejelenti, hogy komoly harcot indít az „ellenforradalom" ellen. Ezzel valójában a kommunisták ellen elkövetett merényletekről akarják elvonni a dolgozók figyelmét.

24 A Szociáldemokrata Párt tagértekezlete Tatabányán, Peyer Károly háromszori felszólalása ellenére is, 600 — 3 ellenében, elveti a bizalmi testületnek azt a határozatát, hogy a szoc. dem. párt volt elnökét és hat társát kitiltja Tatabányáról, mert azok a kom. párthoz akartak csatlakozni. — Másnap Peyer letartóztatja a hét elvtársat.

márc. 2 Moszkvában megnyílik a III. Kommunista Internacionále I. Kongresszusa.

3 A Vörös Újság hírt ad arról, hogy Somogyban az Eszterházy, Festetich és Inkey uradalmak földmunkásai megelégelték a földosztás ígérgetését és maguk láttak a földfoglaláshoz.

9 Kommunista nagygyűlés a Városligetben. Nagy lelkesedés között éltetik a proletárdiktatúrát és követelik az elfogott kommunisták azonnali szabadonbocsátását.

18 Az aszódi Munkástanács, melyben a szoc. demek csatlakoztak a kommunistákhoz, elhatározta az 5100 holdas br. Schossberger és a 9500 holdas br. Hatvany-féle földbirtok azonnali szocializálását, megváltás nélkül.

— A francia kommün évfordulóján a csepeli munkások 5000 főnyi tömege tiltakozik a kommunista vezetők fogvatartása ellen. Követelik a kommunisták azonnali szabadonbocsátását, mert különben ők maguk fogják kiszabadítani őket. A gyűlés forradalmi hangulatban fegyvert követel.

19 Az entente megbízottja, Vyx alezredes, jegyzéket nyújt át a magyar kormánynak, új demarkációs vonalat kíván, melybe beletartozott volna Debrecen és Makó is. Ez lett volna az ország végleges határvonala.

20 Miután a hadsereg nagy része, a tüzérek, a páncélvonat, a budapesti helyőrség a kommunisták mellé állott, — csatlakoznak még a nyomdászok is, akik szintén követelik a kommunisták kiszabadítását.

21 Károlyi Mihály, a köztársaság elnöke lemond „. . . átadom a hatalmat Magyarország népei proletariátusának."

21 A Magyarországi Szociáldemokrata Párt és a Kommunisták Magyarországi Pártja határozata, a Gyűjtőfogházban tartott vezetőségi ülésen, a két párt egyesüléséről. Az új párt ideiglenes neve: „Magyarországi Szocialista Párt".

— „Mindenkihez" című megszólítással a Forradalmi Kormányzótanács és a Magyarországi Szocialista Párt szózatot intéz a magyar néphez, amelyben bejelenti a hatalom átvételét és a proletárdiktatúra kikiáltását.

22 A Magyar Tanácsköztársaság szikratávíró útján jelenti be Lenin elvtársnak megalakulását.

23 Lenin távirata Kun Bélához, melyben biztosítékot kér arról, hogy valóban kommunista kézben van-e a forradalom vezetése.

— Lenin az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt kongresszusán lelkes szavakkal szól a Magyar Tanácsköztársaságról.

26 A Forradalmi Kormányzótanács köztulajdonba veszi az ipari, bánya és közlekedési nagyüzemeket.

— Kirov elvtárs beszédet mond a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltása alkalmából, Asztrachánban rendezett hadifogoly gyűlésen.

márc. 26 Eltörlik a csendőrséget, rendőrséget, megszervezik a Vörös Őrséget.

— Szocializálják a bankokat és az összes pénzintézeteket.

28 A Forradalmi Kormányzótanács rendelete Munkásegyetem létesítésére.

30 Orosz hadifoglyok nagygyűlése a Gólyavárban. Lelkesedéssel ajánlkoznak fel a magyar forradalom védelmére.

31 Budapesten élő olasz munkások és hadifoglyok szimpátia-gyűlése a vasasok székházában, a magyar és orosz Tanácsköztársaság mellett.

— Pest vármegye földművesszegényei megválasztják Pest-megye direktóriumát.

— A nemzetközi ezred első zászlóalja felvonul a Várban.

ápr. 2 Az új iskolavezetők értekezlete, a kommunista világnézet szellemében végzendő feladatokról.

3 Különvonat érkezik Bécsből, 1200 bécsi vörös katonát hoz.

— A Forradalmi Kormányzótanács rendelete a földbirtok szocializálásáról.

4 Révai József cikke a Vörös Újságban „Tiszta proletárpolitikát."

— Angol, amerikai, francia, olasz tisztekből álló bizottság, Smuts tábornok vezetésével Budapestre érkezik, hogy megkezdje tanácskozásait a Magyar Tanácsköztársaság megbízottaival.

6 A Kormányzótanács kimondja a Magyarországon használt nyelvek egyenjogúságát.

— Münchenben kikiáltják a proletárdiktatúrát.

— Sztrájkok, tüntetések, véres felkelések egész Németországban, Düsseldorfban 25 halott, Danzigban 3 halott és sok sebesült. Sztrájkok Zitauban, Berlinben, Lipcsében, Hamburgban, Majna-Frankfurtban, a Ruhr-vidéken, Essenben. Forradalmi hangulat, sztrájkok, tüntetések európaszerte.

7 Tanácsválasztások Magyarországon. A titkos választásokon a Tanácskormány négy és félmillió szavazatot kap.

11 A demokratikus úton megválasztott, budapesti ötszázas Munkás- és Katonatanács első ülése.

13 „A proletárok szükségleteinek biztosítása" Rákosi Mátyás cikke a Vörös Újságban.

17 Lenin, a magyar Tanácsköztársaság történelmi jelentőségéről beszél az üzemek és szakszervezetek küldötteinek moszkvai értekezletén.

18 Az imperialisták parancsára meginduló román támadások elől a Tanácsköztársaság hadai Királyhágó, Szatmárnémeti, Nagykároly, Érmihályfalva, Élesd környékére vonulnak vissza.

— A közoktatási népbiztosság rendelete megszünteti az osztálytalan falusi népiskolát és bevezeti a nyolcosztályos „egységes iskolát".

ápr. 19 „Fegyverkezzetek! A proletárdiktatúra és a tanácsköztársaság védelmére!" A Magyarországi Szocialista Párt, a Forradalmi Kormányzótanács, a Budapesti Forradalmi Munkás- és Katonatanács felhívása a magyar munkásokhoz és parasztokhoz.

— A közoktatásügyi népbiztosság rendelete, a sajtótermékek kiadásának irányítása céljából. „Szellemi Termékek Országos Tanácsa" néven külön szervet állít fel.

20 Nagy toborzó ünnep a Népligetben, hat toborzóhely alig győzi írni a Vörös Hadseregbe belépők jelentkezéseit.

— Hatalmas népgyűlések Miskolcon, Diósgyőrött, Győrött, Nagykanizsán, Békéscsabán, Sopronban, Székesfehérvárott, Debrecenben az ország felfegyverkezésére, a proletárdiktatúra megvédésére.

21 Stromfeld Aurélt a tiszántúli hadsereg vezérkari főnökévé nevezik ki.

— A Szocialista Termelés Népbiztossága felhívása a hadiüzemekben dolgozó munkásokhoz: „Úgy dolgozzatok a gyárban, mintha kezetekben fegyverrel harcolnátok a fronton."

22 A honvédelmi szabadságharcot hátbatámadó ellenforradalmi mozgalmak elnyomásával Szamuely Tibort bízza meg a Kormányzótanács.

23 Debrecen kiürítése.

— A budapesti gyári munkászászlóaljak első seregszemléje. Nyolc oszlopban 24 zászlóalj vonul fel.

25 A déli fronton a jugoszlávok Bátaszék felől Szekszárd irányában megtámadják a Tanácsköztársaság biztosító csapatait.

— Letartóztatják Dormándy Géza volt ezredest, mint az antant tisztjei által irányított ellenforradalmi puccs szervezőjét.

26 A székely hadosztály, az ellenforradalmi tisztek hazaáruló tevékenysége folytán, leteszi a fegyvert.

27 A szerbek megszállják Makót és Nagylakot. A románok — Kabát, Balmazújvárost, Hajdúnánást, Nyíregyházát. A csehek Bánrévénél támadnak.

28 A III. Internacionále felhívása május 1. alkalmából a világ munkásaihoz: „Védjétek meg az orosz, a magyar és a bajor proletáruralmat."

29 A Forradalmi Kormányzótanács rendeletileg biztosítja a tanítók jobb fizetését.

— A csehek és románok általános támadásba mennek át. A vörös csapatok kiürítik a Tiszántúlt.

30 A Magyar Tanácsköztársaság május 1-t a világ forradalmi proletariátusa nemzetközi egységének emléknapját, a proletárállam ünnepévé avatja. E napon minden munka szünetel.

máj. 1 Budapesten és az egész országban, gyönyörű külsőségek között, nagy lelkesedéssel, ünneplik meg a szabad Május 1-t.

— Háromnapos harcban a német fehérgárdák leverik a Bajor Tanácsköztársaságot.

máj. 2 A salgótarjáni bányászok és munkások, Rákosi Mátyás vezetése alatt egy teljes hétig védik Salgótarjánt, amíg a Vörös Hadsereg 6. hadosztálya megérkezik és első hatalmas győzelmét aratja.

— A budapesti központi munkás- és katonatanács magáévá téve a kommunisták javaslatát, elhatározza a proletárság általános mozgósítását.

— A románok átkelnek Tiszapolgárnál és Szolnoknál a Tiszán. A csehek elől visszavonuló vörös csapatok kiürítik Miskolcot.

3 Román fegyverszüneti javaslat, teljesíthetetlen feltételekkel. Az egész magyar haderő lefegyverezését kívánják és fegyvereink kiszolgáltatását.

— A magyar Vörös Hadsereg ellentámadásba megy át és Szamuely vezetésével visszafoglalja Abonyt.

— A Bécsbe emigrált magyar ellenforradalmárok behatolnak a Magyar Tanácsköztársaság bécsi követségének épületébe, elrabolják a követség 150 millió koronát kitevő pénzét.

— A Vörös Hadsereg visszafoglalja Szolnokot.

— A budapesti Munkás- és Katonatanács határozata kimondja, hogy „az utolsó puskagolyóig védeni fogja a proletárdiktatúrát". A munkászászlóaljak a frontra mennek.

4 Budapest összes nagy gyáraiban kitörő lelkesedéssel fogadják a budapesti Munkás- és Katonatanács határozatát az ország megvédésére.

5 Marx Károly születésének 101. évfordulója alkalmából a Marx-laktanyában hatalmas emlékművet avatnak fel.

— Aradon gr. Károlyi Gyula elnökletével ellenforradalmi kormány alakul.

— A szegedi francia hatóságok letartóztatják Rákosi Mátyás 61 éves szívbajos édesanyját és egy pincebörtönbe zárják.

6 A „l'Humanité" cikke hosszabban foglalkozik a magyar viszonyokkal és tiltakozik az imperialisták magyarországi intervenciója ellen.

10 A Vörös Hadsereg elfoglalja Füleket.

16 A Pravda vezércikkben foglalkozik a Magyar Tanácsköztársasággal.

18 A csehek ellen indított általános offenzíva kezdete.

21 Miskolc visszafoglalása: A Landler hadtest fényes győzelme. A magyar Vörös Hadsereg Tiszaroffnál átkel a Tiszán.

24 A Landler-hadtest — vörös csapatok és munkás zászlóaljak — kétnapos hősies küzdelemben megverik az egyesült cseh és román csapatokat, melyek Miskolc visszafoglalására törekednek.

— Megnyitják a magánosok kertjeit a gyermekek számára.

27 Lenin megírja híres levelét: „Üdvözlet a magyar munkásoknak."

31 Szamuely visszatér Szovjetoroszországból. Beszámol a Vörös Újság hasábjain az orosz proletárforradalom harcairól.

mdj. 31 A francia megszálló csapatok eltörlik Szegeden a Tanácsköztársaságot. A forradalmi bizottság tagjai közül nyolcat börtönbe vetettek, a kilencedik társukat, Ladánszki Józsefet, nyílt ülésen lelőtték.

— Az orosz és ukrán szovjet kormányok ultimátumot intéznek Romániához, hogy a Magyar Tanácsköztársaságot támadó intervenciós seregeit vonja vissza.

jún. 1 Országos földmíveskongresszus Budapesten, melyen Rákosi Mátyás is felszólal.

— A magyar Vörös Hadsereg győzelmesen vonul előre. Elfoglalja Szikszót, Sajópéterit, Putnokot, Bánrévét, Rimaszombatot, Losoncot, Ipolyságot.

2 Léva, Szerencs, Érsekújvár, elfoglalása.

— A Vörös Hadsereg parancsnoksága a hadseregparancsban mond dícsérő elismerést Szamuely Tibornak és Dobos pilótának, mert fontos hadműveleti ügyben 2000 km-t repültek, s így kapcsolatot teremtettek az orosz hadsereg vezérkarával.

3 Nagy bányász-, vasas-, közlekedési sztrájkok Franciaországban.

5 A közoktatásügyi népbiztosság rendeletileg a tanköteles beteg és egészséges gyermekek üdülésének egységes megszervezése érdekében felállítja az „Országos Gyermeküdültetési Hivatalt."

7 A magyar Vörös Hadsereg elfoglalja Kassát, Korponát és Selmecbányát.

9 Clemenceau az amerikai—angol—francia olasz imperialisták ú. n. „békekonferenciája" nevében a győzelmes előrenyomulás rögtöni abbahagyására és az elfoglalt területek kiürítésére szólítja fel a magyar kormányt.

10 A francia parancsnokság a szegedi „kormánynak" megengedi a toborzást.

— Jobboldali szociáldemokraták ellenforradalmi titkos tanácskozásai. — Peyer az antant hatalmakkal keres összeköttetést.

11 A Közoktatásügyi Népbiztosság a színészoktatás egységesítése céljából megalakítja a Színészeti Főiskolát.

12—13 Az egyesült munkáspárt pártgyűlése. Éles harcok a kommunisták (Rákosi, Szamuely, Rudas, Alpári stb.) és a jobboldali szociáldemokraták (Kunfi, Weltner, Garbai, Peyer stb.) között a párt elnevezésének és a diktatúra módszerének kérdésében. A Párt új neve: Szocialista Kommunista Munkások Magyarországi Pártja.

14—24 A Tanácsok Országos Gyűlésének tanácskozásai. A Kongresszus elfogadja a Tanácsköztársaság Alkotmányát és megválasztja Tanácsmagyarország Központi Intézőbizottságát.

14 Az orosz szovjetek elnöksége nevében Szverdlov üdvözli a Tanácsok Országos Gyűlését: „Emeljétek magasra a világforradalom zászlóját!"

— A bécsi rendőrség letartóztatja az osztrák kommunista párt vezetőségét.

15 A Szocialista Kommunista Munkások Magyarországi Pártja Nőszervező bizottságának első kongresszusa.

16 20—30.000-es bécsi tömeg tüntet és a lefogott kommunisták kiszabadítására törekszik. Ismételt sortüzek verik szét a tömeget. Nyolc halott.

jún. 16 Eperjesen kikiáltják a Szlovák Tanácsköztársaságot.

— A Tanácskormány július 20—21-én rendezendő világ-sztrájkra hívja fel valamennyi ország proletariátusát.

20—22 Az Ifjúmunkások Országos Szövetségének kongresszusa. Felszólaltak többek közt: Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Lukács György.

21 A Forradalmi Kormányzótanács rendelete kimondja, hogy Proletármúzeumot állítanak fel a proletártömegek nevelése céljából.

24 Ellenforradalmi lázadás Budapesten és Pestmegye több helységében. A puccsot néhány óra alatt leverik, a vörös gyári brigádok és a vörös katonák.

25 A Kommunista Internacionále felhívására az egész világ ifjúmunkásai tüntetést rendeznek a magyarországi és oroszországi tanácsköztársaságok vérbefojtására irányuló antant kísérletek ellen.

26 A magyar ellenforradalmárok, Horthy Miklós, Teleki Pál, a belgrádi kormánynál, Károlyi Gyula Szegeden a megszálló francia seregeknél, Bethlen István Bécsben, heteken át katonai intervencióért előszobáznak.

29 Az ellenforradalom leverésekor elesett proletárhősök temetése.

30 A Vörös Hadsereg megkezdi visszavonulását a Felvidékről, az antant által megjelölt határokra.

júl. 3 A közoktatásügyi népbiztosság megkezdi a napközi otthonok hálózatának kiépítését.

5 Jobboldali szociáldemokraták katonai ellenforradalmat próbálnak szervezni.

20 A Vörös Hadsereg átkel a Tiszán, hogy fegyverrel vegye birtokába azokat a területeket, melyeket az antanttal kötött fegyverszüneti szerződés értelmében a románoknak ki kellett volna üríteniök.

21 A Vörös csapatok felszabadítják Szentest.

— Katonai díszfelvonulás a Vérmezőn, munkásgyűlések fővárosszerte.

— Landler Jenő megnyitja a Ludovikában a proletár parancsnokképző tanfolyamot.

— A Tanácsköztársaság támogatására rendezett nemzetközi világsztrájk csak helyenként sikerült.

23 A Kormányzótanács Rákosi Mátyást a Vörös Őrség főparancsnokává nevezi ki.

26 A Vörös Újság vezércikkében arról számol be, hogy a burzsoázia ellenforradalmi propagandát folytat az országban.

30 A románok, a hazaáruló ellenforradalmárok segítségével, átkelnek a Tiszán és hátbatámadják a magyar Vörös Hadsereget.

31 A Tanácsköztársaság kormánya lemond. Peidl Gyula vezetésével jobboldali szoc. demekből úgynevezett „szakszervezeti kormány alakul."

aug. 1 Peyer belügyminiszter elrendeli a kommunisták üldözését és letartóztatását, „a bűnösök bűnhődjenek".

2 Szamuely Tibort az osztrák határ közelében, Savanyukútnál agyonlövik.

3 A románok bevonulnak Budapestre.

7 Ellenforradalmi kormány alakul.

TARTALOM

Oldal

ELŐSZÓ ..... 7—8

I. LENIN ÉS SZTÁLIN UTAT MUTAT ..... 9—32

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom hatása a magyar munkásmozgalomra.
(Részlet Rákosi Mátyás beszédéből — 1948 nov. 20) 13

Lenin és Sztálin tanításai választ adtak évtizedes, évszázados magyar kérdésekre.
(Részlet Révai József beszédéből — 1948 nov. 20) 14

„Minden hatalmat a munkások, katonák és szegényparasztok tanácsainak!"
(Vas Zoltán: Tizenhat év fegyházban) 15

A Nagy Orosz Szocialista Forradalom hatása Magyarországon.
(Landor Béla — Sarló és Kalapács 1937) 17

Őfelsége miniszterei tanácskoznak.
(A minisztertanács jegyzőkönyve — 1918 jún. 21) 19

Világ királyai egyesüljetek!
(Szamuely Tibor — „Szociális Forradalom" — 1918 aug. 7) 21

A nemzetközi proletariátus vezérei a magyarországi kommunistákhoz.
(Vörös Ujság — 1919 jan. 15) 23

„Emeljétek magasra a világforradalom zászlóját!"
(Tanácsok Országos Gyűlése — 1919 jún. 14) 25

II. AZ OSZTÁLYHARC ÚTJÁN — A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG FELÉ ..... 33—66

A magyar októberi forradalomban a kommunisták mutatták a helyes utat.
(Részlet Rákosi Mátyás beszédéből — 1948 nov. 20) 33

Szociáldemokraták és kommunisták a Károlyi-forradalomban.
(Részlet Rákosi Mátyás védőbeszédéből — 1935) 34

„Magyarország legközelebb áll Oroszországhoz".
(Dr. Andics Erzsébet: Demokrácia és szocializmus 1918—19-ben) 37

A szakszervezetek egységéért.
(A KMP felhívása — 1918 dec.) 40

Üzzétek el őket!
(Szamuely Tibor — „Szociális Forradalom" — 1918 dec. 11) 43

Valódi munkástanácsokat.
(Vörös Ujság 1918 dec. 18) 45

Proletárok fegyverkezzetek!
(Szamuely Tibor — Vörös Ujság — 1919 febr. 6) 46

Csepel munkássága határozott.
(Vörös Ujság — 1919 márc. 20) 47

III. 1919 MÁRCIUS 21. — MAGYARORSZÁG: TANÁCSKÖZTÁRSASÁG ..... 67—98

Lenin bejelenti a Magyar Tanácsköztársaság megalakulását.
(Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt VIII. kongresszusán, 1919 március 23-án mondott zárszóból) 67

A munkások kezébe jutott a hatalom.
(Rákosi Mátyás védőbeszédéből — 1935) 69

Szántó Béla: Miért egyesültünk?
(Visszatekintés 1919 március 21-re. — Uj hang — 1941 3. sz.) 70

Mindenkihez! Oldal
(Vörös Ujság 1919 márc. 22) 72
Proletárok!
(Vörös Ujság 1919 márc. 22) 73
Mindenkihez!
(Vörös Ujság 1919 márc. 23) 74
Mit várhatunk a proletárdiktatúrától?
(Röpcédula — 1919 márc.) 75
Új állam.
(Vörös Ujság 1919 márc. 27) 77
A forradalmi igazságszolgáltatás 78
Rend és vagyonbiztonság a forradalomban.
(Mit adott a forradalom? — A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadása 1919) 79
A Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság Alkotmánya.
(Elfogadta a Szövetséges Tanácsok Országos Gyűlése 1919 jún. 23-án) 80
A proletárdiktatúra fundamentuma.
(Tanácsok Országos Gyűlése 1919. évi jún. hó 21) 81
Proletár közigazgatást!
(Vörös Ujság 1919 júl. 8) 83

IV. „SZOCIÁLIS TERMELÉS" ..... 99—128

A Forradalmi Kormányzótanács és a Népbiztosságok rendeleteiből 99
Proletárok dolgozzunk! — Magunknak dolgozunk!
(Közoktatásügyi Népbiztosság kiadványa — 1919 ápr.) 101
Óvjuk a proletárállam vagyonát.
(Vörös Ujság 1919 ápr. 17) 104
Varga Jenő: Munkásigazgatás.
(A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadványa — 1919 jún.) 104
A bankok szocializálása 107
A nagyipar a dolgozók szolgálatában 108
A kis vagyonok védelme 109
A munkára való jog és a munkakényszer 109
(Mit adott a forradalom?)
Beszámoló a Tanácskormány gazdasági munkásságáról.
(Tanácsok Országos Gyűlése — 1919 jún. 16) 110

V. A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG SZOCIÁLPOLITIKÁJA ..... 129—152

A proletárok szükségleteinek biztosítása.
(Rákosi Mátyás cikke — Vörös Ujság 1919 ápr. 13) 129
Lakáskeresők.
(Szamuely Tibor — Vörös Ujság 1919 ápr. 15) 130
Mit adott a forradalom a gyermekeknek? 132
A proletárok egészségének ügye 133
Mit adott a forradalom a munkaképteleneknek? 134
A forradalom lakást adott a proletárnak 135
Mit adott a forradalom Budapestnek? 136
Mit adott a forradalom a nőknek? 136
(Mit adott a forradalom?)

VI. A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG KULTÚRPOLITIKÁJA ..... 153—184

Új világnézet!
(Vörös Ujság 1919 ápr. 11) 153
A szellemi munka megbecsülése 155
A szólás, sajtó, egyesülés és gyülekezés szabadsága 156
A színház is a népé 156
A lelkek felszabadulása 157
Az iskola a dolgozók tulajdonában 157
(Mit adott a forradalom?)
Eötvös Lóránt temetése
(Pesti Hirlap — 1919 ápr. 12) 158
Tóth Árpád: Az új Isten
(Nyugat 1919 ápr. 1) 159

Oldal

A történelmi materializmus funkcióváltozása.
(Lukács György — Internationale 1919 júl.) 160

Szakasits Árpád: A Műcsarnokban.
(Új Idők — 1919 júl. 10) 161

A tudományos irodalom fejlesztése.
(Fogarasi Béla — Vörös Ujság 1919 júl. 30) 161

A pártiskola új programmja
(Vörös Ujság — 1919 júl. 31) 162

VII. A PÁRT A PROLETÁRDIKTATÚRÁBAN ..... 185—202

A legsúlyosabb hiba.
(Részlet Rákosi Mátyás beszédéből — 1948 nov. 20) 185

A két párt egyesülése.
(Rákosi Mátyás védőbeszédéből — 1935) 186

A párt és a szakszervezetek a diktatúra időszakában.
(Rákosi Mátyás beszédéből — 1920 júl. 23) 186

Kommunista párt hiánya a diktatúrában.
(Uj Március — 1926 ápr.) 187

Végzetes hiba volt.
(Andics Erzsébet: Demokrácia és szocializmus 1918—19-ben) 189

Tiszta proletárpolitikát!
(Révai József — Vörös Ujság 1919 ápr. 4) 190

Tiszta proletárpolitikát!
(Hozzászólások — Vörös Ujság 1919 ápr. 5, 10) 191

Lényeg és forma.
(Rudas László — Internationale 1919 jún.) 192

Alpári Gyula felszólalása a Pártgyűlésen.
(Vörös Ujság 1919 jún. 14) 194

Rákosi Mátyás felszólalása a Pártgyűlésen
(Vörös Ujság 1919 jún. 14) 195

VIII. A PARASZTSÁG ÉS AZ ÚJ REND ..... 203—228

Óriási hibát követtünk el.
(Rákosi Mátyás védőbeszédéből — 1935) 203

A diktatúra agrárpolitikája.
(Új Március 1926 ápr.) 203

Lenin megjegyzései Varga könyvéhez.
(Sarló és Kalapács 1930 jan.) 205

Móricz Zsigmond utijegyzetei.
(Pesti Hirlap 1919 ápr. 15, 16, 17) 208

A somogymegyei földműves-szövetkezetek.
(A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadása — 1919 ápr.) 212

IX. A MAGYAR VÖRÖS HADSEREG HARCAI ..... 229—268

Vissza kell verni a betolakodókat.
(Rákosi Mátyás védőbeszédéből — 1935) 229

Puskával vettem részt a felszabadító harcokban.
(Rákosi Mátyás védőbeszédéből — 1935) 230

Az orosz Vörös Hadsereg első szövetségese.
(Münich Ferenc — Sarló és Kalapács 1931 márc.) 231

A vörös katona.
(Vörös Ujság 1919 jan. 4) 233

Proletárok! Be a Vörös Hadseregbe!
(Vörös Ujság 1919 márc. 29) 234

Frontra mennek a munkászászlóaljak.
(Vörös Ujság 1919 máj. 4) 235

A csepeli vörös ezrednél.
(Vörös Ujság 1919 máj. 16) 236

A bányászok harca Salgótarjánért.
(Vörös Ujság 1919 máj. 18) 237

Miskolc visszavétele.
(Vörös Ujság 1919 máj. 22) 238

Oldal

A hadsereg és a hátország.
(Tanácsok Országos Gyűlése 1919 jún. 21) 239

Landler Jenő beszéde a Ludovikában.
(Vörös Ujság 1919 júl. 22) 241

Döntő óra.
(Vörös Ujság 1919 aug. 2) 242

X. A KÜLSŐ ÉS BELSŐ ELLENFORRADALOM ..... 269—298

A magyar nép ellenségei.
(Rákosi Mátyás védőbeszédéből 1935) 269

A magyar uralkodóosztályok hazaárulása.
(Dr. Andics Erzsébet: Munkásosztály és nemzet) 271

Fegyverkezzék az ország.
(Vörös Ujság 1919 ápr. 22) 273

Veszélyben a forradalom!
(Vörös Ujság 1919 ápr. 11) 275

Küzdeni és győzedelmeskedni.
(Tanácsok Országos Gyűlése 1919 jún. 19) 277

XI. A MAGYAR PROLETÁRFORRADALOM NEMZETKÖZI JELENTŐSÉGE 299—324

Lenin: Üdvözlet a magyar munkásoknak.
(1919 máj. 27) 299

Kirov — Tanácsmagyarországról.
(Sarló és Kalapács 1936 jan.) 302

A magyar Tanácsköztársaságot a külföldi intervenció ölte meg.
(Rákosi Mátyás — 1948 nov. 20) 304

Proletár külpolitika.
(Alpári Gyula: Internationale 1919 jún.) 305

A testvérpártok küldöttei üdvözlik a pártgyűlést.
(Vörös Ujság 1919 jún. 13) 307

A világ proletariátusa a Tanácsköztársaság mellett.
(Tanácsok Országos Gyűlése — 1919 jún. 14) 308

Felhívás a francia proletariátushoz.
(Vörös Ujság 1919 jún. 15) 310

Szlovák Tanácsköztársaság.
(Vörös Ujság 1919 jún. 18) 311

XII. A KOMMUNISTÁK MEGŐRZIK A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG EMLÉKÉT 325—342

A Tanácsköztársaság a magyar szabadságharcok szerves része és folytatása.
(Részlet Rákosi Mátyás beszédéből — 1948 nov. 20) 325

Mai harcaink „főpróbája"
(Andics Erzsébet: Demokrácia és szocializmus 1918—19-ben) 325

Hiába tobzódik a burzsoázia...
(Lenin: „Egy publicista jegyzetei" c. cikkéből — 1920) 326

Hamburger Jenő: Latinka ballada.
(Sarló és Kalapács 1930 jan.) 327

Gábor Andor: Évfordulón.
(1925 márc. 21) 328

A magyarországi proletárdiktatúra 18. évfordulója.
(Sarló és Kalapács 1937 márc.) 329

A magyar kommunardok sírjához zarándokolni fognak a dolgozók.
(Vas Zoltán: Tizenhat év fegyházban c. könyvéből) 333

A magyar Komműn emléke ma tisztán áll népünk előtt.
(Révai József — 1948 nov. 20) 335

ESEMÉNYNAPTÁR (1917—1919) ..... 343—347

MML